

Zdigitalizowano w ramach projektu „OCHRONA I KONSERWACJA CIESZYŃSKIEGO DZIEDZICTWA PIŚMIENNICZEGO”

2007-2010

Wsparcie udzielone przez
Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię
poprzez dofinansowanie
ze środków Mechanizmu Finansowego
Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Zrealizowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

TRACTATUS
Ethico-Academicus.
DE RECTA JUVENTUTIS NO-
BILIS INSTITUTIONE
Ad Methodum Societatis IESU.
Et morem Patriæ, ac Sapientiorum
Præsentis sæculi expectationem
Accomodata

Leyboldi

Schöschnicke

PARS. II.
LUCUBRATIONES
ACADEMICÆ

Seu
DE ACADEMIIS NOBILISSIMIS
Illustribus, ac opportunis Institue nda Nobi-
liter Juvventutis, Contuberniis, earumq; varijs
Ideis, classibus, ac ordine dignitatis, Fundati-
onibus. Convivendi exercitandi, Gubernandi
ac conservandi, ampliandiq; ratione

IN LIBRI. XII
In sua itidem capita distributi.

Præfatio
ad partem Secundam

² *lucubrationum*
COGITATIONUM ACADEMICARUM

^{Sur}
De Academijs Nobilium.

LIBRI. XII

Index Librorum

Et capitum in ijs contentorum

LIBER. I

De Academijs in communi.

Caput. I.

De Origine, Antiquitate Academiarum, No-
minis Etymo, et Significatione.

Caput II.

De Speciali Academia Significatione, et Sen-
su, quo in praesenti Tractatu de ea agitur, nempe:
de Academia Nobilium

Caput. III

De Fine Academiarum Nobilis Iuventutis
Universali, et medijs communibus ad hunc finem
necessarijs.

Caput IV.

De ijs quæ ad perfectam ^{completam} Academiam Nobilium, ut ea completa sit ad suum finem obtinendum communiter ac necessario requiruntur.

Caput V.

De differentiis Academia Nobilium perfecta, ab Universitatibus publicis, Gymnasijs, Collegijs Nationum, Convictibus Nobilium, Seminarijs, ac domicilijs varijsq; Foundationibus ad instituendam Juventutem Studiosam erectis, ac Stabilitis.

Caput VI.

De ijs, quorum Potestatis est Academias Nobilium erigere, fundare, protegere et conservare, imo et Gratijs ac Privilegijs donare, et exornare in commune Patriæ Nobilitatis, et rei publicæ emolumentum.

Caput VII.

Utrum Academias Nobilium in præcipuis regionum ac Provinciarum Urbibus, an verò ab ijs remotius erigere præstet, magisq; conveniens sit.

II Caput VIII

De Statutis convenientibus Academiae Nobilium, eorumque debito vigore ac observantia ^{constante} in communi.

Caput IX.

De Subinatoribus, et mediatis ac immediatis Moderatoribus Contuberniorum ac Academicorum Nobilium.

Caput X

Maxime calamitosa est Academia, quae tenuis et fere insufficiens. hinc perpetua domus turbatio, et inquietudo et profectus ac disciplina jacobum; unde praestat paucos bene, quam multos misere fundare. atque in incertum alere pro temporis ratione.

LIBER. II.

De Academijs Germania
ad recte institutendam Nobilium Juven-
tutem, earumq; varietate, ac classium Or-
dine, et dignitate.

Caput. I

De Origine et causa tantæ Academiarum
præcipuè Nobilium diversitatis, etiam in
ipsa Germania.

Caput. II.

De Classibus Academiarum Nobilium, ea-
rumq; in classe, quavis dignitatis, et disciplinar-
um ordine.

Caput. III.

Animadversiones circa Academias Nobili-
um, quæ in Prima Classe sunt, et Magnæ nun-
cupari solent, ac raræ omnino, in regionibus
nostris

Caput IV.

Animadversiones circa residuas Academi-
as Juventutis Nobilis, Patriæ juxta, ac Extræ in

3
Ordine Primæ Classis congnatas.

Caput V

Animadversiones circa Classem Secundam Academiarum Nobilium, seu quæ mediæ vocari possunt, aut Philosophicæ, connexæ cum Academia Primæ classis.

Caput VI

Animadversiones circa Tertiam Academiarum Nobilium classem pro Nobili Juventute Academica Humaniorum Musarum Studiosa, earumq; ordinem quæ minores Academia Nobilium, seu Gymnasticæ dici consuevère.

Caput VII.

Quanam Academiarum Nobilium dispositio conformiter ad præsens Sæculum Juventuti Nobili, præcipue in Regno Boemiae sit convenientissima, et maxime optabilis eorum rectæ institutioni consequenda.

Caput VIII.

Rationes et motiva, quæ expositam Academiarum trium adinvicem connexarum constitutionem Nobili Regni Boemiae Juventuti præ-

lenle Saeculo pra alijs commendabilem esse
et Patria Nobilitatis Juventuti optabilem ha-
dere videntur.

Caput IX.

De Academijs Germaniae Nobilium, et Juven-
tute Catholica, et Acatolica mixtis sub uno eo-
demq; Academico Moderatore, catholico et Aca-
tolico alternante in Successione Regiminis ac Prae-
sidij Academiici.

Caput VII

Caput VIII

LIBER III

De Fundo et Fundatione Domicilij Academi-
mici huc ad Academiam Nobilium Ma-
gnam requiriturum.

Caput. I.

De loco, Situatione ac facie Contubernij Acade-
mici. Sive Academia Nobilium Magna.

Caput II.

De Amplitudine Academia Nobilium Magna
ac habitationum ad commoditatem Academicorum
distributione.

Caput III.

De Ecclesia huc Capella Academica, eius-
dote, et Administratore.

Caput IV.

Consignationes varia rerum ad plenam
Ecclesia Academicam cum anstribus exstructa, in
structionem, et Supellectilem Sacrarum vanam requi-
situm.

Caput V.

De Domicilij Academicum precipuis post

LIBER III

Ecclesiam partibus, nempe: Aula sive Sala
Trichinio ac Bibliotheca, Musæo Mathema-
tico ac experimentalis

Caput VII.

De dispositione valetudinarij Nobilium
in Academia, easq; appertinentibus Habi-
taculis in Contubernij Academici ædibus con-
tentis

Caput VIII

De Nobilium Academicorum habitati-
one, eorumq; Musarum ac dormitorij conueni-
entibus atq; debite Separatis

Caput IX

De partibus ædificij Academici, quæ
ad oeconomiam domus pertinent, deq; Familia
domestica habitatione, et officinijs.

Caput X.

De cubiculis Hospitum, item Convictorum
Inguclarium ea expetentium etere suo vi-
ventium in Academia Nobilium Magna

Caput XI.

Consignatio totius Fabricæ pro Magna No

bilium Academiae Contubernio, in tres
 congregationes erigenda eiusque habitationibus
 oibus ac singulis

Caput. XI

Reflexiones ad Fabricam Academicarum
 minorum ceterarum pro Nobilibus, Magna huius
 attamen in Successionem conuegarum, eorumque
 pte longe minor ad congruens Domicilium à fan
 da meriti excitandum.

II

III

LIBER. IV.

De Academicorum Victus
Et Sustrantandiratione in Magna
Nobilium Academia

Caput. I.

De varia in commune victitandi ra-
tione, in Germania ac Boemia, Acade-
mij Nobilium usitata, et probata.

Caput. II.

Quamnam generatim in victus ac potu-
ratione observantia sint, ut congrue pro
Academia Nobilium Magna eligi, ac
Statui valeat.

Caput III.

An Academia Magna Nobilium
unus omnibus aequalis, ac Uniformis
victus, unaque communis mensa Con victu-
alis Academicorum, an multiplex, et
ai diversa, magis sit conveniens

Caput IV.

An victus Mensarum Nobilium Academicorum, tam unius quam Alterius Mensae supra expositae in portionum partitione consistens potior et commodior sit. quam communis Germaniae mos, et usus patinarum pluribus communium, absque portionum singulis designatarum divisione?

Caput V.

Quam nam mensa computat. Gubernatori, Professoribus, ac Praefectis Academicarum Nobilium Majorum, in quibus mensa multiplex ac diversa, unaque cautior altera?

Caput VI.

Nobilitatis etiam Majoris, quae Patria, quae exterarum Juventutem, in Academia Nobilium contubernio vivere ac hoc desiderantem, confovere, et colere honorificum est Academicis, et optabilis in mutuum emolumentum.

Caput VII.

De potu communi ac ordinario Juventutis Nobilium Academicarum, item de extraordinario, seu potu vini et more patriae unitato.

Caput. VIII.

De Mensis Hospitum in Academia Nobilium subinde occurrentibus, ad Patrones Academiae conservandos, ac colendos, et difficulter absq[ue] offensione vitabilibus.

Caput. IX.

De victu et sustentandi ratione Familiam Academiae Nobilium Magna.

Caput. X.

An victus Academici cura plena ex ter no Ad ministratori & toto committenda velq[ue] Tractetur dicto, an potius & Moderatorum dispositione et directione accuranda R.R.

LIBER V.

De Vestitu Academicorum, ejusq;
ac aliorum necessariorum provisione in Aca-
demia Magna Nobilium.

Caput I.

In varietate Vestitus Academici ille
Nobili Juventuti convenientior est, qui
conformior mori Patrio, et Nobilitatis Statui

Caput II.

Expenduntur nonnulla circa Vestitum
Academicorum Nobilium Fundationis
gratia gaudentium in Academia magna

Caput III.

Quanam Vestitus ratio sit conformior
mori Patriae nostrae, et Nobilitatis Statui
praesenti Saeculo, atq; inde Nobili Juventuti
Academicae in Fundatione Statuenda.

Caput IV.

De Vestitu lineo variisq; ejus Supelle-
tile ad conservandam Academicorum
condecensem Nobilitati mundiciem necessaria

Caput V.

De Lecti Stratiq³ dispositione ad nocturnam Academicorum Nobilium quietem necessaria, tam fundatorem, quam Convectorum.

Caput VI.

De vestitu Famulorum ac Servorum Academia Nobilium Magna.

Caput VII.

De Proviſione Valetudinarij seu infirmarii pro decum bentibus atq³ moribundis Academicis Nobilibus.

Caput VIII.

De ceteris proviſionibus varijs in Internum Nobilem Academicam, endomesticis in evitabilibus.

Caput IX.

Oruitur Nobilis Academiici Unius pretium, item Convectoris Nobilis are suo viventis, & qualiter fundationi. ac tandem ipsa Capitalis Fundationis Summa ad

erigendam Academiam Nobiliem magnam
 Saeculari sub Gubernio, et Domesticis Profe-
 ssoribus itidem Saecularibus

Caput X.

De modis varijs moderandi prima im-
 pendia erigendae Academiae Magnae Nobi-
 lium.

Caput XI.

De sumptu et pretio conveniente
 Academijs minoribus erigendis in Patria,
 quae sunt Philosophorum atque Gymnas-
 iarum Nobilium.

LIBER. VI.

De Forma, sive constitutione moralis
Academia Nobilium Magna, ad profe-
quendam Iuventutis Nobilis rectam in-
stitutionem

Caput. I.

De Admittendis ad Fundationem Magnae
Academiae Nobilium.

Caput II

De admissione in eandem Academiam
Convictorum ac suo vivendum, et Academicis
Nobilibus Patrijs eodem in Contubernio cohabitanti-
am.

Caput III.

De admissione in Academiam Nobilium Ma-
gnam, a quo ac minores, exterarum Nationum,
nobilitatem fundationem in ea habentium.

Caput IV.

De impedimentis plerumque in dispensabilibus
ab Academia magna Nobilium excludentibus

Caput. V.

De tempore ingressus Academici regulari,

Institutionis, annis praescriptis, et termino anni
in Academia Nobilium Magna media ac minore

Caput VI.

De Artium, nobiliumq; exercitationum in hi-
gulos Institutionis annos partitione ab Acade-
micis, in Contubernium primum Gymnastica, no-
bilia Academiae admissis, observanda.

Caput VII.

De Artium nobiliumq; exercitationum par-
titione, in singulos Institutionis annos Acade-
mia Nobilium media seu Philosophorum observanda.

Caput VIII.

De Artium exercitationumq; in annos hi-
gulos distributione in Academia Nobilium
Magna seu Junis utriusq; Auditorum.

Caput IX.

De fundationibus dimidiatis. seu Sup-
plentibus dimidium fundationis ex suo Condi-
tionibus.

LIBER. VII.

De Gubernatore, seu Moderatore
Totius Nobilium Academia Magnae
alijsq; officialibus ei subordinatis

Caput. I.

Gubernatorj Academici nomine quis
intelligendus, et quae ejus ^{et utilitas} Neufstaj in Aca-
demia Nobilium Magna, seu ille Secularis sit, seu
Ecclesiasticus aut Regularis

Caput II.

Quodnam praecipuum munus sit Aca-
demiae Nobilium Magnae constituti Gubernatorj
Secularis, et quae ejus obligatio communis?

Caput III.

De potestate et Auctoritate Gubernatorj
Academiae Nobilium ad munera huiusmodi gerendi
rationem necessaria.

Caput IV.

De congrua Gubernatori Nobili Academiae
viro Illustri pensione atq; Salario, alijsque Utili-
tatis favoribus.

Caput V.

Utrum Academijs Nobilium convenien-
tius sit Gubernari ab Ecclesiasticis personis illis
tribus, quam à Secularibus et Laicis.

Caput VI.

Maxime congrua, proficuaq; Academijs No-
bilitum, ideoq; præ omnibus usitata magis est Gu-
bernatio Academica, quæ per Regulares viros Re-
ligiosissimos exercenda committitur.

Caput VII.

De Gubernatione Academia Nobilium in Ger-
mania, quæ mixta est à Catholicis et A Catholicis.
Sub Gubernatore alternante Seculari.

Caput VIII.

De Subordinatione plurium Moderatorum
eiusdem Academia Nobilium, numero Academicorum
in crescente Sub eodem Gubernatore.

Caput IX.

De Subordinatione Academicorum Nobilium
ad invicem. Seu de præcedentia Domestica Aegler-
iana, varijsq; consensibus emergentibus, et numero Academicorum in crescendo.

LIBER. VIII.

*De Gubernio Academiarum Nobilium
Juventutis Secularis, sub moderatoribus et
methodo Societatis Jesu*

Caput I.

*Instituti Societatis Jesu non est suscipere
curam, et Gubernationem Academiarum No-
bilis Juventutis Secularis*

Caput II.

*Ratio Gubernanda Juventutis nobilis in
Academia a Societate Jesu per dispensationem
acceptata, in quo consistat.*

Caput III.

*Societatis Jesu Institutum, in Gubernandis
Academijs Nobilium, cum dispensatione accep-
tatis nulla admittit Salaria, aut constitutam la-
borum mercedem, Suis in Academia occupatis per se
mis. Sed solum debitam et congruam his munij
sustentationem, ac necessariarum provisionem*

Caput IV

*Neque tamen haec Societatis Charitas, atq; liber-
lis absq; ~~mercedem~~ mercede serviendi Nobilium Academy
promptitudo, communem Religionis hujus favorem*

22.
Suis ademptum voluit, eorumq³ vitandi
conditionem deteriorari quo minus congrue
habeant, quam ex hoc Instituto et Provincia more
recepto sit. ~~Id neque superflua pretiosa aut laudib⁹~~
~~inconvenientes indulget.~~

Caput IV.

Neque curā Academia Nobilium seu Lemina
receptā per dispensationem onera hūmū,
et obligationem aliquam, Societas Jesu, nisi
in Instituto suo consentaneam admittere potest.

Caput V.

Neque obligare se potest ad reddendas ra
tiones seu Gubernationis, seu provventuum tem
porarium Academia Nobilium acceptata, prae
terquam soli d^{no} et Societatis Superiorib⁹.

Caput VI.

Societas Jesu in his ceterisq³ circa Contuber
nia Juventutis etiam Nobil⁹ Gubernanda Consti
tutionibus insistens, à primariis mo⁹ Annis, et
publicis laudibus Instrumenti fundationū com
mendatā, et conservatā probatāq³ passim
fuisse ostenditur.

Caput VII.

Ad rem ad versiones in Diploma Cas-
sem Ferdinandi II de Praviatū, Olomucens;
Nobilium fundacione in Societatem ejus
q³ constitutiones servandas clementissimi.

Caput VIII.

Suscepta Fundationum etiam Nobilium
cura à Societate Jesu salvis suis constitui-
onibus, et instituto, plurimum securitatis fun-
dationibus confert, dum nihil ex ijs comodi aut
utilitatis sibi appropriare, admittit. Societas

Caput IX

Rectores sive Regentes Seminariarum Nobi-
lium Societatis Jesu. manent suis subordinati
Superioribus Societatis, etiam quoad loci ac offi-
cij dispositionem et mutabilitatem, ^{id est} non ab-
comodo ipsius talis contubernij

LIBER IX.

De Religione & cultu Divino, ali-
isq; virtutum exercitationibus in gra-
vissele constituta Nobilium Acade-
mia, ex ordine constituto, et horarum dis-
tributione praescriptis.

Caput I.

Religionis Romano Catholicae Fidei
Doctrina, norma et amussis ad vitam
ei conformem unice necessaria est; qua
maxime in his erigere insistere docendus
est unusquisq; Academicus contubernij
Nobilis.

Caput II.

Optima quaeque vivendi Principia e doc-
trina eadem Catholica ad finem ultimum
dirigentia, per institutionis huius tempus pro
futuro sibi solertior comparat Academicus
Nobilis, quasi nunquam porro aliam
melioem occasionem reperatur.

Caput III.

De Exercitio cultus divini, ac pietatis in con-
tubernijs Academiarum nobilium Statui-
lito, ac impofterum Statuendo.

Caput IV.

In recte coordinato Nobilium Academia con-
tubernio, ex ipsa convivendi occasione, ac varie-
tate conversationis sub Statutorum observantia
etiam ~~moralium~~ ^{principalem} virtutum ^{aliarum} exercitationi consti-
ti campus porrigitur amplissimus

Caput V.

De aliarum virtutum moralium Nobilitati
Angulanter convenientem exercitationis cam-
po in contubernio Academicis

Caput VI

Proponuntur vitia virtutibus enarratis
opposita, quæ in numerosa Nobilium con-
viventium Academia neq; diu latere possunt,
neq; tot oculos sustinere, tanto facilius pro-
turbantur.

Caput VII

Sapientia Statutorum Academicorum

præcautio non modo virtutes optimas promovere
vitia pro turbare. Sed radices vitiorum ipsa exstir-
pare plurimum adjuvat dum eorum observantia
in contubernijs Nobilium Academicij strenue
ac constanter exigitur.

Caput VIII.

De lusu moderati usu honesto, et vitioso,
ac virtuosis in lusu actionibus Nobili Aca-
demico notendis et bonis, a malis discernendis.

Caput IX.

Distributio horarum dici Academica tam
virtutum disciplinarumq. Exercitationibus, quam
honestæ animi remissioni accommodata, et ab
omnibus Nobilibus Academicis observanda.

LIBER. X.

De Academiarum Nobilium
Patria re economica, eiusq; congrua
Administratione.

Caput I

In quo consistat bonus economica Sta-
tus Contuberniorum Nobilium seu Acade-
miarum.

Caput II.

Inbus adminiculis bonus economica Domu-
stica præcipue Status æquari possit in Academia
nobilis emolumentum

Caput III.

De Cancellaria economica Domus totius A-
cademicae, debite instruenda et coordinanda.

Caput IV.

An bona Immobilia an veri census Stabiles Lu-
um et perpetuos habere possint et convenienter
sit fundata Nobilium Academia Majori.

Caput V.

Quid statuendum sit de eo, quod durante bono oeconomiae statu prosperis quibusdam annis super abundat, salva foundationis Academiae integra debitaque administratione.

Caput VI.

An accedentibus in idem Contubernium pluribus Nobilium foundationibus, earum fundis sive censuales sive rurales, in unam fundationum Massam contrahendi, ac universali totius Academiae subijciendi sint oeconomia in communi?

Caput VII.

Qua ratione erigi et relevari possit Oeconomia Academiae prostrata, aut graviter laesa per causas fortuitas, bella et sterilitatem annorum, ac ignes?

Caput VIII.

Quid observandum per ante fundationum Capitali, etiam cum hypotheca, quacunque culpa vel causa, et quomodo Academia ipsa indemnis servanda?

Caput IX.

Propactis perenne aut con flagrante por
trito Academici Con tubernij Edificio Academia
Nobilitium conservanda sit.

Caput X.

An liberaliorum, an parciorum esse in clar
gendiis quibuscumq; Eleemolynis proficuum
magis sit Academia Academica, sive florenti
sive, afflicta aut prostrata?

~~Liber undecimus~~

~~De Juniore ex leras provincias lustratu~~

~~don~~

~~Liber 12.~~

~~ad huc in deliberatione est~~

LIBER XI.

De re Aconomica Academi-
arum, et Contuberniorum Nobili-
um, sub gubernatione & Administra-
tione Societatis Iesu.

Caput. I.

De Aconomia et rerum temporalium
Administratione Societatis Iesu Collegijs
suis ac domicilijs proprijs usitata.

Caput. II

Aconomia administratio Societatis
Iesu pro contubernijs Nobilium eadem e-
st quæ pro Collegijs proprijs, licet subinde rigo-
rosior pro Academia enucleamento.

Caput. III

Methodus Societatis Iesu communis
Administrandi temporalia Academicarum

Nobilitium est Sufficiens, et proportio
nata ad augendum et conservandum op-
timum Academiae cujusque Statum.

Caput IV.

Et conomia Academica Administra-
tio a Societate Jesu suscepta, est abunde
secura, magisque proficua, ac ceteris secula-
rium, contubernijs ejusmodi Nobilitium, pro-
cedendo secundum Societatis Institutum,
eiusque constitutiones.

Caput V.

Administrationem Societatis Jesu Pro-
curatoris Contubernij Academici Nobilitium
securiorem reddit frequentior per Rectores
bonorum cum inspectione visitatio, atque ac-
curata rationum ipsius Procuratoris re-
visio, citra rationariorum necessitatem.

Caput VI.

Explicatio eorum, quae in rationarijs
Societatis, et Administratione contuberni

rem Juventutis nobilis Academica, ob
alijs videri possens quibundam in Super
porta Notitia defectu

Caput. VII.

Frequentior Academia oeconomorum
de Societate Jesu mutatio, non est ulli detri
mento, rei temporalij academica, imo emo
lumento majori.

Caput. VIII.

LIBER. XII.

De querimonijs Academicorum communibus ac ordinarijs, ijsq; inevitabilibus, variaq; earum radice.

Caput. I.

Numerosa in comunitate convivendi ratio, uti multum amicitatis, ac jucunditatis habet, ita nec suis quibusdam caret incommodis, facile tamen ab ingenua juventute tolerabilibus.

Caput II.

Asspiciere vitam communem ceteris absq; singularitatum prerogativa inter apparet, magnam ingenuitatis honesta et arguit, et procurat commendationem, atq; inter suos estimationem.

Caput III.

Nulla querimoniarum Academicarum tanta esse facile deprehenditur, ut par incommodum sepe saepius etiam in domo paterna non sit occurrens, et ingenuae filiter perferendum.

Caput IV.

Vilissima querimoniarum est, congreui de vitijs quantitate aut qualitate, ex sui appetitus arbitrio, in comunionem majorem, vilem arguit animum, et se reddit contemptibilem.

Caput V.

Altera querimonia esse plerumq. solum contra potum seu vini seu cerevisiam quoad quantitatem, quam qualitate ipsi, imo et quoad modum, quo non indiget potestati promiscue et ad placitum cuiusvis temporis.

Caput VI

Tertia communiter apud nonnullos querimonia est circa vestitum, à fundatione praescriptum, multiplex ipsius depretiatione perperam facta, seu in se et ex ipso quam contemptibilior creditur quod ex fundationis dispositione in nuda à in pecunia potius tribuatur.

41

Caput VII.

Quartum querimoniarum genus est quod adversus aut putativam disciplinam vigorem, aut communis vitae inevitabilia in comoda variè in libertatem amplius relaxandam procedit. seu in habitatione seu exercitationum indispensabilitate, seu obsequij defectu.

Caput VIII.

Exponitur videri potissimum ejusmodi futilium querimoniarum in Academico contubernio praecipue majore obfer deprehensa.

Caput IX

Academicorum ~~et~~ ejusmodi querelae et murmura. Affectorum non est dissimulanda audacia, nisi si in quiete copiosa, aliaq. disciplina incommoda ena-

cantur; meritis hunc plebendi, aut gratis fundati-
onem quibusdam privandi, ob suam in eas ingratitudi-
nem, et obprobrium.

Caput X.

~~LIBER XII.~~

TRACTATUS

De Recta Juventutis
Nobilis
INSTITUTIONE

PARS. II.

*Lucubrations, Academica
seu*

De ACADEMIIS

*Nobilium Patriæ**Illustribus**Ad rectè Instituentam Juventutē
Nobilem.*

LIBRI. XII.

DE

ACADEMIIS

Nobilium
Patriæ

LIBER. I.

De Academijs in Comuni

Caput I.

De origine Antiquitate, Academiarum,
Nominis Etymo et Significatione.

Academia, notum ac stimatumque Sapientibus
Nomen, Regnorum rerumque publicarum cymelion prothosua
Nobili Juventuti Palestra ipsa nobilitate nobilior
præcipuum in humanis patriæ felicitatis, et publici boni
Auctarium, aut prope fundamentum perennitatis et
splendoris. Natale hunc solum mentis in Sapientum le-
gis nacta, et Scientiarum patria farundissima, celebratissi-
maque, Græcia nempe, Atheniensium in republica prima
hortita est incunabula, Locus naturæ gratijs, et Jove Cæloque
plurimum benigno mille passus ab Athenis, Urbe literarum
nominatissima tanto splendore confurripit et Scientiarum
fama, qui transmaria etiam Romam usque cum fama co-
ruscant. Erat autem locus ille quem Academiam dice-
bant Athenienses, amœnitate ac quiete plenus, ambrosijs
ambulacris, virentibus in amplissimis horti speciem pancti-
nis nemorosus tamen, neque floridus ad delicias, et ambrosius

ad conciliandam facile omnem animi collectionem, complectebatur in super vastitate sua numerosa, vastasq; ad amplitudinem etiam cum Magnificentiam porticus et ambulacra plurima per ipsas porticus longa line ducentia, et in dublimi creta

Nomen Academia ei attributum derivatumq; ab Academo herve Athenienti, Sive cum conditorem existiment alij cultorem fautorumq; primum ut Divina Platonis oracula ejusq; Philosophia ad multa maximeq; numerosa Juventuti ^{modu} non parva sed ex tera quoq; Platone ipso Magistro traheret. imo et Arty suam habere in ter porticus penpatum. Platonis inde discipuli dicti, Academici, ab Academia, hinc a sua qua graecis porticus est, Poici. Nominis proinde Academia ab Academo herve etymologia est, atq; significatum suum a Platone Aristoteli plurimisque Sapientibus Saeculo illo vetustissimo florentibus cum splendore suo debet, illiq; obnozia manet.

Ex hac namq; Academia Athenienti, Scientiarum plurimarum tota Graecia Monarchia pro manavit et undantius Saeculumq; reddidit Sapientibus florentissimum. felici adeo Successu, ac Patrij boni incremento, ut hominum quantum vis agrestium animi ita componere ^{reple} ~~et~~ ^{ac} illius egressi, vultum, ~~vultum~~ modestum, civilem, hilarem, simul se verum, et gravem, moresq; graves urbanosq; praeferebant inde natus, ut, cum hominem cultu compositu, vultu Urbani ac Pravi mixta ac lenem, doctrina multiplici et moribus aptimis institutum comendare et approbare quis voluit, haec verbonum forma uti licebat: Ex Academia venis. jam q; tunc ^{ab} ipsis nempe Academia incunabulis constabat patet non doctrina modo, sed virtute, et morum cultura Academicos veros et colendos, atq; instituendos esse, et distinguere

Hic Academia ^{hujus} ad emulationem, an imitationem fama, magnitudo Romanos adegit, factumq; est, ut non

Romanæ Lelium, sed et disciplinarum ac virtutum institutio-
nem ad juventutis patriæ emolumentum, et Romanæ Monarchiæ diffundamēta
reletem olumentum amplectentibz, Similesq non solum nemoro-
sis, umbrinisq ambalacis, sed et Studijs Juventutis Romanæ
necessarijs excitare porticusq amplas circum locarent, in
cinas Romæ, Consules Romani nonnulli. Vestigium rei
hujus, adnotat, proutq Northij Laeulij Plinius. referen, inter Plini. l. 31. c. 2.
memorabilia, Ciceronis ipsius Consulis Romani endiffiani
Villam in hunc fuisse hoc nomine Academia compellatam
Similitq ut Atheniensis illa, porticu et nemore in huncq, a qua
etiam Academicis questionibus nomen inscriptis, ibidem
elucubrat. quod confirmat, inscriptum enibi tute eodem
Plinio, inscriptum Laureæ Ciceronis Liberti Villa illi, epigra-
ma in signe, huiusmodi hoc subjunctum.

Quod tua Romana vindex, clarissime Lingor
Sylva loco melius surgere, iuxta vult.

Atq Academia celebratam nomine villam.

Nunc reparat cultu sub potiore vetus;

Hic etiam apparent Lymphae non ante repta

Languida quæ infuso lumina rore levant

Nimirum locus ipse huius Ciceronis honori

Hoc dedit: hanc fontes cum patefecit opes

Ut quoniam lotum legisset sine per orbem

Sint plures oculis, quæ medeant, aquæ.

Idem Plinius

Sic nempe et in latium, et in orbem Europæum usq in
præfens laculum Græcia barbaræ jam sub iugo gemente ad nos
Spectis academia migrat Athenis. Idemq, fixit et majoris gloriæ Claudian.
donis incremento et Regnum emolumento, agentilitatis erro-
ribus vindicata Sublimiores fides orthodoxa præ Platonis se-
cali divini oraculis excipit, traditq cum Socraticis veritates.

Hoc nempe modo, ac nomenclatura, ~~venerat~~ hunc et
 hodiernum vocari audire est, Academia, Omne celebre famu-
 lumq. Studium publicum bono Iuventutis patriae excolendi
 et disciplinis optimis ac principum moribus virtutisq. imbuenda
 per Europam erectum. et Magistris et Doctoribus insignibus
 constans, omnibuscq. patens. quod alias patrio latinitatis
 nomine Universitates vocamus, Academia vero per tra-
 ditionem, ac similitudinem relatum ad primam Athenien-
 sium Graeciae Academiam. Sic dicitur scribiturq. Aca-
 demia Parisiorum, Complutensis, Conimbricensis, Ro-
 ma, Viennensis ac Pragensis. quodidem est ac Universitas
 habet hic Academia plenam originem à Graecia, cujus
 Nobilitas prolapia vetustissime et ab hanc Academia
 quem nonnulli inter deos retulerunt, deumq. Academam
 more sua gentilitatis dixere, habet et propagationem nomi-
 nis et rei ad nos derivatam. Multitudine atq. Nobilitate
 Academicorum vetere illa prima longe superiorem ipsa in
 patria, de qua parte priore tractatus scribendi argumentis
 participare fuerat. Parte hac Ego aliud tantisper ^{genus} Aca-
 demiae tractare et lucubrare me cernes legesq. gravate.

Caput II

De Speciali Academia Significatione
et Lenzu, quo in presenti Tractatu de ea agitur
nempe de Academia Nobilium.

Illustre Academiae nomen, cum orbi literato, ac Scienti-
arum amantibus terris, Regniq[ue] Gracia infususset, tantum
per secula Libentia in hominum animos ingressum ^{reperit} ~~invenit~~
ut non modo Scientiarum Universitates celeberrimae, vetustiss[imae]
mag[is] etiam Catholicae, illud sibi attribui fereant, imo prope comu-
niori uti quam vident. Ad in super, minorum quocunq[ue] h[ab]itu
gymnasii, quancquam longi inferioris h[ab]itudinis, et
non tam Scientia quam artium quacunq[ue] ^{praestantia} ~~excellencia~~ se
ritu per quandam similitudinem aucupari, sibi ad ex-
cellenciae commendationem sibi observata hodie ^{attribuere} ~~hodie~~ edum. Sic famo-
sis in Italia Germaniaq[ue] ac pleribus haud dubie Regnis alijs
florant vigentq[ue] hoc pretioso nomine insignita Academiae
pictorum, Statuariorum, aut plastarum, et. quae huc
in arte excellentes Magistros et alunt et coherant, et praemij
publicis ad artis concertationes provocant, Stimulantq[ue] suos
artis cujusq[ue] aut Scholares aut quoscunq[ue] suu in artis genere em-
ditos. quo certandi modo Academicos, illud beneficii regna
maxima consecretantq[ue], ut nunquam careant, florantissimij
in arte Magistri, ad ornatus multiplices, maximozq[ue] gra-
tias quae profanos splendores.

Quid mirum proinde si et Regnorum et Reipublicae
carum Nobilitas, et gemma praecipua splendoris patrij de
simili sibi profuerit, et utilitati et splendoris beneficio,
ut si per Academiam Nobilium sua in patria cogitant

fundaret ac perficeret, quales in regnis nonnullis ad Magnam
Scientiam florescere videt, et Sapientibus Sacris, atq; Politicis
plurimum commendari. Est autem illa de qua agimus
Nobilium Academia, praesentis saeculi usq; laudata, hanc
hanc quadam definitionis methodo explicare conuodius
velimus. Est inquam dicta Nobilium Academia. Nobilium Ju-
uentutis sub certa legum forma, ac Moderatoribus, ad inu-
icem conuiventibus, et dignam Nobilitati Institutionem com-
modius prosequentibus, ^{publicam ac stabilem} congruam contubernium. quam defini-
tionem claritatis gratia ita expositam clauis optam velim.

Nam 1° dicitur Iuventutis Nobilis, seu illa patria sit seu
ex terra seu Nobilitati accedens, quales sunt Militantium
dignis digniorum charactere filij: et inde quidam delectus
Iuuentutis habet, quod Universitates non recipiunt, civium
Iuuentuti aequae ac Nobili patentes.

2° Sub certa legum Norma et Moderatoribus, intellige
etiam Moderatores Scientiarum ac Artium constitutos Magis-
tros, et certam seu singularem legum normam, ³⁴ quod pro
parte Academia constituitur principaliter, ^{ad inuicem conui-}
^{uentium.} huius enim Academiae perfectae quas Germania possidet
et Italia habet proprium est, et dignam Nobilitate insti-
tutionem commodius prosequentis, quod ad aequam omnem ne-
cessarium est Academiae, ⁵ ^{publicum ac stabile} congruam ac stabile contuberni-
um. quo innuitur, Auctoritate publica probatum, ac fo-
ndatum esse oportere ad perpetuitatem.

Huius Academiae Nobilium Norma formae ita
constituenda, non ^{una} ~~una~~ per temporum experientiam. Con-
silio optimo Maturo: data est primum cogitandi, deum
fundandi et perficiendi Occasio publica potestati, et Sa-
pientum Patriae proficientium Munifici liberalitati,

in bonum publicum, et Juventutis emolumenta ^{ipsum} vere
causam impendenda, merito talis gratia, et quoad ^{ul} fundam
da huiusmodi perpetuitate perpetuo cumulatione, et postea
crescente. Neque una eademque omnibus fuit cogitatio, alij
habet doctrinam videre Juventuti, bene instituenda, alij et huius
tutionis subsidio, alij insuper ad lautitiam usque haberi volun
tatem Nobilitatis gradu et convenientia. Unda unum Academia nomen
non unam aequali habet huiusmodi conditionem, una quaeque tamen
fundatori suo debet laudem et encomium

In hoc itaq; ejus modi Nobilium Academia praesentis sa-
culi est praestabilior omni veteri, quod Academicos uno con-
strictos contubernio, non modo Scientijs, Sed moribus, liqui dem
recte ordinata sit, efficacius informare, et praeculis vigilanti-
bus continere valeat, quod alia, quae universitates dicuntur, ne
galia Studiorum causa adinventu beneficia non habeant, unde
hoc Tractatu nostro retinenda in memoria est Academia Nobili-
um supra posita et hypostitadescriptio, quam h. Stingeri mali-
dices brevius: Academia nobilium est Publicum Juven-
tutis Nobilis, Nobiliter instituenda contubernium Publi et mo-
derationibus in simul conviventis. atq; de his impostorem et
hic quidem in Com uni

Caput III.

De fine Academiae Nobilis Juventutis
Universali, et medijs communibus ad hunc
finem necessarijs

Quod gemma pretiosa atq; coruscans aureis in Regum
coronis hoc Nobilitatis illustri in ipsis regnis; ornamento
ac pretio est illa corona, hac reipublica emulamento, et
honoris. At licet Adamas aut carbonculus nativum duntaxat
pretium etiam sub ligna, ~~cruentum~~ sub habroq; sub cortice
latens habeat, splendorem tamen Adamante aut carbonu-
culo dignum quo in oculis aliorum ad gratiam corruscat, non
nisi ad amicum perpolitus, sortitur. Hoc ipsum cum gem-
mis nobilissimis commune esse habet Patria cuiusvis Nobili-
tatis, pretiosa et aestimabilis est ex ipsa avita profapia nati-
vitate congenitoq; sanguinis valore, at nisi condigna perpo-
liatur institutione, existimationis splendorem, et claritatem
nominis non consequitur. Sua proinde ^{indiget}, ut non minus quam cor-
nam gemmis corrus ita Regnum semel Nobilibus exornet filijs
atque maxime ex cultis, et condigne expolitis, alios plus inde
deducit, quam splendoris congrui incrementum. Monstra enim despo-
digi. Nobilem in cultum, dignum divitem in doctum Militem ignavum.

Nobilitas patria proinde ubiis gentiam, nullo non loco
sicut gemma hanc communem lapidem sortem, ita supra com-
nem hominum civium statum evecta aestimabiliorque, ita
maioris artis culturam, et singularioremq; erigit institutionem
quia cum statui huius nobilitati honorationis condignam
hunc in finem Academiae Nobilium omnium communem
Excellat huiusmodi. in collineat eam labor, et industria et

mens principia Magnatum fundationum, et Reipublicae communis ex-
pectatio. atque utrumque alij quoque honesti laudabiles et accedentes
possint et volent, ille tamen principis est, ad huiusmodi rei finis.

Ceterum ut paucis multa stringamus, finis prae-
cipuus, communis Universitatis Academicarum Nobilium, de qui-
bus notum habendi argumentum est. est utrumque finis. Nobilij
Juventutis Patriae condigna institutio maiori compendio, et
minori impendio obtinenda. ^{claretur} ad Academiam no-
bilitatem non modo quorumque Juventutem patriam sed et condignam
tali Juventuti institutionem requiri ut finem. et quidem libere
modi, atque conditionibus ibidem in huiusmodi, videlicet maiori cum
compendio, et minori impendio.

Censet autem condigna Nobilij Juventutis institutio
communi praesentis Saeculi Iudicio ea quae Nobilem Adoles-
centem, reddat, ipsius pietatis et virtutum moribus, ac scientijs
omnibus, antebus eruditum, quas Nobilitatemque et Status, ho-
ni et decoras, et necessaria, et admodum utiles rationabiliter
existimat, ac desiderat. hanc Academia accurate debet, huius
consequenda omni studio adlabore. Libet quoque eorum virtutum
Scientiarum, ac artium syllabum nobilitate dignarum, inspi-
cere hic obiter, penitus autem infra eundem ipsius specialiter agat. quae
communis usus et Nobilitatis expectatio, abunde nota nos edocuit.
at siquidem institutio Nobilium, eandem Instituentem a talij
partitionem sequi necesse habeat. à prima mox à late eam
omnem hic complector.

Quibus Juventus nobilij imbuenda sit, ut condigne statui-
tuo instituenda censetur.

In doctrina Fidei Catholicae, et mysterijs eius
in pietate et cultu divino, verae fidei conformi
in probitate morum et observatione praeceptorum Dei et
Ecclesiae

In virtutibus Christianis, et principijs Catholicis, verae fidei
 In moribus Nobilitatem decantibus, et compositione actionum suarum
 In literis et Latinitate culta tam in loquendo quam scribendo.
 In Calligraphia, seu decenti ac ornata characteri tam linguae
 patris, quam linguae Latinae, et Graecae.
 In Poetica, et epistolari disciplina, ac veteri institutione
 In Rhetorica, et Oratorio stylo vel vario, optimoque
 In Arithmeticae fundamentis primum, deinde in profectu
 In Historia universalis Notitia, et Latinae demum et Graecae
 In linguis Graecis, praecipue Graecorum majorum usque, cultusque
 quales sunt Gallica Italica ac Hispanica.
 In Scientia Philosophica Naturali et Experimentalis
 In Ethica et Morali, ac historia particulari Patriae et
 aliarum Regionum vicinarum
 In disciplina Mathematica, cum unionibus Nobilitatis
 quales sunt Geographia tam politica quam Naturalis
 Geometria
 Architectura Militari, seu polemica totius
 Architectura civili, quantum ad notitiam
 sufficientem ad iudicanda quaecumque regni
 Astronomia, et planetarum circuli ac histematici
 In Iure canonico,
 In Iure Civili communis et Iuris Gentium ac Naturalis
 publico praecipue ac Feudali
 Provinciali Patriae suae
 Municipali Urbium Regni patrii
 In arte Saltatoria Nobili, et in morem patrii recepta et
 in arte digladiatoria illa quae Nobilium est
 in arte Equitum et Hippodromi exercitationibus
 Et in alijs quod optimus patrie mos exigit.

+ Corporis debita com-
 positione moris tenet

Numerosa sane ac ponderosa haec disciplinarum varietas
si ad perfectionem deducenda sperari posset, dicendum Academicum
cum Sapiente Solone fore: assidue addiscens ad senium per-
venire.

Soloni apud
Lycium

Verum ut et prolixitati temporum, et multitudinis artium
et licentiarum ac disciplinarum in educatione ^{moderanda} respectu Nobili-
um adolescentum prospiciunt. Academia Nobilium finem
accepit, ut et tempori et prolixitati in Academia con-
tenta compendia haberent, et per ipsa haec compendia decer-
cerent Academicorum omnium cum utilitate, impendium.
dumodo quarendo nimia comoditatis compendia, ipsius institu-
tionis perfectio nequearia non patiatur dispendium. nam
est live annorum nec breve spatium, quod a prima institu-
tionis ac Nobilium Juventutis aetate ad usque annum facile vige-
simum inter labitur ei soli consecratum, neque profecto annorum
haec aetatis inter capedo, aut dignius, aut utilius, imo etiam
delectabilius amari usque impendi valet, quam in Academica
Juventutis Nobilium in simul conviventium institutionem.

Media adhuc compendiosa et minus sumptuosa insti-
tutionis Academia Nobilium, qui finem intellegit, laud diffi-
cilius simul advertet, ex ea, quam in Academia gravis ejus-
modi vivendi et exercitandi habet ratio, proportione, ac habili-
tate ad hunc finem. qualia communiter sunt, Statuta optima
tam pietatis virtutis quam Scientiarum ac demum disciplinarum
leges, congruus exercitationum ordo, Dies in studia et ac-
tiones ceteras distributio, victus moderatio, Instructorum
Professorumque aliorum aequae ac minorum, praesentia domestica
Subornationum ac Provocationum in vigilantia et observantia
emulationis honestae campus, honoris plurima occasio ab
eruditione capeffendi. quod in illa quae Universitatis dicitur vigila-
facili tamque ubi profectus a quo ^{et hinc} ^{optinari} posset, cum praeter
disciplinas facultatum suarum ^{cum} proficientibus, alias non prae-
cipiat.

Suis facit Statum Academicis. Academia vero Nobilium ex Sta-
 tuto hoc et Nobilitatis sublimiori conditione plurima exigit, ut
 quae observantia tanto instantius in vigilare et instare et
 obligat. Consilium hoc Nobili Juventuti saluberrimum
 ab ipso Magno Academiae Atheniensis Magistro Aristotele
 le Seculis nostris porrectum erudo, repeto namque oraculum
 Arist. l. 10 de morib. de moribus libri eius Sapientissimi, dum ait: temperanter
 Cap. 10. toleranterque vivere Adolescentibus iucundum non est: pro-
circa ut opas ut et educatio et studia constituta legibus habet;
ita enim fiet ut consuetudine tractata molesta esse desi-
nant; ~~quod~~ hanc ad amissionem expletur in nostra de qua agimus
 Admiratione omni Nobilium sub Statutis Auditorum infirmis
 viventium.

Caput IV

De ijs quæ ad perfectam completamq; Academi-
am Nobiliam, ut ea perfecta et completa sit ad hunc
finem obtinendum, communiter et necessario re-
quiruntur.

Est sane Opus laudabile, sume et estimabile,
quod ipse nominis expositi edocet significatio. Academia
Nobilium, ut prope ab hujus nominis communi partici-
patione omnia quædam sortiri ac præseferre nobilita-
tatem sit necesse, et gratiam splendoris, quem maxime No-
bilitas rerum affectat ^{ad} imo exigit natura sua. At quia splen-
dorem hunc, semper, et illicium Juventutis, et ad monumentum
grati animi Fundatorum non incongruum sed admodum he-
retuorum difficulter ex toto ut desideraret, difficile est con-
sequi, sed ad parcendum impendij, etiam utilia instituti-
onis Nobilis comoda, et ad minicula jacturam ferre cogun-
tur, et ^{dum} acrius sufficientis defectu plura a Juventute nascuntur
incomoda, et Academia ipsius vapulet existimatio. Sub-
jungere et ob oculos ponere libet ea quæ ad consummatam
Academiae perfectionem necessaria omnino sunt, ut hi-
ne his finis ille Academicorum nobilissimus, viz obliuio
credi possit.

Primo ac præcipue requirit Academia Nobiliam
Domicilium congruum Numero, et multitudini Aca-
micorum, et quidem in super nobilitati. ex quo arguitur
eiusdem necessaria amplitudo et vastitas, consequente

et pretij magnitudo. nam angustia habitationum, nec de
venturis sanitati, nec bonae disciplinae, nec Institutionis ne
cessitati sufficientem magnamque obnoxiam reddunt de
trimentis. hoc in genere in finem sufficit. nam in par
ticulari in finem habitationum consignatio, clariorem ampli
tudinis requisitam porriget expositionem.

Alterum quod cum domitio necessario coniungum et conveniens
est locus Academiae Nobilium sit amantissimus, auratus, salutaris,
et a strepitu studij inimicus remotus. Hoc quidem
ipsa prima Academia Atheniensis indigebat facies, et
una quae supra capite primo in originali statu hoc exhibita
et ratio sana loquitur. alius si quidpiam hominem abest, averse pueri
pro illius omnibus pariet.

+ in re, et non in bla
spe
Tertium est quod necessitas accedit, fundus sufficientis ad
expensas Academiae fere adas inevitabiles, quales sunt ta
ta lecta adusq. servandas, Moderatorum et Professorum ac
artium Magistrorum et familiae ipsius Salaria, ac desula
tationem, quae omnia per Anni spatium non exiguum con
sument impendium. Praefendo hic ab Academicorum No
bilium victu, cum namq. de Academia in communia gant
seu illa fundatos Alumnos Nobiles, seu Convictores, ac
suo in communia visitantes numeret, non est huius loci quod
de ipso dicam, sed in particulari respectu bonum victus Academicorum.

Quartum instructio debita domus, omnis generis suppellecti
tile, à vilissima adusq. pretiosam. dignam Nobili juvenutem
quae reddat comodam habitationem, et necessarium suffi
cientiam tam Moderatoribus Magistrisq. necessariis, quam ipsi
familiae, Senis atq. pueris. Haec quidem in instructio ad rigorem
tam necessitatem duntaxat facta non sufficit nisi accedat
provisio parata ad quampiam abundantiam, ad praecavendum
magnis incommodis, et molestiis obnoxium necessarium de
tum non illius aut in tempore suppletum nani Nobilibus

Lit. B.

Excerptum ex literis Foundationis Waldsteinianae circa Nobiles et Clericos Alumnos Seminarii Giezinensis, et desumptum ad literam.

S. B. ex diplomate Alberti Waldstein.

Volamus autem inter hos centum Juvenes Numerari Tringenta, viginti Scilicet Barones vel Nobiles, familiae bonae et antiquae, quorum ad mittendorum, vel recipiendorum, vel et dimittendorum, si incepti fuerint, Nobis haudibus ac suavis Honoribus nostris, vel quibus id munus à Nobis committeretur, potestatem reservamus. Et decem alios ad Ecclesiasticum munus aptos, qui ultro se se Status Ecclesiastici addicere vellent.

Horum eligendorum recipiendorumque ius penes Rectorem Societatis Jesu Collegij Gitschinensis integrum relinquimus. modo sic recepti Boemicam, vel Germanicam linguam calleant, ut postmodum per litteras nostras, cum eruditionem ac morum probitate, cum debita aetate accipiant, et apti ad ordines Sacros suscipiendos fuerint, ipsi susceptis, in Parochijs nostri Ducatus animarum curam quatuor, aut quinque annos gerere valeant.

Pro quibus quia eos non modo honestius et liberalius pro reliquis Septuaginta in victu haberi, et tractari, verum etiam penes sustentationem

nostris expensis vestiri volumus: Ultra priorem nos-
tram fundationem addimus assignamus. Sin perpetuam
fundamus, quolibet anno eligimus bona, pura & modica
mitte quadringentos per nostros Officiales, Seminarios
consignandos. Cerevisia alba bona vasa duo, mediocri
vero pro familia vas unum, singulis hebdomadis in Se-
minario deponenda: Salis vasa magna per singulos an-
nos tria. Carpiorum vasa quatuordecim, lincorum
duodecim, lignorum Orgias quingenta; Pro lyeu-
minibus vero, condimentis, lacticiis, alijsq; necessita-
tibus eo facilius comparandis, ac sustinendis, assigna-
mus liberisq; donamus pagos Nostros, LABAUN,
et LHOJA LABAUNSKA. cum omnibus pertinen-
tijs ad dictos pagos, et in specie cum pradio in pago
LABAUN sito, quod Furiers Hoff. dicitur, sum-
ptibus nostris comparato: quo, ut et subditis,
alijsq; pagorum dictorum pertinentijs Patres in
usum horum Juvenum liberi uti; et de ijs dispone-
re pro libitu ac voluntate poterant.

Et quoniam pro curandis aegrotis Nobilibus et
Clericis Seminarii nostri et c.

Sic totum in glorio latissimum Waldsteini Fridlan-
dia Ducis fundationis diploma desident, in ve-
niri potest in Archivo Procuratoris Provinciae Pragae
Collegij et Seminarii loculamento. Giezenensi.

Aliud desumptum ex Diplomate Waldstei-
nico concernens Nobilium institutionem ex-
citiorum in Seminario Gieginensi.

paulo infra. loquens de PP. Societatis, Item:

Quippe horum providentia Caritati zeloque confisi-
tota hanc Juventutem ipsi regendam. Atque domino
gubernandam fidenter tradimus, certo nobis persuaden-
tes ita Patres huius Seminarii profuturos, ut inde Ado-
lescentes et virtutibus ornatos, et Scientiarum discipli-
nis imbutos educamus. Prout hoc nomine capi-
ditos Patres Societatis obligatos volumus, ut No-
biles Seminarios nostros, tum in alijs exercitijs libe-
ralibus, Nobilitati convenientibus, tum etiam in Mu-
sica vocali instituunt ac informant, cumque eodem in
Arithmetica et Calligraphia cupiamus exerceri, iidem
Patres Societatis Praeceptorem Nobilibus Seminariis hos
Ius addent, qui saecularis Lit. ut eos in Arithmetici, et
eleganti Scripturae informant, cuius labore, quovis
mense quinque modios Aliginis ex eo, quod subditi porri-
gant frumento, vel loco eius, Decem florenos as-
signamus, et destinamus.

Allegatum B. 1. C.

Lit. A

Copia Rescripti Caesaris Ferdinandi II.
circa Fundationes Waldsteiny Fridlan
dia Ducis in Seminario Sicyonenfi b. Jesu.

Der Röm. Kayf an¹ zu Hungarn, und
Bohym König Majest. Inn Verb Aller
gnadigsten Herrn, wegen der Bisth¹
Jesu in Konigreich Böhym P. Provinciali,
und des Gitschiner Collegij Provocaturum
C. Rectori hiemit zum Copf und anzubringen.
Hochsterrnand Ihr Kayf und König Majest
haben mit unsern gnadigst Herrn,
was es halt bey der, oben, so umb gnadigst
confirmation des von dem genannten Frid
lander zu Gitschin fundirten Collegij und
Seminarij und anderer davor davorstehenden
dispositionen unterthanigst anzuhalten;
Vintmaßten dann unser Hochsterrnand
Ihr Kayf Majest, sich hierran¹ aller gnadigst
resolviret, daß besagte fundationes in ihrem
Stand erhalten, jedoch anstat der gebührenden
confirmation, hierrüber eine fundation von
unsern unter Ihro Majest, außgesetzt

aus so viel die Zwanzig Nobiles und Zehn
Alumnos betrifft, die schon vorher Franz
feriert, und schon die unterhaltung der fun-
dation grosselassen, dass fast die Dreyzig
Seminaristen aber alldort zu Ditschin verbleiben
und der Distrikts ansehung nach versorgt
werden sollen, gestalt dann mehr hoch
gedacht Ihre Kayser und Königl. Majest. Ihre
lobliche Hofkammer in welschen begerh
dies zu dir ferner, damit die in der
fundation benutzte Dörffer, bey der Confis-
cation angesetzt, und die mittel zu wasser-
vinnung solcher fundation bey Zeiten be-
nommen, und dargewiesen werden mag-
ten, zu vermerken gnedig san befohlen
dies wird ferner, solches hiermit zu ihrer
nachricht angefügt, auf zu gleich obber-
melter vornehmung an die lobl. Hofkammer
eingeliefert, und werden sie die dem nach sich
gehorzamblich zu richten, begreifliche kaiserl.
Resolution wird beuollet Hofkammer geben son-
nen zu händigen, und all da die obberstandene
Wohlfahrt zu ihrer pferrnigen besondring
instandig zu sollicitiren wissen.

Decretum per Imperatoriam Majestatem in Con-
silio Privatico Sopronij 30 mensis decembris 1694.

Wilhelm v. Graf Thawata.

(L.S.) Lebrecht von Kolowrat

Et haec quidem de Materiali Academia Statu dicta
sunt. nunc ad formalia Academia Nobilium in communem
cendere libeat, et in ijs quidem inevitabiliter necessarium ^{est} ^{est}.

1° Rector live moderator Academiae supremus in
hoc contubernio, cum praefectis ac praedibz necessarijs, et au-
gribusdam saltem Professoribus domesticis. Caput namque
omni re de constituto corpori, à quo membra caetera regantur
cessarius est, alias admodum monstrum. Sed et Capitulum
admirum, in subdium, quales subordinati Praefecti
favere in ipso corpore tuendo est necesse. Professorum domesti-
ca sustentatio, characteristica et Academia ad facilitatem com-
pendii, et sumptuum levamen, quas conditiones in ipso fine
Academiae comprehendimus; hi autem sicut
ipso Moderatore seu Sarculari sint seu Regulari, nil refert
ad communem Academiae Nobilium rationem.

2 Statuta Nobilitati et fini Academiae congrua. Auctor-
itate competente et lata et firmata. Lex enim in commune vi-
ventis anima est communis. et Norma actionum honestarum.
haec ⁱⁿ corpus et membra ligat, et ut Aristoteles dixit. adversa et
ingrata alius Juventi, affectu digne mitigat et dulcorat, donec
et urgeat vivere toleranter.

Supra Aristot.

3 Disciplinam artium Nobilium condiscendarum fa-
cili non modo copia, Sed et methodus quam maxime licet compen-
dit. hoc enim Academia Nobilium praesentat Universitatibus. et ambis
hoc saeculum praesens et politicum pro hospio et fine Aca-
demiarum Professorum haberi velle observatum est, et discipu-
lorum tanto auctorem et igitur libertatem, quanto minoris in dis-
cendi precipitatem.

4ta necessaria ad Academiam Nobilium, est Academicorum
ipsorum granda communitas constituturum sub disciplina et lege
Contubernij vita communis, ut simul vivendi ac victitandi una com-
munis ratio. illud enim plurimum perovocat animos Fundatorum
ut eo securius Juventes ad varios excessus facili, imo proclivi, à con-

convagationis liberi oris, aut noxia periculo longe remota, temperanter toleranterque vivere, et ex ordine actiones suas, continuo in conspectu, et vigiliis oculis rite componere affueat. in super et tempus omne, utili sibi in futurum emendationi comparanda ac opportunam offensionem paratam semper reperiatur, neque tam facile animo, ut proficue occupato evagari possit in libertatis immatura desperatione.

5to de rebus i hunc necessarii ad Academiam ejusmodi, est solers Academicorum exercitatio in omnibus iis, quae Academia beneficium per hanc comorationis annorum intervallum condicere jubent. et specimen profectus hui, non modo coram con-
fucunalibus, ac privatim, sed et quibusvis honorationibus ad id invitatis, ad dare ad iudicandum, Siminibus solers, minus habens, in eo ^{quod} oportebat, male reperitur.

Hae quidem de Academia Nobilium perfectis ac consum-
tis a potiori intelligenda sunt, ex quo si quidquam de
necessarii iis ad Academiam requiritur, tantum de tra-
hitis Academicis perfectioni.

Eruiatur quoque ex hactenus dictis abundanter Academia
Nobilium discrimen ab alijs tam Juventutis liberae con-
fucunalibus quam ipsa institutione, quae auspiciis extra Acad-
mias dictas ad totas et disciplinas extensa cernitur, licet stu-
dialm Juventutem instituendam habeant ex munere et sta-
bulis.

Sic Universitates, seu Academiae communes, instituunt Juven-
tutem suam, ab promissam seuobilem seu ignobilem
neque artes Nobilium reliquas, principium, et pluribus patebit
in sequenti capite.

Caput V

De differentijs Academia Nobilium perfecta, ab universitatibus, Collegijs Nationum Gymnasijs, Convictibus Nobilium Seminarijs, ac Domicilijs, varijsq; foundationibus ad instituendam Juventutem Studiosam erectis ac Stabilis.

Scio ut dixi Academia nomine ea prope omnia quae cum ad instituendam Juventutem promovendam, et Juventutem ipsam educandam pia, munificaq; manu Magistrum in publicum prodire, aut Academias aut saltem Academiae ex quadam participatione finis ultimates vulgo vocitari, nec dispartita de eo, licet et pudent, cum aliqua congrua similitudine ratio, quod namq; uni prodest alteri non obest facile concedendum censetur. at hic ad concipiendas et intelligendas, Academiae Nobilium Ideas, quae variis ad ex libertate arbitrij fundatorum Status, long in statu ad variam perfectionis gradum excolli possunt, hic de illa Academia Nobilium quam perfecta completamq; intelligi volo, agens, differentias ejus, ab alijs quadam affinitate finis conspicijs Juventutis erudienda Domicilijs assignari juvabit, in eam quam brevissime.

Desert proinde Academia Nobilium perfecta atq; completa ab Universitate Academica, haec namq; ad omnem promiscuum Status Studentium multitudinem informandam est illa ad solam Nobilitatem. haec ad disciendas fructu disciplinas, illa in hunc ad nobilitatem artes obligat, et quidem convivens proprio convivens. à Gymnasijs publicis. haec namq; absq; convivendi comenione ad solas humaniores Musas se extendunt, Academia Nobilium

perfecta ad omnes, aetati Juventutis huius proportionata,
et congruas non patitur.

à Collegijs Nationum ad Universitatum studia persequenda est. haec enim non alligantur ad solos Nobiles, sed quoscunque Nationis illius filios, neque proprijs utantur professoribus, sed communibus Universitatum.

à Convictibus Nobilium, hi namque Juventutem ac Nobilitatem Ecclesiasticam excolendam, et sub communibus Universitatum professoribus habent pro fine. Academia Nobili^{um} Laicorum dicitur, quae at sub Magistris proprijs ac domesticis majori cura ad statum, carum, et brevitatem.

à Seminarijs Juventutis Academicae et Universitatum haec namque licet Nobilibus abundant, praecipue parte numerosiore sunt pro Juventute civili; ad atque musicijs Ecclesijs dei institutione sua lenientibus.

à Domicilijs varijs foundationum pro Studiosa Juventute recte in formanda adjuvandaque institutis. Nam haec non minus quam ipsa Collegia, ac solis Nobilibus, nec proprijs Magistris, nec artium Nobilium conditione tenentur, sed universitatis lege et scientijs condiscendis vivat licet in limbo sub moderatore conviventes et tuto locati à nimia libertatis periculo.

De ijs i stipendijs, subinde subridijsque varijs pie Christianaeque charitatis affectu in patria Juventutis et recte instituendae augmentum, quae etiam Stipendia Academica ea de causa vocari possunt, minimi Academia habet, minus Nobilium, ad eam laudare ferri possunt, si tanta sint et cum in finem pro Nobili habilitate ut eorum sumptus in Academia Nobilium a quocunque ceteri ab sustentari, ac plane institui possint ac debeat, et fundatio particularis Academia Nobilium pro uno Academico accepta acceptis erecto, roboratoque ad Authenticum instrumentum. de quo plura huius specialiter locum, Sum de particularium Nobilium foundationibus Academia Nobilium incorporatis, sepe opportuna offert habendi occasio.

[illegible]

Caput VI

De ijs quorum potestas est Academias
Nobilium erigere, fundare, protegere et conser-
vare, imo et gratijs ac privilegijs donare et ex-
ornare in comune Patria ^{Nobilitate} et publica ^{emolumentum} bonam.

Hermes in floribus
Jur. publi de
Academijs

Academias Studiosa Juventutis erigere in Regno
et quibusvis Regionibus Solius Summi principis, Regniq;
et Regionis esse docet Hermes in floribus Juris publici; et quon-
quam hoc de Academijs quae Universitates sunt, praecipue sen-
sisse videatur, obpauitatem tamen rationum, ^{quae adduntur} et ponderis, idem
de Nobiliam Academijs publicis sentiendum esse, cum unius
et sententia, et praeis, hodiernum observata, et usus Regni.
atq; Atque cum Nobiliam Academia, et dignioribus, qualis est
nobilitas, et eruditionibus quales habent Professores Licentiarum
et numerum administrantium eam, gubernantium, magnam
constituere ad publici emolumentum communitalam, et solle-
gum, ^{videtur} interest Summi Principis, publicum Regni huiusmodi San-
cte ac solertes accurantibus, eas intime nosse pertractatq; habere
ac potestate sua eas erigere, aut erigendi consensum largiri
clementissimum, et robur ac probationem sua Authorita-
te Suprema Regiaq;, quod praecipuum est, idem Subscribere
per quod Academia Nobiliam quocumq; cetera funda-
tione bene factore accedente suam sortiantur cum legalita-
te debita publicitatem.

Imo non sola clementissimi Principis Supremi consensu
impositio, et confirmationis decreta, Academijs Nobiliam
alia ante omnia apprimè necessaria, ad ipsas erectionem

ac Stabilitatem sufficit, nisi et favoribus gratijsq; Regijs, ac quibz
 dam privilegijs exornet ad Stimulum et illucinum Nobilij Juventutis
 retinetur in Situenda, deformis alias et parum venusta quan-
 tum cunctanter provisum, si Regijs multiplicibus careat pri-
 rogativis, atq; ab ijs enim grāa ejus potissima, et splendor publi-
 cus, ac estimationis summi magnitudo, quae non modo patriae
 Nobilitatis sed et circumvicinae ac exterarū perstringat oculos
 animum exstimulet, et utiq; magnam affert amolum en-
 tum, et prospectus incrementum. Debet ergo ois Nobiliū
 Academia Potestati Regiae ac summi principis suam conser-
 vationem primam, et confirmationi clementissima suam Sta-
 bilitatem, ^F debet quoq; gratijs Regijs et favoribus tota in sui splen-
 doris gratiam, et inde tota sua ijs obstrictissima felicitatis de-
 siderata primordia. cum ea unica potestas sit, Academias
 erigendi conservandi ac exornandi, praecipue, cui semper illa
 prope sit, si Nobilitati recte ^{destinanda} in bonum publicum destinata
 sit, Regijs etiam obsequijs, ac Ministerijs tanto cumulatius
 aptanda et paranda.

Favoribus et
 confirmationem

Haec igitur potestate facta legitima contrahit Acade-
 mia Nobilium Fundatio, quae consistit in cuiuspiam fundi
 datione et assignatione, unde et nomen trahit foundationis, hinc
 ille fundus consistat, in bonis immobilibus, sive in centibus statijs
 et perpetuis, ac Hypotheca congrua affectuatis, aut partim in uno
 partim in altero.

Observandum porro est in Academia nobilibus duplicem
 plerumq; fundum ad earum plenam erectionem reperiri, unum
 qui principalis sit, alter qui accessorius Academiae sit. Primi
 cipalem illam intelligo, qui ad ipsam Academiae basim spectat
 et à sui nomine fundamentum fundatae Nobilium acade-
 miae est, Regiae ad prima extendit, id est, ad contubernium et
 domicilium, item comparandum, ad Moderatores, Professores
 Praefectos, necessarios, quibus Academia carere nequit

congrui sustentandos, et minor val eorum, huc Salaria. atq ad huc
 quæ prima sunt atq præcipua si congruum quæ fundum designet
 tradatq legaliter, merito fundatoris nomine honorari potest.
 et pro condigno ac tali colli, quia fundum principalem et dignio-
 rem contulit, a digniori autem nascitur denominatio. alterum, quod
 accessionum fundum vocandum fuisse, cum dico, qui non quidam
 ad prima illa quæ maxime sunt sepe et postquam, sed ad minora
 quæ ad Academiae cunctam, et in specie ad ministrum faciunt
 uti est. fundi assignatio pro Ecclesia Academiae erigenda, au-
 dotanda, pro Bibliotheca Academica, Museo Mathematico, et
 novorum nam experimentorum, aut ipsorum aliquot nobilium
 sustentatione perna. et c. Sive majora tantisper live minora
 sint.

Principalis fundi assignatio, quia maxima, et magnitudo
 impendij est, ut vel raro vel nullas particularium sperari
 solus unusq valeat observatum ad nostra usq sæcula ut ple-
 num, cum a Rege aut summo principe, aut a republica, aut a ra-
 tio Regni et Statum eorum Provinciae Manificencia proflu-
 ere potissimum, modis varie exquisitis, et industrijs in prae-
 hanc saluberrimam Patria causam ingeniosjs. quamquam non
 desint qui ex dinastis patris, reperiunt opulentioribus, quod numeri
 et ex voluntate sua ultima ac testamentarie constituentes, aut
 in substitutionem hæredum et stiracum vocantes ad emiam
 Nobilium aut ex eorum fundo relicto illi, aut ex parte, aut
 amplitudine maiore et cetera donec in bonum Nobilitatis ac
 Patrie, ita quidem ut suos habeant Academicos fundatos, quod
 sumptibus suis parcentes communi Academiae fundationis
 sustentantur a re, et victu congruo, imo lape et vestitu sub
 disciplina Academica et Statutis eodem in contubernio ut
 nobiles perficiant, reservatis ibi, et nobis fundationem com-
 petentibus. Talia autem Nobilium Academiae admo-
 rara sunt contubernia, quia admodum sumptuosa sunt sume

publicis proficua. ac ipsis nobilium filiis, quibus fortasse fortuna tenuior, ingenium tamen liberalius hunc optabit. qui etiam fundatoris Augustissimi, ut observatum habet, potissimum ac clementissimi reperiunt, iuxta ac proprium.

Accessionem Academicum nobilium fundi, quia longioribus minoribus inferioribusque sunt, facilius Patrones Munificos nascuntur, ex quibus si tam largi amplique sunt, ut ad Alumnorum Academia nobilem plane sustentandum ceteris aequaliter pares sunt Fundatorem suum nominare consueverunt. si vero impares, aut ad alia quae pia particularia pia laudabiliaque consignati, bene factorem efficiunt, et sic ut fundatorum fundatorum suffragii perpetui, ita et hi Benefactorum propriis quoque perpetui Academiae Alumnos obligatione gratitudinis praestant, gaudebunt. de quibus plura in decursu. haec in communi ad nobilitatem clariorem permissa sunt.

Caput VII.

Utrum Academiæ Nobilium in præcipuis
Regnorum ac Provinciarum Urbibus, an ve-
ro ab ijs remotius erigere præset, magisq;
conveniens sit.

Academiæ Nobilium quædam in primis Summæ
Regni urbibus quales ipse Rex hominum Principum Regumq;
sunt, et Metropoles, alias et populosas et fama celebres, et
Urbium Summam maxima tantisper remote, aut solum
minori in Regni Urbe repeniri in compectu est, et fortasse emol-
umento utilitatis æquali. At æqualitas moralis emolumentis
viz plena, eademq; utrobique et opportunitas credi potest. Quia
hanc hinc præsentem magnis in Conclij à Sapientibus vi-
agitata tam quoniam varias abiecit sententias, relicto hodiernis
speculationi et campo Argumenti. Libet breviter partem
in utramque latori excipere motiva, et prædicium libri ipsi ferre
quid ex illis duobus præstabilius.

Præ Audem ijs Summis in Urbibus pro Nobiliū educa-
tione et institutione recta erigendis militare motiva videlicet.

1° Exemplum ab ipsis Universitatibus Scientiarum de-
sumtum, qui non nisi in Summi, Regnorum Provinciarumq;
Urbibus Juventutem omnigena Scientia excolunt, florentesq;
et successu et fama celeberriam, quin solitas Urbium stupor
impediunt, retardantq; profectum. cur non aque flonant Aca-
demie Nobiles, fervcantq; ac proficiant

2. in illis simul major divini cultus et pietatis occupi
pro Academicis. ob Ecclesiarum multitudinem, devotionum
concionum, audituum, Indulgentiarum abundantiam

quanta in minori aut urbe aut oppido sperari nequit.

3. Vicinior cum Universitatibus ejusq; Doctoribus cum unis et Actuum publicorum Disputationum tam Philoſophiam Juris Universis, et quidam publicarum, frequentandi, etq; ipsi proficiendi et multiplici occasio.

4. Major publicitas Urbis populiſſimae, et Magnatum in conspectu vivere, suisq; prospectus praemia dare Academicis Nobili, Stimulus et calcar sunt, ut honesta emulatio emulationis, ferventiumq; exercitationum incentivum.

5. Nobilior, conservandi, morum culturam observandi, ob praesentiam, aut Magnatum frequentiam, quorum allegro potius Nobili Adolescenti opportuna simul ac proficua sepe sepius se obtrudit occasio, et morum meliorum observantia.

6. At temporali emolumento opportuniores sunt Urbes Maxima. Major ibi comoditas omnium agruendor' ad Academia Nobilium provisionem abundantiorum. Infirmis copia Medicorum ac Medicamentorum ad manum. Artifices, opificesq; ad necessaria prompti, et faciles.

7. Ipsa aeternitas domestica ratio Urbibus in sumis munita multis parcesse posse videt' impendij, quae alias suam medicum Chirurgum plurimorumq; artifices, suum affumore in panem victumq; ac habitationem exegeret, ob remotiorem Urbium distantiam.

Contra: pro Academia ab Urbibus celeberrimis tantisq; per removendis ad melius Academicor' Nobilium emolumentum militant.

pro Ipsum tamen Academia Exemplum ab Athenis passibus mille remotum. Quod quidem Universitatibus suis fore aptabile, si possibile existimant, obstante communis ac omnis diversitatis status Juventutis. Academia autem Nobilium solius Nobilis Juventutis est, et adhuc magis ad delicta admittenda.

Si proinde prima Atheniensium Academia ab Athenis separata et remota, à Graecia Sapientibus Platone et Aristotele, illius saeculi summis probari ac coli censebatur, quidni et nostris saeculis eadem remotio probaretur?

2. ex distantia ab Urbibus strepens remotio nascitur optabilis illa omni studio quies non modo Academicis, sed et quocumque Magis, Suis ac Professoribus, optimi necessaria, quae strepitum externorum interurbatur ut non inturbetur et studio, quod non levis est de timore hi discriminem.

3. Disciplina, quae anima ut omnis, recte constituta communitalis, accuranda, ac in hoc vigore conservanda, ex qua tota profectus ratio, et bonus ordo agendum pendet, remotio ab Urbibus plurimum adferat facilitatem, et firmitatem, dum ita recte quam in tempore, evocationem ad laetitias, lautitias, et larem, Spectacula, aliaque consuevi solita, venis ac minus potest modis titulisque speciosis in Urbibus extorqueri solita, accipere plurimum, et aditus aut praeccludit, aut reddit difficultior.

4. Inde quoque consequitur et cultus divini, et pietatis per se cultio, commodior, et licet nec tanta varietas nec multitudo dictionum piarum sit, est tamen singularior Iuventuti nobili in virtute et probitate accommodatior, et privatius alioque si debite agatur, ut pluvia praevia longe fructuosior, et minus quam in populosis Ecclesiis nascentibus ex curiositate juvenili distractionibus obnoxia.

5. In Urbibus popularis ac celebrioribus difficultius est Congruens Academia nobilium domicilia amplam saltem et futuris incrementis ampliabile, adinvenire cum ijs qui requirunt appertinentij habitaculum estque in his semper maioris pretij, et majori impendio comparandum, neque tamen cum comeditatem, et aconitatem habere potest, quam contubernium longius ab Urbe situatum, et minori forsasse impendio à fundamentis erigendum. et pro arbitrio in futurum Academia incrementum extensibile, et commodabile cum anis

libertas conversandi, nobilitas, ac civitas in tempore

cum arvis stabulis et hortis ac hippodromis. q̄ vivit inter angustos urbium
vicos sperabilia sunt.

Quoniam nimirum remota ab Urbibus Majoribus ac
deletemias Nobilium nemo desident, patet parum de
comodis urbanis parum decessum Academia remotio
ri, accessum autem tanto amplius a rano Academicis
in comodum Academicorum. imo lentius comoditatem
in remoto majorem nonnulli, dum Villae ad latus habent do
mum, et horti. quod magis commodum est.

7 Denique sumptuosius et vitiose in Urbe quā
extra eam, extra namq̄ omnia prope infirmi potij, et
a prima, nulla portarum pontium, potus ac cibi
felonorum onem aut non tanta, minor frequentia
hospitum, major consumptio vicinarum, aut alia pro
pe Academiam de locantium consumptio opificum
et aliorum cum auctanis questurae Oleo nonnullae.
Gabbellarum Urbicarum ex potu et carne notabilij
evitatio, quae in Summam contracta, sufficerent ad
ad. Notabilem in Academia et Academicorum com
da majora utilitatem:

Haec obvia collegi praeterea specialibus motivis cum
huius de comuni Academia Nobilium statum sit questio.
Forse et meum audire libet sensum superca; Nilveor; ne
que tamen ita proprio adherere volo Iudicio ut Logionitioni
submittam.

Mea proinde opinio est: quod verbes populi ac cele
bres, ad splendorem, et distractionem plus conferant Accade
mij quam ad profectum. plus offerant quam ex domus A
cademicae erant, quam remota, plus in comodi habent in
administrando, disciplinam, ac ipsa pecunia domus, quā com
modi, ob inevitabilem frequentiam hominum, et inde, non

Lib. 1. c. 1. Inst.

modis, et offensas et molestias Suburbanis nam Libris. Sed
et clarius meum expono sensum revocando in mentem lectori ea quae
parte 1^a l. 1^a tractatus de institutione Juventutis dixi cum in tri-
plici aetate partiendo, quarum prima est tempus institutio-
is humaniores musas. 2da et las Philologiae cursum, 3a per
Theologiae et Juris studia, ac illa quidem adultiorum. Neque
desigis de Academijs Nobilium. Secundo diversitate earum
Academias minores per 1^{am} et 2^{am} aetatem praestare in nobilibus
qui adhuc contineri faciles habet in observanda disciplina domus,
Academias vero Majores, ab Urbibus celeberrimis remotiores esse
expedit, quia a maturioribus jam Academicis et Juris Studiosis
constant, quos ad leges adstringere et in disciplina continere
non parvi est moliminis, et rarioris huiusmodi.

Sunt haec dubia qui contra sentiant, et Majorum Academi-
arum pro Jurium Studiosis Nobilibus excitata, videant, huc in
Italia huc Gallia huc Germania plura digito ostendunt con-
suburbia Maximis in Urbibus locata. In Italia non abnecim-
us de Successu dubitavimus pro disciplina constantiam, at in Ger-
mania videre ^{libet} in compluribus contrarium, ^{qua} ab Urbibus remotis
sunt, liceat inde et contrarium mihi cum non nullis sentire, citra
offensam diffinitionum.

Caput VII

De Statutis convenientibus Academiae Nobilium, eorumque debito vigore, ac observantia constante, in communi.

In legibus Salus civitatis est inquit Aristoteles Politicorum
Magister. In academia Nobilium dixerim idem omnino
ex mente tanti Doctoris, si Suis sit vigor legibus et observantia.
Suis namque corruptissima republica leges plurimas inquit
neque ergo multitudo legum, recta constituta civitati
est indicium, neque gravitas aut amplitudo. Sed vigor et obser-
vantia. quod circa illas leges commendari oportet sapientum
et legum et intelligere, quae sicut minimi leges, attamen maxi-
mi breves, in contextu hoc habent, ne Inventus solo proli-
gitatis aspectu priusquam audierit, iam exorta animis
prope concidat, et male de lege opinionem preconci-
piat. Recte proinde Romanus Sapiens: Legem brevem esse oportet,
quae subeat non disputet. Sed si de legibus Republica dicta
Academiae tam in Nobili et Nobili Juventuti non agra ac
pariformiter consentanea hoc in legum rigore, sed et comu-
nitati Nobili et Juventuti, quantum magis prudenter accom-
modare liceat.

Licet dixisse. quantum leges Saluti civitatis confirmant
tantum Statuta suo in vigore observata Institutioni nobi-
li Academiae Juventutis. Sunt namque Statuta salubria aequae
Norma quaedam ac Regula ad componendas ex honestis ac
laudabiliter omnes actiones Suis Juventutem obligans.
quo fit ut insistendo Statutis finis academia Nobili in laudem
tanto fidentius obtineatur. Et Sane eo reflexit
ut arbitror Magnus ille Moraliū Philosophus Aristo

arist. Ethic. 1
c. 11.

Tacitus 4 Annal.

Seneca in epist.
95.

3. Ethic.

les, quasi de ipsa Nobili Juventute bona instituenda
et formanda scribens hunc methodum exhiberet dicendū:

Quod licet qui bonus futurus est sibi bene instituendus / ho-
reli eductum esse atq. affectum oportet deinde ita in bonis
his studiis vivere, et neque in vitium neque fronte prava agere;
id autem fieret hic intellectu quod aut et recto ordine vita tradu-
cent; paterna quidem pietas neque vim neque nequitiam habet

Arles de moribus (1067)

Mens ergo Philoſophi est ad institutionis consecutionem ma-
ximè conferri, Juventutem Nobilem, ex intellectu quodam, vi-
delicet Statutis Salubribus imbuta, et recto ordine, Normā
Statuta conformi, ut vitam agendam esse. ex his enim quæ
vis Juventuti inferatur, et ad normam Statutorum recte vivendi
et a pravis se continendi necessitas, quod Paterna justitia nō fa-
cili consequitur.

Statuta proinde Academica nobilitati in comune vivere
hæc ad gubernandum, et prosequendū finem hunc hunc e necessa-
ria nemo Sapientum est, qui in dubium vocat. in his præcipue
a esse oportet

Primo, ea quæ ad pietatem et cultum divinum domi-
næ exhibendum pertinent, iuxta unius solius salvificæ fidei
Orthodoxæ dogmata. ab hoc enim fonte omnia bona et morum
gubernatio, omnisq. boni progressus pendet et principaliter
regitur. Doctore Eulæia Hypponensi teste Magno Au-
guſtino. mentium Reg. dext. est. Sed neque gentilitas huius

f. Aug. in Joan.

Sapientes in eo habitant, quod Arles de republica bene
ordinata huiusmodi. in ea nempe quavis primum esse curatio
nem rerum divinarum. horum Statutorum observantia quæ
sit tanto major, quanto dignitas rei sublimior sancti-
ori cognoscitur.

Arles 7 Pol. C. 8.

Secundo ea quæ ad vitæ probitatem levandam faci-
unt per domesticarum actionum, occupationum, atq. circum-
stantiarum varietatem occurrentem, et quidem hunc

Statutum, sicut ipse legum. duo sunt genera, alia nempe præceptiva, alia prohibiva sunt. illis specialiter quæ ad ^{Bonū} virtutis Academicæ virtutesque proprium neque sunt innuunt cum obligatione ad ea. istis vero arceantur quantum maxime, quæ offendiculo Inventusque et delinquentis morum inde reſpectu. Semper ad Academia circumstantias in particulari. nam in communi cuius legem animo rationali inſcriptis declinare a malo et facere bonum. Statuta autem ad malum et bonum in Academia Nobili, Christianæ advertere particularius oportet.

Tertio. Convenit Academia Nobili, juxta Statuta sapienter præscripta Disciplinas Scientiarum et artium certo ordine persequi, nec permixcere. hoc innuit magnus ille Philus. hoc Academiae communi exponit reſpectu constitutis. nil namque re discitur et condiscitur ubi confusio rerum adest dicendum.

Quarto denique ea oportet ad Statuta reducere, quæ æternam tam corporis, quam honoris compositionem, ad nobilem decantiam modestiam, conservant, ^F minimam cum æternis conferendi et agendi frequentiam servare omni huc apponit, cum temporis et ordinis statu si dispendio re non raro quoque pluribus cum excessibus, bonisq. moribus inimicis, moderantur aut potius declinant caveant, nihil enim magis juvenatibus profectui ita officit nihil disciplinae ac domesticis ordini magis imi adversans est compertum est, quam frequens cum æternis consuetudo, aut contubernium hoc Alumni Academici in urbem evocatio, quæ cumq. amicitia huius invicem sunt obnoxii.

Postremum hoc Statutum genus, et præcludendum ne omni conatu ac modo Nobilium Academicorum cum Urbe, cognatis conversandi, et visitandi, aut invitandi licentia ^{Motum} hodierno sæculo pondus magnum erant, Academiae Nobilium victu et habitatione ad separandam ab aliis

F dicatatem,
Sana puer dactile
conversatio et inde
invenit, imo et
provocationis mag
a solitas sed et

Invenit temperij eundi Academia ac his Simi Ulma domibilia.
 haec vota Parentum ipsorum, haec intentio fundatorum. Facile
 aut expressa. hoc mens Lamentia q. fuit. Celsissimi et Rever-
 rendissimi S. R. I. Principis Archiepiscopi Pragense, viri
 Regni Praemia Primatis et comitibus de Blanaente, im-
 vini à Sapientia celeberrimi, dum A. 1434 mihi convictu
 Prae Pontificio Sacrarum Gubernanti suos honorarios ex hoc
 e quibus et comites erant et Philosophi cura mea et disciplina
 in conceditos gratiosi, in eundem convictum tradent, et
 indispensabili Statuto illis imposito, ut nullo quocumq. pri-
 ter in aut officio sitiant in invitatione, aut Nobilium aliorum
 postulationis, ne quidem ad ipsos parentes hos, sine expressa ipsius
 Principis, mihi in scripto exhibita facultate vocari permi-
 tterentur. alia dum penditur cum dignitate honoris officium
 quantum hoc primum atq. in blitum mirabatur à Praga
 tantum brevi in proposito temporis intervallo apprehendit,
 et collaudavit, ac ita mox appere ut nulla omnino fuerit
 observandi difficultas. nimis.

Felicia illa Statuta quibus observandis fortiter assis-
 titur et constanter insistit.

Caput IX

De Gubernatoribus et immediatis Moderatoribus, Contuberniorum Academicorum Nobilium.

Gubernari Nobilem Academiam Juventutis, in com-
mune viventis, ^{et a summo moderatione} tam necessarium esse, ac nobile caput nobilitati
corpori, sed et immediatis adjuvari sibi subordinatis Praedibz
Juventutis, Praefectisqz idoneis, non minus condecet quam manum
non unam tantum adesse capiti in subsidium. Hujus dona
virtutesqz ac qualitates, neqz obliuas, neqz communes de lingua
res esse oporteat, ne nemo sit qui ambigat. et ea quidem ipsa
quae in communi requiri dici possunt et desiderari in Gubernato
Academiae, in se ipsis singularissima sunt, neque paucae,
Sunt Prudentiam singularem complectentes quam virtutes co-
teras et doctrinae excellentiam, quae in his optanda videt Aca-
demici, eiqz sunt accuranda.

Difficultatem quampiam maiorem caeteris, huius Hono-
rifico ac Nobili Muneri adiciunt accumulati quidem videntur
tria haec, nempe Cohabitatio, Nobilitas, et Juventus. primum aperi-
it illud seculum invehit. quod Gubernantem rite exigat et faciat
in omnium fere oculis, et actiones suas, potissimas, ac ipsos sermo-
nes in omnium censuris. Oratio omnium in te. levius esset ferre
oculos et censuras Sapientum, ac Juventutis dicacis, subinde vel
una nasuta et Sarcasmi appella, gravior omnino est Viri sensu,
fortemqz et constantem sibi requirit animum magis, quam continu-
am correctionem. altera est Nobilitas, sed adhuc in multis incul-
ta, et primum per ipsam institutionem et Nobilem gubernatio-
nem excolenda, haec Nobilitas multum sensibilis, viz verbum pa-
ternum etiam sentit plus aequo, et praefervida plerumqz, impatientia

argui de coratij, et audient in resistendam quati nobilitatij la-
 defensionem. Tertium est Juventus ipsa, iudicium non du-
 matum, et propensio ac proclivitas, vel ides eorum magis et in pe-
 riculosa et noxia, ~~de modo ducenda et quatuor~~ ac proceps in affe-
 tus passionum atira effervescencia. q. quidem licet principio hi
 modica hinc inde credita hinc magnam subinde toti domui intente
 sunt incendium, nisi primo magis inito suffocata. ex quo liquet quibus
 potissimum relucere oporteat Domus Gubernatorum in sua Nobili-
 quidem Munere, at non parum profecto oneroso et spinoso principi-
 li varij nobilitatij genij diverfarum Regionum nationumq. ac-
 cedant. at his incommoditatib. obviare, et Gubernium nobile
 quā par quāq. proficuum est prosequi, et Statuta tueri, obno-
 osq. contineri in officio Sapientis probata facit prudentia qua
 litatib. convenientib. eximia stipata et succollata

Iva propter, qui Domus et Academia toti Nobilitum co-
 habitantium, et conversantium gubernanda ac dirigenda
 praeficiendus est. Vir omnino Sapiens doctus, ac Nobilis pro
 Sapiens esse quam maxime oportet. his enim tribus illustribus
 donis conficiens Authoritatem suam facit efficaciorum, et
 nobilitatij sibi subordinata, si non observantiam saltem offi-
 ciosam magis humanitatem consequi praevalent.

Sit prudentia singularis, ac delectatij in agibilibus pro cir-
 cumstantiarum varietate occurrente, et quantum fieri sit licet
 ipsa haec in Nobilitum Academia, ducatus ac ex cultus, quod non
 modicum Gubernandi felicitas et administratum, ex eo enim expe-
 rientia major, ab hac prudentia reblimior, et delectatij certior
 feranda est, et consideranti minime obsecum ut.

Sit Vite exemplis, virtutum ac Studij disciplinam et
 limator aequus, zelus Sincero, Apietate ac Religione in ducen-
 et pietatem ferat, ad recte instituendam Juventutem nil hui-
 muneri omittens, nec obtestantib. Juventutib. ora ferre de-
 treat, ac Juveniles censuras, se neque male patiri nant ratione
 odia namq. q. in nimium timet, regnare nescit ait Romanus la-

piens, imo cum Plutarcho huius pro norma habeat. Regium esse audire Plutar. Apophth.
mali, cum facias bene. Est namq. gubernantibus hoc pedisequum,
 quantum eunq. cautionem, ut maturus inter, nedum inter Iuvenes & hec
 labores ferat. recte proinde de iis Philosophus Romanus et lenit et huius
 qua moris id agas, ut ne quis meriti te dedit, erunt tamen semper q. de
 nunt. hanc nempe humani conditionis qua nequam nobili; aut fragilib;
 aut malignis gubernantibus tolerabili; magis quam evitabili;.

Lenit. de Prov.

Hic tamen ne oleum affundat, ea q. amplius inflamet,
 Vir longanimis ac discretus, comitate et lenitate affabitis his
 in omnes aequalis nationes, neq. partialitati affectum obnoxius
 hac enim maxime animos subiectorum lacrant et amores con-
 citiant, contraria vero plurimum exulcerant et incendunt. itaq.
 Lenitate condicienda est, h. qua occidit correctio, et gubernatio miseri-
 corda plurimum lenitate. Libeat ei quae maxime omnia hinc, non
 omnia p. sepi - non poena semper sed laetitia p. sepi. peni-
 tudine: contentum esse. Ingenia namq. nostra Iuventutis, ut ne
 bilis et generosi Equi melius facili fieri no. regunt; Adveniens cum
 namq. regimen quae nobilium Paternam potissimum est, longep. va-
 lentior est amor ad obtinendum quod velis, quam timor. in omnibus

Deinde etiam.

Laus. Agricola
 Varo 2. q. 27.

Plin. 1. 8 q. 1.

tamen prudentia sit pro oculi norma. nequid nimis.

Amor autem paternus iste, elucubrit in eo si providus ac sollicitus
 sit gubernans in tempore, ne quid quam necessarium dedit; sit libera-
 lis h. ultra necessitatem quod piam super sit, hoc quidem maioris decen-
 tia est, sed levis fructus, beneficia namq. facta in publicum, ut
 capiunt, ab omnibus, colunt a nemine; alteram necessitatis, ut in
 beneficia in communem facta, obliat facile unicuique necessarius
 defuit, aut solita subtractis comoditatibus vel modica. vim majorem
 in animos habet, Liberalitas et beneficentia in premiando, hac
 namq. afficit non praemia solum sed et aequum, ac liberalem praemia-
 torum aeternam et aeternam, ceteros autem animari p. sepi.

Nimib. dilan.

Sed et Gubernantibus huius debet honor, potensq. Altiorum affi-
 tia, quae auctoritatem eius firmet palam et a omnibus, atq. aperte.
 etiam auctoritas Gubernantis, impersa subditisq. lenisq. opinio
 reverens, de moderatore eiusq. statu. nihil arbitror ei noxium magis camq.

Ad L. 6. c. 3
 non ferat totum
 subseq. q. 1.

quæ parte uni facilius, quam si Inventus gubernanda Nobili, quæ
 cumque demum ratione, aut audiat, aut ipsa observet, Moderatorum huius
 ab Auctoribus non bono latius haberi loco, et opinione, imo quod extrinsecum
 est, si subdoret, aut quæ videat, cum argui de erratis. misella prope
 to regendi potestas mendica prope, quæ in privato vivere debet,
 et quod potestate huius competente mandari deuit, precibus rogandum
 est, præcipuum dum junior auri patet Juventuti, numquam non quæ
 quam Iudicium Moderatoris, viri, nec temere eluti, nec ignobili
 forte in super deo sacri, et characteribus publicis quæ in huius. id
 quod Juventuti Nobili perniciosum admodum esse, si vel privatus pa
 ternos in ter patiens Junioris informator aut praefectus in moribus ei
 constitutus, coram ^{argui} eo reprehendi videatur et spectatur a discipulo, acta sunt
 omnia de profectu ejus, prostrata præceptoris Auctoritate. Sapientis
 nam mos est, Moderatores huius opus sit, de errato arguere in occulto, Iuani in
 publico, imo et singulariter colere ejusque estimationem imprimere
 amplius subditorem animis et augere, nec corruptione ipsi appellanti
 et ita dicam Juventutem audire aut admittere. quis namque feruet
 in cum optime, ac summe proficere Academiam Nobilium, cum possit
 gubernare, vult?

At neque Assistentia fortis, nec protectio Sapientis sufficit, ut
 Gubernium tam Nobile, quam spinosum molestumque, Vir clausus
 Nobilius suscipere non gravez niti et remunerationem suam con
 dignam ac stabili Salario, et comoditate honorifica. Suo munere
 et Status competente stipulatam videat, habeatque. Et hoc quidem
 nisi liberalis sit, non modo ad personam sed et ad famulos ejus
 liquidem ~~hæc~~ ^{esse} extendat, nec deueniat, nec consolationi, nec
 stimulo. ^{crit.} Ducendus proinde calculus, ad determinandum Salarium,
 ejus præter victum, ab egentis imprimis singularibus vim unius
 sui, vel consuetis vel necessariis in famulos, equos, cautionem potius
 hospitalitatis, humanitatisque consuetæ carga, honoraria, elemosinæ
 privatas, libros cancellariam ac amannensem humum, et hæc super
 pro curis ac gubernandi molestiis liberalem remunerationem quæ omne
 in presset indigentiam. Nec nimia hæc fundationi videantur
 si de bitam, ac honoratam suam reddere velit Nobilium Academiam.

quæcumq; illa dum modo completa sit. minus autem impendij erit
 si et academia et minor angustiorq; . nam hinc et hoc libro de aca-
 demijs nobilitatem in somniis differere ita et Moderationibus ejus
 communiter hic dicere volui. particularia hunc in proprium locum
 referendo.

Caput.

LIBER II.

De Academijs Germaniæ ad recte in
stituendam Nobilium Iuventutem, earum
q³ varietati, ac Classium ordine et digni
tate

Caput I.

De Origine et causa tantæ Academi-
arum Nobilium diversitatis, etiam in ^{ipsa} Ger-
mania;

Omnes licet Academia Nobilium unam communem
in finem tendant, qui est Aetha Nobilis Juventutis in simul con-
viventi in virtute, Scientia, ac artibus ingenij Nobilitati congrua
institutio compendiosa et minus sumptuosa, attamen Diversita-
tem non modicam inter se habere compingunt, non secus ad dum
complures viatorum unam sibi quidem pro termino praefigam
habent Romam, Diversis attamen vijs et modis ad eam per-
bituris hoc contendunt, alius quidem per terras alius per maria
alius pedes alius vecturis, alius itinerando frag alius alius parvis
alius alijs sumptuosius in vel splendidijs, omnes tamen, una
praefigam sibi contendunt attingere Romam, Sive citius sive lenius
prout unum quemvis rationabile impulit motivum hoc relicto
arbitrio et libertati.

Academia Nobilitum vias quaedam excoletio, et vita
ratio est Juventutis nobili, per quam bene seque progrediantur
ad rectam consummatamque institutionem, majore impendio absque
bagibus et minore impendio absque superfluis. viarum proinde diver-
sitas, non variat terminum. Una Roma vijs obtinetur diversis,
Unicus ^{com munis} ass. Juventutis excolenda reuleq; instituenda finis, Aca-
demij procuratur diversitas.

Multiplex autem huc occasio huc causa influens hujus Academiae diversitatis est. Cum namq; Moribus patriae, nostrae non omnes Regionum mores, non eadem vivendi ratio non eadem civitatis circumstantia sit, sed diversa, neq; eadem provinciarum facultas neq; Nobilitatis abundantia, et Academia sua patriae mori et vivendi rationi commendanda habet, necesse est consequi diversitatem Morum tot Regionum diversitatem ^{vivendi} nasci Academiarum. Accedit cum Norma Academicarum nulla defacto habere sit praescripta, sed solum fine communi supra exposito duntaxat desumenda stat libere fundatorum arbitrio et facultati ipsarum viam quamlibet seu Academiam amplecti pro Nobili Juventute seu aliis meliores celebriores, probatasq; imitando, seu ex huiusmodi apud instar meliora colligendo, seu opportuniora inveniendo pro sua sapientia, modo non adversetur mori patriae nec aberrant a fine communi et principali non aberraverim proinde crediderim originem diversitatis Academiae esse praecipuam et promanare eam a morum diversitate Regionum et Regionum, a circumstantiis viciniorum climatis, etiam in Germania ubi ex circumstantia Catholicorum cum Catholicis promiscue viventium Academia nobilium mixta quae excreta habet ex Catholica et Aetholica Juventute, alternante gubernatore.

Neque tamen omnis illa varietas Substantialis est, cum a fine Substantiali discedere ex toto non videatur. De apertione Academicis, desumpta ex amplitudine, et extensione ad personas Academicas Maiores vel minores, similiter ad cursum duntaxat disciplinas, aut conditiones, et statuta huiusmodi, ac fundatorum dispositiones. Ex quibus omnibus classificatio quaedam Academiae Nobilium Catholicorum ^{comparat}. Non quidem quia omnes talium classium inveniantur haberi, sed multas ad instar idearum quales si non habentur, haberi tamen possunt, Salvis Sapientiarum iudiciis. et Juventutibus nobilibus, ac ipsius Regni emolumentis. Subest enim cuiusvis classis huiusmodi, quae secundum dignitatem compositus careat. Dignitatem autem desumit ab amplitudine et extensione magnificentia et utilitate suae huiusmodi Nobilibus.

Profertur non nullorum & præcipuis
 Contuberniorum Europa, quæ Academia
 seu Seminaria seu Convictus Nobilium.
 Sæculanum nuncupant plurimumq; hoc sæcu-
 lo à Catholicis commendantur, constitutio
 et vivendi Ratio & informationibus Fidei
 quis.

Plurima, eaq; nobilissima Nobilium Academiarum va-
 rijs sub nominibus domicilia, amplissimæ contubernia
 Nobilis Juventutis recti instituti esse et nosci in com-
 pertis. neq; meum scribendi propositum præsens est, aut
 omnes aut plurimas enumerare, earumq; constitutionem &
 ponere ad deligenda ex ijs quæ optima opportunissimæ videri
 & ad morem patriæ commadabilia. Sed paucas admodum easq; cele-
 berrimas, quæquam remotioris, vicinarum nempe, nobilitatis
 decet, ceterarum autem in Germania non magnæ ad invicem
 differentia cernit, eadem fere levitate constituta habet. Sequentes
 autem quandam singularitatem habent, et admirabilem et
 imitabilem in multis.

Informatio Seminarij Romani sub institutione Patrum Societatis Jesu. pro Nobilibus Convictoribus

Romanus Nobilium Adolescentium Convictus,
 quijam inde à pri Plo IV fundatore 1546 1564. Semi-
 narium Romanum ipse est dictus, educanda à primis annis
 ad pictalem et literarum ac equestres artes Nobilitati instituta
 est sub vigili cura PP. Societatis, et frequentis ad hæc usq; tem. pra-

ex totius Italiae & terrarumque Provinciae in Illustribus familiis
Semper floruit, ex institutionis huius ductu ut viz numerari
possint praecellentes viri, qui ex hoc Seminatio prodierunt.
Pontifices Cardinales Electores summi exercituum Imperatores
et Duces Provinciae ac rerum publicarum Reber
natores supra quadraginta Reges inde imminis Convictus
hic Semper a sumis Pontificibus in oculis et habitus apostoli
cis huius temporibus Clemens XI. et Innocentius XIII. eum
declara verunt Alijs nobilium Collegijs procedere debere.

Non excluditur aetas novem annorum vel etiam minor, dum
modo hi completi sint, quippe quod facilius formatur. Ad hoc
autem Seminarium P. Rector de nobilitate generis omni
no requisita, indole et catenis ad hanc disciplinam pertinenti
bus certior factus et informatus.

Hi qui in Seminarium veniunt secum afferre debent: pro
prio signo notatum lineam depectibilem, mappam etiam pro mensu
demum Lindones pro lecto, ne minus longas Psalmis Romanis
et latus septem et dimidus. At abeant in super cultum cochlea
re et fascinulam argentea, insigni gentilitio vel liliis sculpta.
Lectus armarium libris superne, vestibus inferni con
tinendis, sella praeterea et lucerna, omnia haec si nova petuntur
triginta quing, si vetera De tamen decem, decem et octo
aut 20 Romanis Scutatis comparabunt.

Convictores vestitu undequaque hi quo, non lenes sed lances
utuntur tempori accommodato.

Pro Alimento, quo nomine venit etiam necessaria lux
tentatio Superiorum confessorij, Repetitionis Praefecti, medicus
Tonluis cubicularij Praefecti, ceteris famulicij Octo Roma
na Scutata et affess triginta, i. singulis convictoribus quo
libet mense debent, Solvenda tamen sunt in antecessum pro
tribus mensibus, quoties trimestre spatium recurrit; etiam si
contingat Convictorem aliquando per plures dies, imo etiam
per mensem vacationum tempore abesse; ut in omnibus hu
iusmodi Collegijs usu receptum, et si Invenis non additur.

85.

in Seminariis discedat; residuum omne pro alimentis jam
luto, cum fide instituitur.

Reliqua autem praeter hanc alimentorum impensam, in
vestitu lintheo minibus dealbandis, Strenis et honestis solatijs, alijs
q^{ue} incidentibus necessarijs universim ad centum romana scila
pertingere solent.

Quoad educationem: Nummi con victorum in ali
quot convivia habita atatum ratione distribui, quae tamen
grandi onibus constant. praeter cubiculum amplum commune
minora singulis attributa continent, in quibus student et dor
miunt. Singulis convivijs praesent est lectus Iesu praefectus,
nunquam abscedens qui eorum mores, observet et dirigat.

Principua Patris solis cura in eo est ut adolescentes in timo
re Dei et Christiana pietate instituantur unde quotidiana pietatis exer
citationes, varie allocutiones, hebdomadae aliae mensurae, ac
semel in anno per Induum spiritualia generatim agunt.

Bonarum artium studijs haec cura impenditur, et
convictores frequentant Scholas in celebri Universitate Collegij
Romani solis Iesu, unde discunt praeter Grammaticam Latini
tatis aliasq^{ue} omnes altiores scientias etiam Gallicam Germanicam
et Hispanicam quae in seminariis quoque habentur. Iam autem civili
operam dare volentibus in ipso Seminario, praecipui Romanae
Sapientiae Praeceptores illud audiunt.

Domus per certos pro una quae classe Patres Reputato
res in studijs adjuvantur privatis, et in epistolis recte componendis
neq^{ue} ultra ordinariae omittuntur exercitationes, et disputationes q^{uae} uni
versis scientijs Scholasticis, Mathematicis etq^{ue} alijs sunt, haec in
pompa Solemniore coram Cardinalibus grandiq^{ue} minus
idoneis. adhuc ad Grammaticam Adolescentibus, in Seminario in
Sacerdote prima rudimenta adificare possunt, ad congruam la
boris compensationem.

Indulget etiam Convictionibus de consensu parentum ac
Equestres Saltandi digladiandi edicare et optimis Praeceptoribus
medicini summa; ad Seminarium advocatij. ad Simulacrum super

ad unum optimi quidem quique tam in literis tam in artibus
Equestribus beligantibus, et in Academiam quae rediri eorum diu
cooptantur.

Valetudini Nobilium Adolescentium, ita proque conluctu
et et munditia omnis per cubicularios confertur. Bonas ordina-
ritas & horam subinde pluviam indulget frequentes Romano mo-
re ambulationes et laus domi, ac in thermis et balneis, va-
riarum autumnales vero tempore. Tibur omnes mittunt
ut rusticationem Autumnalem salubri in alio sua praesentia
transigant.

Nullum neque ut haberi Roma qui convictoris ejus
piam curam suscipiat, cum à P. Procuratore ejusdem Semina-
rij, id totum quod necessitas exigent praestari possit, et rationes
expensarum suo tempore ad DD Praeules transmitti.

Haec quidem ex folio N° 1724. Roma vulgato com-
pendiosi exempla. ex quo colligitur Unius Alumni Convic-
toris Nobilij expensa, annua, victum et amictum alias nequa-
ad quingentos sexaginta circiter florenos ascendere.
ex fundatione vero aliquem sustentari ibidem non constat.
Sensum tamen ipsis et Convictoribus completibus hoc se-
minarium. qui in victu privato, cum Lewis hujus praefectus
longe amplius expendere coguntur. et Nobili Adolescenti
lenioris fortuna licet insignito dotibus animi & cellentibus
nullum est de facto quod constet aliud remedium, nisi Patrum
obtinere munificum, qui ratam victus et amictus et amictus
pro eo solvat.

Informatio de Convictu Parisiensi Louis Le Grand. dicto.

Celeberrimum hoc Nobilium Collegium inter ea ma-
 gna opera unum est quod Ludovicum XIV Galliarum Regem
 Magnum et de Regno patris ac Scientiarum ^{copia} huiusmodi educa-
 tione et recta institutione consequenda summe meritum redi-
 derunt, unde Convictus Nobilium Parisiensis dictus unico ab
 homine, Louis le Grand.

De hoc Parisiensi Convictuum Nobilium Grandi vastissi-
 moque ut ex ipso personarum numero. confectum est. multa fusa
 quod foret ad plenam Notitiam sepe ex porrigens scriptis atque lau-
 bratis. Sed compendii desiderati gratia ea potissimum consigna-
 re volui, quae ad cogitationes academicae, in patria quovis rostrale
 aut exacuendas, aut melius formandas facere posse videbuntur
 eaque fide digna refero, quae multum oblitteranti communicata
 sunt ex ipso Convictus Magistri huius amplis Gremio.

Est Parisiense Convictuum Collegium a Ludovico Magno
 creatum curae et Gubernationi Societatis Iesu commissum. in quo Patres
 Societatis veterani decem sunt, ex quibus unus primarius Rector
 Convictus illius est. reliqui novem sequentibus sunt in officiis
 Patris Ministri. Procurator, duo Patres Subministri. duo
 Professores Septima classis. qui scilicet docent alumnos ad
 Media nondum aptos, legere scribere. unus item Praefectus
 seniarum a Scholis. unus item Praefectus alumnorum huius
 summi. et unus Professor 2^a. hoc est Humanitatis

In eodem collegio Convictuum Parisiensi Patres quatuordecim
 Theologi sunt. 13 Legum sunt Confessarii et lectionum arti-
 ficum in odis degentium. tres Scholasticorum et lectionum stantes

Præsidæ Congregationis Scholasticorum duo sunt prædixæ localitatem glorum artificum. præterea habent varia officia in Cathedrali non expressa.

Præterea Tertij anni Theologi ibidem sunt 17.

Secundi anni Theologi sunt 16.

Primi anni Theologi sunt . 9 .

Horum omnium officia non sunt expressa

Apetitores Scholastici nostri sunt novem in Dyacia unus in logica similiter unus Frater Coadjutor quatuor. hi Magistri Scholastici sunt omnibus Gallie provinciis delecti et vocati.

In quovis ambitu die nocte unus famulorum vigilat, pro advocato illic alius substituitur qui Præsidem admonet si quis alium novum in ambitu blas appareat. ex quo colligitur quæ circa juven-
tutem sit sollicitudo.

Aditus hujus Convictus stabiles aliquos esse non constat sed hi colliguntur a Convictionibus, quorum numerus ad 500 quandoque ascendit. præter hoc convictores, non constat allos fundatistis numerari, vel in hoc contubernio ali.

Officia quibus distineantur ibidem nostri Scholastici in genere sunt: repetunt cum Convictionibus assident illis in Musæis, corrigunt in moribus, præ collationibus et exhortationibus Christianis principibus imbuant: sua cubacula propria in quibus dormiant habent ipsi imbuant: sua cubacula propria in quibus dormiant habent ita tamen disposita, ut facile garrulorum audire, omnem frequentiam percipere et quid in ipso fiat videre possint. de nocte lurgentibus pro videtur juvenibus præ famulas. unde colligitur quam perfectum esse oporteat dependentes familiam tantam domum.

Quantum annue solvant Convictores, tum pro se, quam pro famulis ac his præfectis stabile non est: sed jam plus, jam minus pro tempore varietate. nullus jam ad convictum recipit hunc famulo, famulum autem aut Pater Regens, aut Parentes constituent, si perfectum.

Seculares vero Præfecti ægerime admittuntur, et permittuntur solum ipso, qui de summa Nobilitate, aut principum aut senioribus filiis

Præfeti autem similes se in omnibus disciplina domesticæ et directioni P. Regentis accommodare debent. Ceterum si proprios præfectos desiderant nostros de civitate sem communi affumunt et pro iis quemadmodum pro gloriis Præfeti victum solvant.

Potestas admittere Convictos, eorum Præfectos et famulos et ex eorum removendi est absoluta et plena penes Nostros. Præmovere tamen parentes, si qua mutatio circa hos tenenda est, idque ex convenientia decernitur.

Scholas Convictos publicas frequentant, et capitis non dem aptis pro studiis. Deducuntque nostros ad eadem Scholas. in fine anni Scholastici Rex apponit præmia.

Vacant à Scholis per hebdomadam una die vel altera ferias autem nullo nullas habent.

Eodem in Convictu exercitia nobilium varia haberi debent. neque enim non videntur tamen linguas etiam, præcipue Germanicam in hoc seminario hoc convictu addiscere. in super certo constat illud, quod qui in Seminario degunt, in Schola Episcopali non exerceantur ob varias rationes, sed tamen primo cum exercitiis non abeunt, illique valent.

Exercitiorum nobilium Magistros si nisi Alumnus aliquis Præfectum jam habeat hunc exercitiorum jam quorumque constituit omnes Reges seu Pater Primarius, Primier. Item ut minus virtutis alij facilius substitui, tum etiam et negligentes removeri absque strepitu possint.

Exercitiis Nobilium semper in hoc convictu nostros de civitate Administratio Oeconomica est penes unum nostrum. Illi autem illius ratio redditur. quam nostros Superioribus. contingit autem quodque copiosis debitis Seminariis illud nonnumquam gravari.

Referatur quodque Nobiles in hac Academia degentes certis prærogativis etiam in aula gaudere.

An in adversio. Mira profecto Collegij amplitudo, var-
 ietas et Magnificientia Academia hujus seu. Convictus seu
 Seminarij Louis le grand dicti. Solius civitatis personarum
 ibidem numerantur praeter Inmanum Patrem unum. 1
 Alij veterani Patres de civitate 9.
 ex Patribus quarti anni nostri Theologiae Scholasticis. 13
 ex Magistris 3° anni Theologiae Scholasticis. . . . 17
 ex Magistris 2° anni Theologiae. 16.
 Primi anni Theologiae Magistri 9
 Repetitores Scholastici tum in Physica tum logica possunt 9
 Praeter Coadjutores de civitate eadem 4

Summa summa. 78.

praeter haec contingit Convictorum numerum quoadmodum. 500.
 hominum totidem proprii famuli; praefecti multi famuli. 500.
 quod familia caetera. Interim haec summa est. . . . 1078.
 quanta verba quantaq; rerum gerendarum magnitudo!

Ex his tamen viribus Nobili pauperi nullum super et
 eluctandi in fortunam meliorem per studia adjuvamentum
 cum de nulla inibi constet nobilitum pauperum fundatione,
 quod pro hujus Boemia laudabilissime respirat.

Advertit in super hi victitantes ex solis Convictionibus a
 Academia aliqua, et facile inde vita devolvit, et difficultati
 me ex debilitate resurgit, cum non nisi Convictionum pecunia
 adjuvari possit. qui aliunde multum, et vix Legentis flo-
 renis minus pro victu et vestitu cum Leruo Solvare colli-
 gunt. Nobiliora sunt proinde Boemia indigenis
 indigis faventi consilia Academica.

Informatio Brevis de Convictu Nobilium Panormitano recente Erecto.

Annus Saeculi huius incirca Trigesimum erectus est. Auctoritate Casana regis in Sicilia Panormi Imperante et annuente Carolo VI Imperatore Neapolitis atq. Utinensis Siciliae Regis. Seminarium seu Convictus Nobilium sub cura et gubernatione Patrum Societatis Iesu, protectione autem Regis ipsius vulgatoz folio ad instar Romani Leminaryi numero la morz Patria, numerosior futura nisi bella tranquilla tem patria turbassent.

Quilibet ex Convictoribus singulis annis 80. Lenta Romana pendit pro victu suo. qui constat ex prandio, in quo calida quatuor fercula praeter duplex fructus, caseum panem et vinum ad libitum. Caena vero in quo duo tantum calida fercula et simplices fructus, aut lactuca Diebus Dominicis festis et recreationis tum in prandio tum in caena additibus unus. victus aequalis et in portionibus.

Distribuantur omnes habitationes in quas piam illam sexuam divisiones, quas Cameratas vocant, Atque la easdem totidem affident mensis primo Beate praefato vivo Ecclesiastico. ministrant ad mensam famuli quos Camerarios vocant. Nullus est nostris tempore mensa adest in triclinio, praeterquam qui obam balatibilibi solus Minister, accurans bene silentium, lutionem, et tunc cui qui dyvum desit. Denique nostri ad secundam mensam omnes accedunt. Iuniores gentia culis fuerunt pane vel fructibus vel parvulo. Aduliores vero more patrio Loco Chokolade utuntur.

Veritus uniformis est, quem huc quitz humpu in Convictu
 sibi fieri curat. Colonis nigri & decemle maa, forma qualis
 clericorum est. quos hys Abate vocitant et oblat cum
 Cassanis ad spiritibus plerumq. ad quam colendam ydola famula
 tur donator qui in massa cui oblat.

Pro singulis Musis Lea Cameradi unus et famulus
 victum habens et pensionem a Convictoribus, cuius munus
 unicuique est, sua Cameradi lectos suos vultu com
 ponere munda et quidquid vile et humile ad munditiam
 obide. Muscosque modi Praeceptorum totidem et famuli
 pro tempore. Dividunt autem Musia non secundum
 Scholas sed secundum aetates Convictorum.

In hisse Cameradi omnes suppellectiles, lecti, cortinae mense
 la bella armaria, plures annuli et uniformia sunt, quae
 ubi unus quitz jam in primo ingressu a Patre Procuratore
 domus emit.

Nullus ante Septimum aetatis annum, vel post vi
 gesimum quartum in hunc Convictum Nobilius huius aetatis
 omnis Camerada hunc Praeceptorum habet Sacerdotem saecularem
 victum et pensionem habentem ex peculis Convictorum. qui
 suis semper ad eum die nocteque saepius per diem iter et
 noctem a Patre Ministro visitant, maxime in vigiliis et
 Separationes Camerarum observant, et omnes conversationes uni
 cum altera impediunt.

Scholas suas in senonum classium Convictores do
 mi habent Superiorum autem Scholarum Auditorum, publi
 cas Academicas frequentant.

Societatis personarum Convictum hunc Nobilius
 Praeceptorum administrantium et gubernantium nomen
 Septentes. R. P. Rector Convictus

P. Minister

P. Subminister

P. Spiritualis.

Pat. Procurator

P. Praefectus Studiorum qui simul tragœdiarum et comœdiarum in
 Bachanalibus accurat.

P. Rhetoricae

Magister unus qui Grammaticas classes doceat infimam
 et mediam

Magister alter qui Supremam et humaniora tradat.

de Coadjutoribus Socrus Procuratorum

Lector

Janitor

Pharmacopœta.

qui omnes diversa ad puncta hibi habent varia officia

Lucentiaque quae hudentant in hoc Convictu sortis personae. 13.

Inferiores Studiorum classes omnes absolvere tenent
 nisi velint ante tempus e convictu abire. Superiores vero
 ad primum vel Parentum libitum. Philosophiam fere omnes
 audiunt, nonnulli Mathematici et Juris civilis operam navant. quod
 in ipso Convictu Professores secularis tradunt.

Athletum Nobilitatem exercitationem in linguis Latinae digla
 datione equitatione pro ratione et latij, item pingere et deli
 neare condiscunt, De A Statutam pensionem huius Magistris spi
 guli quoque tribuant.

Præter privatas repetitiones Scholasticas linguis menibus aca
 demias publicas habent, in quibus præter declamationes, tum in li
 gata tum in soluta oratione Latina et Italica, tum in soluta Or
 atione Latina, Italica, exercitia etiam Equestria nunc Saltus, amorem
 et Equorum agitationem exhibent, coram Speciosis hospitibus ac
 spectantibus copiosis in Aula Magna, arearum. Sub finem autem
 anni majori cum apparatu Academiam exhibent solemniori.

Convictorum quosmodi numerus mox sub primordiis au
 gmentum primum ad usque octoginta ascendit. Deinde
 tantisper patria tranquillitate de crevit, dubitandum tamen
 mihi non credendum quin ad Mayrem motus amplitudine
 reflorere incipit.

Hos inter omnes Convictos refert eadem fidelis in for-
matis, quatuor tantum q. fundatione aliarum et q. in legro
sustentantur. regni omnes his vivunt q. p. et are q. pro
pio annue ad Convictus Procuratore allato.

Animadvertio

Hæc recentior quidem Sanormitana Academia
sua Convictus Nobilium, licet pompa et magnitudine
sit inferior, est tamen in eo ceteris eminentior, quod
ea aut habeat aut habere occipiat ad presentis Locali
votum Foundationum beneficia, ut nonnulli licet pauci
ex ipsi sustentari et institui nobiliter possint, quo fit, ut alia
nobilitati tenaci fortuna afflicta in signis et succuri possit
ubi alii non nisi bene habentibus aditus ad hoc nobile con-
suetudinem patet.

emolumento Juvenibus Nobilibus, a Scientiarum et exercitationum
publicis speciminibus, a comoditate et compendio singulariore ab
exterorum confluentia, a digna summa nobilitatis singulari ac-
commodatione, a principum supremorum favori gratiis et privilegiis
specialibus in omnes Academicos, a Professorum Magistrorum
praesentia largitur fundamentum.

Subjici hinc nonnullas Academias Nobilium majores, quae
defecto et laudem, et totū intelligo, eorum quae melius videntur
enī in Germania Universa Academicis catholici Nobilium
dēderati.

Informatio de nonnullis Tamosis Nobilibus Aca-
demis Nobilium. hodierno saeculo duranti.

Caput II.

De Classibus Academicarum Nobilium
earumque in quavis Classe Dignitatis Ordine

Classes quaedam Academicarum Nobilium consignare
ex potissimum fine certui, ut seu fundatoribus huius, seu privati
eligere libeat licetque quod placet, simul una quasi fronte ma
gnitudinem, et necessitatem fundi assignandi obiter saltem enu
re, aut ad fundum in piam hanc causam deo anima haec oblatio
aeterna tunc designatum decretum Academiae classem aliquam
vel sumptuosam, vel minus sumptuosam ex arbitrio suo et fu
di comensuratione deligere, ac fundare. Illud autem item nota
tum, si velim. Academiis classium hanc, non conignari, quae
omnes jam exstantes, sed ideam in pariter ad manum dare et
et modos ac methodos obtinere, quales si licet hodie in huius
proficiunt, etiam in Juventutis nobiliis possint faciliore impendunt.
Et hic quidem superfluum est de iis configurationum ex
tendo de singulis autem classibus deinde specialiter
agendo sequentibus libri huius capitulis

Classes Academicarum Nobilium, quales
esse possint ad Juventutis Nobilis rectam in
Stuenda commodum et emulamentum

Classis I

Hae in classem venit una quavis Academia
Nobilium, quae hoc locum nunquam vident Academia
Magna, constatque ex Moderatore et Profess
oribus Academico contubernio propriis, cum cer
to etiam nobilium numero, tam quoad victum quam
amictum aliaque omnia necessaria congrue ac liberaliter
fundato, qui omnes ex fundationis aere sustentari debeant.

Ordo Academicarum Nobilium Magnarum Classis I^a

Prima et praecipua in ordine hujus classis censenda venit
Academia Nobilium illa amplissima, quae omnium disciplinarum
sit tam artium quam Scientiarum, omnemque institutionis aetatem
continet, videlicet Juventutem Nobilem. Solam à Grammatica in-
stitutione literaria latinitatis, usque ad Philosophiae et Juris determi-
nationem, suorum domiciliorum condignam amplitudinem, fundatum tam
quoad victum quodam amictum congruum et quidem duplicem annui ar-
bitrium unum, hyemale alterum quam alia quaecumque necessaria certi
Academici alii numerum suorum institutionem prosequitur sub Euber-
nature, moderatoribus, Professoribus propriis atque Magistris Artium
Nobilium aere fundationis viventibus, ac ^{hilano} ~~salario~~ provisio competens
se. et haec quidem amplissima est ac rara propter Juventutem
etiam humaniorum mularum studiosam in ea contentam.

Altera in Magnarum Academicarum Ordine, est illa quae
quae Solos Humaniorum Disciplinarum Academicos Nobiles
excludit, Solumque Philosophos, et Juris Studiosos complectitur
fundis instituendos disciplinis omnibus, ceteris praeter Musas
humaniores, et fundatis similiter tam quoad victum quam
utrumque vestitum ad Moderatoribus, Professoribusque propriis ut in
prima cohabitantibus et fundatione provisio liberaliter, gaudet

Tertia inter Magnas ordine nuncupari, ac haberi meretur
In omnibus ceteris quoad victum, vestitum prima aequalis pra-
terquam quoad pro solis et Juris Auditoribus, Philosophia
absoluta, aut ex Iustis causis abrupta, ad Studia legum ac Juris
publici Transcurrentibus, ipsidemque ceteris ut supra institui arti-
bus, et ex fundationis aere vivere in numerum constituto valeant.
excluduntur proinde ab illa, humaniorum adhuc literarum et artium
ac Philosophiae Studiosi donec ad Juris Studium Transitu faciant.

II Classis Academicarum Nobilium

A hanc eam Academicarum Nobilium classem referimus illas, quae quidem fundatos habent Alumnos Nobiles ac professores Moderatoresque ac nonnullos pro necessitate Magistros Artium Nobilium et nec aequae omnes, nec multos. in ipsis nonnulla immixta, tanquam nondum necessaria de commodis et impendiis reponere aut, Sicut itaque quasi gradus et dispositio pro Academia Magna, una ex tribus, eadem patriae et Regni, cum iure in eam Libertate succedendi Nobilibus discedentibus, neque tamen institutio in artibus Nobilibus illi. Studio et aetate congruis destituantur interim Sed prope commodis eorum ad maiora exercitationum Nobilium genera disponuntur. Idcirco merito vocari possunt Academia Nobilium media seu Academia Philosophicum Nobilium.

Ordo Academicarum Nobilium Classis quae dicuntur media seu Classis IIa.

Prima in ordine classis huius secunda ~~et tertia~~ Academia Nobilium est omnis illa, quae Solos Philosophos, et humaniorum a Suprema Grammaticae classe Musarum Studiosos huiusmodi eodem contubernio complectens, certum Alumnorum Nobilium numerum fundatum habet hanc eam tam quoad victum quam amictum modicum ac sufficientem. et professores similiter quousque ad Philosophiam compendiatas et Physicam Naturalem, ac praecipue Mathematicam eorumque Nobilium res disciplinas. Nullum tamen iuris Auditorem inter hos admittit, Sed hunc ad Academiam Magnam illi propriam remittit. Regiturque Moderatore aliquo seu Licentiatum seu alio ad hoc munus convenienter fundato.

Secundum in ordine hoc locum illis Academicis damus, quae Solos Philosophos Nobiles quidem ac certo numero fundatos ac sufficienter habent, hosque similiter Moderatores ac Professores

proprio in domicilio & fundamine sustentant, ac nobilitatem inueniunt in lenim huius in artibus pro sua aetate exercent, et iure succedendi gaudent in unam & magnam illis 1^a Classis Academijs, ubi ad Iustiniani disciplinas suis transitum sua post tentamina fecerit approbati pro more, neminem tamen neque iuniam Auditorem Nobilium, sed neque ulli primae institutionis in aetate siue humaniorum usque ad oratoriam in eadem siue facultatem in domicilio sui consortium admittunt, ab ubi seque nites separati.

Tertia denique hoc eodem in ordine classe secunda numerari potest. quae Nobilium quidem hoc cum Moderationibus ac domiciliis propriis fundatos, solique Philosophicis disciplinis vacat et nobilium primis exercitationibus, sed ea, Philosophicae disciplinae libere universis ac publicis Universitatibus eadem in Urbe existentibus et professibus excipit, nec suos proprios habet, alijs tamen exercitationibus artium nobilium linguarum aut saltum in simul vacat eorum, et instituitur quantum ad aetatem philosophicam pertinet, et per iure succedendi in Academiam Magnam, cum tempore Statuto gaudent, si digna merita studij sui profectum Alumno Nobili ad ea comperta legitime fuerint fuerint.

III^a Academiae Nobilium Classis.

Hanc classem intelligi et constitui censemus & Academiae Nobilium quas minores Academicas Nobilium, multum autem utiles, et proficuas videmus Iuventuti etiam Nobili, compendiosas in Super nec multum sumptuosas respective. et potissimum ad hanc primam aetatem institui recte, quae infest per sola humaniora Musarum studia, a media fere tantum Grammatica classe occipiendo, refertur, ~~et~~ ^{et} fundationis aere congrua vel ex toto, vel Subdionaria fa saltem ex parte aliqua eorumdem in domicilio proprio sustentatio, artium item, et exercitationum Nobilium, atque fundamenta prima, ad altiora ponendi copia dabitur. Iusque ex quadam Academiae altiorum subordinatio in eas succedendi hoc tempore constitutum retinetur.

Ordo Academicarum Nobilium III^a Classis, seu
earum quæ dicuntur Academia Nobilium Minores.

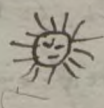
Prima præcipue in hac Academicarum minorum classe, et
ordine, est illa, quæ solum humaniorum Musarum Studiis, ac Studiis
Nobilibus, recte pro hac ætate instituendis, alendis verticandisque
Decenter hoc proprio in domicilio, Moderatore, ac nonnullis Magis-
tris contubernabilibus, fundata sit liberaliter, Aristotelice, usque
debitis ac necessariis provisum sit, in servientibus, atque ubi transi-
tionibus his Musis congrue in Prædicta Absoluta Rhetorica ad
Studia Philosophica Transitum facientibus hac Academia
Nobilium minori Alumnus valedit ad Altiorum seu mediorum
seu Magnam jus habeat accedendi, et fundatione, siquidem illa
vacare contingit fruendi, ^{quæ} præsentatur legatione facit

Secunda hujus ordinis paulo minor est illa, quæ proprio
comparato domicilio idoneo uti alia ad alendos verticandosque
Juniore academicos in vicem sub Moderatore proprio convivendi
sufficenter fundata, et ipsa de instructionibus, artium artium
libi ætatisque hæc comparatarum providet. Professoribus tam
ac Scholis Gymnasij illius Urbis fruatur communibus, simili
tamen cum jure, ut Rhetorica nite terminata ad altiorum Aca-
demicarum classium unam pro Philosophia præsentetur præ-
dictis præstandis studentibus, et fremitu profectus.

Tertia hoc in ordine inter minores censenda putatur Aca-
demia, seu pro humanioribus seu pro altioribus disciplinis Nobili-
bus in Super Alumnis, ac cultioribus conditionis in finonibus
ex terminis patrisque filijs recte instituendis constitutos ac fundatos
habet Magistrum proprium propriumque domiciliis ad convi-
vendum et condisendum artes quas cumque nobilitati optabiles
non tamen ullam^{ad} Alumnorum ex fundatione^{beneficio} alendum aut ves-
tiendum ex fundatione obligant, sed solis constantis Acad-

micis, convivibus, semel hoc impendio vestientibus, victum
ac partem seu symbolam aliquam ^{quintam} in comune Professorum et in-
struorum seu honorarium seu salarii administrum, aliasque expen-
sas refusiones ad indemnitatem Academiae servanda, solvere ex
more Academiae, ^{sevit} et prout in diversitate seu victus seu habitatio-
comoditate speciali ac diversitate varia, variè variè consignato,
ac pro temporum constitutione, ex Arbitrio huius Academiae Mode-
rationis conseruando aut elevando.

Talem Academiam absque aliorum Academicorum fundatio-
nibus, et vestiendo eam ob beneficio, solaque Professorum et in-
struorum oblatione, licet numeris convivibus florent, et completum
habitatione liberaliter gaudent ac comoditate, alijs autem fore
non auri, tum quia principale beneficium et gratia Academiae
nobile est, fundatus Nobili Academicus ad stabilitatem, maxime huiusmodi.
haec autem ex libero solventium arbitrio, ac voluntate pendet.
nec levis est, ut sit numerosa, semper, saepe tenet ad modum
et ex paucis, saepe vacua. ubi autem magis beneficium Nobile
nobilior ibi debet et honor et existimationis laus, atque prae-
gativa; Sunt tamen et huius Academiae non contemnenda em-
lumenta, et utilitas Academicis promanans suo digna economico
et honore. +

Haec itaque Academicorum nobilium classes, quo comodi
omnes etiam ad huc in ideali quodam conceptu existentes referri
possunt in duas classes, et ordinem convenientem redactas, ubi
ubi in quadam velut tabella oculis compendiosius subiciamus, et
memoriam in ijs semper retinendis tantisper servanda
subjungo hic Schematis iuxta earum omnium, et classis
singulas et ordinem utriusque earum classis. plenius
per tabulam faciem daturus hoc loco.

+ Soli tamen completibus et solvere valentibus, qui bona
sunt futura loco. ab vero humi jacenti et insigni Nobili ma-
num nequeat porrigere, ut in super erigant ad meliora. Audis
penitias conseruandi multiplex alia ratio

Caput III

Animadversiones circa Academias Nobilium quæ in prima Classe sunt, et Magnæ nuncupari solent, ac raræ omnino sunt.

Illustrem illum Academicarum Nobilium splendorem quæ magnæ s; vel ipso homine illicium habent: passim vocantur, siquidem et magnitudinem Nomeni fundatione viventium Nobilium, Magnitudinem amplissimi domicilij, Magnitudinem Nobilitatis vanc etiam Principum, conviventium, magnitudinem omnigenæ institutionis ac eruditionis, ac quæ raræ eas reddit, Magnitudinem fundi, et ararum exponunt merito, Magnæ, audiunt in universam, relictæ inter cetera li literarum eruditi, tanquam domus catædes, et stellæ primæ Magnitudinis. atque quod in magnis familiare est, sicut multa magnam quæ in finem Nobilitati afferunt utilitatem cum Regni et memento; magna propter nec modica rara, et animadversione digna non carent difficultate ac incommoditate multiplici, plus minus una ceteris pro sua Magnitudinis ordine ac dignitate. quas hic exponere singulariter pro pleniori Fundatione et fundatæ Juventutis Nobilij, ac eorum quæ dicuntur in intelligentia

Prima proinde primæque in ordine Magnitudinis Academicæ pro omni ^{in infimæ} Juventutis ætate rectè instituenda id est tam in humanis quàm Philosophicis Mathematicis ac Janis utriusque Disciplinis, suorumque Nobilium victu ac vestitu liberali iuxta atque congruo annue providenda ac Moderationibus necessariis eorumque ac Salariorum pro Artium Magistris omnibus necessariis ministrandis instituta. optabilis, proficua ac multum laudabilis est. Difficultates autem potissimum quatuor habet quibus occurratur, ac leventur, nec optabilis, etiam pro nostro patriæ Regno, atque magnificentius Boemix facienda.

Synopsis seu consignatio Academiarum
Nobilium secundum Triplicem earum clas-
sem, atq; in una quaq; classe ordinem, ad quam
omnes tam Germania, quam Italia aliorum,
regnorum reduci possunt. seu eruta seu erigenda.

Classis I Academiarum Nobilium
seu earum quae Academia Magna dicuntur.

Classem hanc constituunt Academia nobilium pro Iuris
simul Auditoribus Fundatae alendis ac vestienti, cum
suo Governatore ac Professoribus propriis domesticis, Ar-
tiumq; nobilium Magistris.

Ordo dignitatis Academiarum Nobilium
in prima classe, seu Academiarum Magnarum.

Prima in ordine dignissimaq; est illa Academia
Magna, quae non modo Iuris Auditores Nobiles, sed Phi-
losophos atq; ac Humanistas alendos vestien-
dosq; fundatos habet, suis cum Professoribus domes-
ticis ac Governatore. Haec amplissima, numerosissi-
ma, atq; sumptuosissima, ideoq; in ordine prima et rara.

+ certo numerus
in eodem do-
micilio

Secunda in ordine Academiarum Ma-
gnarum, est illa quae Iuris Auditores ac Philosophos certo numero
Nobiles fundatos alit vestitq; propriis cum Artium Magistris
Professoribus, et Academia Governatore. Hu-
manitatis tamen ^{adhuc} Studiosos non admittit in eodem
domicilio

+ certo numero
alendi vitiendi

Tertia in Ordine Academiarum Magna
est illa quae solos Iuris Auditores Nobiles, suis cum
Professoribus, artium Magistris ac Gubernatore
suis Academiae fundatos habet. Magna nuncu-
pat, ob aetatem adultorum et Nobilium, jam maturius
et splendius habendum. ad quam ex alijs Academijs
Philosophi bene meriti Nobiles certo numero annue re-
cedunt.

II^a Classis Academiarum Nobilium Seu earum, quae mediae, aut Philosophorum vocantur.

Hanc 2^{am} Nobilium Academiarum classem constituunt
potissimi Philosophi, et Humanistae Nobiles certo numero in uno
eodemque domicilio ex fundatione plene sustentandi, pro-
prij domesticis cum Professoribus Artium et Scien-
tiarum atque Gubernatore Academiae, ejusque auxiliarijs,
in quibus triplex similiter ratio, ac status reperitur.

Prima in Ordine Classis hujus Media seu Philo-
sophica Academia est illa quae certo numero fundata
et alenda habet Philosophos et Humanistas Nobiles
suis cum Professoribus proprijs ac Gubernatore, nobi-
libusque exercitijs pro aetate sua exercet, cum Iure certo Phi-
losophos suos absolutos approbatos ad Academiam Ma-
gram seu Iuris Auditorum Academicam praesentandi.

Secunda in Ordine Classis hujus Media
seu Philosophorum est, quae solos Philosophos Nobi-
les separatis plene domicilijs suis humanistis, certo
numero fundatos alit, suis cum proprijs professori-

ribus ac Gubernatore. cum iure ^{Media} presentandi absolutos ad Academiam Magnam
 Tertia in ordine ^{Media} classis hujus Academi-
 arum Nobilium seu Philorum est, quæ Philosophos ho-
 los de cetero humanistis certo numero alendos ple-
 ne fundatione habet, cum suis Academiae talis Gubernatore,
 non tamen proprijs, sed communibus ac publicis in scholis
 Philosophia gaudet Professoribus. Iamq; habet Academia
 Caput libere absolutos cum satisfactione Philoj præ-
 sentandi ad Academiam magnam ad iura condi-
 cenda.

Classis III. Academiarum Nobilium quæ minores seu Humaniorum nuncupantur

Classem hanc constituant soli humanistæ in certo domi-
 cilio proprio, ac numero fundati et alendi à Gram-
 maticæ classe, usq; ad finem Rhetoricæ, ^{sub proprio} sub proprijs Pro-
 fessoribus, et Academiae Moderatore

I^a in ordine classis hujus minorum censenda
 venit, quæ his Nobilibus academicis, victum vestitū
 q; ex fundatione præstat, habetq; suos proprios Artium
 Professores domesticos cum ipso Moderatore, ac ius
 stabile præsentandi Rhetores absolutos, ad Academia
 mediam seu Philosophorum.

II^a in ordine hujus classis est Academia Minor
 Nobilium, constans ex solis humanistis certo numero
 alendis et in universis Nobilibus educandis. Sub his Moder-
 tore Academia proprio et habente certum ius præsentandi
 ex Rhetorica, ad Academia mediam seu Philor. Magistris
 tamen et professoribus utiq; Gymnarij et iusq; Philoj

III in ordine academiarum minorum huius
classis est illa quae blos licentiarum offert Professores
neque ad alendum aut convivendum in comuni ullam fun-
dationem habet. Ideoque inter minores censenda.

Presentatio^{1^a} ad^{1^{am}} vel secundam academiam
cuiusque illa ex instrumento competat, vim habet ad
omnes reliquas presentandi ex infima usque ad supremam
et Iura per solvenda per continuam suspensionem ut patet.

Sunt autem difficultates illae non leues sed admodum graves. quarum

Prima est difficultas sufficientis fundi, et fundatoris tam potentis, agnoscendi, qui Academiam illam ita et locum sustentari conseruari et ad ministrum faciat. qui si deit aut curat hoc, vanum est de ea cogitare, haec enim fundamenta sunt fundum solidum et mobilem exigentia, ne aures in aere meditari credamur. cum enim ad debita successione Academicorum et ad classes Scholarum ascensionem, minimi 50 Academicos Nobiles ex toto congrue sustentari oportet et ad domum praeterea, Ecclesiam ac Moderatores, artium Magistros, ac penam magnam ac diversam familiam alere, et onera alia publica sine expensis et sine hoc fundatio cogatur facili ut infra patebit expendenda erunt annue viginti sex millia Rheusiarum; ex quo fundi Magnitudo, Saeculij his calamitosis, exhaustisq; Rebus, coniectura coniecturari quidem at vix expectari sperare vel potest, nisiq; cordium Regis et Reipublicae aliquid exemplum, tam pie et quidem Nobilitati Boemae, tenuioris etiam fortunae tam proficuae ac perpetuae, ad suam Gloriam, et fundatoris de meritum aeterna felicitate certius cumulandum excitet et permoveat, ut suas ejus gratia tribuat erigendo pignus huius operi ad Dei Honorem proximis indigentibus perpetuum charitatis beneficium; forte alias hinc suffragium inuito, post mortem ab alijs vanissime dissipanda, quod tribuat facultates, callos elocet cum foenore immortali, et felicitatis aeternae seu auctario; quis namq; ejus aeternitati metuat, cujus Charitas et misericordia etiam post mortem, ^{subleuat} erigit pauperes, et alios nobis emendat ignorantes beneficia q; largitur Christianis in nobiles idq; continuu ac perpetuu? non fallit profecto ille qui dixit: Beati misericordes! ita est: beati!

Secunda difficultas est Academia Magnae Ordinis, difficultas agnoscendi condigna amplitudinis domicilij pro conseruandis Academicis. neq; enim sola habenda habitationis comoda ratio pro Academicis Nobilibus fundatis, ad subleuandam eorum tenuitatem fortunae, sed et conuictorum aere hic in Academia erit

neta institutionis causa, sub disciplina salutariibus Statutis, & Eugenii
 forum horum Illustrum voluntate vivere volentiam Patria etiam filio
 rum Nobilium, etiam plebium. claritudo fra amplius quanta magni-
 tudo ejus sit cogitanda tam habitativum, quam accarum Eulipia
 et viz in uribz populosis quales sunt Metropoles, invenias fratrum
 minus paratam jam domum idoneam, et a fundamentis excitare
 neq. quinque viginta millia Rheensium Suffutura, rationabiliter
 obiter intuenti credi possint. Si tamen animo obfirmato stat
 insistere tali Academia Maxima erigenda, ad utilitatem et mo-
 deratam gratiam. difficultas hoc non illico quidem, neq. uno me-
 anno: nec Roma id obtinuit. Sed lenim cum annor. decursu in
 excitando novo edificio lenim progredi, et partem partem
 in habitata annis lingulis novam adstruere, ac decursu ipso anno-
 rum horum Convictorum Academicor. affluentiam, ac Mobilita-
 tis accomodanda desideria attendere libet, quo minus in dispo-
 sitione aedificij, ab eo quod necessarium est, ad superflua decli-
 netur.

Tertia difficultatem in Maxima hac Academia Nobilium
 affert ratio virtutis Academicis in tanta et multitudine, quae expe-
 ri videtur et eorum varietate praestandi, viz obtinibili, ut omnibus
 plene satisfactum in, absq. multiplici detrimento sperari possit.
 est namq. diversa Academicorum aetas, alij adulti, alij admodum ju-
 venes, est et diversa conditio, alij fundati, alij tenuioris fortunae
 alij ditiores, et alii diversi in ipso nobilitatis gradus, alij Equestri ordine,
 alij Liberi Barones, alij comites, forte aliquando et Marchiones et
 principes, ut olim convictus et dux ^{Pragensis} Bavariae habuit. alij itaq. ex
 alij patrij. plerumque tamen et ut supponere licet Boemi haec germani
 quibus unum eandemq. cibariam menta tabulam assignare, nec quod
 ex pedit tenere juventuti, et omnes ad foundationis aequalitatem ad-
 gere, nec licet, et infimos aq. ac comites aut principes lautius
 haberi, nec decet, nec ratio ^{vix} foundationis admittunt; unde facile offer-
 untur aut detrimenta quietis domesticae, aut valetudinis, in parvis et nimis
 imo et a se propriis et superfluis, neq. tamen deinde victu obducendo

Inde dum est medium adinvenire, ad obviandum huius difficultati oppositum, variaq; tentata habet via, nulla tamen quae in lege levaret. illa censensq; ceteris opportunior, quae diversitatem mensarum victus suadet, ita quidem ut fundationis tabula nobilib; quidem, et pro patria more studiorum cura singulari, lautior tamen diebus certis, cunctis sit celebranda, illa quidem omnibus fundationis beneficio fruentib; aequalis, ad quam qui convictorum nobilium accedere vult, pretio numerat admitti possit, qui vero lautiorum et nobiliorum ciborum delectui desiderant, pluribus ferculis appositis pro patria more et status altioris gradu ac facultate mensam cumulatiorem habent, cum quibus ipsi Gubernatores aut Domini, aut Juventutis Academia Praefectus hominum Juniorum in Academia conviventium, aut pro rata victus pretio, non minus quam pro singulari habitatione et cubili expetito. principibus autem Juniorib; si ultra hoc lautitia addenda forent, quia pauci, et unus ducta et aliter est more nobilib; patria in ^{arguentis} phialis deferri singularib; solis ignis possunt, ad praerogativam honoris. Salva tamen in convictoribus omnibus fundatori Academiae, ac ipsius Academiae in demeritate.

Quanta difficultas est Huius Academiae Magnae, ac praecipue ex eadem studiorum humaniorum, et Philosophiae ac Mathematicae, et Jurium Auditoribus nobilib; communi in contuberniis coepta varietate, enascens, disciplina levanda, et juventutis nobilib; gubernanda difficultas specialis, onerosa agra ac sumptuosa ipsi Academiae. Diversitas haec ante alia omnia a communi Academiae nobilium rectae constitutionum more necessarias exigit separationes communitatum, Moderatores complures, et ceteris singulares communitati, disciplinarem professores plurimos, pro studium Gymnasticum adusq; Rhetoricam, et Philosophiam domi tractandum, et exercitationes dirigendas. quae omnia debita condire, etq; proficere, ac ipsis moribus optimis Juventutem bene ^{umbra}deri vigilanter gubernare, non parae mediocris est momenti ac laboris necessitas in plures partiendi, quod sumptus auget et molestias

a talis in super lenioris nec eadem cum omnibus Statuta, nec exerci-
 tiones quae ad pietatem cultum divinum pertinent, adhortationes
 conationes cum nondum plene intelligibilem calleant laetum ser-
 monem, exhortationes ipsae disciplinam ad brevidum aetatis tenent
 causa, ut plurimum rari exiguas ad sumptus ipsos comparati
 munditias ipsa majore leniorum Numen, magis accuranda, ob-
 te difficiatior, plurimaque ejusmodi alia. quibus admodum disciplina
 vapulat, ubi enim multitudo ibi turba, turba autem a turbando
 accedit Juventutis lenior ad morbos facilitas, proclivitas ad morbo-
 rum causas, caraque infirmantium atque cunctis praestantium in lenioris
 terior, copiosior.

III.

Caput IV

Animadversiones circa residuas Academiae Magnae Iuventutis Nobilis Patriae iuxta ac Extera in Ordine Primae Classis con-
synatas.

De academia Magna in ordine II.

Superest animadversionibus dequirere Academiae Magnae ordine, secundo et tertio loco posita. prior quidem illa est quae ex clavis prima tenerioris aetate, ac mulierum humaniorum disciplinis, solum Philosophiae ac Iurium Auditores Nobiles nobilitate in victum et vestitum Nobilem certo numero huiusmodi Moderationis fundatos in uno communi simul contubernio propriis conviventiis completitur cum plura disciplinarum Philosophiae Mathematicae Historiae Majoris Iurium ac Astronomiae Nobilitatem institutione.

Hae omnino minoribus libet difficultatibus, et maioribus fuit communitatibus, depulsa et declinata aetate institutionis prima tenerioris quae in gymnasiis et Gymnasticis disciplinis consistit.

Nam Commodius Domicilium congruum adiacet, et pro-
dem si munus edere spectet tertia parte minor, et forte dimidiato sumptu levius, et commodius. Item fundus ac fundatio tertia quoque parte minor, et impetrabilior haec esse temporis incrementa expectant, sed splendidi et decenter haerent et auspicia, si initio duodecim vel quoddecim fundatis ab Academicis ordiatur publice. Tertio denique digna vietas et aequabilior, cum adultioribus Iuris Auditoribus Academicis, cum et Philosophis, majori accedant vicinioris aetatis, consuequenter et victitandirationi; ferreque plura, absque novum mentis valent, nec juvenilibus excessibus ita obnoxii censentur. Quarto denique disciplina tam domus, quam Palatium observantia, ac exercitiorum Nobilium solertia, ut pote in aetate numero, ferventibus gigni et majori successu sperando obtineri potest.

Atque quoniam mihi mihi diffitear, haec Iuventutis Nobilis lenere ex clusione multum levatas difficultates, et commoda ex adverso accedere, non dum tamen dicere ausim penitus et toto sublatis.

Cum Senim et Iunij Auditores ad ultionem hinc, etq; Philo-
 phi; qui in logica et Philosophia ingressu plerumq; annis plu-
 ribus in aetate sua inferiores hinc, illi proinde, longe discretius tra-
 tandi quod Philosophis vix prodesse, prima max Academia janua ti-
 libertati plus appropinquet, iudicio eorum nondum, ut prius hinc
 nimis satis ad Senim ipsos parte potiore gubernandos maturato
 non absque necesse videtur, variam eos inter exigi comunitatem et
 habitationum separationem tam libertatis periculum adhuc tantum
 per continendi, de in probitate acq; moribus optimis plenius fir-
 mandi causa priusquam maturiorum subirent consuetudinem et
 conversandi comunionem. quod ad fovendam Academiae discipli-
 nam in Summa est. Accidit si Philosophi Nobiles iuncti
 sint cum Iunij Auditoribus academicis, Institutis eorum ad usq; fini-
 nem Academiae in septennium prope in eodem contubernio vi-
 ve eundem obligant, quod Iuventuli Nobili novam semper in
 vivendi rationem propensa, tardium, atq; ex toto novo nati obli-
 generet languorem cum nausea exortationum. Insuper
 Philosophia in disciplinis suis amplissimam et praeter eam, Ma-
 thematicas plurimas, Ethicam Historicam, Sicut annorum pa-
 citate constat, ita intensiorem animum, et integrum tempus hinc
 prope exigit, idcirco et maiore donanda est ex leniori quiete a strepe
 exortationibus remota, ut profectum hinc in tempore compe-
 dio conservatur, quoniam spondere sufficienter in hac conjunctione
 cumstantia nemo potest, si ipsa Iuventus eam mature ipsis hinc
 accuset. Denique notabilior impenditur exeresit necessitas
 multa in Philosophis attemperari in virtute aut vestitu alijsq; fa-
 cultatibus attemperari posse videntur, quae ob conjunctam alteram A-
 cademiae illius ad ultionem partem honoratoremq; minime oblinibile
 obfundationem omnibus, cum mentis vestitu ceterisq; beneficijs
 et gratijs aequali uti supponimus. Item attemperari posset, nu-
 merus Professorum, utriusq; futuri. Minor, et quidem proficere magis
 quia non ita alias in curas, distractus dissipatur Professor, suis
 magis comunitatibus, impendens hinc Philosophis et Mathematicis
 disciplinis. perficiendo hoc expedire in Geographia Geometria Polemica

eorum q^{ue} compendij desiderant. Sicut proinde hoc in Academia Magna
 forte, pro illa priore ac prima Difficultates et pauciores, et leviores, est
 mingitadij ex diuturnitate, quam breviori metucendum, non tamen peni-
 tas illa in comoda sublata; quæ propter ipsi moti, et fortasse majoribus in se
 motivis impulsu ad formam Academicas magnas inducere consuetudinem.
 providi Sapienterq^{ue} Inventutib^{us} Academicæ Nobilij Fundatores, erige-
 do eas potissimum quas tertio ordinis loco exposuimus.

De Academia Nobilium Magna in ordine III^a et circa eam Animadversiones.

Tertia hæc in ordine hujus V^{ta} Classis Magnarum Aca-
 demiarum posita quæ nimirum remotis tam Philosophis quam Huma-
 nistis ex solis ora stat Adolescentibus ad alij Nobilibus Junu^mq^{ue}, imo
 publico Studentibus Academicis liberaliter fundatis in eodem con-
 tubernio sub Academia Patetis ac Moderatore proprio viventibus
 et ad plenam ^{usq^{ue}} consummatam Nobilium institutionem erudicandis.
 hæc inter magnas, amplitudine, etensione ad personam varietatem
 minima est, at q^{uod} leuissimè tutèq^{ue} pronuntiam, comadiffima
 utilissimæq^{ue}. ut patet ex animadversionibus circa eam factis et his
 Subiectis. Hæc namq^{ue} et numero et amplitudine longe modera-
 micilium condignum, et facilius erigere, auerectum invenire, et si
 opus foret, erigenda Academicorum convictionem numero, dilatare, ampli-
 areq^{ue} cum possit, maximam difficultatem p^{ro}priè sublatam habet. Hui-
 litor et fundo contenta et minore, nam ad eam inchoandam felici-
 ter fundatio Alumnorum Academicor^{um} Boemia Nobilium com-
 putando victum et amictum Nobilem ac Modestum numero circi-
 ter duo decim aut quindocim cum viginti etationum Nobiliu^mq^{ue}
 nere calculo obiter facto, et domicilio supposito jam comparato
 in eos cum his moderatiorib^{us} sustentandos ac sustentosufficien-
 posse videt^{ur} Septem vel octo millium Athenensium annuæq^{ue}
 pensæ, calculo obiter inito, neq^{ue} ad luxum, sed modestiæ relata.
 Idem un^{de} circa victum omnib^{us}, vel æquabilem, vel paulo lau-
 dium sum^{us} a Nobilitate causa et paucorum gratia forte indul-
 gendum obviatum est difficultati ex recte et cum diversitate
 coordinando molestissima. ut supra in firmatam, cum uniformi

et forte deventur, ac nobilior immo et melior, quod videri et in minor
 re numero, quam in multitudine animadvertere. Ideo et Conventu
 rum accidentium ad victum et honorarium quidem, quod ad boni
 existimationis Academiae splendorem fuit, copiosius affluere
 et comoditatem conferet haud parum, immo futurum sensim cum
 annis Academiae Italicae incrementum. Quod denique Domus disciplinae
 firmitus luendam, et gubernationem longe alluvandam, et in statu
 tionem totam Juventutis Nobilitatis efficacius procurandam quod
 est quam viget. quis non centum Maturiores et Nobiliter edu
 tos gubernat facilius feliciterque, et ejusdem studij et statu
 ti, quam ducentos trecentosque, et varia aetate, studio, et statu
 lorum plurimorum diversitate. et quoniam Academia haec hactenus
 juvenem Auditoribus Nobilibus constans, primo sui initio cum pa
 vorum hominum numero, quasi successus suos exploratura auspi
 cium publicum habuit, semper crescente numero, tum funda
 tionem particularium accessione, tum externorum convictu, nunquam
 tamen ex parentura multitudinis credi aut pro huius potestati
 rationabiliter, ad quem pari in successu. longe maximum appropin
 quet, si est humanitas et Philosophus hoc complectens et victu et
 contubernio, unde nunquam tanta obnoxia est difficultati occu
 pata quam priore, illa eadem in 8^a Magnam Academiam classe.
 Ideoque talis magis commendabilis, et fructu non vix amplitudine.

Sed his animadvertentiis suam quispiam non pa
 rationabilem quoque opponere contra Academiam hanc Magnam
 voluit, Dicitque fortasse: nullae quidem difficultates minores et
 comoda majora in ea observantur. At per hoc non satis pro
 videri videtur et consulti Nobilitatis maxima Praemia Regni
 emolumento; si namque soli Junis Studiosae Juventutis Nobi
 li illa pateat, et fundatio et domicilium, idque in subsidium
 fortunae lenitionis. quis ex clucae ab ea et humaniorum aetate et Phi
 losophiae cursui persolvendo Supplicia feret? quod Patria nobis
 praestime unice in voto est: ut a lenis litteris usque juris Tho
 ricum pertingere decenter, et tandem paucis annis in institutione
 Academica frui valeat. Sublevaretur namque Juventus illa magis

Finis super et emolumentum.

+ ac disciplinam

Si Iurum Studiosij fundati adjucentur Philosophi saltem hanc et pri-
 mam aetatem humanis. Verum est ad apicem omnino quod affertur.
 Subleventur omnino, et sublevandi sunt, ad votum unicum Pa-
 tris nostri: et Nobilitatis emolumentum subdionale, uti pri-
 ma aetate sua fundationis beneficio et gratia fundatorum ab-
 sumtu suo ad usque Iura et Magnam quampiam Academiam excol-
 li nobilissime perstringere possint; at hoc ipsum dico commodius mo-
 di fieri posse, ac utiliore minusque sumptuoso, licet ab usque penitus
 et humanior et Philae Studiosi nobiles in adultiorum Nobilitate
 confortium, et consuetudinem conjungant cum iis contubernali-
 bus facti. Si hoc ostendat, salva est difficultas et soluta obiectio
 Ostendit autem et legitur clarebit ex iis quae de academici observati-
 onibus sequenti bus capitulis alacriter veniunt.

Caput. V.

Animadversiones circa Classen II^{am} Academi-
arum Nobilium seu quæ Media vocari possunt
aut Philosophica, connexa cum academia prima. Celsis.

Discussa per animadversiones Magnarum Academicarum
Nobilium classe quæ I^a est gradum facimus deinde ad Classen
alteram, quam Mediam vocare placuit convenientissimè seu Philoso-
phicam, Philosophia nempe currit, cum cunctis plurimisque disciplinis
nobile dignissimisque. quam in hoc classis hujus ordine collocant.

Animadversiones in Academiam Classis II^æ ordine primam
Academia hæc in ordine I^æ Classis hujus constat domiciliis propriis
ex solis Philosophis et humanistis certo in numero Nobilibus fun-
datis, ad plenam sustentationem et victus et amictus, qui ibi
convivunt in vicem. Et hoc Moderatore domiciliis propriis ac Pro-
fessoribus artium.

Hæc quidem ex conjunctione Humaniorum Musarum eam diffi-
cultatem non habet, quam illa cum I^æ Junium simul auditoribus con-
junctis ampliata. Nam Philosophorum et atas et disciplina
Studium etiam humanistis conjunctum, combinari possunt facilius
quia utraq; communitas contineri in officio, et statutorum observan-
tia est gravior. atque et domiciliis amplitudo, et Professorum
disparium Multitudo, si ex foundationis ^{ac} sustentandi forent, pro-
pe sine Regulari necessitate, eam redderent admodum humilis
quidem solum Philosophia etiam in biennium contracta
aut compendiata, ut fructuosus sit, cum Mathematicis dis-
ciplinis, et successione ordine eam ac historicis-Ethica quatuor
minimum Professores et doctores occupatos requirit. humani-
ores vero discipline cum Poesi et Rhetorica longe plures
neq; condignum simplicibus commodum hæc conjunctione observat.

Libus & pensis minus necessarijs, et potius in Alumnorum Nobilium plu-
rium sustentandorum annuat Libidum convertendis, & peraltioni.
Regni ac patria utilius certiusq; gratificare, aucto fundatae Iunen-
tatis Nobilibus Numero. Accedit, quod & haec Philosophorum Academia
certum, et semper ius absoluta debet Philosophia, in Academia Ma-
gnam succedendi in disputabile, tibi competere non videat, primum
huius potissimum amissis, quidem sola Philosophia perficiet, huius
aeque ad scientiam aspiranti Nobili, minus fortunis provisi, magis
autem capaci accessus non pateat certus et semper. ad habitanda
sepe munus publicis et bono Patria, ac hoc huius Professores, qui in laudis
quaquequam linguarum peritiam, saltum, ac gladiationem combibere
per suum Philosophiae cursum censeat. Insuper gubernandi ratio
licet tantisper ad aliorum Nobilium ^{Humorum} confortio sublevata, difficilis
et periculis deficiendi non caret. & confortio namq; tali Philosophorum
Juventus prima admodum curiosa, facile et audit et videt, quae si
ibi magis licere aequi putet, ideoq; separatione quam maxima egere
censeat, et vigili constanter oculo comitanda, quod quidem optare
facile est, non item obtinere, absq; multiplici cura et industria,
missioni tamen, quam si et suis Nobilibus accumulati fuerant.

Anim ad versiones in 2^{am} in ordine Classis huius IIe Aca-
demiæ mediam seu Philor.

Secunda in ordine huius 2^a Academicam Nobilium Classis
posita erat illa, quae solus Philosophos Nobiles certo numero ac
sufficiens in hoc proprio Academiae domiciliis conviventes invicem
aeque fundatos alit hoc cum Moderatore ac professoribus proprijs in soli-
tudinibus huius et mathematicae ac alijs disciplinis, et et nobilium
exercitationibus hoc contrabere, excolit cum iure certo eos pro-
bitis et habitis requisitis, absolute triennio, ad primum profectenda ad
Academiam Iuris Auditor Nobilium, et fundatq; beneficium p^{er} se
tandem, et dissimulandos esse
Hec quidem Academia ratio est, quae optabilior via et pa-
trio moni ac desiderio conformior via cogitari potest, ea potissimum
de causa quod et proprios Professores tibi domesticos, et maxime

quod indisputabili ^{huc} iure praesentandi Magnam Iuris Auditori duntaxat
Moderatoris ius digne gaudere, quod si non foret pretium totum
ut supra de prioribus dictum est, passum iret et ad modum imperfecta foret
et misera. haec enim prerogativa, illius animae. ex qua animatur ad
perfectionem studij et artium libertatem ad disciplinam observandam affec-
tuum, ad vitam probitatem exemplarem, ad exercitationem nobilitatis
excellentiam exhibendam, ad perennam cum laude et merito Academicam
Majoris consequendam. removere quod gradum diuturnitatis in eadem
per comitatus victus, et stultus, cum conversatione conditoris
et ipse impensam durescit necessitas pro alijs. Ordo ipse sub
succedendi per praesentationem a Supremo Moderatore oblectam /: con-
sili maxime de merito Iuvenis Nobilis optime constare potest /: de
bilitate Nobili conformiter ad biennium potest congruentius, nam
si ad quindecim fundatos in ea Nobiles Academicos calculis referas
praesentati annis singulis ad Academicam altioris Iuris trans-
migrabunt, et novi cursus totidem ad Philosophos accedent, con-
sili quoniam optatissimi, et Academicis profectui, et Academicis
perennitati.

At unum in ea animadversione dignum occurrit praesentibus
Laicali circumstantis, periculum hanc levis momenti, videlicet, ne illi
praesentandi Ius ad Academicam altioris Iuris et Moderatori
tandem optime quare, quis merito major ex his sit nimirum videatur
aut ejus commendatio, seu non respirat, seu frigido attendat, et pro
sententia altioris sit, non merito de Patrocinio multiplici obtinibili
Tunc enim animam agit Academia ejusmodi plurima in confusi-
one, ordinisq; optimi eversione. Sit illi sum ius praesentandi fun-
datoribus reservatum quoad ingressum fundatumque prima ac la-
tis et lenere institutionis Academicarum, quae hoc ipsum anse-
vim habere et durare ad Academiae altiores donec institutio
recta per omnes vadendo perficiat, et pro majori Nobili Iuven-
tutis Simulo, Moderatori, Authore necessaria est et discipli-
saluberrima ^{inter} conservatione efficione, ut inquam maxime ut
vel a seipso adiuvant aut praesentet, aut nominet aut commendet

ex suis, illiusque Modestissimi Iudicio aut plurimum ex tentamine iudicantia
 stetur suffragijs irrefragabilibus. hoc licet nil Academicum tali Illustris
 et Inventum Nobili nostro Academia Regno conducibili lingant.

Animadversiones circa 3^{am} in Ordine Classis II^a Nobiliam
 Academiam mediam seu Philosophicam.

Tertiam in super classis ordine diximus illam Academiam Nobiliam
 quae nobiles hos Philosophos solum, hoc proprio ex fundatione aliter colitur domi
 cilio lecturis Juris et Humaniorum Auditorij sub Moderatore proprio Invenit
 Studij Philosophiae ac Mathematicae illustrioris disciplinam cum exercita
 tione in artibus nobilibus Apud laudandi secundum mentis tentaminum
 probata in Academia juniorum Majorem cum termino Philosophiae, ubi
 tamen sub Doctoribus Philosophiae cum anibus Universitatis eadem in Urbe
 existens ubi vacat Philiae disciplinam, et consuetas ibidem frequentat pra
 lectiones Ordinarias. reliqua domi sua specialibus sub artium Magistris
 ex fundatione sua condiscens.

Hac ac sic formata Academia quia parum differt in Philosophia
 dum puncto discrepans quod domestici non habet, quia inquam dispar in alio
 ratione in ad animadversionem non venit nisi admodum commodabilem
 imo non verum dicere commendabilem et magis proficuum tam Regem
 quam Nobilitati Inventum. quoniam per inmutabile ei in Academia
 miam Jurium Succedendi Majorem absolute hoc triennio ubi competens et
 rationem assertum probabit omnis ille qui Universitatem ac Dragen
 Universitatis specialiter, non superficiale sed intimam et per propriam
 experientiam habet, quoniam exercitationis publicae praevalent, privatae
 in his Gloria Nobili major, Specimina dissertationum, haec etiam fide
 tionis parte aliqua pendenda forent, illustriora Gradus Academici
 olim et dictu pte l. tractatus, Nobilibus et Aulae Caesaris aestimantissimi
 Stimulus concitativus amulac honesta profectus celerior solertia in tempore
 fructus uberior, quae domi usque ad eum fervorem exurgere solent. quia
 publicum deest. Sed neque Speciale quid deesse facit Academia
 illi remotis domesticis Professoribus, cum et domi correctiones quo
 tidianae, Specimina exercitationum cumulatim reperiri possint, et
 solent. accedit notabilis ex hoc cum uni in Universitate Studio
 impendij cum multis, quae sine detrimento aut Academia aut

academicorum numerum ejus, in plures alendos Nobiles academicos potius
 convertenda. aut dum amplianda in futurum, conferat. hanc fore
 plurimis academijs communem, et aestimabiliorem ad emolumentum conferri ob
 levata et tam in Italia quam Germania catholica, maximeque et de
 qua Rhemice et optanda per alij sumptuosij. et non sola. In hisposita
 Academia Majori ad quam illa indisputabile jus succedendi habet
 per studij perquam ad institutionem completam necessariis

Caput VI

Animadversiones circa III Academiarum
Classem pro Nobili Juventute Academica Hum-
aniorum Musarum Studiosa, earumq. Ordinem quæ
Minores Academia Nobilium seu Gymnastica dici
conferunt.

Tertia tandem classis Academiæ Nobilium quæ pro huma-
nioribus solum disciplinis sunt, Nobilibus ætatis primæ & ultimæ & ado-
lescentibus recte instituendis conignata, suis circa eas animadver-
sionibus notamus. Sunt illæ quidem huius proficiendi Nobilitati
omnes, una tamen cæteris magis. quoniam Subjectis nobis præbit.

Animadversiones circa Primam in ordine Classis Tertiam
seu Academiarum minorum seu Gymnasticarum pro Nobilibus

Earum primam in hac classe dixerimus illam, quæ pro libris huma-
nistis fundata hoc proprio huius domicilio Nobilibus alit vertitq. quædam
professoribus huius domesticis, necessariis ac Moderatoriis. Aliter fundatæ
iusq. huius constitutum retinet, absoluta Allevia præstitisq. reperi-
tis, tertia minoribus suis Nobilibus Academicis ad Philosophicam seu
mediam præsentandi.

Hæc talis Academia minores necessaria omnino sunt tan-
quam Tyronium, et dispositio, imo tanquam basis cæterarum.
Si recto, debitoq. præcedatur ordine, et lenia ac quam optime ad-
juvandi Nobilitatem fundationum patriæ indigam sit intentis
quomodo namq. ad altiores pertingant, qui eluctantur per infima
requerunt huius viribus. Academia hæc Gymnastica, sunt pro
pauperum ætate, quæ basis est cæterarum, idemq. plurimum
attendendi oportet, ne vel præterea, vel leviganda ejusdem fundati-
onis autem disciplinis non valet Alpiis, vacat tamen et

vacat hos instituit Nobiles leueros Academicos omni arte et Agerebatur
ore nobili sibi ataligz ha congrua, quapropter Academicis Nobili-
tatem licet minoris huiusmodi dignitatem, cui s. p. p. f. p. q. Gram-
tica classis saltem mediam, et supremam item Poeticam et Rhetor-
icam tradant domi sua fundatos nancipat, dignitatem tam
ordine suo meret.

At animadvertendum est. multos satis exigui et minimum quod
quatuor cum praeter Grammaticae classes Geminas ad huc Geminas q.
bene Professorum occupant disciplinas numeret in super ijs et in-
structio in elementis litterarum nobilium formandi, seculi graphia
item Arithmetica Historica aliq. instia artium Iuventuti
instillanda, et eos gubernandi onus ferendum est. quod non eni-
sum et sumptuosum est. eaq. in professores facta impendia quan-
tum ijs au. edunt tantum Nobilitati alenda comodius decedunt.

Animadvertitur item, quod nisi admodum numero ha. ha.
Nobilis minor Academia, paucos profecto adeo Domesticos
professor numerabit discipulos, ut opera pretium viz inue-
niat Professores proprios alendi fundationij ere, praeter com-
omnibus pauculos vel unum solum totius con. d. ber. n. m.
dentorem.

Animadvertunt et alij, hac in aetate et Gymnastico Studio
maxima vis et efficacia est, generativae et conuertativae, cum quad-
a. mulatione qua sublata Studium aetati huiusmodi plen-
est, raro autem domesticos in loco parietes, tam generose huius-
Iuventis Nobilis certamina quam publico in campo, Specta-
torum oculis patente. quod facile etiam hab. Professoribus pro-
prijs, quia tamen domesticis, non obveniat, non vani metu-
dam est. atq. ^{id} necessitas tam evidens est, ^{non} p. proprios erigere
magistros musarum inferiosum, nisi communes haberentz nulli.
aut nullum ei loci reperiretur humaniorum Gymnasium
publicum publicis Professoribus provisi ^{h. a. l. g.} a. p. o. t. u. m.

quæ tunc in ter alia esse observantur Societatis deinde Collegij adiacentia
Scholarum in finem plenam omnium Gymnasia publica patetque

Animadversiones circa Leendam in ordine Classis III^a Academiâ Minorem seu Gymnasticam

Secunda in hujus classis 3^a ordine est humaniorum Academia
priori in omnibus cetera conformis, quæ præterquam, quod proprijs domi
sua non gaudeat Magistris et professoribus, sed Scholas Gymnastij
ejus loci publicas frequentare jubent, ibidemque institui in pietate
et doctrina Christiana ad leges Gymnastij vivere. Quod tamen proprijs vel
Moderatore, et domesticis ^{aut} bonis in nudimentis artium Nobilium et lin
guarum exercitationibus congruis atquecoli ab institui. cumque
suo tempore Gymnastico finito ex tamamini probati, ut ad altiorum
quæ Philosophia sit, Academiam Nobiliorem affe nan transferantur.

Hæc Sane si formata Academia, quia minus sumptuosa ac
economica etiam com unior probatio est hæc solum cum anim
adversione, et Scholæ singulæ suam certam et quoad licet et qualem
Academici confundationem vivunt, aliam habent numerum pro
ordinatam succedendi annis singulis et novas totidem recipiendi.
Leendam aperturam, alias confusio metuenda est. unde si quatuor
aut quinque fundatione expresserint Scholæ et numerus ex quoque
omni designatus viginti vel triginta Nobilium. Dispartienda
est in singulas Scholæ illas 5 quinque per sex. licet totidem ad alti
orem Academiam neque forte nec locum tantum habeant, nam
non raro fit ut non omnes ad altiora ascendere neesse habeant, dum
annis fere singulis aut vocatione divina ducti, cetero modo fini
suum integrum aut Philiam consequantur. Si tamen quispiam a profes
sore omni mittendus veniet, aut ille qui minus et ceteris seu moribus
Leu Sclertia Scholæ habere est inventus; quam hæc Salutaris sit
Academici nobili convenien; institutionis ratio nemo penitus in tu
entium obfer non animadvertet Sapientum. hic honor Nobilitati quæ
semper in Gymnastij cum singulari distinctione colitur: splendor Aca
demici ex publicitate, Stimulus ex concertantium copia, modestia et
modestia domicilij in superfluo impendio, Alacritas in profecti
alacritas incrementis, maxime speranda veniunt et commendanda.

Animadversiones circa Tertiam in ordine Classis hujus III^a
Academiarum Nobilium minorum

Istam e^{ss}e diximus, quae seu pro humanioribus disciplinis, seu pro
altioribus etiam Iurium. A domicilio ac Scholas et Professores
necessarios fundatos aut ultro oblatos habet, nullum tamen Libe-
larem Academicum instituendum in^{ta} ere foundationis aut aliant vestis
sed ex sociis Nobilibus, aut Patricijs varijs, victum solventib^{us}
et virtute his ex arbitrio comparato in comani vivunt etq^{ue} colunt
debitis disciplinis, compendio tantisper cunctiore quam in Universitate
quapiam.

circa eam animadversiones. Capite n° 2. libri hujus subiungit
nec plures occurrunt, nam licet et proficua et laude digna et a. h.
n^ore, non eam tamen, quam finis finis efficitur ac Regni pat-
votum est praecipuum, assequi gratiam et dignitatem, et Nobilium Ju-
ventuti patria, Academiarum beneficijs ad institutionem hui^{us} in-
dige, ex fortissimum lenitate, optimi tamen ac liberalis capacitatis
et spei publicae quod iam assequi habundiam et adminiculum ex libe-
ralitate sua, nec levamentum difficulter consequenda institutionis.
quod hui^{us} Benefactorum et fundatorum Magnifica manifestatio.

Caput VII.

Animadversio specialis circa Academias Nobilium Seminaria seu Convictus obtentis Professoribus, ex Solis Convictoribus ætæ suo in academia conviventibus excitatas et erectas.

Non diffiteor et speciosas, et famæ celebres, si suo floreant majore numero, Academias Nobilium ejusmodi, Collegia seu Seminaria, quæ nomina communitioni nos accomodantes, pro eodem in præsentem sumamus cum plausu et commendatione concurrisse quæ licet absq[ue] ullo foundationis particularis beneficio, ex Solis Convictoribus proprio pecunio sustentandis in eodem communi contubernio communitatem, et vitæ communio nem sub una gubernatione constituent, hodiernum usq[ue] provinciis in plurimis durantem, tam publico Regiorum, quam uniusq[ue] cujusq[ue] privati Nobilis Convictoris emolumento insigni. Si namq[ue] Nobilitati Summæ, quæ Maxime conservanda, tamquam Felicitatis publicæ Fulcra validiora ~~sunt~~ suggerenti prospicitur, de institutione omnigenæ virtutis et eruditionis, de congrua securiorum educatione, pariterq[ue] profusis sumptibus annuæ aliq[ue] paterne et ceteris in regionibus. aliq[ue] plura concurrant utilitate plena, et plurimiq[ue] infra videbit[ur].

Methodum hanc ex Solis Convictoribus academiā excitandi, ob felicem Successum prope in Normanniam et ideam quandam sæculum nostrum visum et in recentioribus Germania, Italia partibus, et quævis et amplecti sal gubernatione sapientia variorum Regularium etiam ipsius huius sem.

plereque ex tunc tenuerat provincia. hodie con huant
et hanc ad amissam exaltati non modo vivere sed et fe-
liciter flore palam etiam in vicinia Regni nostri spectari
quod videtur in ipso Lemniano Nobilium Romano Panon-
nitano, Panisino aliisque pluribus nobis magis notis, et per se
publica vulgatis.

Venerunt omnibus hirc consideratis suorum honore civis
salvo, si sola convictorum confluentia, quantumcumque ma-
gna inniti et tanquam fundo unico stare constituta sint.
nec tamen nec raro subiacent periculis, et vel inde iusta animi
adversioni exponende.

Animadvertitur namque 1° In tali Academia aut
convictu stabilitas sufficiens deficere videtur, nisi aliunde
de Magnis Solidis fulvis et sub huiusmodi adiuvet et per magis
continua rerum confusione sit obnoxia. cumque in certis
omnino sit convictorum numerus. neque cultum quidpiam de
professionibus, neque de familia neque de rebus ipsis ac provisio-
ne in singulos annos maturi facienda, cumque in annos huius-
modi Status Academia sit incerta, ob numeri convictorum incerti-
tudinem. alius namque Domus huius Status est h. 20 solam et
alius si 80 vel centum affluant Convictores Alumnus Nobis
Domum autem paratam se oportet tam ad numerum qui-
quam quam ad maximam. et cuius impendit anticipat.
Sic necessaria ad multitudinem accommodandam Suppellecti-
le instructam, nisi Convictores plurimos absterere a suis ve-
l contubernis, aut pensionem ipsi ultra conlocum Patri-
pretium imponere, quo peni abigereat; et qui nihil pro-
ficui huius frondere Academia posset, ita enim onera
cum una praestitum sent fieri eadem, pauciores autem
in numero minore, qui ea ferre iuvarent, plures pendem-
dum foret Alumnus dum pauciores sunt, quam dum plures

Consequitur ex eadem ratione. Academicam
domum talem, et gubernatores ejus qui victum et
hustentandis huius ore Convictores huius huius, damno ex

expositi sunt unde quæq; sint, dum plerumq; plus expendere con-
tingat, quam adferant Convictores, si tamen omnes qd de-
bent afferant, aut in disceptu omnia hæc Academia debita p-
sent. atq; Ades Domus Academica quoad indemnitatem
suam in Convictorum personarum minime levara, a dam-
no se se præservare non potest. nec nisi magis ex numero
et ultra victum solvendum accurate spem habeat em-
bument. Hoc autem nimium quantum incertum est
quia nisi potestate Progenitorum, aut alia ^{nive} nobilitas adigat
ad convivendum in Academia, prorsus est cogitandum de festu-
ram Convictorum multitudinem quam affluam, neq; n.
aut semper aut omni placeat nobilitati suis pro filijs Puberan-
tis Regularium, nec cogisse facile hinc. interim autem
numero majore alumnorum tanto majorem erigit domus damnum
Sive ad trimestre rerum pretia ascendant qd prævideri non
poterant, puta pretium carnis, panis, potus. quo pacto
pauca oblatum quod fertur Ipsum Parisiense Nobiliu
Convictorum Collegium Louis le Grand. Auges
huiusmodi manifestum damni, consequenter et debilitas
trahendi discrimen, quotidiani casus fortuiti mayo-
res minoresve, Difficilis Convictorum non solvendum
conventio, Sterilitas, communis carestia, damna furta,

§. Quam proclive ac prorsus Academia
ex his Convictoribus ac hæc viventibus est ac alie-
num debitaq; contrahere, tam arduum et perdifficile
est ex iisdem se melius contractis eluctari. Unde namq;
illa industria, aut ex quo fundo debitorum expungatur?
An ex fundatione quæ interim suspendatur? hæc nulla
est. an ex convictorum pretio elevato? hoc videtur incon-
gruum, cum multi sint novissimi, neq; cæ veterum de-
bitorum se potuerunt. An per singularem beneficentiam

opportuni munificentia. hoc ita quod aptandum magis
quam ferendum. Locus enim noster huiusmodi stabilis
hinc et singularem fundet pro Academia alumnorum agni-
tum et cognatum. quam in comune aliunde bene ha-
bentiumque nobilium dispense subitum bene quod
beneficia sparsa in publicum ~~esse~~ recipi ab omnibus
colli a nemine.

4. ~~Ad~~ vero totum ^{comuniem} ~~et~~ pensandum ^{con} dispen-
singulis cum proportionem ad numerum convictorum,
id quidem in magno ad modum numero fieri posse arbi-
tror. at in numerum convictorum aut mediocri aut mi-
nore ipso mediocri importabile foret, unius personae pre-
tium ad 600 florenos Rhenicos, hoc non ultra ascendere
neque facile commodum, ut alibi reperitur ^{re} sustentare
et hoc quidem ob intercedentem sapientiam per varios casus
in anno caritatis diversitatem. quod rationabiliter non
ex levi modo sed et patios nobiles, a talis Collegij aut
victus in colatu, ac convivendi et instituendi ratione
avertet magis. Nisi itaque victitandi pretium ac to-
ta institutionis nobilis cultura ad pretium communi
longe minus, et tolerabile saltem devolvi statuatur
timendum domus tam de flore quam de fructu erit.

5. Ut autem, opportuna ad relevandum hoc pre-
tium adveniant adminicula; hic labor hoc opus est
et difficultas n° 3. Supra animadverta. huiusmodi
modia ac levia sunt. minime sufficiunt ad medendum
periculi malo. Si grandibus opus est, tanta ratio in com-
une etiam pro ex levis flarguntur beneficia publica.
Sumorum tamen quandoque regnum patrum succollantur
munifica magnificentia, ut fieri solet beneficij quo-
piam in ejusmodi Inventurij Nobilis publica domicilia
ad promovendam institutionem eorum, et conservan-
dam a periculis prolixem in mala Juventutem perdis-

per domesticam disciplinam opportunius in his institu-
tionis officio continendam.

Vis itaque non praeferat quoniam subsidia egentibus
prostrata per adversas fortunas hinc sua culpa nobilita-
tati erigenda et resuscitanda per Institutionem prius
ad hunc aetiam per capacitate sua, et profapia claritate
habilitanda, ac demum ad munera per movenda. Eius
digniorum eam non censet, utiliorumque publico Patriae
bono, quod Academiam Collegium aut Seminarium No-
bilitatem non existimet rationabiliter, quod beneficia
beneficium parcere ad laborat expensis, nihil autem habentibus
proficere non de necessariis recusat impendit ad eorum el-
evationem, et in statum meliorem exulta institutione nobili-
profectionem. horum rationes mihi eadem videntur illi
digniores, quod non solum opulentis pulchre instituendy
sed egentibus quoque beneficio foundationis et bene provi-
dendis colendis ut par est, animum industriam omni
et laborem convertunt.

Non diffiteor, repeto, grande bonum esse, Nobili-
tatem pleniores patriae hac Academicam Convictorum ac
viventium sub institutionem quoque modo allicere et ad
vocare; his n. si audent eruditionis et insignis virtutum
commendatis, et petuntur ultra ad magna republicae patriae et humanae Aemo-
lamenta, quae quamquam perdifficile sit, a bejus modi
omni affluentia appetit, aut voluptati inde dedit, de
bitam obtinere libertatem, minus laborum totannis durante, ferendum
nisi sapientiore ducantur motivo aut honestiore pro alij illius
trahant, ac nobili concertandi studio, in emulationis campo oblectant.

Verum, si et afflictissimi luctant cum fortuna leni-
tate seu charitatis Christianae seu emulamenti publici
quod in constanti nobilitatis flore et opulentia nervum
fortitur magnum et regnum Magnifica claritate conspi-
citur, seu ipsius cognationis et vinculi amicitia Protugiar' et

inter se, hunc Convictorum comodo, simul ex prostrata for-
 tana eluctandi. Stabile ac perpetuum quantum Majus tanto pro-
 ficius scienda tum noscatur beneficium Illustre, tum enim
 Academia illi Magnam felicitatis, Regni accessionem debet
 Regnoq; felici talem Academiam gratulari nullum profec-
 to, qui ambigit arbitror reperibilem. Academiam vero
 ipsa et Magnificentia, et et Clementia duplicato splendore
 et digniorem emerituram

Neque haec obvia privati Nobili, in hunc com-
 dum solliciti repectivi mens, sed augustissima Regum
 Caesarumq; Germanorum erat clementissima dudum cogitata
 quam luculentis iuxta ac clementissime in hoc fundat
 Convictus Olomuccensis bonis pro Ecclesiis, quam libere
 Nobilibus excolendis diplomate hinc verbi augustissimi
 Sua Majestas exussit. Lequentibus ad apicem transum-
 ptis: Constat enim varijs fortuna, ac praecipue
 praesentis belli casibus, ita multorum Nobilium fa-
 milias attritas, afflictasq; esse, ut non duntaxat suum
 Statum honeste duci non possint, sed Lupi numero etiam
 cogantur ^{ad} plerumq; alios ad magna natos: ad quam cum
 sua Nobilitate indignam vitae conditionem ledendam ab-
 jicere, magna cum familiae macula et opprobrio, atq; hinc
 eam Politia Christiana cladem trahit, ut nobilitatis splendore
 unde magnam laudem habuit et tinguat, et idoneis perso-
 nis ad officia varia in provincijs obeunda carere co-
 gatur hinc mo cum boni communis detrimento. Ut igitur
 huiusmodi Nobilibus familijs prospicere mus, cavere musq;
 ne cum paupertate dedecus conjungant et in famiam,
 Apud Nos firmiter decrevimus filios eorum liberalibus
 artibus nostra Munificentia imbuedos, in Patrum locis
 sem disciplina tradere, speramusq; de ijs ut ubi sub

horum Reliquorum patrum dei cura doctrinam haurire
runt cum morum integritate conjunctam eos in tales viros e
vasuros, qui ob preclaras ingenij dotes, ac morum commendatione
pro alijs ad dignitates et officia Rei publicae promoveri, et
assumi possint, quo postea proclive illis erit, familias suas vel
ex paupertatibus annujs erigere, vel nobilitatem ab ipsis acceptam
conservare, et vix antiquiter etiam governare.

Ex his clementissimis Augustissimis verbis conspicuum cla
rum redditur, geminum in nobilitatis conservatione ad rei
publicae et politicae Christianae catholicaeque florem ac emo
lumentum, geminum in quam modum emergere. videlicet
unum, quo locupletes, beneque fortunatos Nobiles, filiosque
colere atque recte instituere tam in virtute quam in omni genera do
ctrina oporteat quam providentissimi; alterum, quo nobi
lissima stirps, ac prosapia nominatissime insignes: et ut
imperator totiusque plerumque ad magnam totos capacitate filios
atque varij, et casibus abque culpa sua ad imam egestatem prostra
tos atque electos erigere, et ad fortunam qua familias
suas governare iniquiter possint condecet, imo necesse sit
quamolestissime recte in omnibus ipsis deum congruis viri
tutibus, ac disciplinis adjuvare, instituendos et adjuvare et
erigere. primum omnino per Convictorum aere huius
vivendum in Academia vel contubernio, obtineri potest,
atque alterum, obtinibile atque pauperi nobilitati spera
bile non est, nisi fundationum beneficio, contubernio
eiusmodi provisum hisque sustentandis gratis egenae nobilitatis
lectissimis adolescentibus, conformiter honesto statui suo.
Atque ita quantumcumque numerosa sit illa academia qua
solis ex convictoribus aere paterno viventibus contubernio
atque abiliior atque amenabilissimae est illa qua in
super nobilitati attributa in sublimem se se per culturam aca
demicam erigendi Nobili gratis porrigit subidium, et occasio

quantum lenem et ad necessitatem sufficientem duntaxat, po-
tius tamen quam nullam. nulli inde in comode convivere
simul con vivere, etiam laetius volentibus, p[ro]p[ri]um a[ut]em
se nobilitate desiderat, inde emergente, in comode mutui
societatis se in vicem adjuvandi methodum, et vitam a[ut]em
nem reddendi affert. certiore ac stabiliore fundam[en]to
ac porro plurium fundam[en]torum facili a[ut]em cumulo.

Caput VIII

Internam Academicam Nobilitatem dispositio conformiter ad praesens Saeculum Juventuti Nobili praecipue in Boemia Regno sit convenientissima et maxime optabilis eorum rectae institutioni conlegendae.

Sunt hinc vicinarum atque Regnorum diversa Juventutis Suae praemij Nobilis recte institucunda, et tutius, in hac Mundi malignitate communi, a mali periculo conservanda laudabiles conatus, praeque studia ex quibus, tot tamque variae, natae sunt, et namque corrumpunt ad huc dum Juvenum sustentandorum Academia ad comitibendas s. quod moderni Saeculi commune videtur desiderium: Nobilium artium exercitatione stabili disciplinas, corpus animumque excolentes, deformae enim oibz reddit spectaculum huius Nobilitatis in cultus.

Estet Germania ~~Latina~~ ^{Latina} Catholica quam Aetholica, non minor cura eandem hanc deformitatem, quae ex neglectu, aut impotentia pessimum um oriri ac invalescere, dum alij excoli quam optime vellent at non possunt, alij e contrariis possent sed non volunt, paternis consiliis fortunis, incunij honestatis et honoris profapia Majorum horum debet.

Sed et in nostra s. Boemia Regno intelligit: et zelus eundem Juventutis adminiculū praestandum, et desiderium Nobilitatis praecipue impotenti athamen insignis spei, in subsidium institutionis Academiae ex Majoribus quamquam huius in regno excitatae videnti, quae de facto omnino carere videtur iurata, licet minoribus in beneficium Nobilitatis Juventutis non omnino destituta subspicij fundationum variam in genere, et stipendiorum accessu particularium operum subministrante. at in comune Nobilitatis emulamentum, et subsidium modica haec ad modum tanta multitudini inopia. Agitata est circa Academiam in ea plenam ac perfectam in favorem et gratiam Nobilitatis tam ex parte quam alterius sustentanda, et ex fundationis oratio sublevanda ad terminum

et confirmationem omnium Studiorum huius, et hinc utriusque, alia reddidit studia de pideniaque publica, calamitas huiusmodi nostri ferri multiplici bellorum flagello, a primo huiusmodi initio astitit ut et publica et privata multorumque boni tam sublimis, aut res sperare licebat: parva admodum attenuarentur, et sic huiusmodi ma pisset magis fuit traxerunt desideria, mirandumque sane quod pen non dum ex tincta erant, dum Inclitum huiusmodi Regnum suo Carolo Capite Carolo VI orbatum, Legitimam Regni ejusdem huiusmodi Mariam Theresiam Reginam suam et Dominam clementissimam inaudita bellorum Magnitudine quidem, spectatam undique a tot huiusmodi Regibus, sed majore prodigio, calidius affluente, victorem. ab Anno huiusmodi huiusmodi quadragesimo plurimum colluctantem videret, et hostem ipsum huiusmodi in visceribus, inaudito bellandi modo hyeme et aestate pugnantem ferre, regnumque vastari ad extremum gemens videre cogens.

At tardavit ^{propius} prorsus tam pia ipsa Regni, in Nobili Juventutis favorem concepta desideria, abrupit agitata jam consilia dura necessitas et temporum calamitas, retardavit inquam non exspectandum Juventutis Academicæ Nobiliter excolendi, subridium et liberaliter fundandum Contubernium non negavit, dum huiusmodi bellorum temporibus, ab hoste inquit hinc i Regno depulso hanc hinc re visa est pia desideria profectura cum huiusmodi incrementis, hostem jam tertio Regni in vasorem depellere, vires omnes impendens, non fuisset novis bellis huiusmodi adacta.

Sed, non est tempestas ulla tam valida, tamque tubila, ut hoc huiusmodi non habeat subignem et hinc, neque belli calamitas tam ferocis ut precis alienis, et studia et Populos, non revocant afflictos, inde ne pro Boemia tantum, quamquam pro ea precipue præsens Quæstio elucidanda sed pro ipsa tota hinc et Germania occurrit. Quænam Academiae dispositio conformiter ad præsens laculum Juventutis Nobili Germanæ, precipue in Regno Boemia huiusmodi aptabilis et consequenda recte institutionis plurimum profusa, ex omnibus ipsis quas in varietate Academiae, earum classibus ac ordine huiusmodi consignavimus.

Non displiceo de Pragensi Societate deinde coniectui ad S. Bartholomaeum
 praese per Septennium iuberet, Muneris huius mihi impositi occasione, Sapientia
 tum virorum Illustrium sua in me amica consuetudine benignorum non
 tantum de erigenda, optandaque Questui praecipue Nobilitati in Nobili huiusmodi
 et publice in emolumentum, Libertatibus congruae fundanda Nobilium
 patriae Academia. varijque eorum Sententij mirifice roborabar ad instar
 constantiorum in bonum juventutis studia, nec mea ipsa deinde displicere
 videbatur, quam ex me quae rebus opinio, portionibus conformis; quae illa pro
 inde nobis infimul fuerit, animi magis gratia quam consilij causa
 hic refero.

Nulla optabilior et proficua magis Regno Boemia visa
 est Nobilium Academia, quam illa quae in tria contubernia mi
 nor ora potius quam unico admodum angulo magnoque conclusa sit. quae
 in quidem Domicilia singula Academiae, et nomen et formam habeant
 propriam, sed invicem subordinatam. Suprema earum sit Acade
 mia Magna Nobilium pro solis Iurium Auditoribus, majoribus
 quae Nobilium et disciplinay et exercitationibus ad apicem quoad tunc
 nil excolendis idcirco in simul viventibus aut parte notabili nobilium
 ex are fundantur sustentandis sub Moderatore suo proprio ac Professoribus
 Alterum subordinatum huic domicilium pro solis, sed Philo
 sophiae Auditoribus constitutum, sua naturalem illam et experimeta
 lem seu Aristotelicam in telligat, Separatam et ab ea distinctam. Sub
 eorum omnibus quidem Universitatibus Professoribus etiam Mathematicis
 et Ethico-Historiae. pluribus tamen ^{notabilibus} exercitationibus, domi subiecta
 fundata similiter iustorum vero Nobilium Academicorum, ac
 deo Academia media seu Philosophorum nuncupanda venires
 connexa tamen illa et subordinata ^{tam} ut ei constitutum huiusmodi indispugnabile
 habeat annis lingulis ⁱⁿ eos qui Philiam absolvent, sub cer
 tis conditionibus, et doctrinae ac morum praesinentia, ad altiori
 praesentandi Academiam Illam, ad iunium prosecutionem indispugnabilem.

Tertium denique Domicilium quod Academia minor seu
 Gymnasia ex dictis foret esset pro humaniorum Musarum a 2da gram
 maticae classe ad usque Rhetoricam terminum absoluta. Similiter fun
 datum, at magis temperatum congrue ad Patu Juventutis lenitionem
 Academicorum leniorum, sub proprio Moderatore domestico, de omni

Hi nobiles ^{Philij 20} Alendi et Lincij ac generationibus Nobili-
um huc in Academia maxima formandi, domicilij pretium
Regendas, si omnes expensas occurrentes in eos partiamur quapro, etiam
unum queng 300 flor. expensarum contiguum erit summa annua
expensarum omnium totius Academiae. . . 6000 florensum id est 6000 l.
etiam necessaria fundationis summa plus adij pretium.

Non abhinciliter ad Gymnasticam tenorem Nobilium Aca-
demiā gradiendo. auspiciū huc, à primo Alendi et fundatio-
ne numero, sumere poterit

Anno 1° Alensem 2 Grammatica suscipiat academici . . . C. p. putabitur i fundatore

Anno 2 alios item huc ad eandem classem succedentibus erunt 12.

Anno 3 aliter alios huc erunt cum prioribus . . . 18.

Anno 4 pariter alios huc accedentibus prioribus erunt 24

Anno 5to alios huc erunt numerus completus fundatorum . . 30.

Tandem ita Rhetoricam absolvent priores, sed Philosophicam
transibunt ^{et} quing, alij vero 6 deinceps ad 2^{am} Grammaticas clas-
sem ab eo cui de prece competit praesentabunt. Aliter plures praesen-
tent, quia si ut ante dictum intra hoc institutionis Gymnasticae spa-
tium, aut deficiunt aut statum mutant in ordinem Regularium in
gradiendo, plures huc in Academia catui esse oportet.

Iti quoy 30 Nobiles in Gymnastica Academia Alendi et ex-
lendi, si expensas annuas unicuique domicilio non computato, compu-
tare liceat faciendā, 200²⁵⁰ florensum suam conficiant totam
annuam expensam sumam . . . 7500 florensum
ex quibus erunt liceat quantitatē fundi, tanto annuo impendio
paris: Nihil hic de convictorum soluentium ad quamcunque Aca-
demiā accessione, moveri volumus, de quibus specialiter alio in loco.
computum hunc obiter initum hic positum ita ad pilum, nec accipi
vobis neque accipi posse censeo, ob temporum intervenientem varieta-
tatem, Semper duriorum potius cum caritate augmento, quam prop-
teriorum. utenque hanc de Academia cogitantem prius fundatio-
nis animum hanc ^{annorum} medicentalem, et pariter ^{tempora} referat
illuminabit.

Liberat provide caluitum hanc obiter initum et summa in hi

+ quanta enim à priore saculo, invenere rerum patre victua-
lium salij, carum, potus varij, vestitus laevi tinnigij, et
anxiis atque capitationum idem erant neque augmentum sumant

Regulas Academijs unigenitum claritatis gratia com-
binare, et hanc capitalium tam singulorum quam omnium
in finem colligere. quam primum pro facultate sua moderari, velat ille
se potuit Magnificus fundator ac benefactor tam excellentis operis
plurimum meritorie in republica Catholica.

Academia Magna ex his tribus sibi connexa et subordinatis quibus
est Nobilium habet fundatos alendos 20. 400
expendens in singulos alendos per annum 550 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$ 800
hanc hanc annuam per annum exigit capitale ... 116400 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$ 7000
in domicilium comparandum exigit circiter 15600 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
Summa totius 132000

Academia Philosophorum seu media connexa cum prior
Alex fundatos Nobiles - 20.
in singulos expendens annue universim, 300 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
Summa expensarum in omnes annua emergit. 6000 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
in domicilium comparandum exigit circiter 15000 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
hanc hanc annuam expensarum exigit capitale. 100000 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
in domicilium comparandum designat circiter 12000 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
Summa totius Capitalis. 112000

Academia Gymnastica prioribus connexa seu minor
Alex fundatos nobiles ex diversis classibus 30.
In unum quemvis annue expendendi continentur 250 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
facit in omnes 30 Nobiles expensas annuas. 7500 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
hanc annua Summa expensarum exigit capitale. 125000 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
in domicilium emendi subsidium circiter dendi. 12000 $\left\{ \begin{array}{l} \text{Summa} \\ \text{Summa} \end{array} \right.$
facit Capitalis Summa 137000

Colligendo Capitalem omniam harum trium Nobili-
um academiarum Summam prout huius sibi subordinata et
connexa applicabantur. Magna, nempe media et Gymnastica
subter quae Tabella Summam Summam una cum aditus regit datus

Nempe Summa capitalis Academiae Magnae Lejaniensium nobis

Nobilium est. 132000 fl.

Summa Capitalis Academiae medicorum. 112000

Summa Academiae Gymnasicae. 137000.

Omnium trium Summa summa. 381000 fl.

Caput VIII

Rationes et motiva quæ expositam Aca-
miarum trium ad invicem connexarum constitutionem
Nobili Regni Boemiae Juventuti præfente Lectori, præ
alijs commendabiliorem esse, et Patriæ Nobilitati
optabiliorem prædare videntur.

Ne tamen in calamus in fluxu esse arbitrar quæpiam hæc
inpositam Academia Nobilium Anglicæ ad invicem connexæ
constitutionem, e re nostra esse visum est, rationes et motiva non
minimi ponderis Lectori, subijcere oculo, quæ eam de Aca-
mijs ita connexis, non tumultuariam, nec inconsultæ, sed in fi-
gnium veritatem ad instantiam, assumentem cogitationem præ
alijs commendabiliorem reddant, et Nobilitati hæc præ
persuadeant optabiliorem. Ad tria autem præcipuum capita
ea reducere placuit. 1° convenientioris decentiæ. 2° com-
modioris disciplinæ. 3° utilitatis uberioris. Atque sane in ipso

Ex hac Academicarum institutione seu connexa ordinataque
obtinetur. illa omnibus hucusque Orbis Europæi atque catholici, con-
viventium in communis Academicorum secundæ ætatis sua in-
stitutionis separatio æstimationissima, decentia nobilis con-
servatio, hæc est. Sua namque quævis ætatis classis reperit
singularem ad eam, et contubernium à cæteris plane divisum.
et Juventus tenera suis frequentior in exercitationibus, non re-
motior aut, à ^{domestico} strepitu, aut libertatis afflatu, in eam maxime
intentæ. continetur in munditia, tam in usus quam in institutione
ubi enim paucitas, ibi observatio frequentior, correctio effica-
cior, præfatus cetera et vita communis Nobilitati decentior.

Munditia servata tenet et Nobilitati per quam necessaria
Sanitas ipsa ejus conservatur, et læsa revalescere leviter
celerius. ipsi mores inter æquales ad decentiam revoquantur fa-
lius, quam si a ^{severioribus} ~~severioribus~~ aliorum ætatis exemplo perperam ex-
tremum desuper deficerent crebrius à boni norma, quam si vix
velut veluti aliorum ætatis exemplo perperam exstarent quæ facti

+ ne incubati-
onem

Parentibus ipso factis. Si Separati. Leniores live in publico live in pri-
vato in cense, live mensa acubitu, live Templi frequentia huius
Subiacent morum munditiei, ac decantia Nobilibus praefectis, qui illi-
bus, quod inconveniens, quodve modestiam, ac decantiam tardere
prehendunt, reformant, ad meliora instruunt. quod vix impro-
bitur a cum Adulationibus vita, aut serio agere, aut efficaciter
argere. licent, etiam dum ^{fini} oportet. Denique

Ipsa familia ministeria notant in Lepra tione ejusmo-
di magis juventuti leniora quam alias, impendi, cum in pla-
cium confortio plenus, acuratus leniori prout am est majoribus,
minori magis plenus q. neglectis, non exiguo comitibus ubi in a-
modo, et leniorum delinquentis:

Accedit infirmitas, leniorum frequentiores esse ab minis-
trantibus famulantibusq. magis indige, ob munditiam, et ciborum
ministrationem, quia, si alij in eadem domo convivunt, ita ut
oporteret, rari obtinent. debita cum ^{industria} decantia, ac subinde etiam in
periculo, ne juvenes, atq. praecipue infirmi neglecti in torquent fa-
mularum ab alij avocatum, q. ^{praesentione} absentia frequentione.

Denique quae Juventuti Nobili Sum opere conveniens est, vi-
ta ^{illa} varietas, Singulisq. Institutionum aetatibus evolutis, novi con-
tubernij, ^{variisq.} novitas, et novitatis, ascendens dignitas. quae illud
admirabilis comodi emergat in Academicorum Levamentum n. leve
quod, diuturnitatis in annos etiam adpropterea institutionis, in legem
tardum maxime huius tollatur parte, alioquin Juventuti nobili-
simum, Patiensq. ad usq. institutionis fastidium aut desertionem.
Dum in terris Novitas non modo Studij, sed et Spectacula in Aca-
demijs altiorum vivendi, honorationis semper sint grade publicum, ^{hanc} scandent
ne in in domiciliis huius novis cum contubernaliibus agendi potestas
quasi mutato in auream recertiorum huius, vires novas, animosq. nati,
ac, ad recreandam totam animam sibi cum hilaritate venant
totis, animadversis medallij, novis ad fervorem prosequenda feli-
citer in institutionis incitamentis quae de condunt.

Denique prima aetate in studio ad usque finem Aethonici proleptici
 praeterquam quod h. o. ipsa latro et obnoxiarum propulsa unda
 tenax Nobilitate magnopere incumbit, per ipsam continuam unaffr
 ut contubernij cum orationem, molestiam diuturnitatis graviolem
 redderet videndo se se tam diu in finem. At illi illi consensient qu
 bas, privari, quae alias eam plurimum concederent, et minime, for
 et Methodo h. o. ad invenerit tunc, tam in devotionibus quam in ex
 citationibus, ut patet 1^a tractatus de liberalitatibus quod sumimus illi, si
 quae in Gymnasiis illicitis concedatissimo Juventutis ad invenerit
 sunt, quibus omnibus locus in communis Majorum communioris con
 tubernio, non foret. Imo, quod frequenter, si offensus inter
 Juvenes labora nobili diuturnior, et acrior laboribus, quod ali
 spe, brevi in laudi domicilij ad patientiam confert, diuturn
 rior adhuc vita cum offensus societas inevitabilis amantudine et
 tristitia ^{annuum} gravaret. Multa quae ac plura quae non vident
 in comoda alijs in diuturnis difficultes levanda, sola domiciliorum
 mutatione corrumpere, ac connaturali quod cum ratione hinc
 olentia dissipari inter dysscolos praecipue, et huiusmodi huius
 aut praetatos, aut infuper oses. aut ipsi contra quam par sit
 le affertos. aut anticipatos.

Altem motivorum caput, multipliciter domiciliorum
 Academicorum sub exposita coordinatione tractantium et videlicet
 Disciplina tam domestica quam liberalia urgeant ac cum
 quadam amantate conservanda comoditas, inde Regulantes
 erasent, quod vitia Juventutem impugnantia, occulte plurimum
 tam facile latere possint inter pauciores, sicut contra legi non habent
 in populo communitate numerosa ac varia. et prodiu huius
 concidant magis, quam bliviti ingita. vitia enim latere amant
 et latere h. o. nequeunt ullis profugiant, quod ex opposito ab eis
 facti in juventute Nobili tribuendum est, boni imago et exemplum
 inter paucos attendit inter multos, aut non attendit, aut
 legittatur, quod tenores admodum aliquos facile perstent

et viri late in gram erubescere in multitudine vadiscunt. Sublimi
 et dignorum Scigillantes linguas et Sarcasmos.

Industria disciplina tam domestica, quam Scholastica utquam
 inefficacissima, si utique et sublimiatur neglectum, et amet profectum
 multiplici methodo Salutaris ad utrumque continuus Stimulus.
 quis autem validior Stimulus opportunior Nobili Adolescenti
 forte has suas beneficio foundationis et institutionis debitas merito qua
 renti, conducibiliter esse possit, quam suis invigilanti moribus, observan
 tia legum pietatis fervori, et commendatione ad altiorum Academiam re
 quiritur condigne potius, aut discomendatione morum iacturam habeat
 foundationis Gratia sibi appropinquare necessaria. Idem sane et de discipli
 na Scholastica emendationis vana ac difficilis condiscenda leniter
 dum venit: quis leni humanioribus seu Philosophis Studium suum in
 sitivis et ordine praescriptum non exuat sibi multiplex annue datu
 precium, coram Moderatioribus hospitibus congruis. in super ad huc
 tentamen Examinatorum Subeundum sibi et impendere videt, cuius
 felici cubulo, tota Acadiarum illarum pendet gradatio, aut re
 pulsa. nec modo ignominiosa, sed et sibi suisque progenitoribus dam
 nosa. illud omnium in tali Academia subordinatione certum
 esse oportet, ne a seipso ex una in altioram seu ultimam et
 supremam precario, aut temere pateat, sed sibi cui lentam
 nis in omni illo Scibili artium et exercitationis studio tanquam
 magis merenti Examinatorum conspectu cubulo, exulta
 tia suffragetur. Dum enim vero proz volupe et Academicis nobili et
 honorificum altioribus contuberniis academicis illi conregis specta
 culum, obtingit ut, et se inter auditos sua et alij, Academiae censui
 et academias ipsas, solo lectissimorum Nobilium a vita probitate
 et emendationis in dant libertas ac profectus probatorum, rigore de
 lectu suum habere docti Studij confortium laudatissimum.

Magnus hic profecto Stimulus Academicis, et prospere ac ferventer capta
 honorifice coronat publicis spectatorum suffragiis et abhorreat de
 lidiam in tam lucido campo ha minus quam par sit subfistat, cu
 em benevolentia damnosam confusionem. A qua modus hic singulorum
 est efficacia ad continendam decorem in officio suo Nobili Juven
 tatem Academicam, praeplescent sic connege omnibus Academicis alijs.

hac eadem ratione inevitabili, cuius oblatos, verasque necessitates, gradus
 conferendi Academicos Philosophiae hae sunt biennales, triennales, quatuor
 ille et quidem honorificus in ordine, disputandi item publici in Aetna
 et concertandi pro laurea prima ac summa quoniam nihil exstabit
 praestabiliusq. nobili. Iuventuti Academicae. nihil disciplinae conser-
 vandae opportunius. quam a consuetudine à lenis contrahenda.

Tertium notivum caput, quod in subordinatis tribus ejus-
 di Academicis reperiri videtur est Utilitas, uberior res quorum temporaria
 quam quicquam forte in hac Multiplicatione Aedum Moderato-
 rum, ac familiae ipsius, vapulare plurimum et ab eo exigentia
 crederet si penitus inspicienti ratio lumen congruum non affert
 quidem agimus ipsi si pares faciendi sunt impendiorum huius
 rationabiliter illud eligimus quod in sumptu aequali est com-
 ut et in finem nostrum opportunius. Sit itaque haec haec mi-
 impendiorum necessitas, in minora tria domicilia quam una
 maximum tribus his aequiparatum, majoris tamen commoditas
 successive in minoribus his separatis. ut conspiciendi patet.
 at multorum non vana est opinio leviori posse et inveni-
 et comparari esse minora plura quam unum omnibus aequa-
 lens, et in futura tempora sufficiens contubernium, tam ob-
 rantatem tanti in urbibus spatij, tum si hoc vastum foret
 palatium, et adaptabile, à fundamentis ejus sumendi necessitate
 nisi ex tra urbem arces quaevis, qualis ad Praetoriam Troja est
 exempli gratia, aut alia. Sed in alia rursum, aut in comoda in-
 curritur.

Ad neq. Multiplicatio opus ut personarum, ac familiae
 Si enim recte consideres, non ut quidem Moderatores tres
 necessarij Domus Academicae Gubernatores, et tribus subordi-
 natis et fortasse pluribus pauciores, quos Academia Magna
 sustentat omnibus omnium Academicorum classes complecti in-
 evitabiliter sustentaandos haberet, quid hoc in super domesticis
 sibi vellet Philosophiae et Mathematicae Professores sustentan-
 dum Salarij, nisi forte Religionis forent sola charitatis mercedem

Tarum economos domesticas, et sibi in familia ipsa subordina-
 tos, qui omnes collectim sumpti in uno Academiae Magae contuber-
 nio, longe eorum superarent numerum in super et pectus et mo-
 destiam, qui sibi collectione in tabulis minoribus domiciliis nume-
 rarantur universim. in minoribus namque unus plures idemque
 plura munia praestare et per se lucrum facit, non aequi in Ma-
 joribus. ubi nemo servit, nec servit in pluribus, absque in com-
 muni domus potest, nisi uni passim muneri. ob multitudinem
 contubernalem. ^{summi} nemo in super, ut vivat solo contentus stipulatur.
 stipendio, quia in super et in dupliis minoribus suis in munere student ducere.
 aut saltem quod passim notum est, ex sua victus portione questum facere.

Hac pertinet etiam consideranda uberior in tripartitis hisse
 huius Academiae domiciliis utilitas, ex victus, vestitus, et pro-
 visionis domesticae, ac suppellectilis ratione multiplici. quantis illa
 omnia et singula cum ulata sint molestis, quantis, unde quaeque obnoxia
 damnis, disceptionibus, si omnes una in communiione sint, et quantis in-
 cissim a discriminiibus vindicata, si divisa sint toto domicilio
 communitates. illis mensura prope nulla statui potest, et in de-
 nec ad rationem tam in edulis, quam provisoria in luminibus li-
 quis, cancellaria, summa suppellectile et plenum a huiusmodi redacibile
 sunt, de cuiusque prope arbitrio consumantur aut saltem exiguus
 quibus omnibus, facilius utilitatem praecavere posse videt, omnis pen-
 tus rei familiaris ac domesticae economus, nec contemnendum inde
 domus emolumenta pendere. in communitatem Academicorum
 convertenda. solenti in paucioribus, et proficua quorum mu-
 neris ratio id exigit in vigilancia.

Denique nec omittere liceat providam in futura tempora refle-
 ctentem, et sanguentem spe Academicorum opera adum; quod sane
 longe commodior via patet per plurimum contuberniorum, quam si
 in uno eodem contentis atque centenis Academicis, locus, victus
 prestandus foret. augeretur etiam adusque centenos, in singulis minori-
 bus illis subordinatis ac connexis ad invicem. quantum derogent
 impendij, quantum accedunt comodi pro illo quam pro grandi
 Academiae Magae, in quo tunc illi in humilissimum
 ad commoditatem eorum studiorum suscipiendi, colendi, instituenti;

quae tunc et in omni saeculo. nisi etiam contineat abunde domesticum
 quod quidem per quam difficulter in continuum obtineri solet, et
 non modica timenda confusio, in quiete, vel ex modico ac contem-
 pibili defectu, quod tam vicini timendum non foret minoribus, et
 comode tractaminibus, tum provisione, cum famulatu ac
 demeritis nobilitati prospiciendū uberior. et fortasse quod ex numero
 ditate omnium in unam collecta Academia Magna aut
 splendoris, aut fama longinquas in terras exportata foret
 et exspectari posset ex tunc Nobilitati illucium et incitamentum, et
 ob ob multitudinem conviventium, Nobilium animis ipsam par-
 tes eadem concedendi habitationem. cui periculo obviatum foret
 minorum Academiae quas expositum dispositione, sapienter
 ex ipsa quidem semper numero, quod credibilis est potione. et con-
 victus Academici sint, seu fundationis gratia gaudentes.

Et veni hanc conducibilium via arbitror cum Academiae haec
 et sibi conneget Munificorum ac magnificorum Fundatorum
 numerum conservaturas. Scimus, qui Nobili sua propria in fa-
 rem juvabit, quae cum temporum injuria suis patet in for-
 tunis non parum attenuata, ut augendo illius alij numero con-
 victorum numero neque necesse habeat, neque optabile. quod praecipue
 Patriae nostrae, primumque Nobilitatis incitamentum in hujusmodi
 di Academiae erectione dignoscat esse et verum. His enim
 cum Magnatibus haec cognationis, non maximi momenti opus vide-
 et mentis, omnibus his tenuioribus fortunae cognatis, perpetuum
 stabilire et asyllum, et fidem commissum quam ratione animam
 ac fundum, ut institutione Nobili scientiisque excellenter excul-
 tad magnifica publici boni munera condigne obedienda habili-
 tati, jacentem tantisper stirpem suam, in sublimem erigere do-
 mumque per lapia sua Nobilem virtus valeant felicitate ad splen-
 dorem.

Haec ita habentia, in motiva leviant, quoniam Academia
 meam forma rationis et benevolentiae ipsius intentis ac voto magi-
 ne consentanea. an una quoniam datam Academicis collectis
 an vero, et una Major, et reliquis duabus minoribus et ablati

institutionis cum proportionem con formibus Nobili. Tamen tunc patet
 praestit, decident; Sapientum iudicium, et in Academiis rebus
 hanc e penitentiam Dissensionis hinc trahenda.

Caput IX

De Academijs Germaniæ Nobilium
et Iuventutis Catholica et Acatolica mixtis
Sub uno Academia Moderator.

Ex ea, quæ multipliciter heterodoxorum secta Germaniam
affecit calamitate, Romana Ecclesia alias dedisse nam, dera
in valuit necessitas, pluribus in Imperij Illustribus Urbibus ac
provincijs, uti ipsa hodiernum spectamus in Italia. catholicos cum
Acatolicis convivendi, et ipsam nonnunquam comissam huius
sorte Iuventutem Scholasticam in Gymnasijs velut ^{utrisque} communibus
periri. Imo statueretur in præsentiam usque diem Academia
quoque Nobiles, nostrisq; oculis vicinas nobis contueri licet, ad
educandam instituendamque nobilibus artibus et Scientijs uni
in contubernio in simul victitantem, et consistentem in con
stituto fundatorum Academicorum numero, qui partim Catholici
et huiusmodi Acatolici, omnes tamen Sub uno eodemque Aca
demia Nobilium Moderator, viro illustri, et ad id genus Ma
gis appropinque idoneo et prudentia ac Gubernandi dextera
haud dubie commendato. Legitimaque potestate ad id nominato
cui omnes contubernales Academici, Senatus Catholici seu heterodoxi
existunt et ex quo parum liceantur, et Statuta Academiae obse
rare. Hoc insuper in tali Vin deligendo servata lege, ut
Catholicus cum Acatolicis Moderator Academia illius,
constanti in successione alternativam habeant, electoque
Catholico Moderator de mortuo succedat Acatolicus, et
viceversa. cujus uniuscuiusque sit ex munere suo, Statutis Aca
demicis observandis ac vite honestate Academicos Nobiles contin
sistentem, ac Scientijs artibusque Nobilitati convenientibus gradi
ne temporum præscriptis imbui atque excolere, atque ad munera publi
ca in Patria emolumentum habilitare.

Hoc quidem Academicum genus licet eodem utilitatis
 temporariae. Suis afferat Academicis, neminem tamen ex ipsis helu-
 dos fore credo qui Separationem potius et Moderatum et Aca-
 demicum praefera, tam diversa Juvenum nobilium commistione.
 plurima in comoda affert, diversitas namque ^{Religionis} et Academicorum
 inter se, et hoc cum Moderatore, rara ex utroque affectibus singulan-
 bus, ut omnibus satisfiat, et diffidentias non faciat, in communione
 vitae maxime odiosas; quae enim tunc vera pietatis veritatis: quae
 vera fidei informatio; quis Religionis cultus, et praereptis Ecclesiae
 observantia, et quid exinde in futura in vitam Nobili Catholico e-
 molumentum? praecipue cum sub Aetholico Moderatore, insti-
 tutionem Academicam Nobili ei prosequi contingit. atque huiusmodi
 quaedam et commodum in condiscendis Iuribus et Artium Nobilium
 et disciplinis ex foundationis beneficio sperandum censeri possit, ta-
 men non est profecto, quantum periculi in Juventute Nobili Catholica
 et si non perversionis, saltem neglectus et languor in vera Religionis
 cultu, etiam in futura in vitam damnosa adhaerere; namque ex-
 to evellitur, quod longa diuturnaque cum alijs consuetudine, in juven-
 tute ad curiosa periculi, perperam, colligit, et animi eorum aspergit.
 et licet naturalis quaedam honestas vita, et virtutes morales optimae
 statim in eorum adiutorio comendata habet, raro ad debita
 pertingunt soliditatem, nisi vera fidei principijs innituntur
 à teneris, et Religionis Salvificae cultu debite firmantur. Atque peni-
 tia in Orthodoxa Juventute, exiguum de facto non multum com-
 paravit profectum, licet non nunquam inter heterodoxos majorem de-
 vivendi cum catholica proba nobilitate consuetudine allegriorum copi-
 oriore non modo Aetholicorum non nulli Academici, imo quibus
 tunc ipsi fidem Orthodoxam amplecti, eamque conservare, et pro-
 gnare non dubitaverint. Hoc sane quam nobilissimum emolu-
 mentum variis licet in Academicum quosmodi mixtarum comenda-
 tionem, ubi necessitas majorem pracludit, et nemini horum potuerit
 argumentum. meo quidem à proposito scribendi illa aliena sunt
 qui duntaxat de catholicis cogitationes Academicas assumpsi-
 lucubrationes

in quibus finis princeps ac principus sit; Vera Religio, doctri-
 ae virtutes illi conformes Juventuti Nobili solent instillare,
 statim eandem in ipsa gerunt, atque omnem quae decet et fi-
 tiam ac artium disciplina nobilissimi excolere, et comprehendere
 La qua summu[m] qua annuum via, ad emolumentum Nobili-
 tatis Patria, et proficere splendorem, publica utilitati ad excel-
 sionem habitare. cum itaq[ue] Mistae cum Aetholici academi a-
 mo ac principali fini difficultatem afferant non modicam,
 ut consideranti viro sapienti patet, alienum a more et libere
 et cogitandi argumentis, de ijs plura disserere; hanc obvia pro-
 tia, ad varietatem Academiam plenius exhibendam attulisse
 Sufficiat.

LIBER. III.

De Fundo, & Fundatione Domicilij Academiae
demici sive aedium ad Academiam Nobili-
um ^{magnam} requisitarum.

Caput I

De loco, Situatione, ac facie contubernij Aca-
demici, seu Academiae Nobilium Magnae

Academici in cogitationibus propriis ad rem ipsam
gradum facturi. Supposita Magnifica, magnificaq; seu Prin-
cipis Terrae Supremi, seu Nobilium Dynastarum Patriae, seu
ipsius Regni communi concursa, ac liberalitate, quae iustitia Aca-
demica certa ac stabilia suo, Regniq; totius optabili emolumento
et opulenta nobilitatis patriae atri intra patriam levando funda-
re piissimè decrevere precipua ac primā cogitationem in mate-
rialibus progrediendo ei oportere de congruo habitationis Aca-
demicae Domicilio, nemo non videat, ut arbitretur, ne tota cogitatio
in auras, ibiq; aut aures aut Academias humiandas a bisse confusq;
primus proinde jaciendus fundatur Academiae nobilis lapis jac-
iendus est, in congruum tam pulchro piissimo, operi nobilitatis
patriae, summi proficuo, domicilium, et Academicorum Nobilium
infirmul victitantium simulq; recte instituendum ^{contubernium} domicilium
nium exortandum erigendumq;, seu illud extra stupendi urbis moenia
qualis est Troja ad Dragam locus aut alius seu paulo vicinior seu
remotior, quod mihi Magnae Academiae Nobilium proficuum magis
profundus, quia remotig; a plurimis incommodis remotius, et vi-
cissim commodis multis moralibus in ipsam Academiam Juventute
Nobilem perquam salutaribus fauentius ac opportunius sumq; pro-
batur.

Illarum autem Academicarum Magnarum Litterarum hoc toto
 bre intelligi velim precipue, quæ ad hos Iuris Auditores nobiles ex
 colendos, et sustentandos, dirigunt, quia enim pro ceteris min onibus quæ
 Supra exposuimus, decimato tantisper et splendore et com oditate
 atq; inde etiam mitigatis impendijs, mensura pro ceteris argui
 facilius atq; tutius eni poterit à penitus in speciem luto, et hi
 quidem tamen Philo sophi Academici, Iuris auditoribus coniungendi
 forent, duplicanda prope erit fabrica domicilij, ob separationis
 necessitatem, nisi ad modum pauci forent, ut omnes habitio eodem
 quod alias et 20 Iuris Auditoribus et alij 20 Philosophi opus mini
 me habere dignoscuntur. Sed hæc incerti sunt eventus. hic de illa
 Magna Academia Nobilium librum præsentem intelligo, quæ bly
 tribuit Iuris prosecutionibus et adultis fundatione patris do
 natis et ultima manu imposita supremum excolandi, in con
 Latio quidem plurimum convictorum, de non nisi ejusdem Iuris
 facultis. minime vero promiscue cum Philosophis. hi enim ad
 suam revocant, ut supra expositum est, congruentissime

Locum proinde Academia Magna Nobilium pro fundam^{nti}
 Magnitudine amplius, satis deligendus est; si non remotior
 urbe, saltem remotior ab arduis vicinis, et agificum frequen
 tiam nam quæ ad bonam disciplinam et oculos continendos, al
 rum ad profectum Studij com odiorum non parum confert et ex
 prope videntur. ^{in illo} quantam cumq; nam legibus præcaveri velint hoc qu
 citi de probitate Iuniorum horum Nobilium conservanda Modera
 tores, plus efficit occasio ipsius aut exorbitatij substractio aut
 inutili confabulationi cum vicinis hoc contubernio, quæ propter
 persasum erat multis et magnis, condecibit fore si extra urbem
 domuumq; vicinitatem de isomo ad eam prospiceret domicilio
 aut area congrua.

Aut loci et circumstantia situs terreni, et longe ex penien
 tia hominum quoad licentia explorata sit et probata, optime per
 vitura sanitati. id enim optimum regimio pabulum, et alacritas
 reddit, et hilares reddit habitatores Academicos, omniq; animo fr

magis idoneus, et tunc in aetate lenitate fecius utpote nobilitate duci
ta non ultima ratio habenda est. magis firmus, magis proficiens
sanitas namque corporis et latitudo mentis optima ad consequendam
Literariam institutionem dispositio.

Situatio ipsa contubernij plurimum de orientis, australe
plaga, et solis habeat, a tempestate aversa magis quam ab occasu
liquetur locus. eoque etiam interna domus structura disponi quod
ut, quae inhabitanda sunt, communiter Solem excipiant uberior
relictis de^{on}ibus caeli aspectibus, rei, familiae domesticae, melio
ri caeli facie, Nobili Juventuti reposita. Idem autem potissimum
observanda in ipsa domicilij academici situatione, si non ab urbe
tota, saltem a domibus verbis remota. 1° Libera aura ad civitatem
magis quam humiditatem deflectens, remotior proinde, a palustri
bus, vis, et stagnantibus, aquis, copiosisq; piscinarum reliquiis.
fluvio recenti vicinior, et amarior. 2. ipsa etiam aconomiae
domesticae ratio praecautis habenda, ne cellij subterranei scilicet
recentibusq; canalibus, rebus a corruptione conservandis, tam ad alios
quam ipsos potus hac enim potissimum ratione, multis abia
tur in commodis, quae libinde oriri solent ab improprie Juven
tute si suis necessariis aliquid maxime in potu cibos deesse
aut ad unum corrumpi sentiat, quocumque modo id eveniat.

Facies denique ipsa et frons contubernij si non ad Ma
jesticam fundatore dignam, ^{aequeat} saltem ad gratiam et illi
cium Nobilis Juventutis, venustum resplendere concedat,
unde ex qua Academia Nobilium. Magnae conformem No
mini magnitudinem, abundantiam, decentiam, et nobili
tatis aestimationem, omnis Spectator aspectu mox etiam pri
mo conjectura valeat, et promicare abunde videat, splendorem
Nobilitatis honori congruentem. haec gratiani mihi monumentum
Singulari decore debitum suo fundatori in fronte praefe
rat, aut marmorea effigie, aut scuto eius Gentilitio a principe
frontis parte praefigo, convenienter, cum in Inscriptionis elogio, laude

posione quanto brevior et lauscula magis. ut ex ipso primo facies ag-
tu non minus, quam ex vultu humani constitutione bona, to-
tius hominis, totius quoque Academia Nobilium, gratia et felicitas
donis commendatio arguatur.

Denique ex superior aspectus totus ex collineat publice ac palam, ut
et Magnificentiam Academia Nobilium magis et dignam p[ro]por-
tat huius Fundatore, gratiam et decentiam dignam huius nobili-
tate, amplitudinem, et vastitatem dignam huius Nomine, et San-
ctum aditatis copiam dignam huius fine.

Sitam bonam Academiae hic positum ex Aristotele
 habere sapientissimus, nec temere assumptum ita enim ille de
 bona domus dispositione et alibi parum regula inter alia
 Accon. habet. Domus vero respiciendo accommodanda est,
 et ad facultates et ad sanitatem, et incolentium jucundum
 usum. Ad facultates inquam, ut cujusmodi conveniat fructibus, et
 vestimentis; itemque fructibus aridis et humidis, aliisque facultatibus
 quibusdam perfabilibus aut non perfabilibus, nec non quae levis
 quae libris, quae viris hospitibus, quae civibus. Ad sanitatem
 vero et jucundum letum apta fura est domus, et haec tenet hic
 posita, et soli hieme. haec fuerit scilicet ejusmodi, ut aequa
 nem spectet et non aequali latitudine. in refectuarii namque
 qua existimatur utilis et sanior propter eorum numerum, qui
 non sunt utilis ad opus faciendum, ut salva sint quae inferuntur
 et eferuntur; ad expeditum vero etnum vaporem laconica ratio
 profuerit, nam quidam hoc loco repositum esse debet, hic enim
 cum in promptu sit minime negat.

Caput. II.

De amplitudine Academia Nobilium Magna
ac habitationum ad comoditatem distributione.

Quod maximam prope contubernijs quibusvis numero ma-
iori in comune viventium destinatis afferre notatum est incom-
moditatem ac molestiam, est loci angustia inhabitandi, quae etiam
sanitati non parum inimica est, seu conservanda seu restituenda.
quare praecipua sit in eo sollicitudo eorum quibus committendum est
id negotij, ut scilicet Academia, non modo pro fundatis, sed et con-
viventibus, neque praesentibus dumtaxat, sed sperandis etiam incrementis
sit omnino parata ac abundantia in his quoad fieri licet. et id qui
idem eo certius, ac infallibilius, quanto deinde defectum hunc corrigere
quasi cum fundamentis ipsis foret longe maxime difficultus et
sumptuosus. probo illam laudemque providam aedificantium sapi-
entiam, qui operi suo futuris cum temporibus si necesse fuerit am-
pliando, maxime sub principum priusquam primum jactant
pro fundamentis lapidem, totam aedificij molem, quanta quanta
sperari per saeculum possit, ut plenius dispici valeat, in mundam ar-
chitectonicam delineationem reducunt, disquiruntque numerum quot
habitandi, aut inhabituri, sufficeret accessus semper lenis cum tem-
pore, et quot praesentibus temporibus interim recipiendis, necessa-
ria existimarentur comoda domus academicae habitacula, et
multo consilio, deliberatione examinata ac intime discussa, quod op-
timum iudicatum fuerit immutabiliter rati habent, et ex aedificandum
statuunt, non quidem totum illius, sed quantum ad praesentem alendo
num ex fundatione numerum admissi etiam ex are proprio convictori-
bus nobilibus necessarium iudicant, relicto futuris temporibus ampli-
andi spacio, et corporis totius servata idea, ac delineationibus Architec-
ticae requisitis et ex principio capiti primi fundamenti jam jami-
natis probatis ac decretis; hic quidem providus procedendi modus
ubi laudabilior ceteris est, ita errori minus obnoxius, quia non ad
plura se extendetur quam quae praesentibus necessaria dignoscuntur

neq in incertas futuri temporis spes, certa unquam facies et
impendia, et dispendia. praestat namq desiderii habitum
tionum gratiam in academia tali repleta, quam vacuum
videre sine fructu sumptuosam in spes ^{fabrass} incertum
ampliatumq contubernium.

Et quidem quod prima in ichnographia citandi sit
supponimus: Academicum contubernij, in considerationem
cadat, sint Area domus totius, quarum in ejusmodi
re communiter, saltem quatuor requiruntur bene vasta, im
quanto vastiori amplitudine majores, tanto commodior,
et magnificis adibus accommodatior. Prima inter amplius
res est, illa quae ad ingressum in oculos cadit, et amplitudine
sua curru, complures recipere valeat, et Academia potius gra
tiam et magnificentiam fundatore dignam ostendat, fontem
simul et domesticum ornamento donata in domus illius partem
utilitatem, et aquarum contra ignium fortuitos casus leuitate
altera, quae culinae necessarijs, cellis vinarijs, ac cernis va
ris, alijsqz ~~arum~~ oeconomicis vecturis, et conditorijs ac effum
exhibeat. Et vicinam huiusmodi aqua ductum in ipsa hac area
singularem complectitur, in usus officinarum circumstantium
quales sunt culinae, pistinum cellaria. 3° demum area stabu
laris et provisionum praecipue hyemalium in Germania nostra
quales sunt, lignorum stipes, et acervi, haud modici, curruum
Domus aut fornicus et Lixij, alijsqz ad rem domus familiarem
vix viliores spectantia; 4° quarto demum Hypodromus,
debite ita instructus, ut et subdus, et habetis sua comodi
prosequi possit nobilis exercitationis exercitia, suisqz Statutis
satisfacere, et fundatorum Nobili menti ac nobilitati pietati.

Deniqz ad consummatam totius contubernij comodalitatem
et amantitatem animo reuocando idoneam, per quam utile imo
prope necessarium est horti nobili, adijuncti ipsi adibus
locatis, ad gratiam, et utilitatem domus, maxime aetivis

ad negotia huiusmodi
ductu commo

ble, et culina, et triclinio hortensibus, lenituri et aquis, prout
 si, quo libere inambulando, lenis Iuven Nobilis, uti valeant
 contubernales, suam Majalia per primum ver Lapius, et
 manius ager, pro Superiorum arbitrio, et circumstantiarum con-
 venientia. In academijs prope congenitum est commodum ut
 si lucos nequeant sylvas ambulantes inveniant, non tam studio
 quam animi dienti nobiliter remissioni faventia, quod praestit
 horti, amicum animis literatis, fuscum domesticum, remissioni
 bus decentibus, praeter communem hortorum utilitatem, plurimum
 estimabile et optabile.

Haec quidem amplae Academiae cogitationes locum habe-
 re videntur, in ea locum rei Academiae circumstantia dum a funda-
 menti spatio libertati exaequandi ad arbitrium relicto; sed us
 autem, et forte minus attamen utile accidit, si aut sumpti-
 bus tantisper parcendo, domus major spatiosae comparanda
 primum pretio non ex quo ac deinde in super adaptanda sumptu-
 non modico, sipe etiam obiteratas parietinarum mutationes majore,
 comodo tamen omnibus minor et molestia annus in adus subijdy majore
 Eva propter multiplici experientia deductus, avertor idem magna
 rem, comparationem, quae reformari, perfringi, liblimari, tactisq
 mutatis prius ad modum ledunt, ut ad novam aliqualem acade-
 micam contorqueantur nunquam tamen nec satis commodam nec
 satis venustam, nec satis firmam, Duannis continui sumptuum
 in larva lecta voracem. Academia Nobilium patria opus
 aeternum aut esse aut amulani debet; ridiculum sane est exinde
 ribus, et parietinis an non vetustate utcumq exant, aeterna con-
 cinare velle contubernia, quae prima huius adaptatione jam satis
 egent, quae grallis ad instar inmitentes, et tandem linguis a
 fundamentis crescente numero, interim humiliter decreverunt
 rips caribus are, et conhumto: Sapientiorum in eo legi libet
 consilium, qui a re fundationis obtento satisq affirmato et
 fructificante, Ademia differatur in paucos annos, ex cupis
 interim aut carpi bu, aut fructibus, Moles inchoat domicilij.

et toto novi. praevis lobster examinati, et probati; tantum yon-
 cat in spaciū donec sufficiat. Academia tenui licet primam
 sed recte deuenit q. dispositio felici exordio. velut bene lanus vati-
 dusq. mox in prima sua infantia partus, licet non dum in hanc man-
 suam adultus; deuenitior profecto, quam si ex parietinis vetustis
 multo impendio compaginatū, prima sua in infantia iam graui
 in nigris in publicum comparcat. proplacet progredi lentius sed tutius
 ac deuentius. festinata non fortunata.

Caput III.

De Ecclesia sive Capella Academica,
epusq; dote et Administratore.

Ad contubernium publicum Academia Nobilium riti or-
dinatęq; concipiendum excitandumq; religione ducimur, cogitati-
onem primam principiamq; tam assumere, quam exponere, de domo de-
sive Ecclesia sive capella domestico cultui divino, ac pietatiq; exercita-
tionibus in cōmuni consortio obeundis accommodatum & sacratam
Patrono Sancto, ab Academia in tutelarem singulari ratione electi
consecratum dedicatumq; quid namq; convenientius quam Juventi
Nobili plurimis obnoxia periculis de cælo Tutelares exorare eosq;
par est religione proficere ac cultu debito venerari, more omnibus
Academijs Illustribus Catholicisq; cōmuni, imo et lege. Circa
hanc sive Ecclesiam consecratam, velij, sive Capellam dicere numen
hominum copioso parem ⁴ ~~est~~ preestimum, et consideranda, et quæ
licet observanda veniunt. videlicet, ejus Capacitas necessaria rela-
ta ad numerum domesticorum omnium. 2. Dotes ejus ad conservandā
eam. 3. Administrator ejus 4. Instructio et decor debitus. ⁵ ~~Quæ~~
~~ejus spirituales, privilegia ac prerogative~~ ^{Ab 8} tum adhuc habien-
gi potest qđ in tenim ^{hic dicitur et}
^{novi caput con-}

Primum quod attinet, Amplitudinem et capacitatem atti-
net ampliorem esse semper præstat bit, quam numerus exigat do-
mesticorum non solum Academicorum, sed et Servientium, et quoquo
modo academiam incolentium; imo habenda namq; ratio providenti
est pro temporibus in majorem numerum Academia exstructura.
ad ejus amplitudinem necessariam pertinet adjunctum ei Sacranium
sive Sacristiam, ac conveniens rerum aliarum repositorium, et quæ
ejus modi ad Ecclesias requiri passim notantur. Locus autem ipse
decens ac conveniens in domus fratio sit, ab ijs qui bñdij destina-
tur quam remotissimus. hoc enim Reverentia exigit domus dei.
et ipsa Juventutis Nobilis institutio exemplo hoc docenda est, dum fuit
olim junis fuerit, quæ ratio sit, habenda, quantaq; reverentia erga de-
um, ejusq; cultui sacratas, in consequendam huius domus benedictionem.

Alterum quod circa Ecclesiam Academicam, donaticam corpus
 tandum venit, atque pendendum ut ejusdem condignos, seu certa pen-
 di aut aris designatio, in censum stabilem pro ea quacunque ratio si
 necessitatis exigentibus conservanda, idque de consensu ac potestate re-
 ti habendi, et libris Reverendissimi Episcopalis officij in feren-
 si quidem Ecclesia illa à Jurisdictioni Episcopali non esse em-
 tunc enim oī alio convenienti modo firmanda afferendaque in
 futurum, est, ad perpetuitatem. Quamvis dotis plerumque in ejus-
 modi concursu rerum plerumque liberalitate dotandis, pendet, et
 qui fundum, ejusque excitanda in statum et decentiam salu-
 tis hunc debui nisi, pravit, quod ob conjunctionem cum fabrica
 patet maxime. Fundationibus ipsis convenire, aut circa id in
 futurum disponere quam aptime, minimum saltem ad 50
 Athenenses annuos sub censu, Germania confector, ac rite
 pendendos extendenda est, plerumque benefactorum munifi-
 centia incrementa hinc ad usque quam et Ecclesia dei plen-
 dorem. usque praeter census afferat ubi fructus in animis Academi-
 corum, ut futuris aliquando Juris dei, Ecclesiarum balneis cum
 et decencia Ecclesiarum maximo sit amore.

Tertium Ecclesiae Academicae necessarium est Minister ejus-
 seu Administrator Sacerdos, si quidem Academia illa solo
 regatur ab Episcopo Sacerdotali Gubernio, quod si Regularibus
 gubernanda tradita sit legitime, non erit Regulari opus
 Ecclesiae talis administratore, Sufficiente namque tunc ido-
 mus Supremo capite per hos provideri, ac liberaliter divinis
 munijs satis fieri poterit, ad abundante devotum Academicis
 corum spiritus consolationem, et legibus pietatis satisfieri, in super
 fortasse quod hos in ea Jurisdictione Parochiali oblecta, quod
 sacramentorum Administrationem legitimam et ipsam sepulture
 cum gratia, et benigno in nobilitatem favore eorum ad quos ejus-
 modi gratia et potestatem Jurisdictionis clargi praestinet Ord-
 nario.

Quantum circa eandem Ecclesiam considerandum, quod se se obijit
 est debita deoraz ipsiusdem provipio instructio, tam in Ecclesia quam
 Sacratio; At tam ne tunc nec modicum requirit impendium praeipue
 si ipsum Sanctissimum Sacramentum Eucharistia, assevandum
 foret, in uberiorum Juventuti Nobili; Spiritus, animiq; consolatio
 nem, ac benedictionem. atq; Infaniam dividenda occurrat instructio
 necessaria 1° Ipsius Ecclesiae. 2 Altarium 3 Suppellectilis sacer
 dotalis. De Altaribus quidem sentiendum est, si solo semper
 unico Ecclesia haec provisa sacerdotis Administratore ut paulo ante
 insinuatum est. Altare per se loquendo unum sufficeret soli in digne
 tia, at plura ac saltem tria esse convenit, diversa occurrentia re
 rum et personarum opportunitati. praeipue vero habet regularium plu
 rium gubernatione sit; Trium itaq; Altarium computus ac ple
 na constructio, instructioq; consideranda est. constructionem Altarium ad
 hoc primum punctum solum relatum volo, instructionem remitto
 ad Lecturum, atq; faciliore cognitionis ca, quae ad Ecclesiam sola
 pertinent Legenti consignare referam capitij sequenti NB Sequitur Cap. IV
incipit a Legenti

1°. Connignatio eorum quae ad Ecclesiam academicam pertinet.

Arā Majorē ^{incipit itaq; Ecclesia haec} Suis cum gradibus.

Tabernaculum pro s^o Sacramento assevando.

Aras minores duas hic cum pede et gradu

Sacrarium seu Sacristiam, cum campanula ad portam Eccle.
 fontem Sacrum

Cancellor communicantium

Sellas pro pontificante.

Des, sive Sedilia cum Scabellis pro Academicis

Cathedram.

Confessionale

Vasa majora, aut conchas marmoreas pro Aqua benedicta

Cryptam pro Sepultura Honorum Academicorum

Turriculam cum Campana Ecclesiae proportionata.

Organum compendiosum.

Chorum pro Musicis. primis Academiae Solemnitatibus requisitis

Consignatio eorum quae ad Altarium supra memoratorum in
structionem requiruntur.

132.

Altare consecratum Lapidum, aut Saltem portatile.
Tela, & cerata altari inferenda.

Mappae grossiores ad Substernendum

Mappa Suprema mundissima.

Tobalia, seu antependia pro diversitate temporum et festorum.
pulvini pro libro Missali.

integumenta calicis, lenicea, cum bursa et palla.

133

Supellex altarium argentea

Monstrantia, seu Theca argentea pro fimo exponendo
Ciborium argenteum inauratum

Calices Argentei Lingulis pro altaribus, cuppa auro obducta
Batenae ad lingulos calices proprias.

Cruz Altaris parte saltem, Ali effigie videlicet, argentea.

Cruz Pontificalis Argentea seu Pacificale.

Urceoli cum disco argenteo, saltem unum par pro Majori Am.
Missale argento obductum unum.

Thuribulum cum navicula argenteum.

pipis argentea pro deferendo ad infirmum sanctissimus.

vasculum pro abluendis sacerdotis digitis in altari repositum
Lysanthe Theca, quibus Sanctorum reliquiae pro osculo Academicis
in venerationem exponi solent.

Boulym argenteum pro ablutione porrigend coram univertis, ac ad amicitiam

134.

Supellex Altarium Stannea, aeneae

Sex altaris Majoris majora candelabra passim Stannea.

Caput IV

Consignationes variae, rerum, ad plenam Ecclesiam
Academicam cum suis Tribus instructionem, et Supelle-
tilem Sacrarum, variam requisitarum.

Consignatio eorum quae ad ipsam immediatam Ecclesiam per-
tinent instruendam debili, ad usum Academicorum.

Exigit itaque haec Ecclesia

1° Aram maiorem his cum tribus gradibus.

Tabernaculum pro sanctissimo asseruando. et q^o leguntur NB 1°
foliis superiore notata. usad: Eorum pro Musij. deinde leg^o

Consignatio eorum quae ad Trium Altarium supra memorato-
rum debitam plenamq^{ue} instructionem requiruntur.

Altare confectum lapideum et ut NB 2 pagina p^{re}cedente.

Suppellex Altarium Argentea ut NB 3 ibidem p^{re}cedente.

Suppellex Altarium Stannea aeneaq^{ue} NB 4. ut supra

Candelabra maiora 6 pro ara Majori.

Candelabra minora pro singulis aris minoribus gemina

Candelabra minora 2 pro expositione Sanctissimi.

Candelabra minora 3 ad Missale pro missa hyemis tempore.

Urucoli Stannei Saltam duo cum disco. pro aris minoribus singulis.

Vas majus pro aqua benedicta cum asper luo.

Tabulae Stannae singulis Candelabris in ara subseruanda

crucis ad aras singulas, cum officijs pendentibus Xti. Stannae aulacum.

Corbium Stannaeum pro com unicantibus alijs.

Lampas majoris Aræ aut Stannæa, aut ænea.
 pignora pro hostijs duplex majoribus et communis tantum
 ænea ænea pro carbombus

Consignatio eorum quæ ad vestitum sacerdotalem, et ministrorum
 pertinent secundum Ecclesiæ rubricas. tam directam quam præ
 ceptivas. secundum numerum altarium secundum varias classes.

Humeralia secundum numerum altarium. C. ad materiam

Alba Prima classis pro sumis festis

Humeralia ex hyadone, aut tela subtili. Lallim C.

Alba similiter conformes longiora fimbriata. --- 3

Cingula annexa longiora --- 3

Manipuli

Stola

Planeta

integumenta calicis, bursa et Palla ex divite materia et uniformi

Singula species. Tres numero conformiter ad aras Tres.

Pluviale sive levitarum indumentis. divinis seu dalmaticis longioribus
 Superpelicia clericalia ministri praeantium fimbriata. --- 9

Tunicella juvenum ad aram leviticam.

Mantua longiora ad am pullos.

Quadrati clericales ac sacerdotales

Corporalia tum pro ara. tum pro sacrificiis mundissima et plura.

Palla. Stiles ex hyadone, vel subtili tela.

purificatoria copiosa ac munda

Lintuli ad ablucem communis tantum

Mappa subtiliores ad aras

Mappa communis tantum

Apparatus Niger

Pluviale, Planeta sive casula cum levitis seu dalmaticis
 Stola, manipuli, integumenta calicis. Bursa et palla

Tunicella ministrorum nigra, Biretis.

Missalia pro defunctorum missis.

eadem consignatio est cum proportione pretij. 2^a et 3^a classis

Institutio et Suppellex Sacrarum Ecclesiae adjuncti

Mensa pro Sacerdotum indumentis ad quam induantur.
 Arculus pro calicibus, cibariis, monstrantia vulgo dicta
 item mensa cum arcula pro amplexibus, discis, aqua et vino cum panibus
 Missalia complura, etiam defunctorum, libelli rituum, psalterium
 Serinia separata pro plebe 1^a 2^a et 3^a classis secundum va-
 rietatem colorum.
 Lavatorium cum pelvi et aqua ac lintheis decantibus
 Conditoria vestium clericorum, quadratorum bachelorum, et tunicellarum
 Oratorium pro Sacerdotibus cum decanti Trionfano
 Sella aliquot uniformes. et ad pontificandum
 Tintinabula ad missa et maiore uno ad stram maiorem
 Candelabra stannea cum emunctonibus aliaque minora
 Vasa aene ad lavanda corporalia, et purificatoria et pallas in
 tegumenta substrata. item sub lavatorium, acerram
 Pixides pro hostiis tam minoribus quam maioribus
 Vas stanneum pro aqua altarium pro vino, ubi plures missae
 Vas stanneum pro aqua benedicta cum aspergillo.
 Vasculum vel pixidem stanneam pro sale benedicto in variis usus
 Candelabra stannea complura in utrumque templi pro Academicis.
 Cruci fixi effigies mobilis ad varias benedictiones.
 Campanam ad portam Sacrarum pro euntibus ad missa faciendam
 Velum pro venerabili exponendo, alteram pro ob legendis
 Vas majus aqua benedicta in usum totius domus

Libri constantior in Sacratio servati.

Agenda diocessana.

Directorium diocessanum prostant in tabula
 librum benedictionum et devotionum Templi Academici
 librum qui inventaria continet rerum Ecclesiae.
 Diarium Sacrorum celebratorum et in finibundis celebrantibus.
 Directorium Sacristani, et festorum templi ac temporis.
 Altra mentanum decans cum aspersoria calami et stantia

Hæc ex conſignatione rerum Eulæiæ intelligitur facilius, quod in Ecclēſiā
 hæc decemur, et debite in ſtucendam, non exigua deſiderant impen-
 dia, neque facile decimanda hæc ob benedictionem divinam culti-
 ſibi etiam ultra neceſſitatem domus præſcripta hæc miris re-
 munerari gratijs, nec patitur à creatura vincit liberalitate, Deo contra-
 plium retribuere. *Intur* Inſuper aduertendum hæc hæc conſignata
 rerum copiam magni quidem impendij eſſe, et ſemel debite in-
 ſtuctam, in annos pluriſmos abſque ſubſtitutione novarū rerum
 exigentia, abſque penſiſ durare alijs præterquam quæ una quotidiana
 ſe conſumant, ut ſunt luminaria lampade, et vinū et hoſtiæ. in
 nulla ſatis pretio comparabilis eſt gratia et conſolatio deum Euchariſti-
 cum ſibi ad eſſe domesticum, ois gratia et benedictionis fontem.

Nec facile deī patitur pia in deum liberalitas, Munificos
 benefactorum animos, quia ea hæc nunquam volupe magis habent
 quam in dei cultum impenſa videtur, et inanis ſanctificata ei devota.

Caput. V.

De Domicilij Academiae demum praecipuis post Ecclesiam partibus, nempe, de Aula seu Sala, Triclinio, ac Bibliotheca; Mathematico, et experimentalis.

Inclitum Nobilis Academiae majoris domicilium, exponendi cogitationes nostras, rursusque Ecclesia Dei seu Capella ampla discussa, partes contubernij nobiliores, ac omnium usum communes intrinsece libuit; idemque suadet communis Academicorum Stilus, quas et mihi notas, et laudatas habeo, videlicet. ut licet Academia tenuis uterque sit ac modica. certa quaedam tamen domicilij sui partes, quae in communem usum omnium in unum convenientiam designatae sunt singulis pro ceteris splendens atque gratia, passimque unice hospitibus in visentibus ostentant ad famam decentiam, tam Academiae quam Academicis conciliandam. horum quidem complura alij numerant, nos Germaniae ac patriae morem sequentia designamus, Academicae Nobilitatis communitati, et comoda, et decora, ex quibus abque Francie, domus totius decus constitutio in tellure facilius et congrua existimatio auctoral certius.

Itaque post Capellam seu Ecclesiam domesticam plenam principemque attentionem. Cogitanda digniora habitacula celebrioraque contubernij huius spatia necessaria magis, ac splendidiora semper ex Academicorum, Germaniae ipsius lege consuetudineque

Primamque ejusmodi adis totius communis vix Academicis, ac nobilioris domicilij pars est. Aula ampla. quam in Germania statili vulgo di Salam nuncupant. Haec non modo, iuxta amplitudinem, decora proportionis, ac ornatus totius Academiae praeter Ecclesiam, splendidioris ei et oportet, ad animi illius non minus quam Aulae publicae Universitatis quae Auditoria nuncupantur

ipsi dem namq; Aula hæc & Levit Academia munij. illa enim
 exercitiorum, Saltatoria digladiatoria est palestra, illa exhiben-
 dorum publice, coram censum facie exercitiorum tam Janis,
 historia ac Mathematicarum, et Physicæ experimentalij, imo et
 Latinitatis floridæ, Linguarum Gallica, Italica est publica q̃
 dam Orchestra Statu speciminum exhibendum diebus, et valis
 et portis apertis omnibus patens Spectatoribus, in stimulum
 et honori campum. prout Academia Statuta disposuerunt. illi
 quoq; honorationum hospitum alloquia, rariora frequentiora aulam
 domestica. ibi quotidianæ Saltarum, armorum, exercitia ipsa quoq;
 q̃ ibidem domestica diebus constitutis animi remissio. varia. ibidem
 allocutiones spirituales, familiares, quas conferentias rebovmedant
 in ejusmodi contubernij Italici, visitare moris est. et plurimi unus aliq;
 hanc itaq; Aulam, seu locum conveniendi com̃ unum atq; publicum
 propi et convenientem, et fundatorum aut virorum Illustrum de
 Academia mentorum, alijsq; Gloriæ monumentis, et Iovisnisi in-
 quitum habere non modo multiplicis comodi suadet ratio, et conformitas
 moris patij; De ipsa exijit necessitas exercitiorum.

Altera amplior decentiorq; Domicilij academici pars con-
 sideranda venit quæ Triclinium seu refectorium com̃ una vernaculo
 vo Traph. Stū bon nuncupari consuevit, seu locus amplus, munda
 pro eijs ac decens, modestè ornatus, pro patris more, à quo non
 facile in ejusmodi recedendum, est. et quia Academicorum numerus
 tam fundatorum quam conviventium are hoc, insuper fortasse divi-
 sitas victus et tabularum foris accedens, complures exigens habu-
 las mensales, ac Dilia numerosa, liberalisq; locum hanc in futura ben-
 igna oportet esse spatij; ac decentis instructionis, atq; contra frigora
 Germanica hierno tempore benè muniti. Suisq; congruis Lavatorijs
 credentiana adita, alijsq; Nobiliora tuberna debitis necessitatibus
 provip; ut etiam petentibus extra mensarum tempora, haustus mode-
 ratos astivo potissimum tempore Statutaq; hora indulgè possit, cum
 in cubilibus, alijsq; omnibus præter Triclinium habitaculis constant
 prohiberi Leg Academia consuetudinaria exigat quam saluberrime.
 Neq; quidquam oculis hospitum subinde in oculos incidat dedecus, No-
 bilitatem, lundum aut minus munda.

Tertia nobiliſ adium Academicum poſitum aſtimanda eſt Bibli-
otheca Academica, academicorum ſtudio poſſimum accomodata, nec
alijs, nam profeſſorum comoditati, in ſtruenda libris, ſi ſpeciales requirunt
cubicula poſius in ſtruenda forent, quāquam raras ejusmodi quodſiam regulare
reperiatur. niſi Theologicos, ſeu ſpeculativos aut morales, aut medicos intelligat,
quorum Academicis his nullus uſus eſt. auctarium autem non modicum, nec in-
anis. Fabricam proinde Bibliothecae, et venuſta ad gratiam, et ampla ad
incrementa librorum ſperanda, et ſphaera et libris in ſtructa quam optime
poſſit et ſtudioſitati Academicorum emendando ſervire valeat, ipſo quoque aſpe-
ctu abunde edoceat, quanto conditionem hominum Nobilium habeat in cau-
ſa commodum Academia. eoq; in domicilio loco, qui Nobilior, et decentior
eſt, acceſſusq; ad eam decorus, et moles ipſa ſatis ſubſervit ad verumq; ſer-
vanda, haec enim in poſteriori Academia cenſenda, ut pote libris ap-
tis in uſum Academicorum quales huiusmodi genere

Legiſta
publiciſta

Phyſici

Ethici

Mathematici

Polemiſti Militares

Hiſtorici profani

Genealogici

Comographici

Epistolarius Grammatici linguarum variar.

Germani Nob.

Galli

Heraldici.

Arſta

Hiſtorici Sacri

Canonici

Converſiſta nonnulli

Concilia Armenica

Bullaria

concordata Germanica.

Schismata varia

Schisma graecum.

Haereticorum origines,

Bella religionis

Iura Episcopalia.

et plura plura quae hic obiter et genericis conſignantur, ex quibus obiter
concludi poſſit ſpatium brevis, atq; futuram facile librorum acceſſionem
quod pro directione adis debite concinnanda unice hoc capite agimus, pro fundamine con-
ſignanda

Adjungi poſſet haec Academica Bibliotheca, muſaeum curi-
oſorum Naturalium, et experimentantium huiusmodi Mathematicum
cum praſenti ſculo pergratum id Italiae noſtrae obſervetur, neq;
in congruum Juventuti erudita; quod quidem nec tanta amplitu-
nis, neq; ornatus, qualem Bibliotheca in more habent, ſed vix copia
ac raritate operum Naturae, quod lenſim ſperandum foret, Nobilitati
patris favore, aſtimabile, et amicum.

Caput VI

De dispositione Valetudinarij Nobilium in Academia, seu de Infirmaria conveniente ejusq; appertinentiis habitaculis in contubernij Academicis adhibitis contentis.

Infirmitas malum privilegiatum est, nec Nobilem veretur Inventum, quimodum Laus sapientis incantata eidem pre familiarior, docuit omnes recte constitutas comunitates, de Valetudinario cogitare inter principes, aedificij Academicis partes, neque tam facilis eam recte disponendi est ratio, ut omni obiectis infirmorum incommoditati. plura namq; in ea observanda occurrunt et sedulo reogitanda. 1° debita separatio, non modo infirmorum a Saneis, sed etiam a convalescentibus, aut levius infirmis. 2° cubiculorum plenum continuatio cum quadam comunitatione adinvicem. 3° rerum repositoria soli illi attributa et propria. 4° Infirmary ipsius, aut camera aut cubile. 5° Situs quidem ad plagam cali mitionis, orientem vel meridiem versus. 6° vicini quoad licet Sacellum aut Capellam domesticam accedens, ad missas, decubiculo calefacto audientas, a convalescentibus, aut levius alteris. ut si ad numerum nostrum assumptum 20 Fundatorum, et totius Saltem convictorum minimum tria cubacula infirmorum duo reconditiona rerum, et cubile infirmary nil superfluum ei fuisse censueris. eiq; tantum ad idem spatium, quod capax sit conspiciare necesse est, cubacula singula intelligendo deorum Saltem decumbentium capacia. pertinet huc quoq; cogitatio de infirmaria familia; hanc quoq; necessitas, et charitas non habet modo et arget, Dextra Academicum domicilium longius conveniens comodius assignabitur. ne nimium excrescat Mors Academia, nisi tempora habent et lubrica fortasse minimi ab executione differenda.

Sunt qui in firmania lenientem hic additam volent Apothecam domesticam Pharmaceuticam in usum Academicorum infirmitum, compendiosam ac medicam secundum iudicium medicorum sufficientem. Id quidem consilium perquam proficuum est ea in loci circumstantia ubi Academia talis magna remotior ab Urbe alijs pharmacis uti cogit ex Urbe remota allatis, ob penuriam morae, et saepius intervenientibus in hoc Academia lepa ratione utilius foret domesticis, cum uni omnibus ex iudicio medici provisa haberi medicamentis homines idoneos Pharmaceuta qui eam conservet et administratque praescripta conficiendo et dispensando. Haec vero ad Urbem ipsam aut in ea sita sit Academia, et officinis Pharmaceuticis Urbis uti possit, cessat necessitas Academiae domesticam alendi et conservandi, ac administratione ipsa, cum duplici utilitatibus comodo, uno quod sumptibus ad eam aliquam requiritur et parti notabili edificij Academici pareatur, altero, quod Nobiles academici, ad gratas medicinas, minime necessarias, cum dehiamento valetudinis non passim affuerint, aut mali affectu prorsus defuerint, subtracta tantisper facilitate, et patula semper tam adhibita, quam ad ad superfluum, pharmacorum praecipue praeservantium, atque gratarum potuncularum occasione, tantisper oppressulata.

Accipiant et alij ad Academiam inhabitandam, Chyrurgum ac Tonsores, qui domesticis his praesens obsequijs ac casibus letionum, aut quibus vis affectionibus cura et manu chyrurgica indigis. Et hoc quoque similiter ut prius de Pharmaceuta diximus in remotis ab Urbe academijs probari, utile videtur, eiq. habitationis partem precubiculum congruam assignare, at si Academia nostra de qua agimus urbe gaudeat aut suburbio, concedi hoc ipso specialij chyrurgi et ignea cum sufficientes medicos quoque in Urbe, erga solum convenient salarium, hoc satisfaccientibus quibus vis etiam numeris in contubernijs assumto, et curandi et docendi, chyrurgis muneri. Quamquam et comodi fieri possit, ut infirmania, committi adiungitur possit ministrum

Simul et hyrargium, ejusque quædam in obsequium ac curam infirmam
 cum comode affuerit, citra multiplicatam ædiu ac personarum
 cui plurimum attendere in primis Academia nascentij in exnabul
 ne impendiorum magnitudo in amplitudⁱⁿ edificiij, contra quam
 finis exigat ipse ex foundationis beneficio victuros, aut minuat
 aut absumat Nobiles Alumnos.

Caput VII.

De Nobilium Academicorum habitatione
eorumq; Musaeis, ac dormitorijs, convenientibus, atq;
debite Separatis.

Quaquam et Studium atq; solitudo bene concinnata,
Academici aedificij, si etiam a fundamentis, libertate campi
spatiiq; oblata excitanda ex arbitrio foret, potissimaq; consi-
deratio, eorum ad quorum dispositionem opus hoc totum devolutum
est, ex contendat, ut Academiae, et fundatij et conviventibus de omni
studendi ac proficiendi, imo et convenienter status suo habitan-
dis prospiciatur, de idoneis Musaeis praecipue, ac dormitorijs, quae licet
grave fieri potest maxime commodis. viz tam en fuerit licet, ut
tanta gentium, ac nationum diversitate, ad ipsius laque ducti-
onis, Nobili juvenuti ita grata, opportunaq; accideret, ut non
nulla simul molesta non videantur, non levis, ac in ipsa domo
sua paterna ex per totos plurimos evidenter, omnique perculandi ob-
victur ex toto ova fumi. At hi Nobiles se se ex negligunt, non
semper ex hoc arbitrio victuros, sed complures quondam seu in cas-
tris sub papilionibus, seu in itinere arduis legationum, seu in
mari, et classibus Melitenfibus, seu in publicis Patriae expeditionibus
nec levia nec paucula subeunda sibi incommoda, non grave accidit
minutiar molestiarum Academiae, quae non ad delicias, sed ad
dua quoque ferenda eos instituerit, et Nobili virtutis cultura eos
deum roborare, neque enim preciosa laus Nobili est, esse delicatissi-
mum principium, neque ipse plures novimus, qui honesta quadam
generositatis ambitioe gloriani vixit, si militis hoc ostentare
possint, et humi stratis, et aenis a spemtae, et victus in curia
se oblectari magis quam domo efficij Principum cum oditabilibus
bilissimum omnibus in exemplum. Mitiores Academiae erunt his
si quae in habitando, aut cubando aut visitando, rari admodum occi-
rent molestiae. Deum in ipsa aedis conceptu cum omni modo com-
modi studi. quibus vita cum una, semper molestij mixta reddatur praevia

magnum

Haec de causa ^{magnum} in considerationem veniant in aedibus
 academicis, Nobilem Musaeam, diurna habitationi levitara, maxi-
 me studio accommodata, neque unam eorum duntaxat sed plura ita
 quidem disposita ut unicuique locus sedendi designetur cum locus in-
 mensa vero suis cuique plures, cum scrinio mensa sibi propriis, in
 quod suas referat delineationes instrumenta, ac minutias ceteras ad
 manum, et studium quotidianum necessarias. neque pluribus opus
 esse videtur, nam vestes, arma locum suum cum ceteris alium extra
 mensas has assignatum habent. Major in eo difficultas communis
 est ad quantum Nobilem numerum extendendum sit Musaeum uni
 sufficiente cum comoditate. Et quae Praefectorum Musaei singulis
 praesentium loci constitutio in eodem. Mea quidem experientia
 arbitror Musaeum unum optime 20 personis, una cum Musaei pre-
 fecto constituto accommodari. Si duo ejusmodi sint sufficiens videntur
 sufficere videntur felicibus Academiae Nobilium auspiciis; majorem
 autem numerum accommodando ad miniculis erunt, cubacula convictioni
 conducta, quantae eorum fuerint, tantum superent spatium in Musaeis
 hisce duobus, medio inter utrumque habitante Praefecto Academiae
 de minorum, postea in eodem locum occupandum loco reli-
 quimus, qui ab obsequijs illius erit, provideat munditiae, laetitia namque
 alijque pro necessitate diversa occurrentibus. fidelis, tractatus, et promptus
 Alumnis natus, ac probus. Singulis quoque sive ad intra huc
 ad extra Musaeis huius erit marmorea lavatorium mundis manibus
 quod maxima Nobilium decetia est, conservandis, alijsque comoda
 tibus opportunum. imo frequentius juventuti minori demandandi.

Quod de Musaeo idem cum proportionem animi ad verba
 dument in excitando, aut reformando Academicorum domiciliis, de dor-
 mitorijs, seu loco nocturna quieti accommodato, secundum patriae
 morem cuius Academia est. unde ad eundem numerum personarum
 aequi ac Musaei amplitudine sua adaptandum; Duplex itaque ejus
 unum ad id dormitorium, requisitis omnibus ac huiusmodi commodis seu
 locunda mentis condescendebit instructum, omnibus necessarijs provisto.
 ac mundissimum, quod ad sanitatem plurimum confert de quo singulari-
 ter hic cogitare non est necesse, cetera sola ad illius agendum de alijs

Similiter et medius inter utramque sit pro praefecto dormiendi locus
et habitatio, et ad viciniam camera levi, dormitoriorum munditiam, lu-
minaria, et aliaque necessaria accurantij. oportet autem et matronam
esse virum, et promptum illiusque nisi alius constitutus lectum in-
struere. et lotionis mundandae simul ac mundatae curam gerere, ut
debite lingulis obveniat haecque Lingularem sibi dandi in-structio-
nem. ~~non~~

Utramque autem tam Musaeam quam dormitorium huius habere
caminum, aut fornacem, ut cum necessitas frigoris exigeret calidum
reddi possit; nec mirum duplicari dormitoria, Matronaeque praesentiam
cum forte utrumque in unum contrahi magis aeconomicum aedificio
loco obtingeret. Sed et decencia et disciplina conveniens haberi
de cohabitantiis separationes rationabiles facere, tum quia
sibi inde ipsi idque petunt academici, tum nonnullorum antipathia
quaedam seu moralis seu physica, diffidiorum radice inter quos
piam, evitatur commoda separatione; quod exiguam illud imper-
dium multiplici ratione compensat, dum pro nova disciplina et
tranquillitate totius contubernij. Apta laborum faciem.

Summi Magistri autem profuerit tam Musae quam ipsa quoque dor-
mitoria Nobilium Separati a vicinia illorum Convictorum hos
met acceperint, ac in cubiculis specialibus pretio hoc ad inde-
mitatem Academiae habitantium, quod ^{crebro} maxime in Academia
nostra patria ex peti observatum est, ut isti Maxima nobilitatis
Adolescentes pro sive Patriae huius exspectant, nullius fundationis be-
neficio indigi his insuper quandoque cum praefectis, ac famulis
Academiam incolere, institutionem proficere, ac totum contuber-
nium splendidius reddere valeant, Quosque huiusmodi Nobilissimos Prin-
cipis horumque latigita locatos videtur ^{licet} quod omnino magni fa-
ciendum est, et vel ipso hoc fine proderit, illam separationem
quanto maxime manuteneat. haec enim devitantur aut nimia
amicitia cum confabulatione aut ac temporis peritio dispendio, ipsi
praefectis, inimico, aut disordine, observandorum ab omnibus ex-
citationum, aut tandem quod plerumque consequitur ex nimia amici-
tiae sollicitudine, disgustus et contemptus, aut saltem vitiis

aut prima hama nati, u. miftri; alij in super cubicali utantibus, u.
 piosior adest nummus, qui huc ad frequentiore clanculantiq; vel
 lufum vel poculenta irritat, ex quo patenti in comoda, Juventutis in
 detrimentum pro manantia, et ipsum quoq; nobilitum Alumnorum in
 coluinitatem infestantia. huc itaq; liliag in bonam Academicam
 circa Studendi dormiendiq; spatia ac Rhum, amplitudinemq; in edi-
 ficijs ejus excitandi; atq; duriusq; ex antiquo reformandi cogitatione
 p^{re}al in memoriam revocasse, juvabit.

Caput VIII

De Partibus aedificij Academici, quæ ad oeconomicam Domum pertinent, deq; familia Domestica, habitatione, ac officinis:

A domo di ori adis Academicæ cogitationem ^{et lumbra} gradatim ad infima descendimus, et primum ac rem oeconomicam, ejusq; officinas, ab ipsam familiam, examinandam assumimus, ut congruam ei infimamq; adium partem conligemusq; ædificandam, non modica reflectione indigentem.

Primum quod Domus ^{no} Oeconomicam ordinatam facit, est Cancellaria Academiae oconomica cum Oeconomi domestici habitatione, ac reconditorio majore rerum oeconomicarum. consistere potest cancellaria hæc in ipso D. majore Oeconomi cubiculo cancellis diviso. quæcumque partem cujus pars una sufficiens sit ad omni habitationi et scriptis regionibus, et altera sufficiat rebus hinc de cum Tribus bonorum Academicorum hinc quæ fuerint tractandis. hujus situs vicinus sit ad januam, et ingressum domus, ne per eam vagari plurimos ignotosq; sit necesse. quæ ipsi in structio alia forte dabit lectio. huius plerumq; præfici totidem mus sicut familia omnesq; officinas, per spectas habere, harum ratio in adis cogitatione ea habenda est, ut quam optime hinc conjunctæ atq; ordinatæ, nec de familia quisquam nimium habitando distet sua ab officina, sed neque multum ab alijs reliq; de familia. nonnulla tamen præparendam humilibus familia hinc totis communia, quantum officia singulorum patiuntur.

Prodest autem prius nomen qualitemq; familia obiter conligentem intreri, quæ speciali non indigeant aut cubiculo, aut camera, sed in communi hypocausto victum lenem et suum commune dormitorium, potiones habere ita enim pariter ratio, liquor, ac luminibus, clancularijq; rerum repositorijs.

Sunt autem ad Nostra, quam mente et tota cogitatione concipimus et elucubramus
 pimus, Academia Nobilium Magna facta computa ad 20 Alu-
 nos fundatos, totidemq; conuictos, docente experientia et intelligen-
 tium Iudicio, officijs varijs de Familia necessarijs sequentibus
 signatione comprehensi: omittimus autem seruos eos quos h. b. Inter-
 nator Nobilis Sacularis huiusmodi obsequijs Status huius compe-
 tentibus, si Sacularis sit aut Ecclesiasticus

Consignatio familiae Contubernij Academiae Majoris Nobi-
 lium cum huiusmodi munjs.

1° Olivomus domus qui huiusmodi Linba cancellariae domus

2° Servi sex 1 qui huiusmodi Lactor

2 Sacrista

3 Lector

4 Infermarius

5 excitator et strator

6 Lotionarius.

qui omnes huiusmodi ministri huiusmodi Mensae.

3 Corus Primarius,

4 Corus adjectus seu Secundarius aut Tertius

5 Liza.

6 Dispensator emptor Similiter, subrationibus

7 Bistor

8 Credentianus

9 Calefactor, et mediastini adjectus

10 Mediastinus.

11 Auniga

12 Eprius.

13 Cellarius

14 Janitor

¶ Vi omnes a coru usq; ad Janitorem, cui Janua adesse com-
 petit, decem circiter, uno comuni familiae indicio, comuniq;
 dormitorio respective sui possunt, et q; ibi comodius in vi q; can-

Multum enim interest in Majoris comunitatis sustentatione,
familiam domus totius recte ordinatam, et conservare et con-
servare, ut detrimentis plurimis occurrat.

At quamquam non pauci communi trutinis, et dormitioni
contenti sua munia agere in gravale possint, officinarum tam
compensatio non facili admittenda, rebus conservandis admi-
dem inimica. Sunt autem potissima economica domestica officina
in reconditis idoneis consistentes, de quibus provide cogitandum in
fabrica totius ichnographia, et in ipsa edificatio-
ne.

principia hunc sunt

Cellaria multiplicia Vinorum fructuum et herbariorum car-
nium

Culina ampla. cum aqueductu

Carnium repositorium

Credentiana

Janitoria

Dispensatorium.

Bistrium

Farinarium

Marella

piscium vivarium cum aqueductu

Vestiarium

repositoria economica

Can cellaria.

quae omnia hinc combinanda, aut separanda, locis opportu-
nis situanda erunt.

Adendam consuevit alij; Familiae designandam quoque
in aedibus infirmariam, alij existimant commodius in urbe aut
extra domum academicam ipso providendum, aut ad haec hinc
voti sunt interim remittendos, donec restituantur pristinae va-
letudini, et suis capax munus reddantur. Neque Stabulo-
rum ac ipso adnegonem meminisse volui, quia opportunius ea extra Moli-
lium sustentationem decentiae causa locanda arbitror. cetera vili-
orum rerum in usum varium, non decemul spatia minora commu-

ultra opinionem se offerant, quibus et tunc spatia lucorum
 posse videntur. prout porro videlicet, et hunc habitationum omnium
 ichnographicum compendium exhibet

Caput IX

De cubiculis Hospitum, item Convictorum hinc
gularium ea expectantium, et ore suo devotum in Aca-
demia Magna Nobilium.

Humanitas, erga hospites, et Patrum conservatio est veterum, et novorum potissima acquiratio, praecipue
si Germaniam spectare cultiorem ac Nobilem. Sed haec disci-
pulationem, et uti omnis virtus per Ethicorum Principem, etiam
mediocritatem, quae inter defectum prudentiae diu genitae a-
mat et amplectitur; praecipue in civitatibus conubere niji,
ubi Nobilitas Academica, neidam huiusmodi est, neque ipsi Mo-
deratores ex arbitrio suo agere omnia audent, sed in bonum et
finem Academiae consequendum, qui est nota institutionis
profectus, et cultura eruditionis quanta maxima.

Nequit profecto, nec deest ab Academia exaltantem et dicit
et videtur hospitalitatis humanitatem, sed eam altiorum Statu huius
moderari, quae dies, noctesque prona offerre vellet hospitibus prohi-
tis, omnem aliam hinc singulariter observando. hinc Academiae aut
in urbe aut urbem prope locata a leg. hospitalitatis per noctem
standi apud Sapientes Absolvere videtur, abunde in urbe locum,
at minus forte, si extra urbem locatam se se hospites prohi-
videant. Tunc enim verum optimum foret, donec talibus
quorum hospitalibus obsequijs vicinum habere diversorium, ne fre-
quentia colendi hospites, colendos regere vel minime Academi-
cos profectus huiusmodi sumptuose Studiosi, et ex ordine horum
viventis. ~~Atque~~ quare conveniens est unum saltem alterumque
hospitum obsequijs, aut eorum ^{alioquin} conversationibus officijs, rebus cu-
ji tractandis et decantibus cubiculi ad instar locus, qui privata et etiam
fugaliq; hospitibus praeberi refectioni levi at libidine, et honori

Anly de verb.

extra Mensa cum unis ac ordinis domestici partibus haerent.

Alterum vero Capitij punctum ad ordinem rationem spectans, est notabilis numerus tractusq; cubiculorum in eo nobilium singularum comoditatem, quae erga convenientem praetij solutionem, intrademica in demeritatem expetunt, idq; in votis Regni Boemiae haec pro Nobili Illustrioreq; Juventute tutius beanda, melius excolenda, et majori impetui sublevar da, in votis inquam semper desiderio esse animadvertit hodie dum, varijs pluribus ponderosisq; decassis latentibus, quae in publicum patriae et summi Principis influant emolumentum. de quo fortasse alio loco uberior, haec fabrica et aedium confide rationem, desideratam hanc cubiculor' nobilium singulari tatem concentrant affumimus, in eaq; progredimur.

Duplicis autem sortis desiderantur singularia cubacula. non nulla, quae suam quoq; adjunctam cameram habent, alia lineis, sua comoditati accommodata, et a strepitu vitae communi cum ceteris remota. providendum prout in prima proposita fabricae cogitatione, ut quam congruentissime, et ubi invicem conjuncta, et ab ijs qui in communi vivunt omnino sint separata ejusq; in super amplitudine, ut in singulis duo saltem huiusmodi Seniores, et 3us communis utriusq; cubicali praefectas comode, neque coarctate valeant accommodari, neque aliter nisi minimis tribus dicta ratione cubiculorum admittendus est usus. nisi specialissima de causa huiusmodi cum cubula. Non nimia prout de consensu ejusmodi utriusq; sortis decentia cubacula, ad Academia nostra per bonam calculum si tria saltem decentiora cum cameris ^{novem} minimum absq; cameris, tribus personis in singulis tamen accommodandis paria constituantur, suis cum caminis ac fornacibus Germano patriae more instructa quibus addi Sala thermorum, aut saltem unum ex ijs tribus. Praesidi cubiculorum, cujus unica hic cura, quam optime in ijs cubili separato à ceteris cubiliis tentorio disciplina accurare.

Lerroy

et exemptionibus seu in divinis et pietatis, seu in Scientiar et
 firm et evitacionibus et ordine dier horarumq partitione psumpt
 qui in cubilibus passim irrepere et possunt solent leviter juxta
 fortiter coercendis, aut penitus eliminandis, vigili oculis adesse
 sed his necessaries, siquidem occupata prope omnia habet cubacula
 designanda Lerri camera, qui ipsi ad nonnulla pntas et obsequ
 in quibus Modestiori data eadem instructione, videbitur ne
 Lerorum multitudo nimium exerceat spatia occupet absq
 necessitatibus egentia.

Horum cubulorum munditiei, ut prospiciat efficacius, videtur
 non parum conferre, cum in proximo loco unum alterumq mu
 norum haberi lavatorium, aqua recente a stivo principis semper
 abundans in Junonum, qui cubilibus utantur comoditatem illam
 exim unum et ipsi est, qui cubiculum humore et sudore afficit
 solent munditiei ac sanitati adverso. quibus optime mederi po
 test lavacri talis extra conclava habitacula pluribus cum u
 nis, atque opportuna, etiam ad devotum Sistratio, sed minora et
 mundi qui substantiam fabricae non faciunt, sed parva de
 tagatant semper open pfecta et completa etiam domi
 cili fabricae adiungibilia absq alteratione magna et substan
 imutatione. atq idem ad instructionem domus referenda sunt, si
 ad ipsam domicilij fabricam.

Hic et cubulorum excitandorum sumptu non modico
 claret abunde, quantum fructificare quantumq pensionis
 annui exigi possit debeatq ad indemnitatem suam levandam
 dam Academia, ex solo unico cubulorum usu, non compu
 tata simul provisione luminum, et caliginorum contra Ger
 mania frigora hyemesq utcumq potestas. in his quia
 ipsum damna non modica cubilibus accidunt, et ad conse
 vationem facta lecta sumptuosa respirant, et rerum reparan
 dam quae ad instructionem inevitabiliter respirant, puta
 fenestras, sedas fornares, lecticas, mensas, sedilia et, ex pensis
 accidunt. notabile emergit unus cubili ejusmodi pretium
 capitale, majus autem a proportionem si et camera habet.
 hinc non modo in ipsius Convictoris levamen praeter alias

rationabiles causas, utile aut geminos saltem unā scripi adu-
biculum, qui ex arborum partibus in se ratam totius cubili;
luminum lignorum ac suppellectilis provisionem, neq̃ tanto in-
terdix convivere cum uno Status aequali, quam solum domesticā
quā concludi solitudine.

Caput. X

Consignatio totius Fabricae pro Magna Nobili
um Academia Contubernio in tres contignationes
erigenda, ejusq; habitacionibus omnibus ac Linguae

Idea lem quandam iniens cogitationem excitanda diu de
liberata Inventuris Nobilis Academia Majore hanc subjuic
contignationem, tum ut pateat omnigena comoditas, tum su
um necessitas tum quoq; totius fabricae nobilitas in legitas.
quam initio ex dimidio dentat ad in sublime erigere juvabit
dimidia to quoq; numero, et fundatio ne fructuum, at ne hoc
in com uni convivendum praeter ipsos cubiculorum incolae specia
superfluum. donec munificentior se evolvat manus benefac
torum tam pro Patria Nobilitate operi faventium.

Consignatio Subterranea partis Fabricae totius
Academicae.

Crypta pro Sepultura Academicor' intra Muros Cubae

Cellaria Vini

Cellaria Cerevisiae

Cellaria pro hortensibus

Cellaria pro fructibus

Cellaria pro carnibus alijsq; edulibus

cellaria, ad recordanda meliora contra exurgens in cendiam
repositoria pro diversis

Gradus Subterranei ad cellaria contra calorem muniti
repositoria Glaciei, pro more germaniae, eaq; complura
fontes, aquam ministrantes in usum opportunum toti

Domui, tam jumentis, quam hominibus salubrem
quos in his Subterranea fabrica referimus
item aqua ductus Subterraneos in cisternam, area
vivaria piscium, ac Culinae

Nam Stola Leuffua et Latinae.

Consignatio habitationum ejusdem fabricae
Academicae in consignatione infima.

Ecclesia Academica live Capella domus
Sacrarium ad liturgi huc Sacristia.

Repositorium ad eam requisitum

Cubiculum Administratoris.

Janua Major seu Portale Academiae

Janua minor una vel plures ad singulas areas

Januae communicationis areae unius cum altera.

Janitoria, seu Janitoris habitatio. cum atrio.

Cancellaria domus. habitatio simul Aeronomiae Scribe

Repositorium Cancellariae

Habitatio Aeronomiae directoris seu laici seu regularij

Camera ejusdem

eiusdem repositorium Aeronomicum domesticum.

Vestianum.

Cubiculum simul Aticlinium Familiae

Dormitorium familiae.

Officium bonorum cubiculum

Celarii Camera

celarii atrium

Saratoria

piscinum

repositorium carniarum

Maella

piscinam vivariam

Culina ampla cum adjuncto reposito

Dispensa

Cotone dispensa

Scala seu gradus primarij

Gradus secundarij duplices

Atrium Triclinij
 Lavatoria
 Triclinium Academicorum Nobilium commune.
 Credentiana

Consignatio habitationum ejusdem fabricae
 Academicae, in contiguatione media.

Aula seu Sala vulgo dicta
 Bibliotheca
 camera adjecta Bibliothecae
 Musaeum Mathematicum et Physicum experimentaliū
 Curiosorum Naturae, et Studium Lapidum et
 Cubiculum majus hospitum
 Atrium habitationis Moderationis Academici, quicquid h
 Cubiculum ejus
 Camera adjecta
 repositorium
 Archivum domus Academicae sub fornice
 Gradus principales hujus contiguationis
 Gradus secundarii duplices
 Musaeum primum pro 20 Academicis vel 30.
 Musaeum 2um pro totidem.
 Cubicula Praefidis in levitatemq;
 camera levorum
 Toilettinum simul lavatorium
 repositorium vestium, et armorum
 Cubicula Convictorum honoratione sua, camerae Duo vel 3
 id ex latere fabricae musaeis opposito.
 Cubiculum Praefidis Convictorum cubilia novum
 Cubiculum distractionis, cum tabula pilearum latus

Chorus Musici Capella: seu Eclia: Academica, huic con-
 signationi correspondens
 cubicula Convictionum Si spatium super sit alias in con-
 signationem supremam locanda.

Consignatio habitationum fabrica: ipsiusdem Acade-
 micae in Contignatione Suprema

Dormitorium primarium pro 20 locis vel 30.

Dormitorium secundarium pro totidem

Infirmaria communis

Cubicula infirmaria, ad faciendas leparationes

camera Infirmary

repositorium Infirmary.

Gradus primarij

Gradus secundarij duplices prioribus correspondentes
 et lateri opposito

Cubicula Convictionum simplicia ab hy cameris, eaq.
 sub principium saltem 6 vel 8. locis pro se possunt

Auditoria seu Schola: Juridica et Ethica historica

Auditorium Mathematicum Geometricum Polemicum

Auditorium seu cubiculum linguarum.

Cubiculum Praefidis vel praefecti cubiculorum, et in ipso
 habitantium Academicorum.

Cubiculum super numerarium aut camera

repositorium farinae et leguminum nisi alius
 opportunior locus, etiam sub testis.

repositorium Medicamentorum

repositorium, candelarum, lucernarum et calefacto-
 rum tum singulorum tum communium

Ultra triplicem hanc fabrica conignationem non est qd
ad habitandum ascendat praeterquam tectum, imbibus
adversus ignes ^{et plures} et caminis optimis instructum, adversus
quod si cum odis praeterea academica domus tribus leve
re tute possit, et alij in tenim fabrica sumptibus parvi Super
et providus dispiciet Aconomus et architectus.

Super est et ea ad vertere, quae ipsam tecti transcendunt
Summitatem. hunc ^{3^a} duntaxat ultra oram tecti oraq;
caminorum veniunt. neq; omnia tam necessaria quam utilia
nempe Turricula Ecclesiae Academicae cum campana.

Turricula cum horologio domus totius.

Turris cancellata et aperta seu observatorium
Mathematicum, ac physicum ventorum et Stella nauticae

Sunt et alia non quidem corpore fabrica comprehensa,
attamen, attamen vicinitate coniuncta, et necessitate quae
exaedificanda requirit Academia Nobilium magna de
qua ^{institutions} Cogitationes nostras conignando aperimus, hunc non
primo cum auspicio Academico, saltem cum favore
temporis progressu absolvenda.

Italiae sunt Tabulae eorum

Tabularia repositorya. Lixibus

Hippodromus, apertus sub caelo

Hippodromus sub tecto

Cisternae aut fontanae huiusmodi in aere

Hortus domesticus, calidus, et voluptuarius

Domus Hortensis pro animi remissione

Trichium hortense Academicorum lue.

Locus hortensis.

Domus ipsa ac habitatio Hortulani, forte finis

Domus Lotionaria Academiae.

Pro quidem cum modesto splendore fabrica operae et totae

confectis, non facile repemur, quod desideretur ad comodi-
 tatem habitationum facilitatem studiorum ac disciplinam ac
 splendorem publici gratiam Illustriam Nobilij Iuventutis,
 et vite decentis ac communis iucunditatem, desiderare, ac cogi-
 tare possis, nisi expectanda incrementa. valent de modis age-
 libuit iuvare. quae bene disposita haec difficulter ampliamus;
 porro quod opportuna occasione ad regni patrij ubera
 consolationem, et notitiam academici celebritatem

Caput XI

Reflexiones, ad fabricam Academicarum
Nobilium ceterarum, minorum nempe, Magna ha-
attamen in successione con nexarum, eorumq; sum-
longe minore ad domicilium a fundamentis exortan-
dum.

Ex hac quam praesens liber ab oculis posuit consignat-
re et multa et varia et ideali habitationum delineatione
ac constitutione, Academiae duntaxat Magna, et quae Iun-
Auditionibus exercitationibusq; Nobilium maioribus destina-
ta sit, si reflectamus ad Academiam quam diximus, mediam
seu Philosopherum, et minorem quam nuncupamus Gymnasti-
con, haud difficulter poterit eam utramq; minoris esse quoad
fabricam contubernij, quam unam hanc sola quam magnam
vocare libuit; dum enim in utraq; de fabrica partibus, plura
omitti possint illi aetati ac Academicarum Status non dum ita
necessario attribuenda, necesse est fabricae impendia plurimum
ac tute digere ex dimidio minui. Neque enim illi aetati et Stud-
ac Status Academiae, quantumvis, et ipsa Nobilium aut
Juventuti constituta, ea habere omnia ut frequentia et nobi-
liora et sumptuosiora omitti tute et abq; debimento propositae
institutionis proposita nequeant videlicet.

Ecclesia Academica. Sufficit oratorium.

Aula sive Sala vulgo dicta.

Bibliotheca. Sufficiunt libri modici

Museum Mathematicum. Sufficit sibi cuiq;

Auditoria sive Scholae. haec habent in Gymnasio
aut Universitate

Cancellaria

Academici habitatio. Sufficit dimidiata, seu cubiculum

familia et Livorum habitationes. Sufficiunt q. dimidio.

Hypodromus, nondum necessaria hac generatio
pluraq. alia, quae Congregationis prioris capiti legenti ultro in men-
tem veniunt. Tantum emolumentum et utilitatem offert Nobili-
tati et Philosophia in Universitatibus capta, et Gymasiorum
beneficium, in quo et pietatis et Musarum exercitationes nan-
centur absq. impendio, absq. copioso moderatorum numero, et absq.
Nobilitum exercitationum s. ad quae constanter adigantur: iactura
Et ad haec quid plurius opus est communis contubernij fabrica
si provisum cententur Legentibus

Oratorio communi ad praesidendum

Triclinio communi

Musarum

Dormitorijs

cubiculis nonnullis

Infirmaria

habitatione Moderatoris

habitatione unius vel alterius Praepositi

uno coro et Liq. qui simul dispensator et Lanus sit
pauculis servulis.

et aliquid ut in hanc communitatem Praeceptis decensibus pro
saltuum et linguarum instructione.

Arēam pro distractionibus

aut quod amenius est Hortus decens pro inambulationi-
bus

Familia paucis habitantibus

Cellarjs q. dimidio minoribus

Hac velut Epitome tota Academia fabrica, minoris absq. solus
ad gratiam tamen, et illicium, et fundatoris condigno honori
decora.

Sed ex opposito quicq. emittit. quantum impendij ampli-
us desiderandum foret. Si una aut utraq. Academia
subordinatarum aggreganda majori foret, Determinet fur

datum pias in Juventutem Nobilem cogitationes, et benefactorum
 largam etiam manum bene fatigant fundi tam populosa Juve-
 tuti congrui Magnitudo, et quo major diversa a talij ac Studij
 Academicorum humeris, tanto incommoda frequentia, et fortasse
 graviora etiam ad Juventutis defectum inclinantia, dum Nobili-
 bus panem arideat, et nimia a talij varietas et Studij diversitas,
 Academicorum Multitudo, rara sine disturbio, ac diffimulata
 bus.

Accedit si minor Academia Gymnastica in urbe Nobiliori Regi-
 debita et conveniente cum habitationum ^{Libij 29th} Gymnasij Le-
 minario cui usque ad aedificatum fundator velis, tuncatur ex diviti-
 sum habitarem Regentij, etq. bursis tam ipsius salarij pretium et
 victus Juniorum etiam ac servum, qui Larulani Domini no Academiai in ista
 et Suber nationi ex iusto et aequo debere. negotiam linguarum Magis-
 tros proprios deesse patent, quos ipsos praefectos, ^{etq. per} linguarum penitus
 nitale et venerationis officio in patriam Nobilitatem, sine mercede omni-
 sola necessitatij communij sustentatione conveniente et domicilij ex-
 tra Collegia. Item constituta, Societas regisita, praestaret quancum-
 instituti ipsi non sit Nobilia quomodi Academiae. contubernia
 absq. dispensatione recipere gubernanda.

Magno itaq. compendio, majoreq. utilitate Gymnastica Aca-
 demia Juventutis Nobilij, a talij prima institutionis conformis
 possunt ex citari levi summi tam in ac deورا domicilij fabrica, etiam
 cum artium exercitatione illi a tali conveniente. neque enim pro-
 ter Latinitatij optima fundamenta, ac Poeticam et Historicam conditi-
 nem, Historiam et arithmetica rudimenta, quae profecto a tali illi
 satis cumulata sunt, et satis occupare in lege adulescentiam Nobili-
 possunt, alijs copiosis accervari ijs rationaliter possunt, sola
 linguarum Gallica Italicaq., et Saluum nobiliam exercitati-
 one excepta. quor. primum etiam per domesticos, alterum per
 Idoneum Saluum magistrum ad id munus constitutum in
 urbe, hunc uti optabile, ita non difficulter obtruncabile censetur.

Hoc idem cum proportionem et maiori cum confiden-
 tione, et cautelis, Luvire in Universitatem Urbibus potest
 Nobilitati Academica Philor. seu media, directi adversus

ad Philosophum Academicorum constitutionem, neque enim
 prae ter numerum ac per difficultates Mathematicam Geometria, Geogra-
 phia, Historia Ethica politica, Arithmetica Levenioris, ac forte dia-
 polemica Militaris prae ter ipsum principale Philosophia et principia
 et Physica experimentalis Studium, integrum requirunt etiam, cum ho-
 minem aliunde, omnibus alijs nobilium exercitationibus illa in aeta-
 te vacare possunt, ut condecenti pateret, neque id requiri, prae terquam
 in linguis, et litteris perfici. atq; adeo in compendiosam habita-
 tionis fabricam similiter, sed et convenienter hae aetate, minore
 cum impendio, absq; disciplinarum suarum dispendio, nobiliter ac
 decore Luminarijs adiecti, in auro modum abunde vaberent.

Hoc autem Gymnasticis Academicis prae illis accedit comitibus,
 cum plura in regno, etiam patrio nostro, caetera celebra rependant Gym-
 nasia quam Universitates, quarum plerumq; quovis in Regno aut pro-
 vincia unicam sufficere cernimus ab antiquis temporibus. plures
 quoq; Academiae Gymnasticae minore cum numero, majore cum con-
 ditate et Academicorum pariter utilitate, hactenus emergente simul oppor-
 tunitate, quam cumq; libuerit nobilem Musicae haec ab adiunctis
 conjunctisq; condicere Musicae Luminariis fabrica Academia
 longe amplius maxime compendiosa, neque iam succedendi in aca-
 demiam altiorum uspiam laus, vel amissio.

Qua ratione autem hae succedendi et ascendendi prae atq; po-
 testas constui possit, plures nec incommodis exposit^h modis loci,
 libri in hoc opusculo ^{lucis gratiam} ~~expositionem~~ Academicarum propriis.

LIBER. IV

De Academicorum Victus, & Susten
tandi ratione, in Magna Nobilium
Academia.

Caput. I.

De varia in commune victitandi ratio
ne, in Germania ac Boemia, Academijs No
bilitum usitata, et probata.

In constituenda Nobili Juventuti Academica, congrua
Victus ratione, ac Norma non minima earum quas de Nobili
um Academijs assumimus scribendae, et cogitandae. illa si recte
constituta sit, potior Negotij Academici et ad quae in eo prope
quendo saepe versantur, difficultatum pars est confecta, et sublata.
quae quia partim ex more cuiusque Regionis, partim ex ipsa fundamē
mente, partim ex Juventutis Academicae diversa aetate si Gymna
sica simul conjuncta hab. partim ex diverso Statu Nobilitatis
gradu, qui lautiora et exigua, et pendunt liberaliter, partim ex
temporum circumstantijs, et variato rerum pretio et similibus
mutabilibus potissimum pendunt, ut stabile quidpiam ac con
gruum simul Statuatur in universum hic labor hic opus est, et
punctum difficultatis praecipue, etonque, quod varia ac diversa
propter Academijs Nobilitum in Europa, tam quoad quantita
tem, quam qualitatem et modum sit Academicorum victitandi
ratio et methodus. Sive in cibo sive in potu regionibus unitata

Sunt Italiae complura Academijs ad instar Nobilitum
in commune viventium contubernia, quorum unum Collegium ad S.
Apollinarem Nobilitum potissimum dignitates Ecclesiarum spectantium
alterum quod Seminarium Romanum nuncupatur, aliaque Academiae

Ab. referantur hic

Authentica informa

tiones Academiae

Galliae Italicae et

Germaniae hinc

Fori Euburnio

quasi Monasterium

Subi R. P. Heister

ut ex ore ipsius habes

hinc gratia relicta

et in hoc capite

in quam una Mensa curior, cibis levior in altera largior
dem sub climate, et patio more. hi

Caput II.

Iva nam generatim in victus ac potus ratione observanda sunt, ut congrui pro Academia Nobilium Magna eligi et statui valeant.

Tanta in Academicorum ac Convictorum varietate, ac ipsam Academiam Constitutione cum difficile accidat, in atoma ultimataq; designatione, unum pro omnibus statuere, observandam generatim tantisper, ea perstringere licet, quae communiter desiderari solent, ad congruam victus ac potus rationem omnibus prope in ejusmodi Academicis Nobiliis conducerent, et sufficientiam ac suavescentiam habere longum ac experientia patiens meliorem visa hant, atq; probant. Sunt itaq; attendenda requirita et ubiq; omnibus in communi victitandi norma Nobili Inventur.

1° Victus nobilium Academicorum sit decus, quod decus in duobus consistit. una quidem ratione in ipsa cibi substantia altera in modo et huiusmodi ad venerandam necessitatem. in primo cavendum est, ne grossa nimium rusticaq; ciborum sit substantia neq; potus spissus, aut gravis capiti. hoc enim mox primam percutit frontem, et nemo non avertibilis et maxime indecorum et inconveniens. oportet proinde utrum et morem Patriae consilere in Germania. qui est solido uni foveo vasculo qualis butula est miscere subsequos leviores decenter appositos, et huiusmodi re legumina nobiliora, et leviora, minimi vero rustici grossa crassa qualia ultimi familiae dispensari mos patrias fuit. In secundo vitandum est idem in ministrando victu, ne famulari nimis huiusmodi in suppellectile, sed quod Nobiliis convenit pannis in patinis orbibus ac mappis mappulisq; et velis floridis unitatis, non ad splendorem sed decentiam et decorem, qui Nobiles decet, licet non nulli pauperie adacti domi huiusmodi vilioribus sint fortasse affecti.

cos ad hanc fundationem Nobili beneficio, ab eorum amicis fund
toribus aut de iure Principibus in Academia constituto fieri gra
optimè, ac prout et iustum nemo debetaverit, non enim affue
do Domesticæ aetatis aut fortunæ, sed ipse Nobilitatis Status
respicendus est. hanc ad decem^{iam} refectur quoque mensuram et
Indicij munditij sua cum plena stantia suppellectile sapiens

2. Sit proportionatus aetati tam in quantitate et qualitate cibis
quam potus. neque ita copiosus, ut appletioni serviat, sed refectio
duntaxat et saturitati, inde Gymnastis propriis, neque potum
liberum absque mensura congruente concedere expedit, neque gravem
sed ~~Indicij~~ ^{Indicij} ~~Gustum~~ ^{Gustum} Brevis et Germanica Nobilibus residuum

Et infra specialiter
Capituli huius libri di
cendum venit.

rarium autem, et admodum modicum vini admittendum, in his aliis
patris et ^{intendit} ~~to~~ ^{prohibendum} ~~fundator~~ ^{prohibendum} vinum dum in se
minario ^{conversantur} ~~Gigency~~ ^{Gigency} deperit, voluit Wal. Albertus Walssteini
Mekelburgi et Frislandie dux. prout ex epistolis ejus hodie
exstantibus legere et intelligere est. nihil namque teneret aetati
studij occupata magis noxium, atque cibi potusque oppletivum, sed
molestius quidpiam ipsam quam laborante adstantis per stoma
caput caput ad discendum cogere. His prout minor in quanti
te, et mensura, tam cibis potusque, majori vero altioribus, Magna
vero Academicis, largior libera lionq. constituendus est; ad quod
iterum perficiendum est, quantum cum odi afferat Academicam
illam separatis, subordinata. Gymnastica, Philosophica et
Magna in singularum propriam ac Academicam utilitatem

3. Sit bene, mundus ac Lapide paratus cibus. Cum namque
Superfluitas quæ appletionem a se vitanda, illud quod Latius
tatem comedit, donec unus Lapidum, bene ac debili parat
Sit oportet, quantum maxime in numerosiore Academicorum
rum communione finit, aliis hoc fraudari beneficio lese
gemere et querulan facile solent, si communiter, et non raris
me duntaxat et fortuito, cum, aut locis inadvertentibus culpari
diffamulata, id in longum prolixumque de ferre cogentur: De
enim vero etiam ex opposito offuscandum ijs alumnis, est majorum

muneratum in comodis, non minus quam nobilitatis huius a deliciis
in castris, ubi nec semper laetitia opipare dapibus infidens, sed ad vo-
luptatem. Sed panis saepe gratus est ad levandam famis necessita-
tem. Neque unusquisque huius velit accommodatam palato totam de-
sumere, cum omnibus unius quidem gustus non sit invenire sed quod
uni dissipat alteri saepe in deliciis esse compertum habet. Ne gaudet
elixis. Atque oleo capulis Italus, aversatur utrumque Germanus, alij
vana sunt in deliciis variaque manus infecta edulia et cordilia, alij honori.
unde laudabilis quocumque in regione victitandi consuevit facultas
nobili per accommoda, in futuram vitam aeternam

4. Sit patris non accommodatus, unde appetitudo patris reddat
gratiora magis, non parva, quae ceterumque nostris advesarentur quae
tui, neque tam facili est obnoxius repudiationi cibis oblectis, si tibi
regione sua sit probatus vitatusque. ipsa quoque ciborum ordo, et varietas
necessaria ex patris more proficiat potissimum, neque ab eo recedat. huius
non nunquam ex ferorum condimentis, embamatis, aut herbis lac-
tucis intermixta fuerint, quae apud plurimos in morem iam patria
ad varietatis subsidium transire. eadem in potu leganda norma
quae nobilium viribus, et victui saluta sunt potissimum ad vestire.
Sic et in columitati Academicorum et victitandi rationi prom-
ptius ad verum petacis consulat.

5. Sit et libere ac statutis diebus, largior laetiorque
quibus animi remissio, conceditur vacaturque ab exercitationibus
et studij disciplina. hoc namque sedulae iuventutis, fovenda
non modicum ac salubre adminiculum est, et in morem non patria
solum sed et Academiae prae omni victitandi stylo con-
cidit. In ^{Potest} tum est: amant alterna cavenda. animo proinde refo-
cillo, refo-cillando, laetior quoque remissum diebus cibis conce-
dendus est. et neque ipsis solum his, sed et festis maioribus ac
solemnitatibus occurrentibus per annum, ius et Majalia sua
et Autumnalia largiore, melioreque cibo et potu, ad hilaritatem
condecens usque donanda est Academia, quae tamen omni la-
etitia ininvico, vitato, et pracluso. Si novis animis in
clementis, institutio ita Academiae progressum aut altus faciat
aut ac exigi a se tolerantius ferat, et Schispha iocundata

Sed mensarum laudandarum, quas vulgo postpascentes
 dicimus, minimi tam quotidianis in mensis: huius fun-
 dationum paucis huiusmodi obliuisci licet: ut modicum quid pro
 se de fractibus, seu, dulcioribus oleumionibus diebus, adici-
 at. Denim cultioque mensarum, ac Nobilium praeipue
 deus in sinuat patria confectio, magis reuerentius, ipsi lau-
 riori Inventu pergratus.

Caput. III.

An Academia Magna Nobilium, unus
omnibus aequalis ac uniformis Victus, unaq;
communis Mensa Convictualis Academicorum,
an multiplex ac diversa, magis sit conveniens?

Vita aequalitas, vivendi uniformitas Nobilissima
communis concordia mater; difformitas morum, Tyrannus
est communis unitatem. Nobile Academiae contubernium, et
tranquillitate et concordia florens, jucundam reddit vitam.
quam bonum namq; et jucundum habitare fratres in uni. Ps.
Regis liquet eloquio. quanto est in pretio unio et comu-
nio non domicilij duntaxat, sed animorum in se per ne-
bilissimorum. Hujus tam pretiosi cymelij aut componen-
di, aut conservandi, in Jucunditatem ac decorem Academi-
arum Nobilium, multa fuit semper et fundalorum, et su-
bernatorum, quorum id potestati relictum est, sollicitudo
Sapiens. Studiumq; quo omnem periculis dimoverent vivendi
difformitatem.

Hae quidem ita sese habere optantur magis, quam obli-
rent, facile profecto vitam uniformem Successus obtinet
atq; moralis per bonam hanc varietatem, Nobilitatis, Status
gradusq; honorum magna diversitas. quae omnia ad unam
cogere normam et revocare ad communem omnibus regulam
ut nec Academia perdat Jucunditatis hanc gratiam, nec
jacturam hanc faciat apud altiores Nobiles hanc propen-
sionem in eam, atq; optimam estimationem, difficillam esse
et in Germania, ac Prussia nostra viz fierandum obliuibile
Sola praesentis capitis Quaevis, quam multo Sapiens tum sermone

tam in Boemia quam Moravia ac ipsa Vienna agitata hinc
 die dum non sat decisam, licet multij riji lentatam, audio videlicet
 An Academia Magni Nobilium, unus omnibus uniformi
 victus, eademq; aequalis cum uniusq; Mensa Conventuali Acad
 micorum, an multiplex et diversa, magis sit conveniens. Si
 de optabilitate sententia ferenda nemo non ambigit uniformi
 nitalem esse optabiliorum. Moderatoresq; quia con-
 Nobilitatibus autem et dignioribus, minus ardeam, utq;
 elij habemus Academys, item tenentibus Gymnastis nobi
 libus prope noxiam, moriq; patrio adversantem, Sum adultis aq;
 tur ad oppletionis discrimen. Vanitas e contra incommuni
 Gubernationi, et provisioni, at accomoda Academicorum Sta
 bilium, ac graduum diversitati, actum Sani variaram inco
 mitati. Sunt his Italiae praecipua Nobilium Conventoria q;
 quibus auctoritate Suprema constituta Sancti Sacri Imperii
 Nobilitatis gradus uniformitas in quantitate et qualitate vultu
 observanda manu tenet ac pro viribus defenditur. Sed hinc et
 mon Nationis Germania, alium esse victitandi Stylum alia et
 excludat eis frigidiore constitutionem, ut modici fructus
 non facile in victus ipsius Substantialium veniant portionem
 est quidem Aristoteli Mens et Sentia quam non modo, ut veniffim
 exponit. Sed et probat. dum his problematum libris Sententia
 rem nostram: cibum minuire laborem augere salubre est. et
 hoc sane emergat, si uniformis quantitas, uniformi academica
 constitueret aetati, quae prima adolescentiae esset sufficiens.
 altiori autem esset deficient, et minor, labor vero major, ab
 proinde q; mente Phil. Lib. Salubriter. Sed Graecia id pro non
 ma sit, aut ubi nimias compensationum sit Graecum pro
 more; Germania ~~alia et magis~~ alius est ^{est} ~~est~~ ^{dicta} ~~est~~ ^{est}
 labore, crearet refectiv, non quidem ad excessum, Sed ad hono
 ram decentem q; Satiatis Sufficientiam. Sunt proinde moti
 rationes partem in utraque diversa, quae compendio hic dare
 libeat huiusmodi libris oppositas, ad dispiciendum ubi, et
 q; quae passim adducunt, quidnam alter sit polius

Arty probl. S. 1. 47.

Uniformitatem suadere in Academijs nobilium videntur
Legentia motiva.

1. Exempla nonnulla Academicarum Italiae ac Romae Nobilissimae Iuventutis, ubi et ipsorum Moderatorum aequis curis. Alumnis suis victus, nec ulli locus patet singularitatis meliori eduli neque tamen sumis caret nobilibus. puta Lemurarium Germanum florentinam Academicam. quid obstat induci idem in Germaniam!

2. Communis ex Uniformitate nascitur pax et domus solius tranquillitas, animorumque in aequalitate consensus, ubi alias neque honorificum neque parum honorificum accideret Nobilitate digniori videre aequum tibi, aut fortasse in fenore tibi in Nobilitatis gradu melius lautiusque et honorificentius haberi.

3. Invidia res non parum obnoxia inter nobiles victus in aequalitate, et caeterarum de fundatione quidam contemptus timor, aut re ipsa apparetur cense, qui animum nobilem pulsetur et timore, et fatiget vitamque reddat Academicam tristem, ac amaram et ad disciplinam profectum minus alacrum.

4. Gubernandi ratio exinde conformitate facilius, ubi tranquillitas animorum, et aequis viverendi ratio praecipue in viciis a quo plerumque domestica nascuntur murmura, aequalitatem cum Lautioribus exigentia, aut ipsam fundationem criticant.

5. Ipsa Academiae academica ratio, ex aequalitate minus communiis communis mensura, commoditatem nanciscitur, et a mentibus suspicionibus remota, rem domesticam maxime edulem tranquillius administrat, alias nisi aequalitas sit mensura suspicionibus obnoxia, quasi melioribus omnibus obnoxia Lautioribusque praecipue Academicos fundatos privant, eaque subtraheret Mensura, victorum Lautioribus: unde et in ipsos Gubernatores influant in commoda, et obprobria.

Hae alique summae inconvenientiae in Nobilium communitatibus ^{quandoque} nasci, imo in ignes non modicos domesticae tranquillitati inimicos, ac tempestates exardescere nemo negaverit.

at finis sapiens quicquid gravali dispen-
 com odag, ac turbulenta murmura, neq. ex bla victus in aq. h
 onn. Sed neq. bla victus uniformitate ipsi ex toto remedium affe-
 rri, alias plenius radices habent, quam quae murmura oblen-
 dunt, siq. plurima eis ad votum fueris, non acquiescent, ge-
 nus feruido adhuc non exculso, impulsi magis quam iusta
 aliqua causa est offensio ne provocati. neq. victum blum per
 legumq. sit et Natura ac Libertatib. legi licet omnibus aq. pati
 ter uniformes hant.

Diversitatem autem mensarum virtualium, ut una lautior
 sit altera pro Academicorum postulata per suadere mihi visa h
 pro diversum mensarum ordinem, hodie dum mor patris
 in numeris exigit domicilij Nobilium, scus est de ijs qui per
 eis h in voluntate ab Academicis. in magna namq. Nobilitate con-
 fluentia, id transiit in patriae consuetudinem Majori Nobili-
 tatis Convictores annuo viventes lautiores dignantur huius
 sui mensam inter alios postulare. Adhibet Patria Major ^{Phonor huius}
 habetur

2 Una eademq. tabula aequalitas, aut nimia est pro ali-
 quibus, et ultra vires, aut exigua quibusdam et in fine exigentia
 unde, aut Seniorum Comitum filij Nobilissimi aut contenti
 vere cogentib. fundator alu. minor mensa deente qd. et medi-
 eni, quod cum nec Praefecti eorum ferrent, aut erga aet huius
 cogi suos Seniores leg. ipsos ad tenuiora aut milioribus, q
 quae postulant aet huius, repellit in officio. aut huius Academiae
 si fundacionis subsidio ad gratuita pro exigentia adjuvi,
 Seniorum Comitum, aut Principum ^{ad aequitatem} Carga ad aequalitatem
 Lautaq. tabula elevandi forent, seu Praetatis seu adulti, et
 id quidem ultra vires fundacionis, aut ultra exigentia conveni-
 entia, ad perfectum institutionis Nobili consequendum regre-
 ditur. 3. Idem. Fundatione fientes Nobiles, huius domesti-
 corum in star quorum et con tubernium est, et fundatio
 propria. Externi et Convictores, hospitum in star colendi sunt
 quibus pro germano more, et major officio itaq. et huius an-
 ter

in eo quod ^{honori} ~~Laetitia~~ postulant favori vult. honorem namque p^{ri}st^{it}
Academia deo accessu, digni vicissim, gratificando pro aditu
eorum votis, ab Academia honorari. Siq^{ue} sua ex p^{re}scripto fun
dationis, sua quisq^{ue} calorum tam in victu, quam ceteris beneficijs
statuta percipiat, non est cur meliora dignioribus dispales
cum autem hoc ita in victum suum disponantibus. quod namq^{ue} uni
prodest, et alteri non obest est facile concedendum.

4. Neq^{ue} rationabiliter, contristari possunt q^{ui} huc in aq^{ui}litate
victus Nobiles, licet Adolescentes, praecipue iⁿ inferiori Nobilitatis
gradu statui hnt. Ar vero sufficiens, q^{ui}dem tristandi sit, putat
quod, minus splendido, ceteris Nobilioribus auro argentoq^{ue} refren
dentibus, famulis, cubiculis non aequi neq^{ue} forte curru et equis
provisi aequaliter hnt. q^{ui}is ambitionem ejusmodi n^{on} excedat.
Si ferre ista possunt, qui cum ingenui et in bonam p^{ro}priam
Extra Academia beneficia Nobiles, quid amabo exambiat ita
demum omnibus pro statu suo provisi, aut ex eo deiciat animum
quod sum is splendidi^{ss}imisq^{ue} non sit aq^{ui}lis

5to non deest videndi copia, ex ipso et p^{ro}genitor^{um}
sua Illustrum, quia sapientum voluntate, cum possent, nolant
huos mox annis p^{ri}mis, meliori tabula admovei filios, sed an
hoc conformari eos fundationis, victui volent desiderant his
exemplis, quid p^{ro}inde conq^{ue}rat, qui ea hortitur gratis, quia
alii Nobilibus impendio non modico obtinenda veniunt,
et ad inane tristitiam usq^{ue} ridicule exambiat aq^{ui}litate cu^m tenet

6 Viven in aequalibus, et actionis se felici^{us} videri
simul ac inferiores, minusq^{ue} se fortunatos comam^{us} maxime
Nobilitati ut Mundi Stylus, seu Politicu seu Ecclesiastica
seu Militaria ^{sic ut} huc in statu consideres. Affuerat Academia
interim victui in aequali honesto debeat, licet uⁿ lautij, plenus
qui vitam agit plurimam, semper multis inferiore, nul
lis superiore, omnibus semper in aq^{ui}litate, sibi autem ad
auream mediocritatem constate neam, q^{ui} vir tutij est. A Supie.

7. Pluribus Germania Academiae finis est, non solum
 ut sola, in indigentia subsidium ac levamen in fortuna tenuis
 oris Nobilium ex toto levare, sed in emolumentum quoque op
 tentorum influere splendide ut par est prebendo occasionem
 cum academicis convivendi, et institutionis Nobili, et conser
 vationis Tutioris causa in probitate ipsa, in hoc mundi mali
 gnitate, undique Juventuti indicante. Regem, uti non am
 bigo, et uberibus ex indicij confirmor Nobilitatem Patria
 sumam, et Completem, his conservandis Nobilissimis filijs
 ac instituendis Academiae patriam, quoniam petere exeras
 aut in longinquum exponere heredes suos sit necesse, multum opor
 ac in votis multorum esse imo et urgen congruam cor in de
 demijs Majoribus, vivendi et habitandi ^{cum dignitate} comoditatem haberi re
 pitionem: in patulo et idae qualitate victus uniformis, et ob
 ribile non esse, sed conducente, nullig injuniora varietate cibo
 rum ac Virtus totius comoditate, ceteris majore maxime
 quae esse, in ipsum Nobilitatis totius Prae emolumentum
 et tam comendata, aut laute educata ^{et} Juventutis levamen

8 denique ipsa disciplina et gubernandi ratio ex diversi
 tale tabularum virtualium sortitur facilitatem ac comodi
 cum in eo quaedam subordinatio, et ordo, ac mensura, et ani
 morum contentatio sumis et minoribus contubernij totius Nobilitatis
 speranda, nec difficiliter praestanda subversis. Accidit et
 economica domestica difficultatum potissimum ex terminan
 dum saepe de lautitij sufficientia non occurrunt, nec com
 parabilia sunt ad eam aequalitatem, ^{quae illa} dignioribus apponendi
 obvenient, ~~absq~~ cum domus academica in demeritate.
 Saepe Conventuum horum ^{Nobilium} occasione de melioribus ^{seis} plura con
 paranda facilius occurrunt, redunt autem in totius comu
 nitatis Lautitiam ubenorem. aliamque variam in academ
 icos accidere munificentiam.

Concludendum proinde non pauci nec inexpressi

transur, licet in paucis omnimoda victus uniformitas iuxta fun-
 dationis vires et Nobilitatis congruentiam, quam maxime comoda,
 decora ac expediens sit, in ipsa tamen quas Academiae Majores non
 modo fundatis Academicis, sed et Convictoribus Nobilissimis ^{et paucis} ~~et paucis~~
 vix tantibus numeratas esse, et florescere volumus, duplex saltem
 Nobilium sit mensa, una fundationi ac finibus ejus circumscribenda
 decens, atque sufficiens, cui etiam audere liberaliter possint Nobi-
 les ore suo victum pro eundem pendentes, atque eo contenti. Altera
 ydem deferenti, sed paulo pluribus additis, alij, etiam laucioribus
 quae altiori aut completioni Convictorum Nobilium sortit itaque
 patenti, et milionibus appetitibus sit destinata, utraque tamen
 in suo ordine uniformis. quarum laucior Mensa prima
 Nobilium altera Mensa Secunda eorundem. nun impar decens
 poterit, atque ministrari. Quod si in super et Principes Juniores
 Academiae illi convivere contingant, et adhuc ipsa prima mensa
 ampliore Nobiliumque cibum exigerent, erga pretium arispi
 cum totam in commune Mensam unius alienigenae personae
 etiam dignissima elevari cum onere iacturorum, et Academia
 impendis nemo desiderare possit, Suppleri tamen, et honorificum
 et cum in demeritate aliorum, compensari huiusmodi Princi-
 pum Junioribus, his in Phialis argenteis, Solij et eam dis-
 tinctione quadam, prout pauperi libent superaddita singulariter
 deferantur laudatiora moripatio conformes, singula

En sollicitudinem in curam, et Juventuti omnis submo-
 ventur quae valandi materies, et Academiam delinandi, atque in
 ea nobilem institutionem proseguendi omnimoda promoveat
 cum oditis, et Iucunditas. Sed illud quoque animadvertendum
 ne nimia colendi Nobilitatem patriam officiositas, pandium
 quoti quotidianae necessitati et salubritati soli cum varietate et
 delectu designatum in epulum convertatur quotidianum, et non
 letudini et profectui, noxium, non stomacho modum et capiti gra-
 ve. Varia namque cibis inquit Aristoteles novam, videretur
 bilij Praeceptor Regiae, Rhyandri. varius sibi graviss. Arlij problem. 8.
 15.

turbulenta enim nec aequali consuetudine agitur. Sic in q̃s audit q̃s
qui aquam mutant, sicut et variā potionis utantur
so. quia p̃p̃ etiam ipsa cibi varietate utendum est, parci-
 non minus quam potus diversitate. neq̃ enim tanta varietas ad
 conlumtionem Deo ad delectum, nobilis ipsa unum^{quem} n̄q̃ docuit
 educatis.

Caput. IV.

An victus Mensaq; Nobilium Academicorū
tam unius quam alterius mensae Supra expositae
in portionum partitione consistens, potior et comō
dior sit, quam communis Germania mos, et usus pati
narum pluribus cōmuniū, absq; portionum partitiō
ne singulis designatarum.

Inter ea quae provida Sapientiaq; Rationum Academicorum
circa Academicorum Juventutis Nobilium victitationem cōmōdum
tranquillam ac congruentem Studiose pertractabit, est Academicorū
tam prima quam secunda Nobilium mensae, aut saltem alter
utrius, victus in portionibus designatis constitutus, omnibus illig
mentis aequalis. Et Sane in non nullis etiam Germania Nobiliū
contubernijs hodiernum in observatione eratq; continuat, quae sub qu
bernatione Regularium sunt. alijs vero in Domicilijs, patina
rum amplum usum retinet, ex quibus non ad portionem sed ad con
venientiam unius cujusq; offertur in orbem cibus, aut ultro su
mitur cum discretionē, et nobili victitandi methodo. restat autē
hodiernum in decisum quid praestet

Ad ciborum partitionem in portiones singulorum ac specialis mi
nores ad id dispositas, non parva videtur audere comoditas. Nam
Sic quisq; obsonium ita obtinet, ut nil alteri aut praecipiat
aut accipiendo excedat, viviturq; tranquilli, etiam silentis mensa
facilius obtento, Sicuti Lentis mensa Gallica, Italica, aut Lu
cina exercitij gratia durat.

Item, cujus vis satis sit comoditati, tardius, commendandi, aut ex
peditius, hinc altius onere expectandi, aut propterandi.

Item ipsa mensarum differentia, ut lautior una sit altera
comodius observabilis, si alia specialitate plura in portionibus pan
formibus praebeat, at ferula addendo Majoris nobilitatis Academicis.
Ex quo consequitur melior atq; aequalis mensa prima ciborum parati
condimenta eadem, ac decentia.

Denique et lactucas floridas hinc in portionibus oblatas ex gustus huius
arbitrio condire, et embellire, et Sapientia, ad Salivam hanc cum odore
semper citra aliorum offensam libertas mensis Nobilibus grata obtineat,
qua in communem patinarum usum admodum cum disgustu restringitur, ut patet.

At contra sunt quibus ista non ex toto placeat, neque com-
da probantur; rationesque potissimum adducunt. Legentes

In portionum virtute per phialas lingulorum distributarum
si numerus et centum plures huius Academici, quippe Status, va-
ac omnes Nobiles. videlicet hoc victus ratio non parum monastica, ne nobi-
tati politica parum utilitate nec non patria usque adeo conformis, sed neque
Germania.

Incommoditas Academicis accedit nec levis neque unica, tam copiosa vi-
ram namque portionum debita adornatio specialibus etiam piscium de-
bus diu admodum occupat, moramque ad decentiam requirit, unde prius
ad ultimos accedat impatientia mora plerisque eorum occupat, et digres-
sus mensis parum salutaris hinc super quotidianus. idem est de quovis
culo debite distribuendo.

altera incommodum est, quod igni regulas Majorum domi-
norum, et numeri nimis quam exsuperantur, Distributione portionum tam
hys temporibus cibos pinguioribus maxime illico frigerent, imo plu-
rumque frigidos, aut tepidos dumtaxat afferri Academicis. quia in pa-
tibus evitantur, quia, si opus est facilius realiscere eas obtineat: ad
Sanitati Juventutis, debite consulitur.

iterum crevit incommoditas, dum ciborum multi, carnesque
optime friabiles, dissipantur in minutias, quae in formam portio-
num redigere, aut non est possibile, aut admodum aliosum Nobilibus
videlicet itaque perveniunt, quotidie, aut ad ultimos devolvuntur detentionis par-
te convulsa, quod maxime in piscium distributione contingit.

Denique, tam minutae suppellectilis copia obnoxia maxime
dilectioni, destructioni et inordinati, nisi magna cum solertia
quotidie mundetur debite, quod difficulter obtinibile. Digeritur
in usus varios, neque facile per domum sparta colligitur. Aliasque
suppellectilis causa praeter culinariae Subdianorum tam in victitandi me-
thodo augenda venit familia: multiplicanda salaria, suppellectilis
reficienda crebrius, et complenda quod exsuperantia diuturna quod probas

Postremo tandem ipsa in ejusmodi portionum partitione non
parum vagulari solent economia, dum plerumque analecta mensa
habentur comoda direptioni exposita, et in perditis habent, ex quibus
caeteroquin pro ultima familia cibus victusque more patris pararet
novo impendio annum totum durante atque id non modico compen-
sanda veniunt quotidianis superadditis utentibus familiae portionibus,
quae illa quidem divendere, atque ex rapinis quotidianis analecton laepe
abundantium victitare, imo utrosque proles a lece conheredit quantum
cumque obpistat.

Hae quidem ne exaggerata nec a val veritate aliena cum alijs ex-
pos non audire modo sed et videre prope licuit, et displicuit; atque modos
victitandi, nobiles con victores tractandi convenientius cogitare, ac ex
alijs exquirere multo ac frequenti discursu. Constatia sententiasque in
rem opportunas, ipsorum Nobilium multa sapientia per spicarium colligi.

Placuit praeter caeteris eorum mens, qui nec ex toto partitionem in
portiones rejicere, sed neque etiam com unum in patinis conspectis, Germa-
ni a tabulam omnibus in simul ministrandam probare visi sunt,
sed utrumque modera mine aliquo temperandum censuere.

Mensam quidem primariam ac praecipuam com uni pro patris
more absque portionum partitione: quae quondam regularis ac religio-
sa vita speem Juventuti Nobili in genere videtur, conservandae, et
ipsa bona Nobilium decencia tam in sumendo cibo quam potu obser-
vanda aut condiscenda campum dabit exercitationi moderatae in
tabulis mensalibus requisita. Subordinationi ac Praesidium ad eandem ipsam.

¶ hinc Roma-
nis in Nobilium
costumibus ac
Leminae Roma-
nis Nobilissimis
in his lib.

Ad rem alterius Nobilium Mensae, ea non nulla quae in portione
decentem venire non redigere et partiri facile est, in eas for-
mentur secundum pondus, et mensuram praescriptam, inque com uni
pluribus patina majore, suis cum embamatis, aut herbi con-
dita apponantur, suorumque debitis in calore servabunt magis quam
in phyalas mensales dispersa. occurruntque haec moderata ex utro-
que victitandi ratio re censitis difficultatibus plurimis et in com odijs
ipsis alias stude micis permolestis, minusque disponabilis tabulis
patris Nobilibus, neque religiosam obtinent critici Nobilium sa-
cularium Adolescentum, vita, normam in trudi, victitandi. Quod ven-
in partitionem solidam partem ob minutias venire nequeant tanto
minus obstat porrigi hinc libet in patinis. mundis atque decentibus curvis

pro rata arbitrarie lum ad orbem more, moderatiz, nobili
 lumenda. Sicut est in potu in quo mensura inevitabiliter est in multitudine
 nec modus opportuni or ^{verbi benedix} g. cessibus, et nascentibus inde tam valetudinis, quam
 disciplinae in comodijs. q. Mensa autem prima quoniam plenius, par
 com m est, atq. in oculis Moderatorum mensa eadem affidelium, ipsius quo
 que potus mensuram non habet, et ad arbitrium. Hanc enim convictoris haustibus
 eadem intra mensam ministrat, nisi forte justis decussis, aliud consti
 tum circa eam ab ipsis fons p. generatim illustribus.

Caput V.

Quam mensa competat, Gubernatori, Professoribus
ac Praefectis Academiarum Nobilium Majorum, in
quibus mensa multiplex ac diversa unaqueque melior ac lau-
dior altera constituta est.

Academia cuiusvis veli ordinata opus esse legitimo Gubernatore
tanquam capite contineri totius, capiti autem necessarias esse manus
ad iustitiam exactionum, supra demonstratum est, nisi corpus totum non
sine multum videri veli. Manus illae sunt et Professores, subordinati
sive Praefides civitatum, seu honores Praefecti Juniorum. De
his igitur ac unoquoque Locutio praesens est, et exponenda resolutio quae mensa
Academiae ex pluribus, quarum una laudior, aut honoratior altera cuiusvis
viri. ipsi tribuenda sit, ex more patrio.

nam me movisse quaestionem, facile mihi succubant pluri-
mi, et id ipsum sapientes agitaverunt non parum nec sine aliarum
Academiae fortasse exemplo, in hoc quoque passu variis. Et haec in Locu-
tionis materia latus ac luculentius providam, praemittendum censui hoc
capite, et quaestione ejus proposita me praescindere tam in Guberna-
tore, quam Professore, aut vice Gubernatore aut Praefectura aliqua
Academiae cum potestate agente praescindere in quam in ipsi mediant
ab eo seu illi Domini Illustres et Saeculares sint, seu Ecclesiastici
aut etiam regulares. de his sola eorum ^{et characteris} munia Academica, non quod
liberum Status aut personae, considerando, in communi ac generationem

Atque imprimis de Gubernatore quisquis ille sit, non arbitror
ulli ambiguum videri, ei laudior mensam ex pluribus quae in
Academiae sunt deberi saltem ex convenientia. Non quod mensa et
mercede. dixi saltem ex convenientia. nam ex ipso munere charac-
tere, quod honorificentius est capiti convenit. accidit Gubernatori
Academici Saeculares, aequae ac alios, viros esse et prudentia, et aetate
et statu ipso, quod melius haberi possunt, quam Juventus ipsa fundam-
entis Academicae, et quid igitur eos cogere et coartare potest, ut ex munere
delato sibi honorifici deteriorationis sunt conditionis fiant, ad caeterorum mensa
alligati cum juvenibus Nobilibus licet, neque tamen aetate et characteris

paribus, imò subordinatis;

Eadem convenientia eruitur ab ipsis convivoribus Nobilioribus, ex qua mos natus Patriæ, ut constituti Juniorum Nobilitatis morum Praefecti, eadem cum suis herulis etiam principibus gauderent mensa nobiliore lautioreq. ac deterior praefecto privato, Sit caput et Gubernator totius Nobilis contubernij, cuius directioni subest et ipsi Juniorum Praefecti privati ac particularium in obsequium Nobilium cum unitatum ab eo constituti. et repellendos à lautiore horum quos legit et gubernat mensa? Quis nactus hoc aliunde onerosum odiosumq. hac ratione in super aliquantum prope deperitum suscipiat, et ferat. Si vir et maturus, et Nobilis in super sit?

Eadem convenientiam praesumit fundator omnium, ubi contrarium expressum non est, observari voluisse, qui utpote vir sapiens, dum membra Academica secundum convenientiam haberi, voluit etiam quod praecipuum est, Capiti contubernij totius suam tribui intendit, quis autem id negat de convenientia capitis esse primum ac praecipuum in mensis domesticis locum ei debere, qui est mensa prima et regia.

Dicitur. Academici sunt Nobiles et fundati quidem pariformi eademq. Munificentia qua Gubernator ipse, quid igitur inconvenientia est, si suis convivat eadem in mensa fundationis contubernia libus nobilibus et ibi paribus. Haec equidem locum habent in duplici rerum circumstantia. Una quidem si a quibus omnibus sit mensa unica eademq. ^{indispensabiliter ut domus sit} tunc enim nulli posthabeat qui caput est omnium. Adhuc suis prerogativis gaudere potest, si velit. Nostra autem praestituta Academia illius locum re etiam et Nobile caput habet, cui plures sunt mensae una lautior altera. Altera circumstantia est, si mensa illa unica eademq. ita simul constituta sit, ut non solum indigis Nobilibus sit sufficienter neque satietatem, et Libi Juvenilibus cum insurata, sed communis prudentem loquacem et more patrie observantia liberaliter omnibus ita constituta ut Virum Nobilem ab hac gravem, non dedecet, aut indignum hac priore conditione, quam habuit, esse iubeat. ratio horum erui potest ex eo cum namq. Illiusdem virum Gubernatorem convenienti Salorio, et

Statui dignum fundatis Academia providere et vellet et debeat ^{medij} debiti, quod ad privatam ejus utilitatem duntaxat fuit, a totione hoc fundator intendisse, et consignasse lauti voluisse ^{ac majus} praesumere est, ut de conveniente et statui, et a tali ac muneri quod genti Contubernij totius capitij congrua victitatione, affigendi primo loco ac tabula mensali jure per manus ipsam agito honores quod publicum est et potius ^{ac majus} privata utilitate. Si proinde per Salu rj privati assignationem nihil de privata convenientia detractum aut mercedem mutilatam voluisse mens favorabilij fundantem p'se mendant, rationabilis longe maxime praesumit minus de conveni entia honoris ei debiti, quod p' mentem de pluribus honorabiliorum tra ctandus venit, tanquam mercedis honoratione parte, quia publica et pa lam conspicua, detractum voluisse, in hoc modico quod ex meliori men ta augmento supra fundatistarum impendium auget, et gaudet.

Dicta haec convenientiam hunc loquuntur quidem, et videtur haud gravari, quo non solum ex aequo et bono, sed jure quodam mer cedis, et non expressi, taciti cujusdam pacti, imbuti non pauci sepe obtundant, et emergant indicia, et argumenta. quod sapientioribus di judicandum relinquo.

Eadem hactenus dicta procedunt de Gubernationibus Generalium praeficiendo, sicut de laicis et de politico statu, seu Ecclesiis aut Regulari. in his enim manifestior res est quam in alijs hinc tua que Religiosi aut Ecclesiastici his beneficiis ^{et in Nobilibus} praeferunt, qui ex beneficiis suis, aut a Religiosis huius ordini, ^{2^m loco} fere gale quidem, attamen honeste decenteque ad aetatem et conditionem muneris huius abundanter, et paterne a his dignissimis Moderationibus, tam in cibo et potu con veniente etiam vini usu congruo aetati habentur, praesertim in tranquillitate et pace Religiosa. quod in Gubernanda committit Academia, non quod honoris censetur, sed non parum deteriorarent conditionem ^{et in} dum ad Juventutis Academiae Nobilis licet, tenuioris tamen ut ^{et in} Juventus exigit Studiosa alligantur desiderare, et formam in victu congruis destituti, aetatem suam in cibo et potu juvenibus conforman. Quis hoc exigit a viris, et gravibus et laetis Nobilibus, et minime indigij?

et favorem in super et gratiam persuadere non invito amplectenda, nisi altissima alia accedant motiva, ordinis sublimioris.

Lex de Gubernationibus generationi huius in quaestione dicta sunt in Academijs Nobilium Majoribus et occurrentia, vim eandem cum proportionem habere videntur, in ipsa Academia conviventibus Professoribus, vice Gubernationibus, comunitatibus Praefidis, aut praefecturam gerentibus cum potestate aliqua legitime constitutis, supra Nobilium Inventu huius Academiae disciplina. Sed fere ob rationis paritatem, sunt namque omnes illi, partiales ac subordinati quidem, sed tamen Gubernationem participant, tam in moralibus quam artium disciplinis Praeceptores. Exemplum regis honorandi, ac in veneratione habendi, ut olim Aristoteles Magni Alexandri praceptor magnus, omni honoratus in tabularum Regiam confectus primas ei semper partes deferre debet et profuturum palam plus ei quam parentibus obnoxium esse, cum huiusmodi viveret, ille ut viveret bene tam largitus dedit. Hanc huiusmodi moderationem horum, quales Professoribus praefidis recte instituentibus Nobilitatis illi sunt, ea qua parent veneratione consequi et animo suo conforere non dubitaverint Academici, nec mirum neque grave imo volupe ut ab Alexandro ipsi audire eisdem primis tabulis ac huiusmodi videre honoratos non minus quam Patentes hos Illustres Reges maiores, et sententia Alexandri. quae hoc in super felicioni methodo, quod Alexander veneratus praceptorem quidem suum non imitatus, mentem et potes in temperie intempestive, Non arbiarum, Gloriam et vitam amiserit, illi autem temperanter potius et toleranter vivere affuerunt. Sanior et Christiana in Academia in hoc praecipue virtutis.

Instabil forte non nemo dicendo; si mensa tenuior et paucior, minus honorifica est Moderationibus saepe sapienter fortasse et nobilibus, et minus honorifica et minus conveniens ipsis a potiori Nobilibus et fundationis beneficiis gaudentibus, etiam necesse aut omnes elevari ad primam aut ad fundationis ^{deveniente} aequalem, et difficultatem ex toto diluam. Sed abunde per discussum est, et patet Academicos fundatione huiusmodi gaudentes, in suo statu non deteriorari. habet enim ut huiusmodi et praefixa fundatio

his Norma eorum necessitati et convenientias addeas et abundans subordina
 quod precipue interdis, et etiam impedit contra aequalitatis necessitatem
 Insuper et disparis aetatis, huius cum moderatis ibi, et munitionum, et qua
 hic nomine non mercedis vivant subordinati. huius proinde Inventum
 Nobilem subordinari in in ^{mi nus nobili aut oficio quolibet, quodvis subditum} pueris, nihil indecent et mi nus horrore
 est, ita nec subordinati tractari donec hi iuris fuerint.

Caput. VI.

Nobilitatis etiam Majoris, quæ Patriæ quæ
extera Juventutem, in Academia contubernio vive-
re suo desiderantem, confovere, Honorificum Academi-
cis est, et optabilius in mutuum emolumentum.

Juventus vitæ et nascitur, et alitur confortio consimilium
maximè Juventuti grato, conversatio namq; amica plurimum animi
est hilaritatis, quod hinc super et studio, et nobilitate atq; instituti-
onis recte consimiles reperiat non modo Juveniorum et horum
rationem in mutuo confortio sortitur animi exultati amœnitatem
delectissimamq; lædia fallit, consuetudine, et juvenilitate.

Sunt Boemiar ipsius, Magnatumq; ut supra interim in spectu
meo, sunt inquam vota; citra foundationum gravationem aut
incommodum, suo aere posse, et velle vivere intuto habet Moderato
rum oculo. imò exterorum complures id favoris exquirunt, et in
contubernia ejusmodi quæ celebriora hinc solliciti indagant. Sed, ut
nulla res præfenti sæculo critico, tam exempta, ut in dubium etq;
onem ad libellam non expendatur, ita et præfentis capituli argu-
mentum, non nullis vigum et ambiguum, causaturq; ex convictorum
confortio non modicam Foundationi addere incommoditatem, et
difficultatem, at si veniora, mitioraq; prævalere hactenus, non minus
quam in celeberrimis Germania Italiaq; Academijs consilia, deside-
riaq; quæ Juventuti Nobilissima cuiuslibet Patriæ seu exteræ sunt
Academia Nobili contubernium iuxta, ac confortium vitæ fave-
re, aut officiosi, homini studio cultu confoveant studiose.

Enim vero. dignatio hæc existimanda æstima adag est ad au-
dum, nec suo carens momento, De neq; emolumento. En primo
quis non conservet, confoveat colatq; omni obsequio eos, quos lau-
dioni Cæli benedictione affusus, fortunis cumulator hos præcæti-

tutius sperare imo confidere possit, Academia Nobilij Auctores, Ma-
gno quifios, Maecenates munificos, protectores et levatores cum plani-
in subsidium amplianda pro foundationis gratiarum, ac favoru incre-
mento. Sic namq; ubi Academia fructu, sapia experientia, comprobant,
animo toto affici solent in crescente aetate, illi domus illustris Academia
in qua pluribus agentibus Annis convenientem tam pietatis ac virtutis quam ad-
scientiarum nobilium consecrati sunt institutionem.

Afferitur per quosdam quidam Academia Alumnos Convictos, no-
bilior converfandi, ac ipsa in converfandi ratione varie honeste ac no-
biliter sepe ex collendi occasio; splendor Academiae et patria vota prope-
lunt, estimatio, fama celebrata vicina pervolat Aegyptus. Exulta-
tionum Nobilij fervor, decensissima aemulatio, exilis animorum va-
riorum genij ferendis, aut lucrandis, delectatio, et penitencia, namq;
ipsa diuturniore Nationum notitia. Linguarum facultas variis
et servitute multiplici futurae vitae: si industrius in proficiendo pro-
esse velit, utilitati haec notitia;

In demeritate Academiae consulti, dum ministeria et usus vni-
ac victus, pro rata ac proprio liberaliter penduntur, in qua partem hanc
expendam onerum communium concurratur, habitationes suam refun-
dunt sicut census fructusq; impendit. neq; tamen in ullo Academi-
cis debita comoditas offenditur, et varietati honorata acceptione vitae
amantitas cumulat. A quod plurimum estimat huius ita etiam locu-
pletibus Patria Nobilitas prospectum videt cultissimis filij, utiq;
in hoc longe maxime locatos videat se vivere, ut nec heterodoxorum
dogmatibus aut moribus principij et perverfis eorum, aut Hetero-
politiorum, aut a Principe suo Supremo fidelitatis devotione
averti, et blandimentis parum licentis minus faventium Regioni
Levati afflari, ac irriti posse minimi metuant, suq; Patria
emolumento ab omni Legionis vitae discrimine vindicator, palam
gaudeat, Ex hisq; cognitum proq; faciant, quam et ipsi huius convivere
Academicis, a pari locis quam remotissimis serventur omni
qualit paterna sollicitudine ac cura circumcomuniti.

Et ista quidem de emolumento morum et quidem mutuo ac politi-
co tam Academicorum fundatione patria Nobile subsidium ^{obstantia} gauden-
tium, ac ipsorum Convictorum, imo et Exterorum ex suo liberati

mutui con viventium. Sed ne temporaria et privata cuiusvis
utilitas sua caret accessione commoditatis lacrima, dum Academicum
contubernium in hac vocationis ad ac Institutionis delegit
con orationis habitaculum, seu patris, seu filii Nobilis adole-
cent. pariterque multis, quae extra Academiam fieri consueverunt, temp-
impendi, sine commoditatis profectibus aut honoris dispendio. Extra
namque Nobili opulentisque Adolescenti, majus habitationis decus
pretium, victus ad congruentiam Nobilem laetus ac pretiosus.
in super et Praefecti sibi praeposito coequaliter secum communis,
potus fortasse vini in atriisq. utum. accedit leni saltum
unius, ancillaeque in obsequia munditiam conservanda necessitas
provisio luminum, lignorum repellentium, variae solis decore,
anno multiplex variat. forte: quod maioribus communis est mor-
currus et equi, famulorumque vestitus ac salaria, papuleque quod
plurimaeque indies ex se se offerentes expense. quantum inde
non facile eras expendere sumam, in comperto est ei qui pre-
terea novit, etiam ad duo Rhenumque millia afundisse eam
notarunt. neque tamen ab hospitibus immunes, alijque sumptus
in commoditatibus. Quis tanta exigit ab Academicis Convictore?

Convictioni namque Nobilissimo, ne ulli inferiori sufficit
in habitandi commoditatem. Cubiculum adjecta camera.
Sufficit Matruor famulus pariterque ac fidelis qui simul rerum Custos
Sufficit Praefecti loco: si libet adjectus cubili Praefecti aut
Praefectus de Gremio. Quid currus quid iugales proprii dum Scholae
sunt domesticae, et excursioni occurrenti in usum domestica fa-
recty biga. provisio omnis necessaria jam domo ministratur.

Quantum Notabilis prohi, eodem cum splendore ulento et comodi-
tate, atque praesentitate vitae maiore, inquietudinem est proclu-
dere, relecta, offensus prioribus decedit, certe nec addimidi diem
tingunt, nec ultra mille usquam ita affurgunt! idque cum omni
da tam Academicorum caetorum quam ipsius Academiae
servata in demeritate, videtur modis etiam ^{anim} emolumentis

Ex tra am liqui ta tem pwin de esse evinibz, iscon formis Mon
 Aca de mi am, et Patria nostra Magnatamq Illustris de fidei
 his mel pro filijs beliciorum, et ceterorum Nobilitati estimatum
 magis. Convictores suo impendio conviventes in Academia Nobi
 lium patria contubernio colere, et confovere optabilis, et honorifica
 magis esse in mutuum ^{in simul} omnium emolumentum, expositum est.

Caput. VII.

De potu communi ac ordinario, Juventutis
Nobilis et Academicæ, item de extra ordinario, seu
potu vini ex more Patriæ. Nobili Juventuti usi-
tato.

Aristot
problem. Sol. 1
15.

Vita humani generis prope potus potus est, et alimentum
cibus confectaneum, potus imo ex Aristoteli mente, est alimentum gen-
eris humani valentius, quoniam plurimum est, et ab ipso non ni-
quantum dilutum est vim habere nutriendi. commune vita humana
alimentum potus quidem, ab nec unus idemque omnibus etiam usi-
tibus. quibus Montes et Vallis habet Vinifera, vinum in usu est
patrio, quibus Ceres pro Baccho largior, est ex fumento potum ex-
quisitum commune, quibus neutrum aut placet aut prodest, justus est ag-
nus visitandi.

Si ex more patriæ gerenda res sunt Academicæ, potus patriæ
Academicæ cuiusvis huius pro Academicis etiam Nobilibus erit con-
signandus. hic in Germania cum Boemia duplicis potissimum un-
generis est, sed usus diverſi. nobilissimus potus est vinum, commune
est cereris, Aqua est plurimum, et patet omnibus natura-
lis à prima mundi constitutione diu multumque utilissimum
ante vini incunabula Noemica. quædam ex his potuum gen-
eribus Academicas erit convenientissimum? ex ordine ex prædantibus

Vinum de potibus nobilissimum est. hoc utique quis negat No-
bilitati? non omni negandum est Nobilitati, sed vetandum
vitandumque maxime teneræ ætati, Summa temperandum moderan-
dum Juventuti. Si in colu mitati eorum ac longevitati. Si cere-
patrocinari velis, plurimisque casuum et morborum periculis præser-
vare. Philosophi non unus sed multi Super hoc alimentum genere

istis, Quæ. 1. 105 et sermo est et sensus est. non Oeconomicorum primo libro advertit notum
vini potum etiam libere petulantibus effici blandum, et in multis gentibus
hoc libere homines abstinere. ut in Castis Carthaginenses. Nulle

Si Sapiens in viris et castris usus ~~vini~~ vini meliendus est. quis non metuat
 Juventutem in nobili ferventis passionis genij, et audientis animi.
 Vinum Sapiens natura calidum esse idem dignoscit docet. ^{adjuvatur per Arles problem. Sol. 3.}
 ignis igni oleumque affunditur flammis, si nobili Juventuti ^{vini} indulgetur, ^{publ. 24.}
 equus in leonem prosternebat longevitatem, con humis lenitatem. pergit
 porro Magnus Philosophus citato loco. Ubi ciuita huius mero in breuen-
dum est, videlicet dum proprias calor paulatim etiam quibus modo tamen
diversis. Cicuta enim calorem frigida sua etiam quibus humoremque in
durat, vinum autem sua caliditate calorem macerat naturalem.
 neque ab Arle discrepant Seneca Sapientum Patria nostra in vino Iuven-
 tuti indulgendo vel modico sume difficile, in agram persuadendam fa-
 ciliores, ob quod periculum remotissimi declinandum, etiam si
 aqua usui per Juventutem hanc ad usque adultam etatem omni absti-
 nentes penitus vino, affuerit, quod hodiernum in Germania minime
 ratum est, neque in frequens. bibisset et Philo a quam Alexander Philosophus
 preceptum huius consilio, Non archiam cum vita in Juventute in puerum
 de diffidit potationi inordinatus.

Atque, ne Philosophum vinum penitus omni interdicere
 existimes, Juventutem nobiliem, habet et illius usus pro Iuventu-
 te saltem adultiore benignum suffragium, aut et quidem pro
 peris de mero indulgetur minus tanto suffragium. Juventuti etiam
 nobili et salubrius. Vini propterea cum, et minimum et plurimum
 paradoxum praevidetur videtur. Benigna Solvo: intelligit illud
 salubre quidem Vinum ita ut minime sit merum, plurimum di-
 lutum, seu aqua temperatum. quod saluberrimum. de Seneca
 Philosophi, et verba: Vinum inquit ille dilutum facilius afficiat ^{Arles prob. 112}
quam merum, quod autem affici facilius potest, id et recipi a pro-
et recipere quod vis facilius potest. . . item vinum dilutum in beati-
us mero est, quod autem imbecillius, corpus a procerum mulatur, quam
quod validius. Tantum ille in dilutum bene inclinatur vinum, ut
 prope aquam commendare visus sit, dum pro ^{ab ipso} vicem eam ita dilaudavit:
Blatinum aqua consumimus: nam et in pane, et obsonijs et in
potu aqua usus plurimus est. Si ille huius problematum Tibullus. ^{Dom. L. 1. Sol. 3.}
 Quod itaque Arles docuit Juventutem in vino diluto victui adju-
 gendo in potus alimentum, tota huius Europaeorum Nationum vi-
 no, abundantiam, consuetudo melior, nisi Epicureos exipias Libanij.

Italiam Hispaniam et Galliam testem habes, atq; in Germania
potissimum ille nobilitati mos tabularum etiam celeberrimum vinum
et aquam expellit, et per arbitrio huius constitutionis experientia fronte di-
luere. hoc quidem et laudatum in Boemia, quibus cui vina adeo sunt
fortia calentiaq; sed diluta quibus Sapidiora reddunt, avocant à men-
te nocent epus generositas; hoc quidem genuinum et hucum huius, atq; ben-
matum in, Annorum plurimum a tale ^{in quibus videri} digestum, minus in-
endum.

Sic itaq; aliquid de vino Juventuti Nobili abq; detrimendo in dul-
gendam confectur. illud sit minimum de novo, plurimum dilutum.
et ne hoc quidem in potam ordinarium nostra in Boemia, aut potior
germania, raro, ac solum huiusmodi menta occurrente, cum ex-
tra ordinem. cum quotidiano pro potu, et Boemia et potior ger-
mania comode et salubri excedere cocta potu, quibus aqua nauseat
est, uti etiam nobilissimi conveniunt.

Expendere nunc libet censis patris unitatem potum, et potio-
diam in praedictis huius. Sed et hic censis potus varius est, neq;
omnis Juventuti conveniens, neq; nobilitati in usu, alius frigidior, coarctior
et gravior, ex hordeo copiosior, lupulorum rusticior villa: eo gratior quod salu-
timul cum huiusmodi extinguat, mechanica huiusmodi viti astimatio, quod
fortet manus, pectusq; ad incudem affligatur aliaq; gravioris laboris.

Hoc quidem, ne deventiones quidem cives, licet negotiatione potus
eius modi vivant, vitatate preverant, huius in eo delicias Rustici
non invidentes, quos facile eo pro si non prosperi, plerumq; tribuunt
vident. alius longe levior hordaceus attamen, qui licet caput homi-
nem q; illius non prosperat, in odice tamen sumptus in calere
caput cerebrumq; facit, redditq; minus sub dispositum, studijs lib-
tioribus, donec quod quidem lentius sit digeratur, vel commotione
homine interveniente, à se provocato. et hic civitior et communior quod
praecipua quanto levior tanto gratior capite occupatis, huius
cum vini potus comparabilior priore, etiam nobilitatibus in usu quod
fidiano, quibus vinum, vel remotius est, vel rariius. vel in usu mi-
nus communi minusq; frequenti.

Aliud adhuc censis genus est
triticum vel modice mistum hordeo, vel penitus ex solo tritico. ita-
q; minime accensivum ad priora comparatum, et compatibile cum
vino: hoc quidem Nobilibus, maxime in gustu et usu, et Juventu-
ti studiorum maxime congruum, quia capite minime infestum

minimeq; celesis hinc importu no meridiano obnoxiū.

Ex quo arguere prouum omnia est, Nobili Academia
Iuuentutis Communitati, ejusq; victui potum illum maxime
in ordinarium usum ac quotidianum convenire, qui si pure
triticeus sit, aut modico duntaxat hordeo, mistus. seu cense trib-
uca a potione. ita enim leuantur magis ad sua munia idonei, ac
cessione immodica non laedunt. Sua continentur debita in temperie
Iuuentuti maxime salutari, modo etiam in eo non excedant, for-
namq; excessus etiam optimi est pessimus; et in eo quadam quasi
affetudine non sit nimis, quod evenit, si ex tra prandium ca-
namq; illo passim ad leuem etiam prima digestionis litim, aut
frequentius intra diem abutuntur; optima Studiosae ac Nobi-
lis Iuuentutis dicta, saluberrimaq; vita conservanda ratio
a mensa ad mensam, nullo omni abstineat a se a potu mi-
nimus cerere extra mensas oblectari; unde in Academijs Nobili-
tatis privatis, nec aut frequentes minime tolerandi visi sunt.

Super est potus aqua discutendus. an putem in aniter etiam
hunc in quæsum in Academia et Nobili et magna inventum et ob-
tentum qd? Sed ipsi credo Academicis minime ignotaverit
etiam aqua potum ad mensas Nobilium discorq; argenteos appo-
ni, neq; vino diluendo, misceudoq; sed in ipsum potum potum purum
limpidamq; afferri, et sumari, tam a plurimis quam lectissi-
mis Nobilium personis. id quidem mirum non accidit, si regio
regnumq; cereris dicta usum non admitteret, ubi vel mendum, vel
dilutum vinum, et aqua fontium comuni in usu est, at quod
in Romania plurimae Germania, ubi cereris eundem genera ad
abundantiam sunt, post vinum, aqua unica potibus omnibus
et ab ipsa etiam Nobilitate praefertur. neq; admiratione sed neq;
causa, rati ratione carere videtur. Multis huiusmodi affvenit, aqua
se se eripit discrimini, multisq; malorum, morborum, et
clamatatum praemature Iuventutem obruentium, vitamq;
in tempestiva morte et torquentium. haec multis ita animam
intime haud dubie movere, ut vino omni valedicere aqua poti-
ssimum cibum, litimq; levare decreverint et affectudinem
in Lenium usq; retinuerint. protractam

Atq; in epitomen dicta stringendo, ex more Nobilium
 Patrie meliore consuetudine aliarum germaniae recte ordina-
 tarum exemplo, convenientissimum ut in terris Regnosq; nostro de-
 venturi Academica Nobili in comune viventi est potus
 Ordinarius qui dem cereis fruticea, extra ordinem ^{adulteris} arduis,
 minor vini modici, beneq; diluti, Liber unq; suo relictus arbitrio
 et experientia aqua fontana salubris. nec aliud filijs cogi-
 tis suis constituit ^{id} Albertus Waldstein inq; Frieslandia & Me-
 burgi dux; neq; principes, neq; patrij comites Illustrissimi ab
 hac norma declinaverunt huc usq;. Sed neq; ex ten me tute.

Caput VIII.

De Mensis Hospitum in Academia Nobili
um Subinde occurrentibus, ad Patronos Academia
Conservandos ac colendos, et difficulter absq[ue] offensi-
one vitabilibus.

Quod de amicitia scripsit Arist[oteles] suo moralium libro, de *Arist. Moral.*
Hospitalitate ipse idem eadem sentire se prodidit; consoni enim de hoc *l. 9. c. 10.*
ea dictam affert: à Poeta, quem ipse ad citat verba hoc, proprius

Multorum neq[ue] hi hominum, neq[ue] nullius hospes.
Sic in amicitia quovis convenit, neq[ue] amicis propter carere, neq[ue] ami-
cos supra modum multos sibi concitare. Si ex mente sapientis huius
ne amicorum qui sem ultra modum probatur multito, neq[ue] hospitali-
tatis laudanda est nimietas, sed neque omnis penitus, averfan-
da. Hospitalitas namq[ue] in humanis amicitia causa est, est aut Mater
eius aut filia Mater. Simillima, eadem ex amicitia ex forma nor-
magis vivens, ut nemo facile hospes qui aut amicus non fuerit, aut
non fieret, neq[ue] enim ullum humana vita officium, ad conserva-
dam, aut conciliendam amicitia gratiam efficacius, quam prom-
pta officiosaq[ue] hospitalitas. Nobili Brevo Germanove, familia
vissima, & dum hucera.

Harce quidem nemini non arstimata, grataq[ue] inter
nobiliores humana civitatis virtutes, quia nobilitati plu-
rimum cognata, locum obtinuit, quidē, et dignitatem; et neq[ue]
in omnibus quae munis quae personis plenam libertate i facul-
tatem: ijs qui juris jam hui sunt, domini libertatis hui
nulla ligatur manus, nullus hospitalitati praescribitur termi-
nis nisi qui ultra de prodigalitati & temperantiam, offendat
aut prodigum Patrum reddat, aut virtuti cuius ad versetur
Christiana. At vero qui honoratis in Munis constituti
rem communem Gubernare, et in bonum eius solliciti vigi-
lare, ac sum cuiq[ue] sine diminutione conferre, obstricti sunt

Non ita hi Iuris sunt, ut ex arbitrio suo plene cum re communi deponere se audeant, sed ex praescripta gubernandi Norma, et fundatorum mente, cura omni emolumentum commune procurare in finem Munij sibi delati oia dirigere, atq; dispensare, et ita ^{ut} suam agere, attenduntz obliquantur, ut regere, et bono communi servire quam optime censtantz. quippe et in Academicis conuberviis nobilium, Juventus maturior, in Gubernatores ipsos, nimium quandoq; arguta, et actiones dispositiones multum critica in sepe iniqua. Si epulae et symposia mentesq; fumare videat Academicus non pro Academicis, licet id ipsi expedire sit, et bonum commune conuberviis plurimum subverset, quin ipsorum hinc inter sit, illis magnos oculos evolvunt, indagant, et ad criticam libellam trutinant, ignari rerum agendarum, quas hinc adeos n' spectat. Iust. Lipsius Dolit. et licet erudiantur de idocantur in q's quae ita fiunt, Sagax tamen in praes. Curiositate instantes Catonem illum depravatum imitantz passim, qui jam cum puer esset, ita Bracephoni huc credebat, ut tamen idem tunc proposuisset, et causam. nempe cur haec, illa fiant, nec Juventus domestica indagare parit; ut Regillare pro his passim more minime laudabili libenter possit.

Et verò, si de symposijs, ac sumptuosius hospitum Tabulis, numero, ac dignitate grandibus, discurrendum est, nemo sapientum Magnatumq; ea nec se ea probabit, sed neq; quod arbitrio Gubernatorum prudentum cogitabit. Sed neq; offensam rationabilem eas declinando, imo aperte fugiendo, ac contrarietudo quantum liceat submetuet. cum hi ipse Iuris in eo non sit, neq; impendia tanta Academiae necessaria, quae Nobilique ventuti fundata est in subspicienda, studij et institutionis, et ipsam causam ex arbitrio suo faciendi habeat, per se testatam, nisi forte aliter constitutum sit ex Suprema potestate, aut ex fundatoris exposita ⁱⁿ constitutione. aut rarissima ut saeculi annu subito Iuris non grandes solum num^{ero} q; sed neque, alia quae summa necessitas aut consuetudo non exigat sumptuose affluenda hinc dem nec in intentioni, fundatorum, neque fundationis fini con bonum est. ac pleneq; Ordini Academico, atq; constitutis rerum ac disciplinarum bonis officit, multum, et plerumq; dum

* aut in Augustini
fundatorum publicā
gentilitudinis solenni
latum praescripta

Dum offensam tam sum tuam, sollicitudine declinari putatur, in
 mutatione planum, praecipue si majore in Rebus Nobilitate plurimum
 fuerit. Academia locata est, in felicibus et improvise magis inveni-
 tur. absque culpa ^{aut} tamen absque occasione, in caute porrecta. Donec
 qui in eo arbitror in conspectum ejus modi ex pensas solam minus
 necessarias faciendi, Studium compositum in ^{Rebus} Gubernationibus
 seu illi Saeculares sunt seu Regulares aut alij Academiae praeficiunt.
 de quorum providentia sapientia, ob quam non temere praesumamus id
 munus honorati delatam ^{est} ut Nobilium Academiae et Regentibus
 optimè conservant, neque ejusmodi epulandi mos inanis vanus
 Juventuti nobili minime exemplum foret, neque Gubernantibus deli-
 ciosis sed plurimum curarum odiorum etiam Domesticorum fertilis ager
 et fringens. procul ab Academia splendida ejusmodi dispendia
 epularum humanitatis fucus stibata, quod si de terzias, cernit
 prodigalitate esse iustion titulo non hospitalitatem.

Est venior hinciorque ad atque omni honestate condecorata ea
 frugaliter hospitalitas, meliori tam Germania quam Boemiae in-
 more, cui nemo adversabitur, quia nempe subinde per circumstantias
 occurrentia aut Viro Illustri, honoratior aut merito de Academia
 optime, aut in Super negotia in eadem solerte tractandi, uni
 pluribusque cautius paulo frugale tamen prandium honoris
 gratia, aut ejus Academiae plenius spectandi desiderio gra-
 tificandi causa sapientius quandoque offereendum occurrit
 idque ab eadem Academia disciplina in comodo, aut ordine consti-
 tuti interpolatione. Sed in Super absque notabili sumptu, imo sa-
 pe in vicem protectionis mentis remunerationis, aut certe dum
 communem Academicam Nobilitatem Juventutem, aut celeberrimam, aut reso-
 cillationem cautiorem celebrat, hospites aliquos honoris huius
 cupidos ad mentem eandem affert, sumtu speciali. Sed neque
 in comodo abinde emergente, imo non raro ipsorum Academicorum
 distractione ac latitiae munifico cum foenore, et favore Nobili-
 tati arthimato et conveniente.

Hae prospectu hospitalitatis methodus, uti omnem hu-
 manae officiositatis honestatem ac decentiam praefert absque fa-
 cula hospitibus ipsis etiam Nobilissimis dignissimisque est in ha-
 frugalitate, et amantate gratior, pauciorque ^{est} minus efficacia.

ad conciliandos, Magnam etiam Academicam Nobilitati animos, nisi magis molestia: atque obsequium gratiam, omnibus, recte institutis, communitatibus in Germania Boemiaque laudabiliter unitatissima, quae discere, et ea Academicam Nobilitatem privare, vix est qui fieri id posse citra Urbanitatis offensam, humanitatisque officio, observantiam, laudem, et sequentem famam bonae ac rectae institutionis maculam, vix inquam est qui censcat rationabiliter, et vel ideo eam videat ipsi Academici in Nobili Domui sua Academica honorificam, iuxta, ac sibi huiusmodi proficuum.

At animam ad vertendum in ea hospitalitatis ratione etiam laudabili, et aestimata ut patiam aestimationemve suam et augere hanc ipsam quoque raram esse oportet ac diligere. rari tamen namque et pretia rerum, et aestimatio servari et crescere nata sunt: gemma quod rarior eo, canior, honor qui paucioribus obvenit aestimatio est illo, qui frequens est, et in plurimum conficitur. Ut gratiora proinde sint Patronis Hospitalitatis Academica officia, sunt omnino rariora necesse est. alias et frequentia et multum vilescent, sed pretij ac aestimationis efficacia jactura patientur. De neque promissum, neque temere cuiusque licet honorato, neque lumen in Academia meritis connegetur hoc honori porta pateat, sed cum delectu Sapiente, et penata gratitudinis nomine quo cuius Patronus Academia. Sed neque multo frequens ob quod dicitur. communes latitiae seu Majestatis seu honoris, seu celebritatis publicae, et publicae ac plures communes, qui dicitur admodum copiosius rationes sunt. Imo tandem neque admodum numerosis

invitati - nam Multitudine non minus quam frequentia, deesse sunt pretia, in super et vergent in incommodum et hospitii et domus ipsa hospitalis prandij gratia et jucunditas in paucioribus consistit, unde ipsis convivij amantur jucundaque et jucundis septem humanis personarum concedit pluribus. novem jam vitare ceteris. Sed Utrem Academia hospitalitatis et pretium et raritas servetur. neque compensatio mutua hospitalitatis Sed neque provocat

admittat, dum seu Academici seu moderationis ipsi, quantum ab eis
offensa licuerit in invitationem deprecantur, neque hospitibus multorum suum
neque esse indulgeantur, haec enim hospitalitates provocant recipro-
cam, et mutuum. recte proinde dictum: id eorum, secundum quod
gemini ut exprimit de hospitalitate virtus Poetae expressam.

Multorum neque his hominum, neque nullius hospes,

~~Sic tamen hospes est nec nullus, sed neque nullus.~~

Nec tibi seu hospes Multus, sed est neque nullus.

Caput IX.

De victu et sustentandi ratione Familiam Academia Nobilium Magna.

Atq. econ. 11.

Domus ac contubernij majoris, maiorem quoque familiae numerum i.e. Aristotelis libri oeconomici exigunt. familia namque pars domus est; quoad modum praeinde Academia Nobilium de his hic agere libuit, Domus sunt amplissima et refertissima, nec solum sed nobilibus, nec acononima solum, sed in hyper academica ac politica, multiplex nomine familia non parum augendi sustentandi concurrebat necessitas, ac cum ea multiplicia quidem comoda, sed nec pauca nec modica incomoda. nemo solum in vi p'servit ut solum vivat, sed ut discedat, quod plerumque in rebus in cura commissis, quanto facilius, tanto quae liberatius multis in more est. et successum non caret, et nisi oculis, patris familiae et vigilantissimus, nec abhorrens ab odij eorum difficultatibus. Difficultatem i. maximam unam habet familiam sustentandi, ac alimentandi modum, qui in Germania boemiaque more nec unus nec idem est, pro variata et qualitate familiae domesticae. duplex autem potissimum classis majori in contubernio familiam dividere consuevit, una quae civilior, altera quae vitior. ad primam quae civilior refertur cancellaria domus libri oeconomici, atque qui de civili officio mundioribus sunt. alteram in classem veniunt famuli, plerumque rustici, organarii vel adscriptitij: quales sunt lixae mediastini et quizoni stabularij et. oes plerumque victu ejusdem Domus sustentant. si lentatamen diversimode, quae nam autem Methodus huius Academiae convenientissima, et utilitate ac decencia praestit hoc caput proponet.

Supponendum autem est de Inventibus tanta contubernia feminae, ad domestica ministeria admitti omnino nullas, ita ab accessu ultra Januam ad in ipse domiciliu[m] earum accessu com-

muniter illis ingressum quocumque modo praestanda archissime in
ter dici, ab habitatione autem, quapropter famulantiis legibus
penitus excludi, et prohiberi. ex quo ipso quod fieri licet familiam
castibem, ac matrem assumere in mania domus optabilius esse
ex causa multiplici censebatur. Supponendum item pariter famili-
am domus academiae non ad splendorem superfluum, sed obli decorem
et munditiei conservanda necessariam, assumi, neque aliter quam ex
more patrio sustentandam venire; aliter namque aut mania desci-
pere, aut obiter sua agere detrahant, si infra morem et consue-
tudinem tractant, aut certi coacti componere occulto parent, sed
tractione.

Optima convenientissimaque utriusque familiae sustentandi
videtur ratio, sua de classe cum mensam communem esse familie
in triclinio ^{su} communi. minime vero unicuique privatim ab hunc
porrigere portionem edulem. Ratio prope in propatulo est. hoc
namque maiori decentia ac munditiei famulari oportet; hoc item
ratione opificum ac civitium levorum mensa, distingui faci-
lius, et convenientius poterit eodem in triclinio, et munditia tor-
queri. et cibis comedere ministrari. ex analitici Mensae acade-
micae, prout mos patriae communior fuit, quae ista usui et utilita-
ti domus obvenerit alia, passim directionibus penitum. panis
autem et potus portio, ipsi moridem permittenda ex opificum
et famulorum consuetudine. obviaque ista in simul damnotis in
modo ex portionum privata distributio metuendo, nam plene magis
excedit in ipsa ex privata inter mechanicos sibi in vicem fa-
vete mutuoque compensantes, collusionem, aut alijs deteriora pau-
ciioraque obtundunt ad injuniam usque; unde jurgia et livor mul-
taque quae relatio, et murmur. invidia inlestina diuturnaque
indispensantes. ad magnam usque domus totius molestiam.

Sed nec illud probari ex parte vini visum est, ut victus
peculium familiae paupercatur domus, quod quidem ipsi optatissi-
mum esset, sed domesticae rei Academiae parum proficuum. dum
ita peculium aquirunt, et conservant; victitant autem et surrogant

tionibus varijs analechem, quas ^{urbis} indices putant, aut donata sibi ab Alun-
 nis dicunt, aut reprobis compellunt, quae annuo limpois tractu, et
 Levientium ejus modi numerus non modico magnum afferre domini
 detrimentum deprehensa sunt. multi in Super ipsa, et ultra de
 penam sub manu sua potestate habent, sibi ipsi facili obsequium
 ministratus ex ipi, pecuniam victus tam facili quam iniqui intactum
 retinebunt, utrum aut ~~alibi~~ aut ~~sub manu~~ alij ex eadem potes et ex
 alere, viz sibi sufficiens levare possunt obsequium, nisi ultra mentem
 et emolumentum, aut disceptione aliqua sublatum; optima oibis his po-
 tentis, unius mensura comanis

Caput X.

An victus Academicus totius cura plena & totius
Administrationi & toto committenda, vulgo Tractetur
dicto, an potius & moderatorum dispositione & cura
directione accuranda

Quæstioni huic occasionem porrigit non in fre-
quens et Moderatorum molestia, et Academicorum maxime
fundatione victitantium. Semperque plura exigentiam, et quod
illis beneficium foundationis porrigit, male tazanum corpen-
tiumque paucorum innoxigera indolis, et ^{murmure} affectu. affeta.
etiam iniquo, quod plerumque prima ac propria pro causa
domesticam victitandi rationem arripit. Inquit aut huius de cur-
tan et istim al, seu infidelitate familia, seu rem sufficientem
neglectu. Visum nonnullis etiam Comitatum Nobilium Mo-
deratoribus, cum cunis alij, et planibus et maioribus se se onera-
tos, occupatosque videant, uni Administrationi totius domus victu-
quem passim Tractetur vocitant, atque in more Nobiles majores ha-
bent et toto committere, et peculium prout unguis huius victu et ad
victum pertinentium singulorum Academicorum pro rata ac ipsi-
quorum familia impendendum tradere per contractum. con signa-
ta quantitate, numero ac qualitate ciborum lapide ac decem per parandis.
quin cura ulla sit Moderatoribus ^{alij} et. præterquam in vigilare, et huiusque,
admonere eundem et adigere ad observantiam contractus.

Nes Sane hæc talis contractus ad speciem et Scholasticæ huius
licent Speculative est optimus ad Moderatorum adia in alia
reicienda, minime tamen in praxi Successum huius usque probavit
eam et Nobiles prope omnes deseruerint, parumque per hodiernum viget.
rationes me ipsum movere videntur ad diffidendum bono Successui
et tali plenius victus Administrationi. nam vari admodum sunt
qui debite et Securi possint, licet velint, rationes forte, quod dum
officium huius optime et intelligunt et possunt ut etiam velint affare

in plenam curam hanc sollicitudinem. obferam patientiam quam
 hac prudentia domicilia in eo homine exigunt, odij exposito, et
 linguarum, absque omnibus latifficiendi speranda facultate. Et
 si quidem Administrator ille Tractor indigus non est, unde
 tam proprium munus ultra oblatum declinabit, nisi cum ulato
 ille ctus in Super Salario. Si vero indigus, Leuitati tradita
 aris, notabili hunc con saltum minime est, nam anticipando
 pecuniam provisioni faciendae notabilem exigunt hunc am quam
 in circumstantia maioris Numen Academici, etiam millia ex
 cedunt, et quo affecurante aut realiter cavente, si ipse egerit, et
 ore careat de possessione. Si proinde praenumeratum obtineat
 vel ad mensur singulas vel anni partes maiores aut trimestria, pe
 culium pactum; ubi Leuitas, Academia, si h negata m h bi
 anticipationem videat, sem defectum, licet ex praenumeratio
 ne non egerit, in Moderatorem illum reiectum volat. Hinc plura
 discrimina pluraq difficultates, praecipue h non desolo cens
 Sed ex possessionibus, et rurali Oeconomia, quae censibus praestat,
 et foundationis erueendum est, an tunc sua perora hunc altitia
 seu triticum seu legumina ^{Tractor} praefatus ex in defalcationem sus
 cipiat. A quo pectus. quo legante. et h centia alia vegetationi
 oeconomicum, nedum ipsorum Moderatorem obnoxia, diffusum
 longe plurimum quam ante hac fuerit, et ingenti h non cum
 detrimento, saltem periculo emolumentum Academia totius.
 quid dicam de potu supellectile, et alij in victum ipsum incurrentibus
 haec ^{non} obiter ~~esse~~ deperit in spicienti, plura cognoscenda grava
 mina offerent, quam calamus con h quare expediat.

Trutinare in Super libeat, ad quae Tractor ille effundit
 ex pacto pro uno quovis Academicis ex gr. centum ^{imperialium} florenorum
 pretio, ad quae in quam obligandus est, an ipse cognoscat satis
 Haud dubie cum totum hoc sit solius victus pretium et ad victum
 pertinentia insoluta contineant, idem praestare obligabit, et
 quovis praestat victum solventi con victori suo, domini, aut
 civi, honoratus. talis enim Apotu et de lumine ad cina met

At de lignis et tota namque cura et culina et trutinum et de pectus
 bilis tam mentalis, quam culinaria ipsius est victus, domini, ab eo
 quod hoc eodem stipulato pretio ministranda. idem praestant
 hoc eodem pretio Academia, atque adeo stipendium praestandum foret. quod
 de usu ipsarum domus Academiae adium ac officinarum penitus
 edulis, Dicendum, quibus non modica Academiae capitalis summa inhae-
 ret, talis quae hoc in casu obfuscat et tractum non fundationis a.
 afferret detrimentum, nisi ex ipso victus pretio levatez in denuis.
 atque adeo in communis fundatis domiciliis, cum quem forte in
 domibus Illustrum dynastarum Successum sperare videtur, minime
 sperandum habet; imo cum detrimenti haud modici, maiora quicquam
 incommoda, haec per tractatorem ut ita dicam, cum potestatis plenitudi-
 ne relicta vititandi Academicorum ratio.

Præplacet illa Germania communior, et communitatibus
 nobilium parte omni accomodatior, victus praestandi ratio, quam
 mentalem diversitate. Si nempe sub habet omnia unius finem aliter
 levatur, sicut seu villam habundantiam, seu emptione sufficiens penitus pro-
 du. distribuenda per hebdomadam in mensas, cibique diebus singulis consignen-
 tur in scheda cibaria a suo modo. Tum pro mensa prima sumum pro
 mensa secunda, demum pro mensa familiae et analesis huius sunt
 levata. hanc revidens, Moderator domus, seu libordinarum ad hoc mu-
 nus, corrigere ^{aut approbat} ~~ca. cunctam~~ reor revidens corrigendum habebit, atque
 cutioni dandam observandam tradit; ita in singulos hebdomadae dy-
 pro quod uero, repositis, conignationum schedis, totius anni obli-
 vis notitia, in calculum schedarum cum oeconomia conferenda ha-
 turque sumptuum et expensarum sumam eruendi item accepto
 conferendi quando lubet prompta ad manum facultas: quid hic in
 comodi metuendum; quid curae altioris desiderandum, nisi ut ea quae
 danda in cibum ex ordine quotidiano conignata sunt, quam decen-
 tissime, sapidissime ad salivam Academicorum parentur, neque in
 conveniens quandoque aut error, ac levordia locorum. ^{quod} in huius qui
 Curia Nobilium tabulis etiam non infrequens est. tanti etiam habet Tracta-
 torum quod ad ministrare fortasse frequentior: tanti momenti
 ut ei Moderator, aut correctio, aut commutatione, facilius
 quam Tractatorum, illius et cum officia maderi non possit; dum uero
 penitus edulis inopia non laborat, et rebus vite a corruptione levi-
 dis debita ^{non} valet in dustria, et in spectio.

Denique Leo a Principibus viri in dignitate Ecclesiae constituti
 et alij Dynasti, hunc Tractatorem, assumptum, nec annu ducasse in
 regnum, multisque rebus confusionibus relictis, continuo Aulam
 fatigasse per leuonem, et debitis in super ^{obligatis domino} gravatibus discessisse in digna.

LIBER. V.

De Vestitu Academicorū, ejusq; ac aliorum necessariorum provisione ~~circa eam~~
dem in Academia Nobilium Magna

Caput I.

In varietate Vestitus Academici, ille Nobili Juventuti convenientior est, qui conformior mori patrio, et Nobilitatis Statui.

Vestitus corporis humani ^{non} tegumentum solum, sed et formam mentem habetur, necessitati proinde humana à primævo constitutus sæculorum tractu, et hominum ingenij inter decora q̃ honestum etiam exornet hominem nunc repositus potissimum, tanta in hominibus varietatis, quanta geniorum, imo et Nationum. ipsi quidem ita proprium utq; solè etiam vestitu dignoscat, Germanum Hispanum Græcum et Arabem Persam et Turcam, imo et ipsam hominij diversam eadem in Regione Status conditionem, alium Nobilem, alium agrestem alium Militem alium civem, et quo magnam humanæ civitatis comòdum nascit̃. mox noscitur cum qua agas, quemve colendum habeas. Neq; Ecclesiæ Hierarchia à vestitus abhorret diversitate imò eā ubi con huerit ad publicum honorum testimonium, et Principum Ecclesiæ Eminentiam. populosq; vestis ipsa comòneat ad venerationem. Religiosi ipsi veste propria hum profitent̃ Ordinem, etiam taciti, jam namq; sacris ipsa vestis sacra eam palam aut pronuntiat, aut contestatur. Saceris ita quam profanis viribus congruū vestimenti genus comòdi servit, dignitati ac honori

Id quod mirari quisne crederet, nisi affectu dū dū edoceret
 quotidiana, et vestitus ratione non minus quam ex ipso vultu com-
 posito saepe numero à sapientibus legibusque virtutes com-
 plures animique portionem constitutionem cognosci, et vitia. Si
 ex ipsa modicata vestitus compositione, animum ipsum compos-
 tum, Modestiam, temperantiamque, imo gravitatem prudentiam
 sapientiamque, non vane conjiciamus, neque semper erraveris arguendo.
 Sed neque ex aduerso, ex vestitus luxu, Lepiditate, Lavditie, aut
 nimia mutabilitate, quis aberraverit, à ambitionem, superbiamque
 indolem, ^{lepiditatem} et imprudentiam, Lavditatem aut infamiam, denique
 ex Lavditie, Lavditatis neglectum, vilitatem animi, mentis ab-
 horem, et Lavditium morum variam suspicet non tantum sed
 presentem conjiciat. neque ergo inane, neque vitio, aut gratia
 ut vestitus ipsam exteriorem hominum statui ^{et} dignitati natu-
 ralem sit. Scitū ac convenienter adinvenire et concinnare cuiusque

Hæ ipsa vestitus Acad ratio, sua cum habitudine ad con-
 gruum et decorum non paucis materiem objicit consilijs, ipsa
 quorum Academijs Nobilium Alumnis, congruentem constitu-
 re, ac præcipere vestitus normam formamque, quæ in non exigua
 pro pullulavit varietatem. Alijs Academijs Palatis, alijs curijs,
 alijs clericorum ad instar, alijs velut militum in similibus, alijs
 ut coloris, alijs diversis ex sentis Lavditatis hominem fructu boni
 defuncti, alijs ab aliis difformis alijs æniformis. alijs huiusmodi
 tui, cujusvis arbitrio, alijs ex lege præscriptis. alijs ex longis itatibus
 cuius alijs domesticis alijs patijs. Sed quorum optimus ac conve-
 nientissimus Academijs, decedit nomen.

Quis porro optabilior Patriæ nostræ Nobilium Academia,
 cogitationem meam palam facere non abnuo, sententiam à Ham-
 sapientioribus ferendam deferre. Sed ne mea prompta licet tam alio
 ma in rem præsentem est opinio, ut singularius subinde adhuc
 nequeat constitui et determinari sapientioris Iudicij potestate
 et perspicacitate, politicas has consequentias, ac decore gratiam
 melius intelligentes, et intimius pertractantes, et quorum optimis

matissima mihi consuetudinis dignatione, dum Principis Galie
et munere mihi imposito a spirituali luxuriam obsequijs, multiplex in
differendi occasio hac ipsa atque alia plurima, mihi imperta cogitationes,
preparationi meae in bonum saltem minimè adversantur.

Placet itaq, atq; rationabili censetur de causa Academiae
Nobilium Iuventuti vestitum illam convenientiorem esse, qui
conformior ^{est} patrio, et Nobilitatis Statui potiori. qualis ut ves
titus Germanus. Ille namq; probatur à plerumq; indeq; censari ci
vici, aut admirationi minus obnoxius, quod enim pars melior potior
q; in morem ac consuetudinem affertur, probasse videri, sibi q; placere
ostendit. pars autem melior potiorq; quae morem facit, Nobilitas est
quod itaq; secundum patriam morem est, placitum probaturum est Nobili
tati tanquam sibi congruum et deo conveniens. congruentia namq; au
dientia ex placito hominum est, ut illud Italiae pro verbiis, non est pul
chrum quod est pulchrum et id est pulchrum qd placet. Hoc tamen in
eo advertendum est, ut nos consideret, non verbi causa. Nos namq; de
Iuventutis ac Stabilitatem quandam potiore locat, ut mutabi
litate, quae cum unitatibus etiam Nobilibus non exiguum affert de
trimentum efficacius occurrat, atq; adeo curiositas quae pia
ad exterorum normam multum fortasse diversam à patria, vesti
tum hunc concinnare in delicijs aut placito habet, neq; ille sed
neq; plures licet, in imitationem illius affumendi sunt, quae audire
morem non constituent, id est, cum dicitur ab usu probato Stabi
litate, nisi forte tam exiguae essent innovationis, ut nil detra
here ut notabile non Nobilitati ^{his} communi, neq; novam afferant in co
moditatem, et impendia minime augerent, quod Liberatores dis
picendum Muneri hoc relicto habere videntur.

At quia in Germania hoc, receptus immorem pectus scilicet
non modica est difformitas, alius nam speciosus, alius pretiosus,
alius lenis alius argenteo et auro coruscans, alius ad glandonem
et in super legum ac orationem, alius modestus quidem arde
cens, alius Juventuti alius Senio aut ^{india} ^{epicrati} ^{epicrati}, alius statui
inferiori, alius altiori conveniens, alius colorum ^{andentian} diversorum alius
alius obhurosum est. maxima super est expectatio, aut infima ejus

et in hoc ipso Germani vestitus genere in morem recepto norma quā
 magis determinata designet, ad quam communem Nobilium acade-
 micorum in Nobilium Academia cogitata exposita, et bene-
 ficio foundationis promanantem constanti stabilitate conformari
 oporteat. ut convenientia Status et congruentia Nobilitati ve-
 maxime retineat, inoffensa. hoc ut certius erui ac repeniri liceat,
 licet, libet observanda quædam circa eandem Verhendi acade-
 micorum Nobilium materiem capite subsequente in mentem revocari
 quæ ad proprium finem perquirunt, facilius inveniendum
 et Stabiliendum hoc non modicum lumen porrigere idonea sunt.

Caput II.

Expenduntur nonnulla circa Vestitum Academicorum Nobilium Foundationis gratia gaudentium in Academia Magna; atq; alijs.

Vestitus ratio vultus quidam totius Nobilium Academiae et mensura vis bonae fama, ab illo tenim, recte constituta, nec citur noscitur, aestimatio atque ad ac deprecativ, tam Academici, quam Academiae, ac ipsorum Puber natorum. praestitutaq; negde de Academia aperienda cogitare, nisi de condenda vestitu horum securus et provisa sit, nec aliter eam ordiri deest, quam cum paucioribus potius optimi vestitij, quam cum pluribus tenuiter contentis inopiam Academia detegere et penuriam, quo nihil ad ruborem Academicorum Nobilij acerbius, primus enim Academia aspectus, mensura fama est diu multumq; duratura. Hinc proutde quoq; Nobilissima foundationis parti. Ne quidquam congrui deficiat, cuius defecti Academia honor palam vapulet, conspectanea non pauca observanda apprimè veniunt.

Atque omnia cum emendanda est nobilium Academicorum Vestitus, in ipsis ipsius Academiae foundationis, haec namq; mensura huiusmodi, velle namq; ultra vires, quidquam si est prudentia. in fra autem, deficere, non est liberalitatis, sapere re. Iustitia, quae cuius est honeste vivere, neminem laedere suum cuiq; tribuere. Servendum proinde de primis est ex proventuum certorum ac Lemre fluentium humanis calculo. quantum unicuiq; Vestitui Academicis et pretium congruendum, ex quo intelligitur erit, quomodo grave ratione cum vestitu Academicorum disponendum an quidquam aliunde supplicandum, quod ad pretium sufficientis decencia Academiae pertinet. Deficere notatur, ac deesse observat et de remedio omni celeritate prospiciat, et de qua vestitus. Stabili constitutio suum in expensando huiusmodi auspiciis non ne dilata data inferius, maneat imperfecta, penitus autem ita.

magis per autem colimandum eo est, ut duplex Academicis cuius
vestitus, obtineat hyemalis. l'astivus, atque namq[ue] alius d'acatus
sufficiat conservanda.

Sed vestitus quoq[ue] uniformis omnibus ac singulis ejusdem
fundationis. cui enim a qualis ut foundationis favor ejusdem
quoq[ue] favori partitus atq[ue] in singulos distributus non minus in
uno quam in altero Academicorum comitatu, nisi forte, ex celli-
tibus in industria laboris premium singulare, constitutioni-
bus contubernij, designata etiam in vestitu exigentibus pro
rogative.

Sed utinam sit integer et sufficiens toti homini vestitus
à calce ad verticem usq[ue] capitis; liquidem foundationis vires ex
se et ea potius valeant. nam nisi talis omnino sit,
et non parte huiusmodi aliqua Alumnus Nobilis fundatus, suo in
in vestitus partem aliquam concurrere ac huiusmodi providere
debeat; alias plurimij porta patet q[ue] ventilationibus, et
percutum fatigationibus, vestitus necessarius prælectus
venit da men peculij solius aviditatis et affectu et ex longi-
tudine. Sed neq[ue] unius in jure Alumnus Nobilis arbitrio, re-
linquendum, ut de minori vestitu, qualis est: calceamentum
rem, sibi a ram, et q[ue] huiusmodi exigant, Sed men sua in
minutis ejusmodi annue, constitutunda, et ea q[ue] videam q[ue]
sufficiat per annuam industriam et curam attentionem q[ue] ipsi
fundat. Alumnus reparet, ut hac ipsa ratione quanda[m] tenet
huiusmodi rationem videtur, et q[ue] videri utilis valeat
aliq[ue] et dolo multiplici famulorum, et ipsorum Alumnorum
in no[m]i[n]e rerum dispersioni, opportuna ad manum potiusq[ue]
ocasio, nulli enim ita famuli inhiare solent rerum con-
quisitioni, ac vestitus, quem habitant reddunt lucrosam
q[ue], quanto facilius obtinerent à dispersis in curijs co-
magis, q[uam] ex arario foundationis suppeditis fundenda, videri
aut.

Sed quoq[ue] communiori Nobilium consuetudini Patrie confor-

amicorum Majorum consistet in re, seu patris nobilitatem non, non
semper eodem in amicitia comparantium, et vult Lauream nobilitatem
politiceam.

Adventandum in super, huius ergo dicta huius capite procedere in
proportionem de Academia Nobilitatem magna, seu illa, quae pro bene
stitutionem nobilem Iuris studium profectus ad huiusmodi se
te, cui et favoris et splendoris, aliquid amplius deferendum est quod
ceteris, qui in minoribus Nobilitatem versantur academici, et in Gymna
stica. quibus cum proportionem ea applicanda veniant

Caput III.

Quanam Vestitus ratio, sit conformi or
mori patriæ nostræ, et Nobilitatis Statui præsentis
seculo, atq; inde Nobili Juventuti Academicæ ex
positione potissimum Statuenda?

Ad præsentis questionis decisionem ex meo quidpiam
dicere non habeo, neq; meum in ea iudicium conscriptum se præse
letur benevolus lector, alienum à me quamq; modicum
à Statu, atq; proposito, est politimum hoc argumentum, cujus
Studium namquam propterea mihi negligebat Dignificavit, quod
hic proinde decalamo profluere meo videri legi potest
neq; meum haberi volo, sed alienum aliorum iudicij, et
Majorum, et meliorum collectorem, ^{de promptu} arctum, et conligatum
quod cum ita censere meum non sit, erit meum præterea
sere.

Duo autem perspicacioris Nobilium oculi in hoc de quo agi
tur, Academico vestitu Nobili consideranda habent. Colorem et for
mam, et ab utroq; convenientiam decentiamq; desumi, nam et
colori quandam Directionis vim inter nobilem et ignobilem præci
pue si alij congruentij sit conjunctus non exiguum Nobilitati
tribuit. Normam autem et formam per se non meliori patriæ con
formem abunde Superiori capite esse necessariam, et positum est.

Colerq; quantum constantem et sententiam hæc expositio
Nobilitas patriæ sensatione intimare vult. Academicæ Majori
Juventuti Nobili ac Patriæ, dum institutioni recte adhaerere
vacat. maxime congruus, maximèq; hoc seculo mori patriæ confor
mis, est Vestitus coloris nigri, seu germanus, et figura ac nor
ma Germanis Imperioq; Germanis communis usitata. et hoc
ceteris creditur, atq; optabilius esse non una soadet congruè.

Et 1° quidem colorem expendendo, quæ controversiam est, ni-
 gra magis nobilibus in patria nostra unitatem hoc laus, et
 cum huiusmodi quadam ratione attribuendo quasi proprium, seu pri-
 vum seu laus huiusmodi, varietatem colorem famulij ac con-
 his potissimum vestienti reliquendo. neq. Multæ Nobili-
 tati solum sed et Adolescentum et Juventutis totius in mo-
 esse, imo et Regibus et principibus gratiam hanc colorem
 exprobris quam ipsi dignissimæ personis, non una prodidit
 luculenta occasio, præcipue dem Augustissimi Caroli VI Im-
 peratoris ^{Romanorum} Austriaci Regis Bohemica præsentia Metropoli
 Bragensi plurima Nobilitatis summa affluentia illas trans-
 hac ratione Clementissimus Imperator dum Romanus Dynastarum
 parere voluit impendij magis, sui honoris causa pro sua de-
 quasi medio opportuno, nigra vestite con-
 aduentibus vestitum, et ^{dum} parceret felici-
 detractum venit ad ducentis congruenti Nobilitati.

Et vero 2do eadem industria in Academia confestim munda
 in Academicos, dum superflua anni argentisq. verbis in decem
 præcludit occasio, etiam ex his consistorijs, quominore sumptu
 panem devertit, et in apertam fructu sua recta nobilitatis
 stitutionis cursum feliciter ac utiliter conuare valeant, quod
 plurimum in voto, ac Ipsius Academia finis est maxime conser-
 uare.

3° habet et color niger, ob modestiam et quandam gravitatem
 suam in Adolescentibus Nobilibus, siquidem convenit decus
 singularum quadam gratiam, quia maturam sapientiam et talitatem
 etiam ob conformitatem cum Viris nobilibus, quadam ratione ex-
 pinguat, ac status huiusmodi comanet, quo fit, ut Nobilibus adolescentibus ita
 in nigris vestitis, in oculis valgi incidens, Supercilijs cum
 azistimatione et colat attentè. Modestia namq. ac maturitas
 gravitas in Adolescente composita, Magnificum quidem habet, quod
 in spectantes in sui fruantur venerationem affectumq. apud
 æque ac inq. conuolant.

4 Cum in Luper Majorem Tandatorem Augustissimam omni
 quoque Caesarum non nunquam clementissima mens, sed sua sua
 dationis Alumnos digna quoque nobili et alijs discerni. videtur
 color niger ceteris praestare omnibus, qui cum omni facile con
 portabili est, gratiamque addit, aut et tollit cuiusvis prope parvi
 non minus quam umbra profundior pictura. quod passim vide
 re est, in varijs seu ordinem seu dignitatem signis vestitus cuiusque
 in nigro colore pulchritudinis emicantibus.

5to Denique, et utriusque institutioni, generationibus oppor
 tunior hic color est. Sive Magnam sive minorem fuerit acade
 miam, nec tam facile ut alij maculis obnoxia, idque plerumque
 Italia praefertim Academij civitatis magis et Patrie nostrae
 placere visus est, scilicet nobilior ac modestior, et ab illius varijs
 remotior.

Normam figuramque quam hic habet color censent plurimissimi
 convenientissimam Academicam est quae in more patrio est, hodieque
 quidem sacra eadem est quae toti aut saltem portioni Germaniae
 nec pluribus opus est, cetera pendens iudicium dispendit. Sive nato
 rum aut eorum ad quos pertinet de academia disponere, ad decen
 tiam, et honorem congruam Nobilium Academicorum.

Est vestitus integritas pallium complectens, cuius quidem mo
 dicus in Academia majori quidem est, non tamen omnis et itaque
 in ea praeinde convenienti figura est illud palliorum genus hodieque
 late utitur, quod cum largis Manicis hanc manus infirmas us
 que obis, ad brachia huius sit uterque, non infrequens apud Nobiles
 neque patriae nostrae insolitum, tam Juventuti tenore quam adu
 lti ipso ut ajunt pallio comodius, et non semper conveniens pro
 prie, ubi Instituta huius conformiter Nobilitas devotionem
 Solemnis seu in Eulenia ipsa ad mensam Eucharisticam seu in
 publicis sollemnitatibus pro assibus ceteris Reverentia et pietate
 cultu praetulerit. quapropter hic quidem pallij Scho
 lae usque, non minus quam Philosophis ipsis potior consue
 tione quam Academiae in ipsis, quae et Iustitiae Auditoribus Nobi
 libus est, genus alterius magis arduum, servata tamen inter

cujus vii conubium proprios Academicos Nobiles uniformi
tate non colorem duntaxat Bet vestiam et patiorum, q
ad decentiam non parum conferre videtur.

Caput IV.

De vestitu lineo, variaque ejus suppellectile
ad conservandam Academicorum condecentem
nobilitati munditiem necessaria.

Quoniam ex ipsa nominis huius magnitudine Academia
nobilitatem eam sufficientem amplitudinem erga Fundatos
pueritibus nobilibus Alumnos, et palam exhibere, et testatam
omnibus facere ingratum etiam in eo plerumque dicitur, ut ad
munditiem ac decentiam, quae in lineo amictu ac varia suppellectile
usui quotidiano necessaria potissimum consistit, Alumnis
his ex ere fundationis, ^{aut} Subsidia congrua annue, anticipari
rem lineam purpuream cuiusque patris ac subministrandam
accurrat. ob peculiarem quendam attamen, quod linea haec et
varietas et copia in civitatibus majorum convictu suum velut
difficultas Magnarum etiam Academicarum nonnulla, ne
potius hoc à se penitus amoveri, methodumque quae id possunt
omni studio et quicquid conati sunt, praecipue quoad eam li-
nei vestitus partem, quae ^{linea} ^{lineis} ^{et} ^{suppellectile} ad indumenta et ornamenta
pertinet, quae vero ad communem omnium usum destinata sunt. ac
semper Manturgia linea mappa mappulae mensales nonnullae
incommoda sunt neque eandem habent cum vestitu ipsius et orna-
mentis lineis aut delicatioribus materiis difficultatem.

In hoc lineo vestitu, Spathium germanum quod modum patris
ad conformitatem vivere oportet: praeter, et Pueritibus prae-
cipue nobilibus utpote rerum harum curam gerendi inasueti, et
incuriam noscat incommoda plura deprehendes, et quidem

1° in numero et multitudine, ac in superminutionem
varietate, nam in hac linea re numerantur indufia pectuscula
vitta collipeadia, expositona seu armilla linea cingulae suba
viola manicellae, Loci aut tibialia. quae in singulis hebdomada
modis usum habent. nonnulla singulis prope diebus multi-
da, alia alternis paucis quae duplicata tantum hebdomada

Sufficiant ad congruam munditiam et nobilitatē decentiam.

2 quod consequens est ad tantam minutam copiam, ac
stio frequens, frequentior comutatio, confusio frequentissima
rerum, ac offensionum et inquietudinis domesticae plurima occu-
sio, quin ei opportune in futurum occurrere possit.

3 haec ipsa incommoda vires et incrementa damnosa hinc et ab
ipsa Juventutis Academicae incunabula, quae majora viget curare
minutias suppellectilij hae lineae accurare minus assueverunt, con-
temnant, torordes complures ut vel manum moveant ad collige-
dum quae dispersa est, ad separanda in eam quae mundanda venit
eorum torordia hae Juvenitis in tenera aetate filiali dicitur, quo
Academia in eos non ebat benignior; et quoniam exinde jactura
rerum duarum sentiebant minus, delinabant minime, pluri-
ma vel amittere, vel incuria perfundere, non quasi hoc sed
uni totius Academiae damnum, quod non sentitur, ut proprium

4to denique ipsa mundanda debile vestitus, lineae et apperiti-
um difficultas in tanta rerum numerositate accedit, si uni
sive pluribus committatur, querulantium invenit molestia
culpa ut de nitore neglecto toties, de facili rerum laetorum
restituta omni et refectione co omissa strigat et contendi
ut ipsos quoque moderatores, fatigari videas non parum, ac
rei pro debito munda, aperi quam plurimam.

His et forte gravioribus etiam nam de causis, variis Aca-
demiae de idoneis studiorum medijs adinveniendis, ut et Academiae
coram necessitati, et domus ac disciplinae quae optima conse-
lerant transire illit. ex quibus nonnulla refero informationi
ad deliberandum et deligendum quod est optimum in servitura

Exinde proinde nonnullis in Academiae communitatibus
factum est, utque statutum ut in lineam vestimentorum
pellutibilem, certis annis Academiae pendat in subsidium
curam omnem ipsas ubi assumat Academicus, constituen-
do ubi vel per parentes, vel amicos necessaria ex accepto a fun-
datione pecunia. Sed haec quidem methodus sublevari a curis
et odiositate Moderatores, at gravat disciplinam, occupat

mines proficere Academicos. primum quidem, quia hac ratione
campus referat in Urbem provisionis faciendae titulus Superflue
gendi, aut certe cum retribuis ad Iamnam Contubernij capi
otius agendi, quod disciplina non prodest. alterum qui a sua
de rebus publicis rem ignorant, neque etiam extra manum suam
peculium suum aliena libenter concedunt, sed ut tempus
ni a quo amplius impendere cogantur, aut constituenda linea
supellectilem, subtiliorem differre. Difficile in primis in aliis
ut Fundationis acceptis peculis, nisi maturitas, altissimum stu
diorum et ultimum honestatis amor omne penicilli ex mo
di metum absterget.

Alij Academicorum liberalium ejusmodi, quae ad vesti
tem lineam Academicis pendendum munifici et ampliant
Moderatores providi rebus lineis jam constitutis libere libere
semper primum praesente, et solvant. Severitatem recte impen
si petunt intendentes. Sed hic modus dispensationis
eademque prope in comoda parit, et disciplina, et ipsi Acade
mici praecipue minori. et dolis ac fallacijs non parum ob
noxius.

Alij denum Academicorum eundem Gubernatores pro
vidi, ut et his incommodis medarentur, et curis Alumnos suos, ac super
fluis evagationibus liberarent; compendioso nam absque
visi sunt: dum Lemertius clapp, quisque Adolerentum Acade
micorum fundationis liberalitate gaudentium, suam rem
sibi de linea necessariorum conhygnationem suo subscripta
nomine subordinato Gubernatoris defert officiali, qui
collectas, revidens conhygnationem, an putium fundationis
non excedant revidet, Matronaeque probata vita, et bonae fama
ad id pro tota Academia constituta retribui, committit per
ficienda, atque parata et perfecta sua iussu in m conhygna
tione distribuit, atque retribui illi communi ex bluit, quod de pe
cunij portione reperit, Academicis tradit, quod exedit

aut Supplem ab Academicis exigat, aut in venturo semestri habendum
 Notat, usque absoluta est, neque recurrit crebrius hic labor quam
 post semestria anni spatia. Atque quidem praeiis ceteris pro
 latior comodiorum videtur, et priores aliquate nus tollere difficilem
 res, nam illa, nec Academicis cum lotrice netrice agendum
 necessitas, neque contubernij atria, ne tricibus frequentia timeant
 ferant, et successum, non unus compulsoventus, frangit
 tota conservata.

Majorem quaedam curarum impensionem exigat Acad
 miarum lenioris Juvetate hic contubernibus confans, cum atri
 his hujus singularis sit mundities et comendanda et auctoranda ad
 nobilem congruentiam, de hac adhuc flecti gubernariqz facit
 Moderatorum, paterna cura non magnam afferre levit diffi
 cultatem rem vestitumqz linum, ad convenientiam ipsi dem
 distribuendi pro circumstantia occurrentia hqdem id et praeiis
 praeiisbat, et exigit fundas speculabatur, alias plerumqz parenti
 bus relicta, ad eam et ministranda et ad ministranda curant

Caput V.

De Lecti Stratig^z dispositione, ad nocturnā
Academicorum Nobilium quietem necessaria
tam Fundatorum, quā Convictorum.

Vestitem consuevit ipsa quoque Lecti Stratig^z dispositio cum
integumentis his, quibus Germanici in Lymate, seu adversus
frigus invalescent, seu adversus aestus opportunè praemuniuntur
Academici Nobiles, seu fundationem Alumnorum, seu Convic-
tores, ad necessaria perficiendum quiete, congrua cum comoditate.
Hujus itaque dispositio debita, cum ad ea quae necessitati huius
ferat et Fundatio integra ac liberali, praesepit debita sit, nihil ne-
cessarium suis deesse patiatur, ad vitam sanitatisque in prope-
quenda recta institutione conservationem, debite constituta est
est, difficultatibusque et incommodis obvian- dum sapienti consilio
quales nec leves nec infrequentes, evenire possunt majori in Nobi-
lium communitate.

Comprehenditur autem haec dispositio, provisionesque complura quales
sunt ipsius dormiendi locum, lecticam, seu apertam seu Papilionem con-
tectam adversus pulverem, Substrata, Lintea, pulvinos, pulvinaria Eu-
manis amica, Thecas, eorumque omnium in dies singulos compositiones
ac curas statisque temporibus emendationem, pro occurrentia exigen-
tia. In omnibus tamen hujus provisionis partibus non facile dica-
dum à more patrio, dum in communi vivit non minus quam in ve-
stra vestibus. Singularum hanc libet partium leviter accu-
sim expendere rationem, et quod ad utilitatem commoditatemque magis
facere censuit, licebit amplecti. potissimum autem in omnibus re-
lati ad fundationis beneficium, Alumnorum Nobiles fundatos, om-
nes Lectores reflectat, nam ceteri, nisi specialibus cubilibus arcibus conditi
gaudeant, Academici fundatis passim veniunt absque difficultate
confermandi.

Primum proinde in hac provisione est locus dormitionis, seu quod passim
in communitate majori est dormitorium, in ipsa Academia ad compo-

hensum, auræ recentissimum de die, nocte autem ipsa adversus eam
 præmissum; non minus quam adversus hyemis frigora, et calores, sola
 his pro more patrio. ipsum autem panetini coactum hoc dormi
 torij spatium, in sua discretum loculamenta fecit, in gressu
 cortinis decentibus oblecto, in lepositis utrinque tabulis arcu la
 rio opere ^{passim} esse, et decentia, et consuetudo patria aque ac gleba
 suadet persuadetque, neque plusspatij lingulis conadendum loca la
 menti, quod ad lecticam locandam. Sed ledile et accessum con
 dum comprehendit. hunc modum in Aulis quoque principum pro Ephe
 bis nobilitate, etiam lustrissime de Comitum familia, et levatam
 et unitatem ipse his, ac proinde in eo nulla specialij in animadversio
 nem cadit difficultas

Secundum est lectica idonea ad bonum capiendum
 more patrio accommodata, hæc pro diversis regionibus diver
 sa est, Academijs tamen eam habere consuetum est, quæ in
 urbe etiam nobilitatem potissime, ad quietem accommodatior.
 Sed neque in hoc parte specialij occurrat difficultas, nec est
 leviorum quæ arcularij sunt laboris

Tertium est quod complectitur substrata lectica pulvi
 nis pulvinaria ex plumis confecta Germanis unitata item
 Thecas, leviores æstivo tempore. hæc quidem in quibusdam fun
 datis nobilium comunitatibus, quæ hanc nonnulla con
 tubernia Romana, ita à fundatione suis ministrantur a
 lemnis, ut statuta uniformitate ne unguis ungeretur
 quidem discedere licet, ne quidem cultitram paulo comadior
 quodque ex portis logpor Illustrissimo Juniori Secum altatum
 substrata sibi permissum fuerit, sed comuni æqualiter calis ut
 eundem erat substrator, et æquo animo ferendum. ita quidem est
 nonnulla alia contubernia. at in germania non leve in Substra
 torum, aut pulvinariam Academijs nobilibus ministrato bo
 nitum difficultatem. aut nimis timor ne quæquam deum
 ratione. Alumnus nobilis novus in instrata altitudo licet
 mundatissima succedens, morbo aliquo inficiatur, quales in
 altione Juventute contrahi et oblect, et futura cum a tute, ut
 alij meticulosis plaut sepe in tempestive pudent. quales sunt
 Artificii, plethipici, lectici, et alij id genus est. tamque irradiat
 per multos superfluous hæc me

hic metus, ut si novissimae gentes tibi Lecti-conia porrigi
videant, tam eni liquidum horum morborum verum remota, vel
similitudine dantur, at se se alij fortasse exaffibus procuratum
quod pulchrum, ac se se eni sinuant, illis lecti-stratis, idem pinquam
cinnamum incuniam, tam eni tanq. paritatem huiusdam notam
et Academicam Nobilium conubernium iniqua male valgar,
obtruncatione, et bona fama lazione. cum in laum tamen ipsi
Strepem quomodi oblocutores, sepe sapias morbos vanos jam pinq.
in se animaduertit, Lab infecti ipsi fuisse de j. he an huius, puta
artitide, phrenesi, epilepsia, limitibusq. Iuventutis agnuntis
affectionibus plurimis. Non est quidem abs re, ut hoc male
Sabine et tranissimae quidem acciden contingat, et metum in dea
dici, conuenit proquiritibus aliquem iuste excitare posse censu
tar. atq. adeo cum de et nova omnia haec de quibus hic agimus
ad huc respecta habeant, et criminati onibus. expositis. emundatis
vero, et ab affectione omni licet solo quadriena et quinquevni
im unis penitus notatas adhuc horrore majore substat, penitus foret
quotannis eliminandus, contra quam alia Academiae Sy
lus et constitutio ferat. Eisd. Superst. Germania in ha. diffi
cultate remedi, nisi ut Academia patris nostrae ab eo benefi
cij penitus potius abstineant, et unicuiq. Alamo Nobili fun
dationem ingredientis, sua tibi strata lintra lecti-stratia Apu
linos, Theracy Scum ferre praecipiant, et absolute instituti
onis decore ^{non} exferre Scum liberaliter admittant. idq. in ipso
fundationis instrumento cavendi faciant qui fundationem in Acade
mia subernandam recipiunt. haec eadem Methodo. minoribus
Lenere Iuventutis Academiae frequentior conuictus difficiat, qui his
bus plures affectiones familiares huius, expositis, nisi cura solus
ad sit praefectorem, Lecti-strata, et pulvinaria familiis infunde
afficiunt, et leparationem in super non raro exigunt. Et haec
omni no subtractionis, in haec sola materia, modum conueni
entissimum amplecti cogit, ad acta Academiae oblocutio
nibus La Strepis, sedq. iniquis laussita Academia etiam
optimi constituta, a peniculo quod aliquando tentatum est
et praesumptionibus solum levibus con adductis. huius in tentanda
tan to remotior, quanto, quanto mundus sagacior in haec comoda.

evinunda, huius praeiugae potentia ad huiusmodi cognationem aut saltem
patrocinia.

Superest Quartum in lecti stratis dispositione debi-
ta, idonea quoque requiritur, quod est. eorum omnium huius con-
signatorum, quotidiana compositio, certa temporum inter cape-
dine emendatio, totius item lecti, locique expurgatio. Et facile
et necessarium est, non modo ad conservandam quam maxime
mundiciem, sed et eadem in munditie protegendam sanitatem
cujus executio quidem uni de domus familia ex toto consignari
et imponi officium debet. Praefectis autem executioni quam
solertissime superstiti vigilare.

Caput VI.

De vestitu Famulorum, ac Servorum Academiae Nobilium Majoris.

Servos nonnullos famulosq, qui ab obsequijs suis Academiae Academicorum, et Moderatorum ipsorum, nemo in suis abitur recusarios esse, et quidem in ea quam in exemplum assumere debuit viginti fundatorum Nobilium Academicorum Academia minimum quatuor esse convenit cum unitati servare obsequijs, quod hanc per saecularem Nobilem qui Praeceptor sit edummi praeda veniat Academia. minimum Praeceptores duntaxat designandi aliquid enim servare, quorum forte unus amantem agere valebit, quo vix carere caput contuberij Nobile potest hoc huius in manu. quos subordinatisq, dignioribus Domini officialibus aut Domini Iuris aliarumq, disciplinarum ac Licentiarum Professoribus qui in eadem Academia degere fortasse desiderant, ^{et} ^{constituendis} ^{his} ^{servis} ^{et} ^{discipulis} dum Studiosis est, nam vix sufficiat ea quam quatuor assignatis tam paucisq, debili ministerijs, sibi impositis. Sunt namq, tantum in domo non modica praestanda si vel obiter intuemur rem di- positionem. omnes enim ad morum secula deferre ministra re, cunctis providere, tabula in sternere, appellatam reuere. alij infirmis mi servire adesse, alij obsequijs aliam non de- demicor, et pro visionibus debile ministrandis adhiberi, atq, ha- in diversum distracti non habent vigorem propriam temporis quod otio aut huius dare possint necessitati multiplex in hoc contenti.

Accidit in super et necessitas famulorum Tabularium tal- lem, quos enim eorum curam Academiae huius non videat necessa- rios sub Nobili praecipue Domino Praeceptore, cujus manus ex- igit non modo in urbem officij causa sed perire quoq, ad bona per visenda non raro currere, aut huius contuberij acconno- ex debili videre. Ita numerum eorum famulorum in crepe re, qui cum uni patet et more, et servitium ejusmodi, consuetudi- ne vestendi uniformiter veniant. neq, modum huiusmodi ab Academia regerent. De quibus cunctis animoq, pro Reti huiusq, cunctis et in fine Academiae opus exigere non grave accidat, idem tanto operi convenientia, neque vitabilia famulitia largiter

ratihaberi, q̄s sufficienti fundo quorūq; libera liter in futurum
prospicere.

Neq; in hoc famulantiū vestitu specialis, notatuz diffi-
cultas, cum hoc nimum quā cū una et notu
sit. duorū potissimum in eo vestitu generū observanda venire po-
tūm constet, nempe cavenda in eo vestitu famulitio omniū su-
perfluitas quæ ostentationem faciat, et servanda decencia
veniens in uniformitate patrie more recepta, quæ necessitatem dū-
taxat subleves, non quærat splendorem. Suorū habitū pretio constet.

Ted neq; attamen penitus omittenda erat famulitij de-
demi cū mentio, ipsos q; alendi et vestu adigendum, quod sapientius in
animadversionem habet ad vana Academiæ notitias intimius pe-
netrandas. ut pretium unius Alumnī fundatūq; integro laudentis
ematz, atq; per consequens unius quorū Convictoris, eadem comoditate
ad opus salutem cum ip̄s conviventi, ad quem computum trahendū
veniant quorū famulitorum alendūm impendia, et provisiones
cetera in cū unum et necessitatem dispensanda.

Caput VII.

De provisione Valetudinary seu Infirmaniae
Academicae pro decumbentibus Academicis No-
bilibus.

Inter praecipuas, quas Munifica fundatorum manus
in alumnos suos, communi foundationum stylo frangere libera-
les afferebat gratias, opportuna Valetudinary communi, pro decumbe-
ntibus ex vana corporis equitudine academici cum plena necessi-
tate in instructione et provisio. hoc enim Juventus quaeque pluri-
mum exigit, ab ipse et Juvenili sanguinis fervore, et facili in-
excessus seu emulorum seu passionum proclivis, et affectiones
Morbosas incurrens, quas longa saepe decumbentia lues, laevi-
tate singulari cibo ex parte, medici et medicamentorum obsequio
constanti cura reparare, et nisi id provide ac pariter fiat, etiam pro
futura vitae etate affectam afflictamque valetudinem ferre
cogerentur, aeternam profero ducina quae essum suorum parita-
dine. Momenti proinde non infirmi est in favorem et quae-
ritum saepe Academicorum nobilium hac virtutis charita-
tis Christianae in se plena, insignis fundatorum provisio.

Consistit autem Academici hujus Valetudinary, quod
infirmania domestica, solis Nobilibus Alumnis destinata
vocari solet. consistit inquam plena perfectaque ejusdem provi-
sio, in quibus potissimum requisitis, 1° in loco habitationis
debite instructo et conveniente. 2° in ministerio ~~etiam de fructu~~
firmis necessaria, congrua. 3° in provisione medici et
chirurgi, 4° in provisione medicamentorum. 5° tandem
si morbus sit gravior, aut ipsum vitae periculum minuetur
in provisione spirituali animi, et ad morbum ipsam tempe-
stiva apparitione. De singulis itaque agere oportebit, in re
momenti tam praecipui, nec parum Academia onerari, sed cum pri-
mo urgente charitatis zelo, et Juventutis Nobilis patris conservan-
da necessarii.

1° Locus habitatio valetudinis exigit autem Salubrem, qualis a oriente aut meridie censetur juxta Lyra cila-
tum Ailem. exigit plurimum divisionem cubiculorum, ad faci-
dandum infirmis separationes necessarias. exigit quietem
et a turba remotam situationem. vicissim vero ad ipsam
Domesticam Ecclesiam accessum opportunam viciniam, aut
Sacellum infirmis singulariter destinatum con spectum, ut
divinis Missis sacrificiis non frustentur omnes. Instructum
quoque non ad necessitatem solum sed et commoditatem sit ipsa cubilia
idoneis lecticiis, et stratis sapientius comutabilibus, mensis item et sedibus
denique varis varij ac multis. quae status infirmorum regunt
ac statum repellente mensali propria, pariformes et lineas
quae exigentia quotidiana dictabit. Sed et pia infirmorum dy-
fractioni libellis pijs preta et amariis, ac plenius et diuiniis
constantibus ut a lectionis molestia et fatigatione infirmus
subleuetur, et pijs cogitationibus suavis illabentibus occupetur
gatur, et jucunda cum noviter cogitandi materies cum anima
consolatione ac fructu.

2° Ministratio et cura debita pro morbi varietate
in eo consistunt; illa quidem adesse infirmo quam exuberant
in eo imo hinc morbus exigit, semper. cura vero debita in ijs
quae medicus consignat. executioni dandi, et cibo praescripto ac
potu in huius, et velitis in vigilare praecipit. quapropter et
sufficienti famulitio opus esse, et frequenti visitatione infirmo-
rum visitatione plurimum praestari notum est; in omnibus
autem mundities, sanitatis praecipuum ad ministrum con-
servanda, et quae sollicitudinem totius cura et ministratio-
nis debita solertia per omnes nec incongruae mensurae affolet.
denique non minor non valetudinum habenda ratio, ut et fere
his levioribus ac melioribus vires vel fractas vel labefactas
servata praecipuis tam en dicta, restaurent sensim, nec diu
cavendo. Interim nec desit infirmis spiritualis consolatio
obsequium, neque precibus et devotio tam matutina quam vesp-
tina et lege praescripta, quantum gratior et levior in valetu-
do ad mittit, allegoriamque pijs, quod corpus animusque corrobor-

itaque ^{pro}venit, ut infirmitas Academicorum pro vltima ^{pro} futura
 ra gravum sit rebus institutionis condiscenda ^{pro} exercitium, qua rati-
 one infirmitatis tempore toleranter tolerantur ac Christianam
 patientiam, et cum dei voluntate conformes, pie vivere condiscant.

3° Provisio penitus Medici, neque minus penitus Chyrurgi, tam nobi-
 lissimum eorum ^{con}tubernium convenit quam ^{ma} hoc enim altentius
 Academia careat, de eo certa ac cura non sit, Valetudinarium
 Academicum principali destitueret provisione, neque infirmitas
 neque leve subiret Academicorum periculum. Ad neque in medicis ne-
 que in Chirurgo in Salarium solitum assumendo, difficultas erit
 sit. ^{de} praecipue Academia ea in urbe patitur sit, ubi facultatem to-
 tantam et medicam Universitatem habet, qualis est Bragena, et praestanti-
 bus semper ^{hodie} abundat medicis, quorum sapientia ac
 prudentia tuti confidi possit, quod neque nimia medicamentorum
 ministrandum facilitate, Juventutem nobilem Academia
 plus atque medicinae affeferre admittent, ut quorum ^{da} damnosus
 futurae vitae mos invaluit, neque superfluis onerabit, aut nimium
 sumptuosus, illius ^{judicio} standum erit, si morbi periculum gra-
 vius, et ac provisionem tempore ut par est in sinuaverit, aut
 etiam tale genus morbi, quod caeteris noxam afferre videntur
 aut saltem molestiam minime tolerabilem. graves sunt malaria
 et Epilepsia. Chyrurgis et Moderatori domus deprehensum in
 plene aperiet. Ad Idem cum ^{pro} portio Chyrurgi sese extendit ob-
 ligatio ubi Chyrurgica medicatio simile quidpiam, aut in fe-
 tivum caeterorum nobilium detegent.

4um Medicamenta quae in provisionem Valetudinarii ac-
 demici veniunt, ita expendenda sunt, ut necessitati, non superflui-
 tati leniant, neque facili aliqua postulanti bus praestanda a spem
 medici arbitrio, quantumcumque forent levia, ne locus de ^{de} vitione
 sumendi appetudini. Quod si aut pretium grande aut prolixi-
 tatem cura medicamentorum necessitas faceret, videndum foret
 an foundationis vires eo sese commodum expendant, neque aliter nece-
 sitati satisfaciendum foret. Tum enim Alumnus ultra funda-
 tum enim gravans, si fortuna eius admittant, in partem solutionis
 non imculo trahendus videtur. Sin autem pauper, et bonae spei ac non

Charity Christiana bonum suum non deest officio, pro cumulanda do-
mus à Deo benedictione. praestatq; argentum et aurum amittere, quod
nobilem perdere Adulescentem, ad magna idem, et fortasse longum
Academia in se beneficia remuneratorem uberiorumq; beneficiorum

5um denique ac supremum est Provisio animae graviter ex-
tantum Academicorum, et tempestiva, ne postrema ad mortem
ingruentem Christiana quam optima dispositio. quam erigere ac
procurare Moderatorum est maxima et munere obligatio, ne
semper extrema expectare; quae namq; ad extrema rejiciuntur raro
debite finit, sed licet et fieri et consecutio praeter spem con-
valescentia, satis est fuisse peniculam, illius puncti à quo tota
nobilis Adulescentis pendet aeternitas. Sed transacta per sacramen-
ta morientibus salutaria et necessaria, praeparatio qui non mori
consequatur. erit illa magno pro futura vita documento, et insti-
tutionis rectae portus nobilissima, et scire non ne abhorreere, alijsq;
adstantibus lectio multum amanda. quae propter illa provi-
dum est valetudinario, et ipsi infirmis, ut namquam desit de-
2. ratus Sacerdos, gravus ac disponendi ad mortem penitus, qui
moribundo sit auxilio et consolationi, et adstantium exemplo,
si ea quae par est ratione firmatum fuerit. ferendum est, ut cathe-
drata institutioni vacantes contubernales Nobiles, multi licet ja-
a teneris annis per Scholarum studia, optimisq; bonae mortis be-
benanda principijs imbuti, exemplo ipso trahantur efficacius ad
se se quam optima disponendum ad unicum hoc ac demum in
animae negotium. nempe mortem quam conscientia quidem
mala exhorret, bona autem et expectata letantur expectat Secum
quam praesenti etiam laetulo, nonnulli, vitae amore et mundo
ac fortunis suis in escati, et opinantur et experiantur. Credent
horum quicquam nostris quod temporibus dum plurimos insigni cum
edificationis exemplo, et Christianae pietate tempestive para-
re se et voluntati divinae toto se conforma, sacramenta
expectare ultra, et mortem felicem obire Magnates virsq;
Illustres est spectanda, etiam quospiam ita latenter in animo
dispositos esse, ut se in morbi mortisq; peniculo, ad obitum
felicem disponere nolint, cum possent, ne forte optimè dispositi

inveni ab ipso antea ex certis morbo ad eternam felicitatem. Unde et hoc
 quis quam? neque ego, & h. experientia propria vice unica doctorum
 forem. erat mihi negotium de mandato ad Virum Illustrem, ac
 honoratum in regione quapiam ex morbo nato, atque huiusmodi non
 valetudine decumbentem accedens, cumque ad Sacramenti confessionem
 nis cum primis, quod de facto ab eo obtineri, non poterat disponere.
 ut ut illum amantem adhuc vitam longioris omnes noverat, ita felix
 mihi in eo ex pugnando fiondebam Strategema, si cum media nulla
 in humanis supererent, ad impetrandam vitam longiorem se se
 converterent, et brevi compendiosaque ad certam Thaumaturga devotionem
 affumeret, semper injei vita longiori ^{et meliori} validissima quam
 potui: rogat ad hoc me infirmus, quoniam haec devotio. et prae
 ratione ab aegro persolvenda. ut brevissima consistens, vel trita
 vel uno etiam die, in recitatione brevis orationis, et pia cogita
 tionis, ac deinde Sacra confessione et communione. Subiit illi
 tantisper dum interim fortius urgebam assumendam pro impetran
 da valetudine devotionem ratus, dumodo Confessionem Sacram obli
 neam. collegit ad di longius duraturum responsum Infirmas vires
 et ait mihi Mioptimi Pater: dum Juvenis in provincia May
 duni Bavarorum degerem idempertus suasi alteri Seniori no
 bi h. coetaneo meo consuetudine multa amicitissimo, testatur ad morbo
 decumbenti, suasi inquam illi Absque et Confessionem atque Sacram huius
 praestitit haec devotio, et videns illas optimam esse sic dispositi ad Salute
 evocandi horam, abripuit cum morbo. hic fors mihi evenit, et in
 lamenta solutus devotionem oblatam repudiavit, neque attoritur
 reliquit. adiecit ledensum inibi a nobilibus, cautionem in futurum
 fuisse. O praecara cautela! vitam cum mortem omnino obijctam
 suavitatis. in confectus. Quod illi Lector, non me Ecclesias
 tem velit pluribus persequi haec perniciose principia, et damna
 biles cautela vitae prolonganda, et deprecari aeternitatem felice
 et longamitatis diuina temerarium praescribendi modum. haec
 nempe disjuncta incauta et terrorem et consuetudine. et quod ego
 randum sum, horreni maxime opportuna et horribili felici mortis
 horam. Seniores habet huius pro infirmis huius, ita demica pati
 instatatio, quam pro praefatus meus providit infirmas. haec
 provisio Salubrior estimatio, ac lenior vita aeterna felici

Ex eo quoque sine Sacerdotum domesticam ipsa in academia tueri
 cul anibus gubernanda constituta sit, approbandum, quibus in finem
 quoniam monachorum casibus promptus ad sit, ne quidquam in hoc
 studio praetermittatur proficuum. Salvis tamen Academiae ipsae in
 deat. Suis Personis, et jurisdictione recepta.

Caput VIII.

De cæteris provisionibus varijs in Juventutem Nobilem ad Academicam, ac domesticis inevitabilibus, in comune præstandis.

Hactenus in materialibus Academia Nobilium Magnæ ad conspiciendam quandam Ideam optimam, sedulo expensè, atq; oculis sagaci obsequiendis. Cura operis hujus versabatur. inde discussa domus ac totius contubernij. constitutio victus amictus, et q. al. nequissimam totam impendiorum sumam in huc usq; dictis comprehensam arbitrij, subijcere necesse est ea quæ in necessitates communes Academicorum Nobilium annue expendi solent ex avaris Academicis, magno quidem Academicorum emolumento. Sed ^{sepe} cum estimatione gratiosæ liberalitatis fundatorum, qui in comune solam conferunt Infelicitas autem Monij humani est, quod beneficia præstata in publicum recipiunt ab omnibus, colantur à nemine, idq; nec in Academicorum Italia videbatur considerationem æquam ac condignam. Sed adverte te velim lector benevole. de Academicis hominem esse Magna, item quæ sub Gubernatione Seculari incipit suis cum professoribus quibundam saltem concessis.

Consignatio, Onerum communium, et provisionum variarum in Academia Nobilium magna sub Gubernatione Seculari concepta in commodum et necessitatem Juventutis Nobilis Academicæ ære fundationis, annis singulis inevitabiliter faciendam, refectæ ad numerum 20 Alumnorum sex et artibus nobilibusq; colendorum. integri et liberaliter fundatorum, idq; præter victum et vestitum Academicorum fundatorum.

Onera communia Academia in præstando victu.

Victus 1us Mensis. Domini Gubernationis Vin. Magistris

Item Ad. Ecclesiæ domesticæ Administrationis.

Domini Professoris Junium domesticus

D. Professoris Mathematicos, Geometriae Geographicae Historiae etc.

Victus mensa famularum seu familiae Domini.

Victus Penitiae cancellariae, seu oeconomus domus
nisi specialis sit pro oeconomus constitutus

Dispensatoris

Janitoris

Cori primarii

Subcori seu Secundarii.

Lixae.

Cellarii

Canionis

pistonis

Medicasterii

Calefactoris

Servorum quatuor Academicorum et foris 5.

famulorum stabuli duorum Auriga et Equitum

Credentiarum

Opera Communia Academiae in praestandis Salariorum
annis Servientium in variis officiis.

Salarium. Dom. Gubernatoris. vini Mustis

Domini Administratoris Ecclesiae Academiae

Domini Professoris Junium domesticus

Dom. Professoris Mathematicos Geographicae etc.

Domini medici Academiae.

D. Chirurgi

DD. Lanista linguistae Salij et Hypodromi.

Salaria annua Officialium et familiae

Scribae Cancellariae seu oeconomus specialis si sit.

Janitoris.

Libri
Rheney

Dispensatorij
Coci primarij
Coci secundarij
Lipa
Cellarij
Lanionij
pistonij
Mediastini
Calefactoris
Credentiarij

Salaria Servorum & Academicij Levientium

1 qui simul Sacista.

2 qui simul Infirmanij

3 qui simul Sartor, aut vestianij.

4 qui simul candelarius. etc.

5 tus forli qui D. Gubernationis ab obsequijs

Vestitus eorundem quinq; servorum uniformij

Expensa communes vanae in Opifices. annue occu-
rentes in Academia necessaria.

Expensa in Tegularium

Campanarium

figulam

Vitianum

Arcularium

fabrum leonum

fabrum ferrarium

Cuprarium

Stannarium

Sanguinal.

Sticem An Sticem Linca Supelluctilijs com unij

Expensa communes Academia in varias provisiones
 Academicis nobilibus in Comuni necessarias.

in Sacellum seu Ecclesiam Domesticam

in luminaria cerea, et alia

in lampadem

in vinum et hostias

in suppellectilem lineam Altaris, et Sacerdotij.

in loticem Ecclesie.

in Infirmaryam

in suppellectilijs annuam restorationem

in luminaria Infirmarye ac lampades.

in Pharmaca annue confecta

in cibos meliores.

In Bibliothecam Academicam.

in libros singulis necessarios

in libros communis

in aliquale augmentum et libris idoneis Academiae.

In totius Domus Academicæ provisiones

in ligna pro Domus calefactione.

in luminaria totius domus

in Vinum et menta et felina

in novam suppellectilem fragili culina et stibij

in Iumenta et pabulum Equorum

in Eleemosynas pauperum pro benedictione domus

in eleemosyna, mendicantium Religiosorum.

in premia honoraria Academicorum

in aqua ductum annuum Civitatis

in Gabellas ordinarias. et ex capitalibus

in prandia lautiora, et distractiones Academicæ

in aliquam moderatam hospitalitatem

Nolui ex mente mea pretium, aut Salariorum quantita-
tem ipse designare. Sed hanc, et ipsam pretium suo quisque
sagare libebit labore seu infimum seu medium seu summum
in calculum humanum revocare velit, ipsi pretiorum magis
quarum, qui de Academia aut cogitationem alit, aut in literari-
orem Notitiam acquirit.

Salarii in universum nunc non videtur ea huius in commodum, utrum
et utilitatem academicorum fieri, esse necessaria ad condigne sustentando,
20 Nobilibus alumnos Academia Majoris. Summa proinde in hunc
20 profecto fundatis Alumnos partiende est, victui ac vestitui
curis viis aequaliter quoad 20 partem attribuenda ut pretium unius
ex viginti per Anni spatium eras tantum clarum, licet non atomum
magnum attamen et inevitabile pro et moris pro et subest in
tabellis specialibus consignationum particularium.

Caput IX.

Ab bene calu ly
seu Dangelarigz

Erigitur Nobilis Academiæ unius fundationis
pretium, item Bonivictoris eidem fundationi con-
ventis a re suo, actandem ipsa fundationis capi-
talis summa, ad erigendam Academiam nobilium
Sæculani sub gubernio, et domesticis duobus cum
professoribus itidem Sæculanibus.

Exposita hæc capite antecedente provisionum et expensarum
Academice æntis incumbentium tabula, quas pretio in finem
et quam parissime etiam h. legatas à se ipso velij, lector puniti
et quare per quare putionem hujus temporis, non aspernabilem
sumam deprehendes prædictas vestitus et habitationis præ-
quam ad æpicienda feliciter, istola Patria Regnumq; in
clitum Boemia suspirat avidissime Academiam Nobi-
lium Magnam. præhabere oporteat. At simul ad æ-
lere de volo, tale ex cellens opus tamq; studio ordinatum
ac ex alijs subordinatis Academijs quasi vialib; dispositio-
nibus succollatum et in continuam perennitatem firmatu-
si his in fuitat statutis, tale inquam ex cellens opus, nemini
bus absolutum. Sumq; quæ in humanis speranda est, Nobi-
lis Juventutis idonea, et insignibus dotibus ornata, et quam
quam mediocri, aut leni fortuna sit, ad omnem tamen
Scientiam, atq; Nobiles in legniter prospera, utilitatis et
publico non minus quam privato emolumento Patriæ
Subsidium admirabile perpetuum ac opportunissimum esse
sed neq; minus fortasse ad illucium ex levorem, et consolationem
indigenarum Illustrum, quod sine jam dudum florere crederetur
si vel decima ei tributa in prima exordia fuisset auxilio
gentis pars, quæ à nonnulla Nobilitate patria cum dolore
Sapientissimos progenitor, et hanc ipsius penitiam in can-
ta dilapidavit Nobilitatis juvenbus, et Regnum his cum
dinastis ingemuit, ac ipsa excrefens licet huc damavit

in sana profecto Magnificencia reus, neque re Patria Nobilitati
et deconi Subsidium tam comparative modicum, et ad elationem bla-
dimentis, cultusq; minime Sincero delusos planius ingentes
inimici etiam Patria profundi se Thesaurus, in regis nily pen-
guini. Sapientibus et et delectabilibus, contentum omni penaly
impendum, quod, in Charitatis Christiane, et Nobilitatis Patria
tam illustre sacrificatur emolumentum.

Generose itaq; ad regem ad splendorem, huius decentie et necessitate
nil deesse volendo, saltem viginti Alumnorum Nobilitum ^{calculum} Acade-
miam Sub Seculari Gubernio et Profeponibus non nullis domesticis, et
que Secularibus Dominiis. ut feliter et completi ad aperta cursum huius
ordini honoris, et prosequi utiliter ac tranquillo possit. atq; in omni Nobili
li Scientia disciplinay ac virtute ipsa, ac vera politica Christiana
Catholice inspicitur, compendio se atq; minus sumptuosius valeat. ^{non} contrahere
sed simul in calculum Novarum ^{et fabrica} Academiae totius pretio, et ne
supposita totius academici domicii huius integra instructione tam
mobiliu quam immobiliu. requirit in annuas expensas ^{Academicali} imma-
biliter inevitabilis sumam capitalem: circiter ^{centum viginti} quingenta
viginti millium florenoru Rhemensium: id est. ~~220000.~~ ^{166000.} ~~30000.~~ ^{150000.}
ex quibus ~~30~~ millia florenoru ad diem defuncti dier: ~~30000.~~ ^{100000.}
remanet in expensis annuis fructificans capitale. ~~190000.~~ ^{100000.}
+ ex quibus annuo censu sexcento, in Germania usitato
proveniat summa annua in acceptione referenda ~~2~~ ² milliis reu ~~10000.~~ ^{20000.}
ex quibus ~~2000~~ millibus computando in singulos alumnos
in victum. 150 fl.
in vestit. ~~80.~~ ^{80.}
in portione 150
rem unius
Alum pro persona in unum tota fundata Academia 400 fl. annui
in viginti itaq; Alumnos fundatos annue expensandum in summa ^{tributa et corpore, et cense, viginti, lebanis, et c.} 8000 fl.
Restant in ~~casas~~ ^{casas} ~~fructibus~~ ^{fructibus}, aut in corporibus gebellay ac reman-
pretia, improvisay expensas in Arano academicis. . . . 1000 fl.
Na danig expedit ad bono domus aliquid in hunc finem
reservatum habere, ad obviandum casus alieni contra hunc
periculum, et huius tenendum intercurrenti morbositate debent.

Ex quo enim ^{interea} non modo unus nobilis academicus pretium
 Sed et quantitas unus ut a quo eam in perpetuum pro sapie
 sua institutionis et nobilis cultura subsidium. fundan
 di Academici in Academia magna in Capitali... 7000.
 intellige cum dupli vestitu et victu, et si in omni.

At haec ut dixi nec putiam fabricae Academicae, nec Eulania
 aliam ad domum requirita comprehendat, quae h. officina, et con
 dae amplitudinis et oportet pro ea obiter in computum veni
 et assignanda specialis summa ~~30000~~ 30000 ~~flor.~~
 atque ita tota fundationis Academiae Magnae nobilium
 summa de se ex portione Capitalis ~~180000~~ 180000 ~~flor.~~

Supponit hic computus praeter victum et vestitum
 Fundatistarum. ceteras expensas non excurrere ultra
 4000 fl. cum interim longe major sit obiter computando
 utin tabellis appareat. Quod sublevandum hunc excessum
 ne ut academia in demeritis ~~semet~~ ultra vires non gravetur
 concurrunt Convictores. quia qualiter cum fundatis
 haberi volunt, in sua quota aequali mpe 400 fl.

Caput X

De modis varijs moderandi ^{prima} impendia en-
gen da Academia Magna Nobilium, item
sumptus Academicarum Subordinatarum, vi-
delicet Philosophicæ et Gymnasticæ.

Magna cogitare non aequè ^{difficile} ~~facile~~ ac feliciter
moliri, et in opus publicæ felicitati optatissimum redi-
gere. Academia magna opus, huiusmodi maximam Saluberri-
mum quo neque dignum Nobile, neque literatum publicum ex-
ditusq; Orbis dignius utiliusq; quidpiam fieri, ac in
posteror transmittere possit. neque etiam ideo prima Aca-
demici Opus in cunabula, ubi magnorum omnium insti-
tuta carent difficultate. quæ potissima consistit in conqui-
rendo ære sufficiente et nominis ejus magnitudini et
voto ac desiderio publici, neque etiam semper tempora rebus
congruatis tam propitia vivimus, ut quæ bono itam com-
ni optamus, non illico ac ^{congruamur} ~~facile~~ ter. Inde a Linguosian,
in sumptuosius operibus consensat prudentia: Tempori opta-
ri deest, et initia saltem felicia sapienter locare, non
Lucus ac flumini fontem languere dare licet lennem qui
in flumen excrecat, eundo, et annis decurrendo plures, neque
enim Roma unius diei opus est. nec anni. Sicut proinde
ad manuum impendij parcendi industria, quæ Sabini typi
Academia, et opportuna sunt maxime et efficaces. atque
prolixa annorum expectatione, improbe tardiora.

Primo igitur cogitari potest sub primis Academia Ma-
gna auspicijs, ut inchoetur à numero ex viginti dimidia
se. decedentq; huiusmodi Capitali alias proviginti destinata.

Nobilibus Academicis, Margibus et decembris alendis ac dyptici
vestitu donandis annui, mitti aliquot. Sufficiatque per decem
aut duodecim duntaxat Summa Capitalis ^{ferendum} - ~~XXXX~~ Rheni
in leuim feli hoc fonte aperto, et aspicata à decem vel duodecim
Academia magna affluentem decurrenti fonti rivuli, et largi
et numerosi particularium Academia aut fundationum aut
benefactorum, ad maioris speciem quodammodo amplitudinis

Alter moderandam impendiorum modus est et in destructis
comunis, collecto etiam Lemuzo Capitali atque censo fluente
differre potius exordia quam mutilate auspiciari eugen. et
cademia, atque interim ex hoc fluente censo annuo fabricam con
gruam domicilij Academici totius erigere, quo faretur ut
quatuor aut quinque annorum spatio, 30 millium Rhe
nenfium impensis Opus et fabrica totius consurgat contu
bernij academici. Laborque quinquennalis origini, et egi
timationem irritaret expectantiam in suam com oditalem
et utilitatem partem novam. neque de Summa Capitali quinquan
decim timere possit. Si aliquem debili Hypothesis aspersa
labearit.

Tertias Moderandi impedia Academia nascentis modus
est, decimare eam familiam, domusque Summe necessaria ad
immutatum numerum fundatorum Academicorum nobilium
non sit. Imo dispiciendum an cum nimis, si paucis Academicis
coram esset, Academia initio Professores Domesticos et alios et
et subsidariis servare sit necesse ante ad debitum profectum. an
non a quo profectum foret, vicinissimum Academia Janum pro
rem more aliarum frequentia, donec à tenuioribus auspicijs in la
et herget felicitatis consistentiam et amplitudinem. Dispici
endum quoque est, an sub numero Academicorum in unum
cum et labor et molestia decreseat, ipsi Contubernij Officia
les, Magistri artium et disciplinar, imo ipsius Gubernato
ris viri illustres, cujus sane competens status, vivendi ratio
non modicum requirere videtur sumptuum impendium ad
quendam Moderationem decem Academiae numerum fundati
one gaudentium, ad mediocritatem, qualis plerumque in eam auspi
cij et uberis pluita, reduci non valeat, absque notabili incommodo

Caput XI.

De Sumptu et pretio conveniente Academiae ^{medijs et} Minoribus quae sunt Philosophorum atque Gymnastarum Nobilium.

Discusse tantisper Idealis Academiae Magnae Nobilium, dispositione ac fundationis, seu viginti seu duodecim seu decem Alumnos fundatos complementis pretio tam capitali affluente optimè, quam cenibus inde affluentibus, non absque eis de proprijs supra hanc magnam subordinatis, et quoniam ad eam magnam quasi vicibus et dispositivis Academiae habere debetis, ^{duobus} quarum unam mediam seu Philosophorum nominatam volumus, alteram minorem quam ex Gymnastarum nostrorum potissimum Studio Gymnasticam compellere libuit non abstinere ratione obiter conferendo eas cum Magna, et Academiae unicuique separatae totius fundatae pretium capitale, ~~ad eam~~ ^{ad eam} humani esse et ipsius unius alumni impendia annua ^{et} imamus, ac considerationi exponamus. neque dubitari potest, eandem longe minoribus impendijs absolvi, cum tantis non sit subiecta pensionum oneribus, incommuni haec enim plerumque sub reliquorum cura variorum ^{cura} et gubernatione à fundatoribus constituta sunt, quod magna auctoris utilitati, decetque pensionum expensis. Sicut nec Professores proprios domesticosque requirunt, cum Universitatis ac Gymnastarum absque sumptu speciali gaudere possit, idem autem de minore fabrica academica studio, et familiae numero quae omnia in calculum humanum, magis aberrare notabili videndum in considerationem practicae ac experimentalem tracta sunt. Similiterque correptivorum, et instructorum et artium congruarum et tibi, provisione, alimentatatione et duplicis vertitus, ratione hybernica nempe et aetivi beneficio ac onerum communium pariter considerata et in calculum aliqualem licet non atomum vocata, et designata, Spectabilem pretio huiusmodi tempore, et annu intelligendo Philanthropum

Consignatio sumtum in erigendam Academia
Nobilium Philosophorum seu mediam comparatè
ad numerum viginti Academicorum nobilium,
item comparatè ad 12 tantum fundacione provis-
um eadem.

Computari oportet in hac Philosophorum Academia
a nobili in unius Academici:

in Victum conveniente annue -	110	110 Rhen.	110 R.
in Vestitum duplicem annue -	70	100 Rhen.	70 R.
in provisiones alias, Tertium Magistrorum	120	80 Rhen.	120 R.
Unius itaq; Alumni fundati sumi.	300	Rhen.	300 R.

Multiplicata hac in 20 alumnos summa facit: 6000 Rhen.
ad hoc 6000, annua requiritur summa capitalis - 100000 Rhen.

Quod si minuendus sit Alumnorum numerus
eodem in unum Academicum computato pretio
et ut ex pensam in duodecim summa - 3600 Rhen.
pro his annue obtinentis requiritur capitale 60000 Rhen.

Ex quo conlequitur unius particularis
Alumni fundandi in hac Philosophorum Academia pretium
idem est nempe annue . . . 300 R.
pro his fundacionum summa capitalis 5000 R.
Habet autem hac Philosophorum Academia abs-
luto hoc Philosophia Artium nobilium conliga-
to cursu per strepitibus testimonijs Ius in brandi
Academia magnam, siquidem in ea fundat
est quod incomparabile est beneficium ut planibus
in decem tractatus patet pro ea quae fassim in
dicta sunt.

Consignatio sumptuum in erigendam Academiam Nobilium minorem subordinatam mediae scholae philosophorum. quae dicitur hic Academia Gymnastica comparati ad numerum Academicorum 20.

In hac Gymnastica Nobilium Academia computandi veniunt pro uno Juvene Nobili fundato

100	in victum annum	110	florini
70	in vestitum duplicem hibernum ac aestivum . . .	100	fl.
100	in partem onerum communium et provisionum	70	fl.
110			

Ex ista unus Gymnasia Nobilis summa annua: 280 fl.
 haec per 20 Alumnos multiplicata facit annui: 5600 fl.
 ex quo et hergit Capitalis summa prope 94000 fl.

In hac quidem Academia pauci à numero viginti alumnorum decimari possunt, alias Successio annua in altioribus classibus et Academiae inter turbata aut saepius vacaret aut penitus consturbaretur. alioquin quia Gymnasticum studium quingulis annis ex lentum durat, non nulli quoque sub Rhetorica finem aut statum aut studia mutant necessarium haec in Academia est atque saluberrimum quam plurimum ut numerare fundatos

Erunt quoque ad particularem ipsius modi Academiae cum rite fundantur, qui equaliter cum ceteris fundatis habeant et debent expensarum Academiae huiusmodi cadat. 280 fl. requiritur Capitalis fundationis summa 4700 fl. ~~4040 fl.~~

Ubi Iam fundationis altioris gaudeat similiter exponi tam cuius summa Capitalis praestare oportet et conferre. habebit fundator unus in gravis academia annue id est tres universim in studio nobilis institutionis Academicos Nobiles pro toto cursu provisos tres numerum; et unum annue fere praestare cum successione et nominatione ad vacantem Gymnasticam substituenti novum regulatim loquendo.

Loco quidem vacantia singulis annis regulari ordine reuocantur
 res una si fundator dnos Gymnasiorum nobilibus eadem fundatis adhuc
 haberet. ut consideranti patet et pro nihil optabilius esset
 et nobilitati precipue in huius. Sed non optima, in Libe-
 rian nobilissimam, et administriculum efficacissimum

Libet autem et totius huius corporis academici adiunctis
 quoque Arbitrario adiuuaretur in summa licet non attenta fuerit

^{1^o in ordine}
 Academia Magna^{1^o in ordine} fundacionis Capitale ad 20
 Alumnos computatum requirit. 150000 R.
 in fabricam totius domicilij Saltem 25000 R.
 Summa 175000 R.

Academia media seu Philosophorum Nobilium 1° ordinis
 in fundacionis Capitale requirit summa . . . 100000 R.
 in aedem et fabricam novam Saltem . . . 18000 R.
 Summa . . . 118000 R.
 118000

Academia Gymnastica Nobilium^{1^o ordinis} requirit
 pro fundandis 20. Academijs Summa . 90000 R. Saltem
 in fabricam fundum domicilij debet. 18000 R.
 15000
 facit summa 108000 R.
 105000

Summa Academia Magna Iuris auditori Nobilium
 20 fundatorum liberaliter . . . Summa . . . 175000 R.
 Academia Philosophorum 20. Summa 118000.
 Academia Gymnastica 20 Al. Summa 108000 R.
 105000

Omnia harum trium Academiarum

Summa Summarum. . . 398000 R.
 Meretur DEUS Nobilitas Patria. et Regnum.
 et opus Magnitudo et prestantia

Loco hinc initia Academicum a decem personis funda-
tis auspiciis interire libet sufficit fere dimi diem totius huius
ad libitis sumptus moderandi industria

Et hic computus fundatorum Academicum
primi ordinis. quarum neq. tanta necessitas neq. tan-
ta proficiendi comoditas neq. utilitas, ut q. dictis, dic-
tius dignus sit potest

Nb ha 7 phylina duo ordine nomen integre
inter Numeros 67 et 68.

ordo consignatus
et talis et lumen
N. 1 295.

Consignatio Victus Foundationis Academicorum

in

Academia Magna. Nobilium Iuris Auditorum.

Victus cum suo pretio unius.
Fundatista.

Ad Prandium fercula quing.

	flor	s	d
1 Jusculum cum pultibus vel oryza, vel hortensibus	1	.	.
2 Carubula $\frac{1}{2}$ lib. cum Nasturcis vel cucumere.	2	3.	.
3 Caro vitulina vel alia cocta $\frac{1}{2}$ lib.	3	.	.
4 Caro asina, vel altitia, leporis, veruccina. ferina.	3	.	.
5 Lactuca cum oleo vel butyro, vel legumen, olus.	1	.	.
Botus cerevis demidie Pineta Pragensis ad prandium	2	3.	.
Panis & flore blignis ad libitum computatz in prandio	1	3.	.
Sal aromata in cas capari limon. & butyro blandu	1	.	.

Ad Cenam fercula quatuor.

1 Jusculum ut supra	1	.	.
2 Caro cocta vel Altitia	2	.	.
3 Effatura ex carnis vel cibis substantialibus coctis	3	.	.
4 Lactuca cum oleo, vel butyro, vel leve legumen	1	.	.
Latus		22	3 d

	Stor.	X.	℥
Latrus	22	3	
Potus cerevis dimidia pincta Dragen -	2	3	
Panis mundus liliginus pro libitu	1	3	
Sal et annata ut supra	1		

Summarictus totius diei 27 3 .

Facit per 7 dies simpliciter hebdom.	3	12	3
quibus d. die dominica addas unum ferculum	3		
item die recreationis. cum aliquo postparto	3		

erit pretium victus unius Hebdom. 3. 18. 3 .

52 hebdomadae ejusmodi communis
victus foundationi faciunt annu 172. 12. —

Super hac accedunt Laetiores dies seu duplicia
additis planibus ferculis, vino etiam et postparto
per festa Natalitia Salvatoris 3^a 3

Novum Annam unum 1

Antecinerates dies tria 3

Jovis die Bacchanali unum 1

Paschalia cum die Jovis quatuor

Salus populi dimidium
quadragenaria . . . unum

festa B. Virginis Assumpti unum

immaculate concep unum

Purificata unum

Ascensio domini unum

S. Trinitatis. unum

Festo S. Patricii Arch. E. E. unum

Festo Romini Aug. Casaris . . . 1

Latius duplicium . . . 20

A 4 6

Duplicium in victu Academico
in festis pentecostalibus per Latus. 20.

mo et ultimo festo 2.

Die foundationis Academiae 1.

Die Recreationis Majalis Hortensis per
mensem Majum Singulis hebdomadibus 4.

Festis omnium Sanctorum initio Studiorum 1.

In dedicatione Ecclesiae domesticae si dedicatae 1

In festo Praecipui Regni Festi d'Armeni 1

Universim duplicia pro more nostro 30
pro quibus singulis tam vino quam cibo lautiore pro
uno addo 6x facit per annum 3.

his inter materialia ad culinam et cibos computanda veni-
unt, vinum Culinae, acetum farina butyrum, ova hor-
tensia nobiliora pro quibus citra taxationem addidit 148

Itaque annum victus Academici pretium facit 177

Non computato hic adhuc loco, ligna supellex
tile triclinij et culinae tam linea quam stannea
lignorum tam pro culina quam triclinij calefac-
tione, luminibus et familia soli triclinio servi-
ente, quae in computum communium onerum retulimur

Sunt forte nonnullae petitiones quae videantur aut
nimiae, sed si peritias in presentia inveniet adhuc quae omnes
compleura, Imaxime si rerum pretia, quae mediae
sunt increverint, viz ea quae posita sunt substituta
in conligato valore; Quia tamen et novi in multi

studij communione aliqua nonnunquam minori pretio
pensisq. excedere, item aliquid sublevaminiis a Convictoribus
suo ere viventibus accrescere, quod tam ab omni supplicari
neguit, Modera mea victus pretij Vnius fundati Ara
demici Magna Nobilium Academia Lippinensis
si praeficiantur Solum . . . 150 fl.

Et haec quidem de fundationis victu omnibus
communis, quo etiam Convictores frui suo ere possunt
Quod si de Convictoribus meliori mensa victita
re quacunq. de causa voluerint, Novam eam constitu
tam ac. Partem habere poterunt, quae in Lemina
ris hactenus Mensa 1^a nuncupabatur altera vix Mensa 2^a
Convenientius compellam eas arbitror ego inter No
biles. Si una dicatur Mensa Convictorum, altera fu
ndationis.

Consignatio Vestitus fundacionis
Academicorum.

Academia Magna

Vestitus unius Fundati Academici
Hiemalis

Florini. K.

In Thoracem, interulam, ac femoralia insimul.	30 fl.
In pallium triennale aut quadriennale venit anni.	4 . . .
In pileum decentem et tibialia hiemalia	3.
in duo paria calceorum cum fibulis et reparaturis	3.
pro vestimentis lineis et lotioni hiemali quota	4.
<u>Vestitus hiemalis Summa</u>	<u>44 flor</u>

Astivus.

In Thoracem, interulam, femoralia et astiva materia	20 flor.
in duply par astivorum tibialium	3
in duply par calceorum cum reparationibus	3.
pro lineis vestimentis astiva quota	5.
in alteram par astivorum femoralium	2.
in varias minutias ad vestitum pertinentes chrysoliteas fi bulas, ligulas ad conformitatem monij patij et singuly	2.
in pulveres gyprios pro cuni bus aspergendis pro more	1.
<u>Summa pretij vestitus astivi</u>	<u>36. floren.</u>
<u>Utriusque vestitus Summa</u>	<u>80 floren.</u>

Distributio utriusque vestitus ita disponi utilis potest ut hiemalis ad septem saltem menses vel ultra portandus sit, Aestivus vero quia subtilior ad quatuor menses vel paulo ultra durare debeat. quod plerumque computatur in Aestivo a 1^a Maji usque ad vacantias. in hyemali à festo S. Omnium seu 1° Novemb.

Pallium in hoc vestitu Majoris Academiae Taurinorum unum pro toto quadriennio assignatum est: cum usus ejus rarus sit, nec nisi fere pluvio Jove et si Collegia Tauris frequentanda sunt, his gladiati interesse Collegij mos est communis patris. ac Collegiorum Juridicorum.

Ingressus autem Domicilium fundationis bono provisorio vestitu toto esse se habere debet, qui ei saltem in primum anni Scholasticum dimidium, et dein in adminiculum serviat cum decencia, nisi ob notoriam pauperiem sublevandus foret.

Consignatio Vestitus Foundationis
Academicorum
in

Academia Media Philosophorū

Vestitus Unius fundati Academici cum pretio
Hiemalis

Huius Academiae fundationis vestitus non discrepat multum ab Academia Majore, ne tamen idem sit cum Academia Majore, requirit hac prerogativa aliqualem seu in levioris pretij panno, pileo linea supellectile et cum neq. tam prociui esse soleant ac Iurista, ipsum q. pallium cum triennale duntaxat his mi non impendio comparandum est.

His proinde ex reflexionibus moderandum et hiemalis vestitus pretium ut sit duntaxat. 38 fl.

Aestivalis

Ex iisdem reflexionibus, et in iisdem rebus temperamentum subire cogitur cum moderamine salvis tamen necessarijs ad quod sufficere videt. pretium. 32 floren.

Crititaq. Vestitus totus juxta consignata. 70 floren.

Cetera circa eum respective et Supra notata sunt et cum proportionem observari possunt.

Consignatio vestitus Foundationis
Academicorum
in

Academia Minore
Leu
Gymnastica.

Vestitus unius Fundatistae Nobilis
cum pretio suo.

Hiemalis

Gymnastica humaniorum Academia respectu media
habet se prope, ut media respectu Magna, ad quam
illa ius succedendi habet non minus quam media
ad ipsam Magnam Academiam, utq. sortem una quaq.
semper meliorem sperandam habet, ac tadio subleves
etiam hanc media cedere debet prerogativam Gym-
nastica ut vestitu illa gaudeat tantisper meliori, haec
contenta sit inferiori quidem, at congruo tamen statu
suum nobilem, et quamiam Academici humaniores
longe minoris quoq. sint Staturae facilius de pretio
retrahi possunt, sed nec multum, quia quanto minores
tanto vestium suarum magis incurre eas pessumdant

Sufficiat huiusmodi Juventutis Nobilis reducere ita
hiemale vestitum ut non impendat nisi 35 flor.

Aestivalis

Ob eandem causam reduci potest ad . . . 25 flor.

Summa totius Vestitus Academiae Gymnasticae - 60 fl.

Academia media . . . 70 fl.

Academia Magna . . . 80 fl.

Consignatio victus foundationis
in
Academia Media
Leu Philosophorum
Victus cum suo pretio unius Fundatista
Academici

	flor.	℥	℥
Ad Prandium. fercula quatuor ordinari			
nempe 1 ^o Jusculum cum pullibz, Orixa vel botulo.	1		
2 Bubula $\frac{1}{2}$ lib. cum Nasturcio, cum meri vel alio vehiculo	2	3	
3. Caro vitulina vel alia, vel assa vel cocta.	3		
4 Legumen, vel olera, vel lactuca ad assam	1		
Potus cerevis unius et dimidi digressarii feri mensurae Fragentis bona	1	3	
Panis ex flore Siliiginis ad libitum	1		
Sal et aromata ex ut supra	1		

Ad carnem fercula tria.

1 ^o Jusculum ut supra vel cum ovis ex vel simila	1		
2 Caro cocta cum olera, vel raggis. alternis assatam vel altilia ferina, legumina, damula ex	3		
3 Lactuca vel legumen levius, ac nobilitius.	1		
<u>Latro</u>	<u>16</u>		

Latus		Flor.	x.	℥
Potus creus ut in prandio			16	
Panis ad libitum ut in prandio			1	3
Salammata, butyrum capsi cruiusq.			1	
Totius diei ordinariae Victus			19	3
facit per Hebdomada			2	16 3
in nobilior additu fereclū dominici				3
item similiter diebus recreationis				3
Erit victus cum hirc diebus 1 hebdomada			2	22 3
Huiusmodi hebdomada effertur 3 Annū			129	30
ubi bus accedunt in 30 duplicia ^{ut supra} pro more patria per Annū lautiora Universi			2	30
In varia condimenta carniū singulis diebus si vel cruda compatentz Universi			1	
Summa 52 hebdomadarū seu Anni			127	
Ad moderandum tamen ^{ut supra} hoc pretium victus annui et defalcatis Hebdomadis vacationum Philosophicarum absq. latione cujusvis partis sufficere videntz victus huius pretium Scholary Anni			110	

Consignatio victus foundationis
 in
 Academijs Minorum
 Sen
 Gymnastijs Humanior²

Victus cum portio unius fundati
 Humanista Academici.

Ad prandium cibi seu fercula 4.
 Et ea quidem uti in Academia Media
 Ad carnem similiter uti in media
 fercula tria.

Potus tamen moderatior sit: id est unus Lectarij
 ad prandium, et similiter unus ad Carnem
 Rhetores Poetasque recipias, qui tanquam
 Adultiores potum ceteris æquem cum Philosophis
 habere possunt secundum convenientiam
 Duplicium ratio eadem habenda tam in cibo,
 quam potu, vino tamen pauciore. A postprandio
 Idem servandum quoque in Dominicis et recreatio
 nis diebus quod in Academia Media circa
 Additionem unius melioris ferculi.

Atque adeo cum non magna interveniat hujus
 victus à priore diversitas, etiam ipsa mode

ratio pretij non multum diversa erit, et de falca-
tis Gymnasticis varantiarum ferijs hebdomada-
rum quinq. pro hebdomadis quadraginta Septe
id est pro anno uno Scholae Gymnastico in victu
pratium venit Saltem. . . 100 ℓ

Hebdomadam venit. 2 ℓ 7 s. 4 d.

Et itaq. Victus Academici pretium
Anni unius Scholastici respectu
unius Fundatistae Nobilis. Floren.

In Academia Magna Iuris Auditorum. . . 150

In Academia Media Philosophorum. . . 100

In Academia minore seu Humaniorum. . . 100

Consignatio potissimarum expensarum
Academia Magna
Iuris Auditorum Nobilium

Quae annue in commune omnium Academi-
corum viginti. ubi in exempli gratiam
hunc numerum assumpsimus, necessario fa-
cienda sunt: ad necessarium titulo seu rubrica
et pretio in Boemia Regis hodie dum unitato
ac prope in summo

	Flor.	L.	S.
In victum familiae domesticae			
In victum Scribae Cancellariae seu Oeconomiae do- mesticae in cibo et potu computando pro eo	60		
in victum dispensatoris.			
Janitoris			
Coci			
Subcoci			
Lixae			
Cellarij			
Pistoris			
Janitoris			
Mediastini			
Calefactoris oibz aequale cu potu a. 60ff.			
Hujus familiae persone sunt 10 faciunt a 60ff. . . .	600		
Victus Levorum & Academiae Similopificum			
Similiter 3 ferculorum et pineta eorum a 60 . . .	240		
Auriga et famuli Stabularij eodem a 60ff. . . .	120		
Summa	1020		

	℥	℥
Victus familia Summa p̄iori latere.	1020	..
Onera ejusdem Academia in p̄rog standis Servientium ac familia Salarij		
Salarium annum Scribae Oeconomorum	30	
Cori Stabili, unius et solius	70	..
Cori Secundarij seu liberiori	40	..
Dispensatori	25	
Lanionis	25	
Pistoris	25	
Cellarij tam vini q̄uā cerej	25	
Janitoris domus	20	
Lix & Culina	15	
Mediastini	18	
Calefactorij	18	
Credentiarij	18	
Salaria Servorum 4. à 20℥	80	
eorū 4. vestitus seu libentia à 20℥	80	
Auriga Salarium et Equisarij simil	30	
eorum vestitus seu libentia à 20℥	40	
Salario Summa	519	--
Expensa varia in Opifices, par tim annui in Star Salarij partim in occ currentes necessitates communiter fieri solita		
Tegulario annum p̄u Salijs testij	20	..
Caminario annum p̄u domo	14	
Latet	34	

Latus		flor.	x	sc	309.
		34			
Fabro pro annua ungulatione 4 Equorum		8			
Latici humil Retici totius Suppellectilis domus, linea, & ceptis tenuiore, & maa & hndou		40			
Latici Ecclesie academica, & Retici		15			
Figulo circiter per annum		12			
vitriano similiter		10			
Serauo circiter		18			
Cuprauo		20			
Stannauo		20			
praeter alia minora Summa in Opifices.		177	circiter		

Expensa Academia Magna in variis
Academicis omnibus En comuni ne
cessarias Provisiones in domo.

In Sacellum seu Ecclesiam domesticam

In luminaria cerea et alia per annum	45	circiter
in lampadem per annu.	10	circiter
in vinum et hostias per annum	25	circiter
in lineam aliamq suppellectilem Altarium, la cudotum, ac Sacerarij annue	20	circiter
Summa	100	

In infirmaniam Academicorum

Salarium Stanz Medici domus	20	
Chirurgi et Foruoris	18	
Pharmaca annue consignata universim	60	circiter
Summa circiter	98	

In provisiones annuas totius Contubernij

In ligna pro culina pistrino et calefactione
computando minimum Orgias 400. à 2 p. 800. circiter

in Lumen et candelas totius domus 200. circiter

in vinum et mensa et hospitium 300. circiter

in Iumenta et pabulum Equorum ac currus 220. circiter

in Eleemosinas mendicantium annue circiter 30. circiter

in premia academicorum Majorum honoraria 80. circiter

in distractionem Academicorum aliagvaria San-
rum occurrentia minimum 50.

Subjungo cetera Summa provisionum 1080. circiter

Summa victus familiae 1020

Salariorum 519

Opificum consignave 177

Sacelli seu Celestia 106

Infirmaria pharmacia 98

Saciunt Summam hmarum 3600. circiter

~~His collectis Summis oneribus et expensarum
addi debent~~

~~Sustentatio Gubernatoris maxime Sacu 500~~

~~lani Nobilis domini, cum propriis 400~~

~~Sustentatio duorum Saltem Iuris Profess-~~

~~rum si domestici sint. si non, sala-~~

~~ria illis assignanda erunt 200 p. 400 Saltem~~

~~Salaria Magistrorum Artium. Lanista 120~~

~~Saly 120~~

~~Singvisti 120~~

~~deniq Salitrium P Gubernatoris Sacu 600 p. circiter~~

~~Latus 1860 p.~~

~~1860.~~

Summa Summarum huius translata .. 3600

circiter.

Huius addendum summa adhuc foret:

Provisio annua in augmentum Bibliothecae ..
in instrumenta Musaei Mathematici
in instrumenta artibus nobilibus necessaria
quodalia sunt libri iuridici, Gallica Grammatica.
instrumenta delineandi pro lingularum

Quoniam haec et plura quaequam notabilem sumam
expensarum respirant, incertum tamen tempus aut
annum habent, et subinde in annos differunt hic omi-
tuntur, et in alium locum computanda servantur.

Addendum tamen expensis his comitibus Academiae est.

Subernationis vini Nobilis, victus et sustentatio Nobilij ..	400	
Item ejusdem annum Salarium ..	400	500/2
Item ejusdem Servus cum victu et Salario educti ..	100	
Duorum Professorum Juris in Academia docentium licet non visitantium annum Salarium a 250/2	500	
Administratores. Celeria Academiae Sacerdotes Eccl- lesiastici victus habitus provisio et Salarium ..	400	
Instructoris in Mathesi Geographia Geometria Salarium ..	200	
Praefecti Praefecti Saecularis Academicorum, qui historiam doceant aut eam corripetendo officiat, victus et Salarium ..	400	

Summa harum personarum 2500/2 circiter

Et hoc quidem Sub Gubernatione Saeculari

Suma prioris Lalenis.

Flor. 3500. x.

Addenda quoque veniunt Salaria Instructorum
et Artium Magistrorum

Linguista Frequentantis Salarium 120

Lanista Similiter 120

Salij, seu Saltuum Magistri 120

Hippodromi Magistri secundum contractum 120

Suma horum frequentantium 480

Omnes hi Artium nobilium Magistri Laborem
tantum in Academia Magna non inveniunt,
quantus cum initiantibus esse solet, liberale
tamen habent Salarium, nam non solos funda-
tistas, sed Academicos omnes etiam Convic-
tos & hoc Salarium in Struere obligabunt.
Ratio primi est, quia in prioribus Academijs
jam multum instructi ad Magnam veniunt
Ratio Secundi est seu obligationis ad Convic-
tos quia alias nulla utilitas & Academia Con-
victoribus obveniret, si tantundem ac foris sol-
vere cogere et Academia gratis ac cum detri-
mento in Super onus incommodatis ferret

Utriusque Addenda sume Summa 2980

Cui subiungo Sumam priorum & pensam 3600

Totale omnium commun. & pen. Summa 6580

Ad quam Summam parte aliqua ferendam
aequaliter cum Academicis fundatis pro rata
concurrere oportet ipsos Convictos, qui plene
ad aequalitatem cum fundatis hunc volunt tam
in usu habitatione vestitu et Artium instructione.

Magna omnino harum expensarum Summa
præter ipsam in 20 Academicos victus et vestitus
Summas huc considerata, q^d si addant^{ur}, erit longe major
et tamen omnia consignant^{ur} a tota negotiant^{ur} nimis.
Sed ut dixi, hæc sub Administratio et gubernio Aca-
demie seculari

Quod si a Religiosis et Regularibus id ex clari-
tate Christiana, in super et Religiosa gubernanda huius
Academia magna absq^{ue} Salaris, ad hanc vitam
honestam ac mori patriæ conformem sustentationem
in omnibus necessariis vitæ conservanda nempe victus
vestitus, medicamentorum Habitationis ac provisioni
multum expensæ minora vident^{ur}. Sufficiet forte in
præfatam plenam sustentationem Administran-
tium Religiosorum, id est

	Loren.	^{Ad hoc vales} Floreni
Rectoris Academiae Magnæ	400	300
Subrogentis aconomi	400	300
Præsidis unius fundatistarum, qui simul	400	400
hic Professor Mathematicæ Geograph. &	400	300
Præsidis Alterius Convictorum qui simul	400	400
hic Præfectus Templi Academici et Historiæ majoris Professor	400	300
Neq ^{ue} pluribus opus est Ad hoc quatuor erit Summa	1600	1200
Solisq ^{ue} Junis Professoribus Salarium addat	500	500
Faci et Summam	2100	1700
Etq ^{ue} Summa hæc minor priore . 800 florenis.		

TABULA

Academiarum Nobilium Classes Tres

Ad quas, earumque Ordinem cetera reduci possint
compendiose ac dilucide exhibens.

Classis I Academ. Magna	Ordo in hac Classe I.	Academicorum Studium principale	Exercitationes Nobilium dis- ciplinarum
I Maxima et rarior sumptuosior	I. ^a in ordine hujus Classis Academiarum Magnarum et hac Maxima earum atque idio- rara.	Studium principale est Juris utriusque Philosophiae ac humaniorum. Sunt Jurista Philosophi Humanista in ea.	Discunt: Ethica Historia Uolus Geographia Geometria Arithmetica Spectu Linguae Graecae Gallicae Gladiatoria Saltatoria, Equestis. Militaris
II Frequentior	II. ^a in Ordine hujus Classis Academiarum Magnarum frequentior	habet Solos Juris Auditores et Philosophos Humanista ad eam non admitti- tur	discunt, et docen- tur in ea omnes eadem Exerita- tiones Discipuli- narum Nobilium uti supra in priori.
III Comuniter Usitata.	III in Ordine Academiarum Magnarum Comunis.	habet Academi- cos Solos Juris utriusque Auditores. Separata ab hu- manistis et Philo- sophis	Docentur ut in priori omnes Disciplinae et Ar- tes Nobiles
Convictores cum Academia fundatis aequa- liter viventes a re sua	cursum hujus triplicis Acade- mia Magna durat secundum annos Auditorum	ipsi dem Professores utuntur et fruuntur a quolibet Convictore a re sua viventes cujus cunque Studij	similiter et dis- ciplinas condiscunt eandem cum fundatis. Convic- tores, cum aequaliter solent

Professores et Artium Magni	Gubernatio et Numerus funda- tistarum.	victus et amie- tus ac provisio tota pretij panni	Fundationis fun- dus. ac pretium pro domicilio
I Professores Iuris et Artium Magistros habet proprios sub sala- rio singulos, qui statis honoribus Academia donantur item Philia et Hæmi- nam	Gubernantur a Gubernatore se- culari vel Religionis vel ab Ecclesiasticis fundati 20. salte-	20 fundati habi- tum victum ves- titum duplicem et provisionem omni modum. computatur pro uno. 400 fl. idq. per annum Scholarem	Capital fundati- onis pro his 20. requiritur salte- 150000 fl. pro aede Academi- cæ cum Eulepia Saltem 25000 fl. Summa. 175000 fl.
II Professores habet Iuris et Philoso- phia sub sala- rio proprios Nullo vero Pro- fessores Humanis orum.	Gubernator est vel Ecclesiasticus vel Religiosus vel Secularis iuxta mentem Fundationis. Supponuntur hie fundati tantum 20.	habent æqualem omnem victum et vestitum duplicem ac provisionem plenam computantur pro uno fundato. San- ctum Scholarem Similiter. 400 fl.	Capitale funda- tionis ob huma- niora personis 3 cassata tantum super minus est vicissim parvorum loco numerum 20 Majores quod implet majore summa.
III habet Professo- res Iuris proprios sub salario. non vero in sustentatione Similiter Artium Nobilium Magis- tros. Statis honoribus	Gubernatio est ex mente fun- dationis vel Secularis. vel rariæ Ecclē- asticæ aut Reli- gioforum regula- rium. est 20 personæ.	hi 20 soli Iuris Auditores Nobiles eodem modo ut he- ra aluntur vestiantur et providentur pretij pani. . 400 florum per annum totum Solarem Schola- rem; usque ad vacantiam	Capitale funda- tionis parvum nunc est ob cassator Professores Philo- sophia Sufficiunt. 140000 fl. cum aede etc. 20000 in summa 160000 fl.
ex eodem salario docentibus Convic- tes Academicis	Gubernatore eo- dem gaudent. Numerus Convic- torum est incertus, quo plures eo melius	Victum vestitum dupli- cem hiemalem et stivum cum omni provi- sione cum ceteris huius- modi expensis 400 fl. annue sentiant.	eodem quoque Domicilio et con- tinentur ex eadem solutione utitur.

Classis II^a Academiarum

quæ dicuntur

Media seu Philosophorum cum suo ordine
cum Jure Successionis ad Magnam.

Ordo Academi- arum Classis I. cum Jure successio- nis	Academicorum Studia princi- palia in ea	Exercitationes Nobilium disci- plinarum quales in his Academijs	Gubernatio et numerus fun- datorum.
I ^a in ordine hujus Classis. Academia Media seu Phi- losophorum est,	quæ constat ex Philosophis et Humanistis à prima Gram- matica classe us- que ad Rhetoricam absolutam, a de- separata à Juristis	Ethica, Historica, Arithmetica, genealo- gica heradica. Geometria Geographia Mathesis variæ Saltatoria digladiaria Lingua Gallica Italica	Gubernatio ple- rumque est sub Religi- osis Numerus Universi- tatis Metaphysicorum Physicorum Logicorum et Humanistarum huius numeratus - 20.
II in ordine hujus classis Media seu Philo- sophorum est	pro solis tantum Philis nempe Logicis Physicis Metaphysicis in de separata	Exercitationes no- biles sunt eadem ut supra	Gubernatio Re- gularium plenum Numerus Philo- sophorum fundatorum. Supponuntur 20 tantum
III in ordine hujus Classis Media seu Philosophorum	constat ex solis Philosophis Logicis Physicis Metaphysicis in a de et domi- cilio separato	Exercitationes nobiles sunt eadem ut supra	Gubernatio plenumque Religi- osorum. Supponuntur huius fundatorum. 20.
Convictores in hac suscipi et a re- suo equaliter cum Ceteris convivere possunt cum, iure ad altiorē	Cursus Academicus etiam pro Convic- toribus est 3 ^{um} annorum.	eadem pro convic- toribus conviventijs	Idem Gubernator Convictorum ē. hi potesse, quot accommodari possunt

I

II

III.

Professores Philo- sophiae, et Ar- tum Magistri	Victus et vestitus duply cum tota pro- visione necessario- rum per annum	fundationis fun- dus. et domicilij & des	fundatio unius Academici
Professores Philo- sophiae et propin- quos etiam Gram- Magistros artium sub Salario, his bonis frequentantes Academiae doctores	Victus et vestitus cum tota provisione Anni Scholares computatur pro sin- gulis pretio 300 ^{fl} fundationis. 300 ^{fl}	pro his itaq 20 requiritur fundus Saltem: 100000 ^{fl} Pro eade Academia Separata a Magna Saltem: 18000 ^{fl} Summa: 118000 ^{fl}	Fundatio unius requirit. 6000 ^{fl} Summa capitalis ob perpetuitatem et ad id conservandam
Professores Philia- habes propinios et in academia vi- ventes. Magistros artium habet sub solo sa- laris, ad certas horas quotidie obli- gatos	Victus vestitus et tota provisio et instructio compu- tatur pretio pro uno fundato. 300 ^{fl}	Fundationis fundus idem Saltem. 100000 ^{fl} pro eade academi- ca Saltem 15000 ^{fl} Summa. 115000 ^{fl}	Fundatio unius requirit huiusmodi minimū. 6000 ^{fl}
Professores Philo- sophiae non habent sed a universitatibus quam frequentat et artium Magis- tros. aliquos do- mi aliquos bonum sub Salario	Victus vestitus et provisio cum in- structione eadem pretio computatur eodem nēpe. 300 ^{fl}	Fundationis fundus fere idem nempe 100000 ^{fl} in eadem paulo mi- nore. 12000 ^{fl} in summa 112000 ^{fl}	Fundatio unius habet Capitalis requirit. 6000 ^{fl} ut supra
Idem pro Con- victoribus equali- ter canonicis in ventibus et huius- modi	Idem pretium est con- victorum qui in oib cum Fundatis equaliter commodum sibi per volunt nempe. 300 ^{fl}	non sufficeret hifundis nisi cum Dominicali Con- victorum hanc quotā a qualiter solventium	Neqz haec fundus sufficeret nisi cum convictorum aequa- liter conviventiū admiriculis

Classis III Academiarum
 quæ dicuntur
 Minores seu Gymnastica
 cum Jure Succedendi ad Medias.

Classis III Ordo Academi- arum	Academiarum studia primaria	Exercitationes Nobilium	Gubernatio numerus funda- tistarum
I. in ordine huius classis Academia mi- nor seu Gymna- stica.	continet. 1. 2. 3. classis studiorum et Grammaticas idem Poësis et Rhetoricæ omnes ac solos Nobiles	Exercitationes Nobiles sunt 2 Historia libris funda- mentis Arithmetica lingua Gall. et Ital. Saltuum secundum ætates lingubarum.	Gubernant eam potissimum Religiosi numerus fundati- starum hic pro 20 computatur alias ob successio- nem habitam foret pro 25 vel 30.
II in ordine huius 3 ^{ae} classis Minorum est	pro 1 ^a 2 ^a 3 ^a Gram- maticæ classis stu- diosa Juventute Nobili cum Poëtis et Rhetoribus	Sub Professorum exercitationibus nobi- libus. nempe Historia fundam- entis Arithmetica lingua Gallic. Italic. Saltandi initio pro convenientiam æta- tis	Gubernant potissi- mam à Religiosis numerus academi- corum fundatus computatur 20 id supra in domicilio pro- prio ac separato
III in ordine huius 3 ^{ae} classis inter minores reponitur, quia nullam fundati- onem pro acade- miis habet. est	pro quibuscumque qui eas quæ in li- bra dunt Scholæ frequenter vo- lunt Scientiarum Iuris Theologiæ vel Philis	Exercitationem Nobilium artium etiam uti alia hab- ere possunt suo quæ	Gubernant fere à Religiosis et Professoribus ipsis nulla pro studentibus est fundatio. adest tamen propria pro convictoribus victum solventibus
Convictores ta- men admittuntur et sub disciplina vivunt suo ære	Idem favent con- victoribus ipsis	etiam convicto- ribus in uno con- tubernio viventi- bus. neque academi- is illis ut fundati-	Eodem gubernato- re vel speciali gu- bernante domicilia Convictorum ad instar Academice fundatio-

Professores humaniorum et Artem Magistrus	Victus, et vestitus duplici cum tota provisione necessariorum per annum Scholarem	Fundationis fundus et contubernij separati pretium	Fundatio unius Academici Gymnasii, quatuordecim
I habet Professores Grammaticae classium tres proprios item Poeticae et Rhetoricae Professores duos, omnes domi sustentat, idemq; locum dignitatis	Victus et vestitus cum tota provisione computat per unum fundato. 250	Fundationis fundus pro 20. requirit. . . 90000 fl. Aedes academicae separatae. 15000 fl. in sum. 105000 fl.	Fundatio unius Academici requirit saltem. 5000 fl.
II Non habet proprios speciales Professores habet Professores ipsos Gymnasij publici, cujus Scholarum classes frequentat usque ad absolucione Rhetoricae	Victus vestitus cum tota provisione, et artium instructione pro uno unum. 250 fl.	fundus defuncti pro personibus paucis minor sufficeret scilicet. 34000 Aedes Academicae separatae requirit saltem. 12000 fl. in sum. 96000 fl.	Fundatio unius Academici quoque provisione requirit scilicet. 5000 fl. et durante habet non sufficeret.
III habet duos Scholarum Professores seu infra sex extra domicilium Convictorum	de victu et vestitu ac ceteris contrahit cum uno quoque Convictore, vicunt Nobilibus cum civium filij nationis huius conditionis	Fundatio pro Academicis Nulla.	Nulla
Convictionis soli Nobiles aut Liberae conditionis de sub saltem Patrij eosdem habent aut Scholae ad eunt	Victus ac proinde et reliqua cum fundationis, unde pretio annuo	non sufficeret huius fundus pro fundatione nisi in convulsione Convictionum obgabellas, tributa et capite, et capitale.	bonis, rebus, pen- sionibus, et rebus edilibus, carne, potu, vino, aut accipis introductis universis libris.

Ar. Mag. et
art. lib.
Lalanis

ad folium de geratij's Hauptj.

Prag vom 29. April.

S Erwichenen Mittwoch, als den 26. dito, hat sich abermal die Adelige Jugend der Ferdinandischen Foundation aus dem Seminario Soc. Jesu bey St. Benzl, wie dann auch die allda Kost-zahlende, sowohl aus höheren als unteren Schulen, auf dem Academischen Theatro bey St. Clemens distinguiert; allwo sie in Gegenwart des Hohen Adels, und anderer aus allen Stand versammelten Spectatoren, mit allgemein besonderer Genehmhaltung und Vergnügen, ihre verschiedene, zu dato im gemeldten Seminario pro Augmento Boni publici, und einer Stand-mäßigen Auferziehung des einheimischen Böhmischen Adels mit grosser Sorgfalt gerichte und erlehnete Adelige Exercitien, aus der Geographie, Historie, Heraldie, oder Wappen-Kunst, in der Französischen Sprach, Fechten, Tanzen, und Fahnen-Schwingen vorgezeigt, und darüber alle Gnädige Approbation erhalten haben. Nicht minder hat auch die Adelige Jugend Convictu Pontificio-Cæsareo S. Bartholomæi Soc. Jesu, in gedachter Hohen Gegenwart, ihre wohl-ausgeübte Prob-Stücke deren nemlichen erlehreten Exercitien (nebst Demonstrationen aus der Welt-Kugel) zu allgemeinen Lob und Satisfaction, an sich sehen lassen.

Copia Projecti
non m. 1/2
Strakiani A. 1735.

pars eij posterior
communicata mihi a Do Kirber
apud Camera m. officiali.

NB ad Libri IV. Caput 10. vide in fine
dicti capitij NB informationem

amen R

ha ane bht

N

Amoris

22.9

8vo In cap. Poenalia ex delictis
Carnalibus, Saltem pro parte
zu dñm Sngl. Sannu. Hottel
zu appliciran. Hottel
nos

9no Von Iſro Maſtſ; di; bñ; dñm
Judicio Venatico nungasuda
Poenalia, coorainſ ofua dñm
nos uia mand assignat ist
allargidist cedizat conſdan Hottel
Hottel; Hottel

10mo In poena temere litigantium,
inu coaliſa zuſtragau, odur polifa
zu exequitu dñm Fisto yſou
ſnitur iudam blifaſu ſafatu
uiſt inuualuraſu nungallt,
iungallt alldur dñm aũd
dñm publicitan Sentenzia
Caruſtigat coorain.

11mo Inuign Elö; dñm - zuuſa, coor
uſa nſa dñm zuuſa dñm
Eamur als nuu Subſidium Re
gale yuuaſat coorain, iud
teſte hiſtorico Patria Hajecio
Jaſtſ; 5200 yſ. coorain yſou
yſou batragu ſabtu;

Worüber die christliche Elöster
ausser sich in und andern Me-
ritisten Militar- oder Hof-
Leibrenten jährliche Pensionen,
Hilfs- oder Soldatengeld aus
Portion gewinniglich auf 36 L.
vertheilt, besagt Camera l-
Archiv rüsten nützten, coexisten
allen dabein mündigen, vñ
zu linden: Quo Iure ba, hñg,
„et= jndesabau so yñt, wo nist
beynt als lunc tempore dñe,
„vñget hñgud.

12mo Nordau dñau C.C. Soc: Jesu
aus dem Königl. Deputierten aus
alljährlich 1000 L. zur Chinesi, jñt
Mission vertheilt, coexisten dillräft
für laudat, ubi potestinus at-
det, conit nñt: und nñt lñt
in patem finem anzunehmen
coexisten; oder ad lñt dñt
L. Soc. dñt 1000 L. ntwann
für Missionarios jñt dñt, und
aus lñt, alldann abnt nñt
nach China jñt dñt, coexisten
man lñt dñt dñt.

13° Jñt dñt yñt lñt nñt
„jñt: Jñt dñt jñt

in loco existendi = publicitatis =
und Exequiendi Testamenta
nüss yüttig, cootinnen vor
bestigend armet sünd hie auß
ihr yoringes Legatum von
coningem sünd, nass propot-
tion des Testatoris Anmöggen,
nassaltun, Inygloufen nün rbtu,
sals sündland in favorem
Cure animatum pro Cassa
Parachiorum etigendatum San-
citat conidun honte. coosin

14to Quis nos de die spiritus di-
spensationes in gradibus Con-
sanovinitatis zum sündatun,
zum promulgatu semel pro
tribus vicibus, zum sündatun
in der sündatun, die sündatun
trantun jader nass propot-
tion, nime Condition concurrirun
soltun. Wir daim nass
nass sündatun adminicula an
sündatun, nass die sündatun
Patentem sündatun sündatun in
sündatun sündatun sündatun
vor die sündatun Emigrantun
sündatun nass sündatun
sündatun. sündatun sündatun

1. *Obata obige vngeliche dreyer,*
so wolten megalig, das sie darau
nur poliser jüfmer fundes sam,
ulan würde: vorau steht d,
man jözigen nimbien die
Cura animarum dursigfrucht,
vor zuu byland coest niny,
weistet, und stabilisat = po aüs
mesaltu = ja noch dnuon dnuon
dirisu, staltlis aüsgrsolu =
nüd di Esen dnd allne fözstu
unreklisau dnuonfrot coestru
könte. das d d d d d d d d
noch aüsweist d d d d d d d d
Exemplati, so dnuon a u bou,
metu, conlesu zu fild knie
duy lausau Missionatij dou
dnuon Regularibus auznuen
coestru, dnuon jüs di Elöstu
ntwau ofun dnuon ynnu
nullatigau nöestru. ob
abnu dnu allgumnuon Esristij
hüyl mist no sritstlisu coä,
un: stalt dnuo duraliu,
dnuon dnu = dnuon dnu
höbnu nnu fipnd Esld = nnu,
klönu zu länglis aü d d d d d d

und tüchtig zu verabsolgen.
Ist es nicht wahr, dass wir
müssen zu werden.

Der Herr, der uns in
conjugum legitime, seine
einnöglig: das in der
Zeit, die die Zeit ist, was
"ring, sorgen = einen Hausfall,
"for, die Herrmann, getrennt,
und die Hausfrau abgeben
poller, das bei jeder Arbeit aus
seinem Regoliffen aus
in jungen Jahren, und wir
"der der Evangelist, der Christus
zu neuen Zeiten die Welt
es ist von ihnen in con-
venienz, und der Herr
"kitten coadjutoren, welche
Inbegriff der all täglichen
Experienz propter meum
et tuum mit ihnen Patronis,
Erminde, und seine
nigam gesind, von der
was continuo exponiert
ist.

In der folgenden, welche
sich in der Ordnung befinden,

„concedet concedere mögen: Das
Imperatorem die Curati von
Imperatorem liberalen, oder kargen
Patronen Discretion nach der
„sonstigen concedere loben müß,
„und nicht dergleichen, und zu
„sagen, mit dem zu gründen;

Minimallan aben, conuen
die Hlart = ein hüt, oder drey,
„gründet nimmul recht inves-
tigiert = und stabilisiert coa,
„nen = solte drey die Beringe
Land = das perennaliter ta-
diciert = dem usus fructus
etuiert = taxiert = und aut,
„conuen dem Patronis oder
„Jaminiden = oder aben, son,
„die ynsistoren privati
„ynnen quartaligen anticipat-
„atis elociert = oder aben, nach
„visum mit unter das Contri-
„butions - Catasrum repartiert =
„und auch dem obere Bräuer drey,
„lufte = solam in die Cassam
„Parochiarum Erigendam me,
„solte concedere loben

F
„nabre solenne collectiert =

Polsterung gläubter: Das
ist nicht ein hübsches
wort. Norbich arbeiter
zuverwahren: wie viel nimm
Vicario, Insult, Flaxen,
Capellan, und Missionario
zum Geseßten in der Welt zu,
"wenn es kann? Und willst
dann nicht mehr nimm = ego
"solichem Willen = Gerechtigkeit
"zu und Anordnungen nach dem
Brennen des heiligen Petri: pe-
cunia tua tecum sit in per-
ditionem, nicht mit Geld zu
"belohnen oder zum Kauf,
pondum in schatzhaftig.

Vasero aus der Intention gar
nicht ist: Ingleichen sollst
nicht = und nicht schicklich
Männern nur mit Simplicen
Canonischen portionen abzu-
"fertigen, koordinieren. Allda
in Herrn Eysen in der
"flagen können, sondern
Herrn mit zu sich zu nehmen
der Casa Salis vel Parochi-
ali jeden ort nach der

Innen Hoff zu Standen das König,
wird zu haben, sondern die,
um allen, so bei ihnen pri-
vate mehr einige Sicherheit,
eingestellt das Königlich Land-
schaft zu finden; und die,
von dem Land, oder wo
eingewillte Stadt ist, die nicht
nur allgemeine Credits-Cas-
sen, sondern zu Paris
das Wechselhaus, die Bank zu
Amsterdam, Venedig, Genua,
und Hamburg, ja auch noch
Lübeck, das Stadt-Banco
in Wien, koordiniert der
Magistrat der alleinig Garant
ist, und es natürlich. Sondern
für jetzt auf den durch Ober-
Landesregierung zu Standen
In der allgemeinen Credits-
Cassa wird es koordiniert, so zu-
unbedingt konsolidiert dem Vermögen
nach, sondern binnen 10 kürzester
Zeit nicht mehr über acht,
„halb Millionen Gulden abge-
zahlt = sondern noch den Cre-
dit auf 4. Pro Cento neuwer-
den haben sollte.

Dasem Indem Vorstehenden
zustand kommen, dergleichen Cre-
dits-Cassa abzuheben, und
eland zu stabilisieren, und
in polen obige zu unterstützen
durch Flanken, und Colla-
tuten Vorzugsflanke fundos,
samt dem Linsen = Fundations-
hilf, und Kränzen = Solidoru
gaben 5. p. Cento Interesse
zusetzen. Zudem dicit,
unterlandes fürstlicher Au-
thorität, und protection der
zustand Credits-Cassa müßte
in dergleichen durch off. Bänder
absolutam Directorio als
gesetzt. Von der solch löbl. Auf-
sicht Commission, welche der
fürstlichen Band über dem
mit bezeugt, dependirtu,
und wenn polen andersher be-
stehen sollen, der Landes fürst
wird der fürstlichen Linsen
nichtig, dann die fürstlichen, in dergleichen
comillou die off. Bänder alle
in Corpore der fürstlichen Linsen,
das Directorium müßte immer

zum bey allfien allm blib,
 suden Exemplo fchgadastor
 Aufzucht = Comission, zu
 Anweisung aller fchubli
 Anweisung wunfchall com,
 11 Jan.

Dann nun also die polifche
 allgemeyne Credit-commission,
 bestehend aus 30 Ständen fide
 publica factu, die für alle,
 mal cooffiningenistat coar,
 conrdn juf consequenter aus
 die einlagung dner ptiva-
 torum Capitalien überflüssig
 und ganz ungenutzig waren
 haben;

[illegible]

in etſ aben polſ= alleganti,
una Credits= Caſſam, and coeleſt
poſſe die Mannen, Piriſan,
Fundationes, und Pitälör zu
intorſaltn = als auſ die nün,
nynlagte Capitalien mit 5. p.
Cento ruſſig zu intereſſirtu
coſtan, und nün jndor nünſor
odm badür Agor zur naſten
Zeit guld gngon Legitimirtu,
odm ſuſor ſait ſaban köte, coän,
und coäthal or coelte, nün baſt
zugabräufn, or gibet zuſ
and folgendu Exempel als
geſetzt: Petrus, Robert, und
in geſaſt dñs gñſt,
luſe Execution odm abſatzung
vollend war zuinirt zu word;
Sietet dasor ſuñ agñſt ſitben
weis brñ zeitau ſaiſt nün zuſ
zuſtaltan; Paulus möch
ſte polſe d gñſt kändu, iſt in
gñtan Vermögn, zu d Zeit
jndorſen gald, dñs d aben
auſz übringu, coelte or ſaint
Effectu nünſt gñſt mit ſſadu
Vor kändu, ſſaint dñs d Effect=

Münster tontur, isten zuflieg
von andern hochaustrifunden
effecten, und Naturalien mit
neisconitoren grozzen pfaden,
und volk. Ist also
zur allgemeinen Credits=
Cassa, Legitimirt das selbst die
Zahlung = Münster auf ein
alterum tantum, als Solches
Zuborgen verlange; Da
kommt aus dortigen mit 5: pro
Cento ausgenommen von der
Lage gegen 1: pro Cento proce-
netico = oder auf Münsterburgisch
gesagt; Zahlung, das an
verlangte Capital gegen 6:
pro Cento Intee, ist ist das
mit einer grozzen beyschwerde
geschieden, die Credits-Cassa
aber profitirt von istem
Darlehen 2: pro Cento, und auf
solche weisconitoren bey allen
andern, welche gegen zu län-
gen Münster, oder coningstund
gegen youngsamor Caution
nicht tertijc sold nut lefen
wollen, muss jenes darbey allzeit

Inu. Arangoth. Huchst = Christ,
Legi mercatoriae, consensu hinc
dispensation, Limitation, Ap-
pellation, in ordo ut luf Ex-
ception, Auster luf favores,
Bessaff. Advocatu. Veruif,
Machiavellijf = oder soustige
aushluffe Indul, cum renunci-
atione omnis fori et Instanti-
arum potatissima Executione
sine distinctione Personarum
intentionem non nuffen, die
Execution abor bñ allan Gra-
uiffen osur consilium, sig. luf
bñ luf dñt comodu, und der
Supremus Legislator, oder dñf,
von Eangelij Ines gestattende
Revisiones, nuffilande Mo-
ratoria, und andere Indulta,
die dñde wir dñ in mñgtu;
zumallan, und da fñtoiden
im geringsten gesandlet = oder
zu sandten gestattat comodu,
das ganze Credit = comodu,
coorauß die Hoffart Pattia
et Religionis voruif zu luf,
von nimen stoff Indul, und
mit so mñf, amur sorg fäl,

inligkeit, als polifand in un-
anfehriftet coorden, g luf co-
"In un zu boden vof tofften
cooren.

Da fingogen, cooren t d auf,
"neft m falthu, Darduruf inft
allm in d d f f r i g t e f t e d =
mangl, oder in d angalegtu
un f i f o r f i t y t f o b n u = d n n r
h u f o r n r l a u d = p f a d l i f t f l a -
gellation in t o r b r o c f n u = i n d
all coit n n r b o f f f a f t n r P r o -
c e f s = l i n t r i b a b g o f t r i b e t = f o u
n d n n a u f d a b C o m e r c i u =
i n d M a n u f a c t u r = c o n n y t u ,
c o r i l t u f i n n z u e f a l d , d i t l o n
v h i n g e t n e r v u s r e t u m A g e n -
d a t u m p n g n u n n f p o f n t C r e -
d i t f i n g o g o n u n n g o n d d z u
" f a b a u g t , b o f f o r d n r t = f u n n
m n n f a b n r m a n u f a c t u r d e b i t o r ,
c o n l i f n r f a n t d n n C r e d i t o r e
c n n m a l l t u d n n f l a n g r o n n i g t
C r i d a = P r o c e f s t u z u y r i n d
g o f n u n n f p o f n t i n S t a t u
p o t e n t i a f a l v i r e t c o n n d r ,
e t q u o n i a m f a l u s P r i n c i p i s

in Salute populi consistit.

Dasso sson auß gndast coor,
den: Das nüzig allrui di
Händ mit dize Credits-
Cassa, de quorum cotio Eude-
retur, indepedenter disponi-
ren: und darby ggsüzt coor,
den solten, conitru nben dize
in darauß folgoude ysa den
darby ggsüzt nützten, und
so dann conitru ditz laud-
fürst oder ditz Eanzlry,
nors nüziger Cüster, oder
Advocat kinnen conitru, stat
Herr di daz zu la, st.

Also nüz andern art wärr, brü
gndast allg nüzmen laud-
Cassa, conit mit baren Geld,
als ob solten nütz mit Vag,
gütz zu profitiren V. G. Es
sätte jemand sein laud, sätten
ggsüzt nüz andern art pro-
fitables negotium von E. L. vor
sich, in fremden Land aben dar,
nüz kinnen Credit, nors auß d
geld, solten solches daz zu
nützmen, conit aben ggsüzt

gungsaime Caution dazul
nim gashungd = frist zu fordern,
und in seinem Negotio zu
zusehen; Im Credit nun
sind zu den dazul hingew
helteten zu den sanden, coar
isua zu bester, dem auch
tandot abor polisau auch
manu, dazot dazot in
"Inzessum Banquerottan
Zalbor, conditum badmullig
der zu ländiger Negotiant
müßte in der glaußvollen gort
von seinen son dazotig auch
gungsaime profit zit son,
wird zusehen dazot, halten,
ofua bärren yald, und anstän
"digen Credit, müß zu fordern.

Recurrit nudi^u an die Pro-
vincial-Cassa, docirnt dazul
sini gashungd = und inafficiert
Anmögau den ⁱⁱⁱ 4^u L, baysert
den salbde nur einen Credit-
zahl auf 6. Monat: . Daz
ne der ⁱⁱⁱ 4^u L. Solvendo, zafst
dazul i. p. Cento, baysert son

auf die Waar, befristet den
Creditoren auf der Rechnung, kostet
den Credit: zettel nach der Floz,
jeden 6: Monaten wiederum
auf, so lang vorhanden, und Ne-
gotiant also comitirt fort mit
profit ohne gold, ohne aggio,
und ohne Provision, costet selb,
den neuen Wechseln bezalet
müßte.

Volte aber den den Credit=
Cassa nun, förmlicher Wechsel=
zettel der Länge comitiren, costet
pro rata temporis et quanti
6: p: Cento mit dem 1: p: Cto
Zest: gold darfür zu zahlen;

No abnormalen den debitor Kauf,
den, dann in den Wechsel: Bruch
mit 12: p: Cento darvon kom,
müßte; Und auf die cost
nun würde das Commercium,
und den Traffico mit den Land=
Cassa Emolumento, auf ohne
nötigen baaren gold, statlich
bezahlend; Zum allen
gold, und Credit essentia Com=
mercij, ohne nun = und andern

aber alle sonstige Industrie
ganz und gar unterblieben.

Merken zu nuzerbringung
In der inländischen Manufactur,
"man auf's neue modalität
bezugsetzt wird, als jetzt:
es wollten sich Lande einige
ganze Pächter Soldaten Anzei-
mutter Montfort werden.

In allen Dingen nur für die besten
Materialien, und Requisiten
sollte es gar nicht, sondern an
ganz neuen Landebeitern,
coast aber ihnen an dem gold-
Anlage: Das Felder die nur
"fordern" von dem ist
unigen, con lisa polisa glaus and
der allernachsten Land mit Päch-
oder erst Monatstagsflügel-
nach ist, jedoch nicht gegen ist
In der Landebeitern, sondern
andernartig = ganz neuen Cau-
tion überlassen wollten, in
tempore profitabel besandten
hätten; Coizten also
hine gegen Secutität dann
In Provincial = Credits = Cassam

Stallau digne nime anständiger
Hypothèque yagtu i. p. Cento
ynbüßer dor jo viel Capital als
Caution Anlangel coind, iind
Anbinden yuf darrübr nochnit,
inmündig in Solidum, nufaltu
An Credit-zahl yagtu dym
production in nöligu Maal
Anlaag, ditzorn di ubernom,
nime arbedt zur Contrahir,
stou zeit, contentirg der dor,
Lagor von der nufsaugender
zaflung, di Credits: Cassa sin,
yagtu profitirt abnormallu
dor faggt i. p. Cento, iind
solichy, stallu könte nbnusalt
jainu particulati yagtu y,
nime samer susnait, odne
coind nbnusalt kin impottirg
quantum au kömte, iind di
fortschritung nime anfangtu,
odne Estlösu dandte = odne
dandte. Mann d bebrachte,
aus yagtu Juratoris für Cauti-
on, Credit Anhösu coindu,
ditzorn ditzorn di e Manu-
factur coind ditzorn nime
ybraucht coindu soltu;

Und weilten daujus ex re
nata ues hie mästlig = ues
uon Vortsaillfästig knitru vor
dja provincial = Cassam für
ugetru, selbde gar bald zu
summen grozzer iutru,
uunmüngen uunmögud = iud
iu stand syu dörst:

Di allzäslis land = Gäg lüfr
uunwilligüngen uugou ystü,
uunigou patatru bzastüung
iu hie mästlige p: Cento
uastlas, aujus sandru zu
uunnen, so danu abru aüs, weil
uust, agou: Di au, säuglüfr
S: aüs 4: p: Cento Intee dr,
uun Creditotibus, soudnu
uul asoudnu daz i: p: Cento
proxineticum danu cebito
ribus zur uunüstrüung aüs
di salz, suide zu deduciru,
iud pro publico bono ja
Läugou ja uustsuud zu profi
tiran, coit polisud aüs lüfr
uon nullu köntu, coann hac
occasione uust asassou uou

minimam Themate congruam
erüstung dñor Wartu, und
Collaturu allzuevil abge-
weissen coöra;

✓ Dasz dasu nusswidmū
dasu dñorwartu, und zwar auf
di Convictus, und Seminaria
dñor fundirtu Alumnorum
Studentium et inde Carotho-
rum, coöle in ungänglis à
primero nützlich seyst condeu-
seltu: Ob dasu nuss
nbenfalls blinde portiones,
wie bñ dñor Soldatu dñor,
regimentu bñlied? oder
wo zafu Studenten, und dñor,
nben dñor Musici zñu dñor,
nben = dñor fundirt, seyd:
Dasz di Studenten zñglische Mu-
sici seyn = und dñor nuss in
zñg vñ dñor zafu di dñor,
wo nuss ganz, coningstund hal-
zafu nussu. Junglisch
ob dasu, und coöra fñt garu, dñor
Zñnning halbr, dñor zeducirt
Numerus dñor zñgfolgt coöle,

„säisligkeit widernum com-
pletiren coorden? man
kanta ne nix mit dem firsigen
Seminario ad S.^m Wenceslaum,
und mit dem Convictu ad S.^m
Bartholomaeum probiren od
zu Eßlsin, wo selbst von dem
denomixtan Herzogen von
Saxland ein Seminarium auf
30: Ed. und 70: gammaire
Studenten, unter wels: Lekt:
„und 10: als Clerici vor sein
Herzogschafft Hantsteyten ne
„zogen coorden sollen, Cum
victu et amictu samt nöthigen
Apotheken, Medicinen, Me-
dico, Apotheker, und Chir-
urgo, Kayf: Haus, und Käu-
„er, sonnen, anfallten, soustigen
nützlichen Dingen Fortlauf ge-
„staltet coorden. Und
zwar von dem Edlen sat
denn in dem Linwar zwanzig Jahr
man einen Kanten gebräunt
Mantel dem Euzl. Euz mit
wollen den ganz hant mit
einen Kanten wollen

Drageru, auffs roff, und Blau Me-
litten dylinger Passirer all,
"jastlisen aber nuf samalliger
mode nui Ruyd mit außflägten
saut zofte dou dergluisen Eins,
nui londerner Eanizsol dou
beyten Boeb: zaiten, und
di stichflägle mit fallontu
ganzimter dazü zomig gar snij,
"dus Jemlu, zomig gaar wolfr
Princk dou yndogelton far,
was: pädnu, und monatlistin
gaar Cötdoranner d'güts saut
blauen sidanen d'güts: lau,
ednu bekömtu solltu,

Jung laufte di zofte Clerici
alla zomig Jast nieren blauen
Mantl dou Prinsubreyner
Eins wols gyltmet, auffs polist
Loib, und alla zomig Monat nui
gaar d'güts.

Weser di folen alle d'omig
Monat zomig Heir Jemler
dou yüter Linnwand, Linn
Präglen, und solt gaar dazü
aus dem beyten dylinger,

Item ihr Einfluß, und zum
Theil ihr = Zwang, die
Clerici singen zu lassen je
weniger in die Zukunft.

Illius nomen Ingleis
 est Montis sancti
 wisson christum semina-
 tionem zu sein, coarctatu
 so hat als nomen Phoenix =
 Vogel in dem Aibnuzafloz ge-
 burt zu bringen = und coiltu
 in Inulängst von dem Ju-
 dicio Venatico in gewissem
 Vater. Regens ex causa reci-
 pitur in tollantur hild,
 "gratiss in 100: Aff: Itard
 condemnant coarctat, coarctat,
 als man ihm zu dem Erlaag
 compellunt, glaus excipit
 lat: Er müßt zu recu-
 peratione dicit poenalis
 dicit Alumnos reducit,
 Sapienti ergo pauca, das
 polse reduction, son in nint
 In dem Regentibus coill hfür
 Coarctatu polle; Da

„Jungst, was die Fundati-
ons-Capitalien ad Cassam
provincialem gezogen sind,
den, so viel aus dem
Geldem Portionen von
Controlen werden könte.

Oeffentlich zu erklären, und
 Collaturen abzufalschen die
 Studia; Wo den den
 jenzig: Anordnungen Hül-coorsten
 viel zu sagen coart: Das
 man in ganzte Reich: Gasetu
 ein solches Pöfl-Latin, in
 dem Gasetu stocann nicht Sil-
 logismum, und Anordnungen coar-
 ston nicht: Insetten = in dante
 Christen = und Hebräer
 Brausen aber ein vollkommen
 unmaner ignorant Grieb zu
 solle. Zudem: Das
 einen Apostolischen Pöfl-Latin
 "vor die Christen: Brausen
 die Hebräer = und die Hebräer

congru das Alte Testa-
ments Best nötig, um glück-
selig zu werden oder
zu bleiben zum Bestand n. b. n.
zu können, coam
selben in Controversien
nirgends mehr auszuweisen,
und auf den Grund-Text
berufen zu sein. *Salvo*
tamen omnium melius Sen-
tientium Saniore iudicio.

Ex his supra positis Academiae tabellis
delignantur Tres Regno Boemiae et ejus
Nobilitati, seu alijs quoque Provinciis
quae maxime censentur congruae.

Ex I^a classe Academia ^{Magna} 3ⁱ Ordinis pro Solis Juris Au-
dicionibus Nobilibus fundata usque 20 numer-
um aede propria ac plena sustentatione ac
institutione nobili. computato fundo Capitali... 160000 flor.

Ex II classe Academia Media, Lex Philosopho-
rum tantum ^{3ⁱ Ordinis} cum jure Successionis ad mag-
nam fundata pro 20 Philosophis Nobilibus
cum aede propria ac totali sustentatione con-
grua ac institutione, fundo capitali... 112000 fl.

Ex III^a classe Academia Minor Lex Gymnastica 2ⁱ Ordi-
nis pro Solis Humanistis cum Jure Succeden-
di ad mediam absolutam Rhetoricam pro 20 Aca-
demicis Nobilibus plene et congrue sustentan-
dis, et instituendis Nobilibus pro sua aetate, cum
aede propria ac separata fundatione Capitali... 96000 fl.

Capitales Omnium trium Summa 368000 fl.

Dignum Deo et Ecclesiae, et Regni Nobilita-
ti opus immortale, Juventutis Nobilis
ac Rei publicae emolumentum.

Universum fundatum nobiliter. O Academia

LIBER. VI.

De Forma, sive constitutione morali
Academia Nobilium Majoris ad profe-
quendam Juventutis Nobilis Institutionem.

Caput I

De Admittendis ad Fundationem Academiae
Nobilium, eorumque requisitis.

Hactenus in physica quadam Ideali academia
rum ac illius primis quam et dignitate et Nobili Juven-
tutis maturitate et Supremi Jurium Studij præcellentia ac clari-
tate, Nobiliumque majorum exercitationum Summa Academia No-
bilia Magna Nuncupari meruit, animo et ^{lucubratiōe} ~~regulatione~~ ^{compo-}
nantes gradum facimus, ad ipsam bonæ formæ Academicæ in-
troductionem, moraleque corporis optime formandi, constitutio-
nem dispositionemque, mox apud ab ipsa in Academiam ingressu
ordientes, pro fit ut de admittendis ad fundationem Academicæ
Nobilibus candidatis, eorumque requisitis agendum libendumque
ex recto ordine veniat.

Est Sane in Admittendis Academicis non levis momen-
ti consideratione opus, error namque in ea commissus aut certe mul-
tum diuturnus, aut prope irreparabilis esse solet, quia non his-
sola suscepti dimissione sed in Nobilibus difficulti nam ut possi-
bilibus, unde cautelis non minimis opus est, præcipue dum ad funda-
tionem tam nobili tamque insigni beneficium, Legem excolendi nobilibus
occasionem pretiosam admittere venit.

Ante omnia in Admissione Academicorum nobilium hujus
Academia Magnæ præ oculis habenda est ipsius fundationis
acceptata circa ius præsentandi, et requisita æqualiter suscipi-
endorum Nobilium dispositio. hæc synotura est, et regula prima
ac præcipua, ut in ea mens fundationis quam sanctissimi adiungat.

Unde sequitur

1° Admittendus in Academiam, legitimam præsentatio-
nem habere, et habere

rem habere et exhibere debet Supremo Academiae Gubernatori
cujus est legitime praesentator neque alios admittere et recipere.
est autem praesentatio legitima, quae ab eo procedit cui potestas
talis jure habilem praesentandi, legitimam ^{et} fundationis instrumentum
eo tributa et tradita est, ab eo acceptata. jure autem habilis
ad Academiam censendus, cui neque communis, neque particularis ex
Academia rata probataque leges, et Auctoritate publica firma
ta non adversant, quod dispicere Gubernatori ment, et omni
constantia pro Statutorum praecipue hi indispensabilia sunt
stare eaque tueri. cujusque nominis sit fundatio, maxime aut si
Regia sit, Regiae Statutum indytorum namque facta dispositionum
sapientissimae maxime successu fortissimae in sistendum.

Supposita autem legitima minorum Academicorum quilibet
tam Philosophica tam Gymnastica, ejusdem in super ut dixi fun
dationis, quos praesentandi novum erit ad hanc Gymnasticam
cujus Academicus hac eadem praesentatione per hunc titulum
cendendi suo tempore ex Gymnastica ad Philosophicam et Philo
sophica ad Magnam seu juris, siquidem ita perfectis de
bitis lentaminibus dignus compertus fuerit, iudicio eorum
quos ex lentamine iudicare pertinet. quod maxime optabile est,
et Subordinationem illam commendat denuo, quia ei insistenti
maxime digni, maximeque dispositi, ac largiter ad Transitu
in Academiam altiorum praeparati, procul omni facili erroris
periculo, continua Successione, et facili cum gubernatione ad
mitterentur utilissime dignissimeque.

Praesentatione exhibita Superest dispicere an praesentatus
sit jure habilis, seu an eas habeat dotis ac requisitas, quae ex men
te expressa Fundationis requiruntur. quales esse debent, et sit de
agnatis aut cognatis fundationis. sit vero Nobili patria, sit ve
re indigus, et si de amicitia, quis plurimum competentium vicinis
et plura his humilia instrumenti tenore expressa. et si quidem in
ipso nil deesse Nobili candidato compertum fuerit, videndum erit
porro, an nil eorum deficiat, quae jure Academico ex Statutis pub
lica Auctoritate firmatis, desiderantur haberi, aut prohibentur
tanquam con exclusiva ab Academia impedienda infra notanda.

qualia sunt, morborum certa genera, communitali nobili, aut noxia
aut plurimum timenda, aut importabilia. aut vicissim defectus suffi-
cientij de vita proba et honestate testimonij: defectus bonae famae
natiuitatis et finitum, quae nata sunt Academiae non modi-
cum tam bonae existimationis quam disciplinae tranquillae detri-
mentum. quibus denique praecum omnibus ceteris obuiatur in eodem i. b.
Laudatissima illa Academicarum subordinationis et huiusmodi observa-
tia et executioni constanti debet, nam ita nemo his obnoxius, igno-
rabilis nemo facile ignotus subit, qui sub praesentis fundatio-
num minorum annis in time innotescere.

Haec quidem habitus academica tanto amplius indaga-
da atque attendenda, quanto magis ignoti sunt, qui praesentantur, aut
male notati, a dyabolis moribus, difficiliq. regibilibitate, filium
non nunquam et immediate ad ipsam Academiam magnam ad-
mitti volunt, aut pro ea sola fundati: quod attamen fieri mihi
me expedit, aut declinantes industriae academiarum minorum
disciplinam, et solertia paulo maiorem. Observatum namq.
est a nonnullis, ut molestiam suorum filiorum, aut profudum aut
contumacium, quos continere nequeant in viros ad Academiam sen-
pretio inter conuictos seu fundationis beneficio sibi et consanguini-
tate vel alio titulo competente, licet minime meritos, minime re-
gibiles, aut in studio nobilium addictos, inuitos in contubernium
quasi castigandi causa intendant, magno cum incommodo, ita
ut proae longam ab ipsis debitas institutionis fructus sperandus
sit, alij etiam importuni obtinent tranquillitatis turbandi appe-
ti, et vel inde Academiae perquam molesti, contra quam pietatissima
fundatorum expectatio manifesta sit, nil namq. diu in nobili con-
tubernio, quam in vitum regere, ac instituire contumacem.

Facilius et praesentandi et admittendi ratio est ad Academiam
primam seu Gymnasticam, quae flexibilioris semper aetatis, tam
prima quam alterius nempe Philosophicae institutionis acade-
miae semper, multum a pravis propensionibus iuventutis despecta
re, et in modestia contineri aforescere afolet, habitumq. quenda-
m contrahere, ut hoc tandem tempore huius ^{huius} prima praesentati
onij vigore durans ad magnam transmissa Academiam, omni
cile morem, et observantiam gerit, nobilem spargens inter

inter coetaneas hos morum gratiam et colligens estimationem

Illud quoque inter ponderanda in ^{maturationi} grassato foundationem Academicam
proponi potest, ut apponit, ad quamcumque foundationis Academicae
receptus fuerit, ejus cursum integram absolvere se debet et in lege om-
nino velle. neque quadam deliberatione duntaxat facta annum unum
aut paulo plus, institutioni proposita cujusvis tuius, scilicet Acade-
mici subordinati, si vacare, et non tam absumpserit deficiere, neque
gravissima disqualificationem parentis dignissimam quam
ipsum moderatores aut presentatores probata. quales esse possunt
Mors vel parentum, eturgens bonorum cum Majorum acceptione
ministratio, aut inopinata fortuna de pueris occasio, aut Volun-
tas supremi Principis cum Academia hoc aliter gratiori disponens,
aut impedimentum valetudinis continuatione profectionem in-
stitutionis non admittens. et his etiam non infrequentia, nec ex-
tabilia. occurrente itaque ejusmodi casu foundationis Academicae
vacantiam novo Academico substituto implere ita quam magis
oportet, ut ejusdem Academiae et Scholae ac institutionis ab-
sque recedens. ad conservandam in hoc ordine in Academiam altiori
annuam successionem, et institutionis recte ac disciplinarum pleni-
tudinem.

Caput II.

De admissione in Academiam Convictorum ac
Suo viventium, et Academicis Nobilibus patrijs eodem in
Conubernio cohabitantium.

Habent id honorifica Amplitudinis Academia Regio-
rum Magna, ut non ^{fm} foundationis gratia donatos, sed et alios de pa-
tria nobilitate Illustres filios, ac haec largo, sed nec hos tantum sed et
ex teras nationis cujuscunque Europae impendij, paucos huius coha-
bitare, et convivere desiderantes, modo Statutis huius Lese in Aca-
demico Domicilia accommodare velle florideant ad gremium huius
et ampli admittere possint, et benigni velint. hoc eorum vulgat
splendorem, et deprecatur amplitudinem, et ad institutionem
nobilem tanto efficacius invitat, quanto major cura et cautela
ejus esse digno scit, ut in admittendis etiam convictoribus nec
temere nec promissum, sed cum delectu possibi providat, cautissime.
varijsq; utuntur adminiculis, ^{ut} in formam debite, et de qualitate con-
victoris etiam sufficienter cognoscere possint.

Et hoc quidem respectu Academia Magna in Patria Nobilitate
tanto periculo non habet, cum de ijs notitiam congruam habere mini-
ma sit difficultas, simul et illis Academia ejusmodi ejusq; sta-
tuta spectanda reddi absq; labore possint, ideoq; sciunt, quid ducendum habijs
et conformare in omnibus. Fundatis Alumni se se possunt, aut
etiam laetius se committant pro statu suo, et id expectant in victu
et habitatione haberi etiam principum more, si autem huius vivant.
et statuta non abhorreant nobilissima. At in exteris ignotisq;
Nobilibus sumptuose ab Academia esse stipulato alendi, et
accommodandi, diversa nonnihil ratio est, et dolo vel errori ob-
noxia damnosum, et disciplina domestica non haec profficit pro-
ficua, ac fieri potest, ut quandoq; eveniat perniciose. quapropter
cautelis opus est paulo plurius ac majoribus, quam circa patrios
nil enim vani est, importunos complures inventos, qui personas

Nobiles mentiti per annos complures fabulam legere, dolo
q^{ue} emergente fabulam diuturnam multis, et alijs dam-
nam esse alieno contracto non modico, neq^{ue} subito fuga turpi
terminavere. alij quidem doli imanes, ultra vires tamen
et potentiam aut complere splendori, aut vanè prodigi contractis
debitis, et torquendis, non mediocrem adiecerunt sua vititandi
rationi, quæ cum ubi fuerint difficultatem.

In Elenis et quidem pro remotionibus, tanto cautius
admittendis ad 'Academicam Nobilem, si quidem ignoti omnino
sint. advertendum atq^{ue} indagandum.

1° At omnino Nobiles sint et pro talibus sua habeantur in
patria, ne temere procedendo, viles quicq^{ue} Nobile adeo subintre-
contubernium aeris sui abundantia confisi, quod facile oculis
splendore delatis, Nobilitatem affingere solent, cum illusione.
Et si quidem cognoscatur talem omnino de autè et authenticè
haberi Nobilitatem ei disputanda, aut satis probanda minimè
sed hospitii calem ut supponere licet Probo, omni humanitatis offi-
cio obviandum est.

2do Exigenda Authentica Studiorum ac honestatis vita
testimonia, et quibus constat, ejus probitas Christiana, et recte
institutionis prosequenda optima intentio, ac disciplina domestica
prompta in omnibus Accusatio. quæ cautela nisi ⁱⁿ observantia
redigatur, et in patris filij Academia minus notis, metuendam foret
ne decepta quandoq^{ue} Academia pro sua nimis facile opinione
ea ubi confiscentur in comoda, quæ paulo ante et posita tibi sunt
et perniciem alij afferat, non facile reparabilem, et superiorem
diuturna solitudine fatigat abijt quoquo modo se liberandi
quod difficultatem caret, præstatitum Poeta. Turpius eji ita
quam non admittitur hospes. Et hanc hæc Sapiens provida
in probis dentat ad mittendis in hac ad aliorum Inventutis No-
bilis ætate circumspectio, licet non nunquam pariat apud
amicos ejus qui non admittit offensionem, suam tamen maximè
habet apud Sapientiores Nobiles illis hanc proceri commendationem,
qui tanto amplius eam accuratissime in admittendis probant
quod ante ratione filios hos, quod cum primis et optant.

et mensuratur in annum, huc Scholarem, huc blavem communi puta
 torum, vel per semestria vel hebdomadam. Statuta sunt etiam morem
 et ad emicum recepta sagataz huc. quidq; in communio habitatiom
 quid speciali cubitula camera, cum plena provisione, pendendum
 obveniat, et ^{quis} faveri possit Majori nobilitati. huc folio, libellove nego
 tium notitia Convictoribus ante in gressum et admissioem con
 venientis absolvent, et hquidem illius tenore se se conformare
 velit, dum primum admittunt praestitiz praestandi, sublati ulten
 on omni, in informando, necessitate, et mora occasione.

Caput III

De Admissione in Acađemiam Nobilium Magnam
expe ac minores, Exterarum Nationum, fundatione
habentium in ea pro patrijs sua Nationis Nobilibus.

Non deerant, sed nec fortasse hodieum defunt, animi
entissimi Dei gloriam etiam in Nationum diversitate, ad fidei
thodoxa, et animarum salutis incrementum pias admoovere cogi
tationes, admodum et meritorias, et munificas. habet Roma domi
cilia academiarum instar nationibus varijs constituta, habet
Nordicum pro Svecis Austria contubernium, alia alia urbes magnae
regnaq; florantissima; Reg. Boemia defutura sibi, est crediti nati
vitas, et hinc destinata charitas, et munificentia.

Et si quidem neq; omnes tam felices sunt Regiones neq;
tam amplae, ut eo quo parent et flore et ardore studia academica
sint conficienda, neq; forte ob dogmatum fidei varietatem et om
nem multiplicium scaberram tam pura lenitas, ut h. salvis
unicam catholicam amplecti divinae grae illustrati adolescen
tes, eorumq; etiam nobiles progenitores, non minimam in p
bonibus suis retinendi patriamq; difficultatem, et ^{veras} adu
q; paupertatem calamitosam, gloriosi in ea pectus domini
pugiles, felici et ornate coronandi. horum quidem etiam ad
lesantum afflictorum licet cumulata praemium in celis sit repositu
tum, at hanc Christiana charitatis, ad excolendam nobilitate
proficiat mox a laicis inventum suam, et idoneos se se red
bos, ad condigna munia in terris catholici conseruanda, qui
in patrijs ob fidem penitus despicunt, et ab omni reiciunt
honore, exspectant, et ipsa charitatis lege plurimum merent
silia. Huius quidem pio subdij apud nobilibus, Patricijsq;
ad premium s. Romanae Ecclesiae inductis non proficiat minime
campum praeter ceteris opportuniora offert Boemia. Nervum
solum ab alij, praestatur hoc titulo sibi maxima bellij et ini
micorum, in audita exundantia multipliciter fatali. pio ta

tamen, et prout mihi habeo, eam in quodam Nobilium Boemia
 gliscere in animis dentillam sub cineribus ocltam, ut ejusdi rever
 si ad Ecclesie premium subsidium, et revertendis in futuram Stimuly
 esset, non deo ad emiam quidem. quod vires fore eorum excederet at lar
 gam cum indennitate Academia foundationem pro yltis maxime
 conversi ad fidem meditant in istag Academiis in Boemia expe
 rant, quod eas ad opas pficiendum conservare propitius velit. non
 deest Boemia Regno huc opem divi ex celsi campos, uti quidem
 nervus necessarius. campos namq qui Boemia opportunior, que
 meridiem recipias, omni castra mundi plaga stentoris colli
 mitanti potissimum circumfusa est Regionibus, videlicet ordi
 endo ab occidente, hevia franconia Voiglandia Misnia
 Saxonica lusatia Brandenburgia Slesia, et ungaria usq
 attingentibus. do' oro nobilitas lectissima comen catholica, juve
 tus futurus convolare possit. quam Pragenam aut Universita
 tem, aut qd in votis est Academia in Boemia erigenda institu
 tionem, ad quam nervum conferre in foundationis partem insignem
 non hnet de' frus Charitatis domini, corde modis humana adve
 bonum, animae salutare huius fidelium, benedictio tua affluenter
 aspilectis.

Sit itaq inter particulares Academia Magna Nobilium fu
 ndatione, quodam quoz pro yltis Nationibus aut praeipue ^{hinc} ~~hinc~~
 & reductis ad Ecclesiam Nobilibus certo numero, mox à prima institu
 tionis a tale constituta reperiret, in admiittendis, aut praesentan
 dis ad Academiam, et capiendis de candidato informationes pau
 lo distinctior ent methodus. cujus norma defumi potest à Ro
 manis Nationum diversarum Collegijs, hinc seminarijs, qua
 maximè non patris, et finis foundationis consuetudine. Et
 mihi quidam semper placuit praecepta providentiae Germaniae
 ungaricq Collegij Romani ad S. Apollinarem, Nobilibus fa
 morum, licet ad Statum Ecclesiasticum honoratag beneficia et
 dignitates aspirantium, qua in directionem exemplarem gran
 dam assumi possent, et quantum ad Nationum harum in Acade
 miam recipiendam rem faciant, congrue adaptari. haec practica

provisio copiosissimum collineare videtur ut obliuioni longinquitate
 latens, et candidatus a presentatione sui Romae praestanda subleu
 et sufficienti authenticas fides notitia habere de idoneitate
 subiecti in Collegium illud admittendi, conformiter ad mentem
 et requisita praefixa foundationis, ab ijs quorum admittendi pra
 tione ac cura comissa est illa Nationum exterarum Fundatio
 Consistit autem Methodus haec, in eo, ut dum quis per procura
 rem suam, qui etiam Regularis Romae degen, idcirco, esse pos
 se se per Collegio dicto insinuat. eorum Questionum quarum
 Series ei communicabitur notabili auctoritate Admissum resolutionem
 pore, ad quas respondeat, et hoc nomine et testibus idoneis
 ita propria manu subscriptis, propria pariter manu subscriptio
 ne firmet. quorum quid duplicata examinetur eodem ut dixi
 modo per litteras, Romam mittitur, et resolutio a Collegio
 illius, Romani Nationis Germanicae, cum nominatione
 temporis quo, et quibus provisus adde eam opporteat exequi
 tur. Subiungerem eorum Schema hoc loco, nisi jam typis vul
 gata nossem in Collegijs nostris Academicis facile reperiri
 neque ad rem nostram ^{um} necessariam esse, licet si parum utile
 et cata no et charta parere eam Typo volui. N.

N. si tamen geni
 nam illi copia
 autentica hic ad debet
 atque foret. aut
 alio loco idoneo

Ex his tamen rebus non facile eruet necessarium illis
 Nationum foundationibus ut ex ordine bene procedat, esse aliquem
 qui seu Chantate seu Stipendio foundationis procuratorem seu
 praesentandum provisorem agat residens aut sua in regione
 aut vicinissimus eidem, qui nomina eorum consignata habeat
 Suppeditet Academia, et ^{super} negotio pro occurrente indi
 gentia correpondat: quo pacto Successio debitorum con
 dinari poterit in suam Academicam foundationem.

At tamen, ut requisita eorum Notitia et debitis consequen
 tijs in formationibus authenticis, et de idoneitate iudicari con
 venienter possit, a mature ante admissionem deliberari ab ijs
 quibus id ex instrumentis competit foundationis, methodum
 Romanam per quaestiones proponendas seu examen illis tran
 smittendum imitari perquam utile, ac opportunum accidet.

COPIA EXAMINIS.

Pro admittendis inter Alum
nos Collegij Germanici et
Lingarici Urbis

Examen I.

Responsiones.

- 1° Quid nomen, cognomen, Patria
Dixeris. Item in qua natu, cum
in qua beneficium seu Patrimo
nium habet?
- 2° Nobilis ne sis, qui in Cathedra
libus Superioris Germania ca
nonicus esse possit. an vero
Patricius an plebeius.
- 3° An Parentibus natus Catholicus
Semper et ipse Catholicus i. long
vix a quo tempore et abena?
Item illi, quam ipse conversi
- 4° Quibus literis et ubi operam da
derit, an, et quem gradum sus
ceperit?
- 5° An alicui ex congregationibus
B. Virg. Mariae fuerit adscriptus
et quo modo se gesserit: de quo

Adferat Testimonium.

6. Alumnusne aliquando fuerit, aut sit, aut certe convictor in aliquo Collegio?
7. Appropinquat, aut contemnit Collegio, An habeat Patrum qui ipsum absolutis Studiis sit has cepturus, An dignitate profectus
8. An habeat beneficium aliquod quale illud in qua dicitur?
9. An liber sit ab omnibus censuris Ordinis impeditibus. et si non, curat omnino ut prius liberetur.
10. An habeat aliquem Ordinem. et si non, curat omnino ut saltem quatuor minores suscipiat. priusquam huc mittatur, de quo etiam testimonium habeat.

Examen II

Responsiones.

- 1° An legitime sit natus Matrimonio, et bona fama commendatus
- 2° quod proprie sit Germanus, scilicet ex Superiori Germania, et ex Provinciis inferioris Germaniae in Bulla nominatum et pressis.
- 3° An certum habeat locum, ad

quem finitijs Studijs et Sacrisq;
ceptis ordinibus se recipiat, et in
quo boni ac eruditi Sacerdotij munus
se fungatur.

4ta. Quod Germanica et Latina lin-
guae literaribus, et Philosophicis,
ac Theologicis Studiis aptus. Sit ta-
men nobilis, qui in Cathedralibus
posset recipi, poterit etiam minoris
esse eruditionis.

5. Quod usque hunc annum attigerit,
si vix non, si vixit, quantum ab
eo absit, cum nobilibus, tamen qui
in Cathedralibus recipi possint, ali-
quid indulgentum est aetati.

6. Quod sano Corpore linguaq; pedi-
ta, aspectu non deformi, ingenio
ad praedicta studia sit aptus.

7. Quod non fuerit Monachus, vel clericus
Religiosus, vel nullius Religionis de-
sertor.

8. Quod in universitatibus sive Germa-
niam non vixerit, nec vagus alicui
Domino servierit.

9. Quod a viris fide dignis anplum
habeat testimonium de vita et
moribus.

10. Quod tantum pecuniae apud Aeronu-
m vellet deponere, quantum illi
sufficiat pro reditu nimirum 100 Scutorum Romana.

Examen III.

Responsiones.

1° Quod libere et sponte ad Collegium venire cupiat

2° Quod Sacerdotio initiari, cum Superioribus ad Eloniam visum fuerit idque iuramento polliceri velit.

3° Quod a Collegio non sit importune postulaturus, ut ibi de Ecclesie beneficiis provideatur, quia multis collegiis in hoc genere, si occasio sese offerat, commodis cuiusque pro mentis ipsius ne minui sit desuturum.

4to Quod nec habeat nec habere velit in posterum, dum hic sit negotia quicunque sua vel aliorum causa, sed si quid acciderit contentus sit, ut per superiores ad id per superiores constituendum tractetur.

5to Quod ipsi Philicae ac Theologiae studijs vacare velit, quae et quamvis examine praemissu Superioribus ad commune bonum magis ex iudicio in domino visum fuerit.

6. Quod parare paratus sit se absolute studiorum cursu non in aulas nec ad Iuris civilis et Medicinae studia, sed ad salutem animarum procurandam statim rediturum, etiam ante constitutum studij ordinarium terminum, si ita animarum

~~procuranda~~ saluti conducere, aut
pro Collegio commode Superioribus
videbitur expedire.

7° Quod communi Alumnorum
victu, et corporis cultu et si nobilis
ubi velit et possit. et reliqua Collegij
instituta, juxta Superiorum inter-
pretationem leniare.

8° Quod pecuniam apud aaronum
depositam pro reditu nolit in alijs
usus convertere, destinata vni
pro quotidianis usibus penes su-
periores tantum deponere velit.

9° Quod paratus sit Jurare, quod
dum in Collegio permanebit, et post-
quam ab eodem discesserit, huc cum-
plecti sive in complecti Audijs dis-
cesserit, ante elapsum triennij ter-
minum sine speciali Sedis Apo-
stolicae licentia, vel post triennium
vel Eminentiss. Cardinalium Protec-
torum, nullam Religionem Socie-
tatem Congregationem Regularem
ingredi velit nec in earum aliquam
professionem emittere.

N. hic apponuntur nomina Len. Attes-
tationes Examinatorum

N. N.
N. N.

N. hic vni apponen-
da erit subscriptio et no-
men Examinati

N. N.

Nisi forte meliora res doceant nationi cuius fundata propius
et in morem receptus.

Illud autem Interrogationem Agraminis paradigma qd
examinando candidato ibidem proponendum atq; ab eo, testibusq;
forte etiam fide nobili habenda, ita confirmatam positiv
e oportet, ut ex responsis, dilucide positis satis cognosci possi
utrum ^{an} candidatus foundationis, ea bñ habeat, quæ mens et in
strumētum foundationis requirit, ac etiam Statuta Acade
mica, quorum notitia ipdem, brevissima epitome communicanda
foret, aut à procuratore ibidem facile levare, prout commodior expeditio
majori vel minori Regionis distantia Sapienti hæsit. In
Len penorum arbitrio, quis veni Itineris seu Advenientis seu
ex Academia redeuntis sumptus ferre debeat, laud dubie ipsa
in foundationis erectione disposita fuerit et provisum. in ma
jorem quàm communem ceteris favorem, cum plerumq; lenis
fortuna, Amicum gratia destitutos hinc venire, inde quæ
benignissime in pluriem legulam obtinendam, p̄ sua fundari
ac institutionis annos habendi p̄sent.

Caput IV.

De impedimentis communiter indispensabilibus,
Ab Academia Nobilium excludentibus.

Via Academicæ foundationis beneficium invenitur
indigenti Academico, utpote tam nobile subsidium, ut nullo
suo peculij impendio omnem Nobili dignam consequi valeat
institutionem, quod profecto eximia est com. utilitatis
lucris. metuendum est, ut nonnunquam evenit, ne ea de causa
ita fatigent Academiae gubernatores, aut potentes nimis
aut plus nimis cumulate commendationes importunij aut
genioris mille modis exorta, ut nec de fine foundationis, nec
de Statutj Authoritate etiam publica firmatis quidquam solici-
ti amici aut progenitores indigi, unica insistant victum et
amictum lucrari; seu habis seu in habitj jure hoc commendat
dispensationis gratia omnem reliquam defectum, et aliorum
detrimetum supplebilem perperam existimantes, et ita
Statutam habititatem ex Academia constitutione eludentes,
Vnde ad removendos hos mox in ipso limine conatus, aliosque
removendos et tunc in ultus periculi plenos visum est non
nulla ita consignare impedimenta, ut indispensabilia et
in potestate gubernantium sint.

Horum autem impedimentorum alia sunt natura, aliq-
uonj, quæ quam nova, quamve fini principali adversantia
Academico, ideoq; minime dispensabilia, ratio sana ipsa ab-
de persuadibilis, cuius bonum eorumque utpar est aut amanti,
accuranti

Communiter autem pro indispensabilibus habentur ex
naturalibus et Phyticis, hæc illa præhabita deprehenduntur
live supervenientia in decursum accidunt. Lequentia

Naturalis Phytica Iudicij debilitas, seu mania læpius
recidiva. ex qua tandem consequi solet, aut eam concomitari
rabies et furia: quis non advertat, funestorum eventus non
meduat. pericula non videat, letissima Nobilitatj juvenili

partem pavorem prope continuum, atque tristitiam animi quā
die quā nocte sentiant.

Idem Lendum de Morbo foedo, aut infamī, aut vitioso
si in communione aliorum, quales sunt Epilepsia, perniciosa febris, hinc
ancrena vultus, seu illa praehabita sunt, hinc supervenisse si aut
indispensabilia et rationem. quis enim non videat, quam
fuerint spectacula horron plena oculis Academicis obijci
quotidie, plurima animi concussione, sanitatem ceterorum
complexionis lenioris Nobilium Adolescentium facile pro
serventia.

Idem Lendum si morbis Academicis candidatis, affec
tus sit, Iudicio saltem duorum Medicorum incurabilibus, et die
in veteratibus ac perniciosis, et longis contumacibus, aut quā
diuturna aut humida cura exeat, quales sunt, obliqui
in veterata cum tussi diurna nocturna, hectica, hydrops.
immo Alivior his morborum etiam cum bilium, quae quidem
impedimentum habet indispensable cura exeat aut diutur
nitate, aut ultra vires academiae profectione, ab admissione ad Aca
demiā non quā penitus excludunt attamen in tantum rati
onabiliter retardare videntur, donec in tegre a morbo restituti
sint, institutionis generatione niti obire possint.

Denique indispensable etiam impedimentum esse oportet
magna tantae corporis deformitas, quae ad prosequendum artes
et studia institutionis cum ceteris, ab ipso gravi onere se impende
re nequeat. quales sunt Tibbi suffocativi, pedes aut mutili aut
gravis, portationibus indigere debet in locum, graveolentia respiratio
nimia, caritas, lumbitas, manuum contractio. Quod si tamē
hi afflicti Nobiles Adolescentes, excellentibus animi dotibus ceterior
nati, spem infigunt et studio Academico ostendere, et appropinque
re Iudicio Moderatorum cognoscentibus, alio modo, et charitatis dila
re subidio, extra Academiam, et extra Academicorum delinquenti
illis provideri oportebit, ne et hi quoque modo pereant in miserijs
et itaque utraque ex parte praestabilius, quam aperta lapsus hic obsta
culis janua Academicam magnam Nobiliū, perventura, cum

cum Rubore Nobilissimæ & diu enixæ Iuventutis, in publicum
prope Nosocomium incurabitur. pulchra hæc metamorphosis
nullamq; amabili. Sunt quidem qui talibus in habitibus funda-
torem familie agunt; aut cognatis, in casu occurrente peculium
sua proveniens annuæ & fundatione sibi ex tra academiæ ^{virtutis} ~~restitu~~
molestia vitanda causa præstant. At quis non videt id non
modo contra mentem, et finem Academiæ, militare, imo in ruinam
Academiæ fundationum toto impetu tendere. contingit
namq; uti frequentius et plures ejusmodi miseros per quos
discursum cumulari. vacua est fundatio Academiæ, Academiæ
ambulationem facta Nosocomium. quæ inde bono publico Ju-
ventutis Nobilij, patriæ, cultura et præparatio. Monstrum
profecto Academiæ Genus, ex domo huius et in valider
conflatum.

Mora hæc indispensabilia Academiæ consequenda impediunt
tam hæc censui passim constat.

Defectus Natalium legitimorum. hoc enim ab academiæ
removere in gressu deus et honestas Nobilis exigit contubernij
hic status nobilis confortium. inq; rationabiliter, et indispensabi-
liter, quia vergit in iacturam Estimationis totius domicilij, in
quo delicata est Nobilitas. his equidem præstat vivere inter ipsos
potius quam patrios Nobilissimos, facile.

Defectus vere ac debite Nobilitatis Patriæ ad fundationem
Instrumenti vigore requisita. hoc Justitia exigit suum cuiq;
tribuens.

Defectus Orthodoxæ fidei; hoc natura ipsa Acade-
miæ Catholice bonatq; exclusivum esse nisi in Regni diver-
sitas Religionis tolerata aliter constitutum haberet uti
in Silena Academia Lynceus.

Defectus bonæ famæ. hoc decor nobilij et puri-
tas Academiæ observari postulat, ad conservandos pro-
prios academiæ, et ab omni lectione, famæ nota cum
ipso contubernio vindicandos.

Defectus congrui de vita honestate, et studiorum
testimonij. hoc equidem si candidatus veram ex altioribus senten-

grana de media ingred. mediet. Academiā. nam a domesticis
 studio primam Grammaticae classē in Academia Gymnastica oc-
 piat, testimonio apud non. Si h. ad mediae classis aut depremae
 quae est huiusmodi, anno sub ingreditur, contubernium Gymnadij
 academicae, tunc enim, ad cognoscendā ejus capacitatem ac
 studiorum novarumq. profectum legitime Scholaram publicā
 testimonio prorsum esse indispensabiliter, nisi aliunde ita
 demia constaret in ea annorum brevitatem, prorsum e converso

Caput V.

De tempore ingressus Academici Regulari, in
 Institutionis Annis prescriptis, et termino anni cuius
 vis, in Academia Nobilium Magna, media atq; mi
 nori.

Actionibus humanis praecipuis, imo et quicquid, omnibus
 imo Naturae Universae mutationum varietatibus suum
 congruum convenientemq; a Sapientia Suprema tempus datum
 docet Sapientissimus Mortalium Salomon, dum ait omnia
 tempus habent: neq; facile promissumq; ex arbitrio cuius vi
 comiscendum. Si Sapienter rem tuam aut am velis et ~~ferre~~
 et audire. Academiae Scientiarum et Institutionis
 recta, germani sunt partes Sapientiae, filiaq; nobilissima
 alma mater Sapientiae, cuius uti naturam, ita et vitam
 genere confinium, et Matrici conformem, horti, heredita
 rium esse affolet. Sapienter proinde dispositum fuit
 Academicum quoq; vitae actionibus sua dare tempora
 limitare annos, et aetates institutionum.

Temina autem temporis constitutio Academiae sta
 tuenda venit, una quae principalis est altera quae secundaria
 illa quae principalis temporis Academici constitutio
 complectitur. Determinatum tempus inchoandi tempus
 prosequendi et tempus terminandi institutionem Aca
 demiae, altera secundaria, est temporis et horae parti
 cularis Actionibus et exercitationibus assignatio constitutio
 ta, quam temporis diurni distributionem coordinatam
 passim nuncupamus complectitur, tempus surgendi tem
 pus dormiendi, tempus loquendi tempus tacendi, tem
 pus studendi, tempus orandi ut Stilo Sapientis loquar, ac
 procedam. Utroq; haec temporum partitio ex Sapientia
 lege est, et Sapientia domini ex recto ordine viventi neq;

Sapient

Lania. hic de principali agendum est, secundaria solum ob-
nebit paulo infra locum proprium

Tempus itaq; Academiae primario Statuendum est
Triplez, in anni decursu quoq; considerandum. 1° Quando
nam Academia hanc sortiri debeat studiorum initium, 2°
quod anni Statuendi sint, cuiuscuq; Academiae insti-
tutioni. 3° quando terminanda sit Academica institutio.

Aspiciunt initium Institutioni Academicae conve-
nientissimum ubi vendicat tempus idem, quo Schola uni-
versitatis et Collegia Junj, eadem in principibus urbe atq; regio-
bus annua ^{cum} Solemni Invocatione S. Spiritus, inchoare
solvunt studia. quod in Bragena Veneranda celeberrima mag-
nificata sit post 1^{am} Novembrij et commemoratione fidelis semper progredi-
entia non occupata impedita. Haec itaq; finis Academiae coepta
ita foret per quam accomoda, unde sua reliqua Academiae tem-
pora sicut initium disponant ingressum, regulent progressum
annos computent institutionis, id namq; et monitionis et
Academici conformis

Progressus Academicarum singularem ex tribus hijs de
quibus agitur diversum et singulis speciale designari exigit tempus
pro studij varietate Junj dici Philosophici, et Gymnastici. id est
Tempus Academiae Magnae Nobilium quod impendere in
Institutione et Junj, communis ac Publici studio Statuendum erit, et ab
omnibus Academicis implendum conformiter ad proprium cursum, Anni 4. quatuor

Tempus Academiae Philosophicae, quod conformiter ad
communem ejus cursum cum annexis disciplinis, servandum et
implendum Statuatur convenientissimum sint Anni - - - 3. tres

Tempus Academiae Gymnasticae, et cursus Institutio-
nis Gymnasticae, cum Nobilium exercitationibus ordinanda à pa-
rametrica classe, usq; ad facultatem inclusivè, conformiter
ad ipsa principalia studia veniant impendendum, sint Anni - - - 5. quinque
Numerando annos Academici studij, à dicto Supradie mensi, Novembrij

Tempus pro termino et fine seu anni seu cursus Academi-
cipis harum triam, conformandis quidem commodissime hiter
Studia cursumq. Universitatu videat. at quia institutioni
Academica in tempestiva feriaram autumnalium, an effione
Academici tam diu, quam Mepha Studiosi et menses compla-
res decedere videntur. Tempusq. hoc nobilissimis conuentionibus dig-
cendis disciplinis, et exercitationibus, nimium contrahi, fieri haud
inconueniens, ut Academia Majoris et mediae ferijs autu-
nalibus non citius dent initium quam ad 1. Octobris. aut scilicet
in profundo Septembris. quod Academia Superioris ij quo-
rum potestas ejusmodi se dignosci tur, pro circumstantiarum
Temporis et moris, dispicere et statuere haud graue proleuerit.

Hanc itaq. temporum coordinationi ac mentis sapientia
monito in sistendum est. neq. ex arbitrio eius vis beneficii fu-
dati Academici, sed nec conuictorum conuentionum libertas
est, aut in terrumperere, aut penitus annos institutiois integras
rumpere, siquidem honorifico, Academia institutione ^{testimonio} gaudere
velit, licebit. frequenti namq. interruptione illud detrimere
facile enascitur, ut Scientia ille quae cum bene discendorum
procedunt, quales sunt Historia rerum, Geographia, Cosmetica
polemica, item linguarum fundamenta, constructio perpe-
tio, et ornatus loquendi modus, ad modum vagabundi, nec denuo
facile reparando, aut refarciendo, ob accuratam horarum omnium in
occupationem variam distributiones, quae nisi reliquum otio
tribuendum habent, et difficultate q. interruptionibus etiam
prolixis generata animum aggrauant, ac prope deficiunt a dis-
cendo, et neglecta affigendo.

Quod si tam ent magni momenti ratio, aut interueniens
diuturna aut frequens Academici in valetudo, absq. culpa in-
terueniret, quapropter prosequi institutionem Academicam pro-
sequi non liceret. Superiorum Academia est fructuare et expe-
re, an Momentum illud tanti hilpondens, quanti apparat, in a-
len reus praepentione casu, an ipsi Academici et crebri, et proli-
xi decum beati, non expediat Academia penitus valdicere,
an vero gratissima specialis gratia foundationis annuam
annum unum adicere, in Supplementum reglarum, q.

quidem si quid agendum et prostandum sit, ita di-
ponendum foret, ut annus aliorum succedentium non
retardaretur, retardaretur, suorum in ordine successio confunderetur, ab-
confusione ordinis, et detrimetur propositi.

Caput VI.

De Artium Nobilium q̄ exercitationum
in Singulos Institutionis annos partitione ab
Academicis in contubernium admissis obser-
vanda. in Academijs Gymnastica. et

Quantum prodesse rebus actionibus q̄lum anis in-
mus, suum cuiq̄ tempus dan oportunitum, ita et ipsa tem-
poris mensura disciplinas, exercitationes q̄ recte ordina-
re, in Nobili praeipue Multorum Contubernio Sapienter, prae-
cipuum ē praeipuis est negotium. Expensa et Statuta est
temporis et ~~annorum~~ annorum mensura in Singulos Acade-
miarum aegros etates divisa, nunc etiam, q̄a a primo mo-
ingressu Academicis Disciplinar ac exercitationum Nobilium
Academicis ingrediatis regulariter in patris Regno hostes et
sentis laenti expectatione observanda et series et coordinatio, q̄
non accidit inutilis didici regulariter, hāc vero rationali,
exigat causa, non sit vetitum Singulorū Academicum majorem
profusus q̄raa, eorum praeipue q̄a auctissima sunt aliquid valere
pro ni exigentia imitare, in illis Modis. Et hoc parti adu-

Academia Gymnastica.

Distributio ac series disciplinarum et exercitationum
Nobilium in Singulos annos.

Annus 1us hujus Academiae destinatur, pro condiscen-
dis 1^a Grammaticae classis latinitatis fundamentis, q̄
in Gymnajijs principia vocant, ex Authoribus assignatis. Ab-
tione Liphione q̄a inflexione q̄raa com nominum.

2 In combibende et memora mandanda doctrina Catholi-
ca,

3 in condiscendis Rudimentis historicis, opusculis 1° et 2°

4 in Arithmeticae faciliore by specieby. Numeratione et
additione

5ta in Calligraphia, seu decora scriptura Germanica, Gallica

ca et Latina.

6. exercitatio lectionis linguarum vernacularum. Germanica vel boemica, Gallica, Italica,

7. Exercitatio in primis saltandi fundamentis, passibus, uentibus.

8. Exercitium Musice ad libitum.

Annus 2 Academiae Gymnasticae.

1° ac principaliter docet secundae Grammaticae classis Latinitatis, cui adiungitur lectio latinorum Authorum.

2. Continuat doctrina Catholica et pietatis, varia generis et Tyrocinum Dialecti.

3. Tradit Orthographia Latinitatis, et vernaculari, item Calenda Romana, cum Chronologia numerorum Romanorum, seu Chronographia.

4. Rudimenta historiae Urbis, opusculum B. Luchianus Monachus Historiae Romanae.

5° Arithmeticae simplicis species. Multiplicatio, et subtractio, cum recta numerorum formatione.

6. Continuat Caligraphia linguarum variarum et Vernaculae.

7. Exercitium linguarum Gallicae et Italicae primae adeas fundamenta.

8. Exercitium et Saltus et musicae.

Annus 3 Academiae Gymnasticae

Annus 3° Gymnadii Academici condiscenda ab Academicis est Suprema Grammaticae Classis, id est Latinae, bene Latinitatis, cum praelectione Authorum iuxta studiorum rationem tractatu et expositam, regulasque eiusdem scholae Professoris.

2. Continuat et repetitur memoria mandandae Catechismus, Doctrinae aliaque pietatis iuxta eum exercitia et usus Sacramentorum Ecclesiae Evangelicae ac poenitentiae. exponitur catechismus major singulis hebdomadis semel idque publice.

3. In Rudimentis historiae Urbis, tradit Opus. et de Regibus et Provinciis.

- 4 Continuat^{ur} exercitium Caligraphia^e variarum linguarum
- 5^a. Traditur arithmetica de simplicibus 5ta species. Divisio.
item fractiones.
- 6 Exercitium et instructio linguae Gallicae et Italicae
- 7 Exercitatio in Saltu nobili
- 8 Exercitium Musicae ad libitum.

Annus 4us Academiae Gymnasticae seu Annus Poeseos.

Quartus post triennium Grammaticae classium annus est
Annus Poeseos. in qua quoad Poeticas disciplinas, artem
Metricam, Stylum episcolarem, Chorus variis scribendi ar-
gumenta servatur ratio. Studiorum primo tractatu exponit^{ur}

- 1° Exponitur hebdomadanis catechismus Major et piebatus
exercitia continuant^{ur} et augentur 5ta aliter Manant^{ur}
- 2 In Rudimentis historiae Universalis tradit^{ur} Opusculum 5um
Rudimenta Geographica, ^{mappe} Notitia Sphaerae Armillaris
4. In Arithmetica Species prima cum fractionibus
- 5ta Exercitium et informatio in Lingua Gallica, Italica
cultioni, et scribendi ac loquendi methodo.
- 6 continuat^{ur} exercitium Saltandi, aut villam
- 7 Musicae exercitium ad libitum.
- 8 Accedit traditio artis Secularis ac hereditariae

Annus 5us Academiae Gymnasticae seu Annus Rhetoricae.

Quintus in Institutionis Gymnasticae ac supremus annus
est Annus Rhetoricae seu Rhetoricorum, quae disciplina
dignissima ita est et Amplissima. ubi principalis Annus
huius Academiae Inventutis occupatio ac Studium no-

modo utilis, sed necessarius, et complementum rebus orna-
 tarum Latinitatis, vario habendi genere, Oratorio, et
 epistolari graviori, nequam blun familiaris. Item
 graviori Carminis, quali ethericum, aut tragicum; Item
 Inscriptionum Hyeroglyphicorum, Symbolica Emblematica
 Lapidaria, emendationibus et exercitationibus in his
 Traditur Academicis, in Gymnasijs, plerumque vetis Iesu-
 itae methodum et rationem studiorum parte 1^a exposita
 quam brevitate, Studium hic repetere non admittit, neque res ipsa
 requirit.

2^a Exponitur Christiana Catholica doctrina, Deum ^{subli.} difficulti-
 miore fidei Mysteria, nonnullis cum controversijs, ea-
 rumque refutatione. Exercitationes pietatis continuat,
 et augentur Sodalitatum accessione. Ex praescripto tam
 Gymnasij, quam Sodalitatum, ac Statutis ipsius Aca-
 demiae Gymnasticae.

3^a ex fundamentis Vetus historia exponitur Opusculum
 Sextum, Epitome Historiae Ecclesiasticae. cum ipsa Chro-
 nologia

4^a ab obli- ^{instructio} et revocatur in recapitulationem secundum
 omnes primas species cum suis fractionibus.

5^a Continuat ac perficitur, linguarum exercitium tam
 Gallica, quam Italica, ac Hispanica. huiusmodi sunt com-
 plures ejus notitiam optantibus. et scribendi ratio.

6^a Continuat exercitatio Saltus Nobilis, aut huiusmodi
 et occasio admittit etiam digladiatio. Sed abunde occu-
 pat Rhetoricus Studium totum prope hominem.

7^a Denique accedit preparatio ad habendum ex omnibus
 sententiam unius cuiusvis, pro Anni Lemturi Offensu
 et obtinenda praesentatione ad Academiam Philosophorum
 in quo dandum Specimen erit, coram Arbitrij constitutis
 unius cuiusque disciplinae, artis, atque exercitationis, domesticae

Nam quæ Gymnasij disciplina & huius ad Rhetoricam perti-
nentes. Sufficere videtur tam ipsum Institutionis Rhetoricæ
Sub finem anni dandū Gerimen quam leni la men

Caput VII

De Artium Nobiliumque exercitationum
in singulis institutionis annos partitione
ab Academicis Academia Nobilium medi-
ca seu Philosophorum observanda.

Academia medica Philosophorum cursus est, ab uno
communis. Triennio durans ab ingressu Academici tam ad
Iuram Scientiarum Logicam quam ad ipsam Nobilium Phi-
losophorum Academicam. Quod Studium Philosophicum cum
ut dictum est ab Universitatibus Professoribus publicis ex ipso com-
muni huc usque stylo excediat, quod illud concernit ad ea quae de disci-
plinis Philosophicis in linguis Philis annis quolibet triennio
constituta sunt remittimus, dicta tractatu de Universitate con-
stitutio publico patrioq; Praeceptis florantissimo remitto brevi-
tatis, compendijq; causa. et si quod circa Physicam Naturalem et ex-
perimentalem, et practicam in utanda et docenda et proban-
da ab ijs quorum interest. Singularem tamen considerationem
pro hac Academia sepe obijciunt Philosophiae Latinae discipli-
nae Nobilis Ethica Historia rerum, ac Mathematicae longe frequentissima
Academicis tamen summe commendata praecipue hoc in cursu
Triennali Philosophico, in quo propria ipsius Orchestra, Aegypti-
tationem, et Theoniam est ad liberalem Academicis delectum.
hujus itaq; institutionis Annos tres, singulos specialibus im-
pendendos disciplinis in hac media seu Philor Nobilium Aca-
demia, consignamus; relicto salvo Sapientiorum Iudicio
quod publica vota penitus exspectata ac circumspiciantur habent.

Academia Philosophorum seu medica.

Distributio ac Series in singulos triennij annos, disci-
plinarum, ac exercitationum Nobilium, intra Aca-
ademicum domicilium Academiae hujus Philosophicae.

Annus Primus Academiae tribuitur Logica, et notabi-
li parti Physicae naturalis. juxta studiorum rationem Univer-
sitatis patriae, cum lectionibus publicis Mathematicis.

- 2 pietatis ac Doctrinae Christianae ea est exercitatio, quamque
exponit et Regula et Catechesis Academia publica sub
tiliorq et sollicitudinem ac ipsius Academiae pia Statuta
ad virtutem omnem conlegendam idonea, quae occurrunt
virtutis cujusq occasione exercentur domi forisq
- 3 Domestica specialisq exercitatio Academiae hujusmodi in
diti primo anno est, Tabula Philosophiae seu logicae lectionum
domestica correptitio; quod diuina
- 4ta Arithmetica ad maiorem majusq difficultatibus specie
compositis perfectionem consequendam solers continuatio
et prosecutio.
5. Historia politica plenior cum Geographia, et naturalis
et politica eruditio inchoata.
6. Matheseos Studium a fundamentis propriis ipsi quae
illam quam condiscere Academici intendunt Matheseos dis
ciplinam. quales plerumq sunt Geographia, Geometria, Pole
mica et aliae nobilitati convenientes.
7. Linguarum Gallica et Italica seu etiam Hispanica
cultior exercitatio, et methodus epistolarij harum linguarum in
attenta in ipsis linguis scriptura et Orthographia et Calligraphia.
- 8 Saltatoria exercitationis continuatio. aut Musica nob
lis ac laevioris sed haec ^{postrema} ~~postrema~~ ad libitum et otij sufficiunt
- 9 harum quidem omnium ac singulorum per annum
decursum in facie Academiae speciem ^{man} dabunt, Academia
Singulante autem in anni fine, et pro viri profectus, hysq

Annus 2 Academiae Philosophorum.

Secundus Academiae hujus Annus principaliter huiusmodi
est Physicae Studium et causarum interpositis Physicae naturae
lis experientijs. praeparationem ad disputationes publicas, et
tamen pro Gradu primae Classis Philosophicae ad quam obligantur.

2 Eadem porro pietatis virtutum continuata generationes, eo
 quoque modo quo supra dictum est Anno hujus Academici primis.

3 Academica domi specialis generatio primaria consistit in
 strenua Physicarum lectionum correptione, quotidiana pra
 cter generationes illas quas in Scholis exigunt universitates, ad vanas
 obcuras disputationes.

4. Arithmetica, et si forte rarij continuata et efficiens geni
 tium, et priorum recapitulatio.

5 Continuat Historiam politicam hanc cum Geographia et
 inde per Chronologia Studium, ex libris à potiori Latini opti
 morum Authorum, qualis est Romana Historia Livius alijs.

6 Mathematicorum Studium ut supra continuata et ad proprias
 atque delineationes aperienda.

7 Linguarum generitium ac Stylus Scribendi cujusvis perfici
 seu Gallicum argumentum vertendo in Latinitatem cultam, seu
 Latinum cultum in Gallicum aut Italicum servata cujusvis phi
 lo. et accentu.

8 Saltatoria exercitationis licet non tam frequentis pro
 feratur.

9. Ac demum Linguae per Anni hujus decursum publica
 in Tridinio praestantissimae, ac demum sub finem Anni Academici
 omnium in simul exhibitio.

Annus 3. Academia Philorum.

Tertius Philosophiae Annus principaliter occupat Academicum
 cum in absolvenda residua Philiae parte seu illa metaphysica et ani
 matica sit seu mathematica, alijsque experimentalis Philosophiae
 doctrinae. disponitque se se Academicus ad publicas in Magna
 Aula Carolina Universitatis disputationes argumentationes ac pro
 Suprema Laurea seu Magistratus gradum honorificum in ordine
 consequendum, coronandam Philosophiam integram licentiam
 et licentiam

2 Pietatis ac virtutis Catholicae praeter continuationem

exeritationis num anni praeteriti illa singularis est propria hujus anni
 Spatio si ininde in facta omnia fuerint animi resolutio, et
 his Status ejuspiam ex tribus parte 1^a tractatus nobis exponit, et
 gratia celestis invocatione, aut divina vocationis ad Religionem vel
 Ecclesiasticum Statum impulsu, ut fupius ibidem tractatum repe-
 rit Lector. Et hoc namq. pendet, vel amplectendum Theolog-
 icum, et dispositio ad Statum Sacerdotalem seu Ecclesiasticum
 seu Regularem, seu Iurium conferendum penitiam ad habilita-
 tem ad Status Solitum vel Militari munia Nobilia in eius
 incrementum Regni suiq. prosperae felicitatis incrementum. Et ad
 Academicum Nobilius magram transitionem faciat expectatam
 fueritq. proficere magno Foundationis illius beneficio.

3° Academicorum Domestica Anni hujus exeritationis, et in
 festis Philis unius correptionis, Ethica historica profectio

4° Arithmetica consummata perfectio et frequentiori exer-
 itatione memoria retentio et conservatio. Mathematicus cursus ab anno prior

5° Historia Patria, ac vicinorum Regnum singularis
 nica et Genealogica eruditione et successuum Iure, Nobilitate
 ac Nobili patrio huius congrua.

6° Linguarum Graecarum Gallica cum primis et Italica tam
 in pronuntiando debito cum accento ac phrasibus quam in scribendo
 do varij generis literarum Salutationum ac perorationum
 gaudentio, profectio. et frequentiori exercitatio.

7° Idem de arte Saltatoria quod Anno prior.

Et sub finem tamen anni, Regulare Institutum et
 minimum exhibet singulari qui de fundatione sunt, et
 ipsi benemerenti, aut magis inter benemeritos excellunt, pro
 Academia Magna huiusmodi Iurium Auditoribus Nobilibus dic-
 ta est, designantq. praestandi, si qui dem totidem asper-
 ra in illa habet, et ad eum politicum aut militare Statum
 ita resolutio.

Inno ne ipsi quibus animus ad Castra Martis ferret Philonem
 cum integram huiusmodi longum prolixumq. videatur. huius
 necessitas fortanae quae huiusmodi egredere censet, praestita pro
 quanto in ajore Plebs in exercitatio nily Mathematicis, polem-

et Nobilibus generationibus tanto solationis discedere et locum funda-
 tionis alteri ad eas favere poterit illis complendum. Item ut
 si Ecclesiasticum aut secularem Statum hoc finis Invenire
 amplecti decrevit, huius Majori Jussu Academia fundati-
 oni eo ipso resignat, aut Romanam ad Ecclesiasticum Collegium
 Nobilium ad S. Apollinarem promovendus, aut convictus funda-
 tione Ecclesiastica pro pro Theologiae cursu proficiendo pabore
 p. m. ca. l. m. adjuvandus.

Caput VIII.

De Artium exercitationumq Nobilium in Annis
Singulos distributione in Academia Nobilium
Magna, seu Junis Auditorum.

Ad circa hoc con-
sultant Junia.

Academia hæc magna sicut et hinc minoribus, digni-
tate in oibus etiam prælibatis, et præacquisitis disciplinis ex cellen-
tior sit oportet; neq id magno constabit labore, siquidem priorum
Academiarum rite observata hæc exercitationum ratio, invenietur
in Candidatis foundationis huius, jam ad modum ex cultor, et ~~per~~
superesse, quæ ab ovis condiscenda. Sed plurimæ ad utilitatem ad profectum
sublimanda videantur. Sunt tamen non paucæ non paucæ quæ
huic singulariter maturæ ætati Nobili tanquam propriæ huius
Academia Magnæ studia reservata sunt de earum ejus regulis
loquendo. In hæc hic exposita intueni licet

Academia Nobilium Magna
Seu Junis Auditorum Nobilium.

Quadragesimum huius constitutum est regulariter, sed vix ab
his obtinendum. nam Juventuti quæ maturiori, eo molestiores
accidunt discipline, quam vis dignissima, ob libertatis restricti-
onem licet discretissimam.

Annus ipse 1us principaliter suos adstringit ad Junis studium
in hoc ordine profectum. primus itaq Annus Institutionis
nam imperialium, Studium exigit ab Academicis tradendum huius
domesticis Academia huius universitatibus publicis Professoribus.

2° Prædictis et virtutum non modo Christianarum sed et Hæreticarum
passionum moderatio, appetituum inordinatorum et magnitudinis
ambitionis et iræ frenum hoc 1° Anno campum sortitur liberis
rem præminera eorum dandi virtutum, cum se se offerunt in pro-
catio, et pulchra victoria huius ignis occasio. est autem plurima
bili Juventute in communione vivente. Nil attem tam facile

in ea quam ambitio, et passionis animi in domine. Virtutis autem triumphus nobilissimus et in futuram vitam necessarius est vincere seipsum frangendo insultum passionis, et appetitum cuiuscuque aut noxie aut hyperflue voluptatis refundere retrahere. neque difficilia fugere, neque luctum declinare sed animi potius honestas Christiane motivum obarmare. ad quod conferet

3. Ultra omnia tempora reliquis à lege exercitationum liberis eos volvere liberos, qui passionem fruantur, doceant et præcedant quales sunt. Boetij Phil. Romani Seneca Moralia ejusdem de ira, aliisque dictamina christiano politica. nihil namque splendidius in nobili adolescente, quam animi moderatio, et passionum dominatio quæ omnium et principum et in finorum res conciliat amores, nihil purius quæ effraenis præcepit ira juste à Seneca nuncupata trahe, licet Pallidia, et vero id vultus oculi spuma livor contentio contestatur. quem in finem dubitandum non est, et Academia ipsa huius Atque nervos huius materie et salutares abunde habuimus et liberos facili studio scribendos, vulgandos, in bonum Academicorum. Tu nampe hactenus regibus Academicis in his et aliis, nunc nobilius Regendi seipsum exercitationis maturæ genus in quod est.

4. Exercitationes Litterarum ac disciplinarum Jura concurrebant tum domestica erant, Corruptio Juri. Tanti viri quam Canonici, imo et Juri provinciali patrum frequens diligens lectio.

5. Historia plenior eruditio, tractatum pacis variam germania compendiosa notitia, capitulationum item, ac fœderum perpetuorum.

6. Matheos, Cosmetica Geographia, Publicioris exercitatio delineationes polemicae offensivæ et defensivæ regularis et irregularis, secundum hos canones et mensuras.

7. Linguarum Gallica Italica exercitium continuum et descriptionum varij argumenti imitatio Selectior, versio, et plena consuetudo selectionum singulorum uti litteræ de Belfak, Lomey dictione

8. Sed nec Latini floridi, aut gravis Stili hoc ca. real tempore, et Exercitio scribendi varia argumentorum genera latine proponenda uti sunt Salutationes Principum supremi, gratulationes, libere ad Magnates, supplicia gratiarum, gratias actiones, encomiastica, ex probatore Authorem Latinitatis imitatione.

8. Saltandi disciplina quamquam huiusmodi iam hinc per
 sa regulariter loquendo 2 annis prioribus minorum Academic
 am, hoc anno longe rarius in exercitationem venit nisi iis qui
 minime ad hucdum exercitati, institutionem suam in eis
 vel ab hoc 1° Academiæ Majoris anno. in quibus in fine
 insigniter patebit quanta differentia cultura ejus qui Sal
 demias prævias, et ejus qui immediate in hanc Magnam sub
 intravit. Tum enim in eo exercendi huiusmodi primam quæ
 rant hinc in saltu hinc in linguis. ex cultis vero jam Acade
 micis hoc anno dicenda venit digladiatoria. neque mul
 tis exercitatis præ prioribus Academicis in artibus ejusmodi Ac
 demico opus est priorum exercitationum repetitionibus
 nobilitationibus Studiis. Jurium et præcis huiusmodi tan
 idque in omni huius Academicæ anno, ut singulis nova
 aliqua, et sublimior animi magis quam corporis exco
 lendi, ad præcavendam Lethetiam nova acies atque
 citatio, considerantur prope huius Academicæ consue
 præcipue ejus qui cursum priorum Academicam ut emant

Annus 2 Academiæ Magnæ seu Juniam

Annus hic de Juris Studio digesta live pandectas libri
 vendicat Academicis tradenda. et quæ de Jure cano
 nico aut alia Juris parte hoc anno opportuni live de Jure
 publico live alio adiungenda Sapientiorum, et Jurispe
 ritorum post congruam rem gerendam ac statuendam
 discussionem Consilia Parentibus Academicis præscribend
 judicaverint, hoc saculo nostro, et patria expectationi
 maxime consentanea.

2 Pietatis ac virtutum Alia namque eadem quidem
 ut anno prioris sed majori in perfectione ac frequentatione
 exercitatioque ac pro currente circumstantia occasione flexio
 nis semper Illustrioris exhibitis

3 Exercitationum præter dicta, aliam domesticam solertia præcipue in Iuris traditi correptione strenua consistat, et congrua his laborum percolatio, præcipue huius publici delibet, et nihilia, uti anno priore consignatum est.

4 Historia universalis in ea haustam amplitudinem si-
liter continua, ac præcipue Statum Romani Germaniciq. et
Gubernationis publicæ normam, Membrorum ^{elector} voluminum et
Suffragiorum, in Comitibus collegiis imperialibus, Annuali
ipsius Regni in imperiali corpore constitutionem ple-
ne nosse contendunt Academici. hoc enim in his præcipua deinde
tatur ad commune emolumentum. et Minorum Regum u. habilitati.

5 Matheseos disciplina assumpta, cujus ungue continuan-
da exercitatio, in Polemica adjuvatur potest tactica sive castrametala-
tio, imo et peritia rei tormentaria, Picubi militaris vita ani-
mo inspicit et Academici;

6 Linguarum Gallicæ Italicæq. anthipanicæ continuanda
non modo pronuntiandi, sed et concipiendi imitandi et
scribendi exercitatio, ut anno priore

7 Saltandi arte comparata equestri tanto amplius insista-
tur di gladiatione, hoc anno accedet disciplina Equestri, et Hippo-
dro mi exercitium in annos reliquos secundum gradus hos ab aca-
demiis continuandum.

Et hæc de regulari Academicarum trium huius laborum ordinem
cursum. accedentibus, autem iudiciale in academiam aut magnam
aut mediam. disponendus erit disciplinarum ordo et annus, sedum
unius cujusq. exigentiam, et neglectum celorem consecutionem
Secundum Moderatoris sententiam

Annus 3ⁱ Academia Magna Iurium
Annus tertius, Iuris studium ubique huiusmodi Iuris ordinem
prosequendum habet. hosq. Academicos, disponit ad publicas Iuris per-

orationes, disputationes publicae, argumentationes, honorificae et cum
commendatione tam huius, quam Academiae obsequenda, in facie universitatis

2 pietatis et virtutum Christianarum. Politicae namque exercitatio ex
lege Academiae huius praescripta semper copiosior, sublimior fac-
tior, et frequentior prout habituata exercitatio plenior semper
passionum et appetituum rationum repressandorum potestas omni-
bus artimantissimae, optimis libris moralibus principijs et dic-
taminibus, ad pulchram animi tranquillitatem futuram
vitae Christianae fervore, et Catholicis principijs virtutibus
continuata, firmata et solidata.

3 Domestica disciplinarum exercitatio, ut cunctis ex
materie Iuristica correptitio, ad disputandum dispositio
et ipsius Iuris publici, item Iuris praeciosos, aliarumque con-
sultationum assignationum et Statuto Academiae profectus

4 Item Imperij eiusque posterorum ac Styli notitia ple-
nior, imo Iura Imperij Caesarum, electorum etc.

5. Matheseos sublimioris assumpta indefessa et per-
ficta proleutio quae priori assumpta Anno, aut nova hoc 3° el-
ta est.

6 Linguarum et literarum non modo sed et patriae vernaculae
ac Latinae Styli tam cunctis quam aulici optimorum par-
dignitatem et exemplarium plenior et perfectior imitatio.

7 Continuatio Scholae Equestris, ac digladiationis. et quod
singula in maiori perfectione quam annis praecedentibus.

Annus 4 Academiae Magnae.

Istiusmodi hic correspondet quarto Iuris anno et Studij Iuri-
dici supremus, atque adeo nihil in remittendum, quod Academiae
ad plenitudinem Iuris utriusque prudentiae et Scientiae perficeret
posset, et lentamini iudicia ad universi Iuris defensionem
publicam habilitare.

2 Pietatis et virtutum exercitatio virum perfectum Nobilium

animo perquam libi constante, neq[ue] impetu quorunq[ue] passi-
onum abigi facili, Sed Deo, ejusq[ue] providentia Sapientissima
juxta Catholicae fidei dogmata, ac principia practica, inq[ui]um
in omni fortuna statu, casuq[ue], in ejus obsequio et observati-
one mandatorum, vita exemplarem ac consummatam ex libere et
politice bono dare debet, qui non seipsum modo plene, Sed et alios
publico in munio regere proficere possit.

3^a Exercitationes Anni hujus, hujusmi ad hujusmodi apicem
Iuris, et plura praeceos dicat lenonum patria et rerum ad
unum quodq[ue] pertinentium ex hujus provinciali patria consu-
mata notitia. Itelligit in quo vis unitati peritia peringunt

4^a Exercitationibus omnibus in universum manus ul-
tima imponitur. et quarum ad huc plenior obamplitudinem
Scientiarum notitia privata ac lectione q[uod] fieri possit Autho-
res p[ro]fector habere, colore consignatos

5^a Artium h[uius]modi nobilium Saltatoria, ex vestij, gla-
diatoria per annum hunc continuata h[uius]modi videbat[ur], feliciter
nanti fine, et consolatione. firmanturq[ue] publico honorifico
q[ui]q[ue] ad ^{fulcrum} promotionem conferat Academiae testimonio

At in omnibus ac hujusmodi Academiae hujusmodi magna annis
non minus quam in praevij honore attamen methodo
Specimina danda sunt per anni illius decursum ei congrua
ac in fine quidem ejus vis anni omnium insimul, coram ar-
bitris viris aliquot honoratij, et notitiam profectus huiusmodi
exhibere, quod sub anni ultimi decursum excellentius requirit[ur],
ne facile hac exercitationis ratio publica omittenda cui uni-
maginus nobilium honoris in haeret stimulus. Solentibus aca-
demis, deindebus autem non parva ignominia, et neglectus sui
embescentia. neq[ue] ab illis eximendi causatur orare, Convictis
re, ac h[uius]modi viventes Academicos hoc in contubernio, nam obligatio
h[uius]modi non ex fundatione, Sed Academiae Statuto noscitur, cui se se con-

formare, in primo admissiois ingressu, velle declararunt.
 non diffiteor, complures hac obligationis et oneris subeundi causa
 declinatos Academiam illam, at nemo solertium, huius pro
 fectus proprii ut par est studio forum Nobilitum. à languidi viri
 minasq. cum possunt solertibus non ⁱⁿ soli honor est Academiae.

De fundationibus dimidiatis. an Nobiles
quandoq; ad dimidiatam fundationem recipere
conveniunt sit Academia Nobilium, qui residuum
dimidium ex hoc aere Supplere volunt. atq; an A-
cademijs id non auidat clamnoso.

Beneficia sine diminutione integre conferenda
sijs quae recte bene constituta sunt, in quacumq; alia disposi-
tione non derogandum esse, neq; in ulla provisione detrahendum
esse, constituunt praescribunt sacri Canones, ac Tridendiū
idq; de Ecclesiasticis beneficijs, eorumq; varijs constitu-
tionibus intelligendū Sanctus ut par est observandū.

sess. 25. c. 5. de
reform.

At vero fundationum secularium, quales beneficia
secundum eam quam à sua institutionis tempore sortita
sunt constitutionem, Nobilibus alumnis conditionibusq; ser-
vatis illata, minime mutilata conferenda, attribuenda
esse recta Politia Christiana bene constituta exiget.

Quaestio attamen multiplex omni potest, dum funda-
tionis ejusmodi constitutio, id distincte neq; expresse, neq;
prohibeat, neq; Volentem Fundatorum pietissimorum
offendere censet, et multiplex occurrat et circumstans
ocasio, quae ^{reapse} mota est nonnullis non inutilis.

An fundationis ejusmodi Academicae pro uno no-
bili excolendo instituendū beneficium dimidian possit,
ut, quod pro uno est, faveat et dimidio duobus;
reliquum Item an, decens conveniensq; Academia sit
residui dimidij quotam aere hoc Suppleri exigi pro in-
demnitate Academiae.

Item, an ejusmodi dimidiationes fundationis
etiam cum supplemento solutionis, utiles aliqua
ratione sint Academiae an damnosae?

Notus sum praecipui hominum vulgarem opinionem

aut nimium in facta aliena curiosorum magis quam
 benevolorum. qui dum quicquam in fundationem
 affam tuam, attamen notabiles, vel qd diu diu a se proprium
 tem pendere audit, nefas et malversationem, aut lucrum
 quam cupiditatem perperam arbitrantur obsequium. quod
 ram causa resolvendam breviter hanc triplicem quaestio-
 nem discutendam affuggi.

Præmitto attamen, atq; in memoriam revoco, com-
 omni bus Fundatoribus mentem supplicandam esse omni-
 lion modo et quam plurimis prodesse velle, absq; fundatione
 vel ipsius Academiae aggravio. atq; inde

Respondeo ad quaestionem primam: Nihil obstat
 de quo minus conveniens sit beneficium fundationis in
 Academiae Unius in plures alumnos quandoq; dividi
 bonum eorum et circumstantiis eam exigant charita-
 tem. Quod ut ipsum videtur illud triti Juris: Quod uni pro-
 deat et alteri non obest est facile concedendum. Divisio
 autem ejusmodi fundationis, cum supplemento redditus pro-
 tis prodesse plurimum quandoq; alumni nobilibus con-
 neq; Academiae ipsi in quicquam obesse, atq; adeo nihil
 obstat videtur quo minus quandoq; dividi possit in plures
 quantitas unius fundationis. Ita ut si quantitas unius
 fundationis cum vi victu vestitu, servitij ac instructione
 artium et linguarum ad 400 ascendat florenos Atheni-
 ses ei sufficiat dimidium de hoc addere 200 fl.
 ex quo patet commodum tali Academiae ex dimidia funda-
 tionis accedere, et supplemento redditus dimidij Academiae
 fere in demum servari, ut de modis non advertat ut in fo-
 die.

Dixi nil obstat quo minus subinde
 divisio fundationis fiat. nam regulariter et de ordi-
 nario, et consuetudinem et debimentu afferret. Domini
 praecipue si multi eorum ita dimidiati forent.
 At vero subinde evenit qd cum stantij conveni-

continget namque Saepenumero ut vacante pro uno funda-
tionis academici alumno, plures fortassis aut Saltem duo
concurrant candidati, ex quibus alterutrum à fundati-
one penitus repellere abique aut gravi cum indantium offensa
aut alterutrum Nobilibus Adolescentibus irreparabili detrimen-
to non liceat. fit tunc quod ipsi quandoque ultro offerunt
pro vinibus suis mediocri fortuna sua, consilium solven-
di dimidium domus integra cui vis gaudere obveniat funda-
tione, alias necessario abruptum institutionem desidera-
ssimam sibi vicem necessariam, et fortunae obicem irrepa-
rabilem incursum. cui malo hoc optime occurrat dimidiationis
remedio.

Respondeo Et ad quæstionem alteram. Nihil vetat
in ejusmodi dimidiata fundatione, atque duobus
pro uno attributa, ut residuum ære suo suppleat
uterque pro indemnitate academiae et fundationis.
nihilque inconveniens, in ea dispositione ostendi potest.
Iuris enim cuiusque est se servare in damnum, imo
in aliena rei administratione, in super et obligationis,
qualis est Tutorum et Curatorum. atque proinde supple-
mentum illud ad justum et æquum contenturatum nil
in utilitatem convenientia. Si namque nemo hoc in passu laesit
et suum cuique tribuitur. perperam itaque existimant
nonnulli dicatores auctorum alienorum fructuarios
censoresque ultro rei, male vertunt Academiae mod-
eratorum, in quod suum lucrum, addita menta, et supple-
menta trahi, non intelligentes, hoc non integræ dimi-
diatae, aut quocumque iusta de causa in fructu Academiae
rem divisa fundationi attribui, idgravius, neque passim
Imo nec iniquum censendum est si integra etiam
fundationi pro rata cæstia, aut alterius temporis

calamitatibus, belli, aut ^{incendi} Similitudinibus, exigatur, cum admodum la-
sa sit fundatio, idque consilio, porrexit Roma cuiusdam alio-
rum Ecclesiasticorum Pontificis contubernio dum refectus
sit, prestare athenius haberi alumnos, quam imminu-
faciliusque est adjectam foundationi addendo studia prope-
qui ac institutionem, quam eadem cum irreparabili li-
no penitus intermittere.

Respondeo et ad 3^{am} quaesitam. Dimidia fundatio-
nis Aiam cum supplemento ordinario. ^{At} Sicut breviter ut
damnat^{non}us est, ~~propterea quam proficiens~~ Domus Academi-
ca ejusque unitati. non item si admodum rarus aut
non admodum diuturnus. Liqueat illud quod qui a deo
aluntur pro uno, deo autem illi representant, et propter
in volunt unius integri fundatista, et unius, ^{indemni} ~~indemni~~
convictoris, sicut autem ex convictoribus, ^{indemni} ~~indemni~~
Domus academica tam quoad victum quam vestitum ab
agere opera communia, maxime si major numerus con-
victor sit, ut infra clarebit, ita et indemni manet in
hoc casu cum agere id et percipiat et expendat, quod in
convictorem ex agere et expendere, atque adeo ex divisione
fundationis nihil accedit alterationis consequenter nihil
trimenti, alias id ipsum lentius in convictoribus recipiend.

At veni melioris ordinis gratia, quoniam semper pro
alijs habere oportet, et ne consuetudo in vicijs fundationis
dimidiandi, quod in more passim non est, necesse deest, ne
gravior occurrat ratio, vel difficultas alterutrum repellere
dixit et Offensa recomendandum Vivis illustriam,
vel certum alterutrum alterutrum emolumentum di-
minuere irreparabile, Caritas Christiana facere quidpiam
laudet, etiam propter morem, ut uni facile prodest, plu-
rum, alteri obviat minimum. At prosequendum in
ut quam celerrime fieri possit, in totam recipiant.

Caput IX.

LIBER. VII.

De Governatore, seu Moderatore Totius
Academiae Nobilium Magnae, alijsq; Offi-
cialibus ei subordinatis

Caput. I.

Gubernationis Academici nomine quis in telli-
gendus, et quae ejus et necessitas, et utilitas
in Academia Nobilium Magna. Seu ille Lau-
darius sit, seu Regularis, aut Ecclesiasticus

In quovis recte formato ordinalog Corpore caput
requiri ne monstruosum sit atq; acrophalum supra ostendimus
transeuntur. hic ex ipsa materia, et argumenti exigentia enucle-
atig; discutiendum venit Nobilis hostis Academici corporis
Caput, quod passim Gubernator Academiae dicitur, aut Modera-
tor aut Rector aut Supremus Praeses aut director, quae omnes
titulorum horum nominumq; varietas, in unum coincidit Gu-
bernationis, atq; totius contubernij Superioris officium, honora-
tum, ac in simul non parum laboriosum, molestumq;

Costantem ejus modi Inclutae Domus Gubernatio, non minus
quam Navarchi, ^{lotitudinis} creditam sibi Onerariam, inter varias vita-
Mans, q; turbulenti tempestates ita ad clavum Tidendo regere, ut re-
to securusq; progressus Domum suam regnumq; natabile ad portu-
feliciter ^{rebus} ^{prospere} optatum, ac sibi destinatum; perita hinc ab
uno ejus ore pendens omnia, non ex breviori modo sed et in brevior tam
minum quam rerum dispositio. Unus ille et cui obtemperatur, cujus
conlitio vela trahunt remittuntq; cujus providia, annona na-
valis dispensatur, rursusq; comparatur Nisi quovis Recta guber-
nationem esse velis, ab uno regitur omnis Domus. Aristoteli dictale.

etily polit li. c. 7.

Eveni e autem potest ut Academia Illustris domus, unus sed cum plures qui regant gubernentque praeficiantur, neque laquei menti Artibus contrahantur, dumodo, aut unicuique sit supremus ac unicuique immediatus ac supremus subordinatus.

Contingit itaque duplex Academia non incongrua Conspici quandoque Gubernationis. immediatus quidem sub ordinatus Actionibus, quibus Suprema commissa est cura. et medius ac supremus, qui hi ipsi sunt, etiam recte Gubernator immo potius procedat, neque tam aequonixa quam disciplina in ordine praescripto procedant, inspiciant et in vigilanti cum potestate, et inquirant. Atque plerumque protectores vulgo audiunt, pulchrum nomen et Academia solationi minus fidei, quod in vani invidorum turbulorum insultibus dum in y. Cypre fortissimum, una cum hoc capite ferare tuto possit, imo et confidere.

Sed de Supremis hinc Protectores gubernantibus, potius ipse gubernatorem, quam Academicos. Scribendi praesens argumentum non est, Sed de Gubernatore illo, qui Academia praesens tangit, Supremas domus haec Navarchus, Academicos in hoc continet officio, suo praesens faciat beneficio, suo victu vestitu et disciplina perfectam instructione vestiri et ornari faciat, et lateam cultus divini et virtutis exercitationem suaviter ac fortiter in Nobili proculatate promoveat. Atque pro Statutorum Academicorum observantia, vitia corrigat, pericula Juventutis quam remotissime praecaveat propulset, huiusmodi componat bonos ac moneros praemij consueat, familiam Academicorum servientem, officij commoneat, defilem removeat infidelem, in Supremis super plecti curet. et id quidem ex munere tibi impostum et potestate ordinaria Gubernationis. Sicut ille Altiori sub ordinatus sit Vir Nobilis secularis, seu Ecclesiasticus, seu regulans. seu dicto in officio, nomine gaudeat alio Praesidis, Moderationis unoque Supremis manifestis. dumodo ita constitutus sit, ut Academia cum Supremis Jurisdictione regat. proprio Officij Sigillo ac domo.

Sigillo publica Authoritate eorum ad quos id spectare cernitur dona-
tus presentatus, domui atque ut vocant in stallatus, pro illo petitis
more, quo in munia honorata Maxime publicas, Regni Prae-
sidentibus, personae honoratae constitui et institui consueverunt.

Talem proinde Gubernatorem huc Academia cupit.
Necessarium tanto tamque Nobili Contubernio Academicis quoque
necessarium esse, non minus quam civis Oratoriae aut Libe-
ricae sedentem ad clavum Navarchum. Sed nec quod plures
quam unum. Ab uno regit omnis domus. nemo dubitavit Atque legem
qui felicem seu Navis seu Domus constitutionem videre sperat
neg sola rem publicam levatque noli adit et Reg. hoc statas in
mundo ois colit legem, seu Culina seu policas seu regulas
seu Militatis. At unum quidem Supremum Guberna-
torem intelligo, minime excludendo auxiliares et necessa-
rios subordinatos, qui ejus gubernacula succollent, vigi-
ejus cum potestate quandoque gerent, atque non minus quam
manus Capiti adjunctae assistentes, observantiam, et ex-
tensionem eorum in Academicis accurent, quae huc statuta
sive consilia gubernatorum haurire, aut ordinare. non solum
aliqui et imo primum spelam feram est, ubi ex libertate vi-
vitur, nullo gubernante, nullo manum admovente quis aliud
cuiquam a sephalo promittat Contubernio, quantum cumque Nobili
et Illustri sua ex origine.

At vero quae gratia, quantaque emolumenta, quae ac-
ademicorum felicitas a Capite recte gubernante promanet
nemo quoque facile eximat. Vivit Academicus, dormit sicut vestigium
Rudet tranquille, instituit nobiliter cumulate, omnia in com-
ditatum mensa, quietis. Laboris studij animique exhilarandi, vi-
tamque laetam agendam sibi videtse servientia, Studiosi pa-
rata, liberaliter oblata. Cui istam auream vivendi rationem
debet Academicus. Cui eam Astro planetaque tribuere? certe
Sapienti huc Academia gubernatori, non minus quam ipsi
fundatori. iste namque agit ut hoc habere possit, ille ut habeat
et confirmat efficit, dignissimique fundatorum illustrium
ac munificorum, munificentior Illustriorum ex longe probatur

Laudabilissimo regi mini vobis populi Academici non nunquam
 dire manit Alter fundator, quicquid industria sua edidit
 conservavit et auxilii providus Gubernator. hic nimirum neque
 Academiae vita domestica, sed inter studia, et ludos redi,
 iacunda delectata et sapientia gubernant, sed res ipsa
 aconomica pulchris augmentis incrementis, ut non modo
 Academiam congrue nobiliter servare, sed in futurum la-
 gin, amplificare sufficiat. Quid de tranquillitate et ho-
 monica animorum dicam concordia, quid de profecta multi-
 affectus ^{in membris} in membris in caput vicissim suam dicam: est etiam
 quoddam felicitatis stipendium sapientis Gubernatoris, non
 tam neque tamen semper; nisi et gubernandorum ingenuitas
 et nobilis in honestatem omnem suspensio tam quod ul-
 tra est contribuat symbolam debitam et legem, et gubernationem
 observantia.

Caput II.

Quod nam præcipuum munus sit Sapientis Academia Nobilium Gubernatoris, et quæ ejus obligatio communis, Requirere Sæculanis sit.

Gubernatorem Academia cum Navarcho conferre libuit non in congruo, istius est finis navigationis, illius finis Academia præcipuum utriusque munus Gnosuram. nec multum parum opus est. Finis Academia Nobilium Magna est, Juventutem Nobilem Academicam, in pietate et cultu dei ac virtutibus Christianis Catholicisque optimè exeritando informare, et præscripto Academia Scientiarum ac artium Nobilium studio, majore cum compendio et minore cum impendio ad plenitudinem excolere. Hoc procurare et accurare, uti unicuique ac præcipuus est finis Academia, ita præcipuum est munus Gubernatoris, qui præcipuum ad finem illum in Academia obtinendum, constituit instrumentum. ex hoc finis academici ^{procurandi} consequendi munere, totum id consequitur quod a Sapiente Gubernatore desiderari potest. totumque in eo comprehensum nil reliquum habet. Si namque munus illius principalis est Juventutem Academicam in omni virtute et omnigena disciplinarum Nobilium eruditione excolendam accurare ac promoveri. necesse est, ex Academia Statutis procedere, eaque tueri, ordinem horumque exhortationum urgere præcipue pietatem ac virtutes commendare, vitia extirpare, pericula præcavere. et his confinia, abunde nota. unum id est munus præcipuum conficiunt.

Huius præcipui ac principali Gubernatorem muneri uti Inter et Scientias in Academicis accurandi alterum adnexum est. Secundarium quidem sedum dignitatem, et præcipuis attamen secundum necessitatem scilicet munus sustentandi debite Nobiles Academicos, ipsi de victu et amictu habitatione, aliisque omnibus necessariis paternaliter ac

largiter q^{ue} p^{ro}vinby fundationis, et m^{en}sura statuta p^{ro}videndo in
 p^{ro}mpt^u minist^{ro}ando. h^{ab}e namq^{ue} uti media omnia ne cessari
 sunt ad consequendu in Academicis finem p^{ro}positum, ista
 Gubernatoris munus venit, ut ea p^{ro}stari faciat, quam gra
 tissimi, et integerrimi, non minus in alumnos benefici
 fundat^{is} p^{ro}visis, quam ipsos convictores h^{ab}ere in ven
 quoad omnia illis ex contractu vel tacito vel exp^{re}ss^o conve
 entia iustus et a^quas, in q^{uo}ad fieri li^{ce}t larges et libera
 ri h^{ab}e namq^{ue} id ea q^{ue} oportet totum id, accurate comple
 tur. atq^{ue} singuloni expe^{re} ac com^uni in temporalib^{us} occurratur
 necessitati nihil exputandum magis quam in q^{ue}ries, maron
 et non solum familia, sed ipsorum Nobilium Academic
 rum, iusta, ac rationabili querela. Id p^{ro}pter bliti Gu
 bernatoris p^{ro}videat erit, observatis ej^{us}modi querimonijs
 indagare in originem et causam, difficere, lustrare, oculi
 q^{ue} p^{ro}p^{ri}js in ficiere, in ea q^{ue} legioni minist^{ro}andi mod^o
 aut, h^{ab}e q^{ue} querimonias cadant, aut oleiman^uzini q^{ue} ali
 co^o suppleant^{ur} corrigant^{ur} et in rectum ordinatum q^{ue} re v^{er}u
 lum redigant^{ur}, q^{uo} clare elucet non subent Gu^{ber}na
 toris, sed familia indocilis t^{em}p^{or}e, aut negligentis culpa
 q^{uo}d q^{uo}d inconveniens molestumq^{ue} accidisse, neq^{ue}
 diffimalatum, et impune transisse. Sunt autem ha
 Subinde in com^unioc multorum ex audientiam flamm^{arum}
 primordia, potissimum ex culina ortum trahentia, q^{ue}lora
 q^{ue} querela est, contra cibum potum, q^{uo}i gustui tam divi
 utom ni grates accidat fieri non potes. attamen h^{ab}e
 constat, aut horridiam, aut im^unditiam aut impentiam
 coram, q^{uo}re n^{on} tam ex q^{uo}tidiana est necessitas, frequentissi
 mam ac aut materiem, aut occasionem iustarum, ac ip
 Superioribus cum ceteris Academicis com^uni^{um} querelamen
 ofu nec facile semper illius emendabilem, experient^{ur} hor
 et h^{ab}e in p^{ri}ncipes, ac Magnates, q^{uo}ibus eadem ex font
 Subip^{er}am h^{ab}e m^{en}sam, nec raro, nec modicabili mo^{do}
 lar et disgust^{us} in Becos. hoc enim genus hominum diffici
 reperire ut ex omni parte idoneum, sepe namq^{ue} v^{er}sati

in quo vis die, et in hunc potiori circa foveas, flammam, calorem, hunc
 nec minus, sicut, hinc frequenter hunc, quo facile leuolentia
 affere facti, optimi licet haec in arte, tunc uat dum ebori labora.
 alij optimi quidem ebori acolestes, sed loci miserrimi, alij
 aliam afficiunt malo, alij morbo, alij ramo non quia et cum
 bi forte a foveis tracta debilitate: unde sapientum quoniam
 gubernatorum lentitia nata, praestat habere bonam eorum
 licet hinc mirabilem, aut miram bonam. haec enim facere ne hinc
 potest non item illum. et sane flagellum divinae providentiae
 et ad castigandos hominum appetitus, imo odicos aut eulam.
 egere locis. Haec mala ipsis largitur, cum hi dum fuerint
 paulo magis, mordenda erunt Academicis, neq. abs re i malo
 necessario bonum erant, et toleranter defectus comitatorum
 ferre ex assuetudine appetitus honesti ^{virtute} refrigerat, in opposi-
 tuna hac Academia sepe offerente occasione; quia commune sicut quoniam
 gnominam. quae tunc aduersus cibos vilijs animum leuolentiam
 dicuntur ac plebei.

Ut hinc gubernatorum munus, onerumque principis, variam
 huncularis. Si seculari Dominus ac, uti debetare vix auria. etiam
 vir nobilis, sit, obligationes imponi affulent, ipsa specialis ipsi ei
 dari solita ab Altiore Academia aut Protectoribus aut condito-
 ribus Instructio complectetur. hoc enim et temporis et loci et alij
 circumstantiae incalvum sapientum ac providam distabunt.
 eorum quorum interest corpus, contubernium totius Academiae
 recte ordinare. Statutis gubernationi optimam promittentibus.

Attamen, quia commune et passim hinc Academia
 gubernatoribus, ararium ipsum Academicum, conceditur
 libi habere in necessitates Academicas expendendum. commune
 quoniam consequitur obligatio addenda de academicis aratio
 et totis Academiae proventibus, rationaria annua reddere
 re, aut earum habere, et rationaria habere. Haec circa rationaria
 gubernatorum secularium Academia obligatio reflexio
 nec non nullas exigit, hic in compendio habere quod as.
 Et tunc eadem ad eas debite in struenda; sicut libi con-

constitutum habet, subordinatum est de dependentem Rationi nam
 seu Domus Academica universae aconomum, seu Academi-
 cæ gubernij et ararij totius quæstorem, cujus sit munus, ratio-
 nis pecuniaria ex parte conficere, mensuræ ad revivendum
 et approbandum subministrandumq; a Gubernatori ipsi deferre,
 ita tamen ut totum ararium, non hæc sibi potestatis, sed
 ea dumtaxat quantitas, quæ mensi secuturo suffectura erit
 possit, de restatâ, residuum deferatur Majoris huius ad
 ararium, quod dici solet, cassa academica, continet hinc
 à cassa corrente aconomica, quæ in restatâ ratiâ conficitur.
 huius Majoris cassa speciales rationes habenda, ad quas re-
 vertere solet saepius etiam necessario possint rationi-
 quæstura, aut rationi- ararij. cuiusmodi aptissime custoditum
 ararium apud domicilij Academi caput, solis magnis
 expensis nihi, ac summis reservatum. et hoc ubi exiget
 necessitas, tempore exhibendum numerandumq;.

2do Reflexionem facere, aut potius, hanc prædicare opinionem
 vident, quæ vult, utiliusne Academia foret, et melioris
 Institutionis de Oeconomia ut illa Academia et rationi- ararij
 subordinatus, quidem directioni Gubernatori foret ab eo tam
 neq; in officium assumi, neq; ex arbitrio solus ejus, inq; vi-
 amoveni absq; Protectorum vel aliorum consensu possit.
 Sane, viro nobili Gubernatori ejusmodi Quæstori aut ratio-
 narij constitutio censetur in nime conveniens Domui et Aca-
 demici, minime profua, Ipse p^{ro} Moderatoribus minime
 amanda, et subordinatio minime valida. imò per
 litigios, minusq; ad invicem vix obnoxia, ut conside-
 ri penitus haud difficile patet, quia namq; cum
 magis colit, à^{quo} officium quam sub quo habet, quicq; magis
 suam creaturam clamat et protegit, et suam creaturam
 tota fertur in auctorem. Satis dictum.

3° Meliori fortasse me reflexionem illa Quæstio.
 Quisabit pro arario, quæ cautio quæ securitas depre-
 hensio errore culpabili, aut damno inique illato, aut dolo

An Gubernator, an domus civium, aut Quæstor Librationibus
 Pans. pro canis acceptanda, an penatione, an fidejussione an
 realij. Si neq. Gubernator, neq. rationarius Quæstor has
 habeat possessiones; aut saltem sufficientes? hoc et alia, nondiffi-
 culter in ordinem deducenda diriget, inspecta aliar. Academi-
 arum similitum et et habetuliæ prædij et Gubernatione consti-
 tutarum, præis, Methodus et nos melior judicium q. la-
 pientum, in consilium vocatarum. præcipue in his q. de
 gubernatore Academicum Virum Nobilem ac insignem
 condaceat, multiplici quoq. reflectione attendu et ostendendum.

Caput III.

De potestate et Auctoritate Gubernationis
Academia Nobilium ad munus sui bene ge-
rendi rationem necessaria.

Honoratum Sane Gubernationis Academici alumnus,
at quod abunde concludere ex praemissis diversis licuit onerosum
et spinosum, imo quod nonnulli ea de causa adeo averfari viderentur,
per vim Nobili et gravi parum a manu ac jucunda
ob Inventionis Nobilis gubernanda, ut politicum hoc Locus
attendit, difficultatem. Haec tamen aut levare et tollere
aut frangitur primo cortice penetrato, si congruis
recte gubernandum medijs fulciatur, quarum genera
validiora videntur. potestas legitima, et Auctoritas. Illa enim
quorundam vita Gubernationis recta est, ipsa quidam vultus et
facies. Prudentia vero, anima intima ejusdem.

Potestas Jurisdictionis Gubernantium ex ipsis legibus
Auctoritate publica, et aliorum potestate ad quos id pertinet.
maius ordinaria duplex passim assignatur, Directiva et Coactiva.
ea in super in amplitudine Gubernationis domus conveniens
nisi aliud obstat, ut se in omnes personas quaecumque ratione
Academicas seu Nobiles alumnos ipsos, seu subordinales officiales
tam morum quam Aromaticas res seu disciplinam Magistros
ac professores domesticos, seu bona ipsa ruralia, Tutorumque
ex porrigat, extendatque eas sub sua Gubernationis jurisdictione
plectens, tam Directiva quam Coactiva, respectu subditorum
rationum etiam Dominativam. juxta distributionem Philosophicam quae
^{ait} ~~magis~~ dicit, Gubernare non esse semper Dominare; sed
n. ait: putare omnem Gubernationem esse dominationem
nequaquam veniunt. De potestate autem Jurisdictionis

Atq. Polit. L.
L. 7. C. 9.

Coactiva in Academicos, in certa quadam mensura constitutivam
nemo dubitavit Gubernio ejusdem necessariam, non despo-
tam quidem sed politicam, et Nobili more Patria: ut ita tam

Vis enim ignotus in numerosa Nobilium Juventute praesentia
 eas libin de evenire simultates diffidia, ac ipsas quoque provo-
 cationes ad gladium et arma emerget, quae cum primis deunita-
 tis, et sapientiae causa, non mandatis solum validis, sed riguan-
 do coactiva opus habent quam maxime nec aliter dirimi, nec
 sedari possunt, et id genus alia in primis ex verbo, laesa, joco in-
 discreto aut potius in calumniatione ortum hunc trahentia. quibus
 omnibus sapienter eorum ad quos pertinebit sapienter in quam in-
 stitio, et potestas coactiva pro rei exigentia Nobilitatis decore, et Gu-
 bernatoris estimatione manutenenda, relaxari aut limitari potius, et ampliori
 et Gubernatorum virorum Illustrium discretionis non modicum con-
 fidi.

Alterum Munus recte gubernandi tam nobili contuber-
 nium, medium Gubernatori dabitur auctoritas ipsa potestati con-
 creta: est autem Auctoritas ex mente Justitij: Imposita subditi, Justitij: aut
 live et gloriis opinio reverens, de homine eiusque statu. hoc jam Regis Dicitur L. 4. C. 9.
 live Britannis, et vinctus his qualem supponit Gubernationem, sit
 Auctoritas. Constat, pergit ille, ex admiratione et metu, cujus utriusque
 penes live mixtio fuit hanc viduam. Imprimatur autem subditi
 alijsque haec reverens opinio, si praeter graves ejus actiones, cum homo
 rari, fore et spectent, ab alio potestate et magnatibus, ipsius
 commendationem Iudiciumque plurimum attendi, ei quae affertur, eum de
 premiendo, admittendo, aut dimittendo ex Academia confortis agere
 ex quo illa admirationis ac, metas reverentiae commisso proficiat
 Auctoritatem constituens in homine statum suum aestimatum prosequere.
 id est Munus et officium stabile Gubernantis. Hoc Auctoritatis
 respondens cum conservatum Gubernationem multum adjuvet, laesumque impune
 velle et velle, totam pene prosperam maxime totum impune relictum
 recte in optimis quibusque Nobilissimis etiam contubernijs sanctum
 reperiunt et publicas defensas Gubernatori totius Academiae nobilij
 praecipue Magna qualis est. resistentia in faciem, contemptas, aut
 calumnias, interea delicta censetur et refertur, obque, nisi satis
 faciat dimittendum esse consilium Academiae in dispensabilibus. quae scandalum
 Multum autem hanc ipsam Gubernantium Auctorita-
 tem, aut laedere aut infringere asperere, immodica patrocinia
 ab amicis in discolorum defensione suscipi solita, dum lupus

dem aut delicto Academicorum quicquam, aut corrigere pu-
 niendus, aut ex ipso contubernio, dimittendus ob aliorum com-
 ne bonum occurrat, hi causas inquirunt ratione deficiente, et
 nec se in anites ac fallaces excusant, sed em faciunt faci-
 tem, a gravant, causam ex opinioibus suis decepti, igno-
 rantes aut ex toto aut ex plurima parte delictum, quod propala-
 re excedit nec licet, Neque tamen illi prosumunt in publi-
 quod oblationem boni fama servabat in Academia occu-
 tum, praestabat silentio profundo Lepelini, ne majori ita de-
 mici Nobili in memoria in hominum emergat notum me-
 hec et paria cum Authoritatem gubernantium, et in fin-
 gere, et corrigere Gubernationem ipsam videantur. forsitan
 ne ei assistendum, Authoritatem ejus humore protegendam
 et patrocina, ejus modi plerumque Malicia minime
 admittenda pro Althionis potestate, Iudicio laquei diffin-
 pro videnda est provideri facient

Ad huc referri
 h. g. l. i. capitulo
 ultimo qd. dicitur
 tum ille de Guber-
 natione. g. l. i. B.

Caput IV.

De congrua Gubernatione Nobilis Academiae Magnae, viro Illustri, pensione atq; salario, alijsq; utilitatis favoribus.

Laborem ex pacto assumptum, munus onerosum. Sua sequevitz merces honorata ac stipulata. quod ejusvis Reipublicae, et in morem et in legem transiit Justitia, seu Munus illud Militare sit seu civile, seu nobile benignabile et gregarium, vivitq; et Stipendijs jure debitis. quod si vel admodum sit tenuia, vel solum duntaxat necessitati, non vero huic commoditati, aut laborum conduliorandum facultati servire videantur, neq; Miles animo Militabit magnus neq; politicus Solerti. neq; nemo namq; servit, ut blam vivat, sed ut dilascat futuro suo prospiciens Senio et inhabilitati.

Quis ad haec de Academicarum Nobilium gubernationibus vix illustris, Breve munus huic odioso generantibus, Onerosum ferentibus, Laboriosum expositibus an vel laboris mercedem, vel mentis praemium, vel sudor diluendo nobile fontem liberatiter offerat stipulandi omnino penitus obliviscendam est, qui id velit, audeat honestatis ac humanitatis vel modica animus. num. Sane qui suam esse felicem et ducit velit rem publicam, imo deum, imo vel maxime crediderim Academiam. Ex quo de Obligatione Academiae est ejusvis, eam quam non modo rei familiaris praefectis, ac levioribus, remunerationem, laborem Stipulari praestit congruam, congruam quovis Stipuliz remunerationem annuam, seu utq; more patris loquar Annuum Salarium, et muneri et personae conveniens. Ex quo statui hoc consone vivat, et honoris et Academia Nobilium talem habere Gubernationem, qui cum abunde provideat gratiam nullius accipere aut munera sit necesse.

Hujus autem Salarii annui quantitas unde defum-
da sit, communis docet usus, ad eam enim determinandum an co-
sideranda venit, quantitas ipsius et magnitudo laboris, ac
molestie, an nempe munus gestum gerendumque totum occupet
hominem, an horas diei aliquas solum exigat, quae expensae in
vestitum famulitium necessariae, quae congrua personae illi
sui, accommodatio, habitatio; an utilitas aliqua aliunde ejus
commodo et utilitati affluat, an vero nulla ut vocantur accidet
an ejus expensis incubat hospitalitas communis et assistentia
sua, item honoraria minorae elemosynae, aut itinerum affum-
tio, an sanitatis propria cura et medicamenta, sepultureque van-
tas.

Sunt qui et experientia, et utique ac moris patris et aliorum
nobilitatem salariorem, quae paucas dumtaxat alios munere hoc
in super et finas largas habent, ^{gnant, ac} normam quodam libi penitus
specta docti, et ipsi fructi, arbitrentur, si praeter mensam et ha-
bitationis, ac provisionem communem Academicis ejus modi gubern-
torum Illustris et gravi in privatas suas expensas, et vestitum
nobilem ac lenis unius qui ab obsequio illius et totus sit: Salarii
annui nomine eidem assignentur mille floreni Rheanensium
nil profecto decessum videri, imo neque mille Imperia
hinc in super economica bonorum curam in fractione
rat, esse excessivum, accidentia aliquam nulla, aut remun-
tiones laborum assignatas habeat, et eo fere putat, et ultra
Officialis quicunque Major de economia asendere passim
quidam et viro nobili, et rem suam strenue gerenti. Libera
non, tantumdem saltem congrue tribuat, et toto occupato et
domui libi commissa alligato. imo forte et sub ratione in
onere viventi.

Ita Intelligendum autem voluit per mensam et habita-
tionis provisionem omnem praeter vestitum, ita ut victus mens-
ei sit de Academicis tabulis ^{ut supra dixi} prima, habitatio cum requisitis
camenis larga. Currus et Equi Academiae, ejus usui, et itine-
ribus destinati, ~~et neque~~ tamen inertes, si tinerentur aut obsequio

Domini Gubernationis non occupentur. illi quoque compellat
viam ad mensam, et carnem, illi titulus honoris quicquid officio
proprius, sita expedire visum fuerit, et plura alia favorem
gubernandi labori, pro palam exhibentia.

Ex mea equidem sententia non est quod dicam, illud bene
in communis arbitrio Academiae Gubernatorem liberaliter et
honorifice habendum ac munifico Salario remunerandum ac,
negotium etiam ad huc Virum Illustrum et gravem facile
Academia inveniet qui et debite possit, et prompti velit omni
Gubernij ejusmodi in annos vix complures assumere, nisi in
dignitate constrictus necessitate, et impulsus, quod si nullo ge-
nus raro fortunatum procurat Regimen atque gubernat.

Non difficile est ut notabilis haec impendij portio soli attribu-
atur Capiti gubernanti, plures decedent Academiae funda-
tionis, Alumnos Nobiles, sed huius operis Academiae nullatenus
tis, et Status Gubernatoris Illustris, et mercedis debita non posse
lat. quid remedium? neque amplius de miris nullam hodie videtur
in inchoato Boemia Regno Magnam Nobiliam Academicam esse.
desiderari autem quam plurimam, et mente agitari fervente.

Et quid de Professoribus Scientiarum et disciplinarum
non nullis duntaxat Domus Academiae contubernantibus, et
passim aptatur dicam, quod cum Salariis? quam multiplex? Supple-
nitor namque Academicam a secularibus donis instructis aut doc-
toribus eruditi et aptari, in Juribus, et Mathematicis, aut pole-
micis eruditi.

At quid Illustri viro Gubernatori expectandum, quem in
laudata diutina administratione et gubernatione. Senili pro-
peruit aetas, ligat morbi disquietibus aeti, bile aeti, et tristi-
de, morbis chronicis enervant, et officio, aut reddit difficilis
aut inhabilis. quae eorum virorum, consolatio ab Academia
expectanda quibus domestica sensum deficit, sufficientis for-
tuna defecta? an eos consolabit Academia pensionibus gratiis, vitalibus?
quos tam proficiat vidit vires huius Academicis sacrificasse

em olumentis, curamque dies nodisq; infomes dedisse in Nobili
 um Academicor felici progressus, quibus honorata jam jam glo
 ria subsellia capessere spectant? At ne his de futura
 credendum est pro circumstantiarum exigia Academiae, quae
 complura gratitudinis suae in viram amentu pro viribus suis
 exhibeat munifica argumenta. Altiorem Superiorum pro
 videri dispositione, et consilio instructa, aut infirmitate
 neq; ab honestitate et convenientia recedet, quae haec ipsa in
 virute nobili Academicos pro videri Mater quam optime formatur
 et optat.

Caput. V.

Utrum Academias Nobilium etiam
in Regno Boemiae magis conveniens ac pro-
ficuum sit, plene gubernari à Regularibus Eclesiasticis
quam à Saecularibus etiam Nobilibus. Eclesiasticis
personis illustri-
bus, quam

Virum nobilem ac multa sapientia illustrem,
Gubernio Academico et necessarium et optabilem
Luna abunde cognitum est ex ipsa Manens natura.
Horum autem virorum dignissimos, qui Guberna-
tores dignissimi, Academiaeque Inventum nobilem ad altam longi
dey lentate sua, ad perfectam vestra Institutionem aptam
consequendum laute ac fortiter dirigendo pervenire et
possent, et forte vellent, etiam in aliis hominum Statu
non modo Saeculari, sed Eclesiastico quoque ac Regali,
in quibus nil porro ad Gubernandi sollicitudinem et penitiam de-
deris, neque fortasse minus Nobiles, et in dignitatibus Ecle-
siasticis constituti illustres et aequales, neque pauciores
in veniri etiam in Regno Boemiae minime difficile est; imo
et in Regularibus, Sacerdotibus, atque florentissimis ordinibus
bus, pares huic honorato, Gubernationis muneri, et Scientia multijun-
ae sapientia, conspicuos, longe numero fiffimos videre hodie.
dum sit in nostra Patria vicina, et Academia Nobilium
constuberna florantissima et Gubernare feliciter, Augere.
Namque ut primum est, multa observantia et animadver-
sione laetitia. Quidnam Magnis Nobilium Academiae
praestabilius convenientius, an à Regularibus, an à Saecularibus
laetibus, an vero à Saecularibus quam à dignissimis quo-
et in patria republica apprimi nobis Gubernare?

De Eclesiastico Statu, licet nostra id fieri non videat
vires, mihi attamen vix dubitum videtur de Italia, Hispania
imo constat de nonnullis, eas sub sapientissimo hoc regimine mihi fia-

florere. praecipue ubi principes Ecclesiastici humilioris
regionis sunt Principes supremi ac domini, et periculum n^o est
cedenda Jurisdictionis Ecclesiasticae ac iurisdictionis, ne ad re-
lacione sua Administrationis Laicis, dijudicanda praestanda
dagz Subjiciantur.

De hoc quidem Academiae nobilium gubernandi
genere, Ecclesiastico, claram perspectionem esse, mihi
persuadeo. esse longe dignius, optabiliusq. Laico ac Li-
si principem Academiae finem et rectam institutionis ge-
les, quod est Adolescentum Nobilium, in pietate catholica
vita, ac moribus virtutibusq. Christianis. prius allocutioni-
bus, adhortationibus, ac quotidianis in cultu divino ex-
citatione quam optime in formare; quod in Ecclesiasticis
Viro, ejusq. subordinatis Ecclesiasticis, longe magis frequen-
tius confidit, cum generationis ejusmodi pietatis propriis quo-
dammodo Status illis habet, oisq. benivoli natalis huiusmodi Academiae
is opus habet ad Nobilium Juventutem, quam optime conservandam
qua propter etiam si in domo Academia non sint constituta un-
quemque Virum in spem dirigenda juvenutis, quarum ejusmodi
quibus novis impendy omnino parcere, si Gubernata ac
Ecclesiastica Academia, Moderatores cum plures subordinatos
aliunde reasianos si ejusmodi adesse vident.

Hae quidem dicta saluberrima, Academiae etiam
nobilissimam a Persona Illustri, Ecclesiastica etiam in dignitate
cum hoc munere compatibili, constituta gubernabilem esse
ne viros deesse quos a per officium hoc suum praestare possint,
Sint, sed non neque qui velint. Evis namque eorum vir-
tum, quales Academia nobilium Gubernacula requirunt,
Ecclesiasticorum illi ipsi donis ac Scientia insignis, multum
q. conspicuus sit, qui ob has dotas suas, non meliori quam
Academia sperari possit, aut provisus jam beneficio aut
providendus, mi non cum curarum molestia et odiorum disci-
mine, et laborum impendio, aut aperi aut melius vivere tu-
cum comoditate possit praeligari ad proprias, quam alim.

Illud in Super tribuendum est Regimini Academiae
 Ecclesiasticae persona conceditis hisq; subordinatis. quod in
 hi constituto et Ecclesiasticis a Sertoris pendente, obviati
 sit magno ^{cum} Academiae comodi, omni bus ne levibus, nec pau-
 cis reflexionibus, providentij, ^{cautela} quae in laicali, viro quoq;
 dignissimo assumendo omni ore solent, circa statum ejus
 aut celibem, aut conjugalem, aut prolium nobilibus, paucis
 vel numero his filijs aut filiabus abundantem, quae magnam
 difficultatum variarum penem suam invehere in Academia
 et contubernalem ejus juvenutem ^{videntur} ~~visa~~ ^{esse} laquei laquei.
 cum damno tam occulto quam irreparabili. indeq; dignum
 laico arstimandū Ecclesiasticorum Recordatu vel maxime
 gubernam academicum, cum pastoralis dignitate congruum.

Caput VI.

Maximè congrua, magnisq; Nobilium Aca-
demij proficua, idèq; præ omnibus hodiernæ Uti-
tata Gubernatio Academica est, quæ per Moderatores
regula res, viros Religiosissimos dirigatur, et ad-
ministratur et obtinetur.

*Præfens capituli argumentum ex Supra & positis
usq; Academicarum et com adij, et in com adij, impendione,
magnitudine, et moderatione, Academicorum ^{et} emolumento
emolumento et recta institutione profectus, quamquam sufficienter
evidentia emergere censetur, pondus tamen non modicum
expositissimum acquirit veritate, quàm unum prope totius
Europa Romano Catholica, usque hodie deprecatur seu
Hispaniam Galliam Italiam Germaniam ipsam, Patriam
nostram maximè vicinam Spectos, Aegyptias, tam non aliter
concludas Insupermi: quàm quod maximè congrua, maximè
meq; Juventuti Nobili instituenda conveniens, ipsiq; Academica
utilitati Sum è optabilij Sit Regulamentum, atq; Religio
osorum, eorum præcipue, ubi suam Academia sublimiora ac
disciplinarum plenitudinem, Abundantiam exponunt,
omnibus propagandam Solus Selectior pretio comparabilem, cum
viatorib; et pietatib; incomparabili consortio. in his enim quia
nunquam deficit virorum insignium tam in virtutib; pi-
tate ac prudentia quam. Licentiar' omni generum penitenti-
sapientia, neq; palatibus florere, neq; melius susceptio-
continuu conservari Academijs nobilissimis maximas posse
auspicib; in Specienti perimitur.*

Et hanc hominem ^{religiosum} in obsequium tui generis a regularium
Gubernio Academijs obveniens facendum foret. Ita eam
sibi rem aptabilem evinceret, et commendaret, utilitatis Ma-
gistratus

hæc namq[ue] ratione et Reliquorum virorum Subvenio pluri
ma Sublevant[ur] impendia Academia ipsi in hos Subvenator[um]
aliis de Statu facienda; et unde alias sæpe gravamen leni-
ret ararium Academicum felici fœnore Munificam adin-
venit in rei Academica liberali subsidium, incrementum.

Sed et alia neq[ue] infima, neq[ue] parva accedunt Academicis
ipsis ad proseguendam Nobilib[us] Juventutib[us] institutionem fomenta.
Sic Divinus Talibus Religio[rum] Subvenatorib[us] florib[us]
cultus et pietas, piam in contubernio Academia fundatio-
nem ^{conservato} causam promovenda juvenutib[us] Nobilib[us] Stabilit[er] Leveni-
tas, multiplex in spiritum ad futuram vitam recte instituend[am]
fructus; et q[uod] Misere sacrificiorum frequentium liberalior cult[us]
in animos academicorum in flammis benedictionis gratia.

Sic quoq[ue] consultum prospectumq[ue] est perenni stabilita-
tati Academiae Ital[ic]e; quæ continua virorem dignissimor[um],
non Subvenatorum modo, Sed et Professorum Scientiarum
necessariam et artium Successione confluit. Namquam
enim defuturos Succurro cuiusq[ue] Ordini Academiam Sub-
stanti credendum est viros per quam Idoneos, et subiecta, cultissi-
ma, quæ deficientebus mortalib[us] lege, ementisq[ue] antecessorib[us]
ad munera exercegenda in Academia huic Sapientia q[uod]
bernis concedita, in Successionem non Substituta an[te] cum
commendatione et laude. quod quantum ipsi Academia lit[er]ali-
te in disceptat hæc gravate, qui difficultatem novit, quæ quantal[is]
Sic in Munis non modo honorib[us] Sed laboribus simul ac studiis
Successorib[us] adinvenire idoneum, immo jam ad manum habere, ut
nulla metuenda sint disciplin[ar]um Academicar[um] inter valla.

Sic disciplina domesticæ, et Statutorum observantia fir-
mior porrius porrigitur manus, et brachium in fulcrum. dum
cura vigilantia multiplici oculo Moderatorum adiuta omni
Speranda et propulsatura vel diseminis occasione, et in fractione
quacunq[ue] ratione occurrentium, ^{vel} curatura Svavi ac fortis potestate
restauratorem. Felicius namq[ue] illud consequi mor, cui totus sepe impendit

Amunus assumptu exigit, et Prudentia ducit et Chantat, unget
Christiana, se se impendere. quod sane solum in gubernatione
Regularium Academia Praefectum, ac Moderatorem pro reliquis
expectari à publicis potest.

Accidit denique grande illud commodum, quod et providentia
beneficium de clementia, et optime mentis, quae praevidet, quae
personibus, quos vel tenet ipsa, vel quae laborum, et stu-
dij in defensionem super veniens infirmitas, ministerio et
muneribus Academicis, in tempestive praestavit, reddidit tunc
inhabiles, in futurum vitae tempus secura, ac sufficientes, pro
standa sustentatione, et consolatione, quod usque iam deferebat.
Sed pro merito suo religiosa charitate sua in laudum malis
nobis, velut in domum paternam filij longe maxime de-
lecti recipiendos se se noverunt, nihil parcendo sumptibus,
Religionis, omni se se propter modo ad extremum usque vitam
nam gaudere possint abque ulteriore Academica funditione
si quae inibi est aggravio. dum interim laicos sub regimine
Academiae ementis ejusmodi jam generatis, et in habitibus
non parum cumulatata, ab anno amplius cumulatanda, ad
magna, aut cogentia, aut flectentia multiplex impetita et
ce et actione, ac oblecta. pensionum, vitalitiarum, remu-
neratione honoraria varia, et victus Subsidiary, seu in rebus
seu in pecunia, facienda quotannis impendia, et ratio Acad-
mice, et quod consequens est, ejusmodi Academiae, ad modum dura et
sumptuosa. Hoc emolumentum ex Gubernio Academicis re-

gularium nascentis genus, quanti sit momenti, ut sit parum
quidam, Layamoni tamen oculis penitus invidentes neque
non videre, et Academiam, et publicum Vitis illis et Sacro
mo ordini plurima cum gratitudine obnoxia manere; dum
ita hoc onere sumptuoso in perpetuum sublevata, et fa-
dationis Academicae, comoda aliaque emolumenta, atque in Re-
in ementa facilius curare atque obtinere liberatius possunt.

Et haec quidem animi gratia exhibitis, ipsi Regularibus
Academiae Regimen affumentibus, ab ipso publico Patria

Satis superque debita civitatis, si Academia illa ab ijs guber-
 nari suscepta, non alienius classis foret, quam illa quae uni-
 versitates, aut artium complurium Nobilium commodius
 suo cuiusque aere condiscendum nobis esset duntaxat occasio.
 quod si in Super Illustri nobilium fundamine, et in comuni
 convivendi ratione, tam fundalorum Academicorum, quam
 convectorum domus unius conubernij Alumnorum in simulac-
 sitantium habitantiumque ^{Academicorum} sit constituta, Apparet hic maxime
 scribendi et argumentum ista disposita, ut Nobilissima
 Juventuti, excolenda, et ad publicum habilitanda sit sub
 ledium gratatum, eorum principum, qui lenitate fortuna
 aut alienius aliorum mediorum inopia pressi Academi-
 co et benefico gratis quanto plurimum ^{magno} alienis veritatem
 et plene instituerent, quod ^{prohissimum} unice latium Regnum nos-
 trum Nobilitas ex Roma hoc locale expectare ac desiderare
 impente conatur; Tum enim vero longe maxime Regula
 rium Academicorum ejusmodi conubernij decepta gubernac-
 la salva indemnitatem suam elucescat, et dignitas Anti-
 litas est necesse, ac gratitudinis obsequio; neque enim ulli
 melior optabiliorque Status Academiae ullius Magnae Nobilitatis
 Patria, utriusque fortuna, lenis aequi ac optima fecerunt. ^{partim}
 De neque optatus finis hodie dum, qui utrumque ^{Academiae finis} ^{partim} ^{latius conubernij}
 Civitatis nempe, ac Scientiarum optimam in Juventute Nobilium
 suam, methodumque tam idoneam complectatur; tamque magna
 tantamque fondeat emolumentum communi, magnitudinem.

Nam, prolixior esse vult, de sollicitum, de quod dictis hinc habita-
 tem ad priora hujus libri capita remitto, quae hanc praesente conspe-
 re libet, grandem impendiorum hunc et Regularem admi-
 nistrato, Academicorum Magnarum, in Patria Juventutis No-
 bilis rectam convenientemque institutione, gubernio clarescam.
 At recta honestaque mentis ductu, concludendum nemo dubitavit
 quantum ex regularem, gubernio Academiae emolumentum, tantum
 illa habeat erga eos gratitudinis argumentum, quae eos hoc colat

omni honore, confor et omni favore, prosequi et ois laudes
 commendationes. an fortasse hac respecta tibi hnt ab ipso
 me regulari, quati in comodum, aut saltem commendatione loci
 satis vergentia? Sed subsequor patetisq; libris, Gubernatione
 ac directionem exi modi contributionis a Societate alienas
 esse, et ab ipso institui. atq; ita considero hanc ista suspensio.
 ois et evanescent. ac benignitatem in re vel agnitionem

Caput VII.

De Gubernatione Academia Nobilium in
Germania, quæ mixta est Catholicis et Aetholicis
Sub Gubernatore alternante Seculari.

Hæc ubi forte lector ad præsentis capituli argumentum
et fieri posse omnino mirabitur ut ex Aetholica et catholica No-
bili Juventute Academia conflari possit in debita institutio-
nis finem. De in germania compluribus locis, ubi basq in fi-
gibus ea est Catholicar et Aetholicorum converſa ad iatio-
nem unis, ut non solum communis utriusq et templorum ad divi-
na usus distributis temporibus, sed et Scientiarum ac disciplinarum
communis, ut gubernia etiam nobilium Academia ex catholi-
cis et Aetholicis combinantur Adolescentibus instituendis
abq sub uno eademq Academia capite, seu dire ctore vitam age-
re studiosam, hinc convivere affuerint ea tamen æquali-
te utriusq lenſata, ut imposit Academia Moderatores, alter-
nato ordine succedant, Catholico nempe moderatori discedenti
succedat Aetholicus, et isti vicissim illi. quæ le Academicæ
contubernium a pluribus jam hoc seculo corrente annis vide-
re hodie dum est in Ducatu Silesiæ Inferioris, Urbe Nobili quæ
Lignicium nuncupatur, huncq hodie dum, nisi forte Mars bel-
licus Borussia, Silesiam invadens interpolare coegisset, cartum le
vel tenore dicto. Deforme omnino hoc Academicæ genæ
neq Juventi admodum propinquum Catholica in oculis eamissis
recte credentium eos intimè movere potest, verum divina provi-
dentia hoc velut monstrum semi catholico et Aetholico, et corpo-
re quasi bicipiti, capiteq alternante diversæ Religionis, et duræ le-
porum calamitate sic nato, etiam in bonum pro ^{in effectibili} ~~votantur~~
Sapientis suæ Stylo in bonum inquam multiplex ^{se} uti ostendit.
Ex quibus illud ^{quid} sit, Catholicorum Adolescentium de nomine ad huc
dum constet, ad defectionem a vera fide et Religionis Romana
et periculo consortio pervenisse, quin imo nonnulli nobili a-
ad orthodoxa conversi, non vitæ modo Catholicam sed et Religio-

Sunt amplexi, facti ipsi vera fidei strenui propugnatores: at gloriosius in super est, Moderatores ipsos de Anatholij non nulli, viros et Scientijs et Multiplum magnam eruditione in lignis in hoc Conubio, ad gremium Sanctae Matris Ecclesiae magna ei haec consolatione, ac quiete conscientia, rediisse. huiusmodi mutata in melius religione ingrati Acum emolumentis persecutos fuisse.

Nec proinde aspernanda est haec Academicarum migratio, conditio, ad quamdam Maqui illius Germaniae Rhismatij calamitas, non minus quam ad plurimam quaeque Ecclesiarum damnam rem catholicam compellere et coangustiare visa sunt, cum et cum divina in bonum varium ubi tibi complacuit providentia sapientia. Quid autem Gubernatoribus, et Moderatoribus ipsi agendum et scribere ad Anatholios non habeo, ad Catholicos vero non est quidpiam necesse, cuius vis, et recta ratio, et zelus ac pietas, in Deum, grandem porriget paginam, et lectionem cum spiritibus divinis gratia affluentem. Duo tamen in ^{me} merita re vocare, licet nemini creditis Catholicis ignota, non piget et Metho dohicietatis usitata in eiusmodi, circumspici de prompta.

Primum est. frequenter ad Deum et quotidianus per orationem recursum. pro gratijs et tibi et his etiam Anatholij eorumque salutem necessarijs libell copiosis impetrandis. eo collis et pro curanda in utrisque mandatorum Dei observantia lenis quies, et peccati omnis gravioris aditus pracludat, pro viribus, ne gratijs divinis largiter aspirantibus obex accidat, et oratio efficacius caelum percheat, operibus bonis stipata, tunc in precibus conturbat armata. quibus haec ad cultus divinus a his solerter adhibere praestitus in modis licet, speranda erunt longe maxima, quae sunt.

Alterum est quod colloquiorum piorem usus, frequentior potius quam paucior, et qui sermones continet quidam paucos sed ruminandas, relinquat aeternas veritates quam plurimas, neque disputatione utendum est, quia rari penetrant, dum in fervorem abeunt dicta quoque nervosa, et tibi suavitatis prona est in entis placere, et applaudens tibi, amplius obstinatio evadit. Suavitate maxima et discretionem haec ad oculos errantes, primum re-

Fuita pro libris
et amplius.
pia opera
Charitas et

reverti
 fronte, quam unguis ad viam rectam, et Gregem Dei et Eulenia.
 Catholicos vero Academicos, ipsosque aliosque, ad fugien-
 dam omnem malitiam, malum exemplum adhibere, collaudes
 bene acta, reprehendas palam lepidiora, ut et ceteri intelligant vitam
 à Catholicis non dissimulari. roboris vacillantes iungendo sunt
 Sacramentorum usum, Evangelicam cultum, concionum frequentiam etc.

Denique fervens Sapiens ac disertus vir Academiae modera-
 tor in studiis et zelo displicere velit, an non auctoritate Suprema
 debita Catholicorum à Catholicis et habitationis et conversationis
 nis, optatam separatio impetrari possit salva fundationis integritate
 ma voluntate, cui maxime insistendum, ubi clara et expressa
 ad litteram. arguuntur Academicis ex agere dividi nequeant
 et Catholicis Nobili Juventuti Academica, de catholico perpetuo
 tuo moderatore, citra notabile sumptuum aggraviam, pro-
 videri valeat. Sed neque in minimo quod hactenus doxa Juventutis
 lege in huius ac in bonum propensa suo emulamento consequi
 possit negligat, Sed charitate eadem cuiusvis perfectui conse-
 quendo sua impendere se ostendat studia, optimaque officia.

Caput. VIII.

De Subordinatione plurium Moderatorum
Academiae, ejusdem Nobilium numero ac
multitudine incremente Sub uno Capite Guber-
nante.

Ubi multitudo ibi Turba, Turba autem à Turban-
do dicta, ubi proinde multitudo, Turbarum quidpiam
intervenire, nec in solitum est neque in frequentem; ejus com-
ne prope incentivum est ambitio, et Majoritatis ejus
prolenfio, contentioque. Sper non inaniter Academia
Patris Nostra, si quam Munifica aut honorum Principum
aut Dynastarum Patris pietas in nobilitatem opulentiam
equè ac indigam excitare in publicum in emolumentum expe-
latum diu, desideratum diutissime, generose constituit,
Sper in quam non inaniter, ut à tenui Academia fonte prius
temporum progressu, et numerus crescat, et in multitudine
et in amplitudinem exundet aberrantem; ex quo consuetum
est, ut uni Supremo Numerosi ac Nobilis contubernij Capiti
Gubernanti plures assistant, tanta multitudini pauci, Moder-
ratores praesidesque Juventutis contubernalisque pastulantes. qui
si seu in se seu ipsi capiti subordinati huiusmodi huius
dignitatis, ac praecedendigratum noverit, facile seu stimulum
clam ambitionis fervore, multitudo non modo blasphemum, sed
et Academicorum, in Turbam, Turba in pacis ac tranquillitatis
turbationem dum in ipsam Nobilis contubernij inflantur
non exiguè Academiae communi omnibus detrimento.

Et haec quidem in Subordinatione Moderatorum ac Praesidum
Academiae Regularium Gubernanda personis tradita est, facile
constituit, obla superioris voluntate, neque quidquam peniculi habet
emergenda in Academiae turbationis, cum viam omni ambitionis

Sola feliciter pracludat obedientia, in Saeculari autem Laicorum regi-
mine sese evolvent quam plurima. alius enim in praerogativam tra-
het sui disturbantem Ministerij; ^{alius} alius astatem grandevam, non
congruam regi a Juniore, alius gradationem ferre et praetendere, alius
praetentionem his lentare, alius levioram non fore et plurima ejusmodi
di humana imbecillitatis, hinc ut ac cupit et alij argumenta. a quibus
omnibus Libera est Regularum Gubernatio Academia, ideoque iterum
utrumque longe patet estimabilius, ac convenientior Academiae digni-
ori ejusmodi hodieque commendat ubi vii Ad ministras.

Ad obviandum primum de Saeculari subregimine barbarum mul-
tiplicium periculum, quod ex multitudine subordinatorum Saecularium
moderatorum ex causis, supra insinuatibus evenire consueverunt, est
necesse omnino toto conatu adhibere eam ejus subordinationem coordi-
mare, quae et gradationem quandam et hinc acumen huiusme-
diationem complectatur, ac diu Lenientibus et hinc hinc
et consolationem afferat utilitatis et manere recte ad ministras
to, et hinc Saecularium ex perantibus, magis nata, ideoque et hinc re-
licta. quamquam Successum ejusmodi, subordinationis et ordi-
nis in Magna Academiae multitudine, optare magis quam
sperare aut confidere licet; nam paucorum quidem acci-
dunt Saecularis Gubernatio, quamquam facile vel unius
Moderatoris sed Superius Secum frondeat Successum, quod
quidem autem Academiae simplicitate ad ducentorum
trecentorum et ultra, qualem hodieque in Germania videmus
numerum evadere contingat, necessarium, et hinc familiaris
et disciplinae et institutionis varias multasque praefecturas
subordinant, et numero quidem non quod ut considerat
patet, quod quidem in sola Saeculari multitudine quibus
ratione nunquam obtineri possit ipsi consentiant Laici,
neque meliore, neque efficacior, sed neque utiliore ad quicquam
in multitudine, id praestabile et optimabile suspiciunt
quam Regularium unice necessaria Gubernatioe affanda

Et verum cum incredibile videatur in numero et
Academiae Saeculari Gubernatione admittendam, sed in qua fere
necessariam esse Regularium virtute et sapientia, idem

de hordinatione atque ordine huiusmodi quidquam elu-
brare respectu illius censui inani et frustraneum, super-
fluum, agnosco superfluum.

Caput IX.

De Subordinatione Academicorum Nobi-
lium ad invicem, seu de præcedentia domestica et
externa in varijs consensibus emergentibus, et num-
ro Academicorum incremente.

Eadem incrementum cum Academicorum numero Aca-
demica multitudo turbare feracior est ac turbationem
inter ipsam Nobilem præcipue Juventutem diversi ordinis
et gradus, diversæ nationis, diversi Patrii publici officij, unde
non raro ac in ipsis primis Grammaticæ classibus præcedentiam ne-
cunt et acriter contendunt præteritionem, ac humilitates multum
tranquillitati domesticæ inimicæ, institutioni læmen ac studio
Academico per quam ^{noxiā} necessaria, ut omnino nemo non videat
Normam aliquam regulamq; necessariam ^{esse} statuendam, quæ in mo-
rem legimum Academia tractat et stabilem observantiam tra-
neat præsertim Academicorum incremente. hinc nō nostra
desit industria, ea quæ in contubernij nobilitate ^{sunt} observata, dum
sem optatum feliciter hactenus consequi ~~quæ~~ videbantur, præse-
nere non obeam, et deligenda, et amplectenda nisi aliud nos pa-
triae Uniq; Regionis nostra meliori docuit consilio, qui pla-
rum simul in statuenda illa aliqua præcedentiam regulam, non
magis tanquam basis et fundamentum considerandus. et, et ple-
rumq; ex consensu domesticis ad mensam consensum occurrunt, prohi-
die observandus.

Considerato proinde more Patrio inter nobilitatem ac ju-
ventutem præcipue recepto in illa primum ordo præcedentia
constituendus, secundum ordinem et gradus nobilitatis Patriæ qui
constituitur in Principibus 2 in Comitibus S. R. I. 3 in liberis Ba-
ronibus 4 in Statu Equestri. eodemq; ordine præcediam consequi
3 in contubernio, atq; extra illud. nempe Principum et præce-
dere Comites, Comitum est præcedere Barones, et non præcede-
re Equites.

Sed inter ipsos Principes, tanquam in sua classe propria

+ procedat junior
nem in vice, aut
Philosophum in
Philosophia aut Meta
physicis Philosophia
Physiologiae.
Logicae Theoriae
Historiae et Geographiae
usque ad Gramma
ticae classis

procedunt ibi secundum Scholares classes, ut Comes Janus An
dior ex tenet, omnino non paribus, quod semper advertendum est ^{partis anni}
est Philosophum, Philosophus et Theologus et hi de ceteris
Locis in super ejusdem Comitum Status habet ejusdemque classis
cetera quibus paria. procedunt secundum aetatem et annos aca
demici incolatus, senior nempe academici juniorum. Si aetate
haec aequalis, ^{lib} procedet etas major naturalis. Si aetate aequalis
tam de eadem secundum Nomines vel primis vel secundis alfabete
tum. et haec quidem communior praxis in comitum classe patris
quae pari ratione in Baronum et Episcopum classe tute ex do
servari potest quavis in Majori minore Academia. Principum
autem inter se quae sit praecedentia, instructi aliunde ^{magis}
novimus et confestim ibi debitis et votis.

Sed neque eorum qui ante hos convictores Academici academici vivunt
in contubernio huiusmodi Patriae habenda ratio, disjuncta a funda
mentis reflexis aut ordine praecedendi. Homines eodem quoque huiusmodi
pro Nobilitatis huiusmodi gradu atque consequente classe locandis sese nove
riant et Statu aut more laudato Academicis, Nobilibus igitur sapient
ibus probato. Comites inter comites, Barones inter Barones ac Ep
scopos inter Episcopos, aut secundum Scholares classes, et aetatem seu Aca
ademicam seu naturalem, ceteris paribus confestim huiusmodi ad distinctionem
ordine in Academia recepto.

Quotum autem ratio habenda, eosque tanquam hospi
tes à Patria et Academia coli convenit more patrio qui exigit
et ad mensas et alibi primos deferre confestim primisque honoris, et
si illos de precari officiose viderentur vergendi huiusmodi humanitate,
tanto majore, quae humanitas huiusmodi opere conservanda, ad utenda
das quae subire non nunquam volent. Itaque ex tenet colendi in
Patria Nobilitatis Academiae Regula non patrio congrua sit.
ut Comites ex tenet ante patios confideant, idem aut de Episcopis Ba
ronibus, aut Status Episcopis Nobilibus. ratio horum congrua
est. quia ut hospites Nobiles tractantur et habeantur. junior autem
hospitibus exigitur primos honores, primisque ad mensas
confestim huiusmodi deferre hospitibus, nasciturque ex humanitate affectus
bonae amicitiae cum ex his regionibus

Quod si nobilitas ex se eam nobilitatis gradum differentiam non habeat quae Patria aut Germania et conformis, neque Comites Marchiones Barones Liberos aut Equitibus ordines diuisasque alijs nobilitatis titulis, pro Regionis, Regniq. sui more aut huius uti soleat. quales sunt. Palatini, Palatinides, Castellani, ensiferi, et c. et qui solent Comitibus, Statuibus in hoc miter, et ex ipso discendum est ex quo academico, quo gradu ea nobilitatis dignitas coli et solent et velit, neque disputandis, ipsa sed nos honor et confessus, ex titulo assumto, fortasse hanc ad hunc, quod eius impendia nonnunquam aggravat, patrie autem nobilitati nihil derogat, sed eam ab humanitate apud gloriosos, plurimo cum affluuio commendat.

Hec quidem officiorum ac praecedentia defendenda norma compluribus huiusmodi absque difficultate unitate fuit Nobilium contubernijs, et hic iudicanda pro placito exponitur, neque ullum Academicum obligat domicilium. Sed eas res, ut sapientiore statu libebit iudicio pro circumstantiis diceretate et convenientibus. Scio in super praeter haec dictationem foundationes in considerationem praecedentia trahi, praecipue si fundatores hab. Augustissimi, Serenissimi. neque immo et titulum sibi debitum ^{ex voluntate} seu huius, seu typis vulgari eum contingat, exigentibus dici quod hab. Augustissimi Romanorum Imperatoris Ferdinandi II. Alumnus, Liber et Convicte v. g. Olomucensi. et laudatissimi, congaudent huiusmodi nifico homini. et tunc eundem ad conservandum hunc morem etiam praeteritis foundationibus sua gaudere oportet praecedentia. Si quidem fundator tam grandis sit, et tamen huiusmodi ^{mi nore} ~~more~~ Sin et fundatoris characteres, nescio, an Nobilitas maxime Comatum Baronumque, id semper gratum huius et honorificum audiret, cum evenire possit, ut Alumnus academici ipso sit fundatore nobilior.

finis huius libri
22 Oct. 1745.

LIBER. VIII.

De Gubernio Academiarum Nobilis
Juventutis Secularis, Sub Moderatoribus et
Methodo Societatis IESU.

Caput. I.

Instituti Societatis Iesu non est suscipere
curam, et Gubernationem Academiarum Nobi-
lis Juventutis Secularis.

Mirabere ut arbitror Lector benevole, in tractatus
mei de Academicis ^{non gradationibus} ~~evolutionibus~~ productis in hunc usque librum
progressu Societatis Iesu de Juventutis rebus instituenda maxima
Solicita, aut modicam partem aut pene nullam hactenus de ejus methodo
adductam propositamque fuisse circa Juventutis Academia
congruam proficuaque gubernationem, an advespionem
aut consilium. Sed puto amplius te in admirationem ab-
reptum iri, si praesentis capituli dispicias inscriptionem:
nempe. Instituti Societatis Iesu non est suscipere curam et Gu-
bernationem Academiarum Nobilium Juventutis Secu-
laris, cum tamen ejus sub Gubernio, tam Italia quam Gallia, Italia
Hispania ac Germania complura hodiernum in patria quo-
que nostra regi ac gubernari spectentur domicilia ejus de juven-
tutis institutioni constituta. quae licet Nomen Academia
quod recentibus primum saeculis in eo quem dedimus sensu
enatum est, Seminariarum tamen ac convictuum Nobilium
nomine iniquita, eandem rem agant nomine sub diversis
licet visitant, sustentant, erudiunt in virtute et discipli-
nis dignissimis nobili juventute. Eo modo proinde Institu-
ti Societatis non est, quod tam commune in orbe Europae spectatur.

At ponere ut confuso admirationem, in quam complures
 notitia defectu rapi videbantur, ubi eandem hoc presenti
 capite in libro hoc pene toto, notitia porrigenda gratia
 expositum est, ostendentes quod societas conformiter ad
 suum institutum se se habeat, circa curam et gubernatio-
 nem seminariorum Juventutis secularis longum in presenti
 saeculo idem est, ^{vera} Academia secularium. non easque universi-
 tates licentiar dicuntur. Sed eas quae seminaria sunt Juven-
 tis secularis victu et institutione recta providenda, ac educa-
 da eodem in domicilio. Sub uno capite moderatione contubernij

Certum itaque est, non esse Institutum Societatis Jesu
 non esse sufficiens curam Academicam nobilis Juven-
 tis secularis omnium promovere et ordinare loquendo ac
 regulariter claret ut ex tractatu Institutionis Societatis corporis
 Institutum Exitum. quae haec de materia ita loquitur:
 Seminaria scholarum Adolescentium a nobis gubernanda non
 admittentur, nisi ex dispensatione Patris Generalis, quando plu-
 res circumstantiae confluent. et in admissis pecuniis Magistri non
 concedendi; non recusanda autem Seminaria, quae in Gallia con-
 dunt Episcopi, ubi clerici per exercitia spiritualia, doctrinam
 rerum Ecclesiasticarum, proximam emendationem ad vitam Ecclesiasti-
 cam. haec quidem in compendio. idem autem ex ipso fonte desu-
 mere et cognoscere liceat, mori a primis litteris annis Congregatis
 Cong. 2 d. 18 post ne Generali 2^a Decis 18 post electionem. in M. S. Decis 23.

Quis alium fuit: an seminaria Episcoporum, de quibus in Concilio tri-
 dentino est actum, admittenda a nobis nostra videantur, si eorum gub-
 nationem nobis committere qui Episcopi vellent. Etenim satis agitata,
 constituta et congregatio non admittenda videtur. Si tamen funda-
 tio perpetua et in huiusmodi seminariis sufficiat, ut huiusmodi
 etiam conpunctum Collegium nostrum valde promovere, et aban-
 detur; placeat admitti posse ex dispensatione Praepositi generalis, non
 aliter. Sed si quando admittitur tale munus, constituitur congregatio,
 ut ne praepositi huiusmodi seminarii darentur legarum ab eis, qui
 in scholis nostris pro Societate nostra instituta praedicta pro-
 legant

Epistolam.
 Parte 5. C. 3.
 ubi eandem in epistola
 relationis in praefata

Cong. 2 d. 18 post
 electionem

4 L3
Cong. 19. d. 13

N34 hoc
lym et hbdm
d. l. h. et alio
typo more l. h. m
imprimendi

Subjunctum decretum 13 Cong. reg. 14ⁱ usque integrum tenorem: Cong. 19. d. 13
propter ingentem fructum, et p[ro]videntiam p[ro]videntiam p[ro]videntiam p[ro]videntiam
ut h[ab]eat p[ro]p[ri]a ex ea occupatione videtur legi flagitatum et ut in p[ro]p[ri]a
libus septem trionalibus nostri habeant convictory et eorum curam
garant, ea tamen lege, ut res humana a deo nostro tradat, et non h[ab]eat
licet tunc ad v[er]os causas ad institutum nostrum, neq[ue] ad m[un]dum h[ab]eat in
vitijs parentibus, et iudicatum a Congregatione fuit: v[er]o ex p[ar]te
dum esse ut h[ab]eat quoad fieri poterit ejusmodi oneribus liberet,
et idem d. Generali p[ro]videntia comisset, ut p[ro] ratione neq[ue] conu[m]m
p[ro]p[ri]a nam ex p[ar]te et p[ro]p[ri]a in hac re ad majus d[omi]ni obsequium, et conu[m]m
ne h[ab]eat bonum maxime expediat. item addo quod venientius et Congre
gationis 12 decet 25. quod h[ab]eat, quia undam p[ro]vinciarum no[n] Cong. 12 d. 25.
mi ne postulatum fuit, ut decretum 18 Cong. 2^a q[uo]d p[ro]hibet ne
episcopo non t[er]mi n[on] p[ro]p[ri]a, quorum curam h[ab]eat h[ab]eat, h[ab]eat
h[ab]eat d[omi]ni p[ro]p[ri]a ab ip[s]o, qui in h[ab]eat h[ab]eat docent, ad alia p[ro]p[ri]a
Colligia Convictorum et nobilium ex t[er]mi n[on] p[ro]p[ri]a. ne h[ab]eat d[omi]ni
a h[ab]eat h[ab]eat h[ab]eat. Congregatio ex p[ar]te h[ab]eat et
d[omi]ni in com[un]i d[omi]ni quia illis p[ro]vinciis ex illa necessitate multiplican
di h[ab]eat d[omi]ni p[ro]p[ri]a nascunt, ac oneribus p[ro]p[ri]a inde h[ab]eat h[ab]eat
et reditus graventur illa Colligia Domus. R[ati]o d[omi]ni Generali in
p[ro]p[ri]a com[un]i d[omi]ni, ut curam omnem ac diligentiam ad h[ab]eat h[ab]eat
in revocandis ad h[ab]eat h[ab]eat h[ab]eat modi convi[ct]ory p[ro]p[ri]a
h[ab]eat v[er]o p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a h[ab]eat, tam in p[ro]p[ri]a d[omi]ni
h[ab]eat ne quid in p[ro]p[ri]a ejusmodi fuit. h[ab]eat quidem in h[ab]eat Congre
gationis decet. Decet enim d[omi]ni p[ro]p[ri]a et Cong. 4 Can. 5.
quoniam aptand[um] v[er]o d[omi]ni et h[ab]eat quoad ip[s]i p[ro]p[ri]a Convict
um h[ab]eat h[ab]eat cura lib[er]at, p[ro]p[ri]a tamen Generali com[un]i, ut p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a reg[is] non um obsequium ex p[ar]te quid in hac re ad majus d[omi]ni ob
sequium, et com[un]i h[ab]eat bonum maxime expediat. deniq[ue] novu[m]
in eul am um Congre. 3^a d[omi]ni d[omi]ni. Interrogat 4 de de d[omi]ni
elige, quod h[ab]eat com[un]i d[omi]ni d[omi]ni. An credat[ur] h[ab]eat d[omi]ni Cong. 3. d. 5 p[ro]p[ri]a
us operam, ut lib[er]et h[ab]eat a multis, quia non conu[m]m h[ab]eat
h[ab]eat in p[ro]p[ri]a, nosq[ue] ita gravent, ut h[ab]eat h[ab]eat h[ab]eat q[uo]d h[ab]eat h[ab]eat
h[ab]eat p[ro]p[ri]a, ejusmodi h[ab]eat: h[ab]eat h[ab]eat, domus Convictorum
Colligium p[ro]p[ri]a h[ab]eat, interesse h[ab]eat h[ab]eat Congre
gationibus ad iudicandum, et h[ab]eat h[ab]eat p[ro]p[ri]a h[ab]eat, et n[on] h[ab]eat
h[ab]eat ex a m[un]dum h[ab]eat forma h[ab]eat d[omi]ni illa h[ab]eat
h[ab]eat, et h[ab]eat quidem alia alia com[un]i ex p[ar]te h[ab]eat h[ab]eat h[ab]eat.

Cong. 4 Can. 5

Cong. 3. d. 5 p[ro]p[ri]a
rogat. 4.

Habeshis benivole lector abundanter arguendi cum per
 ex quo diffidere plene et concludere possis quod o[mn]i[n]itas sepe
 erga convictus seminaria aliaq[ue] divit[ia] etiam nobilium
 contubernia habeat, et circa ^{ea} constituta sit, et quae ipsa
 hoc statuat. mihiq[ue] ut spero appertinet, contra quam valde,
 alij putent Instituti Societatis non esse, imo nec Societa-
 tem in id propendere, quantum haec parte est, h[ab]ere cum
 Inventu his seculari, et convictionum etiam nobilium quod
 idem est ac Academiarum hoc seculo nuncupatarum, de quib[us]
 Considerationes et. Copulationes nostrae sunt, et desideria autem Patriae et nobi-
 litatis. quidem si licet nec Academiis h[ab]ere nostro conceptu
 nonem in contuberniis non repenias, satis tibi constare de ea
 potest, dum omne Seminariorum, convictuum, etiam Episcopali-
 Inventu h[ab]ere ad statum ecclesiasticum emendanda et disponenda,
 primum vitia totum occupant h[ab]ere: ut h[ab]ere Concilium
 Tridentinum de Seminaris ejusmodi in reformatione decretum
 disponens, fundamentum et constitutum genus amoliri a se
 ceptat, multiplices, onerosasq[ue] ob causas. quidni si
 a potiori deinceps Academiis, cum scriptis et Seminariorum
 convictuum rationem habeant, et minus cum Instituto Societatis
 connexa, imo ab eo magis aliena, quam Seminaris Episcopali-
 rum Galliae Germaniae ve, videantur, et studio Theologiae et
 manum Cura Apostolica consecrata.

Adversus tamen te oro, ad verba saepius repetita h[ab]ere
 pensationis. arbitrij Adm. R. P. Nostri Generalis, et circum-
 stantias rerum ac Regionum, offensam q[ue] virorum Principum
 declinanda. quantum ex ip[s]is videas ab ejusmodi Adversariis
 tum secularium contuberniis gubernandos liberam se
 exoptare quantum sua de se est, ita omni sapienti provi-
 dentia reservasse aut gratificandi principum desiderio
 aut proximi pro divinitate circumstantiarum h[ab]ere
 pensationem, ad salutem utilitati, et promptitudinem
 potestatem in decretis et canonibus ejusmodi dispensandi
 si plures concurrant causa, et Arbitrio R. R. Nostri plen[um]

dispicendum ac statuendum reliquit, et contra propensionem
suam suscipiendi potestatem fecit. ad obviandum multo
offensis, posthabito hoc laque in comodo, imo damno libi quo
libi.

¶ neque porro admirabimur si plurima in urbe patrum nostram de
ventuti, pauperum praecipue adolescentum, imo etiam nobilium
Adolescentum saecularium domicilia tam in Gymnasiis tam
in Academiae Universitatibus gubernari videas a civitate
persuasum habere eam curam cum dispensatione Generali totius Ci-
vilitatis, discussis caeterum longa deliberatione momentis nec
temere nec facile assumptam fuisse. Sed de fideiis aliena non
civilitatis propensionem exposita. Velificatum, et satisfactum fuisse.
neq. ab his onere et incomodo eandem curam retineri. sed neq.
absq. fructu multiplici, qd. sufficit ut civitas haec in comoda
commoda talis prospiciat, quam diu vixit suppeditat, ferat in
gratiam. etiam alie moxnis adjuva.

Sed neq., ut confido aurem jam fidemq. dabis Legationibus
de civitate vel legi opinionibus, ac Legationibus, qui ex ipso
quod civitas haec in declinat, et ebhorret, occasionem pro-
munt. in aiori modo civitatis, dum vixit tot gubernandis de-
miciis cupiditatem regendi, dilendendi seseq. ultra modum
dilatandi ambitionem appingunt, quasi aviditate plena
horum curam involant, alij praenuntiant seseq. minus modis de-
his ingruent. En quam difformia haec dicta, Studij civi-
tatis hoc in instituto expressis: en! quae merces, quae ve mundi-
gratitudo pro incommodorum adjuvamento tolerantia! Sed
inania hic huius, qui placere mundo non quia sed huius de-
hant complura, adeoq. egena humania Gymnasiorum minorum
et mundicane cogant parum Regentes hos profecto speciosos,
magna profecto, ad civitatis aut cupiditatem aut ambitionem
acupis huius placet, et vulgi, sed iniquis opinionibus. Ita
autem praetiorum ceteris benevolenta, Lector benigne, quae ca-
put hoc pfolvis, et penitus huius propensionem cogno vixit
adhuc vulgi errata, videre se faciat, aut alios erudire, de
vera civitatis constitutione in regendi Juvem domicilij,

ignaros cum bonis solent educare, neque magis libertatem,
quam dum veritatem lucet.

Caput II.

Societatis Jesu Institutum in suber-
randis Juventutis etiam nobilis contubernijs
cum dispensatione acceptatis nullam personis
suis constitui admittit laborum mercedem, aut sa-
laria stipendiisq, sed solum debitam et congruam
vitae sustentationem exigit, ac necessariam ad
sua munia provisionem.

Quamquam dignus mercede sua sit operarius, neq, vitij
notam, labemq, affert eandem ut par est exigere. Societatis
Iesu abbas in Institutum hujus quibuscunq, velis et intelligas
de ministris ejus, omne repudiatum à se hujus voluit, huc
stipendium, five, mercedem, huc etiam elemosinam, si-
nem uncrativis specie, et laborem in tantu porrigi ultro
nei licet videat. Sola laborum hujus sibi in Dno Iesu labora-
tore nostro mercede unica magna ^{revera} nimirum. Quamquam ava-
ritia eam in humilari, à malevolis, aut Ecclesiae hostibus
non raro audire, sit, à vero tamen calumniis has omnes
abesse quam longissime Institutum ejus tanto largius
edolet, quanto magis, ut vel omnem Avaritiae fuciem amo-
liat, etiam licitum justamq, mercedem suscipere in labo-
rum ac ministeriorum hujus quovismodum prohibet, legem
sancta et irrefragabili, et in ea neque ipsius totius hujus
latij Caput Generalis Praepositus dispensandi relictu
hbi habeat potentatem, immò commendatam antissimè ut
observantiam hujus legis nostrae quam fortissime pro-
moveat, et doceat. huc quod illi latij in Societatis
Institutum audiendum est. et intelligendum.

Et imprimis quidem brevitate gratia de in epitoma in hunc
hi velis Iesu conligata haec fidei longè tracta. Parte 4. C. 2. §. 1. Epitoma.

" Quis dare debemus quod gratis accipimus, nec postulando nec
 " ad mittendo Stipendium, vel eleemosynas vel quodlibet mihi factum vel
 " rationem vel praedicationem, vel quodvis aliud officium nostrum in statu
 " si compensari videatur. de qua prohibitione accipiendi stipendia
 " pro ministris in constitutionibus inculcata, cum dubitatum fuisset
 " an ea inducerent obligationem ut voligantibus, an constitutionis
 " nisi tantum. nihil in alteram partem plane definitum, sed
 " quod officina ejus legis observatio tanquam necessaria oritur
 " commendata. prohibitaque ne ullus super nos, ac ne ipse quod
 " Praepositus Generalis in ea dispenset Cong. 5. Decembris 29
 " declaratum praeterea nullius super nos super ea re vel licentia
 " vel dispensationem seu licentiam seu validam esse. quare
 " hic donantibus ut constituta sit, id fieri in huius ministerii non
 " admittenda, donec donantes plane intelligant, accipi non
 " posse nisi nomine eleemosynarum. et de clausura alio respectu
 " ut habet Cong. 12. Decembris 40. videri possunt aut remitti ad citatas
 " in Epitome a Julio III. incipiendo reliquas constitutiones
 " partes. quod ibi habetur, quod eadem Epitome relatum
 " Greg. 2. de rebus huiusmodi: Parte 2. C. 1. P. 5. adeas in
 " ter constitutiones incipiendo, cum Civitas perusina in be
 " trone quadam publica literarum, humaniorum opera curanda
 " et hostis ita fuisset, et Collegio nostro Perusino, loco stipendi
 " quod praebitionibus huiusmodi lectionis solvi solebat centum
 " aureos huiusmodi annis. pro eleemosyna tamen non pro sti
 " pendio solvisset; unde in domino expedire, ut nec lecti
 " onis illud munus, nec centum illi aurei in posterum ad
 " ventum.

Cong. 5 Dec. 29

Cong. 12 Dec. 40

Ord. C. 1. § 14.

" Hac ita constituta Societatis pro cuius ministerii
 " absque mercede obediendi ratio, et absque remuneratione labo
 " randi in emolumentum peragimus, quantum ab omni avari
 " tia et habendi cupiditate alienam esse docet Societa
 " tatem Iesu Sancti Majori videtur utilitati, ^{servit} commodo, ac tam
 " illis sive Conventui Episcopalem in Gallia, sive Academ
 " rum Nobilium nomine conpellentibus contubernijs, ut
 " eam oblata dispensationis ^{beneficii} ab Adm. R. P. Praeposito Generali
 " totius Societatis, ad gubernandum, erudiendamq. No
 " bilitatem suam operose sibi favori et oraverint huius

Illis quidem domiciliis academicis eximio cum utilitate
emolumento, et impendiorum non contemnendorum lucum
quod fieri oportet h. Academia ab alijs salaria recipiendi-
bus, imo exigentibus laicis sacculantibus dominijs administra-
da foret, dum interim ^{Academici} ~~liber~~ labor quatuor, licet aliis aliam blan-
onus. cum obtruncatio ~~et~~ multos relinquens in retributionem.

Illud autem singulare dignum animadversione lectori
arbitror, quod in ea munitione in locis, compensatione, gratitudi-
ne et mercede mercede, ipsam lacum, et annuos eleemosynas nomen
in controversiam vocat et questionem an et omnino semper
talis sit et admitti et sumptibusque provisione possit a nos-
tris ordinibus licet mendicantibus se proficientibus. aliquid vel rationaliter
conjectura esse possit eam huc collegio hoc personae pauli de hys
his intuitu laboris praestiti cujus cumque etiam obsequij parte in fu-
torum cum vita aperta in periculum expositione, huiusmodi in qua
eam remunerationis nomine aut intuitu huiusmodi dari conjectura
sit, nullo modo recipienda sit, nisi plane ab omni omni ex parte
di intuitu depurata esse constet. ac proinde quam tuto pos-
sita sit hoc omnis opera in persona quavis nostra instituta
licita sit hoc omnis opera in persona quavis nostra instituta, ut nisi
licita sit hoc omnis opera in persona quavis nostra instituta, ut nisi
perdita eam conscientia damnare velis, dubitare nequeas ubi
licita sit propria minimi indicantem, maxime remotam, quod
ipsam liberale oblatam eleemosynam, nisi huiusmodi depuratis
omni modo conditionibus, suspectam alias, nec sibi nec domui, huc
collegio admittere possit. Hoc quidem ita communi omnibus sta-
tuta lege, et humani 27 Regula. Omnes sub Obedientia huius "
licitatis meminerint, se gratias debere, quod gratias acciperent. "
nec postulando nec ad mittendo stipendium vel eleemosynas, ulli "
quibus Missa vel confessiones vel praedicationes vel quodvis "
aliud officium ex ipso, quod licet, iuxta nostrum institutum ex "
esse potest, compensari videat: ut hic majori cum libertate possit "
et propius adificatione in divinis beneficiis procedere. "
Excludit proinde vis huiusmodi dispensationem Generalis Praepo-
si h. Academia Nobilium, sive Rector, sive Lector aut praepositor S.I.
cujus cumque disciplinae, aut quodvis manus ex obedientia huius-
modi praeter solam victus et sustentationis necessitatem, oner-

Reg. huius 27

Stipendium, Salarium honorarium ipsam elemosinam sicut
 oblatam, De quadam ratione conjectura licetiam quocumque modo
 remunerationem laborum redolentem in solo Deo hanc omnis
 laboris mercedem, magnam nimis unice proponens.

Caput III.

Negue tamen hęc Societatis Charitas, atq;
liberalis absq; mercede serviendi Nobilium etiam
Academij promptitudo, communem Mater an-
ticipatam dñis favorem personis suis Religiosis adē-
ptum, eorumq; victitandi conditionem deteriorari
voluit, qvō minus debili habeant, quam congru-
at ijsdem ex suo Instituto et recepto Provinciae more
~~De neq; superflua ac laetitias inconvenientes ad-~~
~~mittit.~~

Non est tam speciosa virtus ulla, quā suam non ha-
beat inimicam difficultatem, et pro molimento et com-
modo alij, plena cum charitate ministrato ipsa recipiat detrimen-
tum; Hęc Religiosa Ministeria sua in proximis mole-
mentum absq; mercede et retributione obeundi charitas alij
Sapientioribus, etiam de populo eam procurasse videbat, fūm
multiplici in ejus modi per dispendia rationem hunc pro doni-
cilio accurando, ut omnino plurimum affectu et estimatione
ac commendatione Societatis totius grati agnoscerent, et multa
benevolentia, ac reposita in Societatem fiducia commendarent.
aliqui pauciores admodum, quod liberrima in hac potestate
societas habet, in obligationem quandam trahere conantur,
et charitatem Societatis suis com adij, facere tributariam, eamq;
exigendo, aut minuitando, ita adigunt, ut ex metu offensa reve-
rentiali, invitam ac deprecantem munia subernandi susci-
pere faciant, ac demum ita despotice habeat, ut ferire nec ea
quā ad sustentationem congruam necessario confere censent,
sine difficultate aut dispendio obtineant, imo et victitandi
rationem deteriorari suis videat Societas, et minorem eam
quā vel mos Provinciae vel institutum, in ejusdem domicilij
extra collegium assumptis debent. atq; quāquam privata cupit
virtus defectum rerum necessariorum in gravati ferre visa sit

Plerumque tamen de his filijs Societatis cura atq; sollicitudo ex-
git ipsi dem praecipue in Academia ministerijs et toto occupati,
omni modo provideri, huiusmodi res academica huius cum bono-
re et progressu et conservationem spectare desiderat.

Qui proinde obsequijs et cura Societatis iuxta huius in-
stitutum, et operanti anni in Academia nobilium conser-
vationem et Administrationem ~~et~~ animo huius de crevit
dispensatione oblata, licet eam ubi atq; retributione
et mercede servitorum ut par est optime intelligat, honeste
tam attemperat virorum Academia illi servientium sus-
tentationem, pro in victus, amictus ac habitatione instructa
consistit de regere non potest, alias pro huius ordinis ratione
mendicandum, ^{foris} et ex elemosynis petendum ~~foris~~ aduinculum
et preciosum splendendum Academia Nobilium statum
Romae, in domum mendicantium nasse concedat, prout
Nobilitatis dignitati honorificam. et servientibus huius
plenum amantudine.

Ut vero mentem quaedam norma intelligatur, quae
nempe illam intelligi, quantum q^{ui} hominum ^{huius} constituent locu-
tas, cum paupertate huius conformem, in domicilijs etiam ex
tra collegium habitus sustentationis rationem. adverte
in casu huius solite rationabiliter. adverte inquam leviter
et hinc Societatis in ea materia constitutiones parte 3. C. 2. §.
Examinis C. 4. § 26. "quae locutis gratia de in compendio, de pito-
instituti parte 2. C. 2. lib. 5 §. 6. 2. quae huius
In ipsa quae ad vitam vestitam et habitationem et alia cogniti-
necessaria pertinet, quamvis huius in quo probatur virtus, non desit
tamen pro huius huius huius. rationem omnia mentis pauperibus
accommodata. Generationem vero in vestitu Provincialis huius obse-
fieri al. Primum, ut honestus ille sit, alterum ut ad utrum con-
nem et approbatam honestam huiusmodi huius, in quo virtus
accidit ad alia. Tertium ut professioni huiusmodi huius non repugnet
quod autem laudabili consuetudine in nostrorum victu ac vestitu
exhibet omnibus ad valitudine huius conservationem ab cultum parti non

Constit
P. 3. C. 2. § 3.

Ex. c. 9. § 26

Constit
P. 6. C. 2. § 15

Reg. Provinc. 24.

libus in ductum est, non imitandum. Hanc ipsam honestatis
convenientiam suis a beatitate Jesu Christi in sustentanda vita con-
stitutam roboravit et uberior declaravit Julius III Pontifex
maximus in Bulla. Exposuit debitum mox primo beatitudinis, Julius III in Bulla
et nempe ab incarnatione dominica. 1550. Pontificatus huius exposuit debitum
quod ubi ita loquitur: in ipsa quae ad victum et vestitum et cetera
viva pertinent, honestorem sacerdotem cum uxorem et approbatum
uxorem sequenti, ut quod inde pro corporis necessitate, vel spirituali pro
fectus desiderio, abstractum fuerit, et devotione et non ex obligatione
rationabile obsequium corporis deo prout expedit offeratur.

Huiusque hominum Societatis Iam conditio in victu amictu
et habitatione illis debita ex parte est in sola honestate, et con-
venientia sacerdotum probata. quam huiusmodi quidam redde-
re vellent, eorum conditionem a Sole praescriptam et a Pontifice
confirmata deterioraret, simul oblata Academicarum Minister
exigeret, quod non equidem ne quidem pro laico honestum sed
minus sacerdoti sed despotice haberi nemo non videt ho-
nesti aestimator, aequus et iustus. Sunt quae deo optarent credi
Societatis Iesu homines huius domiciliis oblectos a loco
ut Paulum Eremitam solo pane panis, ut tanto amplius pro
cerent impendit in huius utilitatis commodum, leviterque
autem eam quam honestas exigit sustentitionem debitam
attenuarent, et ex quo meliori libi suam panis buccella
communis Iudicium honestorum virorum, prout credent, illi de
feriores ceteris redderent, iniqui scilicet mundi ineligis
hos huiusmodi servientes, et gratitudine et pietate. Ad quos viri
de tractum sibi ^{hunc} communem omnibus panem Societatis non viri etiam
tutis locum dantes, molesti quidem, attamen modeste latuisse
non possint, ab his hoc attamen exigi nequit, iuxta a se ipsa
Societatis constitutiones, etiam ad paupertatem reflectentes.
Atque libet proximis ad rem accedam, et ne cuiusvis arbitrij
varietati debita illa sacerdoti honesto vitandi ratio laudanda
habeatur, expedit normam praedictam, et communis Patriae more et
Germaniae probata consuetudine veluti, ac secularium honestorum
etque ac Religionum suam ^{paupertatem ubique} mendicantes se profitemur

victitandi ratione non nam vivendi, et vitam hunc laudandi defensor
 videat, qui eam consequi velit, quid honestus, ^{et vel} neq in finem de me-
 ria civis, quid melioris conditionis quales sunt patricij, aut
 in ubiqz ministerijs occupati, melioribz in artibus, in virtutibus et la-
 potestitatibus habeant, certe Sacerdotem honestum, non ad in finem ad
 mechanicorum horem ac plebem devolvere voluit, sed melioris
 civium Urbiumqz Mayorum mori addiceret: at quis non Germani-
 nia in summe communi quinqz vel sex ferculis jureculis et legumi-
 ne in summe computatij et coctum et effum non apponat ha-
 menta, imo communius, non adjiciat adhuc ferculum. imo
 et patrum non delibet vinum, in vinum hic murem et
 studij refrigerationem. Dispicitur potest veterima, vetustissima
 Ordinem Sacerdotum victitandi norma. Hanc aut exeffiv-
 supra honestatem Sacerdoti probati Societatis vini agere ut h-
 dem de mensura norma hinc erant, itaqz ab errore pro-
 dem de mensura norma hinc erant, itaqz ab errore pro-

Sed nec jam Societatis communem victitandi morem palam
 facere et exponere venor in nostris Germania Boemiaqz terris
 ac climate caeli unitatam. alia namqz Italia alia ultra ma-
 rinis, in Provinciis pro loci et aeris circumstantiarum varietate
 Germania Boemiaqz stabili i prima va Provinciae consuetu-
 dione in Societatis Collegij victus ordinarius Sacerdotum con-
 stat ex tribus solum ferculis, praeter Jusculum quoddam libellum
 in prandio totidemqz in caena. et poculo vini patrij levionis, solum
 Sacerdotibus quotidianis. At haec quidem regulis Collegiorum vi-
 tita ratio, ubi inde festis Majoribus, ac et his recreatione dictis
 pro refrigeratione melior, neqz ullus plus his exigere neqz audet
 neqz potest. In domicilijs vero alij extra collegium habitant
 mensa quidem paulo melior in more est, non tamen absqz
 futa mensura. inter haec numerantur residentia, aconomica
 Missiones Stabiles, Seminaria Convictus, quales proqz domicilijs
 foret Academia Societatis Rebernis tradita. In his quatuor
 aut quinqz fercula cocta partim partim effa praeter Jusculum et
 lactucam levem admittunt ad prandiam, ad caenam vero mi-
 nempe bula. bubula. idqz ob majorem ipsi in domicilijs labores aut
 horum paucitatem veteremqz a prima romae laudata probatiss-
 Simiter et poculum vini patrij praeter communem censuratum.

hic quoque tenor Boemicae Provinciae legibus semper erga hos est, ut prius
 vus et hucusque continuas, qui citra dubium inter eos mores referri possunt
 seu potest de quibus Epitome instituti locuta videtur nempe: § 7. quod ante
 lauda huius consuetudine in vestimentis victu ac vestitu, catenisq; ovis
 ad valetudinis conservationem, et cultum pertinentibus induta est, Epist. 2. 2. 25.
 non imitata videtur. Unda consuevit nec illam victus vestitus est
 quod quid ad sustentanda adum habitanda adum, et cultu catenis in laudabi-
 lem consuetudinem receptam ulla ratione ex arbitrio quocumque in
 seniore imitari posse contra Societatis constitutionis transgressionem.

Sicut autem provida hominum Mater Societas, nil honeste libere
 convenienti vite honestati deesse vult, ex parte sua duo tamen
 Observanda humiliter in his voluit a nostris. Unum quidem ut hi
 necessitas, aut ratio quaedam ponderosa ipsi dem quidpiam detra-
 hi de ipsis cogent, id virtuti suae tribuant tolerantius ferendum
 tanquam effectum quendam aut occasionem pauperlatibus
 exercenda, quam deo voverunt s. Religionem Altarium et
 quem ad modum de necessariis ad vitam sanitatemq; conserva-
 dam providere constituit, ita Superfluis, ac frivolis omni-
 bus abstinere precipit, quae Modestiam et paupertatem
 eandem eidem minus conformia offendicula parere possunt
 Victum proinde honestum ad convenientiam, non autem ad
 Lavitias, et capedias, vestitum ad decentiam non autem ad de-
 perfluum splendorem, habitationem ad comoditatem sufficientem
 non vero ad exquiram, et ornatum admitti vult, quocumque
 degerant in domicilia seu Rectores seu Praeceptores assumpti.
 in omnibus, Gloriam dei, nostrorum in spe paupertatis profe-
 ctum et proximorum adificationem spectans ac intendens.

Hae sunt quae nostris quocumque seu Collegiis seu contuberniis
 communibus, et vivendi lege conveniunt. nec minus proinde
 de etiam Rectoribus debitor, sed nec laetior multo, nec habita-
 tio convenit regulariter loquendo; quod si tamen mensam laetius
 rem Nobilitatis majoris complures s. paupertati animi facile oc-
 curri potest hanciam principum filij habent, ut supra dictum est. de vestitu
 varietate academici s. hinc quam complures ferunt unum alle-
 rum q. supra quam nostris competit addi postulant, per accidens

eveniet, cum viz aliter decessat. Pluribus et proprium pro spici pro
 eadem eundem menta fui et honorari, non minus quam Praefectum
 Junonis ejusq. nobilitatis etiam laicam.

Caput IV.

Necque à nostris Superioribus Societatis, Cura Ad
de mixta Lex Seminarii sed seu Privilegiis Nobilium seu
cujusvis ^{similij} domicilij secularis Juventutis per dispen
sationem suscepta onera et obligationem aliquam
nisi, nisi instituto Societatis consentaneam admittit

In cura quæ ad Domiciliorum secularis Juventutis
si quam Provincia aliqua cum A.D.P. Nostris Praepositi Gene
ralis solius Societatis, cui soli potestatis Societas Congrega
ta commisit, modo et conditionibus certis, curam aut assumptis
oblatam, aut assumens, non minore, imo majore maxime proce
dere eam oportere cautela, et providentia, quam in quacunque
huiusmodi ipsius Societatis fundatione larga et liberali acceptanda, mini
us declinandum caveendum hinc a cura, ne novum onus nova
obligatio, inducatur, præter eam quæ soli instituti et
ministeriorum ipsius Societatis constitutiones servandorum ac exequen
dorum est, ut fundatione collegij acceptata, et liberali ad susten
tandum Sociorum necessariam Collegio numeram donatione, non
et obligatione nova fundationis, sed et haec instituti obligationis Regula toti
Societati communi ministeria sua ad gloriam promotionem
salutem propagandam, exerceat, obsequij quo hinc et Amen
fundatoris, et Societatis Instituto hinc fiat.

Hanc præcipuis in fundationibus Collegiorum acceptandis
cautelam instituti Societatis expressat et promissa acceptandorum
Collegiorum, et decretis et Canonibus Congregationum Generalium obser
vanda et in regulis hinc relata et data à Reverendo Patri Nostris Lai
ria Praeposito hinc Item. quæ ita habet:

Consideratis operibus et ministerijs, quibus ad gloriam, et
animarum profectum Societas nostra occupatur, et ~~et~~ et
considerata hinc obligatione charitatis quæ ex Instituto tenetur in
ipsa perseverare; re prius præmeditata et cum hinc hinc Affiliatis hinc

Conq. 2. d. 93
Can. 5 Cong.

in consultationem adducta, et domino commissa, usum ad nihil
 ut in collegiis, quae deinceps divina Majestas fundare digna bitur,
 novae a nobis obligationes non admittantur. Sed qui deinceps in
 finctu, et obsequio quod praestatur in hunc, cum ac utilitate communi
 quae dei gratia proximis perveniat, commotus collegium aliquod fun-
 dare voluerit; pure et libere, absque conditione vel modo, donatio-
 nem faciat dotationis, quam Dominus deus noster offerre vult.
 Societas vero non est nova obligatione, sed est sua antiqua,
 quam ut diximus habet, curat ut bene adum numerum eorum
 qui in tali fundatione hesitant potuerint, in tali collegio numerum
 opera novum constituat, qui quidem in illo per se nostri instituta
 legere aut in vinea domini. Deinceps divina bonitate spera-
 mus Christiana hac simplicitate, quae ipsi innititur, progrediamur
 Societatem perseverantiam perennem; nec desituram illi assistere
 ad quod secundum hanc vocationem obligat. Fundationis enim in-
 tentio ita implebitur, cumque tollentur hinc inde causa inquietudinis,
 quae humanis cautionibus oriri possunt, aboleant, quae quantum
 vis caute et circumfrecte transigantur, nihilominus semper ab
 humana astutia labefactari possunt, ut ipsa experientia ostendit
 quae tam in alijs Religionibus, quam in multis nostris locis
 nos docet, praedictum modum fundationis partibus omnibus bene cadere
 ad divinum obsequium, et commune bonum, quod optat.

Hucusque tenor Instituti, de Collegiorum fundationibus accipien-
 tandi, ab omni nova obligatione Societati invicenda et liberandis et
 eximendis. neque aliter de fundationibus quorum causa domini
 horum Seminariorum, Convictuum, consequenter et de eadem annua
 cum nihil, Societatem spectando, ad invicem in eo differendum habeant
 et de ipsi Societate Seminariis nominibus, qui communiter intelligantur
 si namque in fundatione propriam personam, absque omni novo
 onere et obligatione donationem dotationis, liberam esse
 constituit, quae ratione, in occupanda fundatione ducuntur
 his secularibus, ab ea obligationis omnis, super ad alteram quam in
 Instituti huius, recedere se velle intelligi possit, aut hinc ad vultu
 fundationem aliena persona necessariam credi liceat. cum modo alio
 no, et hoc cum libertate, desⁱⁿ offendi-ⁱⁿculo per obligatos emergerit.

et ad eas confectares: imo quae etiam simpliciter omnium eorum in
Lycæiis Iuventutis domi et huius curam, ut C. I. vidimus, amoliri et sua
vel, et praecipit, quod in super onerosa et obligatoria, ejus dispositio^{omnibus}
contraria, ab ea recipienda in curam exponi poterit, aut valere.
in ipsum, eamque onerum et obligationum amolitionem in fi
nunt luculentius huius in decreto 18. Longo. 2^a huius ut de E. Long. 2. d. 28
piscopalibus in Gallia clericis Seminariis huius. Dum etiam illa
non admittenda esse decerneret. Subiungit. Per tamen fundatis
perpetua et insignis huiusmodi seminariis ita fieri, ut huiusmodi
conjunctionem Collegium nostrum valde promovere, et abundanter
habetas operari idoneis, et libera eidem civitati gubernari com esse
vel placuit admitti posse et dispensatione Praepositi Generalis et ali
ter. in quo decreti contextu, ut vel sub dispensatione acceptas do
miciis ejusdi cadere valeat requirit huiusmodi conditiones cumula
tive conjunctas. 1° fundationem in signem et perpetuam; Insignem
ad sufficientiam plenam, ad evitandum onus alendi et alia motibus
et semper perpetuam, ad evitandum onus obligandi cum tempore
reddendi 3° ut ad etiam conjunctionem Collegium valde promovere ad
evitandum omne detrimentum et domicilii corruptionem et in com o
ditatis varia ferenda obligationem. Perferendam operationem
et fructum spiritualium in populo promotione uberioram 4° et
abundanter huiusmodi operari idoneis, ad evitandum onus substitu
endi continuo etiam in defectu personarum emergente posthabita
Collegii administratione munitionem Apostolicam, et ejusdiminu
tione. 5° et maxime. A libera eidem civitati gubernari com itere.
ad evitandum et simpliciter onus in gubernatione huiusmodi tradita, et
hanc in disciplina etiam quam rei economica reddere facti sunt
vel dispositionis rationem, consequenter a huiusmodi civitatis modo et non leve³
rationibus dependentem, subiungit. huiusmodi Instituti, ejus
que gubernandi methodo. 6° ne praecipuos Seminarij ejusmodi dante
tur separati ab iis qui in huiusmodi huiusmodi praesent pro huiusmodi insti
tuto. videlicet ad evitandum multiplicandi personas huiusmodi obli
gationem, etiam in huiusmodi recipiendi et huiusmodi. Ubi etiam
huiusmodi praesentia a civitate Seminarij Iuventutis Studiorum pra
stita fuisse in bellis benevole lator, aut pro videtur, non ex
obligatione facto et conventionem, stipulationem aut contractum, sed

ex parte charitatis spontanea, quae munia civitatis nostrae semper con-
satur, et per spiritum plenum unius civitatis et operatur et gubernatur, prout
ita ac ministrate fuisse scire ~~et~~ debet.

His quidem obligationibus onantibus expressis plene libera civitate
tam primum, et adhuc magna cum discretionis dispensandum re-
liquit in A. P. Generalis potestate super acceptanda omnia guber-
nationis in tali domicilio Inventurij. Exemptione, etiam quod
obtemperantia decretis in ea alia sic gubernari decepta etiam
nobilitatem semina in aliis domiciliis. ut videri in Aug. ff. d. 25.

Con. 12. d. 25.

Supra libro huius C. l. citatis. Totumque id ad declinandum sum opera commendat
et dispendium, quantum ultra opussum Principum personarum personarum
eodem Generali proposito committit, ad decernendum pro circum-
stantiarum et provincialium exigentia.

Caput V.

Sed neque breuitas acceptatâ per dispensatio-
nem Domicilij cuiuspiam etiam Nobilij Iuventutis lu-
cularis obligationem admittit reddendi rationes seu
Gubernationis, seu rerum et proventuum temporali-um
præterquam Deo et Societatis Superioribus conformiter
ad huius Institutum.

Gubernationem Domiciliorum Societatis Iam cura tradi-
torum liberam esse oportere, neque obligationibus, neque oneribus
restrictam et ligatam satis exposuisse visum est decret. Cong. 2. d. 168
gationis 2a Decembris octavum. A quam nervose Sæpius in
instituto repetitum obligatione, et onera ab instituto nostro
aliena, Societati delinandas, et amovendas, neque ulla ratione
admittendas esse abunde omnibus prope prioribus libri huius
capitulis et ipso instituto huius contextu abunde arbitror in-
notuit. Quis autem illi libertati gubernandi, magis adven-
tans, quidque gravius onerans, eamque restringens esse potest, quam
obligatio reddendi rationem et factorum in gubernando, et
et fundorum ac proventuum in administrando, hæc alteri quæ deo
unigeniti huius Moderationibus reddi exigantur de eo domici-
lio, quod contra pensionem suam, et per dispensationem insti-
tuti sui, et gratis insuper absque stipendio mercede et, salario ex-
pectata erga proximum charitate, Sæpius, et instantius quæ requi-
rita gubernandum suscepit; quis id fundamentum exigat, si
huius institutum hac parte saltem intueus cognoscat, eamque
obligari ad hæc veliter vitam, et instituto suo contra niti, quod
Auctoritate Sedis Apostolicæ probatè confirmatum sua vivendi
et proximo servitendi ratione arguere proficere. Alienum pro-
inde ab instituto ejus est, onus obligationem ejusmodi suscipe-
re, nisi ei præcipiat, qui Summus ejus Pater in terris Christi Vicarius et caput Ecclesiæ
est, præcipiat cui uni post Deum singularem vovit obedi-
am huius

A Sacramento dixit. cuius arbitrio et voluntate tota Societas
 vivere obstricta est filia obedientia tanti Patris. Sed cum mo-
 menti est Societatem ad suscipiendam Lex Academia Nobili
 seu seminarij Nobilium Juventutis curam et minime tibi et gra-
 tam, et in ^{com}stituto ~~pro~~ convenientem postulare, si eam quae
 statis in ^{com}stituto est, libertatem, et honestum ^{at} obligatio-
 nem immunitatem fundator domicilij talij tribuere nolit, ut
 agat et operatur, et regula sua? neque se ad ea obligare potest, si prius
 pro Collegio ^{pro} suis ea dotatio nis fuerit donatio, minus pro alij
 quales sunt Nobiles Adoluerentes? Si autem sese ad Nationem
 seu Eubernationis, seu proventum rei temporalijs gravari po-
 tere? oans maximum et obligationem tibi hujus in ^{com}stituto
 plurimum adversantem ferre cogere? propter ^{com}stitutionem
 innovationum in quietudinum, immo et variationum in maximis
 aliunde adij, tum hareris, tum saeculi pravi persecutionibus
 obnoxia, et in defensa bello cuiusvis exposita. quae utilitas
 quis fructus tanti oneris? nisi inquisitionem, judiciorum
 opinionum suspicionem, Legislationum, innovationum
 ac damnoarum et molestiarum litium, et discordiarum an-
 plissima facundissima ^{et seget et metis} ~~et seget et metis~~. Quis pro Societate
 offensus ejusmodi rationum exigendam potestatem tibi
 reservans, illico non exacerbat multiplicaret, observationes
 in suspicionem trahent, documenta exigent cumulationem
 et plurimij ejusmodi facile ad inventum criminatibus
 afflictam Societatem semper flagellaret? Discegit Socie-
 tatem ad eam hanc Domicilij Juventutis Nobilij advocare, b-
 eam dea in libertate non lubet nec sua in instituto integritate
 vare? quae rem et vita et domus quae confusio ac detrimen-
 ta omnibus emolumentis hac restrictione operatis majora?
 an non satis pro abunde prospectum sit Academiae Socie-
 tatis curae commissae Solij Superioribus Societatis rationibus defen-
 dis obligari, qui fidei potioris de saeculi filijs sit, docendo
 vivo religioso. Sumus Xpi in terris vicarius, locum confis-
 dit, ab Episcopis piam causam administrari eam episcopi
 saeculi filij, onerata quibus debet hic capitulum placuisse.

declarat, bligz spontaneo Charitati obsequio, non iustitia obli-
gationi, preta in futurum suum vult esse manet obsequio, et a
ministratores seu Collegiorum, seu conuberiorum nobilium Socios suos
solis lictis ejusdem Superioribus legitimis subordina ta et abijs solis
dependentia.

Caput. VI.

His ceterisque Societatis Iesu constitutionibus
 Stabiliendis in traditione ^{etiam nobilitate} fundationum, ac
 publicis instrumentis ^{F. y. m.} mox a primario ^{Salutari} ^{F. y. m.} ^{F. y. m.}
 bus clausulis providere in more fuisse ostenditur ^{Fraser laud}
 Fundatorum. ^{debruy comen} ^{dare.}
 Sumorum.

Multis admodum prolixisq; forem, documenta addu-
 cendo quæ præsentis capituli comprobent argumentum. Sunt
 quidem nonnulla ex ijs quæ in laude et commendatione manens guber-
 nandi juventutem cognitam per spectam hibi ^{ad hunc} scribunt, quod ipsum
 instituti huius rationem probare ac firmare videb; ^{bonitatem ad eam}
 modo admovent fecerunt, uti in bellatua Urbani VIII. quoniam
 divina bonitati, in erectione convictus, Pontificij Dragenij ^{legem}
 dum Sedes Apostolica motiva sua foundationij clauis ^{ad obsequium}
 Societati tradita exponit his verbis. Ceterum cum dilectorum "
 filiorum Presbyterorum Societatis Iesu in hoc educandorum in spi- "
 tandumq; adoleventium munere, diligentia fuerit integritas, etiam "
 alijs huiusmodi collegijs, et in hoc ipso ^{habet} cognita sit. atq; "
 spectata, idem collegium atq; Scholam illius, ipsorum huiusmodi "
 fuit regimini, institutioni doctrinae atq; prudentia eadem auctoritas "
 ubi etiam perpetuo subijciunt, atq; submittimus. huiusmodi "
 Sedis Apostolicae oraculum in Societatis elogium, cui omni-
 per spectam in pluribus ejusmodi convictibus ^{bonitatem} ^{officiis}
 oportuit, cum plurimas ei. pro gratias et firmitatis contulisset
 incrementa, dum ipse vivendi regendiq; juventutem methodi-
 ac doctrinam commendat, instituti modum probat, roboratq;
 minime ab eo discedendum pronuntiando haud obscuri.

Hæ quidem de Juventute Ecclesiastica Sedis Pontifi-
 cia elogia, cujus Singularis solius potestatis est etiam con-
 trarium institutum huiusmodi expedire, iudicant ordinare atq; uti
 re, nihil tamen innovavit, sed in hunc eodem tenore ^{etiam}
 et quidem in perpetuum juventutem suam gubernandam
 videt, et submittit. recte instituti plana libenter retine-
 cui an si rationibus à Societate exigat parum ut huius Pontificis ^{in hoc} ^{etiam}
 re ipso instituti ratio et obedientia Juramentum ac vota obligat
 uno atq; unius facti ratione reddere, huius ab omni alia Jurisdictione ^{Episcopi} ^{habet}
 qui rationes quæ eam a huiusmodi regere non possunt gubernandi

Sed et Juvenculis Nobilibus, Laicisq; fundata Scholarum
 Domiciliiorumq; contubernia, sive privatorum fundatorum
 dita libertate liberae Gubernationis beneficia etiam prima va-
 ta ac praesentis saeculi reperirent, quae ^{testimonia} rationem accom-
 bemandi, instituendiq; Juvenculorum ejusmodi doctrinam pro-
 dentiam ac fidelitatem cumulatam laudibus, commendant, et
 commendando constituimusq; probant, ac conformari ipsi de-
 micitia volunt, non difformari; imo inclaris phareisq; etiam
 ea quae instituti ratio exposcit, praecipue in eo onere, et
 nulla ratione praeterquam deo et hominibus laetis dand-
 eorum libera gubernatio sit adstricta, ne quidem pro hunc ip-
 sum quocumq; tempore, et fortuito casum calamitalem pen-
 tingent. Itaque libertas obliget. ne ulli oneri obligatione
 Gubernationis ad id munus ejusmodi Rectoribus imponere
 institutiones libertatis laedant, et infringi ceassant. quae
 ex Archivis fundationum etiam in regno nostrum patris libera
 titus et Authentici haberi possent.

Horum omnium instrumentorum in vicem Sufficiens
 in testimonium commendationis, et constitutionis libertatis
 conservandarum Studij ac libertatis in Domiciliis Nobilibus
 gubernatione libertate tradita exponere et adferre non in con-
 gruum est Diplomatis Rescribi tenorem, quo Nobilium
 a se fundator, ac clericorum certum numerum in beneficiis
 Convicta Olomucensi libertati Jesu gubernationem tradidit
 Augustissimus Romanorum Imperator ac Boemiae Rex
 Ferdinandus II Nobilibus Juvenculis in Boemia Moraviaq;
 clementissimis favoribus suis provehenda admirabili libe-
 ralitate et munificentia ^{Augusti} gloriosus. cujus tenore clara et
 dem ipsius carpi videmus, utique ait faisset nisi morte
 ventus vitam clausisset gloria et munificentia mentis
 plenam. A^o Domini 1636.

Diploma Foundationis Caesarica
Augustissimi Romanorum Imperatoris
FERDINANDI II

Pro Convictu Nobilium, atq; Ecclesiasticorum
Societatis Jesu Olomucij in Moravia.
Anno Domini.

ad paginam 93. l. c. 7

439.

Copia Diplomatis Caesarei
Ferdinandi II

pro Convictu Ferdinandeorum

Olomucij Libertatis seu
Collegij Academici.

DIPLOMA

*Foundationis Ferdina ndea
Augustissimi Romanorum Imperatoris
et Boemia Regis*

FERDINANDI. II.

*Pro Convictu tam Nobilium quam Ecclesia
Sticorum, sub cura Studijs et Gubernatione
Societatis Jesu*

Olomucij in Moravia erecto

Anno Domini M. DC. XXIV

Nos FERDINANDUS SECUN
DUS Divina favente Clementia Electus
Romanorum Imperator semper Augustus,
ac Germania, Hungaria Boemia, Dal
matia Croatia Slavonia etc. Rex, Archi
dux Austria Dux Burgundia Marchio Moravia
Dux Luxemburgia, ac Superioris et inferioris
Silesia, Brabantia, Styria, Carinthia Carnio
la Wirtembergae et Teckae, Princeps Savonia, Mar
chio Superioris et inferioris Lusatiae Comes Habs
burgi Tirolis, Ferretis Kiburgi et Goritiae Land.

Gravibus Alsatia Marchio. Sac. Romani Imperij Bur-
 govia dominus, Marchia Slavonica Portus Naonis
 et Salinarum Fominus — ad perpetuam rei memoriam
 Notum facimus tenore presentium, et nostro Haridum
 Nostorum Successorum Regum Boemia, et Marchionum
 Moravia nomine, Universis et Singulis, ad quos
 haec Literae Nostrae pervenerint, presentibus et futuris
 memoria commendamus. Postquam praepoten-
 tis Dei extento brachio conflictati prius cum aliquot an-
 norum difficillimis ijsq; debis bellis, eam de hostibus
 nostris victoriam consecuti sumus, quae Regina eorum,
 Provincias nostras rebelles in manus nobis tradidit, ab
 eo tempore nihil magis nobis cordi, curaeq; fuit, quam
 ut publica gratissimi animi nostri erga praepotentem
 Deum pro hoc beneficio extarent nunquam in eo mori-
 fura monumenta. In quam cogitationem, dum
 toto pectore incumbere mus gratitudinis Nostrae erga De-
 um declaranda media quaerentes, id nobis in mentem
 venit, non alia ratione nos Deo gratiores exhibere posse,
 quam ut Divini ipsius nominis cultum, et vitam Ro-
 manam Catholicam et Apostolicam Religionem per
 regna et provincias nostras Dei auxilio iterum recupe-
 ratas propagandam toto animi conatu susciperemus; cuius
 praestandi tanto magis major etiam nobis necessitas in-
 cumbit, quod recordemur, dum primitus Regia Corona in
 signiremur Reptibus, capessere mus, Nos Deo respondisse
 ipsius divini cultus et vitae Religionis Catholicae, quae
 et nos profitemur, incrementa quanta possimus ope
 et studio in subiectis nobis ditionibus procuraturos.

Haec igitur fransionis nostrae memores, praecipue
 vero singulari illius ipsius Providentiae ac opis, quam h
 to Rebellionis tempore, inter varias adversitates et dubios
 belli eventus, mirabiliter experti sumus, quosq; tandem
 Regna nostra et provincias iterato in possessionem accepi
 mus nostram, cum haec non nisi singulari erga nos divina
 propensionis sint argumenta, et quaecumq; erga Deum gra
 tissimi animi nostri significationem pure deprecant. Sic
 tandem inter reliqua praesentis hae occasione in hereditario
 Marchionatu nostro Moravia, praepotenti Deo et adiuto
 ri nostro fidelissimo in Tribulationibus nostris, fidem
 sub initium coronationis datam exsolvere gratissimiq;
 animi partes expleere cum animo nostro constituimus.

Nemirum ut pro immortalis Nominis ipsius honore,
 et pro politica Christiana, magno emolumento et splendore,
 nec non recuperandam animarum ipsius sanguine
 redemptarum salute, honestus aliquis leniorq; fortuna
 Nobilium, ac Ecclesiasticorum Juvenum numerus benefi
 centia nostra in Studiis Olomucij apud Patres Societa
 tis Jesu aleretur, quo nostro laudabili proposito ac facto
 non tantum id Deo cooperante consequemur, ut divini Numi
 nis cultus et avita Religio, ubiq; virorum in praesentibus
 hereditario nostro Moravia Marchionatu per viros Ecclesi
 asticos pietate et eruditione priusq; cultos, sacrisq; Ordini
 bus initiatos propaget, dilatetq; praevis Lectarum matro
 ribusq; animis omnium profligatis, averim etiam Chris
 tiana Politia, à cuius optima constitutione Ecclesiae
 In columbas plurimum pendet, hinc utilitatis et splen
 donis non parum est habitura; Constat enim varijs

variis fortuna, ac praecipui praesenti bellicis casibus ita multorum Nobilium Familias attritas, afflictasq; esse, ut nondum ad suum statum honeste tueri non possint. De sepe numerum etiam cogantur: plerumq; alia ad magna natos: ad quamcumq; sua nobilitate indignam illam conditionem Lectandam abicere, magna cum familiae macula et opprobrio.

Atq; hinc cum Politia Christiana eadem trahit ut Nobilitatis splendore, unde magnam laudem habuit et tingatur, et idoneis praeterea personis ad officia varia in Provinciis obsequenda carere cogatur tum mo cum boni communis detrimento.

Ut igitur huiusmodi nobilibus Familiis prospicere mus cavere musq; ne cum paupertate, ubi fieri solet, dedecus conjungant et infamiam, apud nos firmiter decrevimus Filios eorum liberalibus artibus nostra munificentia imbuendos in Datram Societatis Isem disciplinam tradere, speramusq; de ipsis, ut ubi sub horum Religiosorum Patrum cura doctrinam causerint cum morum integritate conjunctam, eos in tales viros evasuros, qui obpraeclaras ingenij dotes, ac morum commendationem praes alijs ad dignitates et officia Reipublicae promoveri assequi possint quo postea proclive illis erit familias suas vel ex paupertatis arumnis erigere, vel nobilitatem ab ipsis augmentam conservare et verò in ligniter etiam gornare.

Quia propter ad hunc laudabilem finem nostrum consequendum, et ut tanto copiosior praedictorum ubiusq; locis Juvenum numerus ali sustentantq; que ad pro eorum honesta sustentatione civitatem nostram ~~Neutiger~~ Neutigensem in praefato hereditario nostro Marchionatu Moravia sitam cum omnibus et singulis pagis praedijs piscinis Sylvis fructibus obvienti

onibus, iuribus et privilegijs, ac omnibus alijs mobilibus
 immobilibus bonis, quocumque modo iure co spectantibus nihil
 excipiendo Societati semel et nominatim Collegio Olomucen-
 si, quod certa nostra scientia animo deliberato sano et maturo
 Procerum aliorumque fidelium nostrorum accedente con-
 silio, Auctoritate Illgia, tanquam Rex Boemia et Marchio Mo-
 ravia benignissime in praedictum finem damus tradimus
 atque conferimus.

Uolentes et declarantes decernentes ut praedicta
 Civitatem Collegio Olomucensi jam dicto more incorporata
 ita Rector et collegiales possideant, ut omnes omnes reditus
 non alio quam ad hos utriusque conditionis Juvenes, quos ab
 Augustissimo nostro nomine Ferdinando, Ferdinandez
^{volumus} vocari, convertantur, totque numerum alantur quot Ingenio-
 rum iudicio pro temporum ratione alii possunt. Cum
 verò in hoc nostro Alumnatu Ecclesiasticorum fun-
 dando laudabile putemus, eam formam et modum sequi
 quem Summi Pontifices, dum suos per diversas Orbis partes
 alumnatus pro Ecclesiae Catholicae utilitate fundarunt,
 ante oculos propositum habuerunt, cum hos Sciamus
 horum Alumnatum plenam absolutamque Administra-
 tionem Sapienter providentia et consilio Patribus Locis-
 com misisse. Et nos Vicariorum Christi vestigijs in his
 fere cupientes hunc et praesentem numerum Ecclesiasticorum
 nostrorum plena et absoluta Auctoritate Patribus Locie-
 tatis Iesu gubernandum tradimus plenamque ipsi illi-
 isdem transcribimus, Juvenes, quos iuxta conditiones
 infra memoratas dignos iudicaverint in numerum
 Ecclesiasticorum nostrorum Juvenum adsciscendi.

et cum ipdem postea, si clerici sunt, absoluto studiorum curriculo, in utilitatem vinea Christi prout in Domino Iudicaverit ut disponendi.

Porro circa nobiles tenuioris fortuna, quorum minimum tertia pars erit, recipiendos id observandum erit, ut potissimum sint, & Moravia Boemia et Silesia, et alij incorporatis Regno Boemia Provinciis omnium, quam conditionem ita tamen requiramus ut hi alii unde quovis aliqui veniant bonis dotibus praediti, illos etiam beneficentia nostra gratiam comprehendere nosse esse decernamus, et erunt quidem huiusmodi qui sepe alias cum modo sustinere nequeunt, ab ijs tamen certa aetas non exigitur, neque ad Ecclesiasticum Statum obligabuntur sed iuxta statum suum, et prout deus eos vocaverit Republica Christiana servient.

Alia tamen ratio recipiendi circa Ecclesiasticos quorum maiorem partem esse oportebit, et qui operam suam primo ac praecipue in Moravia collocabunt, observabitur. Erunt itaque ex iisdem Provinciis unde Nobiles assumendi, et legitimis Parentibus nati, nec ulla infamia nota aspersis.

Insuper ad Ecclesiasticum Statum sese obligabunt, et tam diu libens operam dabunt, donec Superiorum Iudicio vinea Domini colenda apti videantur nec alij vacabunt Studiis, quam pro quibus idonea ingenia Arues habere a Superioribus iudicabuntur.

Aetate demum epius erunt, ut intra Septennium in Sacerdotes promoveri possint atque totum suum studiorum

tempore qua diligentia in literis, qua omnium virtutum precipue pietatis studio ita se omnibus commendabunt, ut spes sit eos in fructuosos Ecclesiae operarios evasuros.

Quod si ante sacerdotij tempus, nulla praemissa correctione quidquam proficiente obperitam vitae rationem dimitti debeant, aut fronte animum ab Ecclesiastico studio avocarent ad omnes sumptus refundendos tenerentur, nec ante dimitterentur, quam cautione suo tempore solvendi data.

Quod videlicet circa hunc Alumnatum nostrum constituendum vel ordinandum fuerit quod sit ad Dei gloriam et Reipublicae bonum, id totum est penes Societatem, cujus etiam iudicio omnes quaestiones difficultates quae circa Alumnatum hujus ac bonorum attributorum administrationem obocurrere possent decidi volumus.

Quod veni ad Neutigentis dominij administrationem attinet cum eam de super dictis Patribus ^{Societatis} ^{Generis} opinionem habeamus, eos aequitatem ac boni nominis famam in omnibus semper plurimum sibi commendatam habere, eandem potestatem quam praedicto modo in Alumnatum nostrum commisimus, in bona etiam ac rebus hujus dominij eos possidere ac gerere posse volumus.

Bonorum itaque omnium hujus dominij mobilium et immobilium plena et absoluta administratio et dispensatio penes memoratam Societatem erit, ita ut neque praefectus bonorum, neque Rector Collegij aut alius e Societate, cui bonorum cura commissa fuerit, teneatur dare rationem, nisi solum superiorem Societatis, qui pro zelo suo nobis optime praefecto ita omnia administrantur sunt, ut cuncta utiliter ad promovendum Reipublicae

publica bonum impendantur. Superioritatis tamen
 Dominis, et alijs respectibus, qui nobis vel heredibus,
 et Successoribus nostris Regibus Bohemiae et Moraviae
 Marchionibus nomine ducti Marchionatus, Aque Pa-
 tronatus in praemissis competunt, sicuti et Saluberrimis
 praelibatis Societatis constitutionibus, et privilegijs semper
 Salvis.

Non obstantibus in praedictis omnibus
 aliquibus legibus constitutionibus, Ordinibus, decretis
 Statutis, vel consuetudinibus, et alijs quibuscumque in con-
 trarium facientibus, quibus omnibus et singulis, in quan-
 tum praesenti nostrae fundationi constitutioni obstant,
 seu obstare in futurum possent ex plenitudine nostrae po-
 testatis derogamus et derogatum esse volumus per pra-
 sentes Suppletur omnes et quoscumque praesentis defectus ^{hanc} Junis
 quam facti, si qui in praemissis omnibus et singulis inter-
 venissent seu dici vel allegari possent quovis modo de
 consuetudine vel de Jure.

Et propterea requi-
 rimus Reverendissimi et Charissimi Filios heredes et
 Successores nostros Reges Bohemiae, et Marchiones Mo-
 raviae eiusque gratiose ac paterni committentes ut hanc pre-
 sentem fundationem nostram fideliter et diligenter
 manu teneant, et observent. atque adeo curent ut ipsa
 fundatio suum effectum, et executionem semper habeat,
 et conservetur.

Nulli ergo omnino hominum
 Collegiorum communitatum et Locorum liceat hanc
 nostrae fundationis, concessionis largitionis, decreti,
 et voluntatis paginam, violare, seu infringere, aut
 ei ausu temerario quomodolibet contraire.

Siquis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem nostram, vel haredum Successorumque nostrorum gravissimam se noverit incursum.

In quorum omnium plenum et inviolabile robur et Testimonium perpetuo valiturum, Diploma hoc nostrum manu Nostra subscriptum et sigilli nostri Majoris appensione munitum Super his omnibus fieri, et Late dictis Patribus Societatis Jesu assignari jussimus.

Datum in Civitate nostra Archiducali Vienna die decimo Septembris Julij, Anno Domini Millesimo, Septcentesimo vigesimo quarto. Regnorum Nostrorum Romani quinto, Hungarici Septimo et Bohemia octavo.

Ferdinand.

Idencio Ho Poppl de Lobowicz
S. R. Boemia cancellarius.

Ad Mandatum Sac. Cof.
Majestatis proprium,

Joannes Rasperus.

Caput VII

Animi aversione reflexa ^{super} Diploma
 Foundationis Casanae pro victis Olomuentis So-
 cietatis Jesu. ab Augustissimo Plurima memoria
 Imperatoris, ac Boemiae Rege, clementissimi in
 Societatem ^{idem} ejusque Constitutiones favoribus conspici

Duo praesenti capite Favoris in Societatem specialis
 argumenta ex Augustissima hac diplomatis pagina Anim
 aversionem merent huiusmodi. Unum quod Majestas
 tanta tantam in Societate rerum ^{bene} gerendarum reponat
 fiduciam, Supponat fidelitatem, et vulget in Super boni mo-
 minis famam ejus, atque existimationem. alterum quod
 Constitutiones Societatis non modo a stimatis paucis pon-
 deris habeat, verum et Augusto exemplo, in Instrumentis
 Regijs ejusmodi, quae Juventutis et Nobilibus liberae, et Ecce-
 listicae Institutionem et aliam sustentationem eorum compre-
 hendunt, eas omni de illas levare et clausulis Salutaribus in-
 tuto locari faciat, et alios doceat, in optatam Societatis
 Jesu ab invidia vindicationem, vitaeque tranquillae conservatio-
 nem; nihil enim aequae animos hominum civiumque ab ea aver-
 teret, ac metus et Suspicio infidelitatis; nihil citius eam
 aut atterere conteret, et everteret, quam onera rerum tempo-
 raliu[m], sub obligationibus sibi non congruis eidem imponere; aut
 in munis Ministris gubernanda, ac in statuenda Juventutis
 libertatem constitutionum tenere requisitam, tollere aut impedire.
 quoniam enim, non videat eum qui ab alio pendere cogitur, aut rationi
 subijcitur, omni generis vexis, et crispis innumere commodissimi, quam
 uspiam possit aliam, exponi, imo offerri ad lacerationem vitae famaeque

+ integritati
 ac doctrinae

maxime autem Societatem Jesu, malis ejusmodi obnoxiā cui mundus plurimum est inimicus, eversum in nemo ambiget.

Primum ita clucet in regijs ejusdem verbis, ut simul fidei in gens pondus accumulet majestas Lorentij: ita enim inquit de nobilibus familijs ad pauperem usq[ue] fortuna varia et bello attritijs: Apud nos firmiter decernimus filios eorum liberalibus artibus nostra munificentia imbuendos in patrum hujus Jesu disciplinam tradere. feramusq[ue] de ijs, ut ubi habuerim Religiosorum datam cura doctrinā hauriant cum morum integritate conjunctam eos in tales viros evasurū, qui ob præclaras animi doles et morum commendationem etc.

rursus in frā proseguat calamus Augustissimus: cum eam de lape dicti Patribus ^{S.S.} opinionem habeamus, eos appellatione ac boni nominis famam plurimum tibi commendatam habere - an hanc opinionem Casari de Societate ita gratiosi & pressam aut inter infirmā, aut præcoxem reponas? minime sane, patebat orbi regniq[ue] austriacæ Societas Jesu ejusq[ue] vivendi ac operandi methodus secundum has instituti leges, et normam. vidit jam dudum Vienna, Socios Jesu vidit operantib[us] eorum consuetudine toto fere elabente primo faculo gaudebat, arbitrosq[ue] suā conscientia gubernatores delegens Domus Austriacæ. fidelitatem Societatisq[ue] p[er]ta sollicitudinem irrogatas tibi injunxit cum in ipsū casarem Boemia legitimū Regem consergerent, Societatem primū Praga de m[un]do Regno totop[er]missa rerum omnium directione propulsarent, et plurima his etiam Majora Novit sapientissimè Ferdinandus, Caesar inclitus, ut errāte n[on] minime credi possit, dum de Societatis fide et integritate tam benignam opinionem palam, ac scripto professus fuit.

An forte privato affectu non merito Societati, ductus, aut à Societate ipsa in ductus quocunq[ue] actu Sacratissima Ferdinandi Majestas ea Societati non modo enco[m]ia, sed et gubernationem, dominia, ac Juventutem ipsam Nobilem iuxta ac Ecclesiasticam tribuit, tradit atq[ue] confert? Sed et huic metui obviat illico sapientissimūq[ue] dum id non suo tui motu sed vicarij S[an]cti Papæ Maximi Alumnorum h[uius]modi a se fundatorem gubernationē plenam, Societati Jesu tibi buentis exemplo adductum se pronunciat ore proprio et verbo:

etiam loquens: Nos suariorum et vestigiorum insistere cupientes
hunc et praesentem numerum Ecclesiarum nostrorum plenam
et absolutam Auctoritatem Patribus Societatis Iesu gubernandum tra-
dimus. plenumque jus illis tradimus, ipsam transibimus. En providam
Augustae mentis Sapientiam in concipiendo de Societatis fidelitate
integritate, ac gubernandi et instituendi, et nobilem et Euliam Juven-
tutem de gentili. quam faventissimam opinionem Vicariorum
et conformem, ne haec duntaxat videretur, quod attamen pro Soci-
etatis Iesu commendatione etiam a hoc sacro ad electa, Super
abundantibus gratia fore argumentum et encomium iuxta illud
Claudiani. Elegit Caesar: nihil ultra laudibus addi,
Iudiciove potest!

Claud. in Silione

Maxima autem animadversione dignum est; quod diploma
huc gratiosissimo luci publicae palam exponatur notumque
esse velit, non modo Societatis per bonas, sed ipsarum quoque Societatis
constitutiones circa in hoc Munificentiae haec piissimum opus
et fundatione, ad sustentandos et excolendos tam Nobilem patriae Ju-
ventutem, quam Ecclesiasticam habeat estimatissimam, ipsarum
servandis studio provideat, et omnem earum lesionem regia pro-
tectione simul ac constitutione praecaveat.

Primum namque in hac constitutionum Societatis materia est circa Convic-
tus et contubernia juventutis in curam Societatis tradenda. quod
Societas, uti ubi prius hoc loco declaratum est, ut libera ipsa sit governa-
tio. Idque de decreto 18. Congregationis generalis 2^{ae}. Item Canone 13 Congre-
gationis generalis 2^{ae}. Hanc autem nobilissime expressit benignus
casus hoc hoc fundationis diploma, huc gubernandi Juventutis, sive bono-
rum ipsorum ac administratorum fides. hoc etenim sonant ver-
ba ipsius augustae linguae de fundato illo contubernio: plena et absoluta
Auctoritate Patribus Societatis Iesu gubernandum tradimus, plenumque
jus ipsam transibimus. amplius ut quod animadverta lictor
ad ipsa illud quod transibit nempe: ut juvenes quos iuxta conditiones in
fra memoratas dignos judicaverint, et cum ipso in numerum Ecclesiarum
nostrorum adfiscendi, et cum ipso postea - - - pontificis domini ju-
dicaverint disponendi. et quoniam circa Juventutem Ecclesiam

Supra C. 4. C. 5. et

Congreg 2
dec. 18

Canon 13
Cong 2

a qua ac Nobilem nonnulla disposita velitz augustissima sua velle
 ut in extenso praemisso diplomate videre et, decipiva quadam ratione
 attamen pro Societatis libertate, et immunitate ab omni extranea subordi-
 natione quapiam, succincti, ac clari. concludendo utrumq; subjunxit.
 Quid quid deniq; circa hunc Alum natum nostrum, constituendum vel or-
 dinandum fuerit, quod sit ad Dei gloriam et Rei publicae bonum, id to-
 tam esse penes Societatem, cujus etiam iudicio, omnes quaestiones, et
 difficultates, quae circa Alum natum hujus, ac bonorum attributorum
 ad ministrationem evenire possent, decidi volumus. paulo inferius
 addit. Quid rem ad Neutigenis domini ad ministrationem per-
 attinet. . . . eandem potestatem quam praedicto modo in Alum natum
 nostrum commisimus, in bona etiam ac redditus hujus domini eos posside-
 re et exercere posse volumus. quid luculentius pro libertate et inde pe-
 dentia a constitutionibus pacis et tranquillitatis gratia unice regenda
 in Societatis Iesu? quae quantaeq; in earum favorem declarationis
 gratia augustissima? Illi soli Societati tota gubernatio, sine subordi-
 natione, illi ad ministrandum, sine rationis, cuiquam ex transmissis
 illi in casibus emergentibus debet iudicium, in controversiis rebus
 fundationis illi lenitatem tribuit ferendam

2do Sane ponderis Anima diversionem provocat non singulari
 illa augustissima in Societatis favorem providentia expressa, quae
 eodem dignatus est inferre fundationis diplomati, quod maxime
 constitutionibus huius. Supra recensitis consentaneum videlicet quod
 Societatem Iesu, curam et gubernationem hujus Fundationis ac domi-
 ni Neutigenis assumpta ab omni obligatione donec rationis
 omni, absolutam liberam ac exemptam dilucide et nerve decessit
 ac declarat tenore presenti Bonorumq; omnium hujus
 domini, mobilium et immobilium, plena et absoluta ad mini-
 strationem penes memoratam Societatem esse, ita ut neque praefatus Bonorum
 neque Rector Collegij aut alius e Societate, cui Bonorum cura com-
 fuerit teneatur dare rationes, nisi solis superioribus, quibus et
 his nobis optime Specto, ita omnia administraturi sunt, ut can-
 utiliter ad promovendam Rei publicae bonum impendant. En.
 Felicitadinem simul ac fiduciam Animi Augustissimi!
 Soli proinde, soli Societatis superioribus competit ratio in
 exigere dirigere et corrigere aut subsumere. neq; alteri ullus oblig-

minimum pars 3^a totius numeri, sit Adolescentium nobilium, et
 illud quod ex praefato Congregationis II^a decreto 18 instituti
 Societatis seu con. observandum est, ut fundatio semper et
 insignis et perpetua conservetur, neq. alendo nimis Alum nor
 numero gravata indispensabili, temporibus arduis ac cala
 mitosis ore gravetur alieno, aut quassetur unde unde Patro nor
 Subsidijs ex elemosynis nobilibus alieno cogentibus, quod statui illi
 Augusta Caesaris munificentia provisum in decorem foret.
 ad praecavendum igitur contrahendo in alieno, et ad expeun gen
 dum prius grandem illam defensionis alieni molem, quae tempor
 by primis fundationis condita, in accep. traditione et accep.
 tione Domini Neoticeinensis eidem in haespe scilicet, numero
 certus determinari non potuit, Distingueretur erat pro
 videntissime Superiori lictis, illud administrantium praedicti
 sollicitudinis, et ut quam maxime: nam quatenus ultra vi
 et praecautum hic est: elem nor numerus honesti sustentari
 sit. 5to in iustam observantia aequissima animadversione
 venit, quod Augustissimus pia memoriae fructus traditio
 facto domino subjunxit: Volentes et decernentes, ut -- omni
 omnino videtur, non alio quam ad hoc utriusque conditionis
 juvenes: Ferdinandes nempe -- convertantur. Onus viden pot
 rat grande Societati gubernanti impositum, manus q. stringent
 at minus quam hoc concepit quisq. qui constitutiones Societ
 novit, quae hoc ipsum in omnibus ejusmodi Nobilium contube
 nris a Societate dispensationem in super susceptis, districte ob
 vani praecipiant, imo quod in alijs iustum et aequum foret in
 lictis vero hominibus piae elem, sive salarii nomine libig
 piam ex eo proventu attribueret cogitarent. quod sane ab
 demonstravimus Superioribus capitibus hujus libri, et leg. ubi
 quod Sapientissimus imperator, minime ignorabat, dum praef
 fatum dominum nominatum Collegio Olomucensi, ex certa
 licentia, ^{nostra} animo deliberato sano et maturo, Inverum ab omni
 fideliam nostram accedente consilio. Autoritate regia tangit
 daret tradent, et conferret. De omni itaq. redditus ex n.

mente ipsius Societatis Funditioni attribueri veniat. Si tamen
nullus id expressum foret verbo et mandato Regis fundatoris. expressis
tamen ipsi Societati signatis, verbisq; clari illam voluntatem expressisse
sunt et notitia invidiosis evadit, non Societatis Utilitati vel minima
De fund^{ab} Juvenibus solum tribui in emolumentum, Societati vero
in deputatum a boni utilitate et meritis etiam aequitate, et com-
pium proprio servandi et nobilitatem, ac juventute velle institu-
endi. Sed enim supra in frag^h alijsq; libris nostris et capitulis
expositum in mentem Lectoris, clari, patens, ut vocant, et Societatis
administrare emolumentum. nascent, multisq; utilitatibus incre-
mentum.

6to deniq; admirabilis illa benignissima et illa finalis pro-
positi, et singularis Augustini Caesaris, Ferdinandi II. et Regis
Boemiae et Marchionis Moraviae clausula dignissima in
animadversionem, et suam estimationem trahenda, et apicem
Singuli favoris non modo in fundationem, sed et in Societate
plene considerandi occurrunt occurrunt in Augusto praesenti
Diplomate, si cum praemissis et Statutis expressis, a se, confere-
tur ut oportet. Subjungit illis praesentem Salvatoriam clau-
sulam verbis hinc ex toto comprehensam. Superioritate Superioritatis su-
men Dominio, et alijs respectibus, qui nobis vel heredibus vel
Successoribus nostris Regibus Boemiae et Moraviae Marchionibus
nomine dicti Marchionatus, et jure Patronatus in praemissis com-
petunt, sicut et saluberrimis praesentibus Societatis constitutioni-
bus, et privilegijs semper salvis. quod ut luculentius in orbi
clarat, singula ad invicem collata congrui, nec interpretatione indigentia
ulla, quae alias in favorabilibus amplianda jure conceditur, et
iuxta L. posita, consideranda atq; expendenda proponuntur.

Considerandum, 1°. clausulam hanc illi paragrafo esse et contineri proxi-
infer tam, in quo iterum Administrationem bonorum omnium
Dominij Neukirchensis plenam et absolutam penes Societatem esse vult
ita ut neq; praefectus bonor. neq; Rector neq; alius in Societate, dare ra-
tiones teneat, nisi Solis SS. Solis Superioribus Societatis. cui
contingit immediati subiungit: illud supra: Superioribus tamen
Dominio est: in praemissis, videlicet ^{+ Dominij Praefecti} + Dominij praefecti bonis

et huiusmodi competentiam illam non solum, ita et salubri-
mas Societatis constitutiones ac privilegia, et quidem semper illa et
salva et benignissime constituant et declarant. et ita declarando
simul utraque stare, nec sibi adversari et contrari. ^{ostendit} contrariarentur + et posse et debent
autem Maximopere, et presenti in diplomate supremum terrarum et Mon-
archia Princeps ac Brevis Reg. Ferdinandus II. per Superioritatis salutem do-
minum, intelligere, quodcumque rationi nia a sibi collegio vel
fondatione suscepta exigendi potestatem reservasset, et Constitutio-
nibus sibi hinc et eam formiter ab eo rationi nio quum onere colle-
gium et administrationis ejus semper imunes, et salubriter salvas
servari demandasset, quae sibi repugnantia de sapientissimam
ac sapientissimam huius Regem ne cogitare augeat. quid nam quod
alias Verba privilegij hujus: quae tamen aliquam significati-
onem habere debent: conferrent favorem et praesidium, sibi quod
conformiter ^{ad} ad constitutiones sibi laudat declaratas et decernit
eodem simul et continuo contemptu everteret. Est ergo ab hoc
rationi nio onere in hoc diplomate plane et semper et abori-
alio absoluta ^{potestas} et ipsa Superioritatis absoluta potestate Regia,
quia sic constituit, et ex constitutionum suarum ratione quia
eas, et serenissimus ipse volens pauciformiter et semper
illafas et salvas permanere voluit et observari, quod ipsum fa-
ne actus, et executionem Regiae potestatis illafas confundit est.
Supremum. Principi dignum.

Porro Considerandum 3°. in hoc clausula tenore. Superio-
ritatis dominicae et respectibus, qui nobis vel heredibus, et successores
hinc nostris Regibus Brevis et Moravia Marchionibus
nomine dicti Marchionatus, et jure Patronatus competunt.
Multiplicia omnino nominari jura titulosque Regios et
respectus in praemissis bonis vestigiis in quibus competentes,
propterea omnes devotissimo cum respectu et veneratione
profundissima ut par est tota venerabilis Societas, cumque
cumulatissimum advocet aulam, in personis gloria

Austriaca incrementi, et Ecclesiae ac Regnum emolumentum
 praesenti in diplomate Regis Ferdinandi attamen
 nulla eversionem juris ^{de hoc volumus} ~~interdiximus~~, sed in quod
 tione duntaxat facti versamus, quod Clementissimus et Sapientis-
 musq; Caesar, tanto cum consilio et certa scientia et potestate
 Regia tanquam Rex Boemia et Marchio Moravia benignissimè
 in favorem Societatis stud. constituit circa methodum
 ejus gubernandi, et constitutiones Saluberrimas, ^{et auctoritates} ~~nampe~~ quod
 quod utriusq; conditionis juventutem suam Ferdinandeam lib
 disciplinam doctis et Collegij Olomucens gubernandam et hacten-
 tandam tradidit, ^{2^o ut} studijs Olomucij apud Patres Societatis,
 alerent, ibiq; doctrinam hauriant cum integritate morum conjuncta
 3 atq; Dominium Urbis Neotyzinensis sibi Societati semel datum,
 traditum et collatum, plene liberè administrare ab soluta aucto-
ritate plenèq; jure; 4 ad Statum Ecclesiasticum dignos juvenes
 in fundationem adfiscant. 5 Alumnatus hujus et administratio
 bonorum contraversias oēs à Societatis Superioribus ⁱⁿ ~~et~~ totum de ci-
 das esse. 6to Nulli rationes dare teneatur Rector vel Administ-
 tor q̄ de hoc semel est, nisi solis Superioribus doctis 7. et la-
 buerrima praestata huius constitutiones et privilegia semel
 salva sint. non obstantibus in praedictis omnibus quibuscūq;
 in contrarium facientibus: In hoc facto versamus
 illud clementissime tenore diplomatis regij constitutum o-
 firmatum reverentissimè, tenemus. quidquid supra me-
 rato suavitatis Jura dominio, respectibus et jure Patronatus
 in Collegijs Salva et reservatum, ^{sed} illud solam naturalis
 luminis ductu concludentes in omnibus: Constituit Celsiss
 ergo constituendi q̄ potestatem necessariò habuit, ab acti-
 onem admisso ad potentiam admittendam necessariam
 conclus. Salvo quocūq; jure Superioritatis et aliorum
 respectuum et jure Patronatus sibi competentium, et pari-
 ter Salvis et semper q̄dem Constitutionibus Societatis. quod
 p̄simul pariformiter cum salva et illata semper esse con-
 tuat Sapientissimè Regis Majestas, contrariari sibi minime
 possunt, aut unum alterum in aliquo consensu intelligi

+ atq; q̄ ipso contraxit
 Regij diplomatis p̄
 erimus ex clari
 et planis privilegijs
 hujus verbis. primo
 quod utriusq; conditio-
 nis

cum utrumq; Superioritatem Domini cum reliquis respectibus, et
et constitutionum huius libertatem illarum et salum esse cupiat se
gar unum, Sicut et alterum. neq; ullo modo putandum est, quod
alterum alteri in propriam Superioritatem Domini, et consti-
tutionum ac exemptionis puncto, derogatorium sit; hoc enim
infersat, quod una proxima linea gratiori diplomati consti-
tuit, altera mox sequens abolet, et unum item salum esse utru-
q; unum sicut et alterum aequali ratione et semper vellet. unde

4
Considerandum quoque occurrit. Evidet Superioritas
Domini Supremi principis in terra sua res ad certos quas passim
referunt, effectus in Regalibus huius alijsq; respectibus aut Jure Patro-
natus huius compete, ubi vis Regionum, resque vassallorum, Landgravi-
orum aliorum aut Regni incolata, aut Regiarum Urbium manici-
patorum gaudentium, illata et omni salva supponi possit, ac his
pietate ubiq; ~~namque~~ ^{neq;} tamen ad illum effectum deductam
fuisse a Patre, in legibus constat, ut vi illius Vasalli in traditis
seu feodis seu possessionibus, seu de traditis huius Emphyteu-
ticis bonis, ratione in Superioritatis Domino obligarentur, aut
obligari desiderarent. intelligerentque precipue huius clara et expressa
in Super accessit exemptio. Ad maiorem tamen et firmitatem,
et claritatem beneficentia huius caesarea. postquam et salvas seu
per constitutiones salvas servari, et libera ab oneribus, ratione in or-
de precipue exemptione et gubernandi ratione constitutionibus de Fun-
dationum acceptationibus comprehensam in simul, et non clavis constituit
Super q; in diplomate voluit. Non obstantibus in praedictis
omnibus, aliquibus legibus, constitutionibus ordinibus, decretis
et Statutis, vel consuetudinibus et alijs quibuscumque in contrarium
facientibus, quibus omnibus et singulis, in quantum presenti nos-
tra fundamentum, constitutioni obstant, seu obstando in futurum
possent. ex plenitudine nostrae potestatis, derogamus, et des-

dewgatum esse volumus per presentes supplemus omnes et quosvis
defectus tam juris quam facti, si qui in praemissis omnibus et singulis
inveniantur, seu dici et allegari possint quovismodo de con-
suetudine vel de jure. Quod porro firmitati adjici

A Clementissima constitutioni fundationis, concessioni gratiarum
largitioni bonorum et primum in ea, decretis exemptionum, ac volu-
ntate disponitum amplius provideri in praesenti facto possit,
non videri, sed plena Sapientiae et Magnificae etiam in Societate
constitutiones, conservandas gratias, ac sollicitudinis praecon-
suevit ac suspicio, aeternitatem monumenta.

Et id quidem communis comprobare videtur, carres, Ma-
jorum fundatione, quatuor^{es} sunt carnobiorum Bartho-
nomum Religiorum collegiorum Residentiarum in
diversis Principibus, Regibusq. his in terris Catholicis
fundatorum bonaq. Summi Principis Autoritate possi-
dentium, Salvo semper Jure Supremo Superioritate de-
minij, alijsq. respectibus et jurebus Supremis tunc Pri-
mariis competentibus. Sunt namq. eorum bona ^{proprie} plena in Ger-
mania oneribus communibus, contributione Tabellarum
tributorum^{et} quae Juri Regij sunt obnoxia, quin tam

+ et in qui h'it ones
a p'ma vo, maxime
lacrimis in le gnis clavis

ad rationem suam fundationi, aliter præterquam si
non hinc danda porrigendaque quopiam tempore obli-
gan^{si} a tempore imbuti, nisi si foris contrarium ex-
liten, fundationum huius presum et acceptatu, quod quidem
collegij, admodum onus admitti hinc ad usum. vetant con-
stitutiones locis. nedum ipsi foras canonis nichi p^{alijs}
speciale indultum, accedat hinc Pontificij, in germania p^{consensu}

Qua enim Leuitas ^{clia} foundationem aduersus invidos la-
pidosq, quibus tam faciliq, deturbandis et campus
generis confusionem primum facere, dein in turbido pri-
ori ac tandem in administrationem bonorum Regulari
sefe immittere: nihil licet in sua pietate Religiosa in

aut vta Apostolica rebus temporalibus sum tribuere rogantur libe-
ritudinem: Et studiosi quarant deum in com modum plerumq; pu-
rum faventes Statui Ecclesie aut religioni, imo saepe largius aca-
tholici, Principum ministri, neq; et huiusmodi, et possessione
quicta, nec interrupta atq; ultra etiam legale prescriptione
temporis temporis fructuum imo saculo saepe toto continuam
deperita, mihi ut operetur attenda sa nobis um Collegiorumq;
foundationes sumum in peniculum coniecit, cuius quidem re-
cessu exemplum afferri posset nostri temporis, nisi per clementissi-
mas Interventiones pro suor' Majoru piissimij foundationi-
bus conservandis solliciti et catholici greci inter aca tholicos
protegendis sollicita Augustissima Imperatrix Boemica
et Boemia Regina Maria Theresia Austriaca illarum
cuius jamjam curam Religiois domiciliis discrimen even-
re ad laborasset, utq; literis ejus ad serenissimum Pontificem
Regem A. 1746 Vienna datis innotuit, non absq; insigni in
rem Catholicam ac Societatem gratia Regia argumendo, et quicquid
possessionis, rerum, ^{ac diplomati} ac voluntatis, suor' Augustissimorum Majoru
magnanima defensione, planum elucens.

Hactenac Diplomatis Augustini Cesaris Ferdinandi II
atq; foundationis erectio, edocet luculente satis universum
orbem, quanta mox primaris Societatis Jesu in Boemia Pro-
vincia iustis et existimatis constitutionum ejusdem Societatis
qua om nino, et fiduciam Cesaris tanti, et providentiam illi
batus eas, atq; illatas, Salvassq; omni modi. Salva Superioritate
sumo Principi complente in animo Augustissimo visum
progenerare.

Pluribus Magnificis sue liberalita-
tis Regia foundationibus, que in ad modum, complum refen-
pta ejus gratiosa, docent diploma quoq; sum conferre et
largiri statuit, nisi mortis praeventio ab opere intento
ma ex plendoq; manum Augustissimam de tabula avocasset
Argumentum tamen majus et hoc primo foundationu
pro Juventute et educanda, et literis ac doctrinis a pueros
dem Patres Societatis Olamuej; emendienda cum morem in
legitatem, nobis et redigisse et transscripsisse visus est: haud

vane praesumendi, credendiq; caetera foundationum suarum di-
 plomata, ab illo hic praesens ex parte proposita, minime digna
 sed uniformia omnino futura fuisse, cum istud q; ood
 praemiserat, tam quoad licetati, quam fundationis favorem
 tenoremq; ut merito, tenore hic praesens diploma, norma
 caeterorum, quae ad illud consequerentur pro Patrio Regno et
 Nobilium emolumento, credere et vereri minime dubilem.
 Non enim tam deliberata et pensam, et procerum consilio
 agitatum, firmamq; factarum animi resolutionem, fa-
 cile est consequi mutationem, neq; tam subito et celsi Regis
 animi mutari solent, et fieri in diversum. Sed haec in-
 si voluntati etiam Proceres, Successoresq; huius re ut et
 huius de legib; instantur requirunt

Caput VIII.

NB Societas Iesu curam ac Gubernationem
Contubernij cujuscunque Studiosae ac instituendae
Juventutis etiam Nobilis per dispensationem accep-
tans, nihil eorum, etiam proventum, quae talis Contu-
bernij sunt, in suam vel Collegij adjuncti, vel per
bona cujusvis utilitatem aut lucrum, quacunque ra-
tione sibi appropriare, atque attribueri admittit, sed
la sustentatione vitae ac Sanitatis, et necessariorum
ad Munia provisione contenta, eorum qui Contubernio
serviunt, eis praesunt: suis Munij occupati ac necessarii.

NB.

vide in diem
capitulum hic
titulum mutatum
et sequi

Videm fortasse Sollicito de hac pia causa securitate fun-
data ^{poterat} non satis prospectum esse, relicta Societati libera ge-
bernandi ratione, et onerum ac obligationum immunitate
eum conceditum sibi Studiosae Juventutis acceptat doni-
cium, arbitrantur ignari instituti. Vultu conglutis e re et secu-
ritate fundationum esse, si et fundationi Protectores, defensores
inspectores rationum revisores, et id genus praecautio nam hu-
manarum, fors etiam hypothecae, cautiones fidejussorias et
saltem Juratos adjuverent et exigent praestandas. à Soci-
etate, cum humanae fidei, et promissionum observantia re-
in Mundo hoc actu pleno sit constantia, rarior Securitas, et
forte rarissima in ipsa Societate Iesu administratione, vel
personarum suarum annis etiam Mutationibus Superiorum
que obnoxia. Non diffidetur nihil tam firmum stabile in longum
et non casibus raris licet, fatalibus, et regnis ipsius ac Imperij
multum formidandi, sed subiecta; hoc fasti hoc Monarchiarum
quatuor revolutiones edocent historicae, quid si fatalis eadem
vicissitudo, humanis in dispositionibus perpetuandis firmandis
etiam atque obicem non minimum injiciat, et studia
humanae Securitatis exaequet quidem, nec tamen afficiat.

ne aliud exire potest sed neque frangere humana conditio, ut
 mortalis ipsa est, immortale nihil efficere potest, quae neque
 futurorum consilia proficere satis nequit, casibus obventu-
 ris, humana in sepe fragilitate, eodem aut probo aule ad
 confuente. Quid quid sit, nihil immortale etiam civitati
 in terris est, neque tamen ea provida deficit concessa in di-
 bus humanis, quae rebus hinc et provide instructis, licet non
 immortalitatem, maximam attamen offerre potest soliditatem
 in erigendis Academicis Nobiliis, non minus quam a-
 bus palatij regnorum ac munimentis solidi quidem, ne-
 tamen perpetui, et a casibus fortune immuni.

Primum autem rerum erigendarum ac contuberniorum
 firmandorum, soliditatis, et Conservationis optima fun-
 damentum, recta bonorum contubernij, et proveniunt
 unicus nervus hinc, administratio, et Lenitas, ut non facile
 metui possit, ea quae Academiae incute aut alterius contub-
 nij aut sibi ipsi quocumque astu appropriat, aut alij cum deli-
 necto, et de se alienet, aut impetit, aut ignavus perfumit
 et in alienum contrahendum de volui faciat. in hoc nervo
 conservationis Academicae Maximus, et proprius ac unicus
 administrare namque debile, et conservare solide, res una luber-
 diversa sunt.

An in Societate Academica ejusmodi dispensata admini-
 stratio haec et fidelitas, et rerum tenetitas, et penitentia et sollicitudo
 confidit possit dispiciendum et pronuntiandum tutiori relinquitur
 volui, remotioni ab adula adi, aut iustandi suspitione, quam ipse
 ego de matre mea civitate habere, videri poteram.

In Administratione civitatis ejusmodi contuberniorum
 à quo timenda foret utilitatis perperam quae sita, aut ab ali-
 enationis, aut tunc in debili aut ab alienationis inique pen-
 tum, tam novaque spoliatio seu aperta, seu occultissima; vel
 namque ab ipsa in communi civitate, vel à collegio civitatis
 illi contubernio Adolescentium vicino, vel certe ab ipso
 Moderatores aut privatis civitatibus semper sunt. neque
 alij sunt, qui circa administrationem illud domus versa ni-

agere in illi quibus. Si namque hi remoti à suspicionem rationabili hinc
 et alia est fidelitatis et rei soliditas ac nervus.

Quod primum attinet ad hanc ipsam in communem quodammodo cum universis
 et communitate conspiciendam, lucro si cuiuspiam emolumentum et hoc mi-
 nisterio cupi dam, quis rationabili opinione credat, quia tam re-
 fectis à se amovere et obligat et ad laborat statuti sui, consuetudinis
 atque decretis civitatis, Universae generaliter congregatae, ut soli
 Generali Praeposito Universae per orbem civitatis dispensandi in
 ejus modi contubernijs acceptandis, potestatem, et ne haec de
 nisi concurrentibus pluribus nec levibus causis, atque praemissi-
 et quis ponderationibus auditibus aliorum consilij, et sententij
 constructam relinquere iudicaverit: quod cum hac animi con-
 fione, nec nisi offensam principum declinandi necessitate, aut pre-
 tium in obedientiam ^{in laudem} ~~et~~ qui precipere sub peccato potest nota
 male haberi, tunc aut com binare ^{valere} potest vel hostis, vesana lacu cu-
 pidi tatem, et cupiditate infidelitatem sublimem? Si hoc prae-
 diffinis quibusque ac summis foundationum autoribus, non suffi-
 ciant ad elidendam infidelitatis umbram omnem, quem huma-
 nis in rebus, erit invenire leuiorem fidendi, et confidendi modum?
 Sunt non in hoc de laici filij, qui opportuna et comoda huius officia
 gratis a bonis stipendiis ultro obire parati sunt graviter huius ac se-
 lucra in officio illi citij, salaria compensantur, atque vicissim ut offi-
 cia et deprecet constantur, et declinet fortiter ^{in ipsi} quem invenias.

Secundum autem, Collegij vicini, et cui Domus Inventus Nobilij
 gubernanda submittitur, ac subordinatur. Temporale lucrum, vel
 substantum, vel occurrendum duntaxat parit ut prius ratione collatur;
 praeterquam enim quod communi totius civitatis lege tenentur
 circa Nobilem, seu quia muncy pauperum Inventute providendi
 ponentur domicilium ejus modi curam non admittente, atque ideo
 contrariis et obviare creationi, creata autem a se amoliri huius
 quae Collegia, Rector obligabit, si tamen ex justis causis in villa-
 bilibus admissa huius et emolumentum afferant, Dei obsequio et
 Ecclesiae. in ipsi personas de Collegio plures occupare velint huius
 quam huius necesse neque speciales à Collegij et Gymnasij aut ~~Universae~~ Univer-
 sitatis professoribus, admittere. At quod majus est: Si Collegium

Si Collegium contubernio supponamus Nobili sub cura et recepto
 contra propensionem brevitas, et Generali ^{Prohibi} cuius dispensatione,
 ne quidem justam aliquam mercedem, Salarium, Stipendium et
 remunerationem, aut quocumque titulo et modo compensationis
 oblatae suis in dicto contubernio personis laborantibus quales
 sunt. Regentes, Subregentes Praefides, justam aliquam et con-
 gruatam Mercedem ulla ratione admittere possent, imo et Regula
 sua Reclon, in eo in vigilare, et omnem in contraventionem
 animadvertere jubet et obligatur. quomodo commodabiliter sit, in
 comodi aut lucri cupiditas, cum nobili illo ^{supra} etiam honesta ac cetera
 iuxta et aequissimi meritis, stipulationis, aut pacti etiam taciti,
 aut quocumque alio modo sint contenta remunerationis, aut com-
 pensationis, ~~et tunc et irrefragabiliter repudietur~~ quia ratione
 iniqui et alieno auiditis emolumentis, et iuxta meritis ac Stipen-
 diis honestis, liberaliter oblata repudiationis liberalitas, deo
 facto extrema in compatibilia, simul in eadem collegii constituti-
 re pacifice dominari arbitris, ut videtur dispergendi et simul
 in mutandi, Rationabiliter censas. pro liberet justam huius
 mercedem et remunerationem, et in simul, et simul confon-
 ret iniqui lucri cogitationes. quae huiusmodi huiusmodi vorantibus
 commiseris.

Tertium fortasse curam inveni et pondus dum privata
 concedita Societatis homini in curam ac gubernationem
 Fundatio domus Academiae, et per quod praedictis adiunctis, ac com-
 missis humana fragilitas non minus quam in collegium apostoli-
 cum, ita et domicilium huius per inepere potest et ad perfici-
 pro labi facere: optimum quicquid alia fundam pervertere vi-
 etiam Apostolicum. Hoc ita obvenire posse nemo ne-
 gat dum in humanis versatur. neque ullam malis fragilitatis
 humanae penitus eliminando et remedium, quodcumque rebus
 suis alteri conceditis Studeas adinvenire, nisi angelum, et huius
 adhuc dum Secreta cordis humani ignorantes. At fragi-
 latis etiam humanae, occultisque praevanicationibus, quantum

Videtur quanta moles malorum et animae detrimentum huiusmodi
 Iesu fundationem piam, et causam quam meritis procurant obtinge
 rent, vel unius sufficiens ad mortale peccatum appropriationis
 quod ad ministrum alius sic obstringi se feret: ut omnem gravi
 rem dolum, lucrum, iniquum huiusmodi appropriationem huiusmodi non
 servatum patiat, a quo huiusmodi absolvi possit a culpa, non tamen a
 restitutione. et pro hac tanta restrictio: certe in securita
 tem, fundationem Iuventutis pauperum a qua ac Nobili, quae major
 viz invenire est. atque ita concludit constituit huiusmodi in obsequio
 Iuventutis securitati plurimum prodesse.

Caput. IX.

Rectoris ac Praesides Academiarum seu
Seminariorum Nobilium Societatis Iesu,
manent Iuxta instituti constitutiones Subjecti
neque eximuntur a Jurisdictione, et dispositione suo-
rum Sibi ~~Proprietorum~~ Provincialium, Idcirco non
alio modo ipsius Societatis

Vinculum quod rectam coordinatamque Societatem
Iesu non minus quam aliam quamcumque vitam Religiosam
communitatem in corpus quoddam optime Sanctissimeque uniti
conjungit, quo magis Spiritus divini gratia animetur ad de-
amorem et obsequium ejus strenue agenda est Obedientia
spontanea Deo devota et Superioribus Religionis jurata in
Societate Iesu, seu illa vota simplicia vel seu solemnia,
utrague voventem ligant quamquam ista perfectiore modo, ad
submitendum sese legitimi Superioris dispositioni, et illius ju-
risdictioni, quae voti vigore et promissione obediendi Societa-
ti ejusque supremo Capiti deposito Generali totius Societatis
debetur, a quo demum in Superiores Provinciarum, ac locales
omnes, cujuscumque Societatis nostri domicilij tanta quantitas
Generali communicanda videtur, amplaque quidem profuit ac
derivatur, ad subditos hos in finem Societatis consequendum qui-
bernandos. Vinculum hoc Obedientia Sacratissimum, quo
Religiosus quisque Societati obstringitur adeo, Societati universae, ac ipsi
Sancti Patriarchae nostro in amore, ac pietate fuit, ut auctorem
epistolam spiritu et sapientia plenam ad Patres Portugalliae
scribens, illam unicam ceteris omnibus virtutibus excellenti-
oram desideraverit, et quam admodum Characteristicam Societatis in ea
constitui voluit ad hunc ejus gradum, quae est Obedientia
Judicii quies ac intellectus sublimissima, filios suos enim
et tanquam aquila obsequentes greges suos in sublime pro-
piorare, et animare et voluerit, et adjuverit, cum quod adjuverit

Epist. P. P. de obed.
§ 3

Negare Libertatem meam benevolam ipso Epistola aures
contingit huc faciente nota privare. ab Alijs religiosis
denibus facilius patiamur superari nos. jejunijs vigilijs et alijs
victus cultusq; aequalitate, quam huc quicq; ritu ac disciplina sancti
huc agimus, vera quidem ac perfecta obedientia adicationeque
voluntatis, atq; iudicii maxime velim, Fratres Charissimi effere
fructuos, quicunq; in hac civitate de domo no vestro de fructu
eiusdemq; huius veram germanamq; libolem huc quati nota
distingui, qui nunquam intueant personam ipsam cui obedi-
unt, sed in ea Christum Dominum cuius causa obediunt:

Ex hac singulari obedientia in Societate Regio loquor
visigentia, ejusq; summa praestentis operibus estimatione,
propria quadam nota ejusdem procul a societatis instituto
quocunq; ab obedientia Superiorum exemptio, privilegio
ordinis, bene merito, immo et titulus meritorum Substantia
nem aut favores immunitatesq; obediendi, et Regularis obsequii
tia dispensatio. omnibus huius aequae infirmis, quibus in
Societatem ingredi placuit, ad mortem usq; obedire necessarium
sumo praecipuum Ecclesia in terris capiti, ac demum huius
ipsius, ejusq; potestate constitutis mediatis adusq; ejus in
mediator locorum et domiciliorum Superioribus.

Ex quo ad praesentis Capituli propositum facile con-
ditq; quae Societatis constitutiones, cujuscunq; Societatis
Domicilij Superiorem ipsum, quales quocunq; censetur domi-
ciliorum secularis juvenilib; etiam Nobilib; atq; Litterarum
orum doctores Regentes aut praefectos, cum Societatis Reli-
giosis esse quosque esse minime desinant, suis legitimis
Litis Superioribus tam mediatis quam immediatis subordina-
tos et obedientia obstrictos Jurisdictionis eorum dispositio-
ni pleni ac quicunq; alius subiacere, minime, nisi
summi Pontificis, aut eorum Superiorum, quorum id potestas
seu ferret cum nonnulla duntaxat restrictionis methodo,
minime inquam exemptos esse. Salvis huius constitutionibus

Locum autem obedientia civitati et magna potesta-
 tis amplitudine, et magnam ^{et} magnam exiensant materi-
 am complectitur ac obsequendi obligationem in omni eo quod pen-
 sum manifestum non est; atque adeo ipsam locorum et officiorum
 mutationem in Superiorum dispositione, arbitrio prout ad majorem
 eorum profectum in Domino expediret, censetur, libi huiusmodi
 familiarum habet, juxta B. humani Regulam. Notandum, Reg. 3. huius-
 modi est diversa loca peragere, etiam agere in gravi mundi pla-
 ga, ubi majus Dei obsequium, animarum auxilium feratur.
 Constataneum est Moderatores quorum domiciliorum Inventus
 Nobilis, praesens aut quovis a potiori persona ^{sa. p. m.} inibi occupata,
 eidem locorum ac officiorum mutabilitati, ac obedientia sub-
 jaceat, cum in domiciliis quosmodi Inventus est dispensatio-
 nem assumpti, Societas Regimen et gubernium omni no-
 liberam servaverit. multum autem in ^{rebus} restringere
 si vel Rectoris ipsos vel praesides, a sua disponendi, tam cir-
 ca locum, tempus ac officium potestate, exemplis quocum-
 que tituli aut meriti ratione pateat contra quam instituti
 ratio admittat.

At quam clarum est Academiarum seu domiciliorum
 Nobilis Inventus Moderatores huiusmodi Jesu Religiosos huius-
 manere ^{superioribus} obedientia submissione obstrictos, et mu-
 tabilitatem civitatis potestati subiectam plene retinere neque
 ab ea egredi, ita quod manifestum videtur eam ipsam Mode-
 rum saluum ac Academicam Nobilis conditionem, multum comodi-
 com uni utriusque ^{et utilitatis} afferre molimenti Ipsi Contubernio.
 haec enim ratione. occurrunt difficultati ipsius Contubernij ac motu-
 tia quae in inobediens Moderatore cum necessitate domicilij ac fun-
 dationis id exagrat, amovendo, inquam de Locum, aut Cuius-
 arvis Eubernare ac prohibere. Occurrunt quoque difficultati
 ipsorum Nobilium Alumnorum, ipsiusque Moderatores, quorum qua-
 dorum huiusmodi, ac dissensiones graves huiusmodi nequeunt nisi
 personarum seu Alumnorum seu ipsorum huiusmodi trans-
 catione aliorumque substitutione. ac demum ipsa officij diffi-
 cultas, diuturnum huiusmodi gravem, atque ipsorum onere, et forte in
 super varia huiusmodi morborum sorte incommodata Moderatores

Nobili Academiæ, aut aliæ singulari causæ p̄ idem sentiendum est
 de aliorum p̄tidiis doli et conditione simili: utro alibi ex p̄tenti
 et à cura abfolvi, quod nunquam neg tam opportuni, neg tam facile
 optinent alias sperari possit, nisi Superiorum ac Moderato rum ex
 modi contuber n̄ mutandorum promovendorum ac sublevandorum
 potestas in tegra libera, ac restricta peras Superiores velis
 ipsius reservata durare, cum plena eorum solis ejusdem religio
 osorem Subordinationis ac Obedientia. Plura his Academiis
 Utilitati domestica emolumenta, dum ita in habiles reddi
 tanto facilius ad hunc collegium aut Omnem Academiæ remitti
 facili discursu erunt, quid quis rem p̄sentius in tunc, et novit
 quam frequens sit in habitum emendationum Ministrum vitalit̄ postulatio
 Stipendiū variarum forum in contubernij aggraviam præcipue
 si numerum in habitum emendationum incrementa.

Caput X.

Ratio gubernanda Juventutis Nobilis
in Conubio Academico juxta institut^m Soci
etatis per dispensationem acceptato in quo Prin
cipaliter consistat.

LIBER IX.

De Religione & cultu Divino, alijsq;
virtutum exercitationibus, ac disciplinæ
in quavis recte constituta Academia ex or-
dine constituto, et juxta horarum distribu-
tionem præscriptis.

Caput. I.

Religionis Romano Catholici Fidei Doctrina
Norma et amussis, ad vitam ei conformem unica ac
necessaria est, quæ maxime imbui ei in sistere do-
cendus est quisq; Academicus, Contubernij Nobilij.

Nolim mirari quempiam hoc capitis argumentum
fuerit affueri præter ea quæ Sparini de institutione ge-
neratim tractatu 1° partim hoc præsentis tractatu 2. C. 1. C. 4
obiter ac incommuni delibata sunt, hic autem locum proprium
atq; amplius exigunt tam ob Academicæ ipsius rationem,
quæ maxime exigit institutionis perfectionem, quam ob ipsa
Societatis gubernandi methodum, cujus diximus princi-
palem ac Nobilitatem, in doctrina Christiana et vita ad eam
conformi, totius institutionis esse partem, præ omnibus qui-
busq; sublimissimæ disciplinis, contra quam manducar-
tim et male politicus, et neque creaturæ rationalis finem
ultimum, sed temporalem vanitatem respiciens.

Quid quid autem Seculam sentiat conturbatq; scientias
culturam corporis, quæ minimum est, et ad breve tempus se habens, dicitur
quid quid optimis cetera huc externis huc internis dotibus Naturæ
liberatis, quid quid fortunæ opum divitiarum magnitudinem ampli-
dat, nihil eorum sufficit, totumq; ad verum hominis inane est.

Nisi ex vera fidei Catholicae Doctrinis et principijs vitam dirigere
credendis Mysticis firmiter adhaereas, cum Ecclesia Romana
in omnibus recte et sincere sentias filius semper obediens, semper
pro eius defensione ac incrementu zelans, ac collaborans. iusque
Mandata avide amplectatur, ferventer prosequatur, nihil quod
cursum divinum cultum ab ea praescriptum ducit, agaturque
Scias sane protract in errorem velut unicam de ferens, vitam
melioris Ignorantiam, defleat in obliquum discedens ab
ampli, ^{oberrabit} prostratus in tenebras verum unicam ac sacrificium
lumen deficiens et restringens. de eius felicitate concludam
tam temporanea quam aeterna, nisi ad lumen redeat, remanentem
nam convertatur ad vitam melioris Ignorantiam Doctrinae fidei Catho-
licae, ^{etiamque} conformem

Conveniendus in id Nobilium Contubernio quod Academia
am vocamus omnis conatus, visque perveniendus modus ut Aca-
demicus quisque in dogmatibus et obligationibus, ac Ecclesiae Romae
ne Auctoritate intelligenda quam optime erudiat, et per
Fidei et operis dei Auctoritatem. pro qua vitam et fortune
omnes sacrificare sit paratus, quam ab ea desistere, nihil in
num admittere, quod illum in ea quocumque ob artem tabesce-
re possit, nec ulla laei aut mundi, voluptatisque cupiditas avo-
ione. fortunas et opes has quaecumque in statu tam pretiosas
habeat, ut ^{non} quandoque offerente sese circumspiciat in fidei et cultus
divini augmentum ultra nea pietatis liberalitate cum gaudio con-
currat maxime autem ceterisque auxilijs in cultum divinum ob-
tis praefenda sunt ea, quae ad eruditionem suam subditorem
in se necessarijs fidei dogmatibus, et purganda haereticis
vitae, si quae patriam ipsam afflare sentiat, et bonos
ministros fundandos faciunt, ad augendasque Missiones fidei
et exponentes, et vitam fidei conformem et Christi Evangelii
iuxta verum Unius Solius Romanae Ecclesiae sententiam edocere

Signa autem ferventis et Catholici, et principijs
Fidei orthodoxae viventi ^{semper} praecipue Nobilib;

per divini cultus, ab Ecclesia praescripti observantia, cum
adorando ut supremum dominum omnis creaturae, Laudando et con-

filia de ejus infinitas perfectiones, Omnipotentiam Sapientiam providentiam Misericordiam veracitatem et fidelitatem, Denique infinitam Supra omnem naturam creatam bonitatem, omni amore Supernaturali dignissimam. et alia attributa ejus adorando, Laudando, et serviendo.

2. Actuum Theologicorum. fidei, spei, et amoris divini ^{et caritatis} summi ac inde promanantis verae et perfectae contritionis et doloris ac detestationis horum peccatorum propositum in peccando de caetero, quales a se adeo Salutares ac necessarii sunt, ut quandoque unicum Salutis ac bene consequendi medium sunt, in casibus quales in militia potissimum admodum frequentes sunt, in paucis ac fatalibus ubi Viro illustri ac Militari, Sed Illustri Christiano Generali de Gramb ⁱⁿ captivitate brevis diem suum oberanti, medicis inter Aetholicos, actum perfectae contritionis in tenentis civitatibus Liholis, tibi exponam, unicum Salutis tuae Arcadium et solatium tota tua Pietati Clementiae transscripto et testamento subscripta gratitudinis animo, evenisse propriis testamenti calami testatur

Supra Tr. I. p. 1
l. C.

3. Reverentia in Domum Dei ejusque Ministros altarium Sacerdotes. ubi in occasione ut pariet equitas postulabat constanter etiam spem exhibitis. haec namque veritas, radicatum in animo fidei catholicam demonstrat, magis ubi Nobis humiliter animo cum possit, zelus in deo pro domo Dei et tollenda et decoranda liberali aut dote aut splendore attributo, et hoc proprio de acrio parte deo sacrificat, si cui hanc pietatis voluntatem sua gratia largiatur deus, mihi ^{alios} me horum in diis, ^{ut pote} Creator omnium, De deo ^{liberale} hominem ^{sponte} spoliare in obsequium, devota avaritia cupiditate ^{iniqua} tibi ^{iniqua} mihi complacens, nec sepe vicini liberalitate gustum.

4. eadem quae Templorum ac Altaribus Dei, etiam Sacendi totibus unctis ac conspuratis in Sorbum ac tinnis in Dei reverentia veneratione, Signum fidei in laudata est, quae propter neque dictis factis et accensu, prorsus contemphoris, absit contumeliae ex eo a vero catholico abstineretur de ipso honorifice loquendum, errata eorum fragilitatis humanae, neque ut legendo nec delicta exagrande, aut quorumque mores eos deprimendo. non enim spectanda sunt in eorum personis neque eximiae dona ^{ita} acque virtutes, sed character indelebiles Regali Sacerdotum, et legatis et ministris, a deo et Ecclesia deputatis, ob quem de hostia habebatur contumtumque etiam in amantibus Sacerdotibus, mihi deus in legibus quorumque famulatus flagellavit et perierit

memini in super uobis ero a fide dignis mihi recensitum, Sacrodo-
 tem quam ex mania in plenam amentiam non finisam devolutum a
 nonnullis tamen deo tunc lape huiusmodi agitatum ad delirium, sui
 et in amentia digisse vegetioribus non diu victurus, et factum
 omnino omnibus biennium non supervivisse, neque morte gravi de-
 hisse. ita etiam afflictor amentium sacerdotu vindex idcirco de-
 5 Cultus et adoratio profundissima Dei Eucharistici publico ex-
 posit. in hoc namque plurimum ad edificandum populi exemplo pro-
 confert nobilitas. et plurimam Domui huius benedictionem facit ac-
 cessionem, qua licet hodieum pietas huius in Domo Austriaca p³ta cu-
 la plura ^{Imperii corona} consecuta Landz. quia fecisti hanc rem benedictam
 tibi. ab uno austriaco principe in Deum Eucharisticum devoto, leti-

felix, et gloriosa.

Caput II.

Optima quæq; vita in futurum agenda principia, e doctrina Catholica sibi comparare, juxta quæ tuto procedat ad finem ultimum per tempus Institutionis Academicæ, unumquemque cum primis concedat Academicum.

Omnis sane facultas, disciplina atq; scientia, quoq; futurior aut sublimior et sua quibus in iis principia habere oportet quæ intellectum in eas efficiant, et ab iis deflectere sit erroris. plura majoraq; firmanit magis, artem scientiamq; non minus ac fundamenta optima ipsam donant. Sic sua habet Theologia, et juris prudentia axioma, hos medici agnoscunt, sua deniq; et Philosophia, et cætera hinc q; Theoria hinc præces Mathematicæ ipsædem comitibus axioma, et præcipua Philosophica, Mathematica. juxta quæ procedendo non deinde, veniunt à veritate. Sunt autem principia hæc etiam et hinc cuiusvis propria, acta quædam ac universales veritates, quæ nec probari indigent neq; solvant, sed ipso quodam hinc intuitu haud difficulter operantem, aut indagantem dirigunt ad veritates particulares concludendas indeq; deducendas.

Sunt etiam ipsi Moraliibus disciplinis principia ejusmodi principia, ad omnibus his sublimiora, atq; infallibilia Principia vitæ Christianæ et Catholicæ, quibus vitæ humanæ mentisq; hominis regulando, errare non potest, sed creatura rationalis in statum Prædictæ elevata et perfectum in fallibilem, et ejus principia duntaxat ad consequendum infallibiliter finem ultimum, quæ est beatitudo æterna, hinc præ oculis habendum in hac mortali plenasq; dolis et præcipiis vitæ temporalis. tanquam via ad terminum illum beatum.

His quam planissimè, quamq; solidissimè obarmatas animus tam adversus dolos pravorum hominum hostium, quam cupidiolum humanam vim lechnasq; hinc quam maxime caveat oportet. alter niscq; Veritabilis

omnia mundi negotia inferiora esse, animae Regibus. Si tractanda temporalia quantum ^{con} Magna, ut animae Salvandae negotia in omnibus attendatur. peccatum unicum grave ac mortale, mors est animae, et nisi ⁱⁿ expiatio ruina aeterna et irremediabilis. discit vi in actione cavere peccati, et si protapsus ex propria ad expiationem ejus. nec plena periculi attendatur in hoc animae suae negotio. absit ut una nocte dormias in peccato.

Nil ad a corpore discedens suum auferre potest nisi virtutes, aut vitia, aut merita, aut peccatorum demerita. quae parati cujus emuli: concludere quam appropinquat cumulare pia opera virtutum merita expiare peccata. haec sunt divitiae verae, haec pretium quo caelum nos amemus faciunt. miser est, si in se virtutibus et meritis ante Iudicium remunerationem bonorum et Malorum comparat.

Conscientia bona, Laetitia Christiana haec quoque optima. quasi iudex convivium. Conclude nulla vera letitia, nisi illa sit conscientia, nulla virtus, nisi plena, quae conscientiam comitatur multa amantitudine ^{et laetitia laetitia} expurganda.

Longa conscientia bona conscientia testimonium unum morienti solatium. peccatum in conscientia infernas et anticipatus, ac torbor. nisi vivere Christus et mori lucum. non est pars impiorum, verum est cor in misericordia. Conclude Academicum, quam vi Christiano, quam Militari viro, iniquis, in casibus hostilibus, mortis auditio bona conscientia. Stabes hic optabilis hic amabilis, quanta fons generositatis, qui omni non legetur metum mortis. quis enim mortem timeat quod vita melioris in finem? bene conscientia menti, peccatorum autem mors peffima.

Mors Christiano est bonum magnum et beneficium levum, ab ea confilium. quis non ⁱⁿ gemeret humis misere ^{vis} si mors non finem ferret, nec initium beatitudinis, cujus parva est. at confilium quod ex morte optimus aliter enim et lucius Christianus iudicat de rebus

creatis, in mortis aspectu, quam in vita. in morte Seniores
fiant conversiones ad poenitentiam. Confessiones animosi-
ores ac lucidiores. electiones rationes ac salubriores. age,
quod autem velly in morte in futura tua Vita disponis
re, ut caducas, vel aberrabis. maxime in suscipiendo
aut officio Majore aut statu, conkelhorichan hli i labarcha
be.

Statutum est omnibus hominibus semel mori, et post hoc
Judicium. neutrum formidabile est bono Christiano: mors
misericordiarum finis, auspiciis deliciarum caelestium. Judici-
um autem Judicis dei, qui juxta conscientiam tuam judicabit, ne
quod decipi potest. felix ille qui dicere potest, non habeo mihi con-
scientiam peccati: nondum expiati: si scirem illico expiarem, deus
non contritus omnia, mihi etiam ignota. quid porro potest tutius, nec iudex
melius? ^{ex} accedente ^{ex} Christi merito Sacramentum gratiae. ^{quod deus requirit}
etiam. ^{amplius.}
etiam quod autem terribile peccatorum impenitentia: hic quod
judicabitur licet in veniale tibi confiteris. concludere quam
salutem, quod discis agere ex statuto examen conscientiae
prohibitorium, tam in gravibus quam venialibus peccatis, cordis
et exterioris contritio ^{prohibitoria} ^{prohibitoria}.

Nec oculus vidit nec auris audivit nec in cor hominis de-
 scendit, quae Deus praeparavit diligentibus. Ca. lumen est illi-
 perseverantibus praemium. paradisus vera aconuigena volupta-
 tis: bonum possidere in finitum, ^{deus est} securi, tati et in aeternum.
 quis hic delectatur hunc ille qui fecit omnia quae delectat.
 conclude, in omnem calamitatem tuam unum brachium est longe
 maxime hoc solo merendo inferiorem. non sunt condigna pasci-
 res, nec sustine abysse in futurum, Academiae, meris
 Deus, ca. lumen tibi apertum. aeternitas beata.
 deus delectat aeternum quod emittit

Deus, caelum tibi apertum. & terra in manus
Momentaneum est quod delectat & terrenum quod cruciat
De quem? nisi peccatorum impetitentem. A salutis tuae in cuius
um, obsecratumant induratum in cupiditate huius Momentaneum
et exorabili bus in expiatis. Non habes quod timeas infernum
et acedemice, si dei obsequio, iussu charitati hilari in fistas et
et in haec nos. Caritas haec dei foras mittit timorem omnem in
ferni, time infernum dum ad peccandum lentaris, quati ^{more} nunquam

dam nondum, exierat ex peccato autem peccato per gratiam Christi
revertens ad Deum ex quo charitatem plenius laetitia filius
dignus in Patris caris. Si enim quasi naspiam percafferet.
neq[ue] infernum ex timores. *

Hæc aliaq[ue] complura omni prope Christiano nota, ac Iuvenili
his capacitati accommodata vitæ christiane principia Fidei
Catholica conformia emi possunt, ac materia recte institutio
tionis Nobilium animis ex contubernali vitæ occasione in
Academijs, quæ adhortationibus quæ pijs colloquijs, quæ ad
Subinde considerationibus, et meditatione brevicula in stillo
da affuerit. fieri enim potest ut nisi hæc aenea contubernia
Academici instituta durante ea comburant, viz aliam ad
commodam alibi occasionem nanciscantur.

* Denum et fiducia in solida Passio Christi et merita salvatoris
nostri. quæ hi omnis consolationis fons est præcipuus poen
tentis et spei ac fiducia firmamentum. ad hanc non in
morte solum sed in omni Mundi adversitate Politio etiam
serventi Catholicis in vita ultionem admodum frequentem, recu
rat, et consolationem invenit ex compatiante Salvatore.
Dignum hoc Nobilissimis animis exercitium, quæ S. Comes
Ecclesiæ familiaris sibi in vita habuit, ut conjugii sua
resincret, licet quærat in valueribus Christi comora tem
in ventura sit. Dignus Cælo dignior imitatio Nobilij

Elsearum

Caput III.

De exercitio cultus Divini ac pietatis in
Contubernijs Academiarum Nobilium deligen
do ac Statuendo.

Neque huius quidem capitis argumentum sentendi
men, fuit eo fine ut Academicorum auctores, gubernatores
quorum sapientissimos erudire contenderem, quibus abunde per
fectam esse namquam debitaui, quæ cultus divini generatio
quæve Statutorum ratio suis his Academicis conducibilior
pro vita futura recte instituenda, tam in publicâ quam priva
tam cuiusque bonam. Sed ipsi potissimum seu Academicis
candidatis, seu Academicam etiam sub cura horum non solum
æquis æstimationibus, quales non paucos Sacrum sibi sensus habes
mea simplici labore levare volent, pleniorum Academicis
nobilitatem, qui totam Academicam aut principalem insti
tutionem in cultura corporis gyramdi se in Saltam, aut glau
dio se tuendi aut linguarum peritia rem totam academi
cam institutionem absolvi cum satisfactione credant, aut bal
tem exoptant. contra quam bene constituta Academia Nobilitatem
ipso opere huiusmodi ut lib. huius C. I. videre est.

P. 2 L. 69. cl.

Noveni autem omni^{um} seu Academiae constitutionem
congruam nosse, duntaxat, seu in Super incolere, aut filios concu-
den pretiosas velint, praeter omnia praecipuum cultum divi-
num ac pietatem exercitiocum quotidianam. Statuta habere ac
praepri cum primis autem in Inventutis Conubemij, Societati con-
conceditis. designatis in eum Regulaibus temporibus. Sunt autem
ex his ac temporibus, alia quotidiana, alia mensibus huius
alia annua duntaxat designata ac statuta.

*Hora quotidiana pro cultu divino, adoratione ejus
ac laudibus et oratione vocali & psychica ut legitur generationem
non attome § hunc enim pro diversitate circumstaar variu
se oportet: § hic lib^{er} p^{ri}m^o.*

pr^o Matutina Surrectione popolata, atq; decenti indu
mentorum compositione facta communibus in hebdomade feri^{is}

Legitur dato campana domus convocationis ad Eulem domus
ticum ve Saallum signum. Adoratio Dei Coelestis huius
ibi affertur, recitanda precibus, matutinis, leclutis, Studiosis
nobilitatibus, Juventutibus accomodatis. quas praescriptas Domus
qz Academicus habeat, qz consilium huius, in profundissimum
S. Trinitatis Adoratione gratiarum actione pro nobis, Custo
dia, sui et actionum suam oblatione, recta intentione, et
imploratione auxilii divini, ad ei die hoc ferventer leviter
dum absqz peccato omni, et condiscendum ea qz praecipimus
durantibus plerumqz precibus haec minimū unius horae qz ad
te. et dixerit.

Sequitur precibus Matutinis huiusmodi huius huius horae
Missae Sacrificium, cui omnes quotidie Academici interesse
debent, devote, et Mystica passionis Christi Salvatoris, cum mi
sa devotis affectibus, aut orationibus recitare. et qz ad
discedit, ad inchoanda disciplinam studia praescripta.

Studij autem sublimiorum speculationum ac disci
plinarum praemittit in Museo communi publica oratio
invocatio brevis S. Genes, est, et oblatio huius laboris. Sequitur item
brevis gratiarum actio. in ciborum exercitio inchoat
Saltem signo crucis pro more Christiano mensa duci, et non
ejusdem ^{Sanctum} voluntatem ^{et} lavanda est isqz cum reverentia.

Prandium cenaeqz praemissa oratione praescripta in
choat, ac subsequente gratiarum actione breviter more ora
tione humana.

Statuta demum ex ordine domus horam Vespertinam
orationem ac precibus huiusmodi ut mane dato campana
huius convocant huius ad Saallum Academicis precibus huius
praescriptis subnectunt gaudium conscientiae, cuius substat
et vis potissimum in contributione perfecta elicienda consistit.
et qz huiusmodi qz fructuosissima.

Ex quo videre est quam in usu ac exercitio quotidiano huius
Academicis cultus divinus, ac pietas Christiana. a qua nemo

nemo quibus seu separato a communitate huiusmodi contu-
bernis, seu nobilitatibus præfulgeat prærogative et hoc quidem de
sonatis diei curtu.

Dominica autem et festi dies per hebdomadas occurrentes
paucis amplius divinis tribui exigunt honoribus cultus unde
in plenis hostibus Juventutibus domiciliis adultioris præparatis
Academia precibus Matutinis dominico aut festo die, be-
dionem Spiritualem aut meditationem affectuosam obeunda
habent, adigunt quoque ad Missam Majorem atque Academicam
concionem. à prandio vero conventibus et adhortationibus
Mananis ac Vesperis in Collegij Ecclesia huiusmodi designato
loco vel subpellicio adeste obliigantur ac ita potior diei pars
in sola unica pietate transigitur egregio cum fructu.

Ted et Mensura accidunt devotionis ac pietatis augendi
exercitationes. Singulis namque Mensibus, geminis saltem vi-
cibus per agenda est Sacramentalis peccatorum confessio, ac Eucha-
ristia Sacramentalis sumptis, accedit in quibusdam allocutio
parentica, aut familiaris conferentia quot hebdomadis
in mense recipienda, seu pridie festorum et dominicarum quo-
dam tempore seu communionis seu festi huiusmodi vigiliam in mo-
rem receptam huiusmodi nonnulla ac discutienda mortificati-
ones in sui victoriam pro deo generosam, aliquid sustinenda diffici-
litas in sui confusione affertentes, ut sunt jeunium aut
statio ad mensam aut abstinentia à vino. primum fructibus
aut alijs similibus in quibus appetitus per avidum, et viciis nobis

Denique et Annua pietatis cultus divini huiusmodi
Theatrum. opuscula huiusmodi, quæ in annua recollec-
tione triennale saltem recte meditando, considerando et se-
riam peccatorum expiationem per sacram contritionem ad
confessionem tranquillitatem affertunt, iuxta methodum
tractandi pietatis, Item, quæ certe pro futura vita, immo
pro æterna, salutis expugnandos fortissima probata huiusmodi.

Ex quo illud spirituali, comodi in Academicis consequitur
 ut in mentali oratione seu meditatione instructi etiam ante
 quam Academici Instituti valedicant cursui supremo,
 Octiduaa Atque Exercitiorum P. Patris Nostri Ignatii
 juxta methodum Societatis tradenda ultimati & colantur.
 Leg mundi ministris, publicis quibusvis juxta Status
 sui rationem, adversum mundum ipsum ejusque fallacias,
 muniti qui et veritatibus eternis in hunc publicum glo-
 riam in domino committant.

Caput IV.

In recte coordinato Nobilium Acade-
mia contubernio, ex ipsa convivendi occasione
et Statutorum observantia, ac varietate con-
tationis etiam Moraliū virtutum exercita-
tioni constanti campus porrigitur amplissimū

Peditur ac expositum plene arbitramur pietatis et
cultus divini campum ex quo ordine distributi temporis
se se offerentem. Nunc Moraliū virtutum Acade-
mico unice necessitaria, quas pietati coniungat, et ex
ipsius fidei altioribus motivis, elevet ad mentum celestis dignū.

Quid moralis virtus sit, quantum illa bona et venia animi
bonum, quanta, hominis, ad eam moribus compositi decor
quam omnibus estimata oībus amabilis, quam honorata, p
omnibus Naturae donis, opibus honoribus estimatio, et opti-
bilior. Ex Ethica Aristotelis alijsq; moralium Magistris condidi-
cent Academicus in huius Philosophiae cursu. ut nihil repelen-
corum neesse censcam quā ad plenioris faciant virtutis
cognitionem. Unum dantur et quod ad rem meam facit est
cognitis quibusvis moralibus virtutibus campum exercita-
tionum in eandem virtutem plenioris habitū ac facili-
tatem consequendam opportunitatem. ^{ostendere} hoc enim Academia No-
bilium Studium est convenientissimum ac Nobilissimum. hoc
Insuper à primis ad Athenas Academia properu-
an quā fieri animi homines quia ^{itaque} reddantur virtutibus
ex culti natum est laudandi hoc proverbium. ex Academia
venit. id est: totus cultior est. ut dicitur l. l. c. l.

Obtineaturam facilius in hac huius Academicis spe-
ri ^{Academia} in ~~confido~~ Academia Nobilium, h. strenua eam
virtutum exercitatione quotidiana campum ^{ubi} ~~domestici~~
cum porrectum videant amplissimū, virtutis origine feracissimi.

in periculo mortis ad minas animo esse, alacritatemque difficultatibus
in rebus servare, ad libendum a periculo animis abundare, magis quæ
preclare mori quam suspiter vivere, bona non cupere, aut horum vic-
tore gessere. Adhuc laborare durareque velle, cupereque
tum posse fortitudinis est, hanc et animositas et generositas et fi-
ducia et audacia, tum et dulcedo et tolerantia sequuntur.

Temperantia autem hinc sobrietatis autem, hinc moder-
ationis, voluptatum corporarum illecebris minimè mirari, nullaque
longis illis amentis delinitione duci. ac etiam licet utendi rebus
lenitatem respectam habere, et non magis cum amplius ac cum
modico se suppetit, animati vel tangi. Comas sobrietatis
quædam ordinis conservatio et rerum munditia, et vercundia, et
cautio est.

Iustitia vero, pergit Philo sophus noster, ejus quod par, dig-
numque quoque sit, quæ libet in se rationem habere, et mores ac in-
sula patria, singulasque leges conservare, veritatem ubiqueque refert dicere
pactum custodire. Prima vero justitia est quæ deo, proxima quæ
divis, & tertio deinde quæ Patriæ parentibusque: postrema quæ vi-
tæ fam funtis debitum humani officium præstat; in his quæ
pietas aut pars justitiæ, aut ipsam conservat justitiam. Justi-
tiam vero et sanctitatem, et veritatem et fidem, et ipsam prævidentis totius ordinem
conservat.

Habet hic lector amica harum virtutum officia acti-
onesque proprias, quas priore methodo conferre cum Academia
nobilitum conversatione potest. necdum cum ipsis institutis domus
gubernatorum præceptionibus et matris vitæ et vivendi
et confortio. tuo relictum velim iudicio et contentiam feras, his
re cam par, hinc Virtutum quater nioni, ut Academicus fre-
quentem oblat offerente sepe ac provocante circumstantia ora-
tionis, victoriæ de se, et virtutibus lauros ac incrementa metis. non repentat?
Non ignoreo, à Philo sopho, majora, quædam, quam ut Aca-
demia admittat in hisce virtutibus referri, ut moris contemptum
in fortitudine. at subpre agit minora quoque quæ hinc sunt
labura vel durare velle ac posse, generositatem humilitatem
et tolerantiam, quam si exerceas, cum plurima hic coram occupis
quotidie occurrent, fortiter vicisti, et fortitudinis virtuti novæ

et cum favore vires adiuvisi, ut vincas te ipsum summasque tuas di-
 ficultates occasione utrum maiori semper forti sedis virtutis
 in eremito, et maiore facilitate, etiam ad heuica facinora
 cum tempore se pro tendente.

Quod de uicinis virtutis ex hoc Nobilissimo quod alio ui-
 orando id ipsum si fortiter ita, uiam quam cum Acade-
 mica compares, haud difficulter deprehendere licebit, et a
 minoribus ad maiora virtutis profectum quotidiana exer-
 citatione vita academica et nobiliter animi pendere ex quo
 tanto estimabilius, si ex ordine debito procedat redditus
 Contubernium, quod haec conuivendi et conuersandi ratione
 virtutis, cuiusque cum pum patenti offert, exercitationem
 virtutis veramque favore Sapienter propter ad discere impedit
 vitas quotidiana in consuetudine dicitur ad invicem alium motum.

Caput V.

De ceterarum virtutum precipuarum Nobilitati maxime ac singulartiter conveniunt
in exercitatione in contubernio Nobili Academiae, ac vitiorum oppositorum extirpatione
continua, ac multum faciliore.

Videre opinor abunde fuit in recte coordinato optimis
Statutis regulato Nobili Academiae contubernio campum
occasionum plurimum, Virtutum primarium quaternum
porrectum ad plurimam nobilem exercitationem. Has prin-
cipales quatuor virtutes, quibus cetero vertigine ceterarum, reliquas
comitari in Animam Academicam virtutibus excolendi con-
tinuo necesse est, modo exercitationem quotidianam, in oca-
sionibus, ut ut modica videantur, fervor non interpercat, ^{et languet} ~~vitio~~

Sunt autem ex reliquis nonnullae, quae singulariter
ornamento, et subsidio ad alias quas Nobilem juven-
tutem condecunt quas Philosophus quatuor cardinalibus his Arist. de virt.
et vitijs ibid.
Subjungit suis libris moralibus; quas atego hic apponenda
censui non eo quod fine ut Ethicam agam eas, idcirco pri-
ceptorem, quod aliorum est munus Scholasticum, sed ut insisten-
do prioris capituli argumento libris, ad maiorem consequendam
Academiae Nobilium recte procedentium notitiam ^{et} claritatem
exercitandam virtutum facilem, et occasionem, et super-
lapsum necessitatem, ex illa communi numerosa ac divi-
sa emergentem, exposita plenius cupio.

Quatuor proinde supra dictis nunc Prudentia, Iustitia
fortitudo, ac temperantia. Subsequitur Philosophus supra citatus
Legumibus, quibus istidem quatuor

Manfestudo, quae est incitabilis ad vindictam animi
partis moderatio per quam agi ad iram concitantur. cuius pro

pium est, criminationes calumniarum ac centum igitur moderatis ferre ac ad vindictam celsitudo non accendere, minusque iram praecipit
tam esse, et cum nec in foribus, nec innotabilibus moribus his, pluri de
stabilemque animum retinere.

Liberalitas pro animi vestra est, erogare quatenus honestum
est parata. Huius proprium est animo tali comparatum esse, ut
quis res honestas ad res erogare, ut in expensis de necessitate ad res
abundantem tum in subditis, tum in maiore refectione, utrumque ut inde
unde non deest minime accipere velis. liberalis autem vis etiam
vestis ac habitationem mandam amabit, sed per supervacuas, huius
tas modo ac haud in parva oblationem habentes res, licet ipsi
non magno usui fuerint, comparabit, quale est animalia aut pecora
dam aut admirabile quod prae se feruntia alen. Comae huius
quam in montibus remissis, faciliusque et humanitas tum ad mis
tionem ad amicitiam ad hospitalitatem ad omnesque clarum
propensio, et amoris. ita de ea utatur huiusque.

Magna nimis. quod est virtus animi, quae ferre fortunam in
fortunamque, nomen et ignominiam equi potest. Huius proprium
fortunam utramque flantem reflectantque praestare ferre,
nomen et ignominiam se clare ferre, ac neque voluptatem, neque
clientelam neque potestatem, neque victoriasque, praestando pa
rant, mirari. Aliquod in animo profundum, ac veluti por
tus habere est. est autem magnanimus is, qui nec vivere fa
ciat pluri mi, nec vitam ipsam vehementer amet, sed huius
quodam animo, generosus cum sit, ferre injuriam, absque vin
dicta studio potest; eam Comestruis huiusque est et ab

* Ad vide in fine
hujus capituli
imponende
nempe hic
continentia.
deum proprium
conflictum per
sagittas seu
fratrum a capite
inchoat sicut alia
hic virtutes.

virtutes. ita de
* Tunc huius virtutum Nobilitatis huiusque ut ornami
cus si vitam quoque conferas Academicam, campum
latissimum dispicies. quid enim in studentis animi Iuvencio
te, ac numerata Nobilitate, nationum gentiumque investi
tate praevarius, familiarisque. quam conveni ad iram,
incitari ad vindictam, retorquere ignominiam, la
in fama. post haberi in honore. asperum tractari, regalis
ad stringi. com oditate privari et ipsa diuturnitate dis

affligi, confusione incurrere, Successibus carere, leminore
 ingenio deperire, fortuna, et aestimatione videri, laudibus
 carere, promotione destitui, odia sustinere, vexari, inhumili
 ri, supplicium reddi. libertate privari, ab amicis retrahi, do
 micilio concludi. ordini et honori alligari. an non haec quoti
 dianae ferre fere occurrunt in conversatione, exercitij, artium
 studij, licentiarum, consuevis spectatorum. nilque aliud
 sunt quam aera de vincendi visio, virtutis exornanda provera
 tio, duriuscula quidem, sed superato primo amaro cortice dul
 cedine animi plena, quae si sapiens exercita fuerit, facilitata
 sem, imo et virtutem quamcumque reddet amantem in eundem, *volley d'uranus et
 Plutich.*

At quod pro fortum auget virtutis in te numerus
 Nobilesque academici, in veniri a quos virtutis aestimatores
 ab quam aly alijs magis aestimant, colunt et amantur, non
 quam eos habitum pro pensos aliorum in se animos, nisi vitia
 juventutis, et corrigant praestantia virtutis, quae omnium
 amorem in se rapit, etiam inimicorum. quis non Diliget
 laudemque mansuetam comen placidam ac humanam, licetque
 talis non sit. Communis, et vivendi inter plurimos ratio
 Saepe virtutis Stimulus est, quod obsequij aestimari a me
 lionibus, Saepe est et necessitas, ne obsequij vitio laborare con
 trario. retrahitque a vitio, quod semper seipsum emendat
 Sed ne aliter retrahit quam cum ad vitijque virtutis nem
 vitio opposita, a se ipsis erubescunt meba impellunt
 Expositi autem haec paucis virtutibus conare a sunt
 plurima, quasi comites vel fratres ut intelligantur. Phi
 losophia. In Mansuetudinem, clementiam, Soavitas affabilitas
 humanitas, bona de alijs mens et opinio, aliorum laus
 et commendatio, sui oblitio, Superiorum debita reverentia, erroru
 rum ac defectuum alienorum benigna interpretatio, condonatio
 offensarum. Benignitas et benevolentia in agiles et alia quae
 plurima, Suis quaeque vitij opposita, et haec quaeque obsequia dicuntur

Caput VI.

Vitia virtutibus enarratis opposita sunt
coloribus propriis depicta, quorum dolus in a
de mijs nobilitatem numerosq; neque diu latere
potest, neque durare, neque Moderatorem aliorum
q; conviventium oculos sustinere.

Non est vitij argendis ac multum in valetudinibus
comodius ad miniculum, quam aut latere in animo huius
incurij, aut virtutis sub larva, aut leonij pelle asinum con
tegere. Sunt namq; vitia quae in apertum quidem erum
punt, sed sub virtutis specie aut titulo honorato, ut Eth
ica loquitur Aristoteles. ita seipsum erubescit nosci aut deprehendi.
Latent enim ^{enim} Juventutem incautam, et apparentij magis
quam rebus credulam ^{fauilem} falli, non infrequens est videre. contem
dunt acerbis sermonibus, resistunt correctionibus, ades
cunt iras, quarant vindictam perueniunt in iras.
nec erubescunt vitia haec notoria, et juvenilia id est vel
magis contemptibilia. cur ista? quia virtutem se agere
plenumq; prosperam huiusmodi ^{appropinquant, et} moribus perfradent, videlicet:
generositatis, Iustae defensionis, famae, familiae honoris pa
terni, pietati debita, dum interim fructus has similitudines
nobili in dignas, mox in prima scintilla, Prudentia, et man
suetudo placidis verbis suavitate ac humanitate, longe ma
xime laudabilius praefacisset. Sed ignoravit ejusmodi vitium
virtutis quovis contextum. idcirco ignoravit ejusmodi genuina vir
tutis Academicus, nec tandem apud hos etiam coetaneos, nec affe
ctum obtinet, sed aversionem ab ejus conversationis confortio.
quis enim oblectetur ejus talis funia confortadine, quae verbum
etiam facetum, arripit ut pulvis pyris Liabellam, verbum
reddidit asperiora decem, prout in calumnia et jurgio implacabili

for et vindictam, cui memoria retinet offensam. Vah defricale^{bi}
 generositatem nec homine quidem minus nobili dignam. imo Vah
 Asinum pelle generosi leonij male contentam. glaciem diu ne quis in
 Numerorum hominum auditorum confortio. Nostre prout de opprobrio
 Academicis vitiorum et in fidiis et dolis in hoc contubernio nobili
 ut proficiamus magis deligat hibi, cum melioribus confectis nem
 magisq abhorreat in seipso, quod suspectum indecorum videt in
 alio. Sunt autem vitia virtutibus lepidulis opposita, suis cum
 proprijs in ^{rebus} ~~rebus~~ ^{ex} ~~ex~~ ^{code} ~~code~~ ^{Arle} ~~Arle~~ ^{sequen} ~~sequen~~.

Prudentia vitium oppositum est Stultitia

Stultitia rationis est vitium ac morbus, cui felix veli totius causa.
 Stultitia vero proprium prave de rebus iudicare, praveq consilium, prave
 praesentibus cum rebus congruere, conflariq, prave de ijs rebus,
 quae in vita bona malaq versantur sentire. comites ejus sunt, in sci
 tia impotentia, ineptitudo, ac oblitio.

For situdini vitium oppositum est Timiditas. incitabile
 ad vindictam parit vitium, quo horribus facile concutiantur, pfectio
 intentum in nautibus. et com ovent, vel mortem ipsam componi, vel
 aliquam corpoream orbitalem minitantibus, qualiter eamq huius in se
 variz, quam praecise oportet, satis ducere. Legit hanc animi
 litia et vacillatio, ac lucis huius vitiaq laetitia nimia cupiditas. Subest au
 tem quaedam huius cautio, moresq ejus alienos esse a contentatione videt
 videmus

Temperantia opposita est. Protervitas ac Lascivia pro
 ne ad cupiendum parit vitium est, quo pravas voluptates deligat

Protervitas autem et in temperantia pervenit, in ijs
 voluptatibus illecebras sectari est. eorum qui his dediti sunt, felices
 maxime esse putare, risus et salubris et facetijs quaedam abundare
 Denique cum rebus tam verbis huiusmodi ac dissolutum est. Comites
 huius, confusio, et impudantia, et in venustas, et negligentia, et
 corruptus, et dissolutus sunt.

Iustitia vitium oppositum est Injustitia

Injustitia vero vitium animi est, quo amplius quam par
 sit quaelibet re habere, potensq voluit homines.
 Injustitia vero genera tria reperitur. impietas, arrogan
 tia contumelia. Impietas quidem erga deos divorum aut

aut etiam erga mortuos tam erga parentis at patriam rectum non
 Lewis. arrogantia vero circa contractus, commerciumq; vitium, he
 praequam mentis appollere volens. Contumelia vero volup
 tatem libi sic Stueus in probum ac dedecus alios ut ducit. nec
 Iniquitatis est res, mores ritusq; patrios praevaniciari, legibus et
 Auctoritati publicae subesse non velle, mentis etiam ac pectus
 re pactaq; transgredi et fidem fallere. hanc ^{Injustitiam} calumniam, par
 tentiaq; ac humanitatis humilitas, et off. perbe offitas dolusq; ma
 las legunt.

Hic de oppositione virtutum, quatuor virtutum Cardinalium
 Nunc de ^{liberalitate} ab Aristotele definitis Mansuetudine, libe
 rali et Magnanimitate virtutis opponit.

Mansuetudo oppositum habet vitium Iracundia
 Iracundia incitabilis ad vindictam patri vitium, unde periculosius
 ira concedunt. Iracundia vero tria habet genera: 1. contumacia, a
 membra, et quodammodo offensa longae sententia. est autem iracundia
 hominis contumacia, imitatio nece, sui vel minimas ferre
 minime posse, sed ad vindictam multamq; statim tendere. itaq;
 a verbo, et re qualibet ad iram facile moveri. Consequitur hanc;
 concitatis mobilibusq; non in universum ut moribus sed ad homines,
 tum brevissimas, ut res carissima dignas maxime iudicet, easq; ut
 furibet. propter quod mores, nec constanter necesse, sed habet ac
 momento patitur, hinc et Iracundia.

Lib. Continentia oppositam habet Incontinentiam.

Incontinentia prona ad cupiendum patri vitium est, quo
 fit ut contrarationem avide cupita, tam si turpius ad voluptate
 illecebras ducuntur amplectimur, attrahimurq;. Huius est
 voluptatu illecebras rase prohibente, et his non potius nihil omni
 res velle: cumq; recta, honestate q; hanc. et facienda statuas, et
 voluptatis ergo defert. Comes incontinentia, molitia
 proci tentiaq; et omnia fieri, q; propter vitalem legunt.

Liberalitati opponitur Aliberalitas vitium
 quo lucrum ubique unde eamq; oblatum sectantur huius. It
 liberalitatis quoq; genera tria sunt, turpilacium, paucitas,
 liberalitatis quoq; genera tria sunt, turpilacium, paucitas,

est enaity. Tarpitulum, quo vivere licet, et quali
bet facere non potest, plenisq. lucum, quam ignominia est.
porcelas a. qua honestas necessarium res nostras minime
sustinemus in pender. Tenacitas autem, qua impendit
quidem, leuiter vix, maligne gades plus ut in conuolent, d
sumtus in tempore non faciunt. Mitralitas aut, maxim
pecuniam facere, inq. faciendo vero probum nullum inel,
putare. Mercenaria hoc, levitig, ac brevis vita, ab om
nig h' no? Studio ac liberalitate aliena e, qua rem nobis rem
ut nobis in rationibus quidem angustia circumdamur: in
Studio vero ac voluntatibus velut pondus, ac molem ob
pectam habeamus. ac omnino pusillitas, ac dejectio, inq
necesse est animi ac humilitatis totius odium, nosut consp
quatur.

Magna nimitati opponit Pasillitas animi
Pasillitas autem ne fortunam, nec infortunium neq
nomen neq. ignominiam foreprospert, sed honore subeant
temerere, vanumq. ac leuem reddi: fortuna vero vel
pauculum aspirante continasq. tolli, ignominiam aut
nec minimam quidem sustinere posse: repulsam vero, fra
strationemq., quantumvis exiguam, infortunium inq.
effundiam, omnemq. eam lacrimisq. profer, ac eque, velut
impositum pondus gerere. Deniq. talis pusillitas h' est
qui omnem neglectum hic, etiamq. offig. avocationem obli
vionemq. evenit, in penam ac contra meliam nomine
Hanc angustia, quoniamq. et diffidentia et depresso
quodam animi legit.

En hic Virtutum Coordinatum quadrigam Austrem
et totidem comites illis ad punctus i. Philosophu. nempe
Prudentia Mansuetudinem Iustitia Liberalitatem, Tem
perantia continentiam fortitudinem Magna nimita tem
totidemq. viliorem Mon. Fra illis opposita, qua quantum

Nobiles animos exornat, et ad futuram vitam felicitatem
disponunt. ista tantum foedant deformant, et ad in fe
licitatis viam impellunt. utraque cum nosse, nec deici fa
cile diu in communiione vitam audeamus possit Nobilis indolis
officium boni Academici Aliani faciat prosequendo virtu
tem, prosequendo vitium idque quotidiana exercitatio, cui cam
pus nunquam decuit, dum nunquam oes abeunt difficulta
ter sibi molestia: quod in humana conversatione familiare quod
est, sed ad proficiendum inuicem, non inuicem, dum ipsa
contubernaliū mutua in inuicem attentio, a pluribus ab
stinere faciat vitiosis dictis et actionibus, eaque embelescere, licet
relicta. Sed ut huiusmodi non fiant.

Ad hoc commodius obtinendum, et vitia eliminanda hoc cupimus
ex animis. prout refertur proxiū haud paucis probalam taudat
in nobilibus contubernijs. Cum nempe naturalis cuiusque
sui amor, ita sibi spontaneam sui censuram parcat, ut viz, aut
vitia sua observet, aut nunquam in deget. ea corrigere, maculas
has foedas in decorasque aut rursus nunquam solentiam adhibet
non sicut ac ille, qui narum in vultu, aut fuliginis a persis
ne aut alio quovis modo contrahit cum eum non videat, non
corrigit, sed deventia quati licet, cum eo vero obambulat adhi
ludibrium. Si innatus aut amor proprius, aut sui estimatio
maculas et vitia alijs quidem notari, sed sibi ipsi extra oculos ha
care quo minus ex amensuereant, et observationem conuevit.
quare et sibi maculae in vultu contracte in nobiscum, cum una homi
nem aut consilium speculo uti, quo omnes facile in tuabit
et examinare poterit, non quati in se, sed quati in alio extra se, seu
in ipso speculo existente, namque eas detergere mirabitur, et ha
dubio caeteri attentionem in eam illico simul ac ab ipso nervo
et libera bit, non obtentus in alio nisi veluti extra se per specu
lum in aliam a se transijet, in eoque representato labes vultus obfu
rasset, ita nempe ^{nosmet} ~~notant~~ ipsos in facere, nosque pro se asura
re ratio volumus, in alijs autem narum vel levissimi vitiosum
attendimus. hoc proinde similitudo leniat academicis illumini
retque omnem in sua vitia minus attentam, argum^{autem} autem in alia

seu latissimum. Sed id sibi agat cum emolumento. novum quoniam
 videt vitium in alio, dispiciat velut in speculo, an idem et huius
 non sit vitium, in se credat, et quod in alijs vitiosum sibi displicet
 caveat in se, et seipsum parare per exercitiam virtutis, oppositis
 nam ad laborem.

Caput VII

Sapientis Statutorum Academicorum conferre
 Non modo Virtutes optimas promovere, vitia protur-
 bare, sed radices vitiorum ipsas extirpare plurimum
 adjuvare potest, et debet, in tale constitutis Nobilium
 Academijs, eorumq; observantia magnopere exigenda

Nobilis convivendi ratio, varietatis plurima conver-
 samque patetentem amplexumque Virtutum omnigenam
 suis in Academia contubernaliis dare visa est. Sed Statu-
 ta legesq; Sapientes in super praeter campum adiciunt domicilium
 ut, in quo virtutes ipsae tam figuntur, et municipatu quor-
 dam in Academia Nobilium obtineant, fierentq; domesticae
 aut convivales. Ita enim loqui libeat cum Moralium Magistri
 Magistro Philosophi cui domum patronam digno comparare pla-
 ceat, nobis Academiam communis tabem, civitatis illiusq; ac
 Nobilis nomine licet collaudare, cui omni genera prae se scien-
 tias et artes, virtutes non modo hincq; hinc, sed municeps, id est
 legibus Academiae alligata, et adstricta. legesq; namq; civita-
 tem constituent, et inde municipalem largientur. Sanctas
 leges, Sapientia et Providentia humana eo feliciores patet
 quo remotius et procul magis proficiunt providentq; vire
 in bono, propaleantq; omne non solum aperte malum sed
 ipsam quoq; effugiant scelerisque obstaculum, ac radicem
 ipsas, evellant, aditum occasionem praecledant, malum q;
 quoniam male non aperte sint, multum tamen ^{affluunt} ~~in~~
 et juventutem ^{proclivem} ad vitia deducendi prona, vel maxime in me-
 morata Nobili Academia multorum in communione viventium
 quales esse videntur in fine mox exponenda. quae per salutaria
 Statuta aut moderari, aut penitus vetare oporteat ad
 plenius Academicorum emolumentum.

Cavenda omnibus Academicis profectum suum in
 Academicis Nobilium contubernis praesentibus.

1. Exemptiones, a communibus omnibus Statutis, uno vel
 pluribus maxime quae praesentiam in divinis requirunt

nullo praeterito, nullaq ratione admittenda. his nempe ma-
gnopere Statuta labefactant, et semel vel rari admissi mox
consequuntur, aut ac regendi alij difficultatem adferunt
invehuntque sensim desuetudinem legibus perpetuis inimicam.
proponendum id ipsum convictoribus ac Nobilibus adhiberi
qui plerumq ad disciplinae et ordinis domestici observandam
minus sese adstringi perperam opinantur, exco, quod hoc esse vi-
vant. neq. foundationu gaudeant beneficiis. Sed id ipsum per
quam limina subintrant, illis in timendam, et exigendam alias
utilitatem declinandi magis, quam quovisq. are suo admittenda.

2do Libertatis favor huiusmodi, exaudi i domo in cubiculo
suum adducendos, dormiendi huiusmodi ad placentiam. haec libertas illi
delinquenti offert, quod alio offendat, Moderatores gravet, et defec-
tibus plurimiq. pateat, quia neglecta Statuta vram noscunt.

3 Amicitia privata in tempestiva in suos contubernales
hos da et huiusmodi et paucos. haec p'lo quam quod factiones autem
citare aut conferre solita sint, odia plurima apud alios generant
magna virtus et splendens, in communione multorum com-
mune, non partiali. ab omni bus affectum recipit, qui i'bus afficit
aequaliter.

4to Conversatio in Urbe frequentior. haec cum consanguineis huius
sive alijs, cum quibus notitias novas contrahit, haec ^{happ} cautio quoniam ad
modum Juventuti proficit, cui, omnibus aut contubernijs Nobilibus
neque ^{alias} quod boni ex ea gemi possit, ideoq. ut domui et juventuti
perniciosa est. inde enim nascitur tempestiva p'bitio, animi dissipatio,
his, libertas agendi extra Moderatores oculos, nascunturq. officiositatem
et sollicitudinem cum legu altius. vix pondentia privata, captationes in
tempestivorum affectum. ut merito nec parentibus huiusmodi in d'p'p'is
alium nos contubernales decreverint vix Sapientissimi et huiusmodi
qua supra parte habenda l. 104 in memoriam ad rem i'f'antem
revocari perutile accidit. utq. haec conversandi cautela sicutq. academi-
am gratia, ob quam hos filios ab ea conversatione remotos Aca-
demica singulari studio custodiendos concitant.

5to Hospitalitas superflua, et quae sita ab academicis, stiam
intra domum in cubicalaq. condita concessa. unde ordinis domus
perturbatio studiorum neglectus, potius et merenda clancularis

etiam cum sanitate operis occasio ac frequentia, quam omnia quam si
ni Academia, ad versant, quam alijs gravia molestas, quam ordini do
mestico sint inimica praecipue si pote accedat excessus, nemo non videt
facilem. nil enim turpius in nobili quam tumultu et potu.

¶ Pecunij depulsio, aut copiosi ex domo paterna depeditatio
in usum liberrimam. quod qui dem si confis moderatore, ejusq con
silio, ac in depositum debet tantum non manenti non adfert, ut
ex solo velari sit aesse, ab illam eliminatam pecuniam abundan
tiam ^{etiam} ~~adversus~~, et velum, et exigam, quod abusus est, et male in
in detrimentum Academici ~~convers~~ exendi caruit, puta in hanc
sus clancularios, vina fortia, vanitates inveniuntur, huius
tes frequentes, munuscula suspecta, aut ostentationem, aut
insultationem. Studiosam claustrum in perita neq hoc tam obse
rum est, ut moderamine et cautela non exeat, in adultis, in senen
ori autem etate pecunia penitus pro habenda utitur libere. De mo
deratione iudicio, honesta etiam recreationi ad refocillationem
animi decedem admittenda quanto paucior tanto potior.

> ¶ Lusus immodicus, ac distractione sola major. hic ex peculi
abundantia legi debet, vitandi sunt magis in ter eos qui calidius
ac pecuniam et lucrum magis quam, animi remissionem faciunt,
quales sunt, Aleam, et quidam foliorum. maxime autem qui
ex cadunt in periculis, neq sepe vinibus se colludentium conformant
quisquis tam en lusus sit, si immodicus, diuturnus aut frequens
tam vitij non paucis obnoxius est, ut quotidiana patet prope
penitentia, inde enim quam saepe emanare visa sunt ira, rigor
suspiciones de falso, deq dolo. fervores, contumacia, voluntas
multaq animi in quietudo, et tandem ipsa quoq poenitendo et
si constituti lusus omnino noxijs, et velandus est, donec
donec et decenter et honeste lusu uti. Et non di disse se se
exhibeant. Est autem lusus non exiguus campus, de comprehendit
et qui pathe mata animi sui etiam occulta prodat, sed
quoq si novit plurimas virtutes quam uspiam exerceat
possit, et ^{cogit} ~~exerere~~ ^{si lusus} Lusus finis se honestus est, sempe
licita animi fatigati remissio, curarum intermissio distractio, et

Si in ipso
et si in ipso
et si in ipso
et si in ipso
et si in ipso

cui se se mi fuit fortuna.

videtur ad priorem.
Cepit;

7. Excessus in cibo aut potu, quem ferre se non posse quodammodo
se novit. aut se redire ad vitia proclivem, puta ridarum
contentionum, inaptiarum, et morum turpitudinem, quoque
despicacitatis esse Nobili possit Academicus ipse se cogitavit.
Unde jam Germania, ipsa Nobilitatem Juventutis, huc
ab omni tali ejusmodi more penitus avocavit, imo et et in
viris aestimat libertatem. quod testantur exultantes et pro
la veterum Romanorum jam eliminata, imò nec usus
Nobilitatis pervenit ad, extra Prandij canaq; tabulas hanc
tam hospitii offerre. pulcherrime ut in Academicis Adolescenti
cum deprecari haustum vinumq; preventibus venenis et
levanda fieri forte hinc gratia, communem haustum livorem
aut vini tantis per agra maxime delictis, ut non Nobilius
fuit de utaq; admittere.

8. Lectio librorum aut libellorum de haereticis et pravis
nomine doctrinis Susceptor. Incauta ac promissa. ^{aut scilicet} imò haec
quidem Juventulis in vitia deducenda; cum unius machina
est unde Capitalis conscientia, corrigenda veram salvificam
fidem. haec mundi illucras ad illicitum proponit atq; incitat
ad foedissimam, haec finitum huiusmodi politiciam, dolis, planum
et Christianam Romanamq; humanitati adversantem, haec
per ipsas fasq; utilitati posthabentem in animos instillat
curiosos, et vires inicit cum aunitatibus Juventutis pro
ferum, sola doctrina contagione ferens in perniciem domus
quapropter instaurant Academi de obligatione ipsi eorum
modi abstinerendi, haereticos nequidem retinendi, neq; alijs
tribuerendi, et obsecuos, aut ameros cum ipsi vulcano sani
ficandi, non obstant quod huiusmodi politici mundi ne hanc
Scru-pulo quidem decant. In formari quoque eos, proinde hinc
indicia cognoscuntur cum unia ex quibus merito Sus
ceptus esse libellus possit, et sub politico proposito, qualia
indicia sunt. Auctoris omisso, boni haereticus in passio
nis, maiora ipsa vitia affinis. approbationis defectus.

I. Liternam occultam comeritum ac Scheldiasma tuum
 mephorum et inutilium, minimi neessarium. quod tanto magis
 vitiis multiplici caret, quanto frequentius et occultum magis
 est, ac nunquam ^{nunquam} damnum afferere parabile, non minus
 ac latens, ulcus, quod dum fovet, etiam omnibus, erumpit in
 publicum maturatum ac in consultam se infugam. Conlu-
 bernio, seu ultimam militiam huius seu alia inconvenientia
 Nobili accersit Adolescenti libi nimium fidenti.

Has et uicem et his, glans seu Scatebras seu vitiorum
 radices, seu perniciosas occupationes multum in malum vali-
 das dicere velis, omni vi ac providentia a Juventute ite-
 ri propulsandas nam est qui non censeat, ^{Sapientum} nemo qui non
 exoptet. his et luminandis et magis in ore praefocandi mali-
 tatiibus, constantem Academiae Domus impendunt et vigi-
 lantiam et solertiam, neq. tamen obtentu suo gaudent
 facile, idcirco et Statutorum Auctoritas Avis accumulanda
 est, quae legis instar. Stringat liber talem ad poenas pro-
 vocationem destinandas, neq. patrocinia Muliebria quae
 per se auctor praevaleat, neq. inanes et culpationes audiant.
 boni communis servandi causa. Statuta namq. nisi firma sint,
 leges nisi armata facile, enervant, h. transgressores suos
 passim impunes vident, aut leviter acceptos, viresq. ad
 vitia in Communionem serpentiibus, quae et dirpae certius ac le-
 cunus, virtutibus oppositis, Nobilitatem Academicam exole-
 re pulchrius, praecipuus Academiae Dignitas est finis, et Methodus subis proci-
 har in lege vota ac desideria Nobilitum progenitorum patriae
 Nobilitatis, conservatio Studentium, ac Sapientis Substantia huius
 partem non minimam sacrificantium; nec proinde timenda
 aut expectanda putet Academia Majorum odia, nisi iniura,
 quibus minime cedendum; D. amplissimam honoris et glorio-
 si deinde fore accessorem. ^{hinc} Quid namq. Academia
 Catholica Majoris, elogij et laudis amplius contingere possit.
 quam et esse, et dici et videri propalam. Academia haec Nobili

aut bonus invenit aut facit, suis fortiter in suis legibus, virtute
 arget, à vitijs praeferat in bono conservat, Scrupulis credit, discipulis
 nis et colit, moribus et ornat, Nobilitas omnigena in veritate
 et servat. ~~nemini indulget, ^{iniquis} iniquis quos cogit, nisi~~
 neminem ad sua legem cogens, si nemini ~~noxi~~ ^{noxi} aut libertatem in
 gent. Sicut et devotus dia pro his plurima jam ducunt, nobis diti nemo
 arget. Sicut Disciplinam optata.

Caput VIII.

De lusus usu honesto ac moderato, et vitiosis ac virtuosis in lusu actionibus Academico Nobili noscendis.

Lusus, in se ipso consideratus, non laedit honestam nobilemque vivendi rationem, nisi aut lege prohibetur, sit, aut moderamen prudentiae excedat, casque incidat in circumstantias, quae illum aut reddant, aut illeberalem aut in convenientem. Nolo practicae Theologiae dogmata de lusu hic exponere, quae cum inter contractus, quibus levisse fortuna locant. Sed solum ejus unum honestum et potissimum de causa exponere, cum saeculo praesente nostro, hominibusque sapientibus, atque plebei, Nobilibus, ignobilibus, Militibus atque ac ac Politicis laudis, tumque utantur esse beatissimi, et cum in honestam licitamque ex se animi relaxationem, communem afferre videantur, at multi multiformiter. imo et Inventum hic cum certa moderatione conceditur suis temporibus in honestam remissionem animi.

Est quidem lusus omnis celeratio quae priam quae misceat se le fortuna levatis conditionibus et pactis ac transgressis legibus vincendi lucrum desertum victori apponitur. inde quae varias certandi, etiam lusuum variis sunt modi. De his non inutiliter dicendum venit et dicendum Academicis 1° quae genera ludorum seu lusuum fieri maxime condecant, quae se dedecent. 2. Qui in ludo spectandum maxime et pro fine habendum. 3. Qui reddat lusuum vitiosum et vitandum Nobili. 4. Qui reddat honestum et laudabilem. 5° quae nam ludi se ipsos admodum commendant possunt, quae nam discunt et emendat. ostimulantes faciant et prudentiam, et passionum moderationem.

Ludorum lusuumque variis sunt fieri genera, atque species. eos stringimus in 4 potissimum. alij sunt qui prae se fortuna victoria referunt. alij lusus variis alearum, alij fortuna praestandi

ingenio certant pro victoria et lucro. alij quales sunt lusus variorum
 characterum, alij puro certant studio et ingenio, uti tabulae calculi
 lusus, seu ut vocant Schach. alij in super contractionem componi
 agitationem inter certandam respirant litem ferunt, quales
 sunt lusus Tabulae pileae, conorum, &c. ex his quibus Nobilitas
 patriae maxime conspectaneus est censendus. Respondet
 is universum, ille qui a Majora regni nobilitate et cypru
 Aug. Regis nris magnobus his atque dignioribus, ut patet ar
 famitior est. und non dedecet Iuventutem quod vid
 in sapientibus adultis atque majori maxime cum moderatione

2do proponenda venit, quis finis in lusu habendus. Respon
 deo distractio animi ~~delectatio~~ atque iucunditas ^{recreatio} similis
 ex qua senectus agere confortat. ita enim Aulus: Ludere autem
 ut finis agat quicquam ex Andcharpide sententia, videtur meli
 se habere. quippe cum lusus recreatio utilis sit, et cum neque
 res afflictae operari, neque indigent. videlicet pro operari huius

Aulus. l. 10 de
 moig c. 4. non igitur finis est recreatio, causa enim operationis fit. ita ille.
 et autem recreatio huiusmodi et iucunditas ad fit. Litem ma

primo ex quadam concitatione constare necesse est. Sic enim:
 quoniam vincere iucundum est, necesse est etiam ludos iucundos esse
 qui pertinent ad pugnas, et ad disputationes: saepe enim in epus
 acci ditur in canis et ludos balorum et pileae, et alia et Messerum.
 Aulus l. 10 de
 ubi enim certamen atque etiam victoria est. Uti autem

repetita sapienter ad a victoria multum iucunditatis huius
 animi mittit nulla usquam spolia utilitatemque litem
 ferat, addendum aliquid est ad iucunditatem victoriae
 augendam et con cumulatam, quod omni bus iucundum
 sit. quod est lucrum. uti quoddam hostile spoliolum, quod omni
 appete huiusmodi, et cum con sequebantur iucundantur. Litem
 proinde condimentum est victoriae. Quis enim litem, in per
 velit studio et attentione, ut nihil proles quam, quod huiusmodi utilitate
 cerit, audiat deinde, cum in eam tamen humana habendi cupi
 tas maxime ferat. Finis itaque honestas a rebus lusionibus effectus
 in ludi oportet amena et iucunda animi quietis in partem dived
 et confortatis ad litem rursus post remissionem resumenda, aut qu
 dam hospitii mereandi officiorum litem honeste Patria pro more

sui cum a multis congruo Nobili, cum nobili, aut saltem cultu probos
 sit lapsus acco madata ludendum vinis, peritia, et prudenti alio
 potius quam suo propria arbitrio, et quanta congrua, . Et lusus mo-
 rata, et omnis omnino passionis seu concupisibilibus seu irascibilibus ex-
 pass. moderata in lictia sed licti, in iactura aequalis animi et am-
 nitatis. Moderatio autem prudenti est discernere et proficere in
 lusus Et nimis dantes, ut occasio sit negligendi officij sui atq;
 cujas cum obligationis. neq; nimis, licti magni appropinqu-
 cum ruina periculis lictum sua quam alione, sed quo in senio-
 eo securior a gravi damno. neq; excedant loquendo, neq; plauden-
 do, neq; licta iacturam nimiam exponendo aut exaggerando, ha-
 namq; facile infortunatos offendunt, et rari atq; acerbitate
 disceditur, imo et lictis et certa mea amicum ac benevolu, ut
 inde infortunatis ultra clam atq; inobservabiles victoria ha-
 btunda cum lucro, animusq; leviter, quales lictis esse pleon-
 bleat paterni, aut aliorum erga in senio, divitijs erga me-
 diocrem; Nobilis erga hospitem; aut ubi ingeniosa Chan-
 licta delitiana. Senior autem lictis rari est inter domesticos,
 aut amicos et notos quam in lictis ignotos, quorum animi affect-
 ones et pallemata ignota ad hancum licta, facile autem a
 prudentibus magis primis certaminibus patenter, adeo hanc
 in lictum cupiditate ductus licti imponit, ut passione in
 dat. cum quibus praestat agere spectatorem potius quam
 lictis lictum a mulamq; . Haec cum decentia et multiplici-
 virtutis circumspiciat Ludorum usum praemunitum Nobili-
 tas nostri licti admittere ubi vis gentium eorum animi nla-
 tanquam actione et honesta fine licta et jucunda. plebey-
 autem, aut vitiorum maxime aversatur, dum punde luden-
 copia animi gratia nlaudi Academicis conceditur, virtutis
 multiplicis palestra aperiunt, in qua subtiliter et virtuos-
 se se erant, et condiscant ut par est Nobili. Politico vivere
 se se exere in ludendi occasione oblata ubi o passione agere.
 5. Ludum maxime commendat Academicum i Dispo-
 Superioribus comprehensum, et autem lictam amplius in
 compendium dico maxime commendat Academicum, lictisq;

Laudem ac estimationem lucrarum ex prudentia ad omnes lucras circumstantias attenta; ex moderatione affabiti ab omni laevi concupiscentia aliena, ex animi aequalitate in fortuna, et infortunio et ex nullius passionis ^{obnoxiu} exhibitione letitiae et iucunditatis modo, tam si ludere scire et passionibus et cupiditatibus virtutis exercitiis scire triumphare. tumque omni lucro venustius referre est

Hucusque de ludis lucubus quantum se ad mores moralitatemque Nobilium habent compendit dicta fuisse beati Academico in notitiam et cautulam practicam. Eius autem lumen physica sit habitudo ad hominem, Physici Medicique convenit ediffere. ex quibus hoc paucillum in Linco. ex luseum generibus variis, variosque physicos nasci effectus etiam corpus ornam, alij corpus com adent ad sanitatem alij ad letitiam et risum, pro alij leniae diuturni ad Melancholiam, alij ad cerebri accensionem. alij memoriae deficiantiam provehant pro moventque. quo fit ut Sapientes etiam Illustres viri vel ab ore vel a quibusdam certe sibi penitus interdicerent, ipsi quod sola vituperare se deant, vel certe in lusu rarissimi admodum habent. non tam modales, et modici. Sic homines quidam ac Nobiles Capitis affectibus addonificis gravati, aut Studio quotidiano atque in laeso Officio suo incumbentes. ab omni lusu abstinere visum habent, quia omnis lusus Studium quoddam plurius habet, imo sola numeratio attenta quae in lusu aliarum plurimum est, si horas pro theatra trahit caput inflamare clare ostendit. atque ita animo fatigato Studio aut nulla aut exigua a Studio est remissio. Si nec lusus omnes Melancholicis, neque cholericis Salubres sunt. seu Studio plenius, seu fortunae solius. propter prolixos ad studium passionem aut saltem humorum alterationes in congruas, neque obstat, licet in noxia lusem protractione periculis sentiant Melancholici. iucunditas haec dulce venenum est, non minus quam abreptis in sua Studio Musicis profundis, musica tunc grata, maximum animo et rationi venenum est, neque in hoc mnesa generis, in deliciis habent. uti et Mathematici profundis, ac minus

Quia propter Academicum Lupi indulgentem, et eam ad styli con-
 tums habitudinem ad horum humorum complexionem ac statum
 advertit reflectit, quod proficuum est quem eligat ac qua ex ten-
 sionis aut relaxationis moderatione, neq. sola fructanda ut lumen
 jucunditas quae placeat magis, sed et salubritas quae magis
 prosit. Optimum autem saluberrimumq. lumen aestimare
 videtur Nobilitas quae commotionem corporis in vehit salubrem
 dum o. pedes eam ferant, a morbis nobilibus immunes, quos huius
 et hoc saeculo aestimatis retineant in ludendum. Tabula piler
 res diversa. ubi plurimum temperamenti est, tam quoad studium
 quam lucrum, atq. commotionem congruam corporis humani.
 Discursum in compositione huius commendabit.

Caput. IX

Distributio horarum Dier Academica
tam virtutum quam Disciplinarum Exercita-
tionibus ^{ac honoris in universis} accommodata et ab omnibus Nobilibus
Academicis observanda est

Inter præcipua decora, quæ florentissimæ Europæ
Regna suis celeberrimis quibusque urbibus, castellis, arci-
busque ad ædificandi in splendore ædificium voluerunt, immen-
so numerandas æstimandasque arbitror, Turres speci-
osas, et sublimitate altitudinis prægrandes, et pulchi-
tudine Majestatis admirabiles. famosa est hodie
dum una turris in cremona ^{ab} facta in proverbium ^{ab} foliæ Veronæ
his honorati. nec patrijs deest terris nostris Europæ ut illæ
urbium splendor Sapientie moderamine Babylonica turri
um molitione, et per murorum miraculis felicior, quia hodie
dum absque confusione sibi constat, ostentatque et Vienna. Molim-
turis Augusta, imo late patentium Turrium Regiam. et
multo inferiorem gloriæ suæ Praga Metropolitana. atque
ad rem meam ut, Sapientem seu conditorum seu conservato-
rum urbium Turritarum ejusmodi suspiciis industriam, quod
turribus urbium maxime conspicui Horologia et tollere effe-
bre facta et Gymbalis ac numeris horarum spectabilia illis
in civium, soliusque urbis commodum publicum affigere, et in me-
rem Urbanam proceræ et hodie, et ubi nulla sit tam infima
tamque misera, quæ si non in turri, sublimiore tamen ac pro-
patulo loco erectum spectabile ac sonanter horas omnes
dici indicans non fore al horologium, quo accuratius deanti-
usque tanto urbi commodabilior

Chronical in de haud obscure, ubi um recte constituta hor-
 logia, ipsis celissimis turrim molibus exposita, ista quida-
 m felendum, illa vero in super, et comendum civitatibus affertur
 et y recto ordine tam civium, quam magis tractum actiones
 ad felicitatem communem procedant, ut nam horologiis ad
 quaedam et urbium Castellorum, et fecula in obfens al-
 nem boni ordinis rei publica eruta. quae sequitur civem
 tali, men sunt q ad temporem in his valla actiones humanas, quae
 omni bus expetibile ut magis pra turrim exelsa rum otiosa
 tanta, quae propter reddendas magis conspicue horarum tabu-
 in dies atq lymbata horaria, erigi potius dici possunt, quam
 horologia propter lumen horarum indicare, q^{uod} vidiculum credunt. Satis
 itaq bono urbi, est caren turri quam horologio, Sed satis
 quod urbi est, ipso caren in super horologio com uni, quam di-
 multa merones, aut fallaci, atq arbitrio eius vis indig-
 feculatoris, imo saepe temulentis procedente, quae diem horarum
 q^{uod} ex habitu suo facit breviorum longiorum ve, absq^{ue} obfatio-
 rem confilio, minimeq solari cursui, conformato, neq opera-
 rips neq conductoribus economis iustu tribuam diem De rebus
 sed liti arbitrium. O! misera plebecula, Murbecula. recte p^{ro}inde in regu-
 assumtum est, et lovaliter q^{uod}bita h^{ab}et civitatis, de is discipli-
 na ex ipso horologiis concludit. malum horologium, civitatis
 mala vel bona, recte vel male coordinata.

Id ipsum quae piam ratione evenire posset in Nobiliu-
 contuber nips, nisi q^{uod} ipi n^{on} om nino Moderatori cuiq^{ue}
 et congruo, horologiis, et horarum distributione, et actioni-
 recte instituta Juvenibusq^{ue} pra^{ec}ptione ad horas alliget ut
 quamq^{ue} in hoc ordine exercitationem potestq^{ue} legislatioa Au-
 demia illius etiam nobilissima. Distributionem temporis ita
 accuratum, in in horas et horarum quae draules, indicabit, et hor-
 bit, sanum accuratumq^{ue} aut urbi aut domi citi horologi-
 um,

actiones autem post sufficientem Lapidem in omnium circumflan-
 rum ponderationem ad huiusmodi huius et huiusmodi quodammodo
 alligabitur et debito ordine Legum domesticarum, executioni et obser-
 vantia utriusque Moderatorum eundem percurabitur in
 vigilantia, ac exactis. Neque quicquam Academicis Nobilibus
 sed neque toti Academiae domini optabile, quod suaderi, ac potest
 neque Sapientia laborum neque quidpiam conformius agere quam
 in ipsa Academia Sapientia domo tempora Sapienter potius
 et ita coordinare, ut tempus sit orandi tempus laborandi tem-
 pus dormiendi, tempus laetandi, tempus loquendi et laetandi et

Non hic attomam aut huiusmodi, omnibus huiusmodi con-
 do exponere consignationem omnibus Academicis. huiusmodi neque finis
 sed minus desiderari, cum varia Regionem sit vivendi ratio
 sed huiusmodi quodammodo, ad maiorem Iuventutis profectum, quod
 vel plurimum aliunde et nota, et observata suis Academicis reddere
 huiusmodi Constitutionem Academicam aut ingentibus, aut cogi-
 tantibus, unde concludere possint, prout etiam huiusmodi gubernand-
~~habet~~ Iuventutem ipsius Societatis Iesu non minimi momenti
 et laboris esse stabilem constituendi temporis et actionum distributionem
 ut et pietas et virtus, et disciplinam et artium profectus in domino
 quam optime promoveat et perducatur. ad quod duo praecipua con-
 currunt, necesse est, et ordo et temporis mensura in eis exactitudinis
 Ordinem quidem ipsa actionum multum sua indiget, quod nam
 alij ante ferenda, sunt tamen actiones quod nonnullae ad huiusmodi
 indifferentes et se, quod delevit et illis et circumstantiis et exactis et
 ordo huiusmodi. mensuram vero et quantitatem Sapienter judicant et
 Artium Magis huiusmodi iunctum cum Moderatoribus consilium, et huiusmodi
 per ipsam et eadem pro diversitate Academicarum reflexis; quodnamquam
 huiusmodi polissimum de Academicarum Magnarum Nobilibus iuventis
 Patria et aliis quod Iuris Studii profectus huiusmodi idealis quodam cogi-
 tatione ducebat, ad nobilitatem desiderantium meliorem mensuram
 diffinit. eadem tamen cum proportionem ad aetatem iuniorum levare
 posse existimaverim, paucis cum ipsis

Est ergo principale Academiae Nobilium Majoris profectus ad
 miniculum. distributio temporum et ordo congruus actionibus

Statutum legitime praescriptus, qui Leon. sancti vigeat in observantia, non minus
quam & bene ordinato habet horum legis principal. rectane urbis be
ne ordinata concludere fas sit constitutiones non minus et Academicas

Ordinary autem Academia passim suam diem et actionem
distributionem. a Luceatione Matutina, usq. ad nocturnam quietis
compositionem: quae plerumq. tantis per varias hyemis ac aesti
tis tempore pro more patris et climatis favore. Nostri
emia ad more et ad ^{patris} clima, sequens ideo exempli causa libere
non disconveniret ^{est} ~~libere~~ ut arbitror ~~proponere~~ mutatis, deni
matibus et adiectis, quibuscumq. quae ex specialibus causis sapientis
rum iudicio libere manent.

Surgit Mane hyemis tempore hora 5ta aestate etiam hora 4ta

Induendi vestitus tempus sit hora dimidium

Primum et orationis matutinae tempus daret uno hora q. d. d.

Sacrum infra sacrificium ac usq. ad devotum usq. ad dimidium

Septima hora aestivo tempore, usq. ad dimidium 7. hyem
a dimidia septima usq. ad dimidium 8ta studium
rum, lectionum.

Dinnem restant Le mi quarta hora usq. ad prandium
& hi. hora una pro Collegio Iuridica. reliqua in Exer
tationes artium prout illa magis vel minus dispositi
onem corporis, vel magis capitibus pro studio requirunt
quales sunt lingua, correptio historiae, Geometria et
mathesis. quae quia non omnes simul eandem disciplinam
eodem tempore et anno discunt, sed aliqui iam absolvent
linguas Saltus. hi ad hippodromiam, alii ad de gladi
atorium, deniq. Luctus cujusq. exercitio hora danda
est, sedum morem et Magistrorum artium consilium.

Prandium hora undecima praemissa requies. unius. al
qua drauthi ab omni exercitatione corporis respiratio, lignum
datur.

Sub mensa quavis exceptis exercitiis hi specimen publicum
in refectorio Sub mensa principum dabunt legendo Gal
ci

Libri melioris partem et alter omnibus pronunciationi intendet. Semper duo duntaxat, altera ^{vel} hōmade fiat hoc faciem ab ijs qui Italica vacat. item Scriptionis Caligraphiae orthographiae Gallicae Italicae Germanicae et Latinae. et haec quidem in incipientibus maxime minoribus Junioribus. adlectionibus exhibendum est Specimen Epistolae variae Latinae Germanicae gallicae et ab alio Responsum a ejusdem generis, cum expositione errorum aut eorum refutatione.

Diebus autem Recreationis alternis vicibus in eodem Inclivio dabunt Speciem Saltationis et digladiationis singuli suas lectiones exhibeant usque finita prandij vel Tabula.

Dominicis et festis diebus prandij tempore nihil sollemnitatis magna est. Specimen quoque dabunt Historiae Ecclesiasticae Latino idiomate. ad quam referuntur quaeque veterum Sanctorum. et sic de ceteris unicuique pro annis, Institutis praescriptis exercitationibus secundum Superiora dispositum in annos singulos Tabula.

Prandium sequitur recreatio domestica his in constitutis locis ac habitationibus. A quidem usque ad horam secundam dimittuntur inde occurrunt rursus.

Saltationi digladiationi linguis, geometriae ac Mathematicarum in Rumenorum delineationum generis ac consecutio usque ad horam quartam et sequitur hora dimidia tempus indifferens in libera comitabilem Academicorum, non tamen lusus.

Dimidia igitur studium praemissa brevi ad Spirituum invocatione usque ad horam sextam.

Sequitur pulsus per ad cannam. respirium et ad cannam dispositio. Canam sequitur recreatio vespertina. et hora octava vespertinae preces, examen sua conscientiam per unum bonum librum et quadrante praecorante.

Alumnus glens. et cum modestia ac silentio cultum con-
ceditur ita ut ante, aut post horam Germanici indig, quies
sit tota domus plena. et hi ordinarios feriati diei cursus. inter
quos inter habendum est cuiusvis diei Scholae animi remissi-
onis. quod sine curi paratus utilis, ^{discreto} et secundum quaedam, in delictis
varijs lufibus honestis ac animis amantibus. Iuventutis etati gra-
tis et anomis odit. sperandum est ut Academiae Sanitati,
novis ad exercitationibus animis ^{ac} Solentia et ratione con-
sulatz augendi et conservandi. quae autem illa aut quantitas
qualitas Remissionis eligenda sit, et morum patrias et
ad licet gustum ac propensionem Scholarum Nobilium Acade-
miorum, et paterni affectus exhibitionem Moderationis
Sapientibus in hoc, non minus quam ceteris in omnibus or-
dinis huius dispositionibus, dispicere, et statueri licebit.

Atque hi vel huius actionum diurnarum ordo ad horum
temporum momenta adstrictus horolabium illud elles
tre ac plenitudo de Speculis horarum Augustarum confici
reddi dignissimum, est. ut civibus et urbi ordinatus rursus
vela et actionum modos, ita et in academia progressus ad
eam promoveat felicitatem finemque non privati modo
sed et publicum. Ita enim ordine vivere et honestum et
rationabile, et ad modum perficiendum, et natura ipsa ed-
cet. Perle namque et Magistro Magnorum quoque moralium

Atque probl.

Le. 19 prob. 38:

Motus familiarior natus est ordinatus, quam in ordi-
ne. Ius argumentum est, quod cum ordinate, et laboramus, et
bibimus et comidimus, nam viresque nostras levamus,
et augemus. Contra inordinate cum agimus, depravamus,
naturam, atque de hoc statu dimovemus: Morbos enim, nati-
vis ordinis corporum esse motiones nullum dubium est.
cum quo concludo Atque.

LIBER. X.

De Academiarum Nobilium Patriæ
re oeconomica. ejusq; congrua adminis-
tratione.

Caput. I.

In quo consistat bonus Oeconomiae Status
Contuberniorum Nobilium seu Academi-
arum.

Oeconomiam dixit Arles disciplinam e rei famili-
aris, quæ veritas circa agnoscendam. Hanc exponere autem *Arles Oecon.*
ere hic mei non est propositi neq; præcepta universalia trade-
re, hoc namq; Ethices præceptum est, neminem hic ea suppo-
nere, et blivum suam habitudinem ad Academiæ præsentis statu-
li expendere, sed enim abunde præstitit Philosophus Philosophus Oeconomus
Libri duobus de re domestica ac familiari, et sæculi nostri *Arles Oecon.*
patrij quoq; ac desule Iesæ Authores nominati utiq; ut. Tisbe *lib. 1 & 2.*
us alij. istud autem, mea de Academijs exigunt apponere
^{incubrationes}
^{capitationes} quæ ab oconomia re maximam indicant degen-
dentiam. quantum enim illa feliciter ac honeste in rem famili-
liarem Academiæ acquit, tantum alendi augendi confert ac-
ademici emolumenti, tantumq; Stabilitatis, quantum ipsa in statu
meliori reperiri, ac commendari potest. in statu digni. nam ad eam
plus requirit, quam oconomia unius ^{vel} alterius anni successus et cursus
prosper rerum copiosiorum ac cumulatæ acquisitionum in fert. illud
enim fortuitum accidere potest Sapiens, et annus fertilis sit
sterilisve, neque tamen Statum alterat, sed proventum oeconomicum

Est autem bonus ac nominis Status, recta beneque conditio
 rei familiaris et domestica ^{atque} acquirendum Administratio,
 usum stabilem ac constantem Domus ac domesticorum conser-
 vationem. Domus autem de qua agimus est Contubernium
 Nobile ita domesticum. Ad domestici ejus, qui vitam in ea agunt, atque
 eam sustentant in rebus ad vitam hanc rationem proficere debent
 utque, tam namque bonum felicemque dixeris ac nominis ac domus
 Status, si neque in domesticis necessariis, neque in acquirendo
 defectum patitur, sed hoc ordine agitur, honeste utatur ac constanter
 tanti quodam tenore in annos plurimos, quae administrationis
 Stabilitas aut diuturnitas Status bonum ac nominis Status
 Unde talis administrationis recte coordinata est, ut licet dubi-
 de per in tercalares, alternis annis Stabilitas in cursum
 annos difficultatem ferre cogatur et turbetur, non tamen turba-
 quoad Status, cum ad stabilem rectumque ac nominis Status
 pertineat ita provisiones facere, ut has difficultates superare
 possit, et cursum ordinatum mox in hanc restitueret, nisi talis
 sit temporum calamitas, ut vis, quae omni rerumque valeat
 no Status, quales sunt bellum, fames aut lues seu horum
 seu pecunia, tum enim prostratum ac nominis Status
 novo erigere alia quaerenda erunt consilia ut infra dicatur.

Duplex autem scilicet libri omnino subordinata sit unum
 quod totalem ac nominis Status Mentis Actus constituat utraque duplex
 in quam ac nominis Status hoc Sarcinulo censeri potest, ob functionem un-
 notabilem diversitatem videlicet ac nominis Status domestica, et
 ac nominis Status ruralis. Utriusque autem caput est Pater familiae
 quia autem Magna domus, multaque villa et agri in diversis
 agunt distrahuntque Patrem familiae dura humanae conditionis
 necessitas postulat, ut per praefectos idoneos, ac substitutos utrum-
 que gubernet et passim administrat, quae namque ^{nem} quae namque pa-
 cura rem alienam administrat. Hinc licet administrationi
 alios praesent, seu ipse oculo in stabulis, et agris plurimos dispo-
 neat et continens. unde cum pinguescat equus optimam pa-

lum oculis domini, et ut ille dixit, optinere ad pastinandum agros
firmus, vestigia domini ut re fert Arles. l. 1. Oenon. c. Scitice
frequenter obcurat rem agrestem.

Utrag hec tam ruralis quam domestica domus capiti
subordinata et subiecta est, imo videtur et ipsa ruralis amplior qui
dam subordinari congruere ipsi domestica, tanquam digniori,
ab oecono namq domestico designata, quae agenda sunt ip
surali. atq neq res, sed ipsam quoq quaesturam ruralis araria
sevit expensis ferendis oecono domestico, et in domestica
rationibus acceptum refert cum fide. A quietatione, huius
namq requirit et ob varietatem rerum, et multitudinem et
magnitudinem admodum probum, et maxime penitus affi
delem. quae propter quoq de Oeconomia Domestica Conluberij
Nobilis Academiæ tanquam principali potissimus discursus
meus est, rari ruralem tangendo, et nisi quantum domesti
ca exigit notitia. nam ruraliam oeconomiam plena huius
qui tales ee nominari cupiunt, raro tamen optate reperitur.
et Domesticorum ob paucitatem domiciliorum ejusmodi fami
le offerunt bene artis hujus domesticae peniti, ac bene probita
le perfrui.

Est autem Oeconomia utriusq manus praecipuum, honeste
quod ~~per~~ est ac de jure et agnere, et acquirere tum debi
to conservare in opportunum domus totius usum, sine ulla
aquisitum in aere consistat, live in frugum fructuumq
ac pecorum natura. quod tandem ad domum deo locatur.
quo abundantior unaqueq est, eo felicior quoq, et simul con
siderandum, quomodo se ad stabilitatem habeat et statu.
facile namq ad annum unum alterumve ^{indigne} accumulare
proventus, et quaesturam paucis annis impinguare, et
venundes Sylvas, et lucas subditas, expensas necessarias
differas, ruinas adium villarum, aggerum, diffiniales

proventum annuum reddes quidem anno uno cumulatū, Statum aut
 afflictum, quia lecturis parvo mox annis duplicato impendio et
 proventibus acceptis longē superari, restituendum ad Stabilitatem
 Libris vni ad ministeria domestica Economiae Statu bonis
 agni, et acquisitis conservari in emolumento academiae
 nobilis. Legens caput pro modo dolebat

Caput II

Orbus adminiculi bonus. Oeconomia domus
tica praecipue Status acquiri possit in Acade
mia emolumentum.

Domesticam praecipue capituli economiam in
bendi argumentum assumere libuit, ad erigendum eam in
Statum optabilem, et cursum recte ordinatum cum do
mus totius quae hanc tranquillitatis satisfactio, quan
quam ex ea quoque Regulam hanc non infirmam, nec mi
nimam Auralis sumere utiliter possit, ut Studiosius legent
hand obscure est cognoscere.

Sunt autem adminicula praecipua Boni illius Status
obtinendi, ex potissima Ipsius aristotelis Magni Oeco
nomicorum Magistria et de domestica libentis sententia. Tria po
tissimum nempe. 1° Munitionum ac praefecturae con
grua pro capacitate distributio in familia 2do Soler
ac temperata rerum Domui necessariorum, procuratio et
acceptarum conservatio 3° Nationum reipso exalta, cor
omnium, qui ad eas rursus tenentur munierum obligatione.
addenda sunt his, debita sanctitatis domestica et con
dinata instructio. at quia singularis haec consideratio
non magis momenti unde tota pendeat domestica quo
que oeconomia eius ruralis subordinanda videtur in domus fun
damentis Academiae emolumentum, speciale ei caput libri
habet merito tribuendum videbatur. hic tria praenominata
solum adminicula Boni Status rei domestica ac familia
ris expendentur.

Primum itaque adminiculum est quod in familia ve
latur nempe Munitionum ac praefecturae, pro capaci
tate singulis ~~et~~ distributio. idque munus unusquisque in
suo legitime contractu et passum legitime, cum adjecta suffici

cienti in instructione, ac Salario Subscripta à moderatore do
 aut supremo postremo Oeconomica Ad ministrare. in statu
 ber nys ejus modi magnis, quales Academiæ censent, ducen
 etiam et ultra Nobilibus Academicis, florentem, considerand
 plurimum q³ adveniens et de hinc bono, et pudente qui
 praefecturam gerat familia totius domestica. ejus q³ hinc
 novum officij in vigilare. Victualia et quaecunq³ alia ad
 domus usum venientia ex bonis villis, secundum consue
 gnationem in acceptum referre, inq³ familiam ad quam
 pertinent distribuere. Edulia dispensatori, potum cellari
 pecora laniari. fam nam pistori et hi de alijs. omnia ad
 rationis referendo, et consignatione, sub scriptione ratifi
 cando vel hinc Manu, vel Ad ministratoris domestici. item
 registra et contra registra familia constituendo de rebus
 quarum curae curam gerunt rationes exigendo, secundum po
 dus numerum et mensuram. Dispensatori, deinde cellari
 ac cellarij habenda et ratio. ut expensis et idonem ac haberi
 hinc hinc, neq³ deservi ferant conservanda, neq³ disper
 gi et delabi eo q³ non pertinent hinc domi hinc extra domum
 cui in vigilare Janitoris et officium ista stitem.

Secundum Ad ministriculum dixi. Solentem rem
 Domus necessarium procuratorem et conservationem, ni
 cum tam denuotum tamq³ Domus grave audit, quam car
 re necessarijs, aututi versijs corruptis. hinc saepe neglecta
 candela, unus male olentis carnis cibis, in multa domus
 cogit murmura, et impatientem addidit, ^{pueritatem et domum} ~~et~~ fama vapub
 tem. imo mens nonnullor et et lententia in grandibus
 ejus modi Academicis contubernijs, totum malum prodiit
 exculina, sive defectu rerum edulium tardae venientie
 proprii paratarum, aut prope corruptarum. De neq³ hinc
 Culinae necessaria est procuratio in hac numerata com
 mune De et in alijs ad usum domus pertinentibus, pul
 lignis, luminibus, potu chara, et habitandi ratio
 ne q³ refici, comparari indigent. majore semper cum lu

danno aut in com ad censuram diffamata. Diffamata, ne
 neq; an emi domesticorum placari facile solent, si in duplum
 liberaliter neglectus irreparabilis compensari conatur, Denim
 communitaliter congenitum experimus beneficium facta in publi
 cum eriguntur ab omnibus coluntur a nemine, centumq; ~~pro~~
 profusa in communitaliter beneficia unico etiam neglectu
 obliterantur. Procuraciones et provisiones autem communis
 quod raro acquiri absq; difficultate possunt, et quantum par
 est necessitati exigentia, neq; ^{aut} superflua ^{ut} conservanda
 si ^{non} onem ad ^{int}mittenda, alias reddunt damno. est autem con
 servatio rerum conservandum, ut et ad usum et sanitatem Art. Olon
 multiplex ratio et magnas scribit Oeconomus. Tum vigilantia l. 1. c. 6
 in frequenti rerum repositarum et facultatum revisione, Tum
 strenua familiaris excitatione, et verbo et exemplo qd
 maxime et in domo nobili munditie observantia, quod non
 modo ad utilitatem rebus sed ad sanitatem ipsi, Academicis
 confert, commendatq; artem et maxime munditie in frequentibus
 singularis. In templo in triclinio, in dormitorio, in cubiculo
 in dispensa in carnario, in cella et dolij vini, in fa
 milia habitatione ac in culina et hacq;dem quotidiana.
 ex tirpandum est ut studio quicquid de grillis, buclis, aut
 in unibus se se insinuat, neq; neglectus unq; plurimum cres
 do inficiat, munditiei sed concordia crescat. fervorem
 autem caeteris Oeconomiae domesticae hostes sunt neglecti debiti
 rerum reficiendarum procuracionis illi, eodam notione quod
 horribilissimo stiticio illudant absq; Rupitu, Deo minime obser
 ventur rinae immanes domui rei q; economicae. Sunt autem
 hostes hi. Pasta lecta debite conservandi, et observandi defectus, neglectus, aut di
 scorde unius alterius ve indicio umbricis Scandali, valen
 tiaz defu, imo dixerim venter neglecti trabes luctu grandia
 canem ante tempus contrahunt eaq; latere velut hectica
 quodam tace conluminant, multisq; impendij neglectum
 luere cogunt prius pauculis obul; emendabilem. nunc

quis munus et forniculibus domus minato et fatalem -
 sed autem haec omnia, aut oculis et ministratibus pluviosa die
 lecta obambulas, aut assumpti regularij peniti servitio et
 contractu et filicidij peniculo obviare regularij inposita
 simul testomum lustratione et vigilia.

Quum tandem ratio inia huius rei familiaris. Quam
 ra quidem Domus Academica et Administratorem domus per
 nere solet, et rarium autem apud caput domus huius domi
 forem. ratio inia autem quatuor domestica danda sunt ab
 ad ministratore Supremo capiti, reliquorum autem omnium
 seu Scribae disponentis cellarij de rebus, penus domus ipse
 administratorem, seu mensuram quod moris communioris et seu per
 trimestria et exhibenda erunt ratio inia, cum ad quos et
 allegatis authenticiis documentis, et quod controversum aut
 emendandum occurrat, aut temperandum Domus capiti exponere
 ex quo patet familiam hanc saltem mediocriter scribendi quod
 ram esse oportere, ad notanda necessaria, nam alij erroris pen
 culo et oblivione facile sese exponat ignorare scribendi. his quod
 libertis, rebus et temporibus, ut restantia et huiusmodi
 huius ultimo mensis die videri potest notari, quod rem
 super sit, atque notare an subinde tardius data ratio inia
 congruat in vestra Mensi. Sed haec ab alijs pen
 tionibus et bonis possunt praehabere oculis contraver
 nij magnitudine, et per notitia. ad vincula autem ea
 bonum aconomiae statum domesticum, quia his potissimum
 observatis, est pax et abundantia, qui optibilissimus est
 domestica rei vitae status in tam nobilibus contraver

Caput III.

De Cancellaria Economica Domus Fo-
tius Academia debite instruenda et ordi-
nanda.

Quod in civitate Curia hoc in Illustri Contu-
ber-
nio magno, aut Insigni bonorum dominio, Cancellariam
non esse potius videmus. ibi namque actus judiciales, Iudicia cite-
tionis, Iuramenta exanica, Item mandata, denelationes
ordinationes in punctiones et alia aliaque functiones Domi-
nij aut Domus, palam alijs peraguntur; dictus locus ejusmo-
di cancellaria dictus, quod passim cancellis parte alijsa Lega-
ratus, Scribendi, aut quarendi, actiones, ab accessu pueris
arceat Legantibus, aut ipsos Cancellaria librorum, manuscripta
manualia registra, ad mandatum necessaria, occlusa custodi-
lag habere possint. cum in finem ^{inibi} afferunt.

Cancellaria hujus Director ac praefectus est ipse do-
mestica de Censibus Capiti Administrator, quod p[ro]p[ri]e et bona
dare et distribuere potest certis domesticis economiae ordi-
nationibus. Scriba qui etiam ex in Cancellaria valde dici solet
quod curam, notitiamque et servitium cancellariae habuit,
cujus est omnia in rebus ordinata conservare exponere et h[ab]ere
reponere et quia Aules de infimo etiam vaponum ordi-
ine laconice precepit, non erubescens dignam hanc sapien-
tia, infamam etiam rem domesticarum doctrinam profiteri.
ad utilitatem Economicam. idipsum de rebus libris, alijs
que necessarijs domus indies exposita occurrentibus in
omni accurate observatione. ita namque habet lib. I. C. 6. ^{lib. I. C. 6.}
ad expeditum verum utrum. . . laconice ratio profuerit: nam p[ro]p[ri]e
h[ab]ere repositum loco esse debet, hic enim cum in promptu sit, mi-
nime requiritur.

Lonium autem admodum cumulata sunt quae per
 manus Cancellarie aut conservanda aut illico exponenda
 veniunt, in vario vasorum genere Ad triclinium domum
 cubacula culinas tabulas, necessarium est ad punctum
 habere convenientem alium rebus ejusmodi in hoc ordine
 reponendi locum, seu repositoria remm. De quibus item cito
 solus Philus. cum quidem, ^{locum} qui alteri de familia praefectus
 solus ^{Cancellarii} repositoriis ejus omnimodis apertus aut co-
 creditus pluribus lib.

NB.

Primum itaque est debita Cancellaria domestica et
 uti sequenti pagina sequitur consequenter incipiendo a NB.

academi

537.

De Cancellaria Domus recte
instruenda Caput III et coordinanda

Libus administrandis bonae Oeconomiae Sta-
tus praecipue Domesticae acquiri possit in Aca-
demia Nobilitatem emolumentum.

Domesticam praecipue capitulae Oeconomiam in
liberandi argumentum assumo ad erigendum eam in statum opti-
mum, quamquam et inde regulam suam non minima quae
parte ruralis sumere possit utiliter ut confideranti non obviare
accidet cognoscere. Sunt autem administracula praecipue bonae
ut Rector ac instructionis agendi potissima quatuor. 1°
debita Cancellariae Oeconomicae instructio, ac 2do munero-
rum ac praefecturae debita distributio. 3. Solus rerum
Domus necessarium procuratio et confectio. 4. Ratio niori
exacta revisio, eorum omnium, quae ad ea in hoc tenentur munere obli-
gati. reliqua uniuscujusque potentia ac capacitas erigunt.

Ab huiusmodi igitur, debita cancellariae domesticae Oeconomi-
ca instructio et coordinatio, quae plenam agendi et agnoscen-
dorum, et expendendorum porrigere valeat notitiam Supremo Domus
Capiti, aut constituto Oeconomicae domesticae Supremo administra-
tori. et quia huius Cancellariae domesticae Subordinata Stat rurali-
tis, cum his Oeconomis. huiusdem iusta amplasque dominia Academiae
et fundationi data donataque sint si modica enim possessionis
bonorum quantitas, non igitur Cancellariae Oeconomicae praecipue speciali praefectio
totius quaeque dominij et bonorum, occurrente necessitatibus casu in
notitia ex ea dem peti sufficiens ac integra, possit. quod aliter
vix obtinibile est, nisi ruralis cancellariae libros necessarios
seu in extractivo compendio seu in extracto habeat desumptos
quales in recte coordinata rurali, Oeconomica cancellaria
de more patris huiusmodi plerumque haberi oportet. eaque ratione
in duplo habebuntur ut si per dolum vel ignem fortitum de

B.

aut penitentia una restitui degenit possint q. altera ser-
vatis vetustissimis, et originalibus in domini Archivis sunt
autem rariss. Cancellaria libri principis Mayori domini
Legumales cum uniter in Regno Brevis notis

Urbarium integrum totius domini legitimum et
authenticatum.

Catastrum Regni vulgo Stella possessionatorum cum fassioni-
bus et appendentijs, quantum dominium attinet.

Libri fundales Subditorum cum eorum valore et transmissi-
onibus possessorum Subditorum ibi succedentium

Libri pupillares seu Registra pupillaria. annis sin-
gulis consignata.

Libri Limitum, cum tota circumvicinia, et controver-
siarum compositiones & instrumenta

Liber contractuum pactorum cum vicinis appaet subditis,
particularibus locationum conductionum revocabiliu, vel non.

Liber Consensuum, et indentorum, ad tempus variam
vel personas, vel erga onus aliquod restrictorum, quoad
molas, appas, ^{pascuorum} ~~pascuorum~~, actus, pascuis, etc. etc.

Liber Stendarum conductitiarum vulgo Stanzok a
primo rurali officiali cum instructione sui muneris, cuiusq.
usq. ad infimum in servitio domini Stantam. item fami¹

Liber Laborum et operarum hebdomadalia distributio,
peractarum et restantium vulgo Robotarum.

Libri inventariorum Residentie dominicali, et offici-
alium quod res notabiliores dominis appendinentes, acce-
dentes, et translata, cum subscriptione et annotationibus

Libri piscinarum, cum annotationibus & economi-
is veteribus et presentibus. cum eorum capacitate, et fructu

Denique Liber diarii Economici, quoad notabiliora eco-
nomia fideliter consignati. De anno in annum in quo refe-
rantur dies inchoati, absoluta seminationis, messis, foeni-
ficis, pascuationum item acta Iudiciorum, Libellorum pupillarum

rationum censu alium, quæ et quando capta adificia, consummata
 qui capus notabiles fortit in cendia, lucet pecorum. quo anni die capta
 lig nationes, quæ hylæ exiit, qui agri quæ prata accesserunt, hanc
 quidam brevissimè, neq alia admissendo, quæ ad economiam ex fa
 ciunt, multum ea industria hominij affert, ad noscenda penitus
 bona ruralia seu imobilia, sed neq nimirj huiusmodi occupandj
 officialis, ut ea lenius gravandus, ut adesse possit et rebus apertis.

Sed huius patronatos in bonis illis academicis competit. Ita
 demia. etiam liber rationum penes Rationum levari oportet et
 rationum pro more patris ab auditu ad eum annue referri. cum
 cum et ratio nisi aliter consuetudo ferat, probata. et ista quidem de
 libris portionibus cancellariae ruralis, quos in domestica quoq talia
 quoad plurima ad maxum pro stare optabile foret.

Domestica vero cancellaria prout eos uti diximus huius
 speciales propriosq libros habere eorum strenue pervenire ad p
 fectam domus economiam coordinationem ac stabilitatem seu
 Caput ipsum eam dirigat, seu per Administratorem vicarium
 horum autem precipui sunt

Liber foundationum omnium etiam particularium
 totius Academici Nobilium contubernij. Solum ex tracta
 accurate compendiarum. in quo fundus et obligationes
 victus vestitusq consignata quantitas apparet vel in alijs
 cum reliquis referatur. quæque ^{quædam} nominationes ejus Alumnus
 singulis singulis quando ingressus ^{aut} egressus esse oporteat:

Liber Alumnorum foundationum cujusvis cum die ingressus
 et deinde egressu sua ex Academia, ita ut cujusvis hominis sua
 pagina foliumve doneq in quo consequentibus die accepti
 vestitus et rem ex fundatione obvenientium. et huiusmodi ne
 cessaria alia supererogatione illi præstita, aut ministrata.

Liber Convictorum huiusmodi. qui singulis folijs
 præfixum habeat nomen et cognomen Convictoris cum die
 ingressus et egressus consignata, atq huiusmodi parti
 huiusmodi cubiculo speciali, vel cum eo, aut huiusmodi speciali. refe
 ratione in illam quid sit quæ die de victu patio accepti et qd referat

atq; liber quomodolibet annis huiusmodi novus conficiendus est folia
 genarum vel foliorum. Sicut et quot convictorum huiusmodi
 qui huiusmodi admodum huiusmodi in eundem eundem
 fadati huiusmodi, sub diversis huiusmodi in huiusmodi ^{adhibita} conjugij huiusmodi

Liber consuetudinum domus. qui digestus huiusmodi
 huiusmodi omnes duo decim anni mensis, cum ad notationem festi-
 rum occurrentium, aut occurrentis mensis malion, ut vocat
 duplici Majoris vel minoris; item vestitus dies tam et
 huiusmodi quam huiusmodi, item quoque huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi tamina, tempore in huiusmodi. Mensas item consuetas
 hospitum huiusmodi. Et huiusmodi alia huiusmodi per annum huiusmodi
 darum.

Liber Schedarum, et assignationes ciborum quo huiusmodi
 ana tandem in anni fine in librum compacta. quae serviant
 plurimae directionis utilitati.

Liber contractuum cum Opificibus, contra huiusmodi Itali-
 liter huiusmodi, quales cum planis profecto huiusmodi, et non modici
 ea facessunt negotia, nisi contractu huiusmodi.

Liber Inventariorum rerum notabiliorum et
 concedat familia ministris, quae quod huiusmodi in huiusmodi
 huiusmodi.

Liber Vestiarum. continens quid quoque huiusmodi, ad vestitum huiusmodi
 narum à Capite domus usque ad infimum equitum huiusmodi huiusmodi
 huiusmodi huiusmodi quovis de pannis, tela pellibus, serice amptu
 ac comparatum, quidve con huiusmodi, quid cum antiquo recepto
 factum. praecipue autem annue consignatio huiusmodi huiusmodi
 omni huiusmodi accurate attendenda est, ut decencie huiusmodi
 venientis. et abundas. et integra, saltem quoad huiusmodi refuta.

Liber Capitulum, et centum. quid cum annu
 vent. quid decreverit, quo die et Anno à prima translatione

cum separatione eorum quae sub lite aut pretensione dandi
est fieranda aut deferenda sunt, aut quae Cuius subiacent
et quali, apponit ^{debitum} Creditum nominibus ab anno die in chola
Inda. vel alteri difficultati. nisi haec in Archivio Domini haberi
et in cancellaria solum in rationibus et exhibitione restant
consignata an nunc repertum. distincta à debitis Titulis.

Denique hos manuales libros quos habere opportune necesse
est sana ratio et perentiaque Unius anni curae ipso opere docet
et perentia Magistra.

Quod hic de libris convenit et in Archivio Cancellariae in varijs
Liberijs ac receptaculis chartarum, in suum ordinem distributis
praecipua autem ejusmodi Libria sunt ea, quae pro reponendis
quicquid Tabellarum Regiarum, quales sunt. Contributionum
Brazatorum pallela, Solutionum, configurationum et sunt
quae non nunquam per hoc diem amissa magnam afferunt
aut damnum emergentium, aut laborem incommensurabilem

quod hic fasciculos annuos quae piam obcopiam colligenda
videtur necessitas, Severitatisque majoris causa. ea sed et genus huius et
Liberum annue collecta, ita quidem colligantur juvat, et addito in
facie fasciculi folio configurationis addat brevissima quid in quovis
fascie continetur huius anni. quae desideret. et ad restituendum
inquirat. quae per memoriam juvanda causa. Marularium
ipsa in Cancellaria provisione prospere debet, in quo res, libri
maxime et instrumenta vel Capochae, sive domus Capituli
vel Advocati, sive cui alibi extra locum Cancellariae danda
aut concedenda obveniant. annotentur eam die dati. ^{more bibliothecae} nisi in instrumentum
delectantur nisi certe certius relata et reposita in locis suis repositis huius

Habet omnino et luculentis his diebus Cancellaria econo-
mica, attentiones plurimas curasque, at hi ipsi quoque actioni
bus Cancellariae antea praefecti cum familia et alijs de de

de domo horarum quaedam ac temporis distributio constituta sit
 multum accedatlevationis, ubi primum tantisper in obfer
 rantiam eam venisse intellectum fuerit, hunc exempli gratia
 duodecim propositis ipsi toti domui accommodatum
 litit, postea enim vel si tardius est ante. hora 6ta distributio rerum
 proculina. ponderant et traduntur carnes de carnibus p^{re}sente diu
 ius consignatione schedae cibaria, reliqua tribuet culinae dispen
 sator. pistoni de farina, in sua requisita mensura, hora 7^a
 et octava manet laboribus cancellariae et expeditionibus. a
 prandij. distribuantur ac ponderantur carnes pro cena tam cui
 quam dominicali, idq. hora 2da videtur horarum tempore conficiantur
 a scriba schedae cibaria pro sequenti die exhibenda pro die quo
 facta est domus capiti approbata. hora 3^a et quarta atq.
 la manent caeteris ^{cu}operationibus. Si vacat autem visibiliter
 alterare officinam familiam, et ut dispiciantur an periculo
 habent propinqua corruptionis, aut q' mundities. huius ordi
 ni paucarum horarum adiungi potest hebdomada dierum. v.g.
 Dies dominicus vacat devotioni solaculino atq. p^{re}sens
 Dies Lunae a prandij de Mechanicis negotijs atq. officium
 Dies Martis a prandij. domesticis expeditionibus in urbe
 Dies Mercurij mercatoribus mane, Iudeis a prandij.
 Dies Iovis correspondentia cum Oleo novo rurali de p^{re}sens
 onibus faciendis, reliqua domus et cancellariae
 Dies Venens. piscium et Essentialium provisio atq. in
 crastinum Sabbatum in Schedas cibarias distri
 butio. a prandij. Mandanda domus graduum
 culinae q. ac tridui, blisculo
 Sabbato, distributione frumenti et leguminum ac piscium
 pro tabula utraq. atq. familia. pabuli pro Equis, ali
 libus. Solutio hebdomadaria, vinicola et operarum
 fabrica meritorum vestiarum.

Idem quod in hebdomada diebus sumi fieri potest in singulis mensibus, certam actionibus aut curis tribuere mensem v. g.

Januarii providenda glaciis pro cellariis, carnariis, pro faciendi de quadragesima alibus venturo Martio consumendis. et hi de ceteris quae praedictabit experimentalis, observatio et consilium atque directio Directoris.

Quia dies festi incidentes una aut plures turbant, illi diei disponio vel in sequentem diem, vel in sequenti hebdomadam rejiciantur, si res admittat, exceptis quae sola singulae consistunt, et correspondentes, ad notationes quae suum cursum studij retinent ad cavendam oblivionem et dilationibus nam solita.

Denique si aconomus huius persona sit quae academicam domum huius praecipue accurat aconomiā. habet eandem et Instructiones ad ministranda aconomiā, et Regulas, Instituto contentas pro Collegiis et domiciliis hospitum, quibus se bene uti possit, neque major alius inde quam maxime charitatis exactitudinem elucere potest argumentum quam hanc rem ipsa aconomicam ea Methodo, quae accurat suam, ipsius huius

Caput IV.

An bona imobilia an vero census locorum
 stabiles et perpetuos habere, praestet atque con-
 venientius sit Fundata Nobilium Academia
 maiori?

Res publicas alias aut civitates commendat glebae ag-
 fertili et late circumlata et numerata villarum posses-
 sione pascuisque pingvibus donata. Batavorum, medietate
 ter agros felices reddunt potentes, durare faciunt ac
 conservant Thesauri. cui aurum et argentum est plu-
 rimum, ad huc omnia. quid enim in auro non est? quis
 melior heros quam aureus? Sed Pace seu bello agendum
 est, pecunia obediunt omnia, serviant omnia. habent omnia. ad
 non obstantibus Auri Thesauri cum multis agris laudibus his
 encomiis dixit Aulus: optimus populus atque agricola confitetur.

Aulus Pol. l. 6.
 c. 4

Quid ad haec Nobilium Academiae maiorem, atque
 contubernis amplissimis optabilis sit, qui quae rant
 sunt non pauci, qui ad unguem decidunt admodum rari
 pro utraque tam rurali, quam quomodo censuali fundatio-
 nis ratione multiplex militat ratio.

Primum censuali Academiae fundationibus No-
 bis. Censuum stabili perceptis summos reddit Moderatores
 quantitatis obventura, ut computus certior fieri possit,
 in rurali fundo et agris incerti sunt proventus, iam minor,
 iam maior, iam infirmus.

2. Censuales fundationes non tot obnoxiae sunt detri-
 mentis ut villae et agri. Siquidem bene affecta et in
 imobilibus hypothecata sunt, et in concursu creditorum fundi
 priorem fundationem obtinent senioritatis classem. possessio-
 nes vero dominionum. omnia elementa inimica habent, heu
 plures, nunquam attamen satis praemunenda, adversus

ignes, Ventos, aquas, et ruinas aërium.

3° *Öconomia Administrationis* debile bonor ac fundo
 rem in obitum, ut ad modum laboriosa totum penitus occupant
 hominem, ut vix advenire possit ad omnia Ad omnia Academicam
 debite accurare, est indiga numerosa familia, stipendiis
 et pro plurimum famulorum vill. comar. tam minus a rapinitate

4 est multum *Prepera*, clamor in conveniens, contuber
 nio *Studij* et quieti compositioni dedito, nobili in deper
 Juventute cumulat. ob rusticam metuendam frequentiam et
 importunitatem. unde *Parthenones*, capitalibus potius quam
 bonorum *Öconomia* stabiles ac florentes, absq. *Stupitu* nostra
 quoq. in patria videre est, ad *Modestam Religiosam* commendationem
 quædam et *Academici* Juventuti commendatam optatum.

5. *Bona* *Stabilia*, litibus, et vixis plurimij viciorum
 sunt obnoxia exposita, p. limites, levitutes, damna, sub
 ditos, mirasq. præceptum causas, quas dolus adinvenit hu
 manus, aut in quies rusticor.

6. est *hijuta* in peritia, aut in fidelitate *Officialium* in sua
 comoda *Studentium*, neglectum suum ^{damna} nata occultantium.
 comeria cum rusticis foventium, cum ^{detrimetis} ~~damnis~~ Domini, huiusq. ashi
 trio his multa meriti ac mercedi nocere tribuentium. ut omni
 no pensatis bene rebus de plurimij notam *Satyram* poeta scripsit:

Officiis est verbum quo non liberatius ullum,

Ductio plena malis, hinc dicitur *Officialij*.

At contra census, et pro rurali atq. in bonis et dominis exister
 te Academia fundo pervenit sequentia motiva.

1° fundus terræ ac bonorum longe securior et tutior est proventus
 capitali. Capitalia namq. suam securitatem habent ab *Stypso*
 theis seu generalibus seu specialibus, q. fundis in hanc in obitum
 bonorum. contra bona securiora sunt capitalibus in bonis asse
 curatis, nihil enim stat firmius ha basi.

2 Bona imobilia, certius fructuum annum ferunt quam
 capitalia censum. nam licet ha securitate donata sunt capi
 talia hypothecata, attamen morosa passim contingit etiam in

in annos solutio, unde Contubernium tota lenda gravatum ne
 rio deficiat peculio, aut ad alium eorum habet cum contubernio
 dem, et in super compensandum soliti sunt remediis. quod dicitur
 Academia fundata hinc damna gravia, nemo non
 det, neque negat.

3. fructus et proventus bonorum hinc anno fortasse un
 altero ve obveniunt ob sterilitatem minorum, alij tamen annis
 rursus accidunt majores, annusq; annum compensat, im
 provisionem pro annis lentius fieri facit, et ministri
 Census vero semper eodem rati in legi, vero tempestivi gram
 provisionem ad mittunt.

4. Alcomia ruralis facilior est conventioni, ut com
 pellantur ad industriam perfecti famuli villici, ut neglec
 ta compensent, nova solertia agros alias colant: hinc
 enim in manibus domini stant in pane ejus habet potesta
 te coactiva. at debitor, magnam sumam, q̄les
 sunt foundationum Capitalia in eorum dominij affecundo
 difficilis hinc conventioni plerumq; quia potentes, et ma
 gnis in manij. quos offendere periculosum est, gram cum
 carere, qui surgere, qui ad morere, laesuri remedia ad
 libere, si cupiat aut.

5. Et hoc peculio rem domesticam tam Nummorum con
 tubernij, Nobilis qualis Academia ejusmodi sunt, diffi
 cultas cum semper ac volumus, aut res exigat, ex equi aut
 comparare si adminiculo complures non ad sint villa pro
 pria quae ad quantitatem et qualitatem et uniformitatem
 victus procurandam habet ministrando, ac cumulando
 concurrant; variis sedulibus. atq; si pretium rerum crescit
 notabilis centum portio, in caritatem impensa absumit
 nunquam compensanda facile ex agro.

Deniq; Oculentum est Alcomiam ruralem
 valere censuali solum pensione ex ipsa pro tanto nu
 m. nobilium Academicorum ejusdem amplissimi contubernij

potus patij necessitate, qui brachia iusta exigit,
 quae sine agnis ac bonis im obilibus, difficillimum est eni-
 gere difficultius conservare. et quamquam in Partheno-
 nibus, aut eam obij id succedere visum est, hodieq; viden-
 dum, ubi numerus alendum exiguus, magno tamen
 centuorum Nobilium, ac exinde multorum Levitentium
 contubernio viz obtinibile est, atq; incomodo, et damno.
 dum in tenui eodem labore, quo potus cereis patius, pro
 subditis paratur ac cauponis ex traneis, absolvi et obtineri
 qualis desiderat; ac melior hinciorq; abq; dolo, ^{et subitior} pro im-
 contubernio toto Academico. idem est de potu vini ubi
 cultura vinearum sumptuosa nimium non est, si nam
 q; hae sola a reparato est a academico fundo solius census
 solvenda forent, et lucrosa tantum alijs fieret academia
 quantum sibi noxia, et gravis.

Ex problema Oeconomicum partem in utramq; agitatam
 obijis quibusq; argumentis, liberam cuiusq; relictum est hanc
 ferri lententiam. At proximius ad Academicarum
 stabile emolumentum accedens, plenisq; a penitis rei ae-
 nomicae utriusq; tam ruralis quam domesticae, et pure censu-
 alij, lententiam ferri et trahi auctori, cui nec ego adversor
 tam praegrandibus Nobilium, ut sperari possunt contuber-
 nijs Academicis, nec sola bonorum possessorum aconomia
 sed neq; solus census stabilem fundus licet lenius unde
 quaz; ita expedire est, ac optabilis, quam ex utroq; len-
 peratus, ut notabilis fundus sit in censibus, major leni-
 ac potior in bonis im obilibus ad eandem totalem fundati-
 onis hancnam comparatus. ita enim occurrunt pleni-
 hic utiq; recensitis difficultatibus. Annuus sibi hunc
 emolumentum ad miniculo; et centum aconomia domes-
 ca, et aere lucum rurali, ut rebus collectis opportunitate
 congruam distrahendi exspectare possit, ista vero ut pluri

ma consumptioni necessaria in cibum potumq; leppeditate
domestica consuali, ut impendijs alias bene magnis
parce omnino possit.

Accedit huic Sententia in suffragium mos patri
Nostra, et experientia etiam hodierna, ubique conspici-
tur propterea causa, ac magna contubernia varia, et melius
statu observant, et duntaxat feli leuiter

Caput. V.

Quid Statuendum sit de eo, quod du-
rante bono oeconomia Academia statu quibusdam
annis prosperis super abundat, salva fundationis
Academicae, integra debitaque Administratione.

Est communior hujus currentis saeculi stylus oe-
conomicus, neque paucorum neque infimorum, qui quod re-
privato emolumento experiantur vobiscum, eo fortunas econo-
mizando acquiras, aspendisse suaque domui e bono durante
oeconomia u triusque statu leniter accessisse, ut anima sua in
consolationem quietis lactanter illud occinant: reposita
habet in annos plurimos, idemque Illustrationibus Academia-
rum foundationibus et laudare et gratulari vellent, eam om-
nem miseram existimando, quae haec cum possit oeconomia
felici auxilio augere ex superfluo et abundante agitis
emolumento, augere capitalia censum annuum pendenti-
bus, et bonorum possessiones cumulare. ex potissimum unum fine
unico, ut Academia nobilitas in oibz aut ex fundas ex-
git bene, aut vires abundantes talis casu suppetunt melius
largitasque habeant. Tum enim et commendatione et splen-
dorem Nominis accrescere Academia vel maxime cum et
dicier, et audiri possit: Dives Academia. Haec enim constituta
ta nec timendos multum habet casus dum non fortuitos, quae
facile compensat, nec. Nihil ita tam agrovum ex paucis fieri,
quae in annos complere, repositos anticipato habet in conditoris
suis. nec hoc cuius animum pulsat domesticarum foundationum
necessitates, dum plenitudo et abundantia ^{et rerum, et col-} ~~aut~~ ^{lecti ex rebus} ~~et~~ ^{avaritiae est.} ~~et~~ ^{avaritiae est.}
avaritiae est. eorum itaque dispositio de superabundanti aut super-
fluo optima videtur, aut capitalia ex ipsi augere aut bona dilata-
re, neque in leni fundationis obligationibus in minimis die-
bus neque praeter praescripta et debita aliquod superrogatorium favoris inducere

aut numerum augere, Deum volens, qui fundatus est, per cumula-
tam Superabundantiam, et ad perpetuitatem, et Seniorum rerum
cursum in tuto collocare. totam Academia molam.

Non placet tamen neq. alijs pluribus Deiq. mihi, varia
et sola q. Superfluis seu Benefactione caeli seu humanis in distri-
cumentanda substantia augendiq. Ararj Academici sollicitudo
q. ita disposita ab honesto deflectere liberalitati, videt. et ad
cupiditatem habendi vitiosa accedere. nisi Prudentia ac libera-
litate mediocritate temperet. immo nimis humanis solij niti tur-
rationibus, et provisionibus, parum Christiana fiducia in Deum
innixa, cujus unig. beneficio, ois abunda nascit. et benigni
consensat.

Non est sane incongruum neq. imprudens, q. Superfluis
et remanentibus largiter anno uno providere in Septentem albi-
rum vel tertium, seu in petulio seu, in rem necessariam tra-
ra, ad obviandum annis mediocribus aut Senibus, at et hoc me-
diocriter, ac temperate. neq. in hian do restantia magnitudi-
ni in procuranda, neq. pendendo ad obulum usq. ultimum
oem ararj rerum citra Academia necessitatem. eundem est
honesti et virtutis quam Oeconomus ipse Magnus in mediocritate
consistere docuit Arles.

Arles in de
vult.

Ad quam certius consequendam via quadam media proce-
dendum atq. congrue ad Academicarum Foundationum finem
Nobilibus Academicis certo numero Alendi, in emolumentum
et adjuvamentum recte institutionis consequenda p. figuri. Laudo-
bilior itaq. atq. fini magis congrua Academica fundatio-
nis videt. legens de Superabundantibus, et remanentibus dis-
positio, ab alijs quoq. sapientibus probata, atq. honestior

Nempe. in ijs q. revera ut Superabundantia, atq. h.
affluentia sent. convenientius, et Christiana virtuti confor-
mius est, Nobiles capaces atq. indigos supra foundationis nu-
rum alere et adjuvare. cum namq. multipalocinijs de
stituti gratiam foundationis obtinere nequeant, q. charitate

Abest mortifera alijs hac divitiarum cumulatib; raro
 fortunata, quia Deo minimè chura gratag, et moderatib;
 conscientia in pietatib; multa nobiscum. Verus Acadē-
 mia Splendor non divitijs nudig metalli fulgore quatit
 à sapientib; Sed in virtutib; et Sapientia vera secta-
 torum Nobilium multitudine et amplitudine. illi. Satis
 honorificentius est, vidēre nobilem ^{vel} unicum supra nume-
 rum, et cultum institutum, eum q in laen; referre pla-
 bili onibus, quam si aconiam audiat mille armentib;
 bubalib; auctorem, placuit audire academiā unius
nobilis viri personam autem, quam Iumentib; habet
horreis ac ararib; circumvallatam ab ignatione humani
cultura plarisq; menti excoluisse ac tubluisse ne pereat vel amittat
 nobilem adolecentem aptima qre et indolis, quam auro argentiq;
 cumulasse nova capitalia censū profutura.

Dicunt non nulli et minus recte, Levant possunt hac in plura
 annos donec Lipsi; census confurgant in novam largiori nume-
 ro fundationem. At quæ oro conveniā Autioni humana:
 in bere penire indiget hodiernis, ut possis aliquando leve-
 futuras. q; qui, libi ipsi præstet hoc alius penitus, humori volit.
 quis in, explet.

Caput VI.

553.

An accedentibus in idem Contubernium pluribus Nobilium foundationibus, earum fundi live censuales, live rurales in unam Foundationum Massam contrahendi, ac Uni Universali totius Academiae subijciendi sint Oeconomia?

Magnorum contuberniorum, et dignitate personarum et numero Amplissimorum, Quale et Academiam magnam sperare libet et licet aliquando. Contubernales numerosissimos, in quadam coniunctione vivere, et communiter vivere constituere necesse est, non minus quam populus civitati, et quadam privata, quadam vendicagis bonisq. habere communia, quae primaeva Urbis erectio aut civis in, publicum bonum ita contulere, de quibus omnes participent aequiter, et ita fructus, lucra aequa ad omnes sunt ad aequitatem communia, et humanae Societatis ratio ita loquitur, vitam, talem primum Christianitatis tempore Apostolis probatam fuisse edocent Acta Apostolorum.

Neque absque compluribus commodis id fieri credibile est cum hodiernum Societatis pro rata lucrum trahebat, et ac duram, Symbolam suam, in communem Massam contuler, ex qua vel Raves exardifent onerariae, vel merces vel alia fieri Mercantium negotiationes. Inde nasci videtur major securitas, cum pervenit tota etiam Oneratio, unumq. non percat nisi sua quota, in ceteris autem navigiis in hac et et fructificat alia, et alia conferentiam quota, neq. facile est perire omnia quae de Substantia sua in Societatem negociandi intulerat, et aegera hi calamitatem devolvat.

Non absimilis mihi videtur Academiae cuius primum ad modum numerosa Status. in qua varia plurima Academiae

fundationes amplissima ex parte ac lenius, communes in publicis
regni commodum, Regia, ac privatorum Regni Magnatum pri-
vissimorum, seu pro pupillis nobilibus indigis, seu pro famulatu
huc nobilibus Sacerdotibus, et cognatis in calamitosum statum ex
fortuna in conspectu per varios parentum status infelices, citra
culpam devolutis, confluere et quadam vivendi communione
sub uno eodemque Moderatore, ipsi demque Statutis ac Statutis adre-
tam hobilemque institutionem conserpendam in eundo in sociis
cujuspiam rationem, et corpus academici cum valuerit. ex qua sua
annua pro rata illata in massam totam Symboli Litterarum
victus vestitus habitatus, et conversationum stipendia per
Moderatores domus eodem cum omni necessariorum provisione ha-
bitantes, et gubernantes ut par est.

Ad hanc autem, ut patet, communem fundationem omnium
Massam, Symboli cujusvis, id est. designatum pro uno fundando
Academico quantum conferri necessent, unde sua cuique Alu-
no ex communis Economica proveniunt, sub ministrantibus a fundatio-
ne praescripta. quae quidem administranda in communem et con-
muni ratio Academica ratio praestabilior videtur ceteris, attamen
communem omnibus Sociis in idem contrahendum fundationem
Litteram in rebus, easque omnes et singulas, et nonnullas, et proinde
et in damnis fortuitis quibusque, et ipsius participare. illo cum
emolumento, quod nulla ex toto perire possit fundatio nisi tota
pereat fundi communis Massa, quod quia difficillimum est con-
gere in tota Economica praecautioibus, idem lenitati quae maxime ad-
ri in humanis potest, subsunt, et tam facile ut alia periculum li-
mendum non habeant.

Quidquid tamen huius non placet omnibus haec Economica
fundorum fundationum omnium confluentia, quae a gravibus
eius commodior Administrationi Economica videtur, nocent tamen, ut
ipsum, videtur Academicis fundis. evenire namque potest ut
errore vel culpa Administratores, aut ipsius Alumnifundati
culpa pereat fundus sua fundationis. jacturam hanc ferre in
communem cogentibus etiam innocentibus. praestabilius proinde est in

tere particulam cuiusvis foundationis administrationi separatum à
caeteris, quod aequitate conformius est, ne innoxius fiat cum hoc censu
precipue si fundus foundationis sit in salvo unius, alteriusve
periculi sua aut aliena culpa aut casu.

Et hoc quidem verum est, et recte dicuntur; si fundus fun-
dationis sit in salvo rectius autem dixerent, si addidissent, et
census ac proventus statim obveniat terminis. at si capitale
periculis, debitor respectus ei occipiat de non solvendo, diffi-
cili sit conventionis, census pro alienando constanter alumnus ha-
reant in annos. quid oro Alumnus Academiae Nobilis si
fundus agat; à quo sustentari vult? si ejus fundus ha-
at? an ab Academia ipsa adinle rim? Deum ea Societa-
tem nullam habere vult, nec communionem fundorum. sed
autem nullam esse in Academia contubernio pecuniarum quod
non esset vel foundationum caeterarum, vel convictorū, neutrum
autem ^{illi} in terminis succurrere obligatum est, cum laicum in ha-
beat fundorum Societate et communionem cum eo. atque super-
fluo, & economiam agitis succurrere tibi per mutuam presten-
det? Sed non potest exigere participationem lucri, cum separatus ^{recuset}
sed ^{esse} ~~ferre~~ participet quoddam ni. Quis in super mutuum
affecura bit? cum fundus sit veri indigus, sustentari
pendeat, ab alumnato censu, gloria emanet for-
le nec rediturus. si litiget pro censu, et longpendo via, jure rem-
dijs, quis ad litigandum dabit sum? ^{nam} ne ad beneat, ne in
veniat quod vel ad sustentandum dare succuri possit? hem!
penitus consideranti, quantum ^{est} tra communem vivendi et
sustentandi fundationum concurrentiam, et vinum Unitati
in comuni fundorum massa ^{an domum} Societatem. Alumnus Nobilis per-
iculum? quod cum viz aliter declinari possit, ad inchoat Academia
demia contubernium damno cum irreparabili cogit de feri-
dam, fundatione huius etiam stante, De censu, ut passim mo-
niscit Debitorum, Morositate pecuniarum, ni unquam diu multo
quod haerente. patiens profecto innoxius, De culpa debitoris
morsu, et fletu fletu si in remedia humanum.

Caput VII.

Iva ratione erigi et relevari possit oeconomia Aca demia prostrata, aut graviter lassa per casus fortuitos bella et sterilitatem ac luem ac iugis

Quantum enag humana agat industria, nil tam stabile semperq. reddit, ut immune sit a corruptione, aut casum calamitate, levibus ac modicis principis inopinate suborta. momento q. filicis dñi Sylva. atq. Arist. in oeconomica u maxime familiaris, B hostis pessimus est ignis, tantoq. frequentior quanto, contemplatione suo in ortu vel argum fallit oeconomum, ob oculos habet fugis etiam plurimos vigilantibus. Scintilla una tementes reddit Dominos, Nulla tacita continua, paridas ruinari docent menses non minus prope quam heculy terra motus, timere hoc prope, diseri mere in terra, quod Nulla tenti, hic veni moneat tanti Basilicas subvertat et prostrat palatia, Regiasq. deis contumulant mdenibus, aut h'ignis aut cineribus.

Funesiores autem contubernis Grandionibus, A multis nobilibus clamesti donatis illi huc casus, qui ipsam domum quam qui oeconomia bona proferunt. levius est ferre an den, videre supulcum, quam domicilium flagrare academica. quamquam utrumq. quod flamma arripit aut devoret aut prostrat. Quid agat proinde oeconomus. Leticus aut Moderatus totius communis rei publicae Academia accomunis boni. Si in fraudis omni industria cultis, flagrare videat tam arcos suas quam mappalia, Leges turbinibus in volvi fulmine ac grandine quati. armenta et boves corrumpere, vineas hortosq. desolari? Scio virum probum catholicum adhuc divina providentia flagella nuntiosq. fatales in geminaturum Dominus dedit dominus abstulit. Sed nomen Domini benedicti.

pulchra laudabili, q³ et magnanimitate et clementia.
 Christianae animi tranquillitatis. et mihi non animi in adver-
 sis constare huius, Sed prostrata aconomia erigenda petantur
 huius. non ut casum discat & ferre animus catholicus. Sed cum
 dei ope, detrimenta aco bonorum restauret industria
 oeconomiae, boni communis felicitatis

Laudandus omnino rerum ^{Author} omnium deus, ejus q³
 adoranda voluntas. imo gratitudini colenda benignitas, q³
 flagella sua ad possessiones struas, non vix ad ipsam
 Academia domicilium, flammis et fulminibus proterendum
 cum aq³ potuerit non converterent. hoc equidem humilissimum
 foret longe maxime, quam hac tenus recensita
 aconomia, clamaa detrimenta. Sed Rectorq³ placitum
 fuisset in oculis suis divinis, etiam et amplius laudandus
 Atat ne morer calamum ad suam remittere officium in eunda
 mox huius consilia cum peritis magis, admodum manus ut
 oeconomia huius prostrata erigat; Domusq³ aut nova, levis
 aut rest vetus emendatione in optatum Academia usum
 ac frequentiam ^{siu mora} conseruat et excitet, pulchrior abique
 ut quidam taliter consumpta pulchrior vix creta subsistit huius.

Verum quamquam ad eam detrimentorum stragem alia
 tam Auralem bonorum aconomiam restituendam quo
 va opportunaq³ peritorum consilia namquam de futura ex-
 dendum rationabiliter sit, in casu tamen eodem qua ita
 de mia in tenim et a cademicorum fundationi, beneficio
 ijs afflictis ^{gruiter} bonis constituta, gaudendum habenda rui
 donec prostrati ad ex tunc prope fundi relevant vires reddat
 fundationi cursui sufficiente d³ d³ de prostratis ad
 g³ huius fieri bonis villis q³ qualiter bellicalamitas agere
 consuevit potissimum; nam levioris damno casus con tem-
 nendi sunt, ut pole facile reparabiles, ad fructum ferendum huius
 huius congruum.

Observatum namq³ non nullam verbum ac aconomia

Stylum ac morem et, qui Nosocomiorum etiam militarium, Xenodochiorum, ac Orphanotrophiorum, etque bonis, et agnis largitas fundatorum, cum solistate curam gerunt, quod accidente in re oeconomica, seu è flammis seu stentitate detrimendo tolerabili. Nam, illi numerum dei mant alendorum, eaq ratione et subtractione aut ipsa sese bona erigunt, ad minucula optimi fore existimant, quod lente ad modum longaeque temporis intercapidine virescunt, salariorum in levem ad ministrantium constantem currentibus, imo si facta alendorum in annos plures suspensione, ad plenam unguineo abundantiorum foundationis statum durante divitem reddant horum domiciliorum statum, rempennue egisse arbitrantur, jactantq ab unda et ad superfluitatem usq comparata.

Ego quidem supra et mentem aliorum et meam c. 5ta apud neq omnino laudo hanc et miserorum desertione, seu decimatione alendorum cum tantam abundantiam. absit haec restituta oeconomia praeis ab Academia Nobilium contubernio, in casu majoris illi detrimendi occurrente. Salubriorem praeconseruando alij porrigunt consilia, neqta illi humani rationis quam fortuna Aliana in deum nixa.

Agat itaq Oeconomus bonorum Academicorum, impendat industriad omnem meliorem legatq Oeconomorum penitenti regulam praeiung ut bona erigantur casibus afflictis gravioribus at sequentia potissimum erga Academiam, fundatoresq Academicos levet observetq fideliter ac hinc.

1. Quantam maxime cavet decimare numerum alendorum Academicorum, titulo afflictis Oeconomia. Ad his industrijs hunc nunc adhibitis, reliquam curam reponat plena fiducia in divinam providentiam.

2. Abutuspian totam Academiae fundationem ita suspicere, ut nemo alatz, nisi totus ipse fundus sit penitus sublatq bonaq omnia, aut ab hoste, aut quacunq iniquitate violenti amissa, alioq, conversa. Tunc namq subverta basi sublatum ut ad Academiae fundatio.

3. Si calatibus ita bonor virus in ipso sit attenta hinc ut sine contractu alieno Academicos fundatos alienatione ne

96a
queat. Tantum contra hunc præstat auri alieni ad continua-
dam fundalistarum nobilium sustentationem, quantum brevi
anxio tempore expurgendum sperare rationabiliter potest
ab æconomia restaurata cum firma in Deum fiducia obque ea

4. Sineque hæc rationabiliter et æconomia affluat:
ad numerum completum educandam: præstabit decimam aliquam
minus necessario comodo, fundatos, quam alimentum ^{avere} ~~tenere~~
regere. præstat namque necessitati dum urgente carere comodi
academici quam: præ vitæ et in platea academica, si in leum
vestitus de trahatur astivus, aut aliud simile pro carere po-
test Academicus, aut ex hoc supplere. qui possunt

5. Sineque tantum hinc præstari afflictus fundi status
ut sustentari solo victu valeant. Contra hæc debitum ad
præstandum victum sufficiens licet cum damno censuerim,
nam hoc damni genus cum tempore restitutum sibi æcono-
mia est reparabile, à victu autem et vestitu nobilem
excludere ceterum impotentem damnum fortius reparabile in-
vehens Institutionis ipsius desertionem namque quæ ex-
sperandum, ut huppono: quæ tamen finis est foundationis uni-
us cuiusque Academica.

Sunt quidem hæc arbitria in Academicorum favorem,
licet in commodam æconomiam, quibus commune est huppende-
re præstanda, donec redeat abundantia fundi præstandorum.
quod quidem in alijs quibusdam valere potest, in Academia
autem nobili exposito hinc foundationis statu conformius
Christiana charitate, Cælog gratius, et ad fiduciam in eo locan-
dam convenientius. et quamquam rarum omnino sit, et tanta
simul ingrat fundi calamitas. præter bellum ^{vastantium} ~~int~~ circumstanti-
Semper tamen partes fundorum reliqua ^{ut} ~~ut~~ succurrere possunt afflic-
tis, in ijs quorum restauratio primo magis tempore facienda
ne lucrum cessans et damnum emergens increseat. juxta recta
æconomia principia, dilatis tan hisper minus necessarij, et el-
donorum instauratioi insisteret Alumnorum Nobilium Aca-
demica sustentationi congruent in simul assistere valeat æ-

penitus Administratoresque in emolumentum providas, sed
 nec offenerunt, subditis ad sua colenda praestandaque destituta auxi-
 lium porrigere obliviscuntur, larga namque in progerium indigena
 charitas largiorem Deum pro vocat et benedictionem largiendam.

Dum haec intellecta cupio de ijs foundationibus Nobilium
 quae pro veri pauperibus eorumque necessaria instituta sunt
 sustentatione, de ceteris tantum mihi consideratis, quid de his libe-
 raliter vivere, aut fundatione carere haud difficulter possint

Caput VIII.

Quid observandum perente fundationem
Capitali etiam cum Hypotheca, quocumque culpa
vel causa, et quomodo Academia inde minus levi-
da.

Duplicis loci Capitalia ad Academicam fundati-
onem spectantia consideranda veniunt alia namque in
emptionem bonorum, impensa, sed et proventibus bonorum
undantibusque benedictione divina etque industria humana, et
a rariis hoc Capitalium hunc am collegere et communi fructum
massa, locandam tunc sub ceptum ut fructificaret fundati-
onibus. ^{incommuni} alia rursus Academia capitalia esse possunt, quae
vel mox a primo ab ipsis fundatoribus assignata et
certis bonis in hereditaria habentibusque praesentibus pro Aca-
demico uno vel pluribus particulariter fundato ad equali-
tatem cohererent. inde vocari solent illa. Capitalia fundati-
onum ^{in Academia} communi, ista Capitalia fundationis particu-
laris propria. quae utraque pro saeculi nostri et patriae mo-
derato loco, et plenius sub hypotheca et censu confecto consti-
tuentur. attamen ^{subinde} naufragium patiuntur, vel lite vel
quocumque ratione ^{interveniente} solo, vel culpa, aliena, quam Academia.

Quod si contingat in altentis, quid agendum Aca-
demiae et aeternae Academicae moderationi supermo? ut Aca-
demiae ejus inde minus levi et varia huius opinionis attamen
haec levis communior. ^{superius} ~~superius~~ autem et de Capitalibus
jam veri ac plene amissis, nam quae in periculo aut sub
suspensa adhuc dum versantur, ea necdum pro per se ipsis censeri possunt
cum dubius sit illius eventus, eique advocati constituti ^{endi} sunt
in defensionem, et patrocinium.

Ac id est itaqz Capitalia particularis foundationis pro
pria penitus vel ex toto vel ex parte. Si primum est ex toto pe-
nit et illa particularis fundatio Nobilis Academiae, nihil
namqz stat firmitus sua basi seu fundo. et ita indemnitas sua
Academiae manet, neqz ad praestaciones ullas in academica
cogi potest ultra debitum est. Quod si autem non ex toto, sed
ex parte veli gratia dimidium capitalis talis foundationis pe-
nit, ad dimidium proqz praestandum Alumnis illi Academiae
tenetur, nisi tempore vel fundatio complecti a fundatore vel
amicis eius. quod si non obtineat, supplebit ceterum alumnus
ipse ex hoc, ut aequaliter cum ceteris habeat, aut certe fundatio
illa tam diu suppetat, ut donec ex censu partis remaneat, amissa
accrescat ad huiusmodi requisitam.

Quod si amissum am foundationis capitale fuerit comu-
ni. et massa totius Academiae, spectum una quaeqz fere pro
rata, nulla tamen ex toto penitus, sed provide accurandum est
et aliqua singulari in dacta, si jactura magna et ad hanc
quaeqz reducatur in legitimam; aut ea adhibeat eas foundationes
in bonis quoad residuum huius inhaerent, ad maiuscula quae ad relevandum
aeromiam fundorum afflictam ex mente aliorum capitula
deinde recensimus opportuna. quod si capitalia ex abundantia
conflata ita penierint, tolerabilior jactura est omnibus, quia tunc
totius industrialis jactura est si fundi in massa cui inhaerent.

Tota quidem si capitalia pereant, observari nimirum
comune et obvijs consilij sunt ad Academiam exinceps indem-
nem levandam, at priusquam pro perditis amissisqz labori decla-
rent, seu dum variare suspectare esse acciperent, damnum A-
cademiae, alijsqz foundationibus non exiguum et mirumqz esse
pi afferunt, atqz in talibus et Academia indemnitas servari in tem-
pore, hic labor, horum maximi atqz consilij. sit namqz in eo
periclitari aliud ac variantiam capitalium statu, at priusquam
perdant, et pro amissis dignoscant, censusqz ipsi planibus non

et ex in dactis
totius academiam
et cum tempore
collectis, et de
catum

relevandum

non currant annis, promittunt tamen ac sem faciunt singulis,
 dum es in hunc annorum intervallo Academicus in talem fun-
 dationem fide optima admissus satis sumptuose sustentatur
 neque facile dimitti potest, neque capitali periclitantia edici, aut
 dicta obtineri possunt ob impotentiam debitoris, aut sub lite
 suspensa manent in quida et concussu creditorum quod pluribus
 annis durat proutquam vel diffinitiva, vel definitiva, prout
 sententia. de annis in annum crescent in pensu Academiae
 interim, apparet ac ceteris ministrata; ex pensu aliam fun-
 dationem, quod sumam annuam facit 300, finit academia
 qua conficiant. quod hoc mutuum in pensu sumam reddet, quod
 impendia victus et amictus refundet, pluribus annis, cum ulata
 si ultimate capitalia fundationis, illius percaut, aut saltem
 census ut vacant. Gestos amittere cogantur: quod consiliis
 indemnitate Academiae aliamque fundacionem, illa namque
 patiuntur cum nullius alterius sit academia penitum, prout
 legem fundacionum, con victorum, aliam habet pro confectis.

Dies comani cum iudicio. edicantur in tempore ad remotionem
 adhuc periculum capitalia et alio transference in talium. De pro
 best metus notabilis offensionis debitoris potentis, ne quidem ad talia
 las regni accedere deperit, non concussus exite debitorum. Dies, reu-
 tur ex Academia talis fundacionis caduca Academicus. De defendunt
 cum Nobilem, nobiles amici. negant vel ex tunc aut periculi, prout
 centur de mense in mensem, neque tamen obvenit quodquam, deo
 minor ille attamen sustentat. instat, usque ad sufficientem
 Academia praestandam cautionem, in casum amissionis cen-
 sualis parentes. Sunt impotentes, neque fidei iustorem repen-
 maxima si ipsum capitale percat cum omni eo quod interest. ac
 tandem pebebis. adhibentur compulsiua, iuris remedia, cum in
 in ipso in bona, executionis gradus. at si hypotheca per do-
 vel casum perit vel sitilem ostendit hypothecam in invalidam
 fundacionem vanam. Solus superest persona. efficitur quod ex ab-
 tio prudenti ino accumulabitis pensas.

In his profecto casibus difficile est indemnitate Academiae

ad sufficientiam et loco consulere, in da nro mirum est videre
tot pias causas, casibus quidē concidisse, et in aevum evanuisse, et
omnino non absq. metu et capitalia fundationum acceptis qui
bus cumq. cum clausulis Leuitatibus frondentibus.

Non tamen inania huiusmodi arbitria quae ad obviandū
huic malo Academiae alijsq. perpetuis fundationibus habere
videantur pro ut huius casus evitandi malo, quam optime fortissimū
modo in ipso instrumento provideatur, in quo ipso

2° Vetitum sit, ^{alumnus} Leuitari, aut huiusmodi ultra annum retine
re Leuitas non cadant terminis semestribus consuetis more pa
triae

3° Ut Alumnus huius aliarumq. similium fundationum
non recipiat a fundatione alendum, nisi ex anticipato in legem
annuo centum, in casum morosa solutionis. qui si in annum
protraheatur neq. in futurū recipere, neq. ^{non} promissionē daretur, at anti
cipatē prohibeat ipso instrumenti tenore Moderator Academiae
Supremus talem retineri etiam sub amissionis expensarū fur
tamen poena.

4° Obligentur parentes aut academici ad complendam vel
in lege solvendam partem ceteris subleantationem, Agrotam
annuam interim et huius, cum regressu ad censum superfluum huius
tempore, si obvenit, et in suum cursum fundus plena revertitur
superfluo. aut ex fundationis donat. Libat, pendente centumcensu.
Libra in demnitate Academiae, et ipsa expensis ante omnia refusi,
si in litigandum, seu alia ratiōe iurabiliter factis.

5° Fundationis capitali et censu in suum debitum cursum regit
huc recipi alendum, potest alumnus, et non aliter nisi annuo
deposito prius et reservato ad hoc censu. ut prius, fundationi
interim quidem currenti, sed ad anni spatium alumnus ipse vacante
ob dictam causam, negaliter agere liceat Academiae Moderatori
ad Leuitatem Academiae indemnitate conservandam, cum
aliis modis viz. Legent

Sed quidem rigida, ac provida sunt haec indemnitate arbitria

omnibus tam pensatis, tutior fundationum academicarum
est fundus realis, quam censuali. cuiuslibet seu rationis perpetui-
tati, numquam satis in vigilanti ac provide, neque satis ab indemi-
tate reliquarum fundationum massa liberari potest praecipue cum ca-
pitalia etiam in praestationibus publicis ex hoc censu concurren-
tibus.

Huc referri potest casus, quo ex capitalibus ipsius, seu unum
seu decem ex centum florinis censum flaculum publico in-
to praestandi h. n. l. tantum enim defalcanda rebus venit
no quantitas certa annuatim praestationes à publico indicatas,
forte provisione in hunc ipsum eventum liberalior utra facit
et per fundationis. primum illud ex praestato h. n. l. Instrumento
ante in communem cum Palatinis, massae et quondam civitatibus et
cum aliis quibuslibet capitalibus illarum utra h. n. l. apponitur.

* qualiter hoc
praestetur curricula
seculi Belli pro
sequendi causa facta
constat.

Caput IX.

Qua ratione percunte aut conflagrante fortuito
Academici contubernij aedificis Academia conser-
vanda sit.

Quod calanitosissimum Florentibus Academicis,
pro grandibus amide posse videtur, est ipseus fabrica con-
ubernij Rubens, quam plurimum domesticus hostis ^{ignis} efficit
et prope feruens, pro aedibus in domesticis et uti cogimus
familiaribus, ac frequentibus, ubi enim plures ac majores
furni, foci, camini, fornaces, lumina, quam in ampli-
ssimis Academicis domiciliis, et multitudine et nobi-
litate, et famulis et juventute repletis, quem enim potissi-
mam ac fere longam qualis Germanorum est ad ignem
et lumina agentis, ut mirum non accidat quandoque
Molem totam Academia funditus erebescere, ac instructa
flaminis atque incendiis involvi, hinc in cineres contu-
mescere.

In hoc infelici Academiae statu, praeterquam quod
damnum et calamitas major ipsius quoque Academicis multis con-
tingit et accidit irreparabile, dum optimo in plantationis in pro-
gressu fatalem libi vident discedendi necessitatem, quam dis-
cre declinare nequeunt, neque hi alimentationem rationabi-
liter praestendere nequeunt, et huiusmodi Academiae in cin-
dres velut mentis libi ardeant, quis tam facile speret de
novo suscitandam novam Academiae fabricam. cum uniuscuius-
que prois est suspendi fundationes, ut in fabricam quanto
citius parandam deas, continuo omnia concurrant bo-
traniaque, neque modico enim est opus ad plenam Machinae
fabricam impendisse, atque annis pluribus in tutandam.

At tamen licet nihil iniquum agere, si suspensa in bonum

Nobilium fundatorum sustentatione academica, cum longi
aliunde non suppetat, ut cunctis in ciuitatibus habitatio ne seruiant
Academicorum. Tota. Tota quanta proventuum imo et capiti
talium prouentum summa, artibus continuis ad fabricam p[ro]
ficiendam expenduntur, videtur tamen conueniens, quod q[uod]
apparet bono publico ^{esse}, ut in exigenda denuo Academia
certa quaedam moderatio, ac modus teneatur, praeterconueni
entem et rigorem. Multiplex namque hic in casus nostra potest
moveri quae sitis, quae conspuenda et postminas ferales trade
mia lumen afferunt hanc modicam et lapsum meram agitatam
Se non difficile. Quamvis itaque hic in consumpta in legi

Contubernij fabricae casu, nam de laeta soluta signa n[on] loquor

1° An in reedificanda a fundamentis nova trade
mia fabrica perpendendum potius, quam lente procedendum

2 An expediat Suspendere totam Academiam interim
an ex diuiniis!

3 An Satius foret dimidiatae alumnorum sustentandorum
numero domum aliam congruam conducere, atq[ue] instrumen
tam conflagratam tumultuancie adaptare.

4. An conuictorum aliam acomodandorum inueniendi
benda ratio.

5. An ad concurrendam fundacionum Patronos require
re expediat

6. an publicum auctoritas princeps ad conservandam
et erigendam academiæ fabricam implorandus.

7. An fundatores Nobiles lenius potius interim habere
quam penitus ab alendo amovere, magis expediat.

Ad quas quaestiones data et mente aliorum responsa si pla
cerent aut probata visa fuissent quid agendum sit in eam
tam arduo non obscure docerent.

Ad primum primum quod situm Respondetur: collecti

Academia fabrica, domicilij, in nova exigenda negotia per
perandum, ut deperiret aliquid, De negotio tam lente progredien
dum, ut at quod impendi potest et haberi obitum remanentia
ceat. ratio est: quia deperire a prosperando raro distat
et autem deperire cum erroret de facto prosperare,
quod in edificando damnosum, ac irreparabile, temperate a
progredi etiam ad soliditatem confert fabrica. in quo laudari
iudicio tribuitur. 2

Q. Respondeo, Saltem unam 3^{am} proventuum rationabiliter
esse servandam, in sustentationem currentium fundatoris ho
bilium vere pauperum verumque gentium. non autem qui ex
fundatione vivere ad parcendum suis sufficientibus medijs ni
sunt in suum lucrum non. autem necessitatem. ratio istam addi
t et quia hic obviat damno nobili irreparabili, et Academia
suum optime prosequitur quod potest finem.

Ad 2um respondeo. Praestat congruam conducere domum per Academiae
eandem in sumere, quam conflagratam tumultuariae adaptare.
Dedita ut huiusmodi ibidem fundati, sic vere indigi, ad necessitatem
non ad lucrum, item ita instructa, ut omnia levare et tran
ferri possint in novam. ratio horum est, quia sic proficiunt iterum
damnum irreparabili gentium nobilium, et propulsando, et per
non reuocari. ad lucrum suum hoc autem in tanta calamitate
ab Academia exigere bene aliunde habenti Alumno foret in con
veniens

Ad quartum respondeo affirmative: nam hoc illis proficuum
foret, Academia vero mihi me damnosum cum hoc vivat aere. quod
autem uni prodest et alteri non obest est facile concedendum.

Ad 5um. Respondeo ex parte omnino, praecipue huiusmodi nota
bali numerum ad computatum fabrica perficienda primum videntur et fundatio huiusmodi proficiunt
certa de causa.

Ad 6um. Respondeo omnino. ponderatis circumstantijs, et
proposito ipsius publici in eo casu versante detrimento, implorandis
esse officiose, nil namque calamitosi communis, atque magis proprie
quam inde agitur huiusmodi quodammodo calamitati subidit. hic in huiusmodi bonum
publicum, et patriae utilitatem.

Ad 7 Respondet prout stat lennini habere quam penitus a
victu amovere hoc Respondum Thomam datum convictui ab
ficio Bragensi memini, ratio autem ipsa loquitur, latius esse
leviusque ferri, bono privati modico quam privati toto, in re
irrevocabili seu irreparabili cum damno. cuius contentus ani
mus, & Alumnus vere indigne, ^{Sit.} necessitate ^{modum} quoniam non comodi
tem.

Caput X.

An liberaliorum, an parciorem esse in
elargiendis quibuscumque Eleemosynis proficu-
um magis sit. Academiae, Sive Flo-
renti Sive admodum afflictæ.

LIBER XI.

De re Economica Acade-
miarum aut Contuberniorum No-
bitium Sub Gubernatione Societatis
Iesu.

Caput I.

De oeconomia et rerum temporalium admi-
nistratione, Societatis Iesu Collegijs domicilijsq; suis
Usitata.

Diversa multum variaq; Saeculi hominumq; de re
temporalium administratione in Societate Iesu usitata, audi-
re hodiernum ut Iudicia alij commendant, quae bona vident bo-
no stare loco, Segetes coli, Iusta conservari, quae omnia ar-
gunt rem economicam libenter agi. Alij aut mollem aut
legnem se cavellant, ut pote quos habidos, leniter ad la-
borem habeat, ad praestanda dominio non fortiter sedij urgent
fructusq; modicos, majorem quem facile consequere so-
lunt. ita rebus quibuscunq; hoc cunctis Saeculo in oculis ple-
rimorum versantibus, nec ita laudumq; inimici, ut eadem
laudationem quoq; non habeat, Sed neq; ita amici, ut censores
complures ferre non cogat. hoc librum non est mei propositi
eam vel collaudare, vel ostendere censuram, Sed solum, quae
nam illa sit quae Societas uti consuevit eiq; normam in struc-
tionem ac regulas praefingit salubres, atq; statui Religionis
congruas hic loci ad notationem ijs, qui de ea aut plus legunt
quam oporteat, aut minus credunt quam rei veritas mereat.

Maxime autem vulgares plurimum evoluti in admirationem oculi
Societatem Iam etiam in Boemia Regum, ac in eo forte magis
alibi, tantis bonis cumulata et circumvallata sese ordinis
mendicantium profert; Id neq. hoc ad presentem libri man
spectat exponere. Sufficiat huius Societatis bonorum admini
strationem in gressum ab origine in finem ad salutem
apertum eis reddere, Societatis vivendi modum et redituum ad
vite necessitates possessionem, eorumq. administrandorum
quam olivum mihi vocamus. referre ac tractare

Const. pat. 3. c. 2
§. 7.

Postquam igitur, prater Domum Professorum, unicuique
ecler mosynis mendicantibus clarisq. viventem Collegij, ceteris
ac domibus Probationum ad sustentandum personas ibidem
et in obsequio dei et proximorum salutis degentes, necessarium
in domibus indicavit S. Patriarcha Norici Ignatius admittere
dos redditus et possessiones ex priorum magnificentia et christia
na charitate donatos, ad eorum finem acceptandos et, in
quibus neq. Professorum Domui neq. Generalij seu amicis
ac consanguineis quidquam appropriari possit, eorum omnia in finem
tamquam bona Domini nostri Iesu Christi, et patri monia pauperum
haberi voluit. Super maiorem curam seu superintendendam quomodocumque
legiorum redditibus et possessionibus provisorum Societati possidere et regere
proposito generali et generaliter se constituit. Pro hac re id prius
Paulus 3. Pontifex Max. Bulla approbationis primis igitur huius
scripti. quae incipit: Regimini militantis Ecclesiae. caput verba huius
de Societate Loquens huius et Professorum pauperum: possunt hi
habere in universitatibus Collegium seu collegia habentia a redi
tus census seu possessiones libris et necessitatibus Studentium
applicandas, retenta potius Praepositi et Societatem omnium
da gubernatione seu superintenduntia. Idem Julius tertius P.
M. Idem in confirmative huius Nova Gregorius 13. Bulla aequi
dente Domino.

Paul. 3. Regim
milit. Ecclesiae.
Julius 3. et pos
cit debita in
Greg. 13. Affen
dente Domino.

Hic itaq. ex potestate legitima se constituit atq. confirmat
superintenduntia seu gubernatio ac bonorum administratio
per Collegialium penes Societatem ac generalem et, cum
autem Generalis p. se non valeat tam multis providere, administratio
bonorum Collegiorum, in ijs q. ad temporalia illorum bona pertinent
per Rectores i. se constitutos exercet, eamq. facultatem eis committit

calit, quam tenent in domo conueni.

Præter curam illam, quam Rectores Collegiorum gerunt, in ipsi per
tinent ad conseruationem rerum temporalium æquum est alicui peculiari
demerendi hoc munus, ut bona tanquam diuina quæ per diligentia
accunt, isq. ut Procurator seu bonorum temporalium administrator
Economus Collegij, cuius immediate directioni, inspectioni, adq.
aggragationem rerum seu pecuniarum conseruationi et largitioni
presta scriptas hibi regulas, et instructionem, eo subiectis

Publ. Conf. c. 9
§ 7
Cong. 8 dec. 15

Est autem Instructio illa Institutio hibi adiecta et fortim in preffatione ut
data, ad eas duntaxat personas, quæ circa economiam bonorum
Collegij cuiusq. hibi hibi Item cum potestate derivata ut supra dic
tament, versant, nempe directa nempe ad Provinciales qui eam
inspiciat eiq. in vigilet; ad Rectorem qui eam dirigat et gubernet, ad Procuratorem
qui eam directionem promoueat ad executionem per assumptos
ubi opus fuerit, etiam Laicos et seculares administratores; huius

~~Ex hac economica rei in Collegiorum hibi Iesu proventus
tota potestate
titulus ac origo Legalitatis ex ipso contextu patet. ita enim habet
titulus communis Instructio ad Provinciales et Superiores hibi
Autoritate Congregationis VII. et directiones tantum. Ipsi
in preff. sub proprio vero numero 22 et tituli specialis~~

~~Instructio pro administratione rerum temporalium Collegiorum
ac domorum probationis hibi Iesu.~~

et titulus et finis in præfatione et præfatus est sequens: Titulus qdem
Instructio pro administratione rerum temporalium, Collegiorum
ac domorum probationis hibi Iesu. in cuius præfatione te
quentia habent, hæc facientia: Congregatio hanc octava Genera
lis decreto 15 et 60. considerans, una parte, quæ respicit ad curam
bonorum temporalium quæ a S. Patre Rectori P. 9. c. 2. § 7. dicitur
hæc propria Domui N. Iesu Christi, res spirituales ac bonum hibi hibi
ac progressus pendeat - et altera moleste admodum fieri ab ipso ad quos
pertinet, non uno nomine in Economia pecuniæ, pecuniarum hæc
de re instructionem faciendam, et cum provinciis communicanda
ei statuit, quæ tenum quæ hibi respectum ponere statu non minus
q. hinc inde graua facile ignorari atq. in memoria effluere reussit

Cum quod nunc pluribus tum coram, tum per litteras huiusmodi re-
rum sentis Super hoc negotio consultis, ipsa instructio confecta, atque
approbata fuerit, nihil ad aliud superesse videtur, quam ut Provinciali
Rectores et procuratores, quorum partes huiusmodi in ea describuntur, per
viam ad laborant, ut quae sapienter provisae ac statuta sunt, lenis, et
conspiciantur in praxim deducantur.

Instr. pro temp.
Habit

Habitatio instructio pro temporali Collegiorum ad ministrandum
facies quaedam est huiusmodi economica rationis et subordinationis
pertinentiarum circa eam versantium. neque quidquam in ea est
quod a communi, bona probaque economica Methodo ac praecipulis
discreparet in substantialibus, quoniam nonnulla sunt particula-
ria, in minoribus punctis, aut prope singula. plerumque in o-
mnibus cetera omnia communi patitur, et ratio economica mo-
ni gignit, qui ad optime agendum conservandumque experien-
tia docente plurimum visus et conferre. quae conformitas per se
quod legem huiusmodi praenominatam huiusmodi instructionem, se ipsam
leniter habeat in se, etiam quod lex singulorum nostri Eco-
nomici, ab ipsis secularibus et omni in regulam assumantur,
melioris Economiae, et Collegia nostra Rectores ac procuratores,
meliores in seculari Economiae versatos viros, ad reducenda
in meliora Collegii temporalia et possessiones per se et rura-
lia assumant in officiales, executioni, et bono cursui Econo-
mico praeficiendos. Quia propter non est cur rationalitatis
legibus huiusmodi Economica praxis, cum non discrepet instructio
eius et normae et praecipula substantialia a communi seu civili, seu
Eclesiastica. etiam errata autem contra hanc praepia, quae legibus
non videntur, ipsa quae huiusmodi praepia, nec huiusmodi praepia huiusmodi, sed com-
nia omnibus Economicae rei Administrantibus, ut sequenter
deceat etiam videtur et credit. et videtur

Sed neque in huiusmodi conludit. Studium huiusmodi ac
officium Economicum. ut ad huiusmodi apicem rem familiarem
proventusque attollat, aut nulli eorum obnoxia aut censura esse
possit, in lenitate in convenientibus, aut sed rigoris huiusmodi quem quod
honori ac laudi huiusmodi praepia ducunt, posthabeant omni commiseratione
fura proventusque ac praestations dominicales omni vigila quae

re novit, sed mediocritate rigoris, et facultatis laepe et occurrente in
 cum stia uti apperens, quae mox obtinere nequit citra ruinam laboris.
 suorum differe novit, confouendo vires eorum, ut praestare possint
 diutius. nisi sequies eorum in veterata compellenda foret acribus.
 quod prudenti dispice est Administrationis. imò quidne potius clemē-
 tia, quam rigore et furore multo, quae ut pole Simul Religiosa Societas
 mansuetudinem Christi huius Societatis Iesu nomine obligatur, ad
 aedificationem huius praecepti. huiusmodi Tutorum.

Caput II.

Norma Administratio Societatis Jesu pro contri-
nys Nobiliam Academicis, eadem est quæ pro Collegijs suis
proprijs, licet tamen de rigorosior pro Academia emolumenta
sunt.

Admirabile est, quam Supremus legislator deus, populo
electo Sapientissimum, dudum quidem à primo hoc condito men-
humana in pressam, nunc illi autem in tabulis expressam
charitatis legem Divinam ac humanam. Diliges Deum & totum
corde tuo, & tota anima & totis viribus: proximum autem sicut
te ipsum. ubi non solum proximi dilectionem præcipiendū,
et mensuram eam adiciendū voluit, quam nemo ignorare
potest, nisi qui scriptum ignoret: Dicendo: Sicut te ipsum, diliges
proximum tuum, ut mensura charitatis debite erga se sit
mensura charitatis præcepta à Deo erga proximum. neque proinde
de errare is potest nec a charitatis proximi vero tramite deflectere.
qui, ea, eodem modo, quo sibi præstari grata utliq; desiderat, eadem
in quam eorum in super modo, et præstare velit, et præstet, grata et
salubria proximo suo.

Et videtur de magis charitati conformius Christiana et quæ
proximum servandi, et obsequium suum præstandi studio, et
loq; conformius, quam eadem rem temporalem, à qua emolumentum
sunt quoque dispendit profectus, virtutis institutionis, ac plenius
Juventutis Nobili bona, eadem quæ sua ipsa Collegij horarum bona
accurate providentia procurare constituit methodo Blertia ac
vire Societas Iesu Salutis proximi semper charitate acta guber-
nationem Academicarum sibi concedit suscipiens: Ita
sane neque dubium coram Deo, neque innocentibus coram Mando agere
potuit, quam dum eas, quæ sunt sua propria eodem quoque
ra ac sollicitudine accurate decernit.

Quia propter neque Academicis nobilium meliori profectui
potuit modo ab ipsa bene quare, eadem norma, et lege
bonum temporale ejus accurate procurant, emolumentum, quod curant.

quod concludere fuit, recte tutus pede Societatem procedere
sincrogi in utilitatem Academicam procuranda fecit per est,
affutu, non inferiore quam in ha.

Sed dies ^{cum} ~~hunc~~ civium in Societatem, modicibus, audi-
cibus in hunc alium censibus valgi. Societas nec sua debite
novit conservare bona, et ut par est, procurare emolumenta, videlicet
argen. quid proinde sperare possint? Academia haec in deuti-
litate, si conformiter in rebus temporibus a civitate admi-
nistretur. Date nobis Collegiorum bona, et alteram tantam proventum
a quovis buccinat, inflati aut hi estimatione ubi deasti de comiti
aut hanc invidia, ad id in solennibus. Sed non ratio, experimentis
prepalam constabat palinodiam, et turpem recantationem. ipso
facto ostendisse. Diei huius: retuler eadem Stupha jam in Boemia ante Bolem
unabat, et ad Basilicam usque concilium. Pro oratores Boemos
contra bona Ecclesiastica promota est, et majori decentia et con-
venientia ptegetu fortiter, et quia ac incanter urgebat, Sed simul
repulsum antiquam passa, aurem non obtinuit, nec consensum Comitum.

Interim tamen censens hos ignorare patet quod a gratis egerit
demonstrando Oeconomiam Societatis, Normam ac Instructionem, non
ei aliam a norma quovis instructione cujusvis probae christia-
nae administrationis. ex illa enim hanc optima et non huius pe-
riturum, nec temere, neque tumultuario conquisita, neque ab ullo
improban, imo scriptores, nostros ab ea commendari ac in vernaculo
vesti ac commendari notum est. quid proinde est aut quid vult mor-
dax censor? Societatis ^{eadem} ex evidente aconomia cum totum universum
pitomnem omnino, et de hanc tantopere buccinat, exhibe ad
normam praeim q probatorem, rem gratam faciet huius huius.
Sic veri non, Sanius egerit h contineant: mihi namque tales adeptis
illis similes videntur, et videtur, qui lapsi de Philosophum hanc possiden-
stant, et tamen egerit hanc, quod multum levine. nos idem prope
variacionem misere Oeconomicorum officialium, utque peria dunt.

Est etiam non nega verum in eo tantis per difformis Oeco-
mia Societatis Collegiorum ab ea quae est Academicar, scilicet quod haec
rigorior sit in exigendis, penibus et proventibus dominicalibus
quam illa. Collegiorum namque tanquam propria Jesu Christi, ex de

F ac typis ultra
vulgari

mentia, aut comiseratione aliquid remittere possunt de hoc. non
 epi dem facile Academicum, quia pauperum sunt et clientum
 facilius autem est Domino remittere seu injuriam, seu debitum
 De Libi spectant. quam debitum injuriam clientis. illud loquitur
 clementia ut pulchrum et licitum, istud prohibet, in cliente non
 et Justitia, cujus proventus urget, et injuria satisfactionem pro
 curare obligat. atque ita et lenitatis objectioni occurrat.

Caput III.

Methodus Societatis Jesu communij Admini-
strandi temporalia Academia Nobilium
est sufficiens, ac proportionata, ad augendum et
conservandum, optimum Academiae cupis statum.

Nihil hic singularij economij, nihil specialij modij
et oeconomica Societati Tuae suam instructionem utitata, etia
dam Academiae Nobilium administrat, evincere conlendo, ut pro
de quam communem alijs probis bene ordinatis supra dixi.
Dum opus adeo videbz plura afferre p'ter disipatione capite con-
tra mordaces oeconomiae locis Jesu hyllatores. quod itaqz pro
lenti capite proponit, boni ordinis causa specialem paginam
merebatz, forte saepius in fra citanda, et in memoriam revo-
candam tanquam praemissam ad recte concludendum in alterio-
ribus. Quod autem Methodus Societatis Jesu communij admi-
nistrandi temporalia Academiae Nobilium in instructionis
supra nominatae sufficiens habitudinem ac proportionem ha-
bere censenda sit. ex prius dictis haud difficulter mens senti-
dis posita concludet. id enim habitudinis, omnis communis recte
qz ac probe ordinata instructio oeconomica Tuae fuit, alias
neqz instructionis nomine digna, quae instruenda plurima destruat,
neqz acquirenda augeat, neqz acquita ut par est conservaret. Int;
autem instructio administrandi temporalia, communiter loci
unita, est tam diu rationabiliter habenda, quam diu ex ea
nil affertz vitiosum, aut oeconomiae etiam optimae minus cony-
um. quod praeterquam neqz hodieum comparat, neqz à cavilla-
torisqz probat; quid porro obstat, eundem sufficiens, ac pro-
portionatam ei ad augendum et conservandum Academiae
cujusqz Nobilium statum optimum et oeconomicum, si modo
maevolentem astu, ab executione sua instructionis, et multi-
tudi ne quovqz imperantiam contraria. non vix et acriter turbat.

Evincit amplius hanc ipsam habitudinem ac proportionem
communis ejus, usus, et praeceptis continuata, ultra praesentia deo quod
barvis in Provinciis, in quibus Academiae Nobilissimae Regales du
cales imo et Caesaris imo et Pontificios convictus Collegia
Germanica atque Episcoporum Galliae Lemmana, et Hibernica
praescripta Societatis administrationi data, et ultra rebus
sancti commendata atque plene concedita. et quidem in ipsa facie
Urbi, Roma, amplissimum Sapientium Europae, Hispaniae, et
atque Hispaniae et Galliae Italiaeque Urbibus in hys oribus. quod
quidem a laetitia Sapientum, puerorum, et in Societate bene
sententiam in huiusmodi hodiernam durare vix in super cum
endatione, instrumentis tam Apostolicis quam Caesaris, Regibus
et Societatis ad administrandum executione postulacione, ac
expeditione dispensationis requisita, fieri potuisse credi non
potest, nisi in ea Societatis Jesu methodo continens hoc ex
sic uti habitudinem congruam agnoscat, et Academiae huius
aliaque Juventutis contubernia, tam aureis quam ferreis tem
poribus propossibili conservanda et in statu optimo locanda. in
Societatis administratione optima quaeque pro temporum circum
stantia speraret in eo et confiderent. non minus quam in quavis
alia communi administrandi temporalia ratione. nil namque de
communis orationis disciplina, quod prodesse ^{in ea} amissum dehi
beri potest, cumque meliori omni re tractata.

Sed objici mihi audio: quæ ratione ergo Methodus, ut
 economiam Societatis sem nuncipari possit, sipe cialo nihil
 complectitur quod Societati proprium esset in ea administranda
 ratione? Huius ferriat pro responso ab ulteriori notitia
 Societatis economiam dici ea de causa, quod Societati uti-
 tatam sit eam secundum Instructionis suæ Institutæ ad primum
 et congregationis Generalis quæ mantē et decetū prosequi ac
 promovere. Communis autem in Reptāa est, quia disciplina
 ac peritiā communē economiæ sequit̃, nam eorū fontes et
 principia acquirendi observando qui ab omnibus communiter
 observant̃, et volunt. uti sunt in agricultura et rurali rei
 pecorum et armentorum, piscium hortorū ac sylvarum

recto proficuoque, ac indestituti. atque adeo eandem brevitatem
 miam patet in more receptam, neque alios agendi modos afferre singulares,
 pro hoc morem illum sequi, aut docet; Sed bene hoc ordine ac
 a huius methodo faciliore ut agat per procuratores huius civitatis
 viros ad id munus applicatos per singularem et liberrimam in suis
 procuratoribus ac ceteris circa oeconomica versantibus per
 huius praescriptam ^{instructionem} eos ad dirigat, et adjuvat, idcirco confecta est
 id supra capit. 1. dictum. quia unum quasi sub aspectum ponunt
 omnia, quae hinc inde parva facile ignorari, atque in memoria efflu
 ere neque ut. qui modas eam singularem reddat. licet in Substanti
 sit communis.

Gest. ad res
 Temp. p. p.
 et legem.

Caput. IV.

*Œconomia Acadēmica Administratio à
Societate Iesu descripta, est abunde Sorora, magis q̃
proficiua, ac cetera Sæcularium, contubernijs eꝝ
modi Nobilibus, procedendo secundum Societatis in sti-
tutum, eꝝq̃ constitutiones.*

*Consilium, maximæ attentio in tradenda administra-
tione alieno rerum temporalium ac bonorum quorumcunq̃ ad-
ministratione est, securitatem habere exploratam fidemq̃ ad-
ministrantis affumti. nec inuenio. Duo enim in eo magi-
mi latere possunt Scopuli in quos impingere potest facile res
temporalis. minusq̃ leuiter reddi: nempe Administrationis
dolos, aut error, illum quidem pervertit, istum plerumq̃ ge-
nerat, aut ignorantia, aut fragilitas, humane conditionis com-
plices. Uter Scopulus alter sit detinere ac perniciosior, dicere non habet
Sufficiens, utrumq̃ ad ruinam rei familiaris prouocet, Dolus autē
caletis intolerabilem magis. errare autem humanum est, me-
ritq̃ veniam non parum, nisi culpam aspergat errori incunias
endi, et discedendi à bonis consilijs petitis, de quo dubitat, aut in
tionis congruæ præceptis pos infisilendi.*

*Hinc utiq̃ Scopulo cuius certius euilande, multæ quidem
humani et industrijs adhibentz providentiæ, inspectiones, at
cor doloꝝum quis inficiat satis, quod soli Deo patet, et damnis
occurrere satis possit, et rem domesticam, et creditus alienis ma-
nibus concreditam satis securam reddere. Sunt ea de causa
in ~~securitate~~ unitate hodie dā^{ab} administrantibus præstan-
dæ cautiones, siue iuratoriæ, siue fidei iuratiæ, maxime res
reales, et qui male egere munus hoc consuevit, facile in demum
amissionem cautionis suæ sese leuare hinc sagaci præuentio-
ne compensationis occulta, præter ipsam doli commissi lucra ouu-*

*humani nūq̃
est errare.*

hiora. ut viz in humanis super sit consilium Securitati obtinenda.
 Debitorum quidem minime quod est, viros repemini condatos, qui
 fidelitate et honestate integerrime sua, iurata obligationi sa-
 tis faciunt coram mundo Deo, atque soli Deo, humanis vi-
 ribus non est dignoscere. cum etiam occulte per se ipsos eorum
 et auctus, et in utriusque erroribus crebris, et iusti coram Deo pueri
 fidem non semper habent eam quod am, saepe facilius minus pro-
 bi consequuntur. Soliusque humani casus est rem acutius tangere
 omnibus desiderata, virum aequonimum pium probum, ac iustum.
 bonorum temporalium renunciari Administratorem.

Ad si viribus humanis Majus est, omnimodum in re
 familiari renuncianti Securitati, Sufficiat illa rationabili
 contentari, quod praesentis possit rationabiliter. Sufficiat
 non temere agere, nec tumultuarie, ac precipitans ac precipi-
 titanter, sed ubi potius ac magis de Securitate pro humi-
 possit in demeritis, licet non in fallibili. Sufficiant com-
 muna huius tenus etiam in patris terris atque alijs usitata Iura-
 menta, praestanda cautiones, et quod sita deat magis e-
 ipsam conscientiam obligantia, deo corda hominum in spi-
 ciente, dolumque omnem vanum ac vix praecipue fidei
 Iurata adევანტემ vindicant. humanisq; ^{conformem} ^{conformem}
 quiescamus inustis, ubi sublimiores gloria nostra sunt pro-
 testatem.

Sed quod Securitas rebus assignabilibus Academicis, aut
 cui illa innotet, si Administratres a viro Societatis Iesu
 Religioso ad id munus a superiore designato quem pro
 curatorem rerum temporalium seu aequonimum nuncupamus.
 quomodo, quare via geminis illis Securitatis quod sita
 hominibus devitandis providendibus. An, cautione naturae
 ab eo exigendo? Sed ex toto pauper, imo ordinis mendican-
 tium est. quis pro mendicio fidei iubeat, an Iuramenta illi
 praestanda erit? non est huius Iuris; proficere Religioni

atq; obedientiam his Legibus legitime. qui Legibus ad
 hoc dolum, aut dam nosse errores, emergere faciles in rebus
 bonis temporalibus Academia Nobiliam Societatis Tem-
 poralis Procuratori conceditur? Respondet Summa ac ma-
 jor omnibus cautelis, aut juramentis homini Laiculi in-
 positis. aut cautionibus praestitis.

Quod ut latulentius pateat, ita exponere liceat. certum
 est Leuitatem Administrationis ex duplici causa quasi
 Supra occulto periclitari posse, nempe ex timore, metu doli
 et metu ignorantiae Administrationis constituti. neutrum
 autem in ullo alio timendum minus est quam in viro Li-
 cietatis Jesu Religione, ad administrandam rem tempora-
 lem cujusvis cuiq; Contra bene nobis Juventutis constitutus
 Legitima suorum Superiorum potestate.

Et primo quidem quis dolum facile metuat rationali-
 nabiliter in tali Societate Jesu Religione? Dolum Economoru
 tendit ad ditescendum ex dominicali seu alieno? quod
 in eum cogitatio, facit propeccatis et cupiditas ditescendi
 hoc cadere timere potest, qui voto Religio sa paupertatis
 pure jurando obstrictus, nec suam utq; utcumq; largi ^{chiam} fructu
 retinere voluit Patrimonium, neq; hereditatis capax esse
 professus? Quomodo Suspectus esse potest de usurpatione
 ne in suum commodum iniq; a redditu Academicorum.
 qui ^{chiam} justum atq; compellens, recusare obligat Salarium
 qui omnia donaria respuit remuneratione ultra oblata.
 quomodo credet in huiusmodi rapinis vetitis pignora dei
 et sua precepta. Quid fructus ex defraudatione et do-
 lo agnoscendi. qui voto in dispensabili adstrictus est nihil
 retinere sibi, et appropriare, aut undecumq; etiam a paren-
 te oblata ^{chiam} aliter quam ^{chiam} elemosinam ^{chiam} nomine in in
 suum proprietatis usum convertere. Quis Economo
 Laicorum tali Jure jurando adstringitur, aut se adstrin-
 gi patitur; ut Jurando frondeat, sibi non appropriatum
 quod ad ad peccatum sufficit, atq; Sufficiens

* nisi cum Soci-
 etate. voti. Jurati

Si ad sufficientem ad mortalem ^{culpam} maam efficeret, ab ea se à namine
 absolvi posse sicut nisi à hoc cui servit domino, cui omne donum
 a hereditis quocumque titulo oblatum honorarium remanet donum
 officiosum con suetudinarium manifestare atq. sola ejus
 licentia co acti, et abq. talano servire jure jurando si
 puta pilato pacisci cogetur, neq. unum aut proles in portio
 nem sua alimentationis admittere, neq. testari aliter nisi
 totum et lucum et industriam specialis, quod ex parte fuerit ho
 rum Academia ejus rem economicam ad ministrabat obve
 niret in sua in rebus seu in pecunia, in hereditatem, aut, ~~quam~~ privam
 mortis eam factam donationem. ^{Quis est talis, cui Adm.}
 nistratur? ubi repen bly, quia in obsecrationem optabily?
 quidam à dolo remoto, et agendi fraude: quis est hic?
 aut ubi visus aliquando est? ^{Religiosus et Academia}
 Procurator est. ac id de quovis veri Religioso viri
 affirmare et sentire ausim paucifortiter cum propor
 tione, sed cum notitiam me habeamus in conveniat
 de civitate Jesu procurator Academiae, et instituto
 suo ad id obligari jure Jurandi vi voti hui Religiosa pau
 perlati et ^{Regula} ^{gratij} ^{proximo} ^{serviendi}. ^{uplo hui h}
 quante Instituti paragraphum, de voto pauperlati, de quo
 paucum in valgi mentem penetrat, plurimum a. in animos
 Sapientium: Ita enim habet. ^{Intelligant omnes eam gravem} Cong. S. D. 50
^{et. D. 51}
 sitatem quae satis affert ad constituendum peccatum mortale,
 fuerit, si horripens, sufficiens, ut peccata adversus votum pau
 perlati iudicet, qui à nobis rem ut propriam vel ut
 pet vel alienat absq. Superioris facultate. idq. peccatum e
 in civitate reservatum. ibidem. Si ita constitutum
 est quid juris jurandi superius ad securitatem pleniori
 quod votum hoc pauperlati in talis homine si complecte
 rez. et quidem in de quensabile. nia à quo nem absolvi posse
 non commutare illud pa nisi sumus Pontifex Romanus
^{quae} ^{ad peccatum} votum Religiosum est, et Religionis approbata.

Alten Leontas Leontas, economica Regale qui error
 ignorantia est, quamquam non difficile est errare humanum et
 atque in neq. in civitate industrias idoneas et opportunas de effe
 ut quantum in humanis est, error damnotus videtur, cuiusquam
 in alijs. Huic enim non facile locum admittit hoc versari in
 et ad utilitatem praefecturam pulchra proficiunt q. subordi nati
 aut ipse constans secularis officialis in bonis residens et vici
 rationi nostrae Academiae subordinatus, procuratori in vi bus
 assistit cum dirigat vel Collegij vel Academiae Rector, utiq.
 in vigilat annua visitatione imo totis quibus expediat pro
 sitis provincialis ejusdem Rectoris, indagans, observans in
 omnia. ne cui nec deus in tanta civitatis numerositate vi
 et multis deliquitibus, qui probus penitus vocatur aut saltem
 q. quam habilis, ut quam celerim edoceat in instructione
 et prae tam rurali quam domestica. Unde proinde ha
 na Superintendens in industria, ad deprehendendum aut praecavendum
 errorem, in totolulij. Post auxilium bus brachijs, totius structu
 rum documentis. assignet majora melioraq. qui potest ob
 tractatur. aut rei economica a civitate desu adha concen
 dita Domestici Juventutis Nobilis sufficientem facultate le
 civitatem a metu erroris damnum aut imperperatam re mo
 tam.

Adhucula tur autem desiderata securitati in locis
 Item Administratione bonorum ejusmodi Academia Nobilis non pos
 va nec contemnenda utilitas contubernis accedens. Dum sine
 omni utilitate, sine stipendio, sine remuneratione, sine sa
 lario, sine honorario audente economis alijs unitatis, nec du
 no quidem ea de causa oblato, suam totam operam totumq. ho
 minem in ejusmodi Academiae Juventutis obsequium nulla uti
 litate sua admissa impendere q. instituti sui rasi ^{Procurator} con
 sustentatione, et necessario vestitu alijs vita constant q. p. vident
 necessarijs, non autem comodis. Imo quantacumq. annuum
 sine et multitudine annuorum vitam sollicitudinis ac cura aca
 demica impendunt, ad usq. in habita leniam, aut moras curas
 et disgustum lepraus, contrahunt ad miseri vici tolerandum

vitam residuam a munere Procuratoris avocare novumq; hab
 itueri jubet, neq; ipsis sic in habitibus beneq; mentis de
 Academia conservatione vini collapis, ullam vitalitiam
 consolationem remunerationem, aut assignationem exigere
 potest, imo nec admittere ultro oblatam. ex quo sine ulla
 conclusionem liceat, hanc damnum quodpiam aut error huma
 na per conditione in tali locis administrare occurreret, tantum
 vis fore credenda est facile, quantum utilitatis et lucris ex tam
 gratuita locis administranda et labore annue obveniret. ois con
 ditionis realis, loco, aut cujuscunq; aut pignoris salarii. *finis capitis NB*
 NB At Evidens est, a Sagacioribus: cur majoris securitatis
 gratia, et vitandi erroris in rationis locis de re Administratores
 aconomici, communis civitas in instructione sua non utitur remedia
 constituendo pro more patrie, bonorum temporalium revivorem ra
 tionarium vulgo Buchhalterum germanis dictum. Securius
 domicilii proprium, seu soli Provinciae commensum, et saltem cum
 putus a calculi errore securus reddat praeterea in Super erroribus
 conomicos exponat corrigendos. praecipue in administratione rurali
 et quae Academicarum Nobilium civitati committitur est. Item rationarium
 quidem stabilem. Sed ex dictis hucusq; hoc libro haud difficile est
 respondere. nempe: non sunt multiplicanda curia praecipue tantum
 phusa sine necessitate, nullam autem hujus secularis revisionis
 agnovit civitas, cum rem oeconomicam collegione in horum aequa
 de omnium ceterorum sibi committitur domiciliorum Inventuribus
 tendenda. In his personis concludi voluit, Procuratore et Rectore immedie
 velut quidam 1a Instia aconomia; ac Provinciali velut qua
 dam instia secunda et mediata. ac Ipse Propus foret, pro contro
 versia occurrente et casibus Generali Praeposito referatis add
 illum ipsum. Sed neq; Ipse secularibus dominis expediri visum
 est modi revisores, dum ipsi hoc invigilantes emolumento ratio
 cinia revivere et possunt et volunt. imo notatum est apud non pau
 cos morem induci officialium oeconomicorum ^{revisori} numerum potius mi
 nus quam augeri, cum praecipue ipsi ad ea rei sua et assilata
 non id gaudet, Societati autem personae non defuit id genus
 cura oconomica, q; etiam suppleat Buchhalter officia, imo et his
 tinere valeant; licet Conducentes temporales hab. nemo autem ratio

NB sequenti
 per errorum huc
 positum sent. parti
 nunt ad NB. pagi
 na ultimarum
 hyliarum

Caput V.

Administrationem Societatis Jesu Procuratoris Contubernij Academici Nobilium Securiorem reddit frequentior per Rectores Bonorum visitatio, atq; accurata rationum ipsius Procuratoris revisio, citra Rationarum necessitatem.

Ubi ne minores hant vigiliis ibi securior domus est, usq; domestica. vigilantia periculorum propulsatrix est non minus quam hostium. Somnus civium, opportunior hora est tam dolo, quam infortunio, nisi si per dormientibus constituti hant vigilantes. nec minus prope se habet Procuratio economica Societatis, vigilandum est omnibus circa eam versantibus, etiam non minus imò magis dum in communi Inventurij instituenda ex charitate unica ad ministrandam benevolentiam rem temporalem. ad hanc rem coordinanda in vigilantiam bonis rerum temporalium statui administrata hant Instructiones plurimae et Regulae instituti nostri tam per Praeposito Provinciali, quam Rectore atq; ipso Procuratore visitationes, revisiones contractuum, rationum et plurimalia hant, terrima ad promovendam rem temporalem monita, decreta, et Statuta ordinationum Generalium quae videre est huius loci, qualiter autem haec visitationes perfolvenda hant, singulares nuper de visitationibus hant instructiones, quas longum nunc periret illud praecipuum hoc capite propositi habeo. ostendere quod economica Societatis seu collegij seu Academiae nobilitas sit, subit rationum dandam obligationem ^{et authenticam} ab Mense quo vis à Ratione ^{novi} per Procuratorem, à Procuratore bi mensi quo vis à Rectorem à Rectore annua visitatione per Praepositum Provinciale ac ejus officij hominem, ea fere apud omnia Antiquiora sent, ut huiusmodi necessi non Judicant

constitueret rationibus huiusmodi rationarium seu honesti Vini se
a seculari. neque usquam id fieri desiderari visum est.

Exprimuntur autem ex Epitome Institut. hac Provinciali
obligationes his verbis de Provinciali visitante, seu de accipiendae redditus
degrader ad ministracionis Parte 2^a c. 2. §. 4. Libros vero rationum se
vis gaminet Provinciali, et huiusmodi Rector et procurator bene rem gesserit.
Iste laude non carent. si bene impense minime ferant. Item de
Rector ita habet Rector huiusmodi mensibus a Procuratore rationem accepti
et expensi presentibus ministris exigat, et ab eodem huiusmodi debita et creditabiles
legi indicari eant. De Procuratore autem ipso habet ibidem. Pro
curator autem emptori pecunias ad quotidianos usus huiusmodi habui
nistabit, a quo huiusmodi debita expensarum rationem a reliquis officiali
bus huiusmodi quoque mensibus exigat. eadem autem rationum a Procu
ratorum Superioribus reddendorum in manus huiusmodi instructione ita ex
primunt. Procuratoris manus quia per se capita complectitur
per bona ac iura Collegii consentientibus, et ut redditus non deces
cant, sed potius augeantur, et ut quae Collegio debentur summa diligen
tia exigantur et omnia necessaria opportune conseruentur. et ut res
et pecuniae recte dispendantur. Et ut dati et accepti ratio semper con
stare possit. quia propter geminos codices habere praecipitur quodcum
huius acceptum ac, alteri expensarum seu expensarum accurate in
scribat, ut huiusmodi quod res superiores voluerint exhibendam.

Epit. p. 2 c. 2
§. 4.

Lib. 5 de
Instr. tempor. ad
Procuratorem.

Ac ne dantur et expensi et accepti rationes ei Procura
tori huiusmodi desu dandas exhibendasque huiusmodi arbitris. infra
per, et factorem huiusmodi rationem et dispositionem ipsam re
dere obligat. nihil maiori momenti aggrediendo novi nisi
re ipsi manifestata, et cum ipsi atque huiusmodi alijque consilio
ribus collata, praecipue dum de nova fabrica villarum aut ipsius
collegii cogitatur. delineationes requisitas Rectori Provinciali
ac ipsi Generali probandas, factis deliberationibus consultis
exhibebit nec nisi subscriptis et probatis Rector Collegii di
rigente et consentiente manus operi novo admovebit. si
enim in quopiam, maxime in novis fabricis error superari solent.
eo clarius notior, quo irremediabilior, atque adeo reuerentius maiori
causa tanta in cum suis Superioribus inspectio, vigilantia, consultatio

hones deliberationes, omnis periculi evitandi et propagandi hum una
 destina. quia levioris neque effractions remus hactenus assignavit.

Quod autem hic de Collegij aetate indestis, vigilantiā
 alijsq. Levitatis adminiculis dictum est. eodem ^{proprietate} ~~proprietate~~ ac
 executione profuturum est, in profectu huiusmodi circa ad
 ministratorem rei temporalis dominiciorum et Academia
 rum nobilium. nam ut supra dictum ē Collegiorum huiusmodi eandem
 cum ipsis esse in curam nostram effundit administrare.

NB.

At quoniam potest à Sagetionibus: cur Majoris Levitatis cāsa
 ut sequi et habet initio huius dyaloga. quod huc referendum totum

^{idea} nabiliter alienos ad mittit, ^{quod} dum p^{ro}stare potest p^{ro} se aut p^{ro} hos de gremio
 minus obnoxios habendi cupiditati, aut sumptibus copiosis. eadem ratio
 est de domicilio ex terminis, quod si autem obligatio ad revisionem ra-
 tionum buchaltericam infirmaretur illam suscipere q^{ui} in statuti hi-
 supra non sit, neque ipsum Academicum domicilium buchtay neq^{ue}
 utroque multiplici in statuti sui loco prohibitum; quod itaq^{ue} saltem
 Societatis constitutionibus ipsa deferatur administrationi abq^{ue} vi
 obligationis gravamine et conditione onerata obligatione facien-
 dum, et h^{oc} i^{us} gratuita chanc^{ella} relinqueretur. Atq^{ue} in terpe-
 rativè sub obligationem trahi videat^{ur} nova ac specialis, ne si in ratio ci-
 rris ideo nemo obligare se se de delictis suis h^{ab}et p^{ro}pt. Nisi h^{ab}et D^o
 et h^{ab}et superioribus dandas, exhibendasq^{ue} ex obligatione munij hi
 et Administrationis rerum temporalium rationes.

Caput VI.

Explana tio eorum quæ in ratiocinijs huiusmodi
et administratione contuberniorum Inventuræ,
Nobilis Academica, obscura alij videri possunt, qui
busdam etiam Suspecta, notitiæ defectu

Rationariorum, atq; rerisum, signa eorum nece
sitas præsentat absentis, aut publicis occupati negotijs Dominio
finis atq; constitutio exiget, rationaria huiusmodi, clara de
lucidat, certa atq; probata allegatis cum documentis Appo
bationum, epocharum. in quibus huiusmodi obscurum, exponit ad
declarandum, aut ut vocant ad elucidandum, huiusmodi in certum ex
ponit. ad probandum. huiusmodi erroneum, ad corrigendum huiusmodi
huiusmodi suspectum ad exculpandum, huiusmodi deniq; ~~huiusmodi~~
perperam actum, ac minus habens huiusmodi ad resanandum,
inde rerum approbationes apothæ con hignationes, registra
hinc inde cum rationum calculo, collata, contra posita
examinata calculata ^{ad} æqualitatem omni modam
et conformitatem reduci debent, et defectum puncta compla
nari, quibus ^{præ}quam huiusmodi revisæ, virgulateq; rationum huiusmodi,
tam in rebus, et hæc fructibus, quam in peculis approbentur

Ad neque legiores sunt Superiorum nostræ locis re
vires oculi, in rationibus approbandis vel Auditorij vel
Procuratoris æconomici. æquellij clarè lucidatq; ac minus
dubia positiones omnes tam Augusti quam expositi reddere
defuncti, in omnia indagare vel qd se vel per constitutum
a se aut a Principis Generali præstare jubent ut patet
ex ipsa Instructionis Administrationis rerum temporaria
lium conlectu ad Provinciales specialiter directis quæ
huiusmodi missis planisq; similium mandatorum locis.

Ita enim habet. Nummus ¹⁵ ad pro Provinciali. Sed si hic expe-
 pro movebit rectam rei familiaris administrationem, quam si
 non per functionem de senio et accurate libri Rationum examinet
 et muros n° 10. Statum Collegionem, et rationem expe-
 hiet accepti Provincialis per se vel per locum accurati reo
 quoscit. neque hic contentus sine huiusmodi quae est pensata,
 De ingratum etiam, unde sit accepta et quibus in rebus, ac quam
 necessitas huiusmodi expensa. huiusmodi prefata instructio.
 pro alij sufficiens ad modum clara apertaque magnopere comen-
 data, et huiusmodi levare observata p'cipue in Seminariis
 Academicorum nobilium admissa et acceptata administratione.
 in quibus facile strepitus inani Inventus, et consilia culpae,
 dum vel potas vel cibi minimas huiusmodi defectus, ad aures penetrant
 sapientem, quem huiusmodi injuriam deprehendat et compe-
 here strepitum turbatores deest, si autem quoniam moniam p'p-
 remedio opportuno ac celeri occurrat pro viribus, Superior

Attamen in tanta hac Procuratorum ac Rectorum
 rum administrationum subordinatione, in sectione vigilantia
 ac censura, cum Religio inter, et fraterna Paternaque esse de-
 beat, diversitas quae p'cipue est in modo ipso et maiore decencia
 nem temporalem administrationis ab omni subjectione de fidei,
 quam in omnibus vitatam hinc voluit, subordinationibus Nostri
 instituti P. Pater noster Ignatius, plurimum in charitate mu-
 tua huiusmodi in domino confidendo. Atque cum ois Religio quod
 barodis comparat in quo prima sinceritas, et mutua amicitia ac
 fides veritatis supponat et vult Religioso instituti, confor-
 mi ratione; iam nigros probationes non attendunt in rebus
 minoribus de fidei religiose creditur. maiori et peditio nigri
 laudi superflui rationum molis, quae in die id Superior Procuratorum
 signati non exigit, aut huiusmodi documenta accumulari si de mandatis
 ob domesticam consuetudinem cum procuratore vel plurimam
 aliunde quatuor, confutur, et pro finis et eo cum unica ac subervim

Est et alia ad huc quonquam ratio in rationibus pro cur
 torum precipue conuberniorum nobilium differentia ^{ac modis} a more ra
 tionarum, ac consuetudine deflectens - quod videlicet librin
 positiones tam accepti quam Expositi tam generaliter exprima
 tur, ut merito obscura studiose, ac velin de respectu ipsi experient
 esse mercentibus. qualia potissimum licet nam maiora in ijs rati
 onum libris librinde videri contigit, quae sub titula, vana
 eaq rationum rubricarum tinentur. Quod quidem in rationibus
 Academicarum librinde videtur est non difficile, at quod superio
 ri ea generica positiones, aut obscura aut suspecta esse po
 ssint, hoc erronee opinionis est: nam de hoc ipso unum gene
 rice et non atomi positum vel ponendum fuerit, edocet huius
 rior, et indagare oportet, ut supra huic capiti providit ijs in
 structio. car autem licet in formato privata via Superiori
 attamen generica et propter morem patrum forte posita reli
 quant in revisionum offendiculum. Si ratio non una est, neq
 quant in revisionum offendiculum. Si ratio non una est, neq
 propter aut contra morem patrum. id in alijs quoq rationibus
 invenit in ceteris capitibus, neq revisionum offendiculum, nam pa
 riter illi huius nostri sunt in formati sunt. Si vero huiusmodi
 neq ^{propter} nostri gremio, et dicere causas nulla est obligatio huiusmodi.
 Si ^{propter} nostri, ipse licet alius reddere facit rationem: cum nulla pra
 via ad conformandum sese ipse, ^{rationem} ^{regali}, inter huiusmodi et cor
 intercessit pactum, et obligatio foret contra institutum. Nulla au
 tem etiam de cum dispensatione suscepta Academicis cura valde
 nisi talis Constitutionibus Societatis Jesu, id est gubernari ab ori
 extra huiusmodi obligatione nascente plene libera

Rationes autem ^{etiam quodam} neque omnes horum tam
 generica positionum rationum, quonquam admodum raro accidit
 sequenti ex dicuntur h. patebunt, consideranti. Rationum Academicarum
 annu Secularium et multitudine commutatis.

Certum est ^{etiam} fieri et ordinari posse, Largas et liberales benefu
 tor Academiae et possit ita occultus et signatus excipiat, et nolit no

ne se nec humani beneficii nomine explicito ad rationes referri possent
his de causis, ad evitandas certius complures in eam vitales alias emen-
deras, mihi secretum coram secularibus huius. Ita factum ipse Novis in
illustri Principis cancellaria revisoria, magnosq; meos ortus et no-
mine cujusdam Illustris viri gloria quam voluerunt impositis ad rationes
nia. +

nia. [†] Certum est & vivere non solum ut Academia causa sum-
^{meritabiliter notabilis} ptus faciendi habet, seu honorarij seu remuneratorii ad promovenda
 da majoris momenti Negotia ejus, gratias impetrandas privilegia,
 avertenda mala, redimenda veperes. quos ad rationem Academiae
 Ad ni nisi traxisse a consuetudine, mihi melius nominare digne & pro-
 mere p' loquar Superioribus.

Ceterum ut. minora honoraria subinde, citra offensionem, aut viam
tam incurrandam evitare ea in Quomina^{ra} possent. Et rationes ea
referri singulatisq; classis minimae expedire, ne in consuetudi-
nem obligationum deveniant; nam plerumque successores, Antecesso-
ris sui rationibus utuntur pro honore. Solventes annue iterum gratia
annue exposita deprehendunt, quod equum emittant, si vel generi
ei vel minus enucleati posita fuissent in exposito: illi enim
observatam et in Quomina re domestica foundationum, et quod acci-
dentium vel gratiarum maiorem iam rationem inferunt et
resciant, illud mordicus exigunt, gratia huius foundatione debitum
mille alias causas difficultates; cum officia inspectivum publicum
nam gerant. Offense ad rationes revocant id quod petunt sibi semper datum esse voluerunt evincere
et ad nomen res cum possunt

Certum 4to Academiis quæpiam etiam omnes, cum possunt
Sæpe in Subsidium Nobilis Academicæ, vere pauperis aliusque quippi
nisi indolis et studij excellentia meritis, et fortuna ulterius
ad miniculum per superiores elargiri nobilem Summam, dum potest, et
elargiri exconvenit et proinde ad finem. ^{usum} pata in disputationem publi-
cam, ac tentamina Juris. in gradus Philicos defensionem ex universa
Philica prout à Moderationibus regum atque proficere ac fuerit. aut in vest
tum aut varia in pauperum necessitates Academicarum minor Alu-
nis Nobilitate, aut in stipendiis laborum Mathematicos. at et quidem hoc
occulte fieri in tanta numerorum et Academicorum fœdus a horum
maxime oportere, ne vel pares isem exigant, strepitent invidi, in-
humillitatem ad proclamum uni alterive, beneficium factum, pluribus ne

gatum, occultum autem aequi sensari possit, si semper illi ad expu-
stum aperti, et quod omne particularium in rationum libris repraesentetur.
~~nam cum rationum libri in manus varias delabantur~~

Certum est 5to rationum libris Admici aduini, seu torij nostrum
ita custodiri, et afferuari, a multorum oculis non posse, quia et in bi-
domestico, et eligibilis amanuensis fidelibus ad manus, quandoque
deveniunt, et legunt. Saepe in super ad rationes ipsi seu alium
seu familia seu quifque provocant in dubijs et controversijs, et qui
oculta manere appetunt, ea deprehendunt, et vulgunt in praedivium.

Certum est de nig 6to quod positiones rationum sic gen-
itae posita licet non reprimant huiusmodi atomas, in eas occulta
re videantur, in Societate tam rationum Recipiens Moderationis
atomis constare debeant, in eorum consilio ita inserendum censentur
ob graves causas et tranquillitatem numerum. Vultuberum, in alijs
tamen his huiusmodi eludata atome inveniuntur, modo cum
ita vetusta habet ut vestigium sui non relinquunt, atque adeo ratio-
cinis nulla labor pro, aspergi potest, neque Academia defraudas
suspicienda, cum hoc monij ubi recepti sit sufficiens ad legiti-
mum integritatem rationum, si hoc licet non alijs obvis quibus omnia sed
solis et revisionibus atomis habet positiones omnes per quod ad in-
firmam particularitatem. Tales autem ^{in his quibus} revisiones sunt soli Superioris
Societatis, neque ullus alius. quod autem ipsi per se posita oade
biti fuerint ut oportet. concluditur et propriam manu habet huiusmodi
rationum. qui ^{Superior} habet quod ignorat. Ignorant pro
inde alij aut hanc ad ea, sufficiens illis se clara omnia ad quod
pertinet. quod minus et parum et et communis. F

Observatur utrumque jam arbitror quid caa quidque enim
lumenturget ita subinde ad rationes poni, ut plene non
constet de atoma particularitate. Etideo aliquibus illis tui
ad quos non pertinet suspecta se videri possunt. horum autem
suspicio quia fundata non est, Integritati, sincera ratio-
nem nihil derogat, non enim ad dandos illis sed blis et
Superioribus suis Administratores Societatis obligatus est.

Fimo Legimus portionem in unum, et si Rationem in dominij, et
mittantur. sufficit si in dominio unum soli. nam et rationem et
afferte etiam non nunquam habendi caput soli et obnoxia-
re, iusta definitione generis.

Idcirco q̄ potissimum de causis adinventis sunt ejusmodi politi-
onum verba, ^{aut formata} quæ non quidem Superioribus, at alijs ignota solum
ad conservandum ut par est Secretum intantum, et honeste occultanda
utrum omnidamni graves obviasas veritatem si necessaria oibz patet.
et hæc et illa difformitas, quæ sigillari poterat prout quam exponatur
um quandoq̄ hæc vel illa in rationibus etiam debite subijctis
veniant. verbi gratia titulo

Evarys Acceptum

Ex debito occulto.

ex Secreta manu

ex aliunde adveniente periculo.

ex industria nota.

ab Anonymo propriam.

hæc et his illa, non quod aut adhibita aut adhibenda sint, sed in cer-
tis circumstantijs iustas obviasas solum Superioribus ^{tene} notas. ad rati-
ones generice solum poni et sufficiat et expediat, et in rebus arca-
nis inferendis viz clare fieri possit, combinando q̄ missa verum
non censebit, nec rationibus æquis et iustis adversari, neq̄ peri-
culum timendum de futuro. imo Legitata occultæ institutiones un-
gente conscientia factæ consignari exigant, aut erroris proximi salva-
tama consignari

in varia Expositum.

In honorarium arcana

in causam Notam Academiæ

in gratiale bene meriti.

in Subsidium anonymi.

in expensas Academicarum notæ.

Caput VII

Frequentior Superiorum ac ~~Academica~~ ^{no} ~~Academica~~ ^{mutabilis} ~~Academica~~ ^{mutabilis} Societatis Jesu non est ulli
 detrimento rei temporalis Academicae, imo emen-
 tamento Majori.

Instabilitati Procuratorum Litterarum Jesu, eorumque fre-
 quenti adeo mutationi adversantur complures, eamque tan-
 quam noxiam rei economicae arbitrantur, cum natum sit fieri
 in novationem Administratorum economia trahere semper magis
 triplicem quae accipitur in novationem rari proficuum incepto per
 et bene progredienti economia. Et subditis ipsis atque Colonis
 rei economiae instabilitas, opportunior quae aliq[uod] pro suo comodo
 innovandi, et de jure dominicali subtrahendi ad auna occasio
 priusquam novus integram per anni decursum Litteraturum notiti-
 am, ideoque Stabilitatem ^{uti} rem economicae administrationi con-
 sentanea optabilem. Admiror tamen ego, cum in potestate
 dominiorum sit, et facultate sua Stabilitatem retinere, tam pauci
 tamen rependantur admodum, qui longior rem a talibus hac partem
 uno semper in economia loco transigisse notentur. ratioque plu-
 ribus esse videtur, quia non nulli vel alibi aspirant, vel ab
 alijs expetuntur, vel necessarii alibi ob publicam necessi-
 tatem. Quid quid sit, sit sua laus Stabilitati eorum et con-
 stantia. hoc enim non differtur maximum boni Economiae est
 testimonium magis authenticum, ac convincens probum, bene
 quae ac tuti processit ille Praeclarus Dominus, cui vacante officiali
 se se Stitit in candidum se offerens, bene vegetus et medius
 prope aetatis, a quo obstatum ^{penitiam} exhibendum ^{erat} gavisus est facere
 integrum exhibere se posse. Satis vero commendationem in se
 ubi magno, in temporibus dominis. Satis est omittit evolvi
 Satis concludo, quod paucis annis quam plurimis levioris, ego
 hominem constantem quero. Ita Laus sit sua laus constantem

1° Succesor amatus seu amicus antecessoris, ut illi continuo
 assistendo a Superioribus intra breves diuina spatium necessa-
 ria abundanter primum quidem Iurium horum notitia ac
 deinceps plenus & conuinctus Status, librorumq; copia non per-
 gatur. neq; namq; ita constituta Academiae aut Collegio-
 rum est res ut non uicaria ut tota in unum subsistat atq; con-
 sistere videatur. huius semper Procurator constitutus, quin
 natusq; quique Status sit intime inspectus tam Reutori ipsius
 Collegij quam Reutori prius Academiae nobili, et officio
 liti rurali. qui non facile una omnes vice defragant suo
 officio ut ois eorum notitia de bonis conueniant per com-
 per dioram etiam traditionem. nouo nequeat Procurator
 lucidanti de qua succedendi methodo Breuiter Iam Insuper
 his supra citata plurima quaeq; salutaria ordinata exponit
 et ex mutatione Suspensiva Procuratorum Societati apita
 viz quidpiam Academiae timere possit. imo multiplex
 vari potius commodum ac emolumentum conformiter ad ea
 quae dicta sunt de mutabilitate Moderatorum quae lectore
 remitto.

Parte huius 2^a
 L. 8. C. 9.

Caput VIII

INDEX

Reverum, quæ in hacce
Parte II^a
Lucubrationum Aca-
demiarum continentur.

A

Pagina

Abactio

Abactio pravorum est conservatio bonorum L. 8. C. 8.

Abactio pravorum post ingressum difficili-
or, quam ante ingressum Academiae. L. 8. C. 8.

Abalienatio

Abalienatio bonorum Academicorum in so-
cietatis Administratione non timenda
Academijs. L. 8. C. 8.

Abalienatio Hypothecaria in bonis minime
permittenda. L. 8. C. 8.

Ablutio

Ablutio manuum nobili Academico frequen-
tior commendanda L. 8. C. 4.

Ablutionibus manuum providen-
dum per opportuna lavationa ibi

Abundantia.

Abundantia ex oeconomia pulchra
ex charitate Christiana expenditur
in indigos plures suscipiendos quam
ut in capitalia cumulentur. L. 10. C. 5

Abundantiam sic in indigos excolendos im-
pendere conformius est menti comu-
ni fundatorum. L. 10. C. 5.

Abundantia ex benedictione oeconomica pulchra
in praesentes indigos Nobiles sublevandos
expenditur, quam ut servetur in futu-
ros in incertum L. 10. C. 5.

Abundantia saepe Superfluum parit otiosum
sine fructu pie in indigos causa L. 10. C. 5

Abundantia tempore plurimos alere non est
contra Deum ultra mentem fundatorum,
atque laudabile. L. 10. C. 5.
Et Academica Nobilitati proficuum.
ibidem.

Academia

Academia nostri temporis, quæ, et qualis
et pro quibus. L. 1. C. 2.

Academia Nobilium Patriæ requirit subdy-
cipulum in eodem contubernio simul con-
vivendirationem. L. 1. C. 2.

Academia quo sensu præstabiliior universita-
te aliqua. L. 1. C. 2.

Academia beneficium Nobili Academico lucrosum,
non lucrum sed institutionem proficere jubet
ferventius. L. 6. C. 4.

Academia Nobilium an in Urbibus Majoribus, an
extra eas potius Locanda sint. L. 1. C. 7.

Academia Nobilium Patriæ. L. 1. C. 1.

Academia Nobilium Specialis significatio L. 1. C. 2.

Academia nomen variè usitatum L. 1. C. 2.

Academia nomen etiam Universitatibus L. 1. C. 1.

Academia Nobilium quædam orationis exercita-
tioⁱⁿ est L. 2. C. 1.

Academia Nobilium, præstetne habere bona an
census. L. 10. C. 4.

Academia Nobilium optime partim attribui-
tis bonis, partim censibus fundantur. L. 10. C. 4.

Academia^{Nobi} Gymnastica, et plures et leviores ob-
tineri possunt in Gymnasyj. L. 3. C. 11.

Academia Nobilium Magna Classis 1^a tripli-
cis sunt ordinis L. 2. C. 2.

Academia Nobilium media, et minores, tripli-
cis pariter sunt ordinis, in hac gravis classe

Academia Nobilium media fabrica ^{totum} Lemnarij
adungi potest, quoniam ob numerum si ma-
gnus sit eam separari praeslet. L. 3. C. 11.

Academia Nobilium, ex juventute Catholica et acathe-
lica permista, quidem olumentum solum ferre fu-
ran faciant L. 7 C. 9

Academia Nobilium, quae nullum fundamentum ha-
bent Academicum, quorundam, licet multum
utiles, comparative tamen minores censende
sunt. L. 2. C. 2.

Academia 2^a Classis cur dicantur Media L. 2. C. 2

Academia nostri temporis quae requiritur. L. 1. C. 2.

Academiarum Antiquitas, et origo in Graecia
prope Athenas L. 1. C. 1.

Academiarum diversitas aliqua est substantia-
lis aliqua accidentalis. L. 2. C. 1.

Academiarum quae nam hoc saeculo maxime apta-
bilis pro Regno Boemiae.

Academiarum Nobilium aliqua completa aliqua
incompleta L. 1. C. 5.

Academiarum Nobilium aliae dici possunt Magnae
aliae mediae aliae minores et totidem earum
classes. L. 2. C. 2

Academiarum duplex fundus esse solet; Prin-
cipalis et accessorius, Aequum illi. L.1. C.6.

Academiarum nobilium, quae differentia ab alijs
Domicilijs et foundationibus. L.1. C.5.

Academiarum nobilium Patrie quicquid conveni-
enter assignandus sit. L.1. C.3.

Academiarum varietas ad triplicem potissimum classem
reduci potest L.2. C.2.

Academiarum praestabilior est Legatio, pro triplici
Studio et aetate. humaniorum Philosophia, et jun-
ctura utriusque L.2. C.7.

Academiarum varietas magna in Germania unde orta
videatur L.2. C.1.

Academiarum, veluti viarum diversitas ad eundem finem
Juventutis institutionem.

Academiarum Gymnasticarum Distributio, discipli-
narum per annos singulos. L.6. C.6

Academiarum nostri temporis cultura praestabilior
quam veterum. L.1. C.2.

Academiarum Status in Italia. L.1. C.2.

Academiarum e Graecia in terras nostras de-
volutio ac propagatio L.1. C.1.

Academiarum perfectarum ab Universitatibus differen-
tia. L.1. C.5

Academiarum imitatio Romae L.1. C.1

Academiarum creatio cuius sit potestas L.1. C.6

Academicus.

Academicarum disciplinarum consignatio ad condignam
institutionem L. 10. C. 6. L. 1. C. 3

Academici in censu fundati exigere nequeunt sustentationem censu non corrente L. 10. C. 6

Academicum vetus proverbium ex Academia redit. L. 1. C. 1.

Academicus nobilis in actibus Theologicis et contributione
ne precipua pro vita instituendus. L. 9. C. 1.

Academicus nobilis ex censu prius deposito non vero
primum deponendo sustentandus est. L. 10. C. 6.

Admissio. Admittere

Admissio ad Academicas Fundationes conformis
missis his fundationis tenori et fini. L. 6. C. 1.

Admissio in academiam Convictorii quae aequalis. L. 1. C. 2.

Admissio in Academiam non levis momenti est. L. 6. C. 1.

Admittendus ad Academiam quid sperare debeat. L. 6. C. 1.

Administratio

Administratio bonorum Academicorum per Procuratorem

Societatis Iam quante utilitatis. L. 11. C. 4

Adolescentia. vide Juventus

Adolescentia temperanter et toleranter vivere
jucundum non est. L. 1. C. 3.

Aequalitas vide Uniformitas.

Aequalitas et in vita uniformitas foundationis
servanda L. 4. C. 3.

Es alienum vide debita.

Es alienum ad tempus praestat contrahere quia
Alimentum negare nobilibus Academi-
cis indigentibus. L. 10. C. 7

Allocutio. Allocyrium.

Allocutiones paracneticae ad Academicos. L. 9. C. 2

Alloquia spiritualia pridie devotionum et boni moris
publica, ac alia habenda in Academijs L. 9. C. 3

Amplitudo. vide Domus, Spatia

Amplitudo fundi et edificiorum Academiae i. maximae
difficultatibus est erigendi Academia Magnae
I. ordinis. L. 2. C. 3.

Amplitudo spatij Domus Academicae, quantitas. L. 3. C. 2.

Animadversio

Animadversiones circa Academiae Nobilium Magnas,
Leu^{ta} classis. L. 2. C. 3.

Animadversiones circa eadem et earum ordinem L. 2. C. 4

Animadversiones circa Academiam magnam tertii
Ordinis L. 2. C. 4.

Animadversiones circa classem Secundam Academicarum, quod
duarum media L. 4. C. 5.

Animadversiones circa classem mediam et ordinem
earum Academicarum. L. 2. C. 5.

Animadversiones circa classem Academicarum earumque
Ordinem L. 2. C. 6.

Animadversiones circa diploma foundationis Convi-
ctūs Olomuccensis à Ferdinando II Augusto
Cæsare pro Sociis constitutionibus integre sal-
vandis L. 8. C. 7

Animus.

Animis regendis valentior est amor, timore su-
bernantium L. 6. C. 3.

Annus. vide etas.

Anni institutionis Academiae. L. 6. C. 5.

Anni quatuor Academiae Magnae Nobilium
Iuris Auditorum L. 6. C. 8.

Anni qui Academia Philosophica, cum disci-
plinarum distributione L. 6. C. 7.

Annus 1. Academiae Magnae pro Iuris Studiū
incipit. L. 6. C. 8.

Annus 2us Academiae Magnae continuatio Iuridi-
ci Studij L. 6. C. 8.

Annus tertius Magnae Academiae et Studij Iuris
utriusque L. 6. C. 8.

Annus 4us Academ. Magnae Studij Iuridici su-
premus L. 6. C. 8.

Annus.

Annua pecunia etiam ab Aedibus Majoribus exhibenda
honoratione tamen modo.

Annui totius temporis pietatis exercitia in Academi-
cis domiciliis.

Apotheca.

Apotheca Academiae domestica quod dicitur L. 3. C. 6

Arithmetica

Arithmetica instructio academica. A^o primo Gymnasij L. 6. C. 6.

Arithmetica Anno 2 academico continuatio. L. 6. C. 6.

Arithmetica species simpliciter reducta pro Anno 3° Acade-
miae Gymnasicae L. 6. C. 6.

Arithmetica exercitia cum fractionibus tribus Anno Poe-
lis academicae. item Rhetorica L. 6. C. 6.

Arithmetica difficilior perficitur tractatibus in Anno Philiae
Academicae L. 6. C. 8

Ars. vide Disciplina.

Artium compendia quae dantur tunc dispendio doctri-
nae per Academias. l. 1. C. 3

Assistentia.

Assistentia gubernatori academico praestanda L. 1. C. 9

Atheismus.

Atheismus apud Hevde politicos sese in finem,
ex omni anni labe evellendus. Academi-
cis. L. 9. C. 2.

Athetala

Athetatorum copia non semper commendat do-
ctum, quod in exemplum. L. 11. C. 7

Auspicium

Auspicium institutionis academicae. L. 6. C. 5

Authoritas.

Authoritas quid sit et in quo consistat. L. 7. C. 3

Authoritas Academicis Doctoribus servanda. L. 7. C. 3

Authoritas Aristoteli apud Alexandrum Magnum. L. 4. C. 5.

Authoritatem proferre maxime reprehensio
Moderatorum coram libris subiectis. L. 6. C. 3.

Baccalaureatus Philosophia

Baccalaureatus Tentamen ex eo quod ad discipula
trones pro ordine A^o Physicae Inscripuit L. 6. C. 7

Benefactores

Benefactores Academiae varij effecerunt

Benefactores, aⁱ dono aut fundo particulari rei di
cibent L. 1. C. 6.

Benefactores iusti de causis occultari nomen suum
alij volunt, praeterquam Superioribus L. 11. C. 6

Bibliotheca

Bibliotheca Academiae quanta et qualis necessaria pro
academici

Bibliotheca Academiae qualis priores libri hab. L. 3. C. 5

Bona

Bona imobilia veris vicinorum et libris magis
obnoxia quam censui L. 10. C. 4.

Bona imobilia infidelitati et impentia aequorum
rum exposita censui L. 10. C. 4.

Bona temporalia administrandi instructio. Sec. I. L. 11.
C. 1.

Cⁱ

Pagina

Calamitas

Calamitatibus tempore fiducia in deum habenda, humani
q³ non parum industrijs l. 10. C. 7.

Calamitas & casibus fortitibus nisi plurimum fundi con-
sumant, aut bellum adfit nunquam & toto ali-
mentationem Nobilium dependant. l. 10. C. 7.

Calamitate Academiam prementem, prestat academi-
cos lenius habere, quam penitus non alere. l. 10. C. 9.

Calamitate Convictui occurrente consilium pro con-
tubernio hoc Romae datum

Caligraphia.

Caligraphia in Academia Gymnastica anni primi in
choa & exercitatio. l. 6. C. 6.

Caligraphia continuatur anno 2 et 3 Academia Gy-
mnastica.

Camera.

Camera cubilibus adjecta pro nobilibus uno vel
pluribus in Academijs. l. 3. C. 9.

Camerarum, atq^{ue} cubicalorum mandities specialiter
accuranda.

Cancellaria

Cancellaria economica Academijs necessaria L10 C. 3

Cancellaria Economica instructio debita. L10. C. 3.

Cancellaria economica quis praesse debeat in Academijs sive Majoribus. L10. C. 3.

Catechesis.

Catechismi Majoris expositio ab anno tertio Academiae Gymnaeicae.

Catechismi ejusdem expositio continuatur usque quartum ejusdem Academiae annum.

Catholicus

Catholica doctrina principalis per omnes annos durationis Academijs à primis annis tenens

Catholica doctrina tum à catechismo Majore tum quoad subtiliora Mystica exponitur ab Anno Rhe-tonis incipiente. L6. C. 6.

Catholica doctrina cum refutatione aliqua contradictionis haereticorum in Academia Media annis continuatur L6. C. 7.

Catholica ex fide desumpta principia Mystica sunt luminaria Academico ad vitam beatam L9 C. 2

Causa

Causa dispensandi in annis Academicis. L6. C. 5.

Cautela

Cautela in yleny admiitendi ad Academiam L6. C2.

Census.

Census fundationum stabili; Leniorem redditadmiri
strationem, ad computum pro futuro. L10. C4.

Census fundationum firmi minus obnoxii sunt damna
quam bona stabilia et agri. L10 C.4.

Censu emanente fundationis sua, quid faciendum ejusde
fundatista Academico. L10 C.6.

Censuum morositas damnos Academiae stipis Aca
demiciis L10 C.6.

Censum Urgere a Morositas multiplicis est difficul
tatis et periculi L10. C. 6.

Census ex in dustralibus capitalibus cupit, et qui ejus
participet. L10. C8.

Cibus vide victus

Cibum minnere, laborem augere mens, et Aristotelis
Maqui L4. C3

Cibi in portiones distribuendi varia in comoditas in
quibusvis Academiae. L4 C.4.

Circumstantiæ Regionum utilitas animarum in admissi-
dis Academijs consideranda L. 8. C. 1.

Classis

Classes Academiarum nobilium tres considerari possunt Uti
versim L. 2 C. 2.

Classis Academiarum quævis huius academijs tribuit
Ordinem dignitatis. L. 2. C. 2.

Classis 1^a Academiarum est ea quæ dicuntur Magnæ L. 2 C. 2.

Classis 2^a Academiarum est earum quæ dicuntur mediæ
academiæ L. 2. C. 2.

Classis 3^a Academiarum est ea quæ dicuntur mi-
nores. L. 2 C. 2.

Classium et ordinum Academiarum nobilium Synopsis
compendiosa L. 2. C. 3.

Classes Academiarum prædictæ complectuntur etiam
quædam Ideales.

Classes ipse tres hoc classium ordine statuantur L. 2 C. 2.

Crisis

Crisis quorundam in æconomiam Collegiorum Brita-
niæ Iesu. L. 11. C. 2.

^{vide Societas}
Collegia. Societas Jesu

Pagina

Collegia Societatis Jesu nihil utilitatis allucere habere possunt,
aut hibi quidpiam attribueri L. 8 C. 8

Collegij Societatis Jesu temporalia administranda instrictis L. 11 C. 1

Conferentia vide Allogria finitima

Conflagratio

Conflagratio Academici consubernij, et quomodo deinde
adjuvanda Academia. quæstiones. L. 10 C. 9

Conflagrata bona, aut domum Academicam passim in
nutritione Alumnorum adjuvari debent. L. 10. C. 7.

Connexio Academicarum.

Connexio Academicarum maxime proficua L. 2. C. 8

Connexione Statu trium harum Academicarum in
guly. A. des. Separata tribuuntur L. 2 C. 8

Connexio hæc Academicarum triplici correspondet a
tati Juventutis instituenda. L. 2 C. 8

Connexio illa Academicarum in jure succedendi con
sistit.

Conscientia.

Conscientia bona medijs in armis letissimum pro
ridium L. 9. C. 2.

Conscientia bona ne mortem ne judicium ne infernum
formidet

Consignatio.

- Consignatio Academicarum expensarum in cuius quae re
 ibi dicuntur omnia communia L. 5. C. 8.
- Consignatio Academicorum Salariorum familiae et Offici
 alium domus L. 5. C. 8.
- Consignatio Professorum quing. Salarii. L. 5. C. 8.
- Consignatio Professorum Salariorum Servientium Acad. L. 5. C. 8.
- Consignatio provisionum in totam domum Janu. L. 5. C. 8.
- Consignatio annuarum expensarum in Sacellum L. 5. C. 8.
- Consignatio Fabricae Academiae Majoris L. 3. C. 3.
- Consignatio habitationum Subterranearum a fundamentis
 his fabricae L. 3. C. 8.
- Consignatio officinarum in Subterranea fide. L. 3. C. 8.
- Consignatio fabricae Academicae in infima consignati
 one L. 3. C. 10.
- Consignatio habituum Fabricae Academicae Majoris in Me
 dia consignatione L. 3. C. 10.
- Consignatio Academiae Magnae habitationum in 3^a con
 signatione Suprema. L. 3. C. 10.
- Consignatio eorum qui in praetorium et ultra praetorium
 Fabricae Academicae ascendunt. L. 3. C. 10.

Consignatio Librorū Academicorum vestitus
Consignatio expensarum inevitabilium Academi-
ciae Magnae pro vestitu et vestitum. l. 8. C. 8.

Conversatio
et.

Convictores

Convictores in vestitu fundationi se conformare pos-
sunt l. 8. C. 2.

Conversatio cum urbe Academiae cavenda. l. 1. C. 8.

Conversatio sola cum tam varijs Nobilibus lectissimis
quantis sit virtutum campus. l. 9. C. 4

Convictorum etiam gloriam et bene da praesent, etiam
namque magno indemniz i Academia. l. 4. C. 6

Contractus cum tractatore huius rei edulij periculorum
et cautelis plenus. l. 4 C. 10 ~~Nobis exemplum ibide~~

Contributio

Contributio ex censibus capitalium indulta cui ferenda l. 10 C. 8
periculis huius et cautelis plenus.

Cubiculum. Cubile

Cubiculorum pro convictoribus solentibus utitur plurimum
in Academia. L. 3. C. 4

Cubicula hospitum per noctem levandorum nulla esse esse
dixit in Academia. L. 3. C. 9.

Cubicula per hospitum collegio atque proprio non omittenda
in Academia fabrica. L. 3. C. 3.

Cubicula uni soli Convictori non facile concedenda. L. 3. C. 4.

Cubicula suum praefectum habere convenit. L. 3. C. 8.

Cubicula infirmorum hospitalia et comoda pro
infirmis. L. 5. C. 7

Cultus Dei.

Cultus divinus Matutinus Academiae quotidianus
omnium. L. 9. C. 3

Cultus divinus Vespertinus eorundem. L. 9. C. 3.

Cultus officiosus ad homines

Colere hospites et patronos Academiae conservare
necesse est. L. 4. C. 8.

Coli maxime observati habet communem cum ceteris
ris praevidis recreari et vacare. L. 4. C. 8

Cultus amicorum aut parentum quoque in copiosis
eorum visitationibus non indulgenda. L. 1. C. 8

Cultus hujus moderationis pulchrum est. L. 1. C. 8

Cura

D

Curry.

D

Custodia

D

Deus.

Deus unicus creator, ac Supremus Dominus in omni-
bus agnoscendus contra Atheos Politicos L. 9. C. 2

Deus omniscius et verax nec falli nec fallere p. L. 9. C. 2

Deus infans misericors miserator et iustus. L. 9. C. 2.

Deus summe bonum, et finis ultimus hujus

Deus omnium Gubernator sapientissima cum pro-
videntia in omnibus maxime eternis L. 9. C. 2

Deus luminum ac determinam vulgatus per breviculum
vulgi Nobili juventuti Academica

Dignis habendis congruam Ecclesiam habere deest
Academiam. vide Ecclesia.

Defectus. vide. Impedimenta.

Defectus bonae famae non admittit ad Academi-
miam. L. 6. C. 4.

Defectus Magnae corporis difformitatis, plana caritatis
aut lenitatis ariet ab Academia L. 6. C. 4

Defectus congrui vitae testimonij: prohibet ab ingre-
ssu Academiae L. 6. C. 4.

Defectus Natalium morale est impedimentum inter
Nobiles L. 6. C. 4.

Defectus Orthodoxae fidei, ordinariae excludit nisi
propter aliter constitutus. L. 6. C. 4.

Defectus verae nobilitatis requisita in instrumentis fun-
dationis excludit a fundacione. L. 6. C. 4.

Differentia.

Differentia academiae a Gymnasio, L. 1. C. 5.

Differentia Academiae a Convictu Nobilium. L. 1. C. 5.

Differentia Academiae perfecta et completa a per-
fecta et incompleta L. 1. C. 5.

Differentia Academiae a Collegio rationum.

Difficultas.

Difficultates in academys Magnis a Pöding
observatae 12 C. 3

Digladatoria

Digladatoria regulariter incipit 1° 1° Academ:

Magna L. 6 C. 8.

eadem ars continuatur Anno 2° Academia Ma
gna L. 6 C. 8.

Digladatoria cum Equestri continuatur tertio
et 4to anno Academia Magna. 16. C. 8

Disciplina et Artes L.

Disciplinarum et Artium ad Summum apicem
perficit Universum. Ann. 4to Academia
Magna. L. 6. C. 8.

Dispensatio

Dispensatio A. R. P. Generalis ob plures concurrentes graves causas pro Luminarij dari
Lol. L 8. C. 1.

Dispensatio pro suscipienda gubernatione Domitij Juvenum et Arbitrio Generalis pendet
auditi et suspensis causis. L 8 C 1

Disputatio

Disputationes et Logica Mentamina pro Gradu
Baccalaureatus Philici commendat. L 6. C 7

Disputationes Juridicae et dispositiones ad eas
quando potissimum faciunda L 6. C 7.

Doctrina.

Doctrina Catholica A. R. P. Academiae Gymnasticae in
choata continuat. L 1. C. 3.

Doctrina morum et creditio quae conveniet Nobili
civis L 1. C. 3.

Domus. Domicilium

Domicilium Academicum et bene instructum

- ad abundantiam Litterarum omnigena L1. C4
 Domicilium Academia Magna quia ad ultorum expedit
 esse extra urbes majores aut superas. L1. C4.
 Domicilium Academia media et minorum expedit esse
 intra urbes majores L1. C4
 Domicilium amplum dignum Academia Magna etiam
 in urbi bus amplis difficile agri potest. L1. C4
 Domiciliorum Academicorum Separatio optabilior
 quam conjunctio L2. C7.
 Domus Academiae quae penicula majorem L10 C7
 Domui Academiae quilibet, Sibi, et vicinia con
 veniat. L1. C4.
 Domus Academiae quae et qualis L1. C4.
 Domus Academiae majoris quae constituitur Aristotele
 mente L3. C1.
 Domicilij Academici complures sibi alia Prae
 praecipue. L3. C5.

Dormitorium.

- Dormitoria Academicorum plura esse con
 venit. L3. C7
 Dormitoria pro Nobilibus qualia L3. C7.

Duratio.

- Duratio Gymnasticae Academiae quae L6. C5
 Duratio Academiae institutionis L6. C5
 Duratio Academiae Philosophicae quae L6. C5

E

Ecclesia

Ecclesia Academia neussana L. 3. C. 4

Ecclesia Academia propria praecipua attentionis
lit. L. 3. C. 3

Ecclesia Academia paramenta et Vestes sacerdotales
L. 3. C. 4.

Ecclesia Academia Minister quispiam Sacerdos, ne
ussarius Academia. L. 3. C. 3.

Ecclesia Suppellex varia lignea stannea aerea argentea
sericea &c. L. 3. C. 4.

Eulegia et Altari Ervienti vivendum ab Altari. L. 8. C. 8

Electio vide Status

Electio, et plena ad aliquem statum resolutio facienda
da ab Academicis. L. 6. C. 7.

Elemosyna.

Elemosyna civitatis hominibus data: / taligram
redolent remunerationem: / prohibentur
a lege Besu. L. 8. C. 2

Elemosinay remunerationis pro gubernatio puerum
 suscipere prohibet lulas dem. L8.C.2

Epigramma

Epigramma Lauro de Cironis Academia. L1.C1

Episcopus

Episcopus. seu Ordinarius loci ab Exempta libertate la-
 tione pigere non potest. reg. vig. L8.C.6

Equestria

Equestis ars aut incipit aut continuatur ab 10° in
 Academia Magna. l.6.C.8.

Error

Error in admissione Academici admissus difficilis
 supplebilis, emendabilis. l.6.C.7.

Error in Admissione commissus magnorum malorum le-
 cum ferre solet. L6.C.1.

SS. Eucharistia

Eucharistie sumptus frequentior Academiis. L. C. 3

Eucharistici dei specialis cultus et Adoratio publica
Nobilitatis in hunc decus proprium, et si-
gnum zelantis animi rei Catholici. L. 9. C. 1.

Eucharistica pretas Domus Austriacae singulariter
Exemplaris. L. 9. C. 1.

Examen.

Examen conficiæ cum contributionis actu Academiis
ante hominum utilitatem L. 4. C. 3

Examinis Romani per Collegio Angaroni aut Ger-
manorum paradigma. L. 6. C. 3.

Examinis Romani in admittendis et lenis exem-
plar L. 6. C. 3

Examinis Romani praxis in admittendis et lenis

Exemplum

Exempla Italiae suadere videntur uniformitatem
omnium in Academiis.

Exemplum Nobilis Militis in primis Scholis de
Contributione elicienda informati. L. 9. C. 1.

Exemptio

Exemptio ab obligatione rationum alij interquam Soli
Superioribus Societatis dandi, à primo in Præmi-
am ingressu nota, et observata circa Societatem
L. 8. C. 6.

Exemptio ex Societate ejusmodi in exemplum ab Augu-
stino Ferdinando II. in foundationis Convictus
Olomucensium pulchre ac clare pressa. L. 8 C. 6

Exercitium.

Exercitium practicum cultus divini in Academia Nobili-
tatem necessarium L. 9. C. 1.

Exercitia S. P. Ignatii Saltem ante finem Academia
Magna ab unoquoque præstanda. L. 9. C. 3

Exercitationes Nobilium Academia in annos singu-
los. L. 6. C. 6.

Exteri

Exer am Nobilitatem convictorum fovendi et honorandi
Causa multiplex Dum illi conviunt Patria. L. 4. C. 6

Externis communicaanda Notitia Academiae ante ingressum. L. 6. C. 2.

Externi maturiores admittendi aequa adferant solum testimonio. L. 6. C. 2.

Externi remotionis pretium solum affecurare debent Academia. L. 6. C. 2.

Externi ad Academiam admittendi sint nobiles et probis in patria sua habitis. L. 6. C. 2.

Externorum nobilium fundationes optime conformantur Romanis Nationum domicilijs L. 6. C. 3.

Externorum nobilium fundationes in academia admittere possunt. L. 6. C. 7.

Externorum fundationes nobilium non facile decernit Patria Academia. L. 6. C. 7.

Externorum nobilium Candidatorum academici examen praevi deferendum. ibidem

Externi in nullo a ceteris habentur emph. ibidem

Externi in confesso domestico jure hospitalitatis gaudere convenit L. Vide prudentia

F.

Fabrica

Fabricae academiarum inter Magnam Magnis longe minores L. 3 C. 11. A sumptibus parant.

Fabricae minoris et mediae Academiae licet separatae, manent connexae inter se ob jura succedendi in eas L. 3 C. 11

F

Femina

Feminae ab academia ingressu arcenda quantum ne-
cessitas admittat, nec ultra Janitoria permittenda L4C9

Feminae etiam hyoras servientium arcenda L4C9

Feminae Latines per lotionarium expedienda L4C4.

Feminae de numero Familiae academicae esse com-
mune pro habentur.

Familia

Familia est pars domus. L4C9.

Familia duplex in Academia est, una civilis altera
famularis L4C9

Familia suam mensam habeant suam in triclinis. L4C9

Familia magna magnis domibus necessaria L4C9.

Familiae pretium victus, loco dare non expedit L4C9

Familiae in communi in patiniis, non item singulis par-
tigendus est cibus. L4C9.

Familiae famulari mensam et analectis dare mos
prope communis est patris.

Favores.

Favores et Subsidia particularibus Nobilibus indigis pro-
stita singulariter, occultanda communi tati. L11C6.

Favores et adminiculi speciales forendi sunt No-
les Academiis, quanto magis ferventes et profecti
amantes se conoustrant LIT. C. 6.

Fiducia in Deum

Fiducia in Deum acronimie habenda, nec soli rationibus hu-
manis nitendum LIT. C. 7

+ Forma

+ Fortitudo.
vide Notiz

Forma et constitutio moralis Academiae Nobili-
um Magna L. 6.

Fundator, Fundatio

Fundator etiam unus Nobilis integri Suffragii funda-
torem gaudet. LIT. C. 6.

Fundus

Fundus bonorum immobilium levior tutiorque
pro alijs LIT. C. 4.

Fundus bonorum immobilium fructuosior. LIT. C. 4.

Fundus Academiae omnibus maxime congruus
ex partim in immobilibus partim in cen-
sibus constituitur. LIT. C. 4.

Fundus immobilium bonorum aliquis saltem neces-
sarius est Academiae numerosis. LIT. C. 4.

Fundus immobilium facile annuum Steniam cum bono
compensat. LIT. C. 4.

Fundus mixtus ex immobilibus bonis et censibus per
experienciam promiores redditus fundationis LIT. C. 4.

Fundus et fundatio tenius Alumni Nobili Academia^a
Magna, quantum exigat capitale L. 5. C. 9.

Fundationes plures ad diversa in eadem Academia in
ter se communionem et societatem utiliter habere videntur
L. 10. C. 6.

Fundus duplex Academiae Principalis et accessorii L. 1. C. 6.

Fundator a fundo principali de nominandis. L. 1. C. 6.

Fundationum Societas loci mercantiis similis L. 10. C. 6.

Fundationes invicem se optime juvant mutuo. L. 10. C. 6.

Fundus in bonis et ejus subiecti conditionis conventionis L. 10. C. 4.

Fundatorum mens Universalis quam optime huius praeferat L. 10. C. 5.

Fundationum fundi in unam massam contracti leuiore
reddunt et ita cognoscuntur in re, non in solaphe L. 1. C. 4.

G

Gallia.

Gallia Lemnariorum Libertas, libera ab omni onere, atque
dependentia Societatis est. ~~L. 4. C. 8.~~ L. 8. C. 4.

Gallia Lemnaria Episcopalia quae ratione a Libere tenentur
acceptata. L. 8. C. 4.

Galliae Juventutis Lemnariis Episcopalibus Praeceptoribus
singulares habere non admittit Libertas. L. 8. C. 4.

Gallia lingua videlicet lingua

Geographia Geometria.

Geographiae et geometriae lingularis traduntur in Academia
media media annis L. 6. C. 7.

Grammatica.

Grammatica Classis 1^a. seu principia Latinae linguae
Emanuelij Alvari Academiae anno 1. 16. 66.

Grammatica Classis media ejusdem Emanuelij ad
vari, et Authorum bona Latinitatis lectis in 2da
Academiae Gymnasticae anno doctura. 1666.

Gubernare et Gubernatio.

Gubernante feliciter capite, Felicitas quoque Acade-
micorum. 17. C. 1.

Gubernantibus Lex debet honor et Auctoritas. 16. C. 3.

Gubernanti capiti ceteri moderatores particulares
Academiae subordinati sunt.

Gubernandi Nobilem Juventutem ratio est paterna ac
suavis 17. C. 9.

Gubernandi nobilem Juventutem tres difficultates
praecipuae 17. C. 9.

Gubernationis Regularium Urbis Academiae 17. C. 8.

Gubernatio Nobilis Juventutis Socij Iesu. 18.

Gubernatio Academiae mixtae catholicae et aca-
tholicae alternante gubernatione saeculari. 17. C. 7.

Gubernatio Regularium in Academiae admodum
numerosis fere necessaria 17. C. 8.

Gubernatio Regularium Academijs utilissima deq[ue]
utilissima L. 7. C. 6.

Gubernator

- Gubernator quis intelligatur. L. 7. C. 1.
Gubernator Academia Nobilium esse potest, tam Saecularis, quam Regularis aut Ecclesiasticus L. 7. C. 2.
Gubernator totius Academiae idoneus. L. 1. C. 9.
Gubernator Academiae Nobilis et nobile caput Nobilis Corporis. L. 1. C. 9.
Gubernator Academiae Sacerdos, auxiliares vero plures sed subordnati eidem. L. 7. C. 1.
Gubernator Saecularis cuius auctoritatis? ~~L. 6. C. 3.~~
Gubernator seu caput Academicum quale L. 1. C. 9.
esse debeat L. 1. C. 9.
Gubernator Academiae Nobilis sit vir Sapiens, doctus, et Nobilissimus. L. 1. C. 9.
Gubernator sit discretus, et Paternae suorum amoris aequaliter in Academia etiam numerosa L. 1. C. 9.
Gubernator sit prudentia et clementia Regularis vir notus. L. 1. C. 9.
Gubernationis pensio unde deducenda sit. L. 7. C. 4.
Gubernatori competens debet Salarium praeter sustentationem Nobilem Academicam. L. 6. C. 3.
Gubernationis munus praecipuum eiusq[ue] obligatio in Academia. L. 7. C. 2.
Gubernatorem an praesec[us] virum Nobilem L. 7. C. 5.

Gubernator ementus, ad invalidos a quo alendus,
et providendus. § 4. C. 4.

Gubernatorem quam esse præstat Licentiam Regula-
rem vel Ecclesiasticam. § 4. C. 5.

Gubernationibus fortiter assistendum, contra
dyscolos. § 7. C. 3.

Gubernatoris Academici viri Illustris Status quæ
penitus § 4. C. 4.

Gubernium Academicum § 7.

Gymnastica

Gymnastica academia cum fundatis nobilibus præ-
fentibus carentibus fundatione. § 2. C. 6.

Gymnastica academia Seminarijs adjuncta
saltem habitationem ab ignobilibus sepa-
tam habere præstat. § 3. C. 11.

Gymnastica academia possunt ius succedendi
in academia, ceteras altiores fundatum ut
ceteri habere, eoque gaudere. § 3. C. 11.

H

Habitatio. vide domus. fabrica

Habitatio familiae domestica quae et qualis. L3. C8

Historia.

Historia Ecclesiastica compendium, chronologia Ann.
 Melonius dicitur L6 C.6

Historia Patriae et vicinorum Chronica et genealogia
 Lectio in Academia. L6. C7

Historia plenior auditio, paucis variis et federum
notitia quo anno comparanda. L. B. C. 8.

Historia Politice cum Geographia exercitatio. L. B. C. 7.

Historia universalis opuscula Gymnastica. L. B. C. 6.

Historia rudimenta Gymnastica L. B. C. 6.

Homo.

Homo mortalis, a. a. immortalis L. G. C. 2

Honoraia

Honorationum in rationibus et pessione, facile via
porrigitur ad inducendam obligatam consuetudinem lon-
gum. L. H. C. 6.

Hora

Horarum distributio exemplar pro Academia Magna. L. G. C. 9

Horarum distributio necessaria uribus et contubernijs
recte constitutis. L. 9. C. 9.

Horarum et actionum distributio cura non minima
in Institucendi Methodo. Lib. 9. C. 9.

Horologium

Horologium in Turri fabrica. facie quam maxime ab
omnibus aspectabile. L. 3. C. 10.

Horologij publici Index, testis et Urbis bene vel male
constitutæ. Lib. 9. C. 9.

Hospes

Hospites minime frequentes reddunt. si academici ipsi
a prandijs et mensis in urbe abstineant. L. 4. C. 8.

Hospitalitas

Hospitalitas Academica mentalis quo rarior
eo arthimatur ipsi hospiti, inulato. L4. C8

Hospitalitas quantum cumq; moderata non caret
crisi academiarum L4. C8.

Hospitalitatis officium disciplina ordinem turbare
non debet L4 C8.

Hospitalitatis Regula ex Aile Ardeti Poeta. L4 C8

Humana Fragilitas

Humana fragilitatis malo penitus tollendo non est reme-
dium L8 C8.

Husita

Husitarum petitum a boemij Oratoribus in Conventio
Basiliensi, de attribuenda huius bonorum Cuius
iacticonum, et regulam administrare. L11. C2.

Hypotheca

Hypotheca preunte foundationis et fundo quid sit
de mica agendum. L10. C7

I

Illiberalitas

Illiberalitas vitium liberalitati oppositum L. 9. C. 6.

Illiberalitatis comites. L. 9. C. 6.

Illiberalitatis tria genera L. 9. C. 6.

Illiberalitatis est in Academicis ultra numerum a fundatione scriptum plures ac non alere, cum aliquos nobiles indiget L. 10. C. 5.

Imminutio.

Imminutio commodorum praestat imminutione per bonorum Alendamm. L. 10. C. 7.

Imminutio Alendamm et fundatione nobilium maxime cavenda, etiam titulo Statu calamitosi. L. 10. C. 7.

Impedimentum.

Impedimenta Academicorum recipiendum, alia
naturalia, alia moralia sunt. L. 6. C. 4.

Impedimenta Academicorum communiter indifferen-
tialia L. 6. C. 4.

Impietas.

Impietas iniusta est et qualis L. 9. C. 6.

Inaequalitas

Inaequalitas victus, inter nobiles invidia alijque
commodis obnoxia L. 4 C. 3.

Indemnitas

Indemnitas Academiae in omnibus attendenda, et
promovenda. L. 10. C. 8.

Incommoditas

Incommoditas in magnis communitatibus, non minus
quam in castis inevitabilis L. 3. C. 7.

Incontinentia.

Incontinentia vitium continet oppositum, quod. L 9. C. 6.

Incontinentia comites. L 9. C. 6.

Industria.

Industria humana aconomica plerumque super abundante quaerit in providendo pro futuro. L 10. C. 5.

Industria humana varia, ad constituendam legem, pacem, fidem et libertatem administrativae aconomicae. L 11. C. 4.

Industria in cumulandi novis capitalibus non semper laudabilis, ac illa quae debita exsuperant. L 10. C. 5.

Industria humana communes, ex abundantibus capitalibus pro futuro augere. L 10. C. 5.

Infermania

Infermania Academia Magnae Nobilitatis. L 3. C. 6.

Infermania repositoria propria necessaria. L 3. C. 6.

Infermania familiae specialis. L 3. C. 6.

Infirmaria præcipua Fabrica Academica ac do-
mus totius pars L. 3. C. 6.

Infirmaria sit capella aut Ecclia Academica vicina. L. 3. C. 6.

Infirmaria cubicularum series et communicatio L. 3. C. 6.

Infirmaria provisio de necessarijs ad eam L. 5. C. 7.

Infirmaria providendum de infirmariis, quem medicum
dirigit L. 5. C. 7.

In firmi

Infirmorum debita reparatio necessaria L. 3. C. 6.

Infirmorum periculose provisio consistit principaliter
in confessionis et Eucharistiae Sacramentis, et præ-
paratione ad mortem Catholicam. L. 5. C. 7.

Infirmorum provisio temporalis consistit in loco habi-
tationis congruo, et medicamentis ac servitijs de-
bitis infirmorum. L. 5. C. 7.

Infirmi alio quavis spiritu alibus à Sacerdote legem robo-
randi, et curandi. L. 5. C. 7.

Infirmorum causa optabilior est esse Sacerdotem in
Academia. L. 5. C. 7.

Informatio.

Informationes debite, ad noscendum Academiae can-
didatum Studiosi congruenda. L. 6. C. 1.

Ingratitudo

Ingratitudo mundi Stylus erga Religiosos praecipue. L. 8. C. 3.

Injustitia

Injustitia genera tria p[er] Arlem. impietas, arrogantia,
et contumelia L. 9. C. 6.

Injustitia vitium. Iustitia oppositum L. 9 C. 6.

Injustitia comites L. 9. C. 6.

Institutio

Instituto recta nobilis Juventutis Finis academiarum
Nobilitium.

Institutio Nobilis condigna quae conferatur, recta. L. 1. C. 2

Institutio Juventutis nobilis per Academiam, et ceterior
et minus sumptuosa L. 1. C. 3.

Institutione Academicam oportet esse compendiosam. L. 1. C. 3.

Instituto recta Academica, in probitate et doctrinae. L. 1. C. 3

Institutum Societatis Iesu

Instituto Societatis Iesu non est cura et gubernatio academiarum no-
bilitium. L. 8. C. 7.

Institutum huiusdem Auctoritate Pontificia et bona pagine
habere et Administrare potest. LII. C.1.

Instituto huius et constitutionibus eius Salvi semper pro
intelligit Salva libertas ab omni alia obligatione et onere
eius L. 8. C. 5

Instructio

Instructio economica huius Iesu magno consilio
per huiusmodi seculanum confecta est. LII. C. 7.

Instructio economica huius Iesu est sufficiens ad au-
gendos bonorum proventus, remque bene geren-
dam. LII. C. 3.

Instructio economica huius Iesu est communis LII. C. 3

Instructio de Administrandis Temporalibus huius Iesu
est facies quaedam economica totius in huius
Iesu. LII. C. 1

Integritas.

Integritas vestitus Academici fundati champellium
aliaque minora complectitur L. 5. C. 3

Integritas vestitus Academici bene Langberg fundati
etiam ad lineam dupelletensem se extendit. L. 5. C. 4

Ira, Iracundia

Iracundia vitium virtuti mansuetudini oppositum.
2. Arle L. 9. C. 6.

Iracundia tria genera. L. 9. C. 6.

Iracundia comites. Lg. c. 6.

Irreverentia.

Irreverentia Sacerdotibus etiam amentibus facta, vane
etiam in nobilibus punita à deo. Lg. c. 1.

Italia

Italica lingua geritium in Academia quando. Lg. c. 6.

Italica lingua quando ad libitum geritium L. 6 c. 6.
Item eius continuatio. ibidem.

Iustitia

Iustitiae virtuti quid proprium est Aristotelem Lg. c. 4

Iustitiae comites quae virtutes ibidem.

Ius et Iuris prudentia.

Iuris peritiam ad consummatam perfectionem deducit
quartus Academiae Magnae Annus Lg. c. 8

Iuris correptionis annis omnibus in Academia Magna con-
tinuatur. Lg. c. 8.

Iuris publici studium quando Lg. c. 8

Iuris studium omnibus Academiae Magnae annis ex
studium principale Lg. c. 8.

Ius presentandi.

Ius presentandi novum academicum in successione ad altiore[m] academiam cui competeret de ordinario. L. G. C. 1.

Iuventus

Iuventutis aeterna contubernium curam generi alienum est a Societatis Instituto. L. G. C. 1.

Iuventuti querulanti non semper annis praebenda minus semper fides danda est. L. G. C. 3

I

Latinitas

Latini sermonis ac styli sentendiq; ratio continuanda
Annis singulis. L. 6. C. 8.

Latinitatis exercitium frequentius resumit, in epis-
tolis, varijsq; conceptibus bene latinis L. 6. C. 8.

Lavacrum, Lavatorium.

Lavacrum majus ac commune vicinum lit et cubiculij, et
Musarum Academia L. 3. C. 9.

Lavatoria minora manuum frequentiori servientia
Musarum sint propria L. 3. C. 7.

Lectus

Lecti stratusq; ratio academicor' qualis L. 5. C. 5.

Lecti stratusq; dispositio in Academia magna quid re-
quirat provisionis L. 5. C. 5.

Lecti sternionum debita quoti die compositio, et crebra e-
mundatio in cubiculij et dormitorijs. L. 5. C. 5.

Lex

Lex prima q^d de cultum concernit L. 1. C. 8.

Lex q^d precipuis est q^d probitatem mo^rum pra^estat
habet L. 1. C. 8.

Lex salus civitatij L. 1. C. 8.

Lex aⁿ fructudine docet vivere toleranter. L. 1. C. 4.

Leges suas habere necesse est Academia Nobili L. 1. C. 4.

Leges Academia approbat esse Juventuti Nobili ac
comodas. L. 1. C. 8.

Leges prohibentes conversationem academicis in urbe
sume utiles. L. 1. C. 8.

Leges non leves hnt sed breves L. 1. C. 8.

Leges boni ordinis actionum et disciplinarum Aca
demij singulariter necessarias L. 1. C. 8.

Liberalitas

Liberalis virtus qualis, et q^d ei proprium L. 9. C. 5.

Liberalitatis comes qualis. L. 9. C. 5.

Libelli, Libri

Libelli de notitia cupis vis Academia imprimen
di ad communicandū et valyandū Candidatis
Academia L. 6. C. 2.

Libri ad Ecclesiam acq^uiriti hnt in Academia L. 3. C. 4.

Librorum in usum Academicorum consignatio. 1365. pagina
 Librorum emditorum pro Academia Magna Seny. 1868

Lingua

Lingvarum variarum artiumque Studium omnium
 versionum, Styli tam familiaris quam Cuiusque
 perfectus Annis Academia magna exercitatione
 frequenti. 16. C. 8.

Linguae Gallicae Lectio et Scriptio initio Gymastica 16. C. 6

Linguae Gallicae exercitatio enchirata Anno Secundo
 Gymastica.

Linguae Gallicae exercitatio continuata 4to 3 et reliquis Gym
 nastica 16. C. 6

Linguae Gallicae Stylus et versionis duentis Anno Secundo
 Academia media 16. C. 7.

Linguae Gallicae aut Italicae culturae anno Poeseos 16. C. 6.

Linguae Gallicae aut Italicae, Librorum culturae
 aliorumque conceptuum Singularior ad perficien
 dum Solertia Annis Academicis Magnis 16. C. 8.

Linum Lineus.

Linea Lupulley et vestitus plenima in commoditate
 et difficultate 15. C. 4.

Linei vestitus Academicis utile ordinanda varia
 Studia et industria 15. C. 4

Lineus vestitus non patris accommodandus
in Academia. L5. C4

Linei vestitus ex fundatione praestandi con-
dior semestribus lingulis vel in natura vel
pretio, ratio L5. C4

Linei vestitus tenerioris aetatis cura dato
pretio semestri a fundatione constituto
optime parentibus committitur L5. C4.

Literae

Literarum occultum cum urbe concinium, non
tolerandum multorum malorum causa L9. C7

Logica

Logica in universitate lectiones domus in Aca-
demia repetuntur per Philian L6. C7

Lotrix

Lotrix ad munditiam debitam lotionis un-
genda L5. C5.

Lusus.

Lusum quis finis esse debeat in academia L. 9. c. 8.

Lusus moderatus, convenienter distractio Nobili, Ju-

ventutis, etiam in academijs L. 9. c. 8.

Lusus in sola victoria sine lucro parum amandus ibid.

Lusus nonnulli non quidem, nonnulli salubres ibidem.

Lusum quid reddat vitiosum vitandū Nobili. Ibid.

Lusum quod reddat honestum ac laudabilem ibidem.

Lusus quo modo ludentes ipsos commendare possit. ibidem.

Lusum quatuor potissimum genera. ibidem.

Lusum species quae nam condicuntur Nobili ibidem.

Lusus levior inter domesticos quam ignotus ibidem.

M

Magistri

Magistri et praecipuos Speciales contubernij, et normam
Juvenum tribuere vitae de ordinario L. 1. in fine
et canonis ejus L. 8. c. 4.

Magna Academia pag.

Magna Academia cur sit a nobis vocata. L2C3

Magna Academia nobilitum primi Ordinis fuit
valde paucis ac rare L2C3

Magna Academia anni elaputionis L. 6. C. 8

Magna Academia Secundi Ordinis minoribus
liberaret difficultatibus quam q. primi Ordinis
est, nec tamen omnibus, deque gravibus caret
carent ista L2C.4.

Magnanimitas

Magnanimitatis virtus quid sit. L9C.5.

Magnanimitatis quid proprium L9. C. 5.

Magnanimitatis comites ex Aristotele L9C.5.

Mansuetudo

Mansuetudo virtus quid sit quidve ei propriam L9C.5

Massa.

Massa una aconomica ex omnibus fundationi-
bus ejusdem Academiae coalescens non videtur
esse detrimento, sed magno emolumento L10. C. 6

Matheſis

Matheſis diſciplina de anno in annum perficien-
da magis in Academia etiam Magna pro
cujusvis ſtatu L. 9. C. 6.

Matheſis diſciplina, quam qui ſelegit varia tan-
in ſcholis quam domi Philiam exercitatio
Academica. L. 6. C. 7.

Matheſis diſciplina cum delineationibus archi-
tecturae Polemicae perficiuntur, am plus in Aca-
demia Magna L. 6. C. 8.

N^o Medicamenta

Medicus + ſiſſi

+ hic ſcholarum propter

Medium et Medicus

+ naturae Medicus unus

Media ad conſeſſendam vitam inſtituta. L. 1. C. 3.

Media Academia conſiſtitit Philoſophi, unde et
Academia Philoſophorum nuncupari poteſt
ab iſ. L. 2. C. 2.

Media Academia pro uno Nobili integra fundatio-
nis capitale. L. 5. C. 11.

Media Academia Philoſophorum anni exerci-
tationes. L. 6. C. 7.

Media Academia ius ſuccedendi ad magnam in
diſputabile eſt oportet. L. 2. C. 5.

Medicamentum

Medicamenta si vires fundavis admittant quia solven-
da sunt, sed necessaria dentur et ordinaria in
morbis L. 5. C. 7.

Medicamentorum nimis pretiosorum copiam ultra
fundati alumni ratam non solvit fundatio
Gla, nec convenit L. 5. C. 7.

Medicus.

Medicus et Chirurgus Academiae constituendus L. 5. C. 7

Medici iudicio standum in infirmo curando. L. 5. C. 7 x *Ab supra Medium*

Medicus morbum infectum ceteros aperient superior
L. 5. C. 7.

Meditatio

Meditandi et pie considerandi praxi cum institu-
tione Academica combibitur. L. 9. C. 3.

+ Mensa praeparata ut infra

+ Merces

Mercedem aut remunerationem pro cura suscepta
Academiarum non admittit Societas
Jesu L. 8. C. 2.

Merces unica magna nimis in omnibus munij-
s Societatis Jesu est solus deus L. 8. C. 2.

Mercedi nullius ex contractu ullo sed ex instituti sui
ratione obit Societas Jesu. L. 8. C. 7

Mensa. *inde* Victus*pagina*

- Mensa Academica Nobilium communiter
 duplex una foundationis Nobilium, altera
 ceterorum Majorumq; Nobilium Convictione
 etiam Patris. L4. C4. 15.
- Mensa melior quorundam Nobilium fundatorum non
 est ceteris satis proijj; sufficiens trahendi
 ratio L4. C3.
- Mensa hospitum et patris more rationes et ex parte non
 tamen penitus inhumandis commendanda. L4 C8.
- Mensarum ratio in Academia quae convenienter
 an in portionibus, an ab ipis. L4. C4
- Mensa foundationis quo modo usum portionum
 commode admittere possit. L4. C4.
- Mensa victus una eademq; in Magna Tordinia a
 cademia aut nimia multi, aut exigua. L4 C3.
- Mensas inter plures Academia quae competas
 Gubernatori
- Mensa Gubernatori conveniens convenit etiam
 Professoribus Praefectibus eadem et congru-
 entia. L4. C5.
- Item et Juniorum suorum Praefecti ibid
- Mensa meliore gubernatori designata, nil
 derogat nobilibus fundatis, ubi plures men-
 sae sunt. imo congruentia. L4. C5.

Mensam cum Fundatij nobilibus aequalem Sub-
natori in certis circumstantijs habere conve-
nit, non verò in omnibus

Mensa minor leviorq; etiam à longioribus parenti-
bus nobilibz suis filijs desideratur Sapienter
ob causas

Menstruus.

Menstrua pietatis exercitationis Academica. L9. C3

Metaphysica

Metaphysicam et Physicam speculativam in
Academia concomitari potest Physica
experimentalis L6. C7

Methodus Soc. Jesu.

Methodus oeconomiae Soc. Jesu est sufficiens ad augendū
et acquirendū et conservandū bona. L11. C3

Minores Academia

Minori academia capitale fundationis L5CM.

Minores ad academias pro praesentandi competis
ipsi Fundatori L2C7

Minores academia pro hucdendi ad mediam habent
indisputabile. L2.C.6.

Minores academia in solis Gymnasijs ideo et Gymnas-
tica nuncupari possunt. L2.C.6.

Minores academia necessariae sunt, velut fundamentum
basis, atq; tota cortex p[ro] plantarum L2C.6.

Minori academia unius fundati, retium L5.CM.

Miseria

Miseram tenuemq; academiam prodit vestitus miser et
tenuis. L5.C.2.

Missa.

Missa quotidie in academia audienda L9.C3.

Moderatio

Moderatio sumptuum et industria festinationis tem-
perata. L5.C.10.

Moderatio et pensarum Academia Magna L5.C.10

Moderatio sumptuum & prudenti Academiarum auspicio
primo L5. C. 10.

Moderatio sumptuum & officiorum et personarum
familiae superflua decimatione. L5. C. 10.

Moderator

Moderatores domestici ad eandem cum ceteris Soci-
etatis Iesu Superioribus obedientiam tenent
uti in Collegijs L8. C. 9

Moderator seu Gubernator necessarius Academiae L1. C. 4

Moderatores senio aut morbo constanti gravati, sub
stituto ^{vel} ~~enducti~~ adiungendi alij. L8. C. 9.

Moderationi nimium gravi fortior substitui endj. L8. C. 9

Moderatorij Academiae adiutores sunt Praefecti
et Praesides subordinati

Morbis Morbus

Morsalius in stabilitate, tam victus quam vestitus
observandus ac retinendus. L5. C. 1.

Morbi facili et contagione arcant ab ingressu Aca-
demiae L6. C. 4.

Morbi incurabiles cum impedimento studiorum ceteris
Academicis sunt notij

Morborum certa genera impediunt ab Academia
ingressu

Morositas.

Morositas debitorum Academiae noxia L. 10. C. 8.

Morositas debitorum, non semper & impotentia solvendi suspecta, sed officialium incuna nasci solet. L. 10. C. 8.

Morositas debitorum timenda, et preveniendum periculum. L. 10. C. 8.

Morositatem creditorum quandoque sequatur suspicio de non solvendo. L. 10. C. 8.

Mors.

Mors Politico Christiano Sapienti magnum beneficium et securum Consilium. L. 9. C. 2.

Mori bene quam optime condiscere, magna et potior Institutionis Christianae est Lectio, tum quia ad vitam recte agendam necessaria L. 5. C. 7.

Mortis et Iudicii hora, neutra Formidabilis bono Politico Christiano L. 9. C. 2.

Mortificatio

Mortificationis usus, praecipue in heroicis ac Nobilibus de se victoribus in Academia conservandus est L. 9. C. 3.

Mos

Mos patitur in Stabilitate tam victus quam Vestium
 observandus ac retinendus in academia L5 ci.

Multiplicitas

Multiplicitas domiciliorum Academicorum Sumi
 utilis, proficua et prospera cassaria Nobilitate,
 Juventuti. L2. C. 8.

Museum

Museum debita instructio in Academia magna
 pro Nobilibus L3. C. 7

Museum Nobilium pro Studiis diurnis qualia L3. C. 7

Museum complura esse oportet, et Cur. L3 C. 7

Museum communis separata sunt remotius, à Cu
 biculis Convictorum L3. C. 7.

Museum praefecti, idem qui Academicorum et Dor
 mitoniorum L3 C. 7

Museum Mathematicum et experimentale Academicum
 et proprium L3. C. 5.

Musica

Musica perit ad libitum Gymnastica Academia. L. G. C. 6.

Mutabilitas

Mutabilitas Superiorum Academiae neufsana. L. 8. C. 9.

Mutabilitas Superiorum per magna utilitatem est respectu moderatorum et inhabilium L. 8. C. 9.

Mutabilitas in Academia personarum licet deinde ob lenium aut morbos deficientium. Iure est valde Academia licet sumptuosa ipsi Societati L. 8. C. 9.

Mutatio

Mutatio aeternorum ipsis secularibus multum usitata et frequens L. 11. C. 7.

Mutatio aeternorum in vite conveniens est emolumento collegiorum et Academicarum. L. 11. C. 7.

Mutatio frequentior etiam non est detrimentum Academicarum etiam Magnarum. L. 11. C. 7.

Mutatio Superiorum Societatis Iesu. multum eodem L. 8. C. 9.

Mutatio frequentior Superiorum prodest quandoque. Si disciplina, tam familia quam Academia L. 8. C. 9.

N

Niger.

Niger vestrum color unitatis maxime Nobilibus. L. 5. C. 3.

Nobilis, Nobilitas

Nobilitatis diversitas, et affluentia varietatem victus
et mensarum zigit L. 4. C. 3.

Nobilitas adamantini similis atque maxime perpolitenda
ut gemma L. 1. C. 2.

Nobilitas quæ honoraanda et conservanda fœnibus
ad augendam patriæ estimationem. L. 4. C. 6.

Nobilitas quæ quanto major est, tanto honorifi-
centius, quandoque utilius, et ea recipere
ad Academiæ patriæ. L. 4. C. 6.

Nobilis incultus monstrum est. L. 1. C. 2.

Nobilium Academia quæ nam maxime optabilis
Germaniæ et vicinis dignis L. 2. C. 7.

Nobilium Academia quæ Boemiæ Regno et Nobili-
tatis statui convenientissima L. 2. C. 7.

Nobiles quæ in Academia, ut hospites habendi, mensæ
factam Nobilitate eorum gratia admissa. L. 4. C. 3.

Nobilis unius fundati in Academia pretium L. 5. C. 9.

Nobiles cogitant, paucis ac paucis in comoditatibus affves
cerentur. L3. C7.

Nosce.

Nosendi seipsum modus utilis L9. C6

Novitas, Novus.

Novitates gloriæ in vestitu in vestitu ad modum ut vici
frequenter mutandi declinanda Academia. L5 C1.

Nova fabrica Academia non deperanda. L10. C9

Numerus

Numerus Alumnorum constitutus per fundationem Acade
miæ nunquam decimandus, gradualiter. L10 C7
Etiam in casibus fortuitis quantificari potest. ibide.

O

Obligatio

Obligationem specialem institutus huius difformem
non admittit Societas in acceptando Acade
miarum gubernationem L8. C4.

Obligatio ad rationem alteri quam superiori ho
danda plurima in libris inveniuntur mala L2 C5

Observatio

et Observare

Observanda circa Vestitum Academicum propriū. L. 5. C. 1.

Observatorium Mathematicum Academiae. L. 3. C. 10

Occasio

Occasio fragilitatis maximum periculum. L. 8. C. 8

Ocultare

Ocultandi quaedam ratio in rationibus nihil adversatur veritati et honestati; dummodo soli Superiori de occultata re constet. L. 11. C. 6.

Oeconomia

Oeconomia solis magis securae et proficuae. L. 11. C. 4.

Oeconomia solis communis quidem dicta Societatis ab Instructione Societatis iuxta quam regulatur. L. 11. C. 3.

Oeconomia Academiae sub gubernatione Societatis Iesu. L. 11. C. 1.

Oeconomia duplex genus. domestica et ruralis. L. 10. C. 1.

Oeconomia domestica triplex summa administranda. L. 10. C. 1.

Oeconomia afflicto in statu maxima habenda ratio indigentium Academicorum vereque pauperum. L. 10. C. 7.

Oeconomia Academiae prostrata quomodo erigenda. L. 10. C. 7.

Oeconomiam prosterunt bella, lux, Senilitas et incendia Dominicanorum. L. 10. C. 4.

Oeconomia Methodus Societatis nil habet speciale a quo communi in quo singulariter culpari posset. L. 11. C. 3.

Oeconomia s^{ocij} varia in hominū opⁱnione

Oeconomia Acad^{emica}: q^{ui} is bonus Status dicend^{us}. L10.C1

Oeconomia gra^{vis} uider^e la^{sa} et neg^{lecta} q^{uomodo} resta^{ura}
da. L10.C7.

Oeconomiam per Pro^{curatore}m s^{ocij} Securi^{orem} Reddi^t

Rector Collegij re^{visio}ne rationū s^{ocij}. L11.C5.

Offensa

Offensa Principum virorum evita^{nda}, s^{api} s^{ufficien}
ca^{ta} et dispensandi cum Academi^{arum} aut
Semenari^{orum} acceptione in s^{ocietate}. L8.C1

Officialis

Officialis nomen à Poeta Satyrā^g p^{re}sum. L10.C4.

Officina

Officina^g Familia^g intra academi^{am}. L3.

Optimus

Optimus pash^{andorum} agrorum finis, vestigia domini
dei. L10.C1.

Oratio

Oratio Matutina ac vespertina Academi^{arum}. L9.C3.

Oratio Studij p^{re}mittenda L9.C3

Oratio brevis prandio^g et cen^{ae}q^{ue} p^{re}mittenda. L9.C3.

Ordo

Ordo Academi^{arum} classium q^{uot} L2.C2.

Ordo Academi^{arum} in Classe 1^a seu Magna^g. L2.C2

Ordo Academi^{arum} in Classe 2^a seu media^g. L2.C2

Ordo Academicarum in classe 3^a Leu minoru L2.C2
 Ordinem actionum natura ipsa magis amat, quam
 dis ordinem & doctrina Aristotelij. L9.C.9.

Ordo praecedentia ab omnibus levandus etiam in
 victoribus L7.C9.

Ordo praecedentiarum in consensu domesticis ad Men-
 sam Academicam L7.C9.

Orthographia.

Orthographia et calenda Romana docentur in 2^a
 Academia Gymnastica A. L6.C6.

P.

Parrerga

Parrerga levia nobilem reddere vestitum sciunt hoc
 Leuls. L5.C.2

Pars.

Partes fabricae Academicae. vide Habitatio

Pasio

Passiones in lusu maxime prodantur. vide Lusus.

Pasio Salvatoris nostri, consolatio in adversis. Fidei

Firmamentum in Adversis Politico Christiano. L9. C.2.

Passionis Dominica cultor Nobili comy ac sanctus. L9 C2

Passionum heroica victoria, annorum omnium eructum L6 C8

Patrocinia

Patrocinia nimia Amicorum bona Gubernationi maxima impedimenta. L7. C.3.

Pensiones

Pensio Gubernationis Academia oporione aliorum granda causa. L4.

Pensio Professorum et Doctorum Academicorum. L7. C4

Persona

Persona civitatis Academiam Nobilium administrantes sub sunt dispositioni et ordinationi eorum Superiorum. L9. C4.

Persona civitatis Academiam gubernantes nil sibi ea appropriare. imo nec oblatum acceptare possunt praeter solam sustentationem. L8. C.8.

Physica

Physica in Scholis praeterea, correptioni Dominicae tanquam Studium anni 2° principale. L6. C7

Physica anno disputationibus publicis Logica Lese
impendunt, exercentq Academia media Anno
Secundo Nobili Philosophi. L. B. C. 7

Pietas

Pietatis Christiana et virtutum ac doctrina^{rao} quoniam
non perficiuntur exercitio in Academia Magni L. B. C. 8.

Pietatis et virtutis exercitatio de anno in annum major
feruentiorq per oēs Academiae annos L. B. C. 8.

Pietatis ad omittarum passionum levica victoria
Singulis annis Academia Magna Illustrares
desiderant. L. B. C. 8.

Pöesis

Pöesis est quartus Academiae Gymnasticae annus
Scholarum vero quintus. L. B. C. 6.

Politia

Politia vana et perversa qua vivere et recte non
sentit cum Ecclesia Catholica L. 9. C. 1.

Politia Christiana, perfectam doctrinam nosse
debet academicum aduultum. L. 9 C. 1

Politicus

Politicus malus non curat Religionem suam cum
perniciem L. 9. C. 1.

Politici Christiani Nobilis est promoveri cultum
Fidemq. orthodoxam in Subditis. L9 C1.

Politici bonus non est nisi simul fervens Catholicus L9 C1.

Portio

Portiones ciborum an expediens sit magis in Academijs
Nobilibus adhibere. L4. C.4.

Portionum usus adversus Economiam, et rapinam obnoxius
est. L4 C.4.

Portionum distributio in mensis an commodior. L4. C.4.

Portionum in cibis usus varia impugnant rationes
in Academijs Nobilibus. L4 C4.

Positiones.

Positionum quarundam in rationibus expeditie obscuri-
tatem ad eliminandas et cavendas malas consue-
tudines alias facile irrepentes. L11. C.6.

Positiones rationum aliquando iustis de causis genericis
solum ponendae censens, dum modo nota sunt superi-
ori eas subscribenti. L11. C.6.

Positiones rationum Procuratorum licet alij obscurae, supe-
rioribus tamen informati minimi obscurae sunt.
ibidem

Potestas.

Potestas Gubernatori q. et auctoritas L.5 C.3

Potestas Gubernantium duplex directiva et coactiva L7. C.

Potus

- Potus alimentis genus est valentius & Aristotelem L4C7
 Potus Academicis quotidianus ille optimus, qui mini-
 mi caput accendit aut somnū pro vocat. L4C7
 Potus aquae ipsis Nobilibus multum usitatus hodie
 etiam in Germania. L4C7
 Potus cerevis non omnis Nobili Juventuti conveniens
 in Academia. L4C7
 Potus communis in Germania et Boemia est potus
 Cerevis. L4C7
 Potus Boemiae et Germaniae vane usitatus triplex
 est potissimum. L4C7
 Potus Juventutis Academicae quis Ordinarius quis extra
 ordinarius. L4C7.
 Potus hordeaceus pro replere Juventuti parum prodes-
 se censet. L4C7.
 Potus cerevis spiritus Rustici et mechanici knitatus
 in nostra patria L4C7
 Potus Criticus Juventuti congruentior Studiosa a No-
 bili L4C7

Præcedentia

- Præcedentia ceteris panibus, & ceteris Convictionibus
 offerenda tanquam hospitibus. L7C9.
 Præcedentia Principum in Academia L6C6.
 Præcedentia foundationum inter se
 Præcedentia Caesarea foundationis alumnis suis
 quoque competit. L7C9.
 Præcedentia Academicorum inter se tam extra quam
 intra Academiam in varia occasione L7C9

Praefecti

Praefectorum secularium mensa eadem cum hoc juniori more Patet
est. L. 4 C. 3

Praesentatio

Praesentatio legitima praerequisitum est ad Fundationem
consequendam in Academia L. 6. C. 1.

Praesentatus ad fundationem academicam sit jure
habilis L. 6. C. 1.

Praesentatus ad fundationem Gymnasticam Academicam
jus hoc ipso succedendi ad aliores
fundationes acquirit L. 6. C. 1.

Praesentati usque ad Academiam magnam decursum
succedunt, si ita fundatio sit spectata. L. 2 C. 7

Praesides

Praesidibus academicis secularibus aut alijs competit praeter
sustentationem etiam salarium excepta brevia
de Jesu. L. 6. C. 3.

Praesides Academicorum laudandi in publico, morem
di in privato L. 6. C. 3.

Praetium.

Praetium vestitus Academicus, ante auxilium Academicum
a determinandum. L. 5 C. 2.

Praetium annuum pro cubiculi satisfactione etiam
ne, quantum in Academia gravis. L. 3. C. 9.

Praetium hoc unde taxari debeat. ibidem.

Princeps.

Principum mensa quotidiana tanta non sit, ut ex
lum censetur L. 4 C. 3.

Principi supremo soli fundare Academiae competit
suo in Regno. vide Academia

Principia
Principia vita Christiana quam plurima comparanda de
demio. L. 9. C. 2

Indy.

20.
689.

Probitas. vide pietas.

Probitas perfidia flagellum est quia cupiditates frangat
L. 9. C. 8.

Problema

Problema an in majoribus urbibus strepens, an
tracas academiam nobilium esse praestet
L. 1. C. 7.

Problematis hujus resolutio ex opinione Authoris. L. 1. C. 7

Procurator.

Procurator Collegij Societatis Jesu idem qui econo-
mus. L. 11. C. 4

Procuratoris Societatis Jesu Religioni Senior & econo-
mica administratio est. L. 11. C. 4.

Procuratoris Economi Societatis Jesu in amovendo habet
reflexio, neq. arbitrarie fil mutatio absq. causa
et fructu. L. 11. C. 7

Propagatio

Propagatio academiarum per orbem L. 1. C. 1.

Protervitas.

Protervitas vitium temperantiae oppositum ex Aristotele. L. 9. C. 6.

Protervitatibus comites ab eis ex eodem.

Providentia

Providentia ineffabilis Dei, circa bonum cuiusq. L. 9. C. 2

Provisio

Provisio academici vestitus, aliarumq. rerum fundatio,
Alumno necessariarum L. 5. C. 1. vide vestitus

Provisionem lectisterniorum delectat optimè etiam fun-
data Academia. gravibus de causis L. 5. C. 5

Provisum suis Lectisterniis propriis intrare præstat Academia
fundatam, nobilem, eadem seculum referre L. 5. C. 5.

Providere de Lectisterniis egenti academico nobili, uti
in alijs necessarijs, cum ipse nequit, fundationi
habet charitatis. L. 5. C. 5.

Prudentia. vide mox infra

Pseudo. Politicus.

Pseudo-Politicus, Scientias et corporis cultum, animumq.
astutum magis quam virtutis studium in juve-
nile informanda requirunt L. 9. C. 1.

Pseudo-Politicus est, vanitatem temporalem non finem ul-
timum respicere. L. 9. C. 1.

Prudentia NB præponat Pseudo-politicum

Prudentia proprium quid. ex Aristotele L. 9. C. 4.

Prudentia comites et adiutrices. ex eod. ibidem

Prudentia excolenda et exercenda campus in loca conver-
satione academica. L. 4. C. 4

Pusillanimitas

Pusillanimitas vitium magnanimitati oppositum L. 9. C. 6.

Pusillanimitatis Comites ex Aristotele. ibidem.

R.

Radix

Radices virtutum potissimum novem exstirpanda
à contubernio Académico L. 9. C. 7.

Raritas

Raritas eorum qui Académias et gubernare possent, et
vellent. L. 7. C. 4.

Ratiocinia

Ratiocinia communiter clara esse oportet, et probata alle-
gatis saltem Superioribus L. 11. C. 6.

Ratiociniorum obligationem vltus hūmus Pontifex, et
Canus Xti in terris viciatim imponere potest, licet
illa ab omni Episcopali jurisdictione sit exempta L. 8. C. 6.

Ratiociniorum obligacionem plerquam suo Superiori,
graves ob causas declinat vi instituti sui L. 8. C. 5.

Ratiociniorum alieni reddendorum obligationem non admittit
libertas congrua Munij et Ministerij L. 8. C. 5.

Rationarius vel Rationarius

Rationariorum et economicorum Officiales, minui potius quam
augeri expedire sentiunt Magni Economii, imo et
ipsi rationarii

Rationarium penitus secularem curis solis, tam in bonum
Collegij quam Academiae non adhibeat fac-
ile breitas LII. C5

Recollectio

Recollectio annua in Academiae solijdem consuetudo. L9 C3

Rectores

Rectores seu Governatores, seu Regentes dicti Academi-
arum nobilitatem etiam clericorum subsumunt solijdem
Superioribus ut alijs L8. C9.

Reflexio

Reflexio super Gubernatorum secularium obliga-
tiones L4. C2.

~~Rex~~ Regius et Regnum.

Rex mentium deus est. L1. C8.

Regium est audire mala cum facis bene

Regnorum studia varia Iuventutis nobilibus conserva-
da L2. C7

Regni Boemiae zelus pro instituenda Iuventute L2. C7

Regula Societatis Iesu

Regula huiusmodi et pro ceteris: gratis dare quae gratis
accipimus. L. 8. C. 2

Religio.

Religionis et pietatis Studium majus pro ceteris et igitur aca-
demia Nobili L. 9. C. 1.

Religionis et pietatis Statuta pro ceteris Academiae L. 9. C. 1.

Religionis et cultui divini huiusmodi specialia Statuta. L. 9. C. 1

Religio Catholica norma vitae Academiae Catholicae L. 9. C. 1.

Religionis et cultus divini promotio per Academiam L. 9. C. 1.

Religio Ordinis regularium primo paradiso huiusmodi, et
primo Avo hinc et huiusmodi et fidei humanae L. 11. C. 6.

Res temporalis seu Economica.

Res temporalis Academiae eadem solertia et hinc et
se accurat Societas ut suam. L. 11. C. 2

Remunerationes

Remunerationes, et honoraria etiam minora neglecta
magnam hinc de re et domino parient. L. 11. C. 6

Remunerationes et honoraria etiam ordinaria quando
gratis necessarios occultanda in rationibus et igitur hinc
penobis in gubernare huiusmodi L. 11. C. 6

Requisita

Requisita admittere dorum ad Academiam L. 6. C. 1.

Reverentia

Reverentia in Domum dei et Sacerdotis ejus Academi-
co pro tota vita sit commendatissima. L9 C1.

Rhetonica.

Rhetonica principale Studium anni quinti Gymnasti-
cae Academiae. L6 C6.

Rhetonica Studium quam amplissimum, ejusque
exercitatio convenientissima Academico
annis omnibus Academicis residuis. L6 C6

S.

Sacerdos

Sacerdotes Ecclesiae in honore semper habendi a Re-
publica Christiana quantumque Illustri L9 C1

Sacramentum.

Sacramentorum usus Eucharistiae et poenitentiae
frequenter academici § 9. C3

Sacrarium

Sacrarij Ecclesiae Academicae Magnae Academiae
instructio. § 3. C4.

Salaria.

Salaria nulla neque mercedem ullam in gubernan-
do Societas admittit suis Religiosis § 8 C2

Saltus

Saltus exercitatio et fundamenta prima Gymnastica
eiusque continuatio ad Rhetoricam § 6. C6

Saltus accedit aut succedit ad digla diatonicam initium
in academia media. § 6 C. 7

Saltus peritiam 2 Philosophicae Academiae anno
et positioni supponit in academia. § 6. C8

Scientia

Scientia Salutis et vitae catholicae disciplina mo-
ralis suis quoque gaudet principiis § 9. C2

Seminarium.

Seminariorum academicorum gubernationem
à bene semper appetant et idonea est vulgi opi-
nis. § 8. C1.

Seminaria juvenum & lenorum quae ratione hodie dum
retenta. à lege L 8. C 1.

Seminaria Juventutis & lenae, non nisi & dispensatione ge-
nerali à lege suscipiunt L 8. C 1.

Seminaria clericorum & praescripto Episcoporum et Indenti-
ni admittunt à civitate. L 6. C 1.

Seminarij portionum usus ad mensam qd optimus L 4 C 4

Separatio.

Separatio Philosophorum à Junis Audelonibus Nobilibus
optabilior est conjunctione, imo necessaria L 2 C 4

Separatio debita Juventutis lenae in Academia Magna
Sed magnis non caret difficultatibus L 2. C 3

Servonem nemo ^{Servus} servit nisi ut discat. L 4 C 9

2 Sodalitas

Sodalitatis Mariana ingressus anno 2 Gymnasti-
cae Academiae.

1 Societas.

Societas funditionum ejusdem contubernij Acade-
mi in aconomia bonum. L 10 C 6.

Societas Jecur in bonis administrandis Semi-
norum Academicorum rigidior quam in pro-
prijs. L 11. C. 2

Societatis Jesu vel collegium ver persona nihil par
ticipare potest in hunc com. ordm de academia
pster Aristotelmum p. p. idum. L 8 C. 8.

Societatis Jesu constitutiones Salvas in omni
bus retinendi Slicitudo Fundatorum. L 8 C. 6.

Societatis Institutum illatum Servandi exemplum
Aug. Imp. Ferdinandi II. L 8 C. 6.

Specimen

Specimina publica ex eritationum Rota nobil.
bus omni anno exhibenda L 6 C. 8.

Ab Stultitia praipon. hui.

2 Successor.

Successor antecessoris sui clavis rationibus non
Semper recte insistit L 11 C. 6.

Successores Academici, et modus eorum Succeden
di proponitur L 2 C. 7.

Successio et Subordinatio personarum Societatis
circa oeconomiam versantium. L 11 C. 1.

Successio et Subordinatio Moderatorum Regularium
facilior quam Secularium. L 7 C. 8.

1. Stultitia

Stultitia vitium prudentiae oppositum L 9 C. 3.

Stultitia Comites ex Aristotele L 9 C. 6.

Superfluum.

Superfluum quid proprie dicatur in Academijs. L 8. C. 3.

Superfluum in sustentatione horum, non quantissimo prohibet breuitas, quantum licet. L 8. C. 3

Suspensio.

Suspensio Academia nunquam faciendae, nisi ex impotentia, fando sublato scripto. L 10 C 7

Suspendere praestanda necessaria Academiae usque ad meliorem Academiae statum, pigrorum Aconomia et comoditatem propriam non emolumentum attendere commune L 10. C 7

Sustentatio

Sustentationis ratio hominum breuitatis ab instituto praescripta L 8 C. 3

Sustentationis honesta mensura persona loci seu Academiae vel seminarii seruitutis. L 8. C. 3.

Sustentationem honestam pro his Academiae seruitutibus et laborantibus vult loci et necessariorum praestitionem. L 8. C. 3. nec quodquam aliud ibidem.

Sustentatio personae loci ordinaria, est vultus honesto sacerdoti conueniens. L 8. C 7

Sustentationem convenientem Sacerdoti debere personae loci, nec deteriori conditione quam requirit status, ac mos communis Patriae L 8. C. 3.

Sustentationis ratio pro more Germania et Boemiae loci statum in Seminarijs usitata. L 8. C. 3.

Suslentatio honesta loci, personae defuncti etiam potest, et
pretio, hodieque durante ordinem variorum etiam
mendicantium suslentatione ordinaria, in le-
minarijs vel academijs L8C3.

Suslentatio Familiae necessaria L4C9

Symposia

Symposia seu epulae non nisi ex foundationis praescripto
praestanda, aut nunquam aut rarisimè. L4C8.

Symposia Academia praescripta, si praesentia sunt moderata
ac non nisi in fundatorum memoriam gratam. ibid.

Synopsis

Synopsis compendiosa in tabella trium classium ac
triplicis ordinis omnium foundationum et academi-
arum L2C2. Item pretij victus et amictus. L5C17.

Syntaxis

Syntaxis Emanuelis Alvari Annus 3 Academiae Gy-
mnasticae. L6C6.

T

Temperantia

Temperantia virtuti quid proprium ex Aristotele L9C4

Temperantiae comites ex eodem ibidem.

Tempus

Temporis presentij nostri. pretium & pensarum annuarum in
Academia L5 C11.

Temporis nostri varium remm pretium in Academia L5. C11

Tempus regulare ingrediendi Academiam. L6. C.5.

Tempus per termino et fine accomodandum cursui
diorum L6. C.5.

Tempus privatis artium disciplinis statuere potest caput
Academiae. L6. C.5.

Tentamen

Tentamen singulare anni ultimi Philosophicae Academiae
pro Successione ad Academiam Magnam. L6. C.2

Tentamen Rhetorum pro Successione ad Academiam mediam L6. C6

Timiditas

Timiditas vitium fortitudini oppositum & Aristotele. L9 C6.

Tractator.

Tractator fidelis nec famelicus optabilis magis, quam repen-
bilis pro Academia bonus L4 C.10

Tractatoris munus Difficiliter combinabile, cum Aeconomia. L4 C10

Tractatoris munus Speculativè magis quam practica profi-
cium Academiae est. L4 C10.

Tractatoris vulgo tractatur dicti munus Summi in quatuor
decim obnoxium in academijs ibidem
atque ultimate passim damnosum Ibidem

Tractatoris munus non solum cibi sed culinariae disciplinæ potius
lumen ligna aliisque plurima computanda sunt L4. C.10

Tractatoris tales passim peculium anticipati & igitur L4 C10

Tractatores non satisfecisse & perlationi copiosa docet
 & perientia, Aramus eorum usq; hodie. L4 C10

Triclinium

Triclinium Academicum quale: L3. C5.

Turris

Turris Academica cum horologio bono atq; accu-
 rato proprio. L3. C. IV.

Turris Mathematica seu observatorum Academicorum
 pro academicij disciplinij L3. C10.

U

Valetudinarium.

Valetudinarij Academici vana provisio. L5 C.7.

Valetudinarium nobilium quomodo constitutum L3 C.6.
 vide infirmania.

Varietas

Varietas mensuram parum vel nihil officit discipuli-
 nae academicae L4 C.3.

Varietas verborum minus sana minusq; conducens. L4. C3

Varietas solus similiter minus conducit iuxta Aristotelis
 doctrinam L4 C.3

Vernacula

Vernacularum linguarum Stylus exercitationem habet
provis Academia Magna Anno 16. C8

Vestitus

Vestitus Academiae fundationis 15. C.1.

Vestitus Academiae magna, cum proportione accomo
dandus Media et minori Academia 15. C.2

Vestitus fundationis Academiae sit maxime unifor
mis 15. C.2.

Vestitus fundationis splendidior non facile permittendus

Vestitus Academicus considerandus et quoad formam et
quoad colorem 15. C.2.

Vestitus nobilium fundationis sit non patris nobili
quoad licet conformis 15. C.2

Vestitus nobilium Academiae fundationis sit decus
et modestus conveniens Nobili Studenti. 15. C.2

Vestitus est Academiae constitutionis inde publi
cus 15. C.2

Vestitus integra fundationis sit integer et sufficiens
toti homini vestiendus 15. C.2.

Vestitus Academicus fundationis viribus cum enturan
dus. 15. C.2.

Vestitus fundationis ad certum pretium alligan
dus et 15. C.2

Vestitus Academicus quis Boemiae convenientissimus
hodie dum 15. C.1

Vestitus varietas quanta Regnis varijs 15. C.1

Vestitus varietas variarum Academiae. 15. C.1.

Vestitus bona integra nobilium fundationis, duplex sit
oportet, hyemalis et aestivus 15. C.2.

- Vestitus varietas etiam in Ecclesia hierarchia. L5 C1
 Vestitus nobilis decem plurimum ad famam academi-
 miae confert. L5. C2
 Vestitus Academiae Nobili non tantum necessitati, sed
 etiam Ornamento sentire debet. L5. C1
 Vestitus coloris Nigri in Germania Nobilitati maxima
 vntatuz L5. C3
 Vestitus Lervorum Academia sit modestus et unifor-
 mis in valore et colore L8. C6.
 Vestimentorum academiae Lervorum. Sit Nobilium numerus
 pro viribus et egritudine fundationis. L5 C. 6.
 Vestitus Lervorum ad tempus certum alligandus Na-
 biliter L5. C6.

VICTUS

- Victus diversitas varijs disputatz opinionibus in
 utramque partem pro academici L4. C3
 Victitandi vana ratio in Germania Boemia Italia, et
 vumq Academiae Magnis. L4 C1.
 Vitus Nobilium Academiae sit patrio more Nobilium
 accommodatus L4. C2
 Victus ac potus Academiae ratio quae observanda
 erigit L4 C2.
 Victus Nobilium Academiae sit proportionatus aetati
 tam in quanto quam in quali L4 C2
 Victu in aequali vivere, et alios opulentiores se videre
 commune in omni patria est imo Mundotibi L4 C3.
 Victus descomenarius Nobili in Magnis Academiae
 majori subiacet difficultati quam in ceteris
 L2. C3.
 Victus lautior et ferula plura negari nequeunt Principi-
 pibus aut Magna Nobilitati desiderant

Victus celeris laetior non facile fundatur Nobilibus ad
mittendus L4. C 3.

Victum academicorum certis diebus laetior emendat L4 C 2

Victus agilitas et gubernationem et aconomiam Aca-
demia faciliat. ~~L4 C 3~~ L4. C 3

Victus cibus q Nobilium sit mundus ac liquidus L4. C 2

Victus Nobilium sit qvov in patinis decentibus ac liquelle
etile mensali

Victum academicum postposito ut vocant, quando
qz gaudere docet nos patria L4 C 2

Victus et amictus uniformitas faciem general. L4 C 3

Victus totius et mensurae administratorem vulg.
Tractetur dictum an habere expediat in
Academia: L4. C 10.

Victus et sustentatio familiae domestica. L4 C 9

Vigilantia

Vigilantia Superiorum aconomiam reddit securio-
rem ab errore et damno. L 11. C 4

Vigilantia visitatio rationum revisio, quantum a forte comen-
detur in Collegij aequaliter ac Academiae L 11. C 5

Vinum

Vini potus est nobilissimus, ac non omnibus ordina-
rius, ac communis L4 C 7.

Vini potus vitandus etati tenera. ibidem

Vinum Cicuta comparat Aristoteles. ibidem

Vini potus huiusmodi temperandus Juventuti Nobili, utpote
tenuiori. ibidem.

num dilutum conducibilis quam merum ibidem
 Vinum vinum aqua & arbitrio cuiusq; dilutum,
 ultra dimidium maxime usitatum nobilitas
 etiam in regionibus viniferis.

Virtus

Virtus et pietas passionumq; Dominium frequenter
 & exercitatione virum perfectum nobilemque
 efficit tempus Academia Magna. ac annus
 quartus L6C8

Virtutis omnigena campus, et occasio Nobilis est
 vitae communis in Academia. L9. c. 4.

Virtutes praecipue quatuor quae cardinaliter dicuntur L9C4.

Virtutum aliarum complures species, pro Academicorum
 generatione, et offerente se occasione L9C5.

Virtutis Fortitudinis quid proprium & Aristotele
 te, et comites ipsius L9C4

Vitium

Vitia virtutibus opposita. L9C. 6

Vitia nosci fugiunt ibidem

Vitia latere amant. De diu in consortio magno late
 re nequeunt L9. c. 6.

Vitia virtutis specie maxime iuventutem faciunt
 nocentem L9 c. 6.

Vitium timidi & Fortitudinis oppositum L9C6

Vitij timidi alij Comites ibidem.

Universitas

Universitatibus quoque Academia nomina tribuitur

ksiaznica@kc-cieszyn.pl